नेपाल भाषा

बोधिसत्त्वावदानमाला

नेपाल बौद्ध प्रकाशन

नेपाल भाषा

बोधिसत्वावदानमाला

निगूगु थ्या

त्रेतायुगे जन्म बाखं

नेपाल भाषा याम्ह

पं. बं. आशाकाजी [गणेशराज] बज्राचार्य

किपा चत:म्ह

ईश्वरी प्रशाद कर्माचार्य

११०३

नेपाल बौद्ध प्रकाशन

पिकाक:

नेपाल बौद्ध प्रकाशन

P. O. Box No. 843, Kathmandu.

© नेपाल भाषा याम्ह

थान :- ९५०

बु. सं. २५२६

ने. सं. ११०३

मू: ५०।-

याकू : रत्न प्रिन्टिङ्ग प्रेस, यल। फोन २१८७५,

सुभाष प्रिन्टिङ्ग प्रेस, यल । फोन २११९१

प्राक्कथन

गुरू बुद्धं गुरु धर्मं गुरु संघं तथैवच ।
गुरु वज्र धरं चैव गुरु सर्वान्नमाम्यहम् ।

गुरुबुद्ध यात गुरु धर्म यात गुरु संघ यात वय्यें गुरु वज्रधर यात नेपाल देश दयका वह्म महामंजुश्री गुरु यात तथा म्येपिं सकल गुरु पिन्तनं जिनं प्रणाम याना । । थ्व श्लोक अद्वय वज्र तंत्रे दु–अद्वय वज्रं थमं रचना याना वोना गुरु पिन्त प्रणाम यागु खः । महायान चर्ये च्वंपिसं ह्मापालाक त्रिरत्न तथा गुरु पिन्त प्रणाम याइ ।

पं. अद्वय वज्र धाह्म लुम्बिनी तिलौराकोट तौलिहवा (नेपाल पश्चिमी तराई) स्रोत करणी नाम ग्रामे जन्म जूह्म ब्राह्मण खः । माँ अबु पिंके विदाकया छें त्याग याना भ्रमण याना जुजुं षट्शास्त्रं पारंगत जुइका मोक्ष प्राप्त जुइगु अनात्म वुद्ध ज्ञान ह्मसीका मन भंग चित्त विश्राम पर्वते योग समाधि तप याना च्वंह्म सर्वेश्वराचार्य अनंग वज्र सिद्वा गुरु याना विवाह मयावं बुद्धत्वयं चूडाकर्म धुंका ह्मानं कलश मकुट वज्र घण्ठ मंत्र थ्व त्यागु पंचाभिष्येक कया अद्वय वज्राचार्यं धायुका थाय् थासे वना बुद्ध धर्मोपदेश न्यंका ह्मानं वहे पर्वते वया तपचर्य पुरश्चरण च्वना खसर्प लोकेश्वर करुणामयया हृदय मंत्र षडक्षरि धारण याना च्वंवले वसपोल विज्याना दर्शन विल । महायान वज्रयान थ्यंक अष्ट सिद्धि बरदान प्राप्त याना छन्हु मोक्ष लाभ यानावन । अद्वय वज्र यागु जन्म परिचय द्वाहाकोश सफुलि ४६९ पत्रे दु ।

महावस्तु अवदानया संक्षिप्त खँ

ह्मापा छगु अनन्त समये दपावती नगरे राज्य याना च्वंह्म अर्चिष्मान् राजाया पतिव्रता पत्नी सुदीपा वती महारानी खः । छन्हु निर्मल तेज प्रकाशह्म चन्द्र बोधिसत्व तुषिता भुवनं क्वहां विज्याना खुपू दन्त दुह्म तुयूह्म किसिया रुप कया स्वप्ने सुदीपावती रानीया गर्भे प्रवेश जुल गर्भवती जुया झिला दुबले थःगु पद्मिनी क्यवे स्वां थो वंबले अन पुखुलि आकाशं मत छप्वा क्वहां वया जूवल । थ्व खना भिगुहे खः धका मती तया अन दय्वी च्वंगु वंगल सिमाया क्वसं च्वना सिमा कचा जगु ह्लाति ज्वंवले याकों जन्म जुल काय् ।

राजा रानी खुसि जुया छें यंका नामकरण यावले मत जूवगुलि दीपंकर कुमार सिद्ध यात । ल्यायूह्म जुस्येंलि राजगृह त्याग याना बने तप याय् सिधेका मार जित् याना पुखुया दथुइ पलेस्वांने च्वना आपालं देव मनुष्य दैत्य

तया भिक्षुवर्गपि मुंका धर्म चक्र प्रवर्तन यावले मेघ मानवक धँह्य उपाशकं उफो स्वां न्याफो देछाया दीपकर बुद्ध यात पिण्ड पात्र क्षीर (जा) भोजन बिया विन्ति यावले ह्निला धँ विज्यात ।

हे मेघ मानवक ! छ कलिया समये शाक्यमुनि बुद्ध जुया जगत हित जुइगु प्रज्ञाज्ञान धर्मोपदेश वीह्म परम गुरु जुइमा धया विज्याग़ु आशीर्बाद शिरेफया प्रणाम याना । उगु समये उफोस्वां देछाया भोजन दान याह्म मेघ मानवक बोधिसत्व आः जिहे खः शाक्यमुनि धया श्रावस्ती नगरे विज्यावले सकलयात थथ्ये न्यंका विज्यात ।

सुगतावदाने प्यंगु युग उदय जूगु प्रमाण

कार्तिकशुक्ल नवम्यांच अर्ध रात्रौ सत्ययुगः । माघ पूर्णेऽपि मध्यान्हे त्रेतानाम युगोदयः ।
वैशाख शुक्ल संध्यायां द्वापरंच तृतीयकः । श्रावण कृस्न पूर्वान्हे त्रयोदश्यां कलियुगः ।

(१) कार्तिक शुक्ल नवमी खुन्हु रात्रिस सत्ययुग उदय जुल । सत्ययुगे – विपश्वि, शिखिवि बुद्धया पर्याय ।
(२) माघ शुक्ल पुन्ही खुन्हु ह्निने त्रेतायुग उदय जुल । त्रेतायुगे – विश्वभू, ककूछन्द बुद्धया पर्याय ।
(३) वैशाख शुक्ल तृतीया खुन्हु संध्या इले द्वापर युग उदय जुल । द्वापरयुगे – कनकमुनि, काश्यप बुद्धया पर्याय ।
(४) श्रावण कृस्न त्रयोदशी खुन्हु सुथे कलियुग उदय जुल । कलियुगे – शाक्यमुनि बुद्धया पर्याय ।

हानं लिपा कलिवर्ष फिद्व (१००००) पुलीवले आः मैत्री बोधिसत्व जुया च्वंह्म तुपिता भूवनं क्वहां बिज्याना केतुमति (काशी) देशे ब्राह्मण राजाया कुले जन्म जुया बुद्ध जुइ । थथ्ये छगु छगु युगे निम्ह निम्ह बुद्ध जुया, प्यंगुयुगे च्याह्म बुद्धंपि बिज्याइ धका उल्लेख दु ।

एवं प्रकारं वोधिसत्वावदानमाला थुगु सफु बोना विज्यात दिल धाःसा वोधिसत्व पिंगु ज्ञान प्राप्त जुया सकलया कल्याण जुइगु आशायाना । थुगु सफुलि ग्वाहालि यापि श्री मीन बहादुर शाक्यजु तथा चित्र चोह्म इश्वरी प्रशाद कर्माचार्य पुनः हिते नोवु ताकाओकाजु, प्रेस यातनं अपालं प्रशंसा दु । थुगु सफुलि शाक्यमुनि बुद्धया त्रेतायुगे जन्म कागु फिगुखँ (१०) दु, थ्व निगु ग्या खः । बुलुहुं थ्वथ्ये हानं स्वंगु ग्यानं पिहां वइतिनि निघा सकलयागु खः थुगु धर्म देश राजा प्रजा सकलया सदानं जय जुइमा –अस्तु–

– नेपाल भाषा याह्म –

धलः पौ

त्रेतायुगे जन्म

निगूगु ध्या

स्वंगूगु ध्या

द्वापरयुगे जन्म

छगूगु ध्या

सत्ययुगे जन्म

[illegible]

त्रेता युगे जन्म

१०

चन्द्रप्रभनृपावदान

नमः सर्व बुद्ध बोधिसत्वेभ्य ।
सकल बुद्ध बोधिसत्व पिन्त नमस्कार ।

पूर्ववत् न्हापाथ्यें करण्डक निवाप राज गृहे विज्याना ।

पुनर्वार (हानं) छन्हु शाक्य मुनि भगवान शारिपुत्र महामौगल्यायन प्रमूखं सकल सभा लोकपिं न्हापाथ्यें मुंका विज्यात ।

थुगु समाचार न्यना सकल भिक्षु भिक्षुनी उपाशक उपाशिका राजा मंत्री महर्षि तथा विद्वान् वर्ग महाजन अन्य धार्मिक श्रोतालु श्रद्धावान्पिं सकल उपस्थित जुया मुनिन्द्र बुद्धयात चाहुला दण्डवत याना थःथःपिंगु आश्रमे च्वना सद्धर्मोपदेश न्यनेगु इच्छायायामा ल्हा निपा हाजलपा शास्ता भगवान गुरुया खवाः स्वया च्वन ।

थुगु समये आनन्द भिक्षु दना वना पुलि चुया थःगां न्यया थथ्ये विन्ति यात- भो भगवान ! समय थिक जुल- जि विन्तियाय्मागुजा मखु सकल सिया विज्याह्म सर्वज्ञ भ्रलपोल खः । त्याग चित्त जुइ फय्का दान याय्गु हे दानपारमिता खः धका बारंवार कना विज्यागु लुमंका च्वना, थन सकलया थुगु विषये हानं खँ न्यनेगु मन याना सकल वया च्वन आज्ञा जुया विज्यासा जगत हित जुइ ।

आयुष्मान आनन्द भिक्षुं थथ्ये विन्ति यागु न्यना सकल सभा लोक पिंगु खवाः स्वया भगवान बुद्धं आज्ञा दय्कल । हे आनन्द ! महा भिक्षु प्रमूखं सकसिनं मनस्थीर याना न्यं ।

न्हापा बोधिसत्व जुया वम्ह छम्ह सिनं दुष्कर चर्य्यायाना दानपारमितायां ज्या पूर्ण यागु छगू कने त्यना । व गथ्ये धाःसा ।

पूर्व काल त्रेतायुग या समये जम्बूद्वीपया उत्तर दिशा पाख्ये लागु भद्रशिला नाम जुया च्वंगु नगर छगू दया च्वन, गथिंगु नगर धाःसा अतिनं वांलागु पराक्रमीपिं सज्जन आपालं दया च्वंगु तःधंगु नगर जुया च्वन ।

सदानं सुभिक्ष जुया च्वंगुलिं उगु देशया प्रजापिं आपालं सुखी एवं मंगलोत्सव भाग्यमानी धायका च्वन । झिनिद्वल योजन ह्राकः व व्यानं उलिहे जुया च्वंगुलिं उगु देश प्यकुंलाना लक्षणं संयुक्त, चतुर्वर्ग जातीया मनुष्य पिसं वास याना च्वन । सज्जन गुणिर्कापं पण्डित जोतीष वासया चिकित्सा याइपिं वैद्यपिं, वणिज व्यापारि आपालं दया च्वन । प्यंगु ध्वाखा दया भद्र शिला नगरस आपालं शोभायमान जुया च्वन । अनेक महाजन पिंगु छेनं ध्वंज वोय्का असंख्य नवरत्नादि सुवर्ण रूप्यया धन संपत्ति पूर्णपिं प्रजा लोक ह्रानं शिल्पविद्यां पारंगतपिं यको दया च्वन ।

उगु भद्रशिला नगरे सुधर्म राजा या पत्नी धर्मरती देवी यागु गर्भं जन्म जुम्ह चन्द्रप्रभ नाम क्षत्रिजाती राजा नं चन्द्रावती महारानी सहित राज्य भोग याना च्वन । महाचन्द्र नाम मंत्री विशेष ज्या याइम्ह व सामान्य ज्या याइम्ह महीधर नाम मंत्री नापं निम्ह मंत्री दु । ह्रानं थ्व राजाया परिचय संक्षिप्त थथ्ये खः महा बीर्यवान् सुन्दर रूप लक्षणं संयुक्त, सल किसि रथ सैन्य (चतुरंग) वलं पूर्ण, अनेक धन रत्न सुवर्णादि अन्न वस्त्र परिपूर्ण, उत्तम देव देवीपिं संतुष्ट जुया सिद्धि वरदान बीगु धूप थनेगु भाग झिसोंगु १३ सुगन्ध द्रव्य आपालं उत्पत्ति दुगुलिं म्येम्येगु देशे सोयानं अपो व्यापार याना च्वन ।

धूप द्रव्य थ्व खः । [१] अगुरू [२] श्रीखण्ड [३] रक्तचन्दन [४] कुंकुम [५] कर्पूर [६] कस्तुरि [७] शिल्हाय् [८] शील [९] नस्वा [१०] उशील कूशहा [११] सुगन्धबाल [१२] गोलोचन धुपि नापं [१३] थुजागु बस्तुनं संयुक्त जुया च्वन ।

थुजागु सुगन्ध धूप देशे प्रजापिनि थःथःगु छें वना शुभ मंगलोत्सव याइपिं प्रजा गणपिं आपालं दया च्वन । राजगृहेनं थ्व धूपथना नाना प्रकारं मंगल कार्य याना दान

थाना च्वनीगु, ह्रानं थाय् थासे चित्र विचित्र पात पतांवर या ध्वंज पाताक छत्र वोय्का शोभायमान जुया चोनीगु । थ्व देशे लुच्चा खु डाका इत्यादि अकर्तव्य अन्यथा मभींगु ज्या याइपिं मदया सकभनं आनन्दं वास याना च्वन ।

ह्रानं रोग आदि कष्ट जुया उपद्रव अनेक भय नं मदया सकल या सुखमय जुया च्वन । ह्रानं राजगृह या नापं मणिगर्भ नाम जुया चोंगु अतिनं मनोरमगु उद्यान तःधंगु (कयवः) दया च्वन । थुगु कयवः नं गुजागु धाःसा थाय थाय पत्तिकं पुष्करणी [पुखु] लि राज हंस ह्निता च्वनी । पलेस्वाँ उफोस्वाँ नं संयुक्त जुया अतिन बाँलाना च्वन । थाय् थाय् पत्तिकं ह्रानं सुगन्ध वासना वइगु गुलाफस्वाँ, ह्राफोस्वाँ, चमेली स्वाँ, चस्वां, सुकुन्दरा स्वाँ, जोस्वाँ, लवं जिफो स्वाँ, परिजात स्वाँ, भृंगराज स्वाँ, तंगराजस्वाँ धंस्वाँ, अपराधे स्वाँ, यलको स्वाँ इत्यादि स्वाँमा दया च्वन । ह्रानं जात जात या फल संगु सिमानं यके दया च्वन । फल सैमखुगु वंगलः सिमा वरमा क्वकोसिमा अम्बक सिमा तथा म्येगुनं आपालं दया च्वन । सिमा पत्ति ऽंग पंछि जुना यःथःगु स्वरं हाला ग्ह्याइपुक बाँलाना च्वन ।

ह्रानं थुगु थासे ह्नय्खा इत्यादि म्येम्येपिं पंछिनं आपालं वासयाना शोभा दया च्वन । थुजागु नगर स चन्द्रप्रभ राजा चन्द्रावती महारानी सहित सुखभोग याना प्रजागण पिन्त भिनकं विवेक याना राज्यस आनन्दं वास याना च्वन ।

थ्व राजा नकं तःधिक ह्रानं चोधिक नं मजु पाय्छिगु शरिर तुयु हाकु मखु किंचित् ह्नासुगु वर्ण गंसोनं मखु नकं पुस्तनं मखु थिक़गु शरीर स्वय्तु यंपुस्ये नस्वागु स्वांय्ये चूडामणि समान सुन्दरगु शिर [छ्यो] जुया शीतल तेज प्रकाशमान जुया चन्द्रप्रभ धका नाम जुया आकाशे तारा नौं या गणमध्ये चद्रमासमान प्रकाश जुया भद्रशिला नगरया प्रजागणपिनि मालिक जुया ऐश्वर्यवान् चंन्द्रप्रभ महाराजा धायका अमिताभ तथागत भक्तिजुया सकसिनं माने याका च्वन ।

थ्व भद्रशिला नगरया छ्चाखेरं जम्बुद्वीपस छ्वोच्यादोल नगर दया च्वन । थुगु त्रेतायुगया समये मनुष्य पिनि आयु पीद्वोल ४०००० बर्ष दया च्वन ।

थुगु वखतस भद्रशिला नगर या राजा चन्द्रप्रभ नं थः स्त्री नाप च्वना राजगृहे दानशाला दय्का काःवइ पित धागु तक वस्तु दान बिया दानपार मिताया ज्या आरंभ याना विज्याना च्वन ।

सकल वस्तु अनित्य भाभा याना त्याग चित्त जुइका केबल भार्या पुत्र पुत्री राज्यैश्वर्य फुकं त्यागयाय् फुह्म मखेकं दानपारमिता या ज्या सिद्धयाय् फइमखु । जिनं पूर्णयाय् धैगु मन याना चन्द्रप्रभ राजा थ:गु देशया पिने पूर्व दक्षिण पश्चिम उत्तर प्यंगु द्वारया न्ह्योसे तःधंगु यज्ञ मण्डप दय्क्ये बिया, छत्र ध्वज पताक किकिनी जाल अष्ट मंगल चिन्ह् इलां अनेक प्रतिमा ब्वय्का, काहा म्वाहाली पोंगा शंख पुइका भेरी (दुंदुभिः) आदि देव मनुर्ष्यपिगु वाजा थाका आपालं देव देवी पिंगु नामोच्चारण जुइगु पाठ पूजादि सहित विद्वान् ब्राह्मणादि आचार्य गुरू पिन्त लोगु धारणी स्तुति नं याका स्वंइतनं निन्दा या चर्या मयास्ये योग्यपि गुरू द्वारा तःतः धंगु क्रिया सहित यज्ञ होमार्चन आरंभ याका दानशालाय् स्त्री सहित थः च्वना सुनां सुनां छु छु धाल थमं वीफुगु धाः धाः पिन्त उगु उगु वस्तु भिक्षु संन्यासी ब्रह्मचारी वैरागी योगी महर्षि पिन्त पुनेगु बस्त्र, तोनेगु दुरू धौ नय्गु क्षीर जा अन्न इत्यादि फल मधि दान याना सन्तोष याना बिज्याना च्वन ।

गृहस्थि जन पिन्त भुतु ज्वलं कोथाज्वलं बसा लासा फांगा धातु धनद्रव्य रत्न तिसा मागु तक कुटुंव ज्वलं सन्तोष जुइक दान बिया च्वन । बिद्वांन् आचार्य गुरू विद्यार्थी पिन्त मामागु पुस्तक आख चोय्त मसि कलम भों द्रव्य (दक्षिणा) तया दान बिया संतोष यात । गुलि दारिद्र (फोगीं) याचक पिन्त छें बुं धन अन्न बस्त्र दान बिया खुसि यात । गुलि लोभि ब्राह्मणादि पिं वया दान कावइ पिन्तनं तयारि भोजन नका तोंका ज्वने फको बिया संतुष्ट याना, गुलि सल किसि रथ दानका वइ बलेनं इमिगुढंग सोया दान बिया च्वन ।

हानं सुवर्णया न्यकु–वहया तुतिस खोतया मोति भिपु मालां कोखाय्का दिव्य वस्त्रं तोपुया सादान याना विज्यात । बुढा बुढी रोगी मचात कांपि धुसिलूपि लाता पाक पिं वइ वलेनं थुमित लोलोगु अनेक वस्तु दान याना खुसि जुइक तयारीगु दिव्य भोजन याका बियानं छोइगु ।

ह्यानं विवाह मधूनिपिं (ब्रह्मचरी) नारीपिं ह्यानं विधुवा (भात सी घुंकुपिं) नारी गर्णपिं स:ता थुमिसं छु: धाल उगु वस्तु दान विया खुशियाना विज्याइगु भिक्षु भिक्षुणी स्वामी महात्मा जोगी कानाफाता मर्हषि धापिं नं वइ वले पाकगु निरामीष भोजघ याका थुमिसं धागु दान याना ले: तायका छोइगु। एवं प्रकारं ग्राम पत्तिकं थाय् थासे किसि गया चाहुला दान याना बिज्याइगु।

थ:गु देशे गनं लुच्चा डाका खुं फोगीं धयापिं मदयका क्रिया दान (ज्या विया) देशे भिगु ज्या क्यना विज्यात। स्वर्ग लोके च्वंपिं देवतापिसं थुगु खबर सोका दुंदुभि: स्वर्गया बाजाथाना पुष्प वृष्टि (स्वां वागाका) मंगल कार्य याना हल। देश वासी प्रजा लोकपिंसनं राजा यात आपालं धन्य २ महाराजा धका प्रशंसा विया उद्योग याना आनन्दं वास याना च्वन।

थुगु तालं स्वदतक याना प्यदं दुवले स्वर्ग भुवने इन्द्रासन कंप जुया इन्द्रया मिखा त:गो जुल। छु जुल धा:सा गन्द मादन पर्वतस इन्द्र यात नाम कया तपपूर्ण याना इन्द्र याके वरदान कया इन्द्रजाल (चनक) याय्गुलि नाय: (गुरू) जुया च्वह्म थुगु पर्वतया क्वसं वासयाना च्वंह्म रौद्राक्ष धेह्म ब्राह्मण छह्म दु। थ्व गुजाह्म धा:सा भयानक रूप मिखा ह्याउस्ये च्वंह्म कु विद्यानं सयका चतुर जुया च्वंह्म। कपट दुष्ट बुद्धि ब्राह्मण यागु नियमाचरण छुं हे मदुह्म थ्व खना सकले ग्या:। पिने जि ब्राह्मण ख: धका लोका चारे च्वना पाठ पूजा याना जुइ। दुने भाव भक्ति छुं मदु: छुं अर्थनं कने स:ह्म मखु अहंकारी तंमभि अभिमानि व्यवहारया ज्याय् सदानं लिमलागुलि धर्मकार्य स गुवलें फुर्सत मदुह्म। सन्मित्र सद्गुरू पिगु संगत मदुह्म जुया सत्यगु लें पलातय् मफुह्म। आहार नं ग्याना पुम्ह थुजाह्मस्यें भद्रशिला नगरे चन्द्रप्रभ राजां अर्थिजन पिन्त धा: धा:गु दान विया च्वन धयागु खबर सीका सहयाय् मफय्का दाह जुइका च्वन।

थुगु समये इन्द्रया सिंहासन सना च्वंगुलिं विचार यात। मर्त्यलोके भद्रशिला नगर या राजा चन्द्रप्रभ धाह्म सिनं तस्सकं यज्ञ होम याका धा: धा:गु वस्तु दान याना धर्म यागु पुण्यं थ्व सिंहासन कंप जुल खनि।

थ्व यागु मनया चरित्र छक सोय्माल धका स्वर्गलोकं क्वहाँ वया थमं वरदान विया तयाम्ह शिष्य रौद्राक्ष ब्राह्मण या छें वना इन्द्ररूप दर्शन विल। ब्राह्मण खुसि जुया प्रणाम याय् धुंका पूजादि याना विन्ति यात।

भो देवेन्द्र ! छलपोल गन बिज्याय त्यना थथ्ये धागु न्यना इन्द्रं आज्ञा जुल– हे शिष्य– जिगु खँ छगू न्यँ हानं छन्त वरदान बिया बने । ब्राह्मण खुसि जुया सत्यनं न्यने आज्ञा जुया बिज्याहुँ ।

इन्द्रं हानं धया बिज्यात– छं गथ्ये मसिल ? भद्रशिला नगरे राजा चन्द्रप्रभं जित त्याका स्वर्ग लोके इन्द्र जुइत यक्ष होमादि याना सुनां छु:धाल उगु तक वस्तु आदि दान याना च्वन । वँगु मन गुलितक त्याग जुइ सोय्‌त वया– छग्याय् मते जिनं विचार याना च्वने ।

छं स्वँगुनं खँ न्यनेम्वा: सरासर वना चन्द्र प्रभ राजा नाप लाना न्हापालाक सत्य पासं चिना दान कावया ख: धया छपिगु शिर (छचों) छग्व: ब्यूसा दान कया यंके मव्यूसा जित म्येगु छुं म्वा: लिहाँ वने त्यना थथ्ये धा: ।

सत्य धारी ख:सा बिया हइ– यज्ञ सिमधवं व राजा सिना वनीला– मस्यू असत्य जुया वयागु धर्म भंग जुइ याकनं हुँ । इन्द्र यागु थ्व खँ न्यना ब्राह्मण खुसि जुया इद्र यात हानं प्रणाम याना य: स्त्री ब्राह्मणी यातनं थ्व खँ कना बिदा कया थ:गु छेंनं पिहाँ वया छथाय् च्वना विचार यात ।

थ्व राजाँ धा:धा:गु अनेक बस्तु बिइगु समर्थ दइ । थ:गु शिर ध्यना दान बिइ धंगु जा अवश्यनं त्यागयाय् मखुथ्येंच्वं । थ्व ज्या तस्सकं हे दुष्कर चर्य ख: । महाकष्ट जूसानं थ्व राजाया मन यागु खँ (चित्त या प्रभाव) सुनानं सीक्ये फइगु मखु । तथापि जि वने माल इन्द्रया वचन गथ्ये लंघना याय् ।

थुलि मनं भापा याना रौद्राक्ष ब्राह्मण, चन्द्रप्रभ राजा या शिर दान काय् धका भद्रशिला नगर पाख्ये गमन यात । थुगु पर्वतस वासयाना च्वंपि वनदेवी या गणमुना नुग: मछिका रौद्राक्ष नापला वया थथ्ये धाल । अरे ब्राह्मण ! छ गन वने त्यना वने मते लिहाँ हुँ । थ्व राजा करूणावन्त, दयाधारी, प्रजावत्सल, सत्य मार्गस पलातया सकल प्रजालोक पिन्त मित्र भापा याना धर्मयाना च्वंह्म चन्द्रप्रभ यात गधिगु आपत बिपत्ति जुइन थ्व ज्या याइह्म छख: धया लँय् पनातक । थ्व ब्राह्मणं उत्तर बिल– स्वँगुनं खँ न्यनेमते धंगु इन्द्रया वचन दु: धया म्येगु लँवन ।

थनंलि भगवान् बुद्धं संबोधन यानाः धया बिज्यात– हे भिक्षुपिं एकचित्तं न्य-न्यागु अवस्थाय् उगु देशे तस्सकं फय्‌वया आकाशे हाकुगु सुपाय्‌नं तोपुया बिजलि (विद्युत्) चम्के जुगुलि भद्रशिला नगर खिउँया अन च्वंपिं प्रजापिं सकलया मन आकुल व्याकुल जुइका च्वन ।

हानं अकस्मात् उल्कोद्वो या प्यंगु दिशाय् नं नमीं ग्वाना दिशा पत्ति दाह जुया नरलयेस्ये विशोभा जुल । महाजानि महर्षिपिं देशे द्हौं वया थाय् थासे भ्रमण जुया जनता पिन्त आश्वासन बिया न्यंकल । देश वासीपिं ! जिमिगु खँ न्यं । अकस्मात् धन देशे उत्पात जुल राजा धर्म याना च्वंगु दु । अवस्यनं तःतः धंपिलिस्ये वियोग जुइ थालीगु संभव जुनेदुः । थौंलाक मन तया विचार याना सो । थभिगु लक्षण क्यन धया लिहाँ वन ।

थुजागु महर्षिपिंगु वचन न्यना दुःखताया शोक सन्ताप जुइका छु जुइगु गुगु जुइगु धौसं मस्यु धका ब्राह्मिमानं ग्याका देशे वासीपिं सकलया धन्दा कया जुल । पृथ्वी, वहतस तुंथी सोयें ग्रीष्म ऋतु मच्चुसानं थथ्ये लः सुना वन । थ्व थिगु मचुः अवश्यनं छगू उपद्रव जुइन धका गुलि मनुष्यपिसं संताप कया जुल । हानं यज्ञ होम याना च्वंगु थासेनं काहाँ व्वाहाली पौगा शंक पुया बाजं याना च्वंगु शब्दनं ताय् मवया वन । यज्ञ मण्डपस कुंजक वया पि व्यागु गनं वने मन्त । छवालं किंकिनी आदि ध्वजा पताकादि चित्र निचित्र देव मूर्ति प्रतिमा थाय् थासे वाया तःगु फुकं थाल्लाक कुतुं वल । उगु थासे च्वंपिं सकल या मन विचाव याना छु विघ्नोपद्रव जुइगु शुभ कल्याण या लक्षण मखुत धिकार धका नाना प्रकारं हाला जुल ।

थुगु बखतस रौद्राक्ष ब्राह्मण भद्रशिला नगर या राजधानी समीपस थ्यंकवल । उगु देशया दिग् विदिग् देवतापिं मनुष्य जुया राजगृहे वया चन्द्रप्रभ राजायात सूचना बिया बिन्तियात । हे देव महाराज ! जिमिसं स्यूगु छगू खँ बिन्ति याः वया न्यना बिज्याहुँ छः धाला गन्ध मादन पर्वतं निस्यें वहा रौद्राक्ष ब्राह्मण नां यात स्वयक भयंकरगु ख्वा उकोयात लोगु भिक्षा जुया च्वंह्म, थुजाह्म छम्ह वया छपिंगु शिर दान कायल । थ्व पापि ब्राह्मण पूर्व दिशाया द्वार पाख्ये राजगृह या लिक थ्येने धुंकल, जिपिं थुगु देशया दिग्‌पाल देवतापिं छः धया क्व वयना हानं धाल ।

थ्व १ व्राह्मण नांजक ३ थ्वयागु स्वभाव दुष्ट चित्त करुणा कृपा शुचि नियमं आचर बांलागु छु हे मदुह्म । अहंकारी कुविद्या चतकयानां च्वंह्म बुद्ध ज्ञाने मलाह्म हिंसकः सदानं ला नय्माह्म अशुचि दुष्ट बुद्धि लोभी थुजाम्ह यात छु हे दान याय् योग्य मजु । वय् धुंकल तथापि म्ये म्येगु बस्तु विया बिज्याहुँ- छपिंगु प्राण कावम्हं खः छःपिनि यज्ञहोम या ज्या सिमधनि- शिर दान हिं धाइबले थ्वयागु खं न्यने मते विघ्न यावम्ह खः धका न्यंकल ।

थ्व खँ न्यना प्रणाम याय् धुंका खछि सुंक च्वना राजां बिचार यात । थ्व मनुष्य ब्राम्हण धाल सुनां छोया हःम्ह जुइ- शिर दान कायगु अथवा काय्के हम्ह अवश्यनं थुकी कारण दइ ।

थथ्ये तार्जात बिचार याय् धुंका राजां धया बिज्यात । अहो भाग्य खः जिगु दानपारमिता नं पूर्ण याय्त थुजागु विविध वस्तु जक दान यानानं मज्युनि थका छोया हःगु जुइफु । जिगु शरीर या ला हि दान काइपि दुसा वियेधका जिनं इच्छा याना च्वना हे देवतापि ! प्रणाम बुः न्यना बिज्याहुँ- पर प्राणी या ला हि दान यायगु सम्यक संबुद्ध या उत्तम धर्म मखुः अधर्मचर्यया धर्म खः नरक भोगयाना दुःख सी मालीगु । नइपि काइपि वत धाःसा थःगु शरीरया मांस रुधिर (ला हि) दान यायगु सम्यक् संबुद्ध या उच्चगु धर्म खः । संबुद्ध पदवि लाइगु वखत वल- छलपोल पिसं छुं हे संखा कया बिज्याय् म्वाल लिहां बिज्याहुं ।

थ्व रौद्राक्ष ब्राम्हण जिगु थासे थ्यंक वइवले भागु खंल्हाय् जिगु इच्छा खः (मनोरथ) पूर्ण याना थ्वं छुः धाल उगु वस्तु अथवा शिर हि धाःसा जिगु शिर दान याना छोय् त्यना । जिगु मन तस्सकं हर्ष जुल धका राजां थथ्ये आज्ञा वय्का बिज्यात ।

थुगु खं न्यना अवश्यनं थ्वं शिरदान याइगु जुल कोपिं हालानं छुयाय् धका मने दुःख ताया थःपिंगु थासे लिहां वन ।

थनंलि चन्द्रप्रभ राजा एकान्ते च्वना थःस्त्री नापं तथा थःगु बिचार न्यंकल । हे प्रिय महारानी कोसं थन थ्यंगु विगूसं यज्ञ हेमाचंन याना अपिजन पिन्त धर्म कुथ्यें धाःधाःगु दान याना च्वना गु छं सोया सियाहे च्वंगु खः । छं मस्यूगु छगू खंल्हाय्त्यना- छं विघ्न

याह् याय्मते, थात धासा छ नरक वास जुइमालि । छुः धाःसा थथ्ये जक दान यानानं दानपारमिता पूर्ण जुइ मखुः । शरीर नं अनित्य खः छन्हु श्मशाने यंका दाह् याना भस्म जुइका लखे वांछोइतिनिगु खः । थुगु अवस्थाय् पासा सुं वइ मखुः । छु या माया कया चोनेगु ? थःगु शरीर सुब्दान्त त्याग याना ला, हि, अथवा शिर दान याना तिनि दानपार मितानं पूर्ण जुइका सम्यक संबुद्ध (तथागत) पदवि लाये दइ– थ्व जिगु भाग्य खः याय् त्यना ।

थुजागु दान काः वइम्ह थ्व ब्राम्हण यात धंन्य धाय् बहजुः । सुनां थथ्ये शिर दान काःवइ थ्वयात सन्मान याये धका इच्छा याना च्वना धका राजां महारानी यात न्यंका बिज्यात ।

थुगु समयस रौद्राक्ष ब्राम्हण भद्रशिला नगरया दक्षिण द्वारं द्वहांवन । नगरवासी तेसा पिसं लंयंका थथ्वे धाल । हे पापि ब्राम्हण ? थन विघ्नोपद्रव याय्त वम्ह खः । राजाया ज्या सिमघनि छं राजायात मोचन याय्त राजाया शिर ध्यना दान काय्त वम्ह दुष्ट खः छन्त थुगु लं छोय् मखुः छ चाण्डाल लिहां वना भिजुइ । थ्व राजा महाज्ञानि विद्वान् त्यागी प्रजा वत्सल।करुणाद्रुम्ह महात्मा परोपकारि यागु शिर ध्यनेगु योग्य मजुः । दुष्ट पापि थुगु नगर स द्वहां वनेगु शोभा मजुः द्वहांवने मते दुछोय् मखुः धया लं थना तल ।

थुगु समाचार राजांसिया– महाचन्द्र मंत्री सःतां आज्ञा जुल– हे मंत्रीजु ? दक्षिण दिशाय् रौद्राक्ष नाम ब्राम्हण छम्ह दान कावम्ह छम्ह दुः थ्वइत पनातल् धागु खं न्यना, पने मते धका छ वना याकनं वोना हति– याकचा, वने म्हाःसा छं पासा महो धर नं वोना हुं ।

थथ्ये धागु राजाया वचन न्यना पासा वोना मंत्री निम्ह तत्कार नं, वना लं पना तधिगु ख्याः स्वया राजाया वचन न्यंकल । थुमिसं मंत्रीयात धाल– जिपि थन देशया दिग्पाल । देवतापिं खः । जिमि नुगले दाह् जुया लें पना तयागु खः । हे मंत्री पिं खं न्यं– थ्व ब्राम्हण या नाम रौद्राक्ष भयंकरगु ख्वाः चित्तनं भयानकं ग्यानापुस्ये च्वम्ह, थ्व थ्येगु दान का, वम्ह मखुः राजा यागु शिर ध्यना दान कया उपद्रव याय्त वम्ह खः । उकीं थ्व पापियात पनातया थ्व राजाया न्ह्योने यंके मते । नगर वासी देवता

पिसं थथ्ये धागु न्यना मंत्रीजु पुनः बिन्ति यात भो दिग् देवतापि ! खं थुल, जिमिसं अनेक उपाय याना शिरदान याक्ये मखु:- राजाया वचन पालन याय् म्येगु हे दान विया संतोष याय् पना बिज्याय् स्वाल धया थ्व रौद्राक्ष ब्राम्हण यात राज गृहे मंत्रीजु पिसं बोना यंकल।

राजाया भण्डार कोथा क्वय् तया अन च्वंपि सकलयात खं न्यंया मंत्री जु थथ्ये धाल।

हे पासापि ! थ्व ब्राम्हणयात राजा यागु शिरथ्यें चोंगु म्येगु सुवर्ण रत्नं सहितगु शिर ह्या नाप नापं नवरत्नादि सुवर्ण रूप्य (लु वह) अनेक धन दों चिना दान विया छोय् माल थिक यानाति धया मंत्री जु ब्राम्हण यात खं न्यंकल। रौद्राक्ष ब्राम्हण जु संतोष जुया बिज्याहुं- राजायात नापलाय् म्वाल। राजा क्षत्रि खः छ ब्राम्हण जाती, उकोसनं मनुयागु शिर ला हि क्वे न्ह्यपु दा ध्यंगु मात्र खः पुलां जुल कि दुर्गन्ध जुइगु ब्राम्हण जातीनं मनुया ला नेगु, थ्व ज्या अयोग्य मखुला। छ भूत प्रेत पिशाच राक्षस कंकाल (कवं) पशु पंक्षी मखुः छु याय्‌त का, वयागु छन्त ख्येले मदु। जिमिमं धयागु खं न्यना ज्ञान दय्‌का- थुगु नवरत्न आदि अनेक तःतःधंगु अमूल्य हिरा मोति भिपु पन्ना थुना तगु सुवर्ण यागु शिर थ्व राजायागु छचों लसी वय्‌क दय्‌का तःगु खः। थ्व दान कया यंकी नापं दान प्रतिष्ठानं रत्न सुवर्ण द्रव्य थिक याना तय् धुन थ्व फुकं यंकि- छं परिवार समेत् या लिपा थ्यंक धनाढ्य जुया भाग्यमानि जुइ। थुगु प्रकारं महामंत्रीजु धागु वचन न्यना- रौद्राक्ष ब्राम्हणं कोमल वचन याना विन्ति यात।

भो महामंत्री जु ! तथा म्येपिं सकल ? जित थुगु रत्नमय शिर नकलीगु दान कायगु इच्छा मदुः। हानं सुवर्ण रूप्य अनेक धातु बस्तु, वस्त्र कुन्‍ुव ज्वलं छुँ हे इच्छा मदुः। धर्मात्मा करूणा दुम्ह विद्वान् विवेक विचार दया च्वंह्म राजा चन्द्रप्रभ या शिर दान व्यूसा कयायंक्ये। जित ख्यले दुगु जिनं विन्ति याय् धुन। मनुया मांस भक्ष याय्‌त काः वयागु मखु धर्म याय्‌त माला दानकाः वयाखः मव्यूसा कर मदु लिहाँ वने।"

थुगु अवस्थास रौद्राक्षं थथ्ये धागु न्यना मंत्री तथा म्येपिनि नं अथ्ये धाय् थथ्ये धाय् मसिया थःथःगु ल्हा कपले दिका- हाहा दैव। थुगु देशे गथिंगु आपत विपत या

दु:ख कष्ट जुइगु थ्यंक वल । उपद्रव अलक्षण जुया वयंगु नं थ्वहे खः धका सिल । सकल या धन्दा कया ख्वाः मलीन याना च्वन ।

थुगु खं फुक राजां सीका निह्म मंत्री सःता थथ्ये आज्ञा जुल । हे मंत्रीपिं ! छिमिसं छाय् धन्दा कया, छिमि मने छु हे धन्दा काय्म्वाः । आम रौद्राक्ष ब्राह्मण यात थन याकनं वोना हति थ्व यात जिनं मनोरथ पूर्ण याना विये त्यना । जिगु थासे बोना मह:तले थ्व यात चित्त संतोष याय् फइ मखु । बिस्तार मयास्ये आदर तया नापं वोना हति ।

थथ्ये राजा या वचन न्यना निह्म मंत्री या मिखास ख्वोवि वय्का दु:ख शोक संताप जुइका राजा या उपरे करूणा तथा मनं खं ल्हात । सकल यात मित्र याना प्राणो पिन्त वया तया च्वह्म, ज्ञान गुण विवेक विचार न्याय ज्वना दान पुण्य याना च्वंह्म राजा यात गुजागु विपत्ति कष्ट जुइगु थ्यंक वल धका रायाया पालिस मो: पुया निह्म मंत्री छख्ये अलग च्वन ।

थनंलि थःगु शरीर शुद्धान्त त्यागचित्त याना विज्याम्ह राजां शिर दान काय्गु इच्छा याना तापाकं निस्यें वह्म रौद्राक्ष ब्राह्मण यात सःता आज्ञा दय्कल ।

हे रौद्राक्ष नाम ब्राह्मण जु ! ग्याय्मते थन वा छु हे धन्दा काय्म्वाः छु माल उगु विये, थःथःगु इच्छा अनेक दु: जिनं छंगु इच्छा पूर्ण याना दान याय् त्यना छु माल मग्यासे बिस्तारं धाः ।

थ्व ब्राह्मण राजा या न्ह्योने च्वना हर्ष प्रकत यायां स्वस्ति मंगल या आशीर्वाद विया प्रणाम याय् धुंका विन्ति यात भो महाराज ! जिनं न्यना थ्वीका वया । छलपोल चन्द्रप्रभ नाम यात ल्वेक करूणा धारी, साधु धर्मात्मा शुद्ध निर्मल शीतल तेज समान शान्त चित्त त्यागी महाज्ञानि बुद्धिवन्त, थुगु दान यासा थुलि पुण्य थुगु धर्म यात धासा थुलि पुण्य लाइ धयागु फुक सीका यज्ञ होम क्रिया सहितं धागु तक दान पुण्य हानं याना च्वन ।

जिगु उपरस कृपा तया छलपोलं जित थःगु शिर छग्वो दान विया सन्तोष याना बिज्याइ धंगु आशा याना गन्ध मादन पर्वतं निस्यें वया निगाह वुसा फोने थुकी उपकार जुइगु ज्या वु: निगाह मदुसा छुयाय् जि लिहां वने म्येगु जित छु हे म्वाः ।

ब्राह्मणं थथ्ये धागु ध्वबा राजाया मन अत्यन्त हर्ष याना च्व ब्राह्मण यात प्रीति स्नेह तया कल्याण मित्र भापा याना थ्वंगु खबाः स्वमा आज्ञा दय्कल ।

हे ब्राह्मण ! आपालं गम्भीर गु वस्तु दान का, वल जि खुसि जुल– अतिनं जि प्रेम जुया च्वंगु थःगु शरीर या चूडामणि (छ्यों) जिनं दान याय्‌गु जुल । तर छं विघ्न वाय् मदुः दान सफल याना कयां यंकि जित छं शुभ आशीर्वाद विइमा ।

(१) छगू जिनं शिरदान याय् त्यनागु स्वर्गभुवन या राजा इन्द्र जुया सुन्दरीपिं अप्सरापिगु रूप स्वया नृत्य गीत वाद्य थाका थःगु क्षण भंगुर शरीर या आयुः फुना, वंगु मचाय्‌क मोहसभुले जुया रसरंग याय्‌गु इच्छानं मखुः ।

(२) निगु लिपा चक्रवर्ति राजा जुया सुख ऐश्वर्य भोग याय्‌गु तृष्णा नं मखुः ।

(३) स्वंगु दान पारमिता या प्रभाव प्रकाश जुया वोविज्ञान लाना सम्यक संबुद्ध भगवान् धाय्‌का जगतो हिताय सुखाय लोकानुकंपाय निमित्त सधर्म ज्ञानो पदेश याय् थासे विया निर्वाण प्राप्त याय्‌फय् क्येगु मात्र इच्छा यानागु खः ।

मूल–

ईत्युक्त्वा स महासत्वः शिरोजातु समुत्सुकः ।
सहसा स्व शिरो मौलि स्वयं मुदात्य पातयत् ।

ब्राह्मण यात थुलि धया च्व महाज्ञानि चन्द्रप्रभ वोधिसत्व जुया चोंह्म राजां थःगु शिरे चोंगु मौलि (राज मकुट) भूमीस तोता शिरदान याय्‌त इच्छा यात ।

थुगु इले महाचन्द्र महीधर निह्म मंत्री तथा उगु थासे च्वंपिं पुरूषपिं सकसिनं थःथःगु मकुट तोता संताप याना च्वन । स्त्रीगण पिसंनं भूमीस भोः सुला दुःख मन याना च्वन ।

हानं थुगु राजकुल प्रभृती प्यंगु दिशाय् सकभन अकस्मात् फय्‌वया आकाशे खिउक सुपाचं तोपुधा उलोवोया नानाप्रकार या कुशब्द वया च्वन । हानं धों खिचा मो हाला उख्ये थुख्ये ब्वां ब्वां जुया च्वन । हानं को इमा कय्‌मोचा गृद्ध कुपंछिपिं हाला चाचा हुला जुल ।

थथ्ये जुस्येँलि मंत्री निम्हस्ये अवश्यनं थ्व राजां थ:गु शिर थ्यना थ्व पापि रौद्राक्ष यात दान याइन, छुयाय् गुगुयाय् जुया मिखास खोवि बय्का राजाया पालिस भो: सुना थुगु प्रकारं विन्ति यात ।

हाहा भो महाराज ! धन्य छपिं महात्यागी खः । छपिगु सुन्दर विव्यमान्गु शरीर वा चूडामणि (शिर) दर्शन याय् गात । छाय् धा:सा थ:गु प्राण काइम्ह छपिं दान कावम्ह रौद्राक्ष यात मित्रभावं याना विज्याइम्ह छलपोल खः ।

आ: जिमिसं छुं याय्गु समर्थ मदु: । राजाया बियेगु जिमि दु:ख जुइगु पुजोगु अपराध हाहाकारया विलाप शब्द न्यने म्वाक स्वेनं म्वाक जिपिं निम्ह न्हापालाक सिनां बनी भोंजुइ थथ्यं मूर्छा जुइक खोया गोतुल ।

मूल–

एवं ध्यात्वा महाविज्ञ: सोप्पामात्यो महीधरो ।
समाधिना तनुं त्यक्त्वा स्वायंभुवालयं ययौ ।

छुं लिपा मूर्छा यावयेँ छुतय् जुया चेतना वस्येलि महावीरपिं, महाचन्द्र व महीधर मंत्री निम्हस्येँ ध्यान द्वारा समाधियावयेँ शरीर तोता मृत्यु जुयालि स्वयम्भू भुवन (महाब्रम्ह लोक) बोधिसत्व भुवने वासया: वन ।

थथ्ये मंत्री निम्हस्येँ प्राण तोतूगु खना थुगु देशवासी मनुष्यपिसं हाहा कारं हाला खोया च्वंपि यको दत । देशवासी देवतापिं हानं आकाश मार्ग वोया जुइपिं देवतापिं समेतं नुग: मछिका च्वन ।

थुगु बेलास रौद्राक्ष ब्राम्हणं राजाया खवा: स्वया थथ्ये विन्ति यात । भो महाराज ! थन प्रजागणपिं खोया नाना प्रकारं विघ्नोपद्रव याइगु संभाव जुल । छलपोलं मनं वचनं संकल्प याय् धुंकल आ:काय (शरीर) मात्र याय्गु वाकिदनि थन चोना सफल याय् फइ मखु: एकान्तस चोना दान यासा जक ज्या निम्ह सियां सफल जुइ ।

थथ्ये ब्राम्हण धागुखँ न्यना राजा लय् ताया न्हिला धया बिज्यात। ब्राम्हण जु थिक धाल थथ्ये हे याय् माल। जिनं थःत शिर दान याय्त प्रतिज्ञा निश्चित याना, च्वना, म्हुतुं नं न्यंके धुन विघ्न जुइगु संभव जुस्येंलि थमं धाय्यें एकान्ते चोना याय् धका थः चोनागु थासं दना वना ब्राम्हण ल्युल्यु तया राजा जोगु खड्ग ज्वना राज गृहं पिने च्वंगु मणि गर्भ उद्यानस द्वहां वन।

थ्व राजा दुने एकान्ते च्वना ब्राम्हण यात शिर दान याइन धका सोका दरबारे च्वंपि महारानी प्रभीति म्येपिं नारीगणपिं ल्युल्यु हाहाकारं खोया हाला वन।

थुगु वेलास राजां अनेक प्रकारं बोधयाना थथ्ये धाल खोय्मते थुगु जन्मस शिर दान याना वने फुसा लिपा बुद्ध प्राप्त जुइ। थ्व ज्याय् विघ्न यात धाःसा दान विघ्न यागु पापं नरक गामी जुया दुःख भोग याय् मालि। छिपिं सुंक च्वं थन वया सोवय्नं मते लिहाँ हुं धया पिछोत। खापा तिना दुने चुकु तया विल। छम्हहे दुमकास्ये रौद्राक्ष ब्राम्हण न्ह्योने तया राजां आज्ञा जुल।

हे कल्याण मित्र ब्राम्हण! का का जिगु शिर ध्यना दान कया यंकि विस्तार याय् म्वाल।

ब्राम्हणं विन्ति यात– भो पुण्यात्मा महाराज! छलपोल यागु शिर जिनं ध्यनेगु समर्थ मदुः दान विइगु निश्चय ख.सा थःथ्ये थमंतुं ध्यना जित याकनं दान याना विज्याहुं। दान कांवइम्हस्यें ध्यनी मखुः थमं हे ध्यना दान विइगु मखुसा जि लिहाँ वने त्यल।

थुगु अवस्थाय् अकस्मात् थुगु मणि गर्भ उद्यानस दयुइ चंपक स्वांमा छमा उत्पत्ति जुया ध्वजा पताकादि किंकिनी जाल अष्ट मंगल चिन्ह सहित स्वाँमास छचाख्यलं दानशाला थ्यें बयावल।

थथ्ये दया वगु खबा आःजा थिक जुल धका अतिनं ज्वगु खड्ग ज्वना थुगु चंपक स्वामाया क्वसं च्वना थःगु शिर थमं ध्यना दानयाय्त तयार यात। थुगु वेलास थुगु थासे च्वंपि देवतापिनि मनस दुःख ताया उच्चस्वरं हाला मिखास खोवि सोसो वय्का न्ह्योने वया विन्ति यात।

भो महाराज ! छुलपोल बोधिसत्व ख: थ:प्ये थमं प्राण त्याग याय् त्यन याय् मते । थ्व निर्दयात्मक पापि ब्राम्हण यात शिर ध्यना बिइ त्यनला थुगु कार्य छुता याय्गु योग्य मजु : दान बीहे मासा म्येम्येगु बिया संतोष या, थन महारानी प्रभृति सकलें खोय्का दिव्य शरीर अकालं छाय् फुक्ये त्यना फुक्ये मते धका गना च्वन ।

राजां थुमिगु ख्वा: सोया आज्ञा दय्कल । हे उद्यान देवतापिं दान बीत इच्छा याना च्वनीबले– दान मबीक्ये गु एवं अनेक तालं खंल्उाना दान पुण्य या कार्य विघ्न यात धासा लिपा थस: याय्का यम किंकर तय्सं नुगले सुरांसुया सास्ति याइ । अत:– दान यिघ्न जुइक गने मते जिनं संकल्प यानातय् धुन । थ्व दिव्य शरीर छन्हु तोता वने मानिगु ख: । न्हापा न्हापानं त:त:धंपिं बोधिसत्व त्यागितय्सं त्यांग चित्तं शरीर बान याना बं पि यको दु: धंगु खं जिनं न्यना सोका च्वनागु नं दु । सोक्येमा– दांन पुण्य आदि भिंगु ज्याय् गना विघ्न याय्गु तस्सकं तच्चोगु पापं लिप्त जुइ छुलपोल पि थन चोना विज्याये म्वाल लिहां बिज्याहुं ।

थथ्ये धागु राजाया बचन न्यना उद्यान देवतापिं नुग: मछिका लिहां वन । थनंलि राजानं जगु पुलि पृथ्वी सबुया– खगुपुलि थकया लाहा निपा हाज्वलपा (विन्ति याना) आकाशे थ: स्वया एकाग्र चित्तं थथ्ये प्रणिधान यात । दशदिशाय् च्वंपि हे बुद्ध बोधिसत्वपि थुगु थासे च्वना थुगु जन्मस थ:गु शिर थमं ध्यना थन न्ह्योनेसं चोंह्य ब्राह्मण यात शिर दान याना त्याग याय् त्यना । लिपा स्वर्गया इन्द्र जुइगु– पृथ्वीस चक्रबर्ति राजा जुइगु पुन: त:त: धंपि महाजन जुइगु संसार यागु विषय भोग ऐश्वर्य याय्गु निमित्त जिनं शिर दान याय् त्यनागु मखु: । थुगु शिर दान यानागु प्रण्यानु भावं जन्म जन्म स सुख भोग याना भाग्यमानि जुइ दय्मा धका इच्छा यानागु नं मखु: । केवल छु: धासा– अनुन्तरा या सम्यक संबुद्ध भगवान् यागु बोधिज्ञान लाना तथागत धाय्का संसारे गुलि ज्ञान छुं हे बुझे मजूपि अज्ञानि तय्त ज्ञानोपदेश बिया– त:ध्यंगु स:तोगु मोक्ष वनेगु लँ क्यना– संसार रूपि त:धंगु पंज:या बन्धनं मुक्त जुइगु न्हापा जुया वंपि– आ:जुया च्वंपि– लिपा नं जू विज्याइपि जगत् गुरू भगवान् बुद्धया ज्ञान ह्यसीक्येया कारणे पुन: दान पारमितां पूर्ण याना निर्वाण चक्रे प्रवेश जुइ त्यना थुगु मनोरथ याकनं जित पूर्ण याय् माल ।

ह्मानं न्हापा निर्वाण जुया विज्यापिं तथागत पिगु बुद्ध भूमी चैत्याचार अथवा चैत्य दय्का त:गु भगवान् स्वयंभुया बुद्ध मूर्ति जीर्ण जुया वंसानं ईकाया प्रमाण वाकि दतले संसार मस्यने माल ।

ह्मानं थ्व भद्र शिला नगर या दथ्वी महोत्व (त:गोगु) चैत्य छगो उत्पन्न जुया बोधिवृक्ष (वंगल सिमा) नं कुइका च्वंगु दय्मा । थुगु बुद्धालय चैत्ययात थन च्वंपि लोकपिसं अखण्ड दर्शन पूजन वन्दन याना च्वने फय्मा । थुगु पुण्यं सकल या पाप मोचन जुया पुण्य प्राप्त जुइमा ।"

थुलि प्रणि धान याय् धुंका ब्राह्मणया उपरय् कल्याण भापा याना मैत्री चित्तं स्वया करूणाया वल पिकया मनस छुं संखा मतस्ये आनन्द चित्त याना आज्ञा जुल ।

हे व्राह्मण ! जिनं छंगु इच्छा पूर्ण याय् त्यना शिर ध्यने धुंका विलंव मयास्ये दान का, जिनं भापिये फइ मखु: खंल्हाय्गु नं समर्थ मबइ छं दान मकास्ये विघ्न याना वने मते ।

एवं प्रकारं धागु राजा यां वचन न्यना, व्राह्मण या मन ग्यागु थ्यें गर ख्येस्ये च्वंका विन्ति यात । जिनं दान काय् धुंकां तिनि वने सत्य मेव विघ्न याय् मखु: ।

मूल–

रत्नत्रय मनु स्मृत्वा तस्थौ संवोधि मानसा ।
शिर: छेतुं स्वयं खड्गं समादाय रूरोह तम् ।

त्रिरत्न स्मरण याना बोधिचित्तया प्रभावं तार्उति खड्ग मागियाना, खगु ल्हांहांति शिखा (आगंस) ज्वना, जगु लाहाति खड्ग ज्वना मिखा तिसिना वान्ह्याया गपते खड्गं वेगं किया छिन्नयाना (प्यय्दंका) खड्ग भूमोस तोता, निपा लाहाति थ:गु शिर ज्वना चन्द्रप्रभ राजां रोद्राक्ष ब्राह्मण यात थगु शिर दान याना विज्यात ।

मूल– तं दृष्टा सद्विजश्चण्डो निःकारूण्यो महीपते :
शिर : छित्वा सिनादाय सहसा निर्ययौ ततः ।

थ्व करूणा मदुम्ह रौद्राक्ष ब्राम्हणं–शिरध्यना दान व्यूम्ह राजा खना ग्याना खड्गं शिर ध्यना दान व्यूगु कया बस्त्रं तोपुया हताप् चाया उक्षानं (थ्यवं) पिहाँ वया थगु छें वने धका लिहाँ वन ।

लें वंपि च्वना च्वंपिसं स्वय् मफया गुलि भोः सुला च्वंपिं गुलि लिफः सोया खोया च्वंपि, गुलि सिनं चाण्डाल ब्राम्हण लिहाँ वल धापि, थुमिगु ख्वाःमसोस्ये ब्राम्हण तःप्यंक वन ।

मूल–

त्यक्त्वा देहं शुभेकृस्ने ब्रम्हलोके समाययौ ।
तत्र ब्रम्हासनासीन ध्यात्वा संबोधिमानसः ।

शिर दान याम्ह चन्द्रप्रभ राजा पृथ्वीस गोतुला मृत्यु जुल । चतुर्महाराजापिसं पुष्प वृष्टियाना ब्वहाँवया अदृस्यरूपं (सुनानं मखंक) पुष्प विमाने तया यंकल । थ्व राजा ब्रम्हा च्वना च्वंगु शुभ कृत्स्ना भुवने बिज्यात उगु सुद्धस्थाने च्वना संबोधि लुमंका ध्यानयाना च्वन ।

थनंलि भद्रशिला नगर ग्राम इत्यादि सकभनं थुगु खबर प्रचार जुल खुता प्रकारं उगु देशे भूकम्प जुल । आपालं प्रजा लोकपिं हाहाकार बिलाप यांत प्राणबायु नं फय् मफया मूर्छा जूपि गुलि खोखों प्राण बायु पिहाँ बना मृत्युजूपि थुपिं सकलें त्रिरत्न नाम कया प्राण तोतूपि जुया स्वर्गलोके आभाश्वर भुवने बास यावन ।

हानं राजदरबारे च्वंपि नारीगणपि तथा महारानी चन्द्रावती देवीनं बिलाप याना चोच्वं शरीरं प्राणवायु पिहाँ वना मृत्यु जुल । पुण्ययापिं जक स्वर्गलोके बासया वन । महारानी चन्द्रावती देवी छम्ह थः स्वांमि चन्द्रप्रभ राजा बिज्याना च्वगु शुभकृतस्ना भुवने नाप बास यावन ।

थुगु अवस्थाय् राजकुले च्वंपि वाकिदुपिसं फको धीरयाना चन्द्रप्रभ राजाया शिर मदुगु मृतक शरीर नापं, महारानी यागु मृतक शरीर नं तया श्मशाने जजा

याना यंका–सुगन्ध द्रव्य– श्रीखण्ड रक्तचन्दन अगुरू कर्पूर इत्यादि तया अग्नि संस्कार (दाह) याना भस्म जूगु नौ तीर्थे प्रवाह यात । शेष अष्ठि धातु (क्वें) फुकं सुवर्ण यागु थले तया नवरत्न सहित संशोधन क्रिया, विधान पूर्वक याय् धुंका– ताम्र रूप्प सुवर्णया प्यंग घटस पूर्ण याना– मणि गर्भ उफ़ान स दथ्वी शिरदान यागु थासे भूमीघाटक गाम्हुया प्रथम क्रिया तछोहोला– द्विती क्रिया वास्तु प्यमा, तृतीय क्रिया– अष्ठिधातु दुगु घट प्यंग प्यदिगस तया–पादस्थापना मामागु तया दना हयगु ज्या सिधय्का महोच्व जुइक (तःगो याना) चैत्य दय्का विधान ध्यें विद्वान् सवगुरू पिंगु वाक्यद्वारा– चतुर्थ रत्नन्यास तय्गु क्रियाया दश भुवन या प्रमाण १३ कोष्ठ (कोथां लुइका) नवरत्न सुवर्ण रूप्प ताम्र दिव्यौषधी वास १३ कोथास पूर्ण याना पद्माकार (पलेस्वां) चिन्ह तया दने सिधय्का लि– हानं पंचम क्रिया चूडामणि (गजु) चैत्यया मकुट शुभदिने स्थापना याय् सिधय्का, षष्ठम क्रिया चैत्य प्रतिष्ठा या ज्या, थुगु प्रकारं आरंभ यात ।

अति शोभायमानं छत्र ध्वज पताक किंकिनी जाल इला प्यना चतुर्महाराज पिंगु चिन्ह (चित्र) छत्रराज, ध्वंज, राज, खड्गराज– प्यंगु दिगस क्रमशः तया, कदलीय स्तंभ (केरामा) जवे खवय् स्वाना सुगन्ध वास वगु चित्र विचित्र या स्वामाला प्यना अष्ट मंगल चिन्ह वोय्का सप्त विधान अनुत्तर या क्रमं पूजादि योना स्वयंभू भगवान् बुद्धरूप चैत्य मूर्ति स्थापना याय् सिधय् कल । थ्व अष्ट मंगल चिन्ह सौकेगु खः ।

श्री वच्छ पुण्डरीक ध्वजवर कलशं चामलं मत्स्य युग्मं ।
तंच्छत्रं हेमदण्ड रवि शशि उभयो र्दाहिना वर्त शंखः ।

(१) श्री वच्छ नागपाश (२) पुण्डरीक पलेस्वाँ (३) ध्वज ध्वाँय् (४) अमृत थल कलस (५) चामल च्वामो (६) तुयूपिं न्या छजो (७) छत्र (८) जवं चातुगु शंक । जवे खवे च्वनीगु सूर्य चन्द्र समेत् १० मंगल चिह्न धया तल ।

–सप्त ७ विधान अनुत्तर बुद्ध पूजा सीकेगु–

मूल– गन्ध व्यूह– भद्रचरि प्रणिधान १२
वन्दन पूजन देशन ताया
अनुमोदना ध्येषण याचन ताया ।

तेषुशुभंमय संचितु किंचित्
बोधय नामय मी अहु सर्वम् ।

१) वन्दन ... त्रिरत्न शरण वना अष्टांग प्रणाम यायगु
२) पूजन ... अर्घ्य पाद्य-पुष्प धूप-दीप, गन्ध-रंस सत्वगोजावोया पूजा याय्गु–
३) पापदेशन ... जान, अजान, सीकं मसीकं यानागु पाप पोंकेगु–
४) पुण्यानुमोदन ... थमं यानागु अथवा म्येपिसं पुण्ययागुलि खुसि जुइगु–
५) अध्येषण ... पाठ स्तोत्र स्तुति धारणी चोना धर्मोपदेश विइगु–
६) याचन ... मस्यू मसपिन्त ज्ञान कना जन्म पत्ति याना याका वने फय्मा धका फोनेगु ।

७] वोधिचितोत्पादन मित्र पिन्त जक मखुः न्हापालाक शत्रु यात उद्धार याय्गु–

तत्पश्चात्– अनंलि लिपा तोर्मा [सत्व] नै वद्य फल मधि दक्षिणा अनेक श्रद्धानु रूपं जोर [जा] अन्न पूर्णगु पिण्ड पात्र [भोजन] दोहलपा पूजादि क्रम विसर्जन याना चन्द्रप्रभ राजा या गौरवता या इच्छा पूर्ण यात ।

उगु देशया विशेष पूज्य विद्वान पिगु न्यायानुसारं योग्यह्म राजा स्थापना यांना भद्रशिला नगरे प्रजापिन्त सुखानन्द याना च्वन ।

शिरदान यागु पूण्यं सर्वदा कल्याण जुया व राजा नं इच्छा यागु सकल विस्तारं पूर्ण जुया वल ।

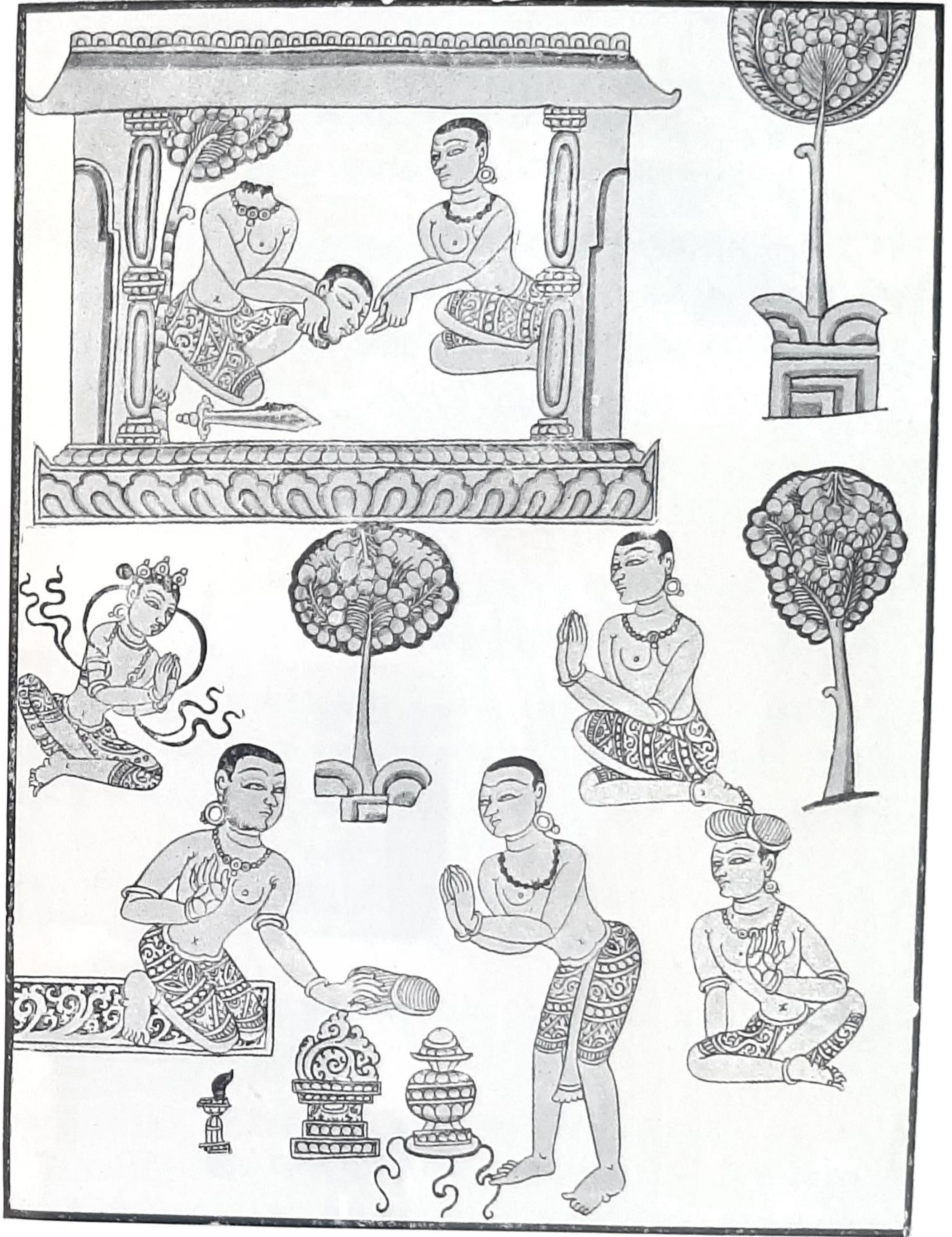
मूल–

योऽसौ चन्द्रप्रभ राजा शास्तायं श्री घनो भवेत् ।
पुरी भद्रशिला या ऽ भू दशौ तक्षसिला ऽ धुना ।

गुह्यजा थ्व शिर दानयाना वह्म चन्द्रप्रभ राजा म्येह्म मखु– थुगु समये शास्ता गुरू धाय्का श्रीघन जुया च्वंह्म जिहे्खः धका सीकि ।

मूल–

यो ऽ सौ मंत्री महाचन्द्रः शालीपुत्रो ऽ भवत्सुधीः ।
यो ऽ सौ महीधरा मात्यो मौंगल्या भू त्मह ॢर्द्धिकः ।

बद्धप्रकृरूपा थःगू दमभब्रजा गन पिक मगलरुङ्का प्राणिपिंउद्धारया
निमित्तिं शिर दानयाना धर्मयाना च्वंगु सत्वयात मस्या फःगू वाक्य कापुङ्
गुए पंङ् ग्रदवमार्ग खंसना छापा हल नोब्राङ्क ब्राह्मणयात थःगू शिरथ
ज्ञानयागु चित्र —

ब्राह्मणो यश्च रौद्राक्षो देवदत्त स्तदा भवत्
इति शास्ता मुनीन्द्रेण समादिष्टं स्व जातकम् ।

उगु वखतया महाचन्द्र मंत्री थुगु समय म्येह्म मखु: शालीपुत्र भिक्षु खः। गुम्हजा उगु वखतया महीधर मंत्री धाम्हनं म्येम्ह मखुः थुगु समये मौमल्यायण महाभिक्षु जूवम्ह । उगु वखतय् चन्द्रप्रभ राजाया शिर दान काम्ह रौद्राक्ष ब्राम्हण म्येम्ह मखु थुगु समये देववत्त धका सीकि ।

थुगु प्रकारं शास्ता मुनीन्द्र भगवान् गुरूं थ:गु कर्म वृत्ति या प्रभाव [जातक] आज्ञा जुया विज्यात ।

थुगु वखतस आनन्द भिक्षु प्रश्नयात भो भगवान् ? चन्द्रजभ राजा यागु शिर दान यंकूह्म रौद्राक्ष ब्राह्मणं शिर कया यंका छु:यात ।

भगवान बुद्धं आज्ञा जुल– साधु आनन्द भिक्षु छ धंन्य खः एकचित्त याना न्य– गुह्मजा रौद्राक्ष व्राह्मणं शिर दान कया यंकुगु छेंय् थ्यंका तार्उति स्वया विचार यात– इन्द्र यागु खं न्यना शिर दान कया हय् धुन आ: जिनं– थ्व शिर गन छोय्गु गन तय्गु स्वैत बिइगु थ्व मांस पिण्ड– लागवारा खः लिपा दुर्गन्ध जुइ छु याय् मालि धका– थ:स्त्री नाप खं ल्हाना चोंगु इले गन्धमादन पर्वतय् पिया चवंह्म इन्द्र थ्यंक वल ।

ब्राह्मण हना सनं वना प्रणाम याय् धुंका शिरदान कवा हयागु खं वृत्तान्त कना शिर न्ह्योले तया विन्ति यात ।

भो देवेन्द्र ? छलपोल यागु आज्ञा न्यना दान कया हयागु थ्व शिर जिनं छुयाय्गु ? देवराज इन्द्रं न्हिला धाल, धंन्य धंन्य थ्व राजा– जिनं सिंहासन कंप जूर्गुलि वयागु चित्तमात्र स्वयत शिर दान काय् वये छोयागु– धाथ्यें हे थ:गु शिर थमं थ्यना दानयात थुली त्यागी ह्म देव मनुष्य दैत्य लोके गनं दैमखु: ।

थ्व राजा बोधिसत्व धका जिनं बांलाक सिल– थ्व राजा उर्द्ध लोक ब्रह्म कृत्स्ना भुवने थ्यंक वासमिले जुइ धुंकल। हे रौद्राक्ष छ जि शिख्य खः जिगु खं न्यना शिरदान कया हल छन्त जिनं वरदान वियेत्यना– छ समान इन्द्रजाल सह्म म्येपिं सुं म दय्मा–

थुलि धया आःथ्वशिर छन्त ख्यले मद्रुः जिनं यंक्ये धका न्यंका बान बिया हःगु शिर ज्वना इन्द्र थःगु इन्द्र भुवने वन। थुगु खं सीका सकल देवलोकं शिर दर्शन या वल। अनंलि हानं इन्द्र शिर ज्वना ब्रह्मलोके वन।

मूल–

शुभकृत्स्ने तमायातं दृष्टा ब्रह्मा प्रसादितः।
समुपा मंच्य सं धृत्वा स्वासने च न्यवेशयत्।
योऽसौ चन्द्रप्रभ राजा बोधिसत्वः शिर प्रदः।
अयमेव महासत्वः समागतो ऽत्र साम्प्रतम्।

थुगु शिर ज्वना ब्रह्मलोके इन्द्र वल धैगु ब्रह्मानं सीका इन्द्रयात सःता स्वत, ब्रह्मां थुगु शिर खना अत्यन्त प्रसन्न जुया च्वन।

शुभकृत्स्ना नाम थःगु भुवने थ्यंक वह्म इन्द्रयात आदर तया माने याना ब्रह्मां आज्ञा जुल। देवराज हे इन्द्र आम शिर थन विया विज्याहुं गुह्मजा थ्व चन्द्रप्रभ राजा बोधिसत्व महासत्व यागु शिर दान यागु शरीरया चूडामणि खः। थ्व दान याना वह्म महां ज्ञानि त्यागी मनुष्य राजा चन्द्रप्रभ आः थन वया ध्यानां गारे वास याना च्वंगु दुः। थ्व छह्म दानपारमिता नं पूर्ण याय्‌त जन हिताय ज्याय् गुरू जुइह्म महा सत्य खः। आ थ्वयात क्यना मागु ज्या याय्। थुलि धया ध्यान याना च्वंह्म चन्द्रप्रभ यात सःता इन्द्र ज्वना, वगु शिर न्ह्योने तया वयन।

ब्रह्मा धया विज्यात, थ्व शिर दान याह्म गुह्मजा चन्द्रप्रभ नाम राजा बोधिसत्व महासत्व धंन्य २ छलपोल ख। थुलि धया ब्रह्मलोके सकलयात खवर विया क्यन– सकल म्ये वान्याना प्रशंसायात। अनंलि सुवर्ण यागु थले तया गोप्य याना थ्व शिर दुगु सुवर्ण थल गर्भे तया, श्री स्वयम्भू धर्म धातु वागीश्वर ज्योतिरूप चैत्य मूर्ति तःगो याना दय्‌का स्वर्ण चैत्य नाम याना ब्रह्मलोके स्थापना यात। अन नित्य पूजादि याना सकसिनं वन्दना याना च्वन।

मूल–

त्रिरत्न भजनोत्साहैः समर्चयन् जगद्धिते।
ब्रह्मलोकेऽपि सद्धर्म मुपादिश्या चरन्मुदा।

थुगु स्थाने नित्य त्रिरत्न नामोच्चारण क्रिया, भक्ति पूर्वकं उत्साह याना जगत् हित्‌या निम्ति बाँलाक पूजा याना ब्रह्मलोके नं स्वर्ग चैत्य स्थाने सद्धर्मचयं उपदेश बिया अत्यन्त हर्षयाया श्रद्धाभाव याना च्वन ।

हे आनन्द तथा अन्य भिक्षु सकल सज्जन पिं– थुगु प्रकारं बुद्धयान दानपारमिता या ज्या खं पूर्ववृत्ति न्हापायापिसं याना वंगु अथवा थमं याना वयागु नापं च्वंपिसं याना वगु संसारे वारंवार भोग याय् मागु धर्मचक्र निपुन जुइक लिपाय्यंक अवोध पिन्त वोध याय्‌गु कारणे अलासि मचास्ये शाक्य मुनि बुद्धं बाँलाक सद्धर्मोपदेश आज्ञादेय्‌का बिज्यात ।

थुगु अमृतोपदेश न्यना सभा मण्डले च्वंपि सकसिनं धंन्य २ भगवान् बुद्ध– धंन्य धन्य चन्द्रप्रभ राजा धकां साधुकार विया भगवान् बुद्धया आश्रम प्रदक्षिणा याय् धुंका दण्डवत् याना विदा कया सकल थ:थ:गु स्थाने वन । ०

थ्व खँ महज्जातकमाला ४९ अ०दु ।

-:○:-:○:- थुलि चन्द्रप्रभ (नृपावदान) जातक समाप्त जुल -:○:-:○:-

धर्मपाल राजकुमारावदान

ल्या (१३)

नमः सर्व बुद्ध बोधि सत्वेभ्यः ।
सकल बुद्ध बोधिसत्व पिन्त नमस्कार ।

तद्यथा— थ्व गथ्येजा छम्हु हानं धर्मयात सदानं पालन याना विज्याह्म भगवान् बुद्धयात सत्कारं गुरू मानेयाना राजा मंत्री महाजन देव मनुष्य नाग यक्ष असुर गरूड किन्नर महोरग इत्यादिपिं वया पूजानि वन्दनो याय्धुंका थमं थमं च्वना वयागु पिण्डपात्र चीवर वस्त्र आशन लासा फाँगा फुंग दिव्य भोजन वास अनेक शुद्ध वस्तु दोँहलपा मंगलोत्सव यात । थथ्ये सत्कार यागु कया, भगवाण् बुद्ध वेणु वने करण्डक निवाय राजगृहे विद्यात ।

क्रमशः छचालं भिक्षु भिक्षुणी उपाशक उपाशिका एवं म्येपिं सकल थःथःगु थासे च्वना भगवान् या ख्वाः ख्वया ल्हाः विन्ति याना च्वन ।

थुगु समये देवदत्त कुमार धर्मपाल नाम किसिगया वया छखे च्वना स्वया च्वन । मन दाह जुइका विष चूर्ण होला भगवान् यात पूजायाना वा छन्त सिलपा वियधका खँ स्यया, वधक पुरूष माळिया कला माळिनी छम्ह छोयाहल । देवदत्त पिया मचोंस्ये लिहा वन ।

थ्व वधकी मळिनी वया भगवान् यात चाहुला पालि भोः पुया न्ह्योने च्वना विष चूर्ण पोचिना वियाँ हःगु भूमिस तया विन्ति यात ।

भो भगवान् ! देवदत्त कुमारं विषचूर्ण होला छलपोल यात पूजा याना वा सिलपा बो धया जित छोया हल विष थ्व हे खः थुजागु अयोग्य ज्या जित अघे याना हल। छलपोलयात थथ्ये कुकर्तव्य जिनं गुबले याइ– थुलि खं कना मिखाय् खोबि वय्का भगवान् या पालि उसि उसि याना मानं काय्यात स्नेह तया प्रेम याय् थ्यें तस्सकं मैत्री चित्त अनुकंपा तया माया याना दना मवंस्ये च्वना च्वन।

उगु बखते भगवान् या ख्वाः स्वया भिक्षुपिनि मन गरख्येस्ये च्वंकल। आनन्द भिक्षु विन्ति यात।

भो भगवान् ! स्वया विज्याहुं जिमिसनं स्वया च्वना, गुम्हजा थ्व देवदत्त कुमारं छपिन्त गन तक सहमयागु।

भगवान् थ्यें जाम्ह यात मोचन याय् धका विष चूर्ण बिया थः मनुयात विश्वास याना छोया हल। थ्व मनुनं देवदत्त यागु विश्वास खं पोंका छलपोल यात मैत्री भाव तया हित चित्त स्नेह प्रीतियाना च्वन, थ्व देवदत्त या चेला खैः वं धाथ्ये मयास्ये छल-पोल यात क्रन् अनुकंपा (कृपा) तया च्वन। भिक्षुपिनि मने संदेह जुया च्वन। थथ्ये छुया निम्ति जुल कारण दुसा आज्ञा देका बिज्याहुं।

थ्व खं न्यना भगवानं धया विज्यात– हे भिक्षुपि तथा आनन्द महाभिक्षु कारण दु एकचित्तं न्य।

छुः थन थ्व वह्य सिगु खंया विषये छिमि आश्चर्य जुल– जुइमागु नं खः। तर आश्चर्य्य जुइ म्वाः। जिनं विचार योय् धुन आःकने, गुम्हजा थुगु समये तथागत या राग द्वेष मोह इत्यादि मदया जन्मदुःख–व्याधिदुःख जरादुःख मरण दुःख, शोक संताप दुःख प्रिय वियोग, अप्रिय संयोग दुःख अनेक स्येगु उपायास मन खुसुक जुइगु आपालं म्वाम दुगु संतापया खं न्यने मालीगु नुगमछि नोगु दिकदार जुइका च्वनेमालीगु दुःख फुका च्वने धुंकुगुलिं सर्वकाल ज्ञ सर्वज्ञान ज्ञेय वशि प्राप्तयन् धाय्का च्वन। न्हापा राग द्वेष मोह इत्यादि उमेरया अवस्थाय् थःत स्याइगु जुतलेनं पराक्रम वयना सिना वने मासानं छुं दुःख मतास्ये थःगु चित्तयात समाधान याना परोपकारे साधु ज्ञानि नम्रता जुया थःगु मने छुं संखा मयास्ये मनयात शान्त दया कृपा एवं करूणा तया जुः

न्त सर्वदा दुःख मजुस्ये निर्माण सुःख प्राप्त जुइ। छुं धन्दा काय् मते धका बारंबार मनयात थःत थमं बोध याना बया। थुलि धया भगवान् मुसुहुं वा खनेदय्क न्हिला बिज्यात। थथ्ये न्हिला बयस्येलि आनन्द भिक्षुं थथ्ये प्रश्नयात।

भो सर्वज्ञ भगवान्! छाय् न्हिला बिज्यानागु छु लुमंका विज्याना- आज्ञा जुया विज्यासा सकलया मन शान्त जुया बोधनं जुइ। आनन्द आयुष्मान् भिक्षु थथ्ये प्रश्नयागु न्यना ध्यानं खछि सुंक च्वना लुमंका सकभनं छक स्वया विचार याय् धुंका आनन्द भिक्षुया ख्वाः स्वया थुगु प्रकादं आज्ञा जुल।

न्हापा छगु समये हे भिक्षुपिं जुया वंगु छु धाःसा छगु खं कने त्यना बांलाक मन स्थीर याना न्य- गथ्ये धाःसा वाराणसी नगरे (काशी देशे) ब्रम्हदत्तेश्वर नाम राजां राज्ययाना च्वन- क्षचि जाति, थ्वया स्त्री दुर्मती महारानी क्षत्रिनी खः। थुगु देश मनोरम तःधं प्रजासुखी यक्को दु क्षमाधारी शान्त स्वभाव देशे सदानं सुभिक्ष, ल्वापु कलह याइपिं डिम्वधापिं दाखुं- डमर धापिं उपद्रव याइपिं तस्कर धापिं खुं राग लोभि थुजापिं छम्ह हे मदु उगु बखते।

हानं जात जातया अन्न छो वृही तुमा अनेक फल वृक्ष जात जातया स्वाँ, सा म्ये सल इत्यादि पशु पंछिपिनं यको दया च्वन समयानुकुलं सुभिक्ष्य सदानं जुया सकलया आनन्द दु।

मूल-गद्य-

कण्ठ कण्ठक मेक पुत्रक मिव राज्यं पालयति राजा।

अर्थ

थुगु देशे राजा प्रजापिन्त-पथ्येजा- ककुस थाना च्वंगु लिकाइह्म याक काय् तुल्यं विचार याना राज्य याना च्वन। थ्व राजा श्रद्धावान् कल्याण जुइगु जक चिन्तना याइह्म ज्यानं याना च्वनीह्म।

मूल-गद्य-

आत्महितः परहितः प्रतिपन्नः कारूणीको महात्मा,
धर्मकामः प्रजा वत्सलः सर्वप्रदः सर्वस्व परित्यागीच
महती त्यागश्चित्तः।

अर्थ

थ:पर एक समानह्म परोपकारि सन्तोषीह्म करूणा दुह्म आपालं बुद्धिदुह्म धर्मयाइह्म प्रजासेवक सकलवस्तु दान याय् मासां याइह्म सर्वस्व त्याग याय् मासां तयारीह्म आपालं त्याग चिन्तह्म।

थ्व राजाया पत्नी दुर्मतीदेवी महारानी नाप संपन्न जुया आनन्दं वास याना च्वन।

मूल-गद्य-

साच राज्ञी चण्डा रोषणी साह सिका,
तस्या गर्भाज्जात श्चैकपुत्र धर्मपालो नाम्न
तस्यो एव दुर्मत्या सकाशा ज्जातः।

अर्थ

थ्व महारानी दुर्मतीदेवी गुजाह्म धाःसा-हाराह्म भयंकरं तँमभीह्म आपालं चंचल स्वभाव सुखनानं मग्यान्ध थ्व रानीया गर्भ जन्म जुम्ह छम्ह पुत्रदु थ्वयागु नाम धर्मपाल राजकुमार, थुम्ह दुर्मती महारानीया शरीरं उत्पन्न जुम्ह खः।

मूल-गद्य-

जनक वर सर्वेषां च वाराणसीया णां ब्राम्हण
गृहपति मा मिष्ठः। प्रियो मनापो दर्शनेन स
चोपाध्याय सकाशंगत्वा दारकैः सह लिपि पठति।
द्वादश वर्षाजातः। सच राजकुमार धर्मपालः।

अर्थ

राजकुमार गुजाम्ह धाःसा अवु थ्येनातुं स्वभाथ सकल वाराणसी देशया ब्राम्हण गृहपतिपिनि अति प्रेम जुया च्वंम्ह। मनयात वोधयाना चीफुम्ह, हिसि दया च्वंगुलि अबुयानं म्ये म्ये पिनिनं सकलया थ्व कुमार दर्शन यायगु जक इच्छा जुया च्वंम्ह। थ्व राज कुमार नित्य गुरूया छें अथवा गुरू च्वनीगु थासे वना पाशापि नाप लिपि विद्या

बोना च्वया बोनीम्ह । १२ वर्षया उमेर जुया च्वंम्ह धर्मपाल राजकुमार धयागु नाम सकसिनं प्रचार जुया च्वन ।

गुम्हजा राजा ब्रम्हदत्तेश्वर वसन्त समये छन्हु दिनया सोफः जावले उद्यानस (क्यवे) अनेक स्वां सिमा चुलिहोया च्वोंगु चखु वखु कयमींचा वाउभतु मैइना म्हयखा कोलखा ऊंग पंछि इत्यादिपि हाला च्वंगु– तथा वनजन्तु पिनं थःथःगु स्वरं हाला च्वंपि स्वेगु न्येनेगु इच्छा याना– अन्तपुरस (कोथाय्) च्वना मामागु ज्या याईपि सुन्दरी गर्णपि लिस्ये क्यवे विज्यात । उगु थासे चाहुला स्वयधुंका तःमागु सिमाक्वसं आराम याना नापं वोना हयापि स्त्रीगणपि म्यें हाय्का प्याखें हुय्का स्यायाना न्हिला वसन्तया स्वभाव चंचल मनयाना म्हिता च्वन । क्यवे राजाया थथ्ये म्येपि स्त्रीगण नाप रस रंग स्यानाना च्वंगु दुर्मती रानीनं कसोच्वना क्वसोवले खना सहयाय् मफयूका तें पिकाल ।

दुर्मती महारानी तः च्वतं कोप पिकया उखुन्हु या रात्रि (बहनी) सिगु भोजन मयास्ये राजायात नकेगु मयास्ये राजा च्वनोगु कोथायनं मचोंस्ये म्येगु अलग छथ्ये क्वथास च्वन । जि महारानी तंचाल धका सोकि धका थः सावीकं खंल्हायगु खर्च यायगु राजानाप कोथास च्वनोगुनं रानी तापाका राजाया न्ह्योने च्वनेगु रानीं तोता तंजक मोय्का जुल ।

तथापि राजाया मनेछुं संका मदु । थुगु अवस्थास स्वामीनं जित माया तोतल धका मनं जित माया तोतल धका मने राग चित्तयाना भातयात वसीकरण याय्माल धका गोप्य याना आपालं धनखर्च याना नयगु बस्तुस वासतया प्रयोग याना नकल । थथ्ये यासानं थमं धयाथ्ये भात बसेमचों धका थःलिसे मिले जुम्ह मानंगी धयाम्ह पासानाप सल्हायाना सुनानं मसीक गुप्तयाना दुर्मती रानीनं डाकिनी (बोगसी) कुविद्या स्यन बांलाक ज्या सफल मजुगुलि सफल याय्त थःस्वामी अथवा याक काय् भगवती (पोठ देवी) यात भोगविया पूजा मयास्यें मज्युः । मयात धाःसा मंत्र सिद्धि मदुम्ह जुइ जुइ । धका कुविद्या स्यंम्ह गुरू धागु वचन न्यना विश्वास यात । थ्व रानी नं विचार यात भात भोग वीगु स्वयानं काय् भोग वीगुहे ज्युः छाय् धाःसा काय् धयाम्ह हानं जिजु शरीरं जन्मयाय् फुः भात भोग वीवले थःहे विधवा जुइ ।

अतः थाक काय् जूसानं भोग बीमालि धका मनं निश्चय याना बोगसी गुरू गुप्तं नाप लाना सल्लाह यात । थाक काय् भोग बी फुसाजा असल हे जुल जिनं अभ्य हे यांना मंत्र सिद्धि वः लाका गुरू जुया च्वनाह्म खः । छपिनिनं थथ्य हे या धका बोगसि गुरूं वचन बिल ।

दुर्मती देवी लेःताया हानं धाल– जि महारानी जुया च्वनाह्म काय् भोग बिइत रात्रिया इले काय् बोना पीठे पूजा यावनेत दरबारं पिहां वनेगु अतिनं कष्ट जुइ अध्येया निम्ति–पीठ भगवती थः कैहे, दुबिका भोग काय् मालीथ्यें चोंथ्यें याय् मज्युला धावले बोगसी गुरूंज्युः क्त् हे ज्युः धाल । थथ्ये हे यायमाली धयागु निश्चित सल्हा छयाय् च्वना गोप्यं मामागु तालं खँ थिक याना छन्हु थःगु कोथास च्वना दुर्मती महारानी नं थःके पीथ देवी दुवित धका खाना क्यन ।

मने काय्यागु हितोनेगु थ्व ज्याय् भातं विरोध यात धाःसा छंगु शरीर वाह्य थलाहितोना बोगसी मंत्रया ज्या सफल याना तोते । पापलासा हानं धर्म याये धुजागु कुचिन्तना याना द्यःवल धका महारानी दुर्मती कोथाय् जिगि २ मींक सना खाना च्वन । राजदरबारे च्वंपि सकलें वया सोवल ।

भो परमेश्वरी छपिं सुखः सन्तोष जुया विज्याहुँ धका राजानं विन्तियात । देवीं धाल– भगवती पीठेश्वरी ह्मसीकि पूजा कावयाम्ह खः । याकनं जित पूजाया । सकसिनं तथाऽस्तु– भो पीठेश्वरी देवी पूजायाय् त्यना धका तत्कारणं ज्वरे याना पूजायाय धुंका तुति भोः पुल । दुर्मती देवी थःथमं शान्त जुल ।

थः स्वामी राजायात रानीं हानं धाल– भो महाराज । छपिसं अन्याय याय्मते जित कला धका छपिसं भाजिमया द्यः खः देवी प्रवेश जुइ बले परमेश्वरी भापा याना भाजि याय्मा– मयाय्वं कोप जुयां मखुथ्ये जुइफुः । विचार याना द्यःयाके वरदान काय्गु सो– थथ्ये धया मुसु मुसुं न्हिला प्याखं हुलीह्म थ्यें सना मोह्याना क्यन ।

थनंलि राजा प्रह्मदत्तेश्वर धार्मिक शान्तह्म (भातम्ह) जुया महारानीं धागु खँ त्यना धाथ्यें याम्ह द्यः धया पत्यार जुया न्हिला धाल । छंके गुजाम्ह द्यः प्रवेश जुल–

महो छंगु शरीर जा तब्बतं शुद्ध शुचि नियम बुम्ह खनि— छ तं मोइगु ज्गा आवंली जिनं छुं हे याय् मखुत छं घाप्ये च्वने जुल ।

यथे स्वामीनं धांगु खं न्यना मनं चिन्तनायात आःआ जिनं वसी करण यानागु ज्या सफल जुया वल— गनजा जि घाप्ये च्वने धाल अन जिगु ज्यानं सिद्ध हे जुइ ।

हानं विचार यात थ्व स्वामीयात काम रागं सन्तोष याना हेकेमाल मोह विद्यां तोपुया सत्यवाचा याका काय् यागु हितोनेगु पूजा सफल याय् मालि थ्व विस्तार जुलकि ज्या बिफल जुइ याकनं मंत्र सिद्धि (कुविद्या) वोकसी या मालीक जुइगु बरदान काय्माल धका तत्पर जुया स्वामी यात भोजन थमं ज्वरे याना वसी करण मंत्र वोना नय्गु तोनेगुलि प्रयोगयाना भोजन याका थःनं नापंच्वना खुसियात ।

थुगु प्रकारं ज्यायागु दिनं निस्तें राजा मोह विद्या या स्वभावं दुमंती रानी पलख हे तोते मफुत । रानीं सोकल आःजा राजा जिगु मोह विद्यां तोपुल । तथापि गुलितक जि धयाप्यें दइ छकसोय् धका तोह् मखुसानं तोह् तया हेकनं तें पिकया खवाः खिउक तया वा न्ह्याया हाला बयन । रानी छाय् तें मोय्कल धका राजा रानी नापं च्वना न्हिला घे:पुना छाय् सुना छुः धाल जिजा छन्त छुं मधया थ्व राजगृहे फुकं छंगुहे ल्हाते खः छु चित्त बुके मजुल धाः । छं धाःगु पुरे याना बोइ बिया च्वनागु नं दु । छं तें मोय्का वयनेव जिगु मन यात गरव्येस्ये च्वना पिहां वनेगु इच्छा जुइगु । तें पिकाय् मते शान्त जुया बंल्हाय्गु बिचार या ।

राजां यथ्ये धया हेकुस्यें लि रानी खुसि जुयां आः धासा राजा धांप्यें जिगु बसे वल । थौं या रात्रिस कोथाय् मागु खं ल्हाना इच्छा पूर्णयाये धका खवाः चःकंका न्हिला बंल्हाना थमं ज्वरेयाना भोजन राजायात नका थःनं नापं च्वना नया इले कोथास राजा रानी बास यात ।

मूल गद्य—

पश्चा तस्या बसानेपरिरप्रे दुर्मतीदेवी बिज्ञापितं च ।

प्रभो स्वामीन् मयि कृपाऽस्ति प्रेमोऽस्ति वा मनोरथं मे देहि सत्यंकुरू ।

अर्थं

कोशास सर्वाशन यानां राजा खुसिजुया च्वंगु अवसर विचार याना तुति मो पुया न्हिला बिन्ति यात। प्रभो स्वामी छपिनि जिके कृपावु अथवा जिके माया स्नेह प्रेम वु धयागु खःसा जिगु मनोरथ वरदान छगु फोने सत्यनं छं धाःगु विये धका सत्य वाचा याना विजाहुँ ।

मूल गद्यः

इति बचनं श्रुत्वा राजा बम्हदत्तेश्वर श्चाति हर्षित्वा वदति ।
प्रिये दुर्मतीदेवी त्वत्सम प्रेमस्त्री नास्तीति चान्य ।
बरं दास्यामि किं मनोरथं च सत्यमिति त्रि सत्यम ।

अर्थं

स्त्रीनं यथ्ये न्हिला धागु बचन न्यना राजाब्रम्हदत्तेश्वर अतिनं खुसि जुया धाल–प्रिये स्त्री दुर्मती देवी छसमान जि प्रेम स्त्री म्येपिमवु । वरदान बिइ त्यना छुःख धाः छंगु मनोरथ सत्य सत्य (त्रि) सत्य पूर्ण याये ।

मूल गद्यः

इति स्वानी राजा त्रिसत्य वचनं श्रुत्वा दुर्मती राज्ञी हसतीति धंन्य मनोरथं मम कार्य्यं च । पश्चात् क्रोधेन दुर्मती देवी वदति । क्रोधेन क्रोधमुखेन भृकुटिना चाज्ञादत्त्वा गच्छत्त । धर्मपाल स्य पुत्रस्य गलंछित्या फ्तीति रूधिरं पाव यैना मिति । पिबाम्यहं च– मनोरथं मे इदृशं कार्य्यं मद्यैव दिने पूर्ण कुरू– यदि ते सत्यो ऽस्मि ।

अर्थ

थुलि स्वामीया आज्ञा त्रिसत्व या वचन न्यना दुर्मती रानी इति इति न्हिला धंन्य मनोरथ जिगु कार्य्य सफल जुल। थुलि धया भतीचा लिपा क्रोध पिकया क्रोधया रघाः यानाः– मिखा फुसि न्हातिका स्ये कुंका धाल। छः वना धर्मपाल राजकुमार काय् वोना हति । काय् यागु गपः छ्यना याकनं हि म्हुका– जिके दुवीह्य पीठ देवी यात तोंकि । थवं जिके दुविना तोनि । जिगु मनोरथ कार्य्य थ्व खः । थौं या दिने पूर्णयाना ब्यूः यदि त्रिसत्य वु धयागु खःसा ।

मूल गद्य:

ततः प्रांतः समयो जातश्च धर्मपाल कुमारः पूर्ववत् दारक शालायां गत्वा पठितम् ।

तस्मिन्समये एका स्त्री दारक शालायां गत्वापि कुमाराय धर्मपालाय निवेदितं वृत्तान्तम् ।

भो कुमार गृहे मा गच्छ महा भयंकर कार्यो ऽस्ति । कथं भूनंच अद्य रात्रौ भवतो माताग्रे पिता सत्यवचन कार्य्यं कृतं ।

भवतो गलंछित्सा रूधिरं पावना मिति– कथं भविष्यति, पिताते रूदितं तिष्ठति ।

अर्थ

थनंलि लिपा सुथे जुल, न्हापानं वनां धर्मपाल राजकुमार न्हापाथें आखः बोनेगु स्थान (कुमार पि जक मुना बोनेगु) विद्यालये राजकुमार वना आख बोना च्वन । उगु बखते राजदरबारे ज्या याइह्म छह्म मिसा नुगः मछिका गोप्य रूपं दारक शालाय् आख वोना च्वंगु स्थाने धर्मपाल राजकुमार यात नाप लाना फुक खँ कना धाल ।

भो कुमार थौ छें विज्याय् मते– तच्वंत भयंकरगु ज्या दु । छु जुया च्वन धाःसा– थौं या रात्रिस निह्म पुरूष पिनि छु छु खँ जुल जुइ छपिनि मांया न्ह्योने, अबु (महाराजां) सत्य वचन विया ज्याखं यात । छपिंगु गःप ध्यंना भगवती धका पीठ देवी दुविका छपिनि मां यात हि तौंका पूजा याइगु जुल । राजदरबारे सकसिनं सिल– जिनुगः मछिना वया थ्व ज्या याइवले छः गथ्ये जुइगु–छपिनि अबु माः बोया च्वन ।

मूल गद्य:

ततो दारक शालायां वस्थितो धर्मपाल कुमार श्चेति वार्तां श्रुत्वा रूदितं प्रवृत्त मेव माह । धिग् विष भोगतां संसारे यत्र नाम क्रोध वसादराति सुतमपि सुतं परित्यजन्तीति

अर्थ

थुगु प्रकारं छह्म मिसा गोप्यं वया खं कंगु न्यना धर्मपाल कुमार दारक

शालाय् च्वना आख वोना च्वंह्म दिना ह्मपोस्वे वय्का खछि फ़ुले जुया मध्ये धाल। धिकार विष भोगया थ्व ज्याखः। संसारे गुह्मजा गुह्मस्यें मभिगु ज्या यानां च्वनि। मभिगु क्रोधया वसे लागु यावये जुगु रोगरूपि दुःखं पोड जुइका च्वंगुलि ह्नि तोना काय् सिना वंसानं त्याग याय् फुह्म मानं जित बुइका दुरू तोंका तःधिक याह्म मांखः। तता छं धाःगु खँ थुल– छः छें हुं धया राजकुमारं बोध याना लिछोत।

मूल गद्यः

ततो धर्मपालः सर्वालंकार विभूषित कृतोति गृहे चागत्वा पितुःपादयो निपत्य कथयति। साधु भोतात प्रसीद निरापराधे मां परित्यजसि कथं पदि त्यज्येति तात मा रोदसीति किं रूदित मिति। सत्य वचन ते पूरयाम्यहं–इष्टाचेत्सर्वेषां पितृणां पुत्रेति।

अर्थं

थुलि धाय् धुंका धर्मपाल कुमार या वस्त्रं बांलाक पुना वया च्वंम्ह हताय् बाया छँवना अवु महाराज·याग़ु ख्वाः स्वया लिपा पालि निपासनं ताउंति भोःपुया विन्ति यात।

साधु भो अबुजु (पिता) महाराज प्रशन्न जुया विज्याहुँ निरापराधे (छुं तोह्न कारण मदुम्ह अन्याय मयाम्ह) जि याक काय्यात त्याग याय् त्यनागु छाय्। जिनं त्याग याय् त्यना।

भो पिता (अबुजु) आः खोया विज्याय् म्वाल– छाय् खोयागु छाय् खोयागु। जिनं गोय्यगु खँ न्यनेधुन छपिगु सत्य वचन जिनं पूर्ण याय्। म्येपि सकल अबु जुया च्वंपिनिनं काय् सित धायुवं हाहा जिकाय् जि रत्न समानम्ह पुता धका स्वया च्वंपिनं जिनं खना न्हेपनं तागुनं बु।

हानं सकसिनं धर्मपाल राजकुमार धाथ्यें याम्ह काय् खः धका छपिसं अथवा म्येपिसं धागुनं बरावर जिणं न्यनागु दु।

मूल गद्यः

राजो ब्रह्मदत्तेश्वर हृदि स्फुतं रूवितं कथयति।

पुत्र पुत्रेति पुत्रक धर्मपाल कुमार। यदि ते माता क्षमते अहमपि क्षमेति।

अर्थ

राजा बहादत्तं थवं कायुयागु ख्वाः खंबले नुगलं क्यु मकया नुगः तःज्याइथ्यें जुयाच्वंका मुग्ले ल्हाःतया च्वोना बाल ।

हाहा हे पुत्र- जि याक काय् जि पुता प्रिय पुत्र धर्मपाल कुमार यदि छं मानं क्षमा यासा जिनं क्षमा विये। छंगु अपराध अन्याय छुं मदु । ख: छुयाय पुजागु ज्याखं याइगु जिनं मतायाा । त्रि सत्य याना वरदान विबा थमं जन्म याह्म पुत्रयागु हि तोंना पूजा यायूत तयार जुया च्वने धुंकल धथ्ये सोया च्वनेगु धका ग्वारातुला विलाप बात ।

मूल गद्य

ततो धर्मपाल कुमारः सर्वं ज्ञात्वा अर्थं विचार यति—पितुः सत्यं पूरयामि—मातु मंनोरथं च प्रपूरयामि ज्ञात्वा—रुदन् रुदन् मातुः सकाश मुपसं: पादयों निपत्य श्रीकरुणावचेन कृत कर कुरो वाच ।

अर्थ

थ्वांलि धर्मपाल कुमारं फुक कुयर थ्वंगु रहस्य सीका क्षणभर (मतोचा छुवन्तना) थ्व्ये विचार यात । अबुया सत्य पूर्ण याये- मांया मनोरथनं पूर्णयाये त्यना थथागु विचार याना ख्वोया ख्वोया मां थ्वना थ्वंगु पूजा याइगु कसिवना- मां या तुति निपायूमनं ज्ञाउंलि घोः पुया मां या ख्वाः स्वया ख्वोया दुःखिस्वरं ल्हाः विन्तियाना धाथ्ये धाल ।

मूल

अम्ब क्षमस्व मा मां जीवना द्यपरोपयेति। किं अपराधोऽस्ति ममपुत्रस्य रुधिरं कथं पावयेय मिति ।

भो मात- क्षमस्व मेऽपराधोऽस्ति वा सहस्र वारं पुत्राय महावयां कुरु ।

अर्थ

मां क्षमाया- जित मोचन यायगु ज्या यासि म्बुः । जिगु छुः अपराध अन्याय दु । जि काय् धयागु हि थथ्ये याना तोंथ्ये त्यना ।

मों माता (मां) छ्मपिसं जित क्षमा यायगु योग्यजु: जिगु अपराध अन्याय दुसानं तथि द्वाधिक तक जिगु विन्ति दु। तच्वतं बया तया विज्याहुँ।

मूल गद्य:

सा एवं करुणा दीन बिलंबितै रक्षरै रूच्यमानान् क्षम्रते । ततो बध्य बाप्तं: तीक्ष्णेन शस्त्रेण धर्मपालैक पुत्रस्य कुमारस्य गलं छित्वा कुमंती देवी रूधिरं पावयित्वा नच वुमंत्यो विप्रतिसारो जातः ।

अर्थ

काय्नं दीन स्वरं खोया विन्तियागु न्यना थ्व वुमंती देवीनं मिखा ह्याउक कना पीठदेवीं (भगवती) बुवित धका जिगि २ खाना धाल । विस्तार याय् मते सत्य वचनं खँ ल्हाना बरदान ब्युम्ह राजा बया पूजा याका। काय् यात क्षमा बीगु ज्या पुरे याबा। थुगु बेलास म्येपिसं मयाकुस्ये थमंहे ज्वया च्वंगु शस्त्रं धर्मपाल कुमार याक काय्यागु गःपते किया ग्वः बुविना च्वंम्ह दुमंती देवीयात सन्तोष जुइक हि तोंका ग्वःयाके बरदान काबा । थथ्ये धया वुमंतीदेवी तच्वतं कोप पिकया च्वन ।

मूल गद्य:

धर्मपालश्च कुमारोऽपि मातुर्ममनोरथ पितुः सत्य वचन पूरयामीति । पुत्रस्य धर्म मोवृशं माता पितृ वध्य घाटेषु निर्भीतं चितं प्रसाद्य— त्रिरत्न शरणं च कृत्वा तीक्ष्ण शस्त्रेण स्वगलं छित्वा वुमंत्या मातु मुखे रूधिरं पावयिता कालगतः ।

अर्थ

धर्मपाल कुमारं निश्चययात— अहो धंन्य भाग्य मौयारूप देवीप्रवेश जुया च्वन। मौया मनोरथ—अबुया सत्य बचन पूर्ण याय्गु वेला थिक जुल । पुत्रया धर्म थ्व हे खः । मां अखु थमं अथवा म्येपिसं स्याय्गु स्याकेगु ज्या याय्म्वाक मग्यास्ये एकचित्त बुद्ध धर्म संघ (त्रिरत्न) नाम कया शरण धका काय वाक चित्त प्रणाम याना न्ह्योने तया तगु ज्वगु चुपि कया भाजियाना मिखा तोसिना, थाकू छिना खःगु ल्हाति कया ज्वना— ल्हाःतिं बेगं थःगु गपते थमं किया वांछाया जिगि २ खाया च्वंम्ह मां यात हि तोंका धर्मपाल राजकुमार गोतुलाः प्राणवायु पिहां बना मृत्यु जुल ।

उगु बखते अन गुजोगु प्रकारं हाहाकारं सकसिनं विलापयागु खँ कना साध्य मजु । उगु राजगृहे च्वंपि मिसा मिजंत खोगु शब्द वने ऊंग थ्यें कोलाह् शब्द उच्चारण जुल ।

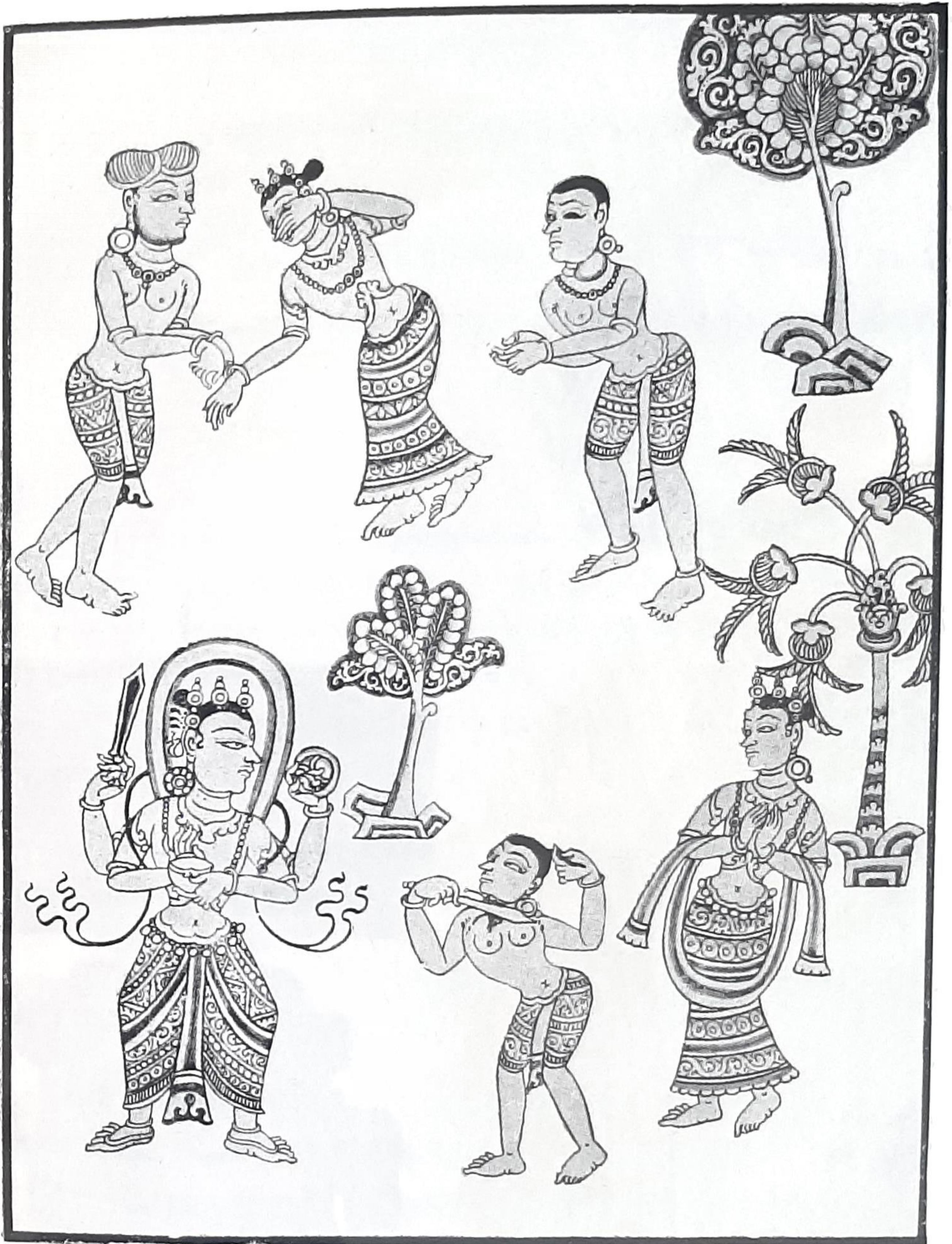
थ्व खँ न्यनेवं त्वन राजा धीर याय् मफया मूर्छा जुइका गोतूह्म खना सकसिनं फको धैर्य्य याना राजायात उपाय याना मूर्छा छुतय् यात ।

राजा दना सोवल याक काय् राजकुमार धर्मपाल (पुत्ररत्न) गप बछि थमं किया च:ता वाना सिना च्वंह्म खना गप शिर मिले याना घे: घे: पुना चुपा नया विलाप यात । हाहा जि प्राण समानह्म पुत्र–विना अपराधे थ: थमं प्राण त्याग यात । १२ वर्ष तिनि बुह्म काय्नं थ:थमं गपते शस्त्रं किया थ:गु शरीर या हि दान याना भगवती (माँ) यात तोंका मृत्यु जुल । थ्व ज्या सुनां यागु सुनां याकल या धाह्मसु: थुकोयागु भोग सुनां धाइगु जुइ जि धाय् मफु: । जि नुग: या हिख: जिकाय् धर्मपाल धया लाय् लाय् बुया ल्हा: निपां मृत्यु जुइ धु ंकूह्म काय् घे पुना महा विलाप यात ।

थुगु अवस्थाय् दुर्मती महारानी (माँह्म) पीठ देवी (भगवती) दा तया प्रवेश जुइका खाना याक काय्यागु हि तोना जिगि जिगि खाना पुलु पुलु मिखा कना सोम्ह काय् घे: पुना खोया च्वंम्ह भात (राजा) स्वया सकल या मिखाय् खोबि वगु– गुलि भो:सुला च्वंपि, गुलि ख्वाले ल्हा:ति तोपुया च्वंपि, गुलि अंगले भो:सुला च्वंपि– गुलि छाति दाया च्वंपि, गुलि सें फंफंतया च्वंपि, गुलिस्वे मफया म्येगु थासे वना खोंपि स्वया च्वन ।

मातंगी धाह्म–छम्ह रानी नापं च्वना नुग: मछिका च्वन । मंत्री तथा म्येपिं सकसिनं उगु भयंकर पूजा सिधय्का सकल मिले जुया राज कुमारया मृतक शरीर खते तया मृतक जात्रा याना यंका श्मशाने तया सुगन्ध वस्तु मात्र तया अग्निसंस्कार याना सिधय्का राजगृहे गुरू पुरोहित पाख्यें कुलधर्म शास्त्रानुसारं शूतक या कर्म दान इत्यादि सिधेका धैर्य्य याना च्वन ।

दुर्मती महारानी या, भात छम्ह वसीकरण याय्गु निम्ति सेकुगु डाकिनि बोगसी विद्या या मंत्र सिद्धि लाना मलाका बराबर ऊुले जुया लोकं धिकार काय्या हितोनीम्ह यापिम्ह रानी धाय्का गनं वनेत लज्जा जुइका च्वन ।

धर्मपालराजकुमार १२ वर्ष दुवल मां धर्मनी रानीनं राकसीविया सना तल
उनीपी० दवी थः कदुविका स्वाना याक काय् यारि मानगु गमसा या गु सीफा
फायनं थमं थगु गपन भक्तं फिया मां याम हि मां कारबु सियाना थः स्वर्गवास
ज्यू चित्र —

छन्हू राजां विचार यात मने च्वंगु खँ गोप्य याना खाः चःकंका महारानीयात मुसु मुसु न्हिला क्यना च्वन ।

मूल गद्यः

जानीहि पश्चात् समये राजा चिन्तितं, दुर्मती यांचकाय दत्तं समये दुर्मती काल गता ।

अर्थ

सीकि लिपा छहु राजां थथ्ये चिन्तना यात, मंत्रीनाप गोप्यं सल्हा याना धाल– मंत्रीजु ! जिगु खं छगु न्य– थ्व काय्यागु हि तोनीम्ह राक्षसी मिसा यागु ल्हाःति नयगु थिक मजु– थ्व मिसा दुर्मती धैगु नां यात तस्सकं लोगु ज्या यात । आपालं खं हाला च्वने मखुत थ्व यात पिने न्हिला खुसि याना च्वनागु दु । छगनं वना फोगीं छम्ह माला हति थ्व दुष्ट पापिनी मिसा फोगीं यात दान विया छोये कन्हे सुथे फोगीं माला नापं वोना हति ।

राजां थथ्ये धागु खँ न्यना मंत्री खुसि जुया तथाऽस्तु जिनं माला वोना हये धया मंत्रीजु पिहाँ वना फोगीं मावन ।

राजा थुखुन्हुया रात्रिस दुर्मती महारानी च्वना च्वंगु कोथाय् वना न्हिला छगु निगु ख्या खँल्हाना खुसि जुइका धाल ।

प्रिये छंजितणं प्रेम खःसा छगु खँ धाय् त्यना विघ्न याय् मते । कन्हे सुथे छगु दाम याय् त्यना, छु धासा काय्या नामं याय्गु खः थुकि छ खुसि जुइमा । थ्व छतांजा वान याय् मते धाइ । नुगः स्याना धाय् फुः । सत्यनं धाय् मखुः धका सत्यया ।

थथ्ये धागु स्वामीया वचन न्यना दुर्मती महारानी नं सत्य नं थ्व दान याय् मते धका जिनं धाय्मखुः धका त्रिसत्ययात । राजा खुसि जुया न्हिला धाल– देवी छनं धंन्य खः । जिनं याक काय् अकालं मृत्यु जुइगु ज्या जुसानं सत्य पालन याना । आः छंगु पाः बल दान मात्र याय्गु खः सुप्राणिनं स्याय्गु स्याकेगु स्याये मागु ज्या मखुः ।

कन्हे सुथे दान यायगु थ्व ज्याय् छहे न्ह्योने तया याय् मागु जुया च्वन । रानीं छु दान यायगु जि न्ह्योने तया धका न्यन । राजां उत्तर बिल जि अतिनं मतिनागु छगु तिसा बु– बहे तिसा त्याग याना दान यायगु– छं कन्हे खनि ।

थथ्ये राजां न्यंकुगु खँ न्यना रानीका मने हेरा मोति इत्यादि या तिसा दान याइगु जुइ धका मतो तया न्हिला खुसि जुया च्वन ।

कन्हे सुथे जुल राजाया थःगु नित्यकर्म सिधेयका, मंत्री–नाप लाना फोगीं छम्ह माला हि धयागु थिक जुलला धका राजां न्यना सोत ।

मंत्रीजुं बिन्ति यात, भो महाराज ! छुं धन्दा कया बिज्याय् म्वा मालातय् धुन, त्यलकि सःत वने– धया तय् धुन वोना हय् जिलला ?

राजां धया विज्नात– मंत्रीजु, जिनं रात्रिस अनेक तालं खँल्हाना दान यायगु ज्याय् विघ्न याय् मते सत्यनं याय् मखु: धाय् फुला धयावले त्रिसत्य याना विघ्न याय् मखु: धाय् धुंकल विलंब याय् यजिम थथ्यें वोना हृति ।

थथ्ये राजाया वचन न्यना मंत्रीजु सलगया देशं पिने वागमती तीर्थे सतले च्वना च्वंम्ह याचक (फोगीं) यात स्वया सलह्यं क्वहां वया धाल । याचक– छन्त ह्मिगः धयागु खँ आः पुरे जुइगु जुल– छ भाग्यमानि जुइगु दिन थ्यन नापंनुः सत वया– नयगु तोनेगु पुवेगु धन कला समेतं दइगु याकन नुः जि गया वयाह्म सलम्हे न्ह्योने तया यंकि थुलि धया थ्व याचक (फोगीं) यात ल्हाः ज्वना साला हवे तया थः लिउने च्वना सल ब्वाके हल ।

राज गृहे लुखां दुत यंका छथाय् सलदिका फोगीं क्वकाल मंत्रीजुं नापं वना राजाया दान बिइत छथाय् थःगु छें क्वसं च्वना च्वन । न्ह्योने थ्यंका वोना हयाह्म फोगीं क्यन ।

श्लोक–

खञ्जयादेव चक्षुभ्य गलगण्डश्च याचकः । इत्यादि ।

वोना हल्ल फोर्गी गुजाह्य धाःसा– तुति छ्पा खूह्य–मिखा छ्यवनं कांह्य– गल छ्यव वुह्य । थुजाह्य फोगी हया ब्यूगुलि राजा तस्सकं खुसि जुया न्हिला धाल । मंत्रीजु छ्य धंन्य खः दुर्मती महारानी यात लोह्य वोना हल धया लिसा कया राजा न्हिला धाल, मंत्रीजु ! सीकि फोर्गीया न्ह्योने जुया अःकथं खं न्यंकागु खः धया ज्या अर्घे यात ।

मंत्रीजु छ्हे वना धर्म दुह्य भात बांलाक विचार याइह्य दुर्मती भगवती कोथास च्वना च्वंह्य सतां नापं वोना हति ।

थथ्ये धागु राजा या वचन न्यना, मंत्री ले, ताया तथां ऽ स्तु याना राजगृहेतले थाहां वना कोथास थ्यंक वन ।

दुर्मती महारानीया आः सुथे राजाया हेरा मोति लुंया तिसा वान याइगु– जि नापं च्वना धका खुसि जुया मुसु मुसुं न्हिला बांलाक सपप्याना सिन्ह तिना सवले स्वां छुना वांलागु लनं फिना तिसां तिया ल्हातेनं हेराया अंगु न्ह्याना न्हेकं स्वया च्वन ।

थुगु वखतस– मंत्रीजुं विन्ति यात, भो महारानी ! राजां आज्ञा जुल नापं यो नावा धका जित छ्वोया हल । वाम बीत छ्पि मदया च्वन– काइह्यनं वया च्वने धुंकल । मंत्रीजुं थथ्ये धागु न्वना रानी हताय् चाया सखोंपि नापं मंत्री या ल्यु ल्यु वया राजा च्वना च्वंगु थासे थ्यंक वल ।

स्वामी नापं च्वना सोवले फोर्गी छ्म्ह खना रानीं बिन्ति यात ।

भो स्वामी ! दान का वह्य फोर्गी स्वय् हे लायक मजूम्ह यांत हेरा मोति सुवर्ण या सिसा दान यायगु योग्य मजुः । थथ्ये धागु खं न्यना रानी यागु खवाः स्वया राजां लिस बिल । देवी छं छुः खंल्हानागु– काय् यागु हि तोनेगु योग्य जूला– थों छ व्व यात दान विया छ्वोय्गु तच्वतं योग्य जुः ।

थुलि धया नेगु वसपो दुर्मतीयात ज्वंका राजां ह्य ज्वना फोर्गी यात ल्हाते दुर्मती महारानी लः ल्हाना बिल ।

राजां थथ्ये धया विज्यात– याचक छन्त दान वियेधुन– नापं हुं । दुर्मती छंगु ज्या यात लोगु जिनं ज्या याना– जिनं सत्य पालन याना, आः छंगु पाः वल छंनं सत्य वाचां पालन याना थ्व फोगीं नापं छ्र वने माल ।

छ्र पापि थन जि नापं च्वने गात, मंत्री सखीपिं सकलें अचंम जुया लिपा खँ थुइका सकलें न्हिल ।

राजा– मंत्रीयात मागु खँ ल्हाना राजदरबारे थाहां विज्यात । मंत्री सैन्य तथा म्येपिर्सनं– राजा रानी निह्मसिया सत्य वाचा याना ज्या यागुलि जिमिसं गने मज्युः थ्व फोगीं नापं बिज्याहुं–

हे याचक फोगी दाजु नापं वोना यंकि धया च्वाना ह्या द्वारं (लुखा च्वाखां) पित ह्या खापा तिना दुने चुकु तया बिल । तुति खूह्म फोगींनं दुर्मती योगु ल्हाः ज्वना नुः धया यंकल । दुर्मती खोया वन प्रजापिसं सोका सोवल– काय् यागु हि — नीह्म पापि राजां फोगींयात दान विया हल । थथ्ये हे याय् माह्म खः धका सकसिनं न्यंकल–लाय् बुया हाहा यात ।

पुलिसिनं थथ्ये धाल– आनं पीठ देवी धाम्ह भगवती थःके दुबिका नोः वाय् फुसा पुलि वांलाइ ।

मातंगी धाम्ह यातनं राजां छँनं पितना छोत । ग्याना विस्युं वन गुलिसिनं लोयंकल– दुर्मती देवी फोगीं नाप मचोस्ये स्वस्ये थःछे वन ।

थःछें चोपिसंनं थ्व पापियात दुकाय मखु धया दुमकास्ये खापा तिना विल । फोगींया दान विया हःगु वतले नल तोन मामा थाय् वना फोंना नया जुल । दुर्मती देवीनं तत्वतं दुःख सिया कष्ट नल– छन्हु खुसिया सिथे च्वना सिना वन ।

राजा विराग चित्त जुइका आपालं दान याना पूजा पाठ याका छन्हु मृयु जुया स्वर्गवास जुल ।

–मूल गद्य–

भगवानाह । भिक्षव योऽसौ तेन कालेन
तेन समयेन धर्मपालो नाम कुमार वभूवाहम् ।

सा दुर्मती देवी नरक भोगं भूत्वा एष देवदत्त स्तदापि मे वधकी हस्तेना स्या मैत्र चित्त मुत्या दित मिदानी मप्यहमस्य व धातौऽद्य तस्य मैत्र चित्तानु कंपा चित्त स्तस्मा त्त द्धि भिक्षव एवं शिक्षिततव्यम् ।

अर्थ

भगवान् बुद्ध आज्ञा जुल हे भिक्षुपिं तथा आनन्द भिक्षु खँ थुइकि । गुम्हजा उगु त्रेतायुग समये धर्मपाल नाम राजकुमार धका जन्म काम्ह थुगु समये म्येम्ह मखु जि खः । ब्रम्हदत्तेश्वर शुद्धोदन राजा खः ।

उम्ह दुर्मती देवी नरक भोग याना दुःख सिया वम्ह थुगु समये देवदत्त या सासवे लात थ्व वधकी माफिनी खः । देवदत्तं विषनका स्याय्गु गोसा याना विष विया हःसानं न्हापा माँ जुया जित जन्मयाय् धूंकूम्ह जुया जिगु उपरे मैत्रीचित्त उत्पत्ति जुया थौं थन जित अनुकंपा (कृपा) तथा देवदत्त या मनु जूसानं पूर्व जन्म या काय् जुइ धुंकूगुलि मिजास याना विष चूर्ण मन कूस्ये गोप्यगु खँ कना नुगः मछिका मिखाय् खोवि वयका च्वोंम्ह उगु समये दुर्मती महारानी जुया वम्ह– थुगु समये थ्व वधकी माफिनी खः। थः थगु कर्मभोग थथ्ये मिले जुइ । हे भिक्षुगणपिं छिमिसनं सीके योग्यजुः

मूल गद्य

यत्सर्व सत्वेषु मैत्र चित्तं भावयिष्यामो त्येवं भो भिक्षवः शिक्षितव्य मिति ।

अर्थ

गुम्हजा सकल सत्वपिंगु कारणे थः समानं मैत्र चित्त यागु भावयाना जुइ फय्मा धका इच्छा याना ज्यानं याना वम्ह महा पुरूष भगवान् यात थुजागु अकर्तव्य याय्गु तच्चतं अयोग्य धका सीका चोंम्ह थ्व खः । थुकी छिमिसं छुं संखा काय्म्वाः हे भिक्षु गणपिं ! थ्व खँ छिमिसं खँ थुइका सीकेगु योग्यजुः ।

एवं प्रकारं धर्मोपदेश कना विज्यागु न्यया सकलया थःथःगु मनं यात थमं थमं याना वयागु कर्मभोग किचथ्यें ल्युल्यु वया संसार चक्रे चाहुला सुःख दुःख थमंनातु भोग याना जन्म मरण जुया च्वनीगु ।

थुजागु भोगयाय् म्वालीगु बोधिचित्त बोधिज्ञान लाना बुद्ध भगवान् या अनुयायी सदानं जुया मोक्ष वनेगु मार्ग खने दया भव सागरं मुक्त जुये फय्मा धका सर्कसिनं छप्वा म्हुतुं शब्द उचारण याना धंन्य २ धर्मया ल राज कुमार बोधिसत्व ।

धंन्य २ भगवान् बुद्ध धका प्रशंसा याना साधुकार विया मुनीन्द्र यात चाहुला प्रणाम योना (तुति भोःपुया) विदा कया थःथःगु थासे सकलें वासया वन ।०।

थ्व खं शतकावदान ३२ अध्याये दु ।

-:○:-:○:- थुलि धर्मपाल राज कुमार जातक समाप्त जुल । -:○:-:○:-

मैत्री कंन्यक कुमारावदान

(ल्यां १४)

नमः सर्व बुद्ध बोधि सत्वेभ्यः ।
सकल बुद्ध बोधिसत्व पिन्त नमस्कार ।

भगवान् सर्ववि च्छास्त षडभिज्ञ स्तथागतः ।
मैत्री बोधि प्रबोधार्थं देशयस्व महामुने । इत्यादि ।

अर्थ

हानं न्हापथ्यें छगु सभा मण्डले भगवान् बुद्ध विज्यात । वहे स्थाने मुनीन्द्र विज्यात धयागु खँ न्यना सकल भिक्षु भिक्षुणी उपाशिशा एवं म्येपिनं न्हापाथ्यें श्रोता लुंपि उपस्थित जुया प्रदक्षिणा याय् धुंका प्रणाम याना थःथःगु थासे च्वना भगवान् या ख्वाः स्वया विन्ति यात ।

भो भगवन्– हे सर्वबित् हे शास्त हे षडभिज्ञ हे तथागत हे महामुने ! मैत्रीचित्त बोधिज्ञान बुझेयाय् निम्ति आज्ञा दय्का विज्ञाहुँ ।

आनन्द भिक्षु थथ्ये विन्ति यास्येंलि मुनीन्द्र गुरू थथ्ये आजा दय्का विज्यात । हे आनन्द तथा सकल भिक्षुपिं एकाग्र चित्तयाना न्य ।

मैत्री धयागु सकल यात थः समान् मित्रभाव याय्गु खः । बोधिज्ञान धयागु फुकं बुझे जुइगु बुद्धज्ञान यात धाइ । गथ्येजा परयाय दुःख मवोगु, परयागु दुःख खना नुगः मछिका फुसां दुःख मजुइका विइगु ।

थुगु विषये न्हापा जुयावंगु याना वगु छुगु खँ लुमंस्ये वल कनेत्यना छु धाःसा थःत जन्म याम्ह माँ खः माँ यानं मालिक स्वामीधाइ अबुजु खः ।

मानं पुत्र पुत्री जन्म याइगु खःसानं विना अबु मदयक माँ याकचाँ जन्मयाय् फइगु मखुः सकलयां थथ्ये हे खः । किन्तु अबुयाकचाँनं जन्म याइगु नं मखुः माँ मन्त धाःसा जन्म याइम्ह मदु- थ्व खँ सकसिनं सिया च्वंगु खैः ।

माँ व माँया स्वमी (अबुजु) निम्ह यात विशेष याना भक्ति भाव श्रद्धा बिवेक विचार याना प्रज्ञा शब्द स्त्री बाचक ज्ञान खः मां धका सीकेगु ।

थथ्ये हे बिचार याना उपाय शब्द पुरूष बाचक खः अर्थ करूणा तय्गु । ज्ञानं खंका करूणा तय्गु- प्राणिपिन्त उद्धार याय्गु छु उपाय खः थ्व यात धइ बिद्वान् आचार्य्य पिसं [प्रज्ञोपाय विनिश्चय] धका धया तल ।

न ज्ञान- न करूणा- ज्ञान नं मदु करूणानं मदुसा- प्रज्ञोपाय अ विनिश्चयं धया तगुदु । थुजागु निश्चय ज्ञान थुइका पुत्र पुत्री पिसं न्हापा यागु चर्य्य थ्व खः धका सीकेगु । पुत्र पुत्री पिसं थुलि ज्ञान छथ्ये लांका माँ अबु पिन्त दुःख विया च्वनि- थुमि जन्म जुया च्वंगु व्यर्थं धका शास्त्रे च्वया तगु दु । मुख्यनं गृहस्थि जोवने याय् मागु खः । गृहस्थि जोवमे स्वाचार धंगु दु । सुथे वहनी यज्ञ याना अग्निया भरोसाय् च्वना सकल वस्तु बुका शरीर यात पालन याय्मागु भोजर खः नया तोना च्वनि । जन्म जुइवं माँ नं थःगु शरीर या हिखः बुरू तोंका पालन याइ । माँ यात प्रतिपाल याइह्म अबु खः । माँ व अबु निह्मस्यें प्रतिपाल यांइ करूणा तया पुत्र पुत्रीपिन्त ।

मूल

यन्माता पितरौ सूनो र्व्र ह्माचार्य्य हुताशनः ।
त्रिवर्गाधि पति स्तस्मा देत त्सेवा फलंमहत् ।

अर्थ

गुह्म सिनं माँ अबु निम्ह यात द्यां मलाकुस्ये हुताशन अग्नि आवाहन याना सुथे व बहनी यागु भोजन तयार जुइगु यज्ञ होम याना माँ अबुयात पालन पोषन याइ ।

हानं थमं थकालि पिन्तनं अथ्येहे अलासी मचास्ये कचिगु वस्तु बुका नकी तोंको वइत गृहस्थ जीवन या ब्रम्हचारि धाइ ।

थुजाम्ह ब्रम्हचारि आचार्य, हुताताशन अग्निदेव–त्रिदशाधि पति १३ भुवन या मालीक आदि बुद्ध, स्वयंभू, त्रिरत्न, बुद्ध, बोधि सत्वादि, आर्य्यतारा, लोकेश्वर, इन्द्र, मां–अबुपिं समेत तथा सपरिवार इत्यादि पिन्त सेवा यानागु पुण्य आपालं दु ।

मूल

तन्माता पितरौ पुत्रः श्रद्धया सर्वदा मुदा ।
समभ्यर्च्याभि वन्दित्वा सुभोजनै श्च संभजः ।

अर्थ

मां अबु पिन्त कायनं श्रद्धातया सबानं खुसिजुया वन्दन पूजादि नित्ययाना सुभोजनं सन्तोष याय्‌मा धंगु ज्ञान भजेया धका न्हापा जुया वंपि मुनीश्वरपिसं धया वंगु दु । हानं थःपिगु लाहि जन्म जूपि पुत्र पुत्री तथा सपरिवार पिन्त मां अबु पिसं अन्याय याय् मज्युः यात धाःसा लिपा थुमिहे दास दासी जुया दुःख भोग याय् मालि धकानं धया तगुदु ।

मुनीन्द्र भगवानं थथ्ये आज्ञा जूगु न्यना बुद्धिमान् म्ह आनन्द भिक्षुं थ्व शास्ता जगत् गुरू याके थथ्ये विन्ति यात ।

भो भगवान् ! गुगुजा छलपोलं मां अबु पिन्त सेवा यात धासा आपालं पुण्य दइ धया बिज्यात । मां अबु सेवा यानागु या पुण्य भाव यानागु अथवा मयानागु या फल गथ्येखः । थन थुकीयागु खं नं छुं छगु निगु आज्ञा दय्‌का विज्यासा सकल या मन सन्तोष जुइ ।

थथ्ये आनन्द भिक्षुं प्रश्नयागु न्यना भगवानं उत्तर विया विज्यात ।

मूल

आनन्दाहं सदामाता पित्रोःसेवा फलं महत् ।
धर्ममिति प्रच क्षामि संवर्णय न्समन्ततः ।
अपकारं फलंचापि तयोः पाप महत्तरं ।
इति हेतो रमान्यंवा कर्तव्यं किंचि दात्मजैः ।

अर्थ

हे आनन्द ! न्हापा जिनं छगु जन्मस सदानं माँ अबुयात सेवा यानागु या पुण्य फल धर्म नं प्यख्येसनं कल्याण जुया च्वंगु छुं खँ जिनं कने त्यना । सेवा मयानागु माँ अबु यां खःगु खँ मन्यनागु या फल थुकियागु पापं दुःख सियागुनं अथवा कायनं दुःख भोग यागु कारण लुमंस्ये वल ।

थुलि आज्ञा जुया थ्व मुनीन्द्र भगवानं सकभनं दिशाय् चोंपिन्त सोया बोध याय्या कारणे तापक च्वंपि सःता सतिक तया आज्ञा दय्का बिज्यात ।

हे भिक्षुपि जि न्हापा विवेक दुम्ह माँ यात उपकार (सेवा) यानागु खुसि जुया भक्ति यानागुलि सुःख जूगु । विवेक दुह्म माँ यात खोय्कागु अथवा बिवेक दुह्म माँ या वचन पालन मयानागु पापं दुःख सियागु थमं अनुभोग यानावयागु जिनं विस्तारं कने एकचितं न्य ।

थ्व खँ गथ्ये धाःसा, न्हापा काशीदेशे मुमित्र नाम छह्म महाधनि यको संपत्ति दुह्म महाजन छह्म दु– थ्वया पत्नी (स्त्री) कुलानी श्रेष्ट जाति । धन संपत्ति आपालं दु– विवाह यांना ताकालं दिन वने धुंकल सन्तान मदु । छन्हु निह्म सिया खँ जुल– थथ्ये हे जुल धाःसा थुलिमछि धन संपत्ति छें बुं इत्यादि परया ल्हाःति लाइगु जुल धका ऋसुका तया नुगः मछिका च्वन । थुगु इले पाशा छह्म वया धाल मित्रजु छाय् ऋलेजुया न्हकुतिका ऋसुकातया च्वनागु दुःख मनयाना च्वन छुःजुल सुना छुःधाल छुःयात जित कंसा फुगु उपाय याये । पाशां थथ्ये धास्येंलि महाजनं धाल पाशाजु जित दुःख म्येगु मखुः छपिगु जि माँ अबु पिगु धर्म सकतां पूर्ण सन्तान छम्ह मदु थ्व संपत्ति छुयाय्गु जित अग्निसस्कार याइह्म पुत्र छह्म मदया दुःख मन याना च्वनागु ख । थुकिया उपाय दुसा कना थकि ।

थ्व खं न्यना पाशां उत्तर ब्रिल– थुगु विषय मनय् विषाद याय्म्वाः– गुलिसियां सन्तान यक्को दया दुःख– गुलिसिया मदया दुःख– गुलिसियां संपत्ति हीन सन्तान यको दु– गुलिसियां धन यको दु सन्तान मदया दुःख ।

छपिनि जक मखु– जिनं सन्तान मदुवले त्रिरत्न शरण पूजादि पाठ ध्यान दान व्रत आदि याना याका भाव यानावले लिपा पुत्र पुत्रीपिं जन्म जुल ।

छ्यपिनिनं थथ्ये यासा सन्तान दइ– दैवं पुत्र पुत्री काःनाः धाः बइमखु: सकल ज्या सिद्ध जुइगु हे पुण्य धयागु नं थमं हे कमाय् याय्गु खः प्रथम श्रद्धातया त्याग चित्तं स्वां होइथ्यें मनया स्वां होय्का दान बःलाकुसा मनोरथ पूर्ण जुइ ।

पाशां थथ्ये धागु खं न्यना– जित थथ्ये उपदेश बींपि मदु– आः छंहे थथ्ये उपदेश बिल छ धंन्य खः । जित सत्गुरू चूलाका ब्युः धया पाशायात सन्मान याना नका तोंका सन्तोष यात । पाशां भरोसा बिया सद्गुरू चूलाका बिल । महाजनया स्त्रीनाप सल्हाः याना सद्गुरू पाखें उपदेश न्यना–दानपारमिता या प्रभाव त्याग चित्तं दान यात ।

(१) शील पारमिताया स्वभाव शील नियम स्वभाव शुद्ध जुया मन शान्त जुइका अहंखार मयास्ये मन शरीर पवित्र जुइका शीलयागु गुण धारण यात ।

(२) क्षान्ति पारमिता या गुण–अभिमान मयास्ये कोमल नम्रता जुया सहनशाले च्वना क्षमा धर्म म्हसीका मन शान्त जुया क्रोध लोभ द्वेषं परयात निन्दा याइगु स्येखि घमण्डी इत्यादि मयास्ये–त्रिरत्न शरण–पूजा पाठ धारणी ध्यान ब्रत आरंभ यानां श्रद्धाया स्वां होय्का पुत्र लाभार्थे धर्मयात ।

थुलि षट्पारमिता या चर्य्यं भाव यागु दछि दस्येलि स्वर्ग भुवने बिज्याना च्वंम्ह बोधिसत्व महासत्व छह्म कोहां वया– थुह्म सुसित्र महाधनी या स्त्री कुलानी देवी या गर्भे वास यावल ।

थनंलि गर्भवती जुयाह्म क्रमशः झिलादत गर्भेच्वम्ह बालक जन्म जुल पुत्र लाभ जुल । थ्व पुत्रयात भिनकं प्रतिपाल याना रक्षा यात । पुत्र लाभ जुगुलिं छें उत्सव याना योग्य पिन्त दान याना हर्षयात । दानका, वपिसं बालक यात दीर्घायु जुइमा धका आपा सिनं आशीर्वाद बिया वन । अनंलि खुन्हुच्वंका झिन्हु खुन्हु नामकरण याय्त जोतीष सःतो वन्धुवर्ग फुकोत निमंत्रणा याना पुरोहित गुरूद्वारा मागु पूजादि याना सल्हायाना अबुह्मसिगु बचन यावयें थ्व पुत्रयात मैत्री कंन्यक धका नाम यात । सकल यात मित्र भापा याय् फुह्म जुइमा– कुलया मत समान प्रकाश जुइमा दीर्घायु निरोगी सदानं जुइमा धयागु आशीर्वाद बिया पुरोहित गुरू पिसं कलशाभिष्येक बिल– मंगलकार्यया बौंलाक ज्या जुल ।

थनंलि भोजन धुंका विदा कया सकलें लिहाँ वन । भिगु दुरू तोंकिह्म उपमाता धाइ तया थ्व बालकयात रक्षा यानालि खुला दस्येलि कुल देवता दर्शन याका अन्न जा नका कुल व्यवहार या ज्या नं सिधयकल ।

न्हिन्हिसिया थ्व कुमार या शरीर पुष्ट जुया अतिनं लक्षणं पूर्णम्ह जुया बांलाना वल । न्यादं दस्येंलि गुरुयागु पाख्ये लिपि बिज्ञानं प्राप्त जुल । १२ बर्ष दम्येलि विघानं वांलक अध्ययन याकल । थुगु बखते सुमित्र सार्थपति थः स्त्री नाप सल्हायाना वंजापि मुंका काय्यात मागु खँ ल्हाना रत्नाकर थ्यंकवना धन साधन याय्गु तृष्णा याना शुभ वेलास मंगल याना थःगु छें नं पिहाँ वन ।

थाय् थासे बासयाना नेगु व्यवस्था व्यापार पालाका गमन याना ववं लछि पुला वस्येंलि तःव्यांगु तःजागु खुसि पुला वनेमागु थासे थ्यन । माझियात सःता थुगु नदी तरे यानाव्यु धका दस्तुर नं विया सकलें द्वंगास च्वन । माझि खँ न्यंकल थौं सुपाय् नं तोपुया तल खिउँस्ये च्वं नदीस वनेगु थिक मजुः तस्सकं फय् वइगु संभव दु कन्हे जक वने मालि ।

माझि धासानं खं मन्यंस्ये वनेगु इच्छा याना थौ हे वनेमाल धका च्वेकल । माझि ह्माः धाय् मफुः तःगोगु द्वंगास जाय्क तया नदीस द्वंगा न्ह्याकल– दथुइ थ्यंवले गोःफय् वया द्वंगा नदीया लःधा लिस्ये वना क्वय् थ्यंक यंकल– माझि उपकार याय् मफुत ।

छंगास च्वना वपि सकसिनं थःथः कुलशेश्वर देवतादि त्रिरत्न नाम कया ग्याकल– द्वंगा फाना पुला सकलें नदीस कुतुं वना चुइ कयंका त्रियत्तां जुल सकलें मृत्यु जुया गनं गनं लात ।

माझि छम्ह लखे ह्यिते सःपिं जुया छथाय् लोहं वःकया गोःफय् दिस्येंलि नदी तरेयाना म्येगु थासं थःपिगु थासे थ्यंक वल । द्वंगानं गन गन जुल । धयां खं मन्यो पि जुया सकले अकालं मृत्यु जुइमाल धका दुःख ताया माझिपिसं थथ्ये जूगु खँ सुचित्र महाजन या छें सूचना थ्यंका विल ।

कुलानी महाजननीनं थः स्वामी (भात) नदीस कुतुं वना मृत्यु जुल धया हःगु खबर न्यना विलाप यात । पुत्र मैत्री कंन्यक कुमार नं अबु सित धया हःगु खं न्यना तस्सकं खोल ।

थुगु खबर वंजा तय्गु छेँनं थ्यन। थःथःपिनि भात काय् अबु दाजु किजा पि मदुगुलिं नुगः मछिका खोया च्वन ।

सकल या थथ्ये खोया जक च्वनानं मजिल धका धैर्य्य याना सकलयां थःथःपिगु छेँ मामागु तालं शुद्ध याय्मागु ज्या सिधय्का शोक मयास्ये धीर याना दुःखं च्वनेगु ज्या समाप्त यात ।

थनंलि माँ काय् निह्म बिया गृहस्थि व्यवहार यागु ज्या याय् धुंका कमाय् याय्गु दिना च्वन। थथ्ये दिन ववं मैत्रीकुमार ल्याय्ह्म जुस्येंलि मातृभक्ति जुया माँ सेवा यात ।

सुथ न्हापां दना माँ यात तुति भोः पुया नोःतुइ धुंका तिनि म्ये पिन्त खँ ल्हाय्गु चलन यात । अनंलि पति व्रता स्त्री नं भात यात सेवा याइथ्यें मैत्री कुमारं मां तात सेवायाना मातृ भक्ति जुया च्वन ।

माँ यात थमं भोजन तयार याना थःगु ल्हांति नके धुंका तिनि थः नइगु । थमं नयागु चिपं माँ यात मनकुस्ये माँ यागु चिप थमं नइगु । थःगु चिप भाडा थल इत्यादि थमंहे सिला माँ यात छुं हे ज्या मया कुस्ये माँ लुकुंछिना तले कुने यंका सागु बस्तु जक माँ यात नकातोंका सन्तोषयाना वहनो माँ यात थ्वना तिनि थः द्यनेगु । माँ नाप खँल्हाइ बलेनं मुसु मुसुं न्हिला नम्रता जुया नाइस्ये चोंक वचन तया खवा चःकंका खँ ल्हाइगु । माँया भातमन्त धका दुःख तायेंमते अनित्यगु संसार थ्व क्षीगु शरीर समेत मदया वनीनिनिगु नित्यगु बस्तु छु मदु । फुकं तोता याकचा वने मानि । पाशा वइपिं धर्म व पाप निम्ह जक ल्यु ल्यु वइगु धका धर्मशास्त्रे धयातगु जिनं वोना च्वना ।

थुजागु खँ माँ यात बराबर कना तच्वतं माँ भक्ति जुया सेवा याना च्वन । छन्हु माँह्मस्ये पुत्रयात थथ्ये धाल– हे सुपुत्र ! छं जित थुलि तच्वतं सेवायाना गृह तपस्या यात छखना जि खुसि जुयागु खँ ल्हानां साध्य मजुः छंगु मनोरथ छखः पूर्ण जुइमा । थथ्ये धया पुत्रयागु शिरस रस्वक बुबुस्याना धाथ्यें याह्म काय् पुत्र रत्न छखः (धया न्हिला दिव्य भोजन (दुरू धौ फल) तया संन्तोष जुइक नकल ।

दिव्य भोजन धयागु– ला न्या हि मदिरा पालुगु खायूगु फाकुगु पांगु नवगु पुलांगु वस्तु मखु । थुजागु भोजन याका सन्तोष यासानं गथ्येजा पुलु पुलु मत थ्यागु थ्यें जक फल वइ ।

तःप्वागु मतथ्यें फल दइगु दिव्य भोजन खः मधि फल बुरू घौ घ्यः कस्ति साख (पंचामृत) धाइ न्याता अमृतं युक्तगु सुगन्ध नस्वागु यात धाइ क्षीर जा भोजन बुद्ध बोधिसत्व आर्य्यतारा वसुन्धरा लोकेश्वरपिं महात्मा साधु महर्षि विद्वान आचार्य्य पण्तित पिगु आहार खः धका तथागत पिगु वचन तःतः धंगु ग्रन्थे च्वया तगुदु धका सत् गुरू पिसं कंगु जिनं न्यना तयागु दु ।

हे पुत्र छंनं सीका थुजागु मात्र आहार यात धाःसा थ्व माँ सेवा यानागु पुण्य पूर्णरूपं फल लाइ । मानं हानं धाल हे पुत्र ! छ जन्म मजुनि वले सन्तान मदया त्रिरत्न शरण नाम कया व्रतयाना थुजागु दिव्य भोजन जक दान याना थःपिसंनं नया लोकेश्वर बुद्ध बोद्धिसत्व पित भाव यानागु पुण्यं छ जन्म जुल । छं अबुया पाशा (त्वाय्) नं उपदेश बिया सद्गुरू पाख्यें दान धर्म याकल । छनं थुजाह्म त्वाय् पाशा संगतया थ्व माँनं धागु खँ लुमंका सेवा याय्गु सो ।

हानं छन्त बालावस्थाय् लिपि विद्या स्यना तह्म गुरू भक्ति जुया सेवा याय्गु विचार या । गुलि मूर्ख तय्सं थः तमातले जक गुरू धका सेवा याइ । लिपा थः सलकि थतः ज्यां छिनकि गुरूयात तुति ज्वना कोथलेत गोसा याइ थुजापिन्त दुर्विज्ञेय मूर्ख धाइ लिपा थुपिं पापि जुया न्ह्यागु ज्या यासानं असिद्धि जुया सोंयां सोय् मयका सिनावनि जल ग्रह (लखे च्वनीह्म) गोंजु सोंजु जुया ताःकाल दुःख भोग याइ ।

हानं थःत ज्ञान बियातह्म प्रथम गुरूयात द्वेषयाना गुरू या शत्रु नाप भुले जुया न्हापायाम्ह गुरू यात शत्रु भापा याइ । थुजापिन लखे च्वनीपिं जलग्रह जुया ताकालं दुःख भोग याइ ।

मूर्ख जक मखुः परम मूर्ख जुया थुजागु ज्या याईपिगु संगत याय्मते । छु याय् छ १२ वर्ष दुवले परदेश बिज्याह्म छं पिता जि स्वामी स्वर्गवास जुल ।

छन्त स्यने कने वालाक याय् मफुत थ्व माँनं धयागु उपदेश बुद्ध दोधिसत्वपिगु वाचा चोयातगु ग्रन्थ निनं न्हापा न्यना तयागु खः ।

गृह धर्म खः अबु आजु अजाजु– माँ अजि तापा अजिष्वयानं च्वे चोंपि– हानं क्वे च्वंपि फुक्कयात सुखः जुइगु ज्या खं याना धर्म याइह्म यात कुलदीपक, वंशभक्ति कुले तःप्वागु मत च्याकुह्म सुपुत्र धाइ । छनं वांलाक विचार या ।

थथ्ये माँनं उपदेश ब्यूगु धर्म शास्त्र नीतिशास्त्र या खँ तच्वगु नियम खः धका सीका काय्नं माँ यात विन्ति यात ।

भो जननी (माँ) छपिसं उपदेश ब्यूगु जिनं अध्ययन याय् धुन । हानं जिनं छगु खँ विन्ति याय् न्यना विज्याहुं माँ अबु धयापिसं– थःगु हि जन्म जूपि काय् ह्याय् पिगु ला हि खने दय्क अथवा खने मदेक नया काय् या कला भौमचा पिन्तसमेत दुःख विल धाःसा, थुजापिं नं पापिपि माँ अबु खः ।

जुजापिं सिना बनीबले काय्नं ह्याय् नं छे नं भौमचां उपकार यामा थुपि स्वर्ग, बनी मखुः । धर्म यागु भोगं जलग्रह लखे च्वनींपि जन्तु जुया ताःकालं दुःख भोग याय्माली धका ग्रन्थे चोया तगु नं जि बोने धुन ।

काय् ह्याय् पिसं माँ अबुंपि सेवा याना धर्म याइथ्यें– माँ अबु आजु–अजि धापिसंन– काय् ह्याय् भौमचा छेपिन्त दुःख मयास्ये सुःख ज्वीगु ज्या सेवा याय्मा । जलग्रह जुइ मखुः स्वर्ग लोके वास याइ सुःख जुइ । थ्व गृह तपस्याया धर्म खः ।

थुगु प्रकारं काय् माँ निह्म सिया तार्उति खँल्हाय् धुस्येंलि आनन्दं वास याना च्वन । छन्हु माँनं धाल– पुत्र छ ल्याय्ह्म जुल विवाह याय् माल ।

काय्नं लिसः विल– मानं धागु खँ खः । विवाह याय्त अबुंथ्यें धन साधन काय् फय्केमा– अबुं थुलि उलि धन कमाय् याना, वन धका जिनं मस्युः । जित माँनं आज्ञा दय्का विज्याहुं ।

पुत्रं थथ्ये खँ न्यस्येंलि– माँह्मस्यें विचार यात । अबुं रत्नाकर वना धन साधन यात– निकगु पतकस समुद्रे कुतुं वना सित धयागु खँ न्यने माल । कने धाःसा अबु याथ्यें जिनं याये धाइ– अबुथ्यें थ्वनं समुद्रे कुतुं वन धाःसा छु याय्गु । थ्व खँ कनेमखु धका चिन्तना याना थथ्ये कन ।

हे पुत्र ! अबु थ्ये धन साधन याय्त छें च्वनानं अनेक व्यवहार याय् ज्युः । गनं परदेशे वने म्वाः ।

मानं थथ्ये धागु खँ न्यना– मैत्री कुमारं बजारे वना का कपाय् काप इत्यादि ज्याभ मुलु सुका या व्यापाद याना धन साधन यात । कमाय् यानागु धन फुकं माँयात लः ल्हाता च्वन ।

छन्हु बन्धु वर्ग (फुकीतेसं) धाल– हे मैत्री कुमार ! छं अबु यागु नां यात मलोगु व्यवहार यात, याय्मते– गुबलें छं हासा दाला दोक नं मिया च्वंगु खना– थुजागु ज्या ज्या याय्मते– छं अबुं थ्यें रत्नाकर, वना महाजन जुया च्वय् लागु व्यापाद याय्मा भलेतिनि छं कुलदीपक पुत्र जुइ ।

थुजागु तालं ज्या याना च्वंसा जन्त सुनानं पत्यार याइ मखु । थथ्ये धागु खं न्यना मने गरख्येस्ये च्वंका विचारयात खगु धाल । जिनं छक परदेश वना धन कमाय् याना हया धर्मनं याना नां तये । थथ्ये चिन्तनां याना छन्हु माँया न्ह्योने च्वना विन्ति यात ।

भो माता ! जिनं छगु विन्ति याये त्यना छुः धासा अबुजुं थ्यें रत्नाकर वना धन सा धनयाना वये विदा विया विज्याहुं । थथ्ये पुत्रं विन्ति यागु न्यना काय्या खवाः सोया उत्तर विल ।

हे पुत्र ! छ नकतिनि या उमेर तिनि अनुभोग मदुनि लिपा अनुभोग दया उमेर नं आपा दइवले हुं । आः थथ्यें वनेमते जि याकचा जुइ छं विवाह् सिमधनि, छं अबुनं रत्नाकर व्यापाद या वंवलें ढ़ंगाय् चोना वह्म ढ़ंगा फाता पुला नदीस कुतुं वना मृत्यु जुल, म्येपिन सकलें सित ।

आः छनं वने धाल अथ्येहे जुल धाःसा छु गति जुइगु, वनेमते छें च्वना मामागु ज्या याना नया जीवन हना चों ।

थ्व खं न्यना काय्नं उत्तर विल– छक संभवं ढ़ंगा फाता पुल धाय्वं हानं हानं जुइगु मखुः । म्येपिनं बराबर वना च्वंगु हे दु छुं नं मजुः जिनं वने त्यना गना विज्याय् मते जिगु इच्छा पुरे यानां विज्याहुं ।

जिनं बंजाल पिं मुं का थिक याना तय् धुन जि मवंस्यें मजिल मानं छुं धन्दा कायम्वा– याकनं विदा फोने। अबु आजु पिसं कमाय् याना तगु जक नया फुकोह्म कुलदीपक पुत्र मखु: जि कुलदीपक जुइ त्यना।

मूल

पतित्वा तत्पदं भोजे रूदन्त्येव मभाषत।
पुत्र मां मापरित्यज्य गच्छरत्नाकरे ऽम्वु धौ।
यावन्मे विद्यते प्राणं तावत्तिष्ठ मयासह।
एवं मयोच्य मानोऽपि धृतोत्साह महामतिः।

अर्थ

थुगु अवस्थास धीरयाय् मफेका गोतुला माँह्मस्यें काय्तात तुति भोः पुइथ्यें सना खोया धाल। हे पुत्र।! जित त्यागयाना समुद्रपार तरेयाना वनेमाथाय् रत्नाकरे हुं धका धाय्‌गु जिनं फइमखु:।

जि गनतक म्वाना च्वन अनतक छँ छ च्वने माल थुलिधया तःच्वतं खोल। थथ्ये माँ खोसानं बुद्धिवन्तह्म मैत्री कंन्यक कुमार रत्नाकर वनेगुलि उत्साह जुइका जिवने मखुत मधा।

मूल

मातुः पादौ शिरहृत्य संप्रस्थितो व्रजगृहात्।
मातु भैक्ति स्वपुत्रेदं विपाक कस्यकर्मणः।
इत्युत्का विलपन्ती सा निपपात महीतले।
मातरं तां समुत्थाप्य नत्वा स सहसा चरत्।

अर्थ

माँ या निपा पालिसं थःगु शिरदिका प्रणामयाय् धुंका थःगु छेनं पिहाँ वनेत तयार यात। मातृ भक्तिह्म थः काय्यात स्वया थथ्ये धाल– हे पुत्र ! माँ यागु वचन मदयकं वने त्यन कर्मया भोग पाक जूगु सुनानं पने फइ मखु:।

थुलि धया मांह्म कुलानी देवी पृथ्वीस चतावाना गोःतुला खोया च्वन । मां यात ज्वना थना हानं प्रणाम याना हुतासनं गमन याना वन । मांह्म हिकहिक याना धैर्यरूपं कोथास गोतुला च्वन । गमण याना प्याहाँ वंह्म कुमार या वंजालपिं नाप ववं थःगु देशं पिहाँ वना थासे थासे बास च्वना ग्राम पर्वत देश पुला वने धुस्येंलि द्वंगास च्वनेमागु वहे नदीस थ्यन ।

माझियात सःता धाल– माझि दाजु– जिपिं सकल यात थुगु नदीनं पारयांय् माल । रत्नाकर वने धका वया याकनं द्वंगास तया पार याना व्युः । थथ्ये धास्येंलि माझि खुसि जुया द्वंगास सकलें तया थःनं च्वना नदीतरे यायृत द्वंगा न्ह्याकल ।

मूल

तत्र सानौ गंता मध्ये बहोत्याता निला हता ।
खण्डी भूता विभिन्ना भू द्विलोलिता निराश्रया ।
तत्र ते वणिजः सर्वे निपतिता महाम्बुधौ ।
संस्मरन्ते त्रिरत्नानां प्राणं त्यक्ता विवंययौ ।

अर्थ

उगु अवस्थाय् नदीया दथ्वी थ्यंवले द्वंगा माझि यागु बसे मलात । तच्वतं उत्पात जुइगु गोःफय् वया द्वंगा लःघा लिस्ये मवंस्ये चाक हुला द्वंगा तज्याना वाकुदला लखे दुवे जुल । द्वंगास च्वना वंपि वंजात सकलें ननी कुतुं वना सकलया म्वायगु निराश जुया त्रिरत्न नाम कया मृत्यु जुया स्वर्ग वास जुल ।

मूल

मैत्री कंन्यक श्रं कोऽसौ धृत्वाच फलमुत्तरन् ।
सनै स्तीरं समुद्गं म्य पश्य न्महीतले चरन् ।

अर्थ

मैत्री कंन्यक छह्म बाकुदगु द्वंगा ज्वना (कर्णधार) माझि नापं च्वनावह्म जुया माझिनं घेःपुना लंखस लापा कया बलात्कारणं नदीया सिथे थ्यंका विस्तारं पारतरे याना प्राण वचे जुइकल माझि यःगु थासे वन– मैत्री कुमार याकचा गनवने गनच्वने जुल न्हकुस ल्हाःतया खोल ।

मांनं वनेमते धका गंगु खः मां या वचन लंघन याना वयागु या फल थुजागु उपद्रव जुल । मां यात खोय्का वयागु दोषं नदी कुतुवना मृत्यु जुइ त्यन । मां यात सेवा यानागु पुण्यं मृत्यु मजुल धका खोखों त्रिरत्न नाम कया पश्चिम दिशा सोया गमण जुल ।

मूल

तत्र स प्रचरन् दूरा द्दर्श नगरं महत् ।

तत–रामाः सुभद्रांगा श्चतस्रो दिव्यरूपिकाः ।

निर्गता स्तमुपायातं समीक्ष समुपा चरन् ।

कान्ता स्ता अतिसौन्दर्य्यः समीक्ष्य मैत्र कंन्यकः ।

अर्थ

भिक्षा फोना नया ववं दूर देश पुला वने धुस्येंलि छगु स्थाने तःधंगु नगर खना मनस हर्ष जुइका वन । थुगु वखतस सुन्दरी सुलक्षणो दिव्यरूप अप्सरा प्यह्म स्त्रीगणपि थःगु क्यवे वाहुला वंपिसं अतिनं बांलाह्म थ्व मैत्री कंन्यक कुमार याकचा लें वया च्वंगु खन ।

सुन्दरीपिं युवती स्त्री प्यह्मस्यें आश्चर्य्य जुइका तार्जातनं स्वया च्वन । न्ह्योने थ्येस्येंलि अपसरा देवी पिसं न्हिला धाल । भो महाभाग ! छपिनि कुशल जूला, गन विज्याय् धका थन थ्यंक बयागु याकचा वल धर्म मदुह्म थन वय् फइ मखुः । छपि धर्मया शरीर सुपुरूष खः विज्याहुँ ।

थन दिव्य सुन्दरी अप्सरापिगु थाय् खः । जिपिं प्यह्म तता क्यहेंपि दिव्य कंन्या मिसा या जीवन थ्व हे खः पुरूष मदुनि । जिमिगु भाग्य तथा छपिंगु नं भाग्यं थन थ्यंकवल । नाप लात छपिं विज्यागु खना जिपि खुसि जुया लसो वयापिं खः । जिमिगु छें विज्याहुँ थुलि धया थःपिं च्वनेगु रमणीय अतिनं बांलागु छें बोना यंकल– राजा रानीपिं आनन्दं च्वनीगु कोथा समानगु थासे तया स्वागत याना विविध प्रकार या दिव्य भोजन तयारगु न्ह्योने तया छुं संखा मदु भपा विज्याहुँ ।

थन जिपिं नापं च्वना विज्याहुँ छिपिनि इच्छा दुथ्यें जिमिसं पुरे याना बी, छिपिं जिमि स्वामि मजे याय् । छिपिसं जिपिं पत्नी याना बिज्याहुँ । अनेक वस्तु नका तोंका पुंका कोथा पत्ति यंका क्यना खुसि यात । थन मदु धयागु छुं मदु सकतां दु- जिपिं प्यह्म नाप थकालि निस्यें न्हिन्हि छिपिनि यथ्ये मनोरथ पुरे याना ह्यिता विज्याहुँ । गनं म्येंगु थासे विज्याय् म्वाल । इत्यादि अनेक मोह क्यना तच्वतं प्रेम याना वसीकरण यात ।

मूल

एवं प्रभाषितां ताश्भि निसंम्या सोऽनु मोदितः ।
यथा ह्येति प्रतिज्ञाय सहसाभिः समाश्रयत् ।

अर्थ

एवं प्रकारं थुपिं अप्सरा पिसं धागु खँ न्यना थ्व कुमार अतिनं हर्षमान जुल। अहो जि गुजागु थासे लावल धका थःथमं होस जुइका- छिमिसं धाथ्ये च्वने जुल छिपिं पाशा याना च्वनेगु इच्छा दु धया थुपिं नापं मन हर्ष जुइका च्वन ।

न्हेीस च्वनाबले सिगु दुःख या खँ फुकं कना- उगु स्थाने नयां तोना दिव्य स्त्री गणपिं नापं भोग याना च्वन लछि पुला वस्येंलि माँ लुमंका एकान्त च्वना विचार यात । जि थनजक च्वना मजिल गुलि च्वनेगु माँ नं जि लुमंका गथ्ये च्वना च्वन जुइ । घुमित हेका लिहाँ वने माल थथ्ये चिन्तना याना धाल ।

अरे प्रिय स्त्रीपिं ! जिनं छगु खँ धाय्- जि छें भात मदुह्म माँ याकचा गुगु धंगं च्वना जि याकचा काय् लुमंका खोया च्वन ज्वी । जि छक छेंवना माँ याके विदा कया ह्यानं थन वये । थुलि धयां खँ न्यंका चित्त बुझे याना विदा कया उगु थासं मंत्री कुमार दक्षिण दिशा स्वया गमन जुल ।

मूल

तदा ततो विनिर्जाता अष्टौ दिव्य कुमारिकाः ।
तमेक समुपायात मुपेत्येवं वभाषिरे ।
स्वागतं भो महाभाग कच्चित्ते कौशलं तनौ ।
एहिपश्य त्वमस्माकं नगर मिदमुत्तमम् ।

अर्थ

न्हिछि वने धुस्येंलि उगु वखते च्याम्ह दिव्य सुन्दरी कुमारिकापिसं थ्व याकचा वया च्वंह्म मैत्री कुमार खना न्ह्योने वया थथ्ये धाल । भो महा भाग ! छपिगु शरीर कुशल जूला ! थथ्ये धया स्वागत याना प्रणाम यांय् धुका विज्याहुँ थन जिमिगु उत्तम नगरे धया थोना यंकल । राजगृह समानं बांलागु छँ कोथास तया च्याह्म सुन्दरी दिव्य कुमारिका अप्सरा पिसं चाहुला न्हापा प्यह्मस्यें मोनयाथ्यें थुमिसनं तच्वतं माने याना भोजन याका नेगु त्वनेगु पुनेगु तीगु च्वनेगु द्यनेगु इत्यादि भोग धाय्‌गु विया अनेक धन द्रव्य रत्न या तिसा बस विया खातास तया जिपि च्याह्म अप्सरा पिनि पुरुष छपि जुल जिमित तोना म्येथाय् विज्याय् म्वाल सदानं थनसं च्वना इच्छा थ्ये सुःख भोग याना जिपि नापं च्वना विज्याहुं ।

थथ्ये धया मोह याना उगुथासे विज्याकल । मैत्री कुमारया स्वप्न थ्यें जुगा आश्चर्य्य जुइका च्वन अहो थ्व संसारे गुजोगु प्रकारया चरित्र वयना तल धंन्य धंन्य धका अनहे सुख भोग याना वास यात ।

अन मोहं तोपुया तगुंलि प्यदंतक च्वने धुस्येंलि माँ लुमंका क्रुले जुया च्वन । छाय् छुः जुल धका दिव्य सुन्दरी स्त्रीपिसं दिन्ति यात । कुमारं खं न्यंकल जि थन च्वनागु प्यदं दत, व्यपारया वयाह्म खः जिगु खबर न्यने मदया छँ जि माँ याकचा गथ्ये खोया चोन जुइ ।

जि अबु दाजु किजा तता क्येहे पि सुं मदु– याकचा काय् जि थन छिपिं नाप सुःख भोग याना थथ्ये नया चोंना जित पापं पुना लिपा दुःख जुइ । जित गनेमते जि वने विदा कया हानं वये धया खं न्यंका अनं विदा कया दक्षिण दिशा नातुं स्वया, वन ।

मूल

व्रजम् प्राप नन्दनाख्यं महाद्दिव्य पुरं वरं ।
तदा ततः सुभ द्रांगा षोडशा प्सर सा मुदा ।
रामा विनिर्गता स्तत्र वदृशु स्तमुपा गतं ।
तं समीक्ष्य सुभद्रांगं सर्वा स्ताः प्रमदा मुदा ।

अर्थ

थवं इन्द्रया नन्दन वन समानं बाँलागु तःधंगु छगु नगर थ्यं जागु छें खना थन सुंचवना च्वंगु जुइ धका अन छहांवन- उगु बखतस अन दुने च्वंपि कल्याण याइपि सुन्दरीरूप अप्सरा फिखुह्म (१६) थः थःगु तालं प्रशन्न चित्त जुया च्वंपि खना स्वया च्वन। थ्व सुन्दरीपिसनं थ्व कुमार खना लोवंका न्ह्योने वया थथ्ये धाल। हे महाभाग पुरूष छपिनि कुशल जूला धया न्हिला स्वागत याना थकालिम्ह ल्हाः ज्वना दुने विज्याहुँ।- थन नन्दन नां जुया च्वंगु वैजयन्ति कूटागार समानगु सुन्दर जिमिगु छें सकभनं स्वया विज्याहुँ धका सकभनं वयना छगु कोथास सर्यासिने (खतास) तया सकसिनं प्रणाम यात। मुख्यह्म स्त्रीनं थथ्ये विन्ति यात स्वया विचार याना विज्याहुँ- थन मृतसं जीवनी वास दु चिन्तामणि रत्न सया, लुगजू स्वाँ अपामार्ग वास सिमा हलमा लुंदुगुचा ग्येरू अभ्रक फिपौ इत्यादि मुडिलो वासमा (तेमा) धाइ हानं राजवृक्ष इत्यादि चाहुला च्वंगु तःधंगु ववँवया दथ्वी लागु छें तले यंका बांलागु कोथास दुने बाँलागु भिगु तास तिनिख्वा या बस्त्रं सहितगु खातास फेतुका विविध प्रकार या रत्नं सहितगु तिसा वसनं पुंका नेगु तोनेगु वास फल मधि दुरू धौ घ्यः कस्ति साख पंचामृतादि दिव्य भोजन न्ह्योने तया भपा विज्याहुँ धया गुसिला विया भोजन याका ख्यायाना हतनं न्हिला आराम यात।

हानं नाना प्रकार या पशुपंक्षिपि वासयाना थःथःगु स्वरं हाला च्वंगु वयवे यंकल। पलेस्वाँ उफोस्वाँ सहितगु पुखुलि लःहें ह्याता च्वंगु हितितु योंका निर्मल लखं सहितगु थासे स्नान याका अनेक स्वांमा सिमा फल सया च्वंगु थासे यंकानं चाहुइका वयने यंकल।

थःपि म्येहाला वीणा सितार बाजं थाना प्याखं हुला न्हिला ख्यायाना अनेक तालं अप्सरा तेगु स्वभावं सना हाला मोहं तोपुया न्हिंन्हि थुजागु तालं सुखभोग याका मैत्री कुमार यात पालन पोषण याना सु ख भोग याका तल।

उगु थासेनं स्वदं तक वासयाना च्वने धुस्येंलि छन्हु माँ लुमंका फुलेजुया मनं खँ ल्हात। अहो छु हेतु भुल जित गन लावगु जि धका अश्चर्य जुया च्वन।

दिव्य सुन्दरपिं छ्यालं च्वना छाय् फुले जुयागु छुः जुल इत्यादि अनेक खँ ल्हाना तवविया हेकल। कुमारं थःगु खँ पोंका धाल ।

अरे सुन्दरी स्त्री गणपिं ! जित गनेमते जि अबु मबु तता क्यहें दाजु किजा धायपिं मदु । याकचा काय् थन च्वना, भात मबुह्म जि माँ गथ्ये च्वना जि लुमंका दुःख ताया च्वन जुइ । छिमिसं विचार याना छक सो । जितनं छिमितनं पापं लिप्त जुया लिपा दुःख भोगयाय् मालि । अथ्येया निम्ति जि छँ ववे मानं हुं धाःसा हानं क्ये थथ्ये खँ बुझे याना विदा कया उगु थासं पिहाँ वया दक्षिण दिशा पाखे गमन याना वन ।

मूल

तदा यतोऽस्मि निर्याता द्वांत्रिश द्दिव्य सुन्दरी ।
तं दिब्य सुन्दरं कान्त मुपायातं समोक्षिरे ।
समीक्षन्तं महाभागं सर्वास्ताः प्रमदा मुदा ।
समेत्य समुया श्रित्य पश्यन्तं चैव मब्रुवन् ।

अर्थ

अनंलि उगु बखतस छ्गुथासे आपालं बांलापिं स्वीनिह्म (३२) दिव्यरूप सुन्दरी स्त्री अप्सरापिसं थुह्म तेजवन्तह्म सुन्दर रूप भाग्य दुह्म मैत्री कुमार याकचा लें वया च्वंगु खना हताय् चाना न्ह्योने वया ख्वाः स्वया अविनं खुसि जुया स्वागत याना विन्ति यात ।

मूल

एहि पश्यन्त मस्माकं प्रासादं मह बुत्तमं ।
अत्र सन्ति मनोरंम्या चालयाः संप्रसोभिताः ।

अर्थ

जिमिगु थ्व उत्तम बांलागु मनोरम बासयाय् यग्यगु कोथा यको दुगु छेँ दु । कोथा पत्ति रत्न सुवर्णया निसा वस अन्न वृही पानयाय्गु नय्गु फल रस रसायन अतिनं स्वाद दुगु वस्तु हानं अनेक दिव्यगु वासनं पूर्ण जुया च्वन ।

छपिसं छुंधन्दा कया विज्यायम्वा: थन जिपिं नापं च्वना योयोगु नया तोना पुना तिया ह्लिता ह्लना रसरंग याना जिपिंनाप सुख भोग याना विज्याहुँ ।

बाजं थायगु म्ये हालेगु वीणा सितार गितार अनेक पुयेगु ध्याखं हुलेगु थायनं वौलांगु दु । स्वया बिज्याहुँ धया ल्हा ज्वना यंका सकभनं क्यन ।। अत्यन्तनं शोभाय मानगु मखमल तास तिनिखा नाइश्य च्वंगु पीठ (म्येच) स फेतुका दिव्य भोजन नका तोंका मानेयाना खुसि यात ।

मूल

मातृ भक्ति युतां नृणां सौख्यार्थं र्मिमितानि हि ।
त्दं कृत्वा जनीं र्भक्ति मागतोऽसि सुखाप्तये ।

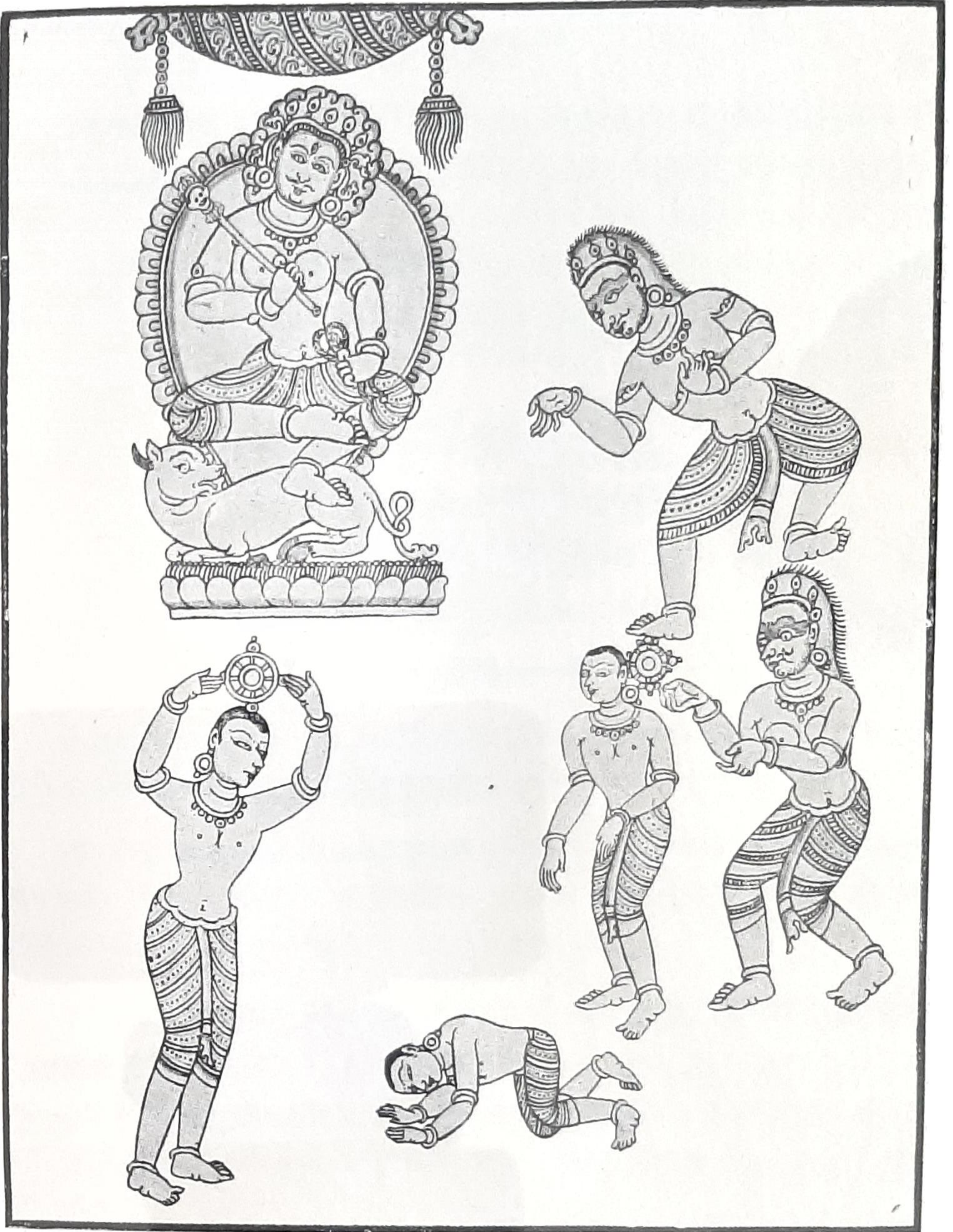
अर्थ

थ:त जन्म याह्म मां तथा अबु यात भक्तियाना वपिं काय् म्हाय् पिन्त-हानं पुत्र पुत्री पिन्त रक्षा याना वपिं माँ- तथा अबु यातनं सु:खभोग याकेया निमित्त थन थुजागु छें दयका जिपिं तया तल । छ्नं माँ यात तच्वतं सेवा भक्तियाना च्वंह्म ख: । उकीं थन लावल, अथ्ये मखुम्ह थन लावइ मखु ।

छोंनिसं छ् इच्छायात उगु यक नया तोना जिपिं लिस्ये सु:ख भोग याना आनन्दं च्वना विज्यासा छपिंनि कल्याण जुइ । थथ्ये धागु खं न्यना कुमार न्हिला च्वन ।

हानं छम्ह स्त्रीनं थथ्ये खं न्यंकल- हानं म्येगु थासे वनेगु इच्छायाय् मते छाय् धा:सा यमराजाया दिशा थ्यनीन अन लातकि थ्यने नयागु अयोमय चक्र तया होका सास्ति याना तइ । थुगु थासे लापिं पापित फुक्यात थथ्ये सास्ति याना दु:ख विया तइगु- थुजागु थासे छाय् वनेगु सदानं थन हे च्वना ऐश्वर्य्य याना भों जुइ ।

थथ्ये धा:गु खं न्यना मैत्रीकुमार आश्चर्य्य जुइका विचार यात । थ्व खं ख: मखु: स्वये दुसा जक पत्यार जुइ- थनजक सदानं च्वनेजा मज्यु: थथ्ये चिन्तना याना च्वन ।

मैत्रीकंन्यक कुमार स्वायूलयाउमर परदभरङ्ल देवयागयमलाकथन छ
ल पित्र् ब्राह्मी पापियाग भिंचमू या मयचक्र हीका सा सियाना गगूस्वना सुर
यायूमरु याउगूसा सना ङिंनय ध या चक्र लिकया पाग भिंच गगू विय —

छन्हु यथे धाल अरे सुन्दरी नारीगणपि ! जित गनेमते— आ दक्षिण दिशास वना सोवनेगु इच्छा जुल सु:ख दु:ख फुकं जिगु कर्मया फलख: जिमगया अवस्यनं थनेजुल। थनसं ताकालं च्वना जि मृत्यु जुल धा:सा छिमितनं दु:ख जितनं पापं पुना दुखहे जुइ। जि सित म्वानि धयागु खबर जि मांनं गथ्येयाना सीकीगु आ:तकनं मस्यूनि। उकिं जि वने त्यना थथ्ये धया खँ चित्त बुझेयाना बिदा कया उगु थासं पिहाँ वया दक्षिण दिशा स्वया गमनयाना वन।

मूल

चतु षष्ठोपरि वृता कंन्यारति सुखाप्तये
एवं ध्यात्वाभि निश्चित्य समैत्री कंन्यक स्ततः
निष्कंम्य दक्षिणे मार्गे संपश्य न्नभ्य गच्छत।
ततो दूरा दपश्यन्स दूरंप्राप्त मयोमयम्।

लें थाय् थासे स्वया वंवं कुमार या हानं विचार वल— प्यह्म च्याह्म ङिखुह्म स्वी निह्म दिव्य कुमारी अप्सरा धापिगु थासे वासयाना वय्धुन।

आ: हानं खुइप्यह्म दिव्य कंन्यां धापि अप्सरापि दुथाय् लाइगुला धका चिन्तना याना वन। ववं धाथ्यें खुइ प्यह्म दिव्य कन्यापि वया न्हापायापिसंथ्यें वँल्हाना स्वागत याना वोनायंका मनोरमगु छें तया मानेयाना तल।

अन वयहि प्यहु मात्र च्वना छिमिसं धागु खें न्यने मागुजा ख: तर छिपि सकलें तता वयहेंपि तुल्य जुल जित दाजु अथवा किजा समान याना दया कृपा तया नर्का तोंका सु:ख बिल, थुगु पुण्यं आयासिनं सुखी जुइमा धका आशीर्वाद विया अन च्वंपिन्त चित्त बोध याना बिदा कया उगु थासं पिहाँ वना दक्षिण दिशा स्वया गमन याना वन।

ववं तापाकं निस्यें खन— छह्म पापियात सिमा क्वसं तया शिरे अयोमय (नयागु चक्र) दिका होका सास्तियाना त:गु थासे थ्यन। शिरे हि न्ह्यपु सोसो वय्का बिचेत नया च्वन। यम किंकर वया अयोमय चक्रलिकया वासलं इला हानं न्हापाथ्यें तयार याइगु।

यम किंकर निह्मस्यें थ्व पापियात थथ्ये खँ न्यंकल थौं छगु मुहूर्त (घौ निघौत्या) वन गात, वासलं इला तरारी याय् धुन । आः कन्हे अयोमय चक्र छगु शिरे तया सासना याय्गु धका धाःगु खँ न्यना मैत्री कुमार आश्चर्य जुया च्वन ।

अहो गुजागु हेतु- दिव्य कुमारी तय्सं धागु धाथ्यें थन जिनं स्वय्दत धका ठुले जुया जि थन लावल गन वनेगु धका दुःख मनग्याना च्वन ।

यमकिंकर पिसं थ्व कुमार खना थथ्ये धाल । हे कुमार छ तच्चतं वाँलां तेज दु युवन्नावस्थातिति हानं सजीवं याकचा थन वल जिपिनं आश्चर्य्य जुल छ महापुरूष ख जिमिसं सिल ।

विना पुण्ययाकें थन वय् फइमखु छ गथ्ये याना वया- सुनां लं क्यना हल गय् वयागु थन छ च्वनेमते लिहाँहुं कन्हे थ्व पापी यात सास्ति जुइगु खनीवले छ मूर्छा जुइ ।

यमकिंकरं थथ्ये धाःगु न्यना मैत्री कंन्यक कुमारं थथ्ये बिन्ति यात । भो यम किंकर जु! जिगु विन्ति न्य- जि थन वये धका वयागु मखुः व्यापाद यावयाह्म खः इत्यादि खँ छेंन पिहाँ वया वले निस्यें यागु वृत्तान्त खँ कन ।

यमकिंकर धापि (यमदूत) पिसं विचार याना धाल । भो कुमार ! आमथ्ये जुस्येंलि छ महा भाग्यमानोह्म खः जिमिसं वोना यंके थन वासयाना कन्हे लिहाँ हुं । छ गनं वयागु खः अनहे हुं । थुलि धया कुमार यात वोनां यंका छथाय् वाँलागु छें तया योग्यगु वस्तु नय्गु विया थ:पिगु थासे वन ।

विया थकुगु वस्तु नया कुमार अन वासयात- कन्हे सुथे जुल यमदूत पिसं विचार यावल । हितिस यंका स्नान याकल थः पिनिनं यात इले नल न्हिने जुल पापियात सास्ति याय्गु ई जुल । कुमार यात नापं हया छथाय् तल न्हिंन्हि याय्थ्यें कुनातह्म पापि यात पित हया सिमा ववंसं तया चिना छचने अयोमय चक्र सोचाका बिल ।

मूल

ज्वाल वलमितं चक्रं तस्य मूर्धि परिभ्रमन् ।
तीक्षणं ददर्श वद्धस्य सक्तं रक्त प्रवाहिणः ।
स्व शिरः प्रशुतः पूय शोणि तै निहितासनं ।
तं दृष्टा तीव्र नोर्वेवा ददद न्मैत्री कंन्यकः ।

अर्थ

मिथ्यें च्याना अयोमय चक्र थ्व पापीया शिरे हिला हि न्ह्यापु सोसो वया च्वन। पापिया तीव्र वेदना जूगु– मैत्री कन्यक कुमारं खना सहयाय् मफय्का खोया धाल।

मूल

कस्त्वं क्रूर व्यथा क्रान्त कस्येदं कर्मण: फलं।
पृष्ट तेनेति कारूण्य पुरूष स्तमभाषत।

अर्थ

छ सु:ख तच्वतं सहयाय् मफेक सास्ति जुल गुजागु व्यथा (रोगं तोपुल) छन्त थ्व दु:ख जूगु फल छु कर्म यागुलि ख: थथ्ये कुमारं न्वस्येंलि थ्व पापि पुरूषं विन्ति यात।

मूल

मातु: कृतापका रोऽहं तस्येदं कर्मण: फलं।
एतदाकर्ण्य स राशि पापसंवाद संकित::।
विचिन्तय ममाप्यस्ति पापं मातु: कृताश स:।
अयं पापा सहा ध्यायो दृष्टसारण कृन्मया।

अर्थ

पति बताह्म माँ यात मखुथ्ये खोय्का हाय्का दु:ख बिया मभिगु मसागु नका माँनं खंक भिगु सागु थमं नया– अथवा द्यानं लाका माँ यात अपराध अयोग्य:गु ज्या याना याका याके बिया वयागु कर्मफलं थौं जित थुजागु दु:ख भोगयाय् मागु सास्ति याना तल।

थथ्ये धागु खँ न्यनां– थ्व मैत्री कुमार यानं छुं पापयानागु थथ्ये संखा जुल। जिनं माँनं वने मते धका खोया गंक पिहाँ वया थ्वहे पापं थन लावल। जितनं थथ्ये हे सास्ति याइगु कर्मफलं थन धाना हगु जुइमा।

थथ्ये पाप या सहायता (पाप याह्म पाशा) नापं च्वना भोग याय्मागु जिनंखन। थ्वहे लुमंका आ: थनहे जिनं भोग याना वने। थथ्ये निश्चय याना–माँ यात दु:ख बिया सिना बह्म पापि यात सास्तियाना तगु थन थ्वयागु मर्मवेदना मदय्केत उत्साह याना अयोमय चक्र लिकया जितति धका मैत्री कुमारं यम किंकर दूत पिन्त धाल।

यम किंकर दूतपिसं तार्उाते ख्वाः स्वया थ्व मैत्री कुमारयात लिसः विल। भो कुनार! यमराजा यागु बचन मदय्कं जिमिसं योयोथ्ये सनेमज्युः। मुनां छु:पाप यात उह्मयात कर्मानुसारं भोगयाय् मागु खः। सुना धर्मयाना वल उह्मयात भिगु भोग याकि। थःथःगु पाप पुण्यया फस थमं थमं हे याइ। थथ्ये धागु खँ न्यना मैत्री कुमारं पापियागु शिरे तया ह्नेका तःगु अयोमय चक्र थमं लिकया थःगु शिरे तया– थ्व पापि यात सास्ति याय् गात, थ्व यागु पाप भोग जि याये जिनं माँ यात खोय्का बयाह्म खः।

मातृ द्रोहया फल पाप भोग आःहे याना फुके धया थःगु शिरे च्वंगु चक्र थमं ह्नेका सहयाना सास्ति नल।

मूल

दीप्तं तच्चक्र मध्ये तन्मैत्रीकंन्यस्य मस्तके।
तच्चक्र ममराद्दीप्तं वन्हि ज्वालाभि भाषितम्।

अर्थ

मैत्री कंन्यक या छ्यने च्वंगु अयोमय चक्र हिला च्वंगुयाकें मि पिहाँ वया न्हापा सास्ति नया च्वंह्म पापियाथ्यें सास्ति नगु यमकिंकर पिसं स्वया सहयाय् मफयालि काय्त सन ह्नेका तसानं वाकूछिना सहयाना लिकाय् म्वाःधका इसरा बिल।

मातृ द्रोहि पापिया आनन्द जुइका स्वया च्वन तथापि पापि पुरूषं मनस भापिल अहो गुजोह्म करूणावान् परया वेदया सहयाय् मफय्का थमं वेदनानया परयात आनन्द याइह्म थ्व महापुरूष यात प्रणाम धका तुति भोः पुया विन्ति यात। छपिं धंन्य २ महापुरूष खः जिगु वेदना लिकया थमं कष्ट नया जित आनन्द याना विज्यात।

जिगु वेदना जिहे नये लिकया जितनातुं तया विज्यासा योग्य जुइ। थथ्ये धाःसां लिमकास्ये असह्य वेदनां जुइका च्वन लिपा गोःतुला मूर्छा जुइकल।

यम किंकर (दूत पिसं) मैत्री कुमारया मस्तके च्वंगु चक्र लिकया वासलं बुला वा नतोंका मूर्छा जुया च्वह्म यात चेतना दय्का लः तोंका थना प्रणाम याना बिज्यात।

भो महा भाग? महापुरूष करूणाधारी खः छपिं सुःख। जिमिसं ह्मस्युः छपिंगु परिचय यम राजायात न्यंकेत्य ना थुलि धया यमराजा यात खबर बिल।

यमराज चित्त गुप्त विज्याना मैत्रीकुमार या ख्वाः स्वया आज्ञा जुल । ब्रह्मोत्तर नाम छें अप्सरा पिसं सेवाया का च्वने धुंकूह्म हानं थनयम पुरे वया गुजोगु आश्चर्य ज्या याना वयन् द्बछिक तक धंन्य दुः ।

अयोमय चक्र पापियाके लिकया थःगु मस्तके थमंतया परया वेदवा खना सहयाय् मफुह्म परया दुःख लिकया आनन्दयाना थमं वेदना नय् मासानं दुःख मतास्ये वेदना नया परयात उद्धार याइह्म बुद्ध बोधिसत्व खः । हानं थन यमपुरे सामान्य मनुष्य सजोवं वय्गु समर्थ मदु । वोधिसत्व महाभाग करूणायमाण मखुम्ह सिनं थुलि करूणा तया परयात उद्धार याय्गु समर्थनं दइ मखु ।

साधु २ करूणा चित्त वोधिचित्त मैत्री कंन्यक कुमार धंन्य प्रशंसा दु । थ्व पापी यात थनिनिस्यें थ्व अयोमय चक्र शिरे तया सासना याय्गु गात । मैत्री कुमार छं सास्ति नय्गु म्वाल थ्व यातनं सास्ति याके मखुत ।

छें छं मांनं लुमंका च्वन याकनं छें हुँ न्हापाथ्यें मातृ भक्ति जुया च्वं हुं छें थ्यंक यमकिंकर पिसं तय्के हये । थुलि यमरामां आज्ञा जुल । यमराजा जटाधारी लोकेश्वर यात नमस्कार याना यम किंकर नापं मैत्री कंन्यक कुमार लिहाँ वया म्येगु हे लँ क्रमशः नदी तरेयाना व्यूह्म माझि नाप लाना संतोष जुइक शिलपा विया नदीतरे याना अबु व पाशापिंगु नामं श्राद्धया अर्थ खः श्रद्धा पूर्वकं दानयाना अनं लिहाँ वया थःगु छेंक्वे थ्यंकवल ।

पाशा वह्म यमकिंकर (यमदूत) विदा कया लिहाँ वन तुरन्त लोप जुया यम लोके थ्यंकवन । मैत्री कुमार माँ धका सःता थाहाँ वन न्हिने सिया स्वंगु प्रहर जावले थहाँ वह्म पुत्र खना घेः पुना ताउतिनं प्रीतियाना न्हिला खुसि जुल ।

काय् नं माँ यात तुति भोः पुया विन्ति यात । माँ यात खोय्का पिहाँ वनागु अपराध क्षमाया धका माफि फोन माफि जुल धका मानं काय्तात माफि बिल । तथाऽस्तु याना छें नं पिहाँ वना गथ्ये छु छु जुगु ख। थमं अनुभोग याना वयागु ज्या खँ फुकं माँ यात खँ कना नेगु तोनेगु ज्या सिधय्का वंजाल पिनि जहान सकल निमंत्रणा याना गोःफेवया नदीस द्वंगा फाता पुला जुगु घटना फुकं खं कना द्रव्य (ध्यवा विया) सन्तोष याना धैर्य्यकाका लिछोया न्हापथ्यें मातृ भक्ति जुया च्वन ।

छन्हु काय्‌या सुन्दर ऐश्वर्य्य रूप खना माहास्ये न्हिला धाल। हे पुत्र छ ऐश्वर्य्य वानह्म खः। जि भात मदुगु लोमंक जित सेवा याना छुं दुख मतास्ये कुलपुत्र जुया च्वन। जि छखना खुसि जुयागु बयान याना साध्य मजुः। जन्म जन्मे छं दुःख मजुस्ये सुखै श्वर्यानन्द महामंगल जुइमा ह्यानं छगु खँ धाय्‌त्यना छखना जि तस्सकं करूणा वन, जि नर्कों जुया वल छं जित जक सेवा याना च्वन। छनं लिपा वृद्ध (बुधा) जुया वह्यतिनि छन्त सुनां सेवा याइगु छं विवाह याय्‌गु छुं हे वास्ता मया जि दुवले याकनं विबाह याना छे यागु ख्वाः स्वय्‌गु मन हताय चाल। कुल व्यवहार स्थीर याय्‌गु नं सो।

जि मृत्यु जुइ बले अग्नि संस्कार याना मामागु ज्या याइह्म छ खः। छ मृत्यु जुइबले सुना याइगु। माँया खँ न्यना याकनं विवाह याय्‌त कुत या।

थुगु प्रकारं माँ नं धागु खँ न्यना खुसि जुया तुति भोः पुया कायनं विन्ति यात। जो माता (माँ) काय्‌या उपरे करूणा तया विवाह या धया बिज्यात याय् मागु खः।

जिगु विन्ति न्यना विज्याहुँ। अबु दिवंगत जुल– अबु वनिगु जुसा माँ यातथ्यें सेवा याना च्वनेगु अवश्य खः। छुयाय् अबु स्वर्गवास जुल माँ छह्म सिगु न्ह्योने च्वने धया जि खुसि जुया च्वना ग्व जिगु भाग्य खः।

अबु मन्त थुगु जन्मस माँ छह्मयात सेवा भक्ति याना च्वनेगु इच्छा याना। विवाह यातकि थुलि एक चित्त माँ यात सेवा भक्ति याय्‌गु व्रत छख्ये लाइ।

मूल

सत्योपमं नास्ति तप स्त्रिलोके
त्यत्कापि हिंसा सदृशोऽपि धर्मः।
गुरू गंनीयान्न पितुः परोऽस्ति
मातुः परं दैवत मस्ति नान्यत्।

अर्थ

सत्य समान उपमा मीगु त्रिलोके (स्वर्ग मर्त्य पाताले) तप म्येगु मदु। अर्थात् असत्य मख्वीगु।

प्राणि स्याय्‌गु हिंसा कर्म तोता धर्म याय्‌गु समान पुण्य म्येगु मदु । अर्थात् हिंसा कर्म त्याग याय्‌गु हे धर्म ख धयातल ।

गुण दुम्ह गुरूयात व गुणदुह्म अबुयात भक्ति याय्‌गु समान गृह धर्म म्येगु मदु । अर्थात् गुणिकह्म गुरू व अबुयातनं भक्ति याय्‌गु काय् म्ह्याय् पिनि परम कर्तव्य खः धका शास्त्रे धया तगु खः । जन्म याह्म माँ समान देवता म्येपि मदु । अर्थात् माँयागु गुण समान गुण म्येपिके मदु । धागु सीकेमा ।

मूल

पितरौ जन्म दातारौ पोषकौ प्रतिपालकौ ।

धर्म श्री सुख मर्तारौ तत्तौ गुरू नृपेश्वरौ ।

अर्थ

माँ अबु निह्म जन्मदाता जुया वाला वस्थां निस्यें पुत्र पुत्री पिन्त पालन पोषण यापिं खः । धर्म व ऐश्वर्य जुया सुःख या मालिक नं माँ अबु खः । अथ्ये या निम्ति माँ अबु निह्म गुरू व राजा तुल्य नं खः धका सीकेमा ।

मूल

तत्पुत्र श्रद्धया पित्रोः शरणे समुप स्थितः ।

कृत्वा सत्कार मभ्यर्च्य बन्दित्वा सर्वदा भजत् ।

अर्थ

गृहस्थि धर्मे च्वंह्म काय्‌नं श्रद्धातया माँ अबुया शरणे सदानं च्वना सत्कार (सेवा भक्ति) तया पूजादि याना तुति भोःपुया देव देवो भापा भक्ति तय्‌मा ।

मूल

यो मातां पितरौ भक्तया समभ्यर्च्य सदा भजन् ।

सर्वेषां लोकपालानां सेवाधिक फलं लभेत् ।

अर्थ

गृहस्थि धर्मेच्वंह्म गुह्मजा काय् मचां माँ अबुयात भक्ति तया सदानं पूजावि याना भाक्याइ । वयात सकल लोकपाल देवतापिन्त सेवायानागु स्वयानं अपो पुण्य फल लाभ जुइ

शास्त्रे थथ्ये धयातगु दु धका जिनं सोका गृहस्थि धर्मे च्वनाम्ह काय् मचा खः । थुगु जन्मस माँ अबु भक्ति तथा सेवा याना वने । विवाह् याना स्त्री पुत्र पुत्री पौत्र पौत्री (कला काय् म्हाय् छे छुइ) पिं दय्का गृह जाले च्वना तःतः वयंका भाव भक्ति याय्गु फुक छख्ये लाका च्वमे मखुत ।

थुगु प्रकारं माँ यात मैत्री कंन्यक कुमारं (काय्नं) चित्तवोध जुइक विन्ति याना विवाह् मयास्ये जन्म नितेयात । आपालं म्वाना छन्हु माँ दिवंगत जुस्येलि अग्नि संस्कार आदि दान पुण्य याय् मागु क्रिया फुकं सिधेका छन्हु थः नं स्वर्ग वास जुल ।

मूल

एत न्मया समाख्यातं श्रुत्वा सर्वेऽनु बोधिताः ।
पित्रोः शरण मा श्रिस्य भजनं कर्तु मर्हति ।

अर्थ

एवं प्रकारं थन च्वना जिनं कनागु खँ न्यना सकल या तच्वतं हर्षयाना चित्त बुझे जुया च्वं । मां अबु पिन्त पुजादि याना म्वाना च्वतले भाव भक्ति याय्गु योग्यजुः धयागु ज्ञान सकसिनं थुइकल ।

मूल

सोऽह मेवा भवत्पूर्वं मैत्री माँ मैत्र कंन्यकः ।
पादेनो त्सादरं मातुः प्राप्त स्तांदुःख र्बातिनी ।
कार्षापणार्थंणा न्मातुः प्राप्तश्चा प्सर सांपदं ।
इति हेतो मयाख्यातं माकर्तव्या पमान्यता ।

अर्थ

गुह्मजा न्हापा मैत्री अथवा मैत्री कंन्यक धका धाह्म कुमार म्येह्म मखु । थुगु समये जिहे खः धका सीकि माँ या पालि भोः पुया नित्य सेवा याय्गुलि उत्साह यानागु प्रभावं दुःख वर्जित जुल । हानं माँ यात छुं छकुचा अपमान जुइक खोय्का गुलि यमसासन नया वया । माँ यात सेवा यानागु पुण्यं प्यह्म च्याह्म ल्खुह्म स्वीनिह्म खुइ प्यह्म अप्सरा पिसं सेवा याकेगु नं प्राप्त जुल। थुजागु हेतु जुल धका जिनं कनागु खं न्यना निश्चय रूपं सीकि थुगु प्रकारं ज्ञानोपदेश विया बिज्याजु न्यना चोंपि सकसिनं धन्य २ साधु खः मैत्री कंन्यक कुमार खः धन्य २ साधु भगवान बुद्ध धका साधुकार विया प्रशंसा याना मुनीन्द्र यात चाहुला प्रणाम याना विदा कया थःथःगु यासे लिहाँ वन । ० ।

थुगु खँ भद्रकल्या वदान २८ अध्याये हानं शतका वदान ३५ अध्याये दु ।

-:◌:-:◌:- थुलि मैत्री कंन्यक कुमारा वदान समाप्त जुल -:◌:-:◌:-

सर्वज्ञमित्रावदान

(ल्या १५)

नमः सर्व बुद्ध बोधि सत्वेभ्यः ।
सकल बुद्ध बोधिसत्व पिन्त नमस्कार ।

एकस्मिन् भगवान् बुद्धः श्रावस्त्यां जेतसंस्कृते ।
विहारेऽनाथ पिण्डस्या रामे संविजहार सः ।

। इत्यादि ।

न्हापा छगु समये श्रावती नगरे जेत ऋषि देकावंगु विहार दुः उगु थासे अनाथ पिण्डद छह्म दाता महाजन यागु वयवे भगवान् बुद्ध विराजमान जुया बिज्यात ।

थुगु वयव गुजागु धासा आपालं बाँला स्वर्गे इन्द्रयागु नन्दनवव समान तःधंगु मनोरमस्थाने दथ्वी भगवान् बुद्ध बिज्यास्येंलि, जवे शालिपुत्र, खवे महा-मौंगल्यायण निह्म भिक्षुपि च्वना चामलं गायेका च्वन ।

आनाथपिण्डद महाजन न्ह्योनेसं च्वना विन्तियाना च्वन । हानं आयुष्मान् आनन्द काश्यप महाकाश्यप सुचेतन उरूविल्व पंचभद्र वर्गीय एवं प्रकारं झिंस्वसल भिक्षुगण तथा भिक्षुणीपिं हानं उपाशक उपाशिका बुद्धभक्ति श्रद्धालु योग्यवर्गपिं, बह्मा विस्नु महादेव इन्द्र वैश्रवर्ण कुवेर यमराज गन्धर्व किन्नर महोरग विद्याधर अप्सरादि धृतराष्ट्र विरूढक विरूपाक्ष चतुर्महाराज, राजा मंत्री महाजन, अनेक नारीगण देवकंन्या नागकन्ना सप्तर्षि सार्थवाह वाणिज, बिद्वांन् ब्राह्मण क्षत्रि वैश्य शुद्रवर्गादि

सहित वया प्रदक्षिणादि प्रणाम याना गन गन च्वनेगु थाय् दु अन अन यथाक्रमं च्वना पुलिचुया थगांन्यया न्हा विन्तियाना भगवान् या ख्वाः स्वया च्वन ।

थुगु समये काश्यप भिक्षु दनावना भगवान् या आश्रम चाहुला पालि भोःपुया न्ह्योने च्वना विन्ति यात ।

भो भगवान् सर्वज्ञ गुरू ! थुगु शुभ इले सकल यात कृपा तया आनन्द जुइगु अमृत ज्ञान आज्ञा देका बिज्याहुँ ।

थन सकलया बोधिज्ञान ह्यसीकेगु हानं इच्छा जुया च्वन, प्रभू याकनं आज्ञा जुसा सकल खुसि जुया न्यनि ।

थथ्ये विन्तियागु न्यना भगवान बुद्ध आज्ञा देका विज्यात । आयुष्मान् हे काश्यप भिक्षु ! छ धंन्य खः सकल यात खुसि याय्गुलि नाप जुया खँ न्यने सःह्य, छं एकचित्त याना न्य कने त्यना, छनं हानं म्येपिन्त न्यंकि ।

न्हापा त्रेतायुगे ऋखूछन्द बुद्ध या पर्याये जुया वंगु खँ जि लुमना वल– थ्व खँ गथ्ये धासा व्याख्या याय् त्यना सकसिनं मनतया न्य ।

भरतखण्ड शुभस्थाने पद्मपुरि नाम छगु देश दु– थ्व देश लक्षणं पूर्ण वखते जल वृष्टि जुगुलि सकल प्रजा लोक पिनि दुःख मदु सदानं आनन्दं बास याना च्वन ।

उगु देशे रथ किसि सल सैन्यगणपिं दु । हानं आपालं धनद्रव्य रत्न वस्त्र अन्न वृही इत्यादि पूर्णपिं यको दु । हानं विद्वान् पि ब्राह्मण पण्डित जोतीष वैद्य गणपिं नं दया च्वन ।

सार्थ वाह महाजन युवक सुन्दरी नारी गणपिं नं यक्को दयाचोन । देश प्यकुंला । छगु योजनया प्यक्के धाइ– फ्छिगु योजन या हाक व्या जुया ६४ क्रोशया विस्तार गु बांलागु देश जुया च्वन– देशयात ल्वेक प्रजापिं दया च्वन– देशे छलालं ताइबसिमां चाहुला पखालं चाहुयेका तगु दु । अनेक जातया स्वां मां सिमास फल सया सोभादया चोंगुलि पशु पंछि तेनं नेगुलि दुःख मदु । सा म्ये चोले दुगु आदि पशु पाले याना च्वंपिं नं यको दु– दुरू धौ घ्य नेगु तोनेगुनं प्रशस्त जुया देशे चोंपि मनुत बांलागु पुष्टगु शरीर– निरोगीपि आपा आयुर्दानं पूर्ण जुया दुःखी पिं मदु ।

थुगु पवित्र पद्मपुरि देशे पद्म ध्वज नाम राजा–महा धनि धर्मदुह्म ज्ञानिह्म सकल शास्त्र सया कोविद पदविदयाचोंह्म– प्रजापिगु दुःख सोये मफुह्म रूपनं सुन्दर शान्त स्वभाव, थ्व राजाया पत्नी पद्मावती नाम महारानी पति ब्रता–अति सुन्दरीह्म विवेकी धर्मात्मा (धर्मया शरीर) थुपिं क्षत्रि जाती।

हानं थ्व राजायात लोह्म न्याय नीति विचारवान् निःस्वार्थी पर उपकारि ज्ञान ध्वज मंत्री, नांयात लोयक ज्ञान बुद्धि नं दुह्म। प्रजा गणपिन्त सुख यायगु जक उत्साहह्म जुया प्रजा सकलया अति प्रेश जुया चोंह्म।

राजा मंत्री पिगु विवेक वांलागु लि सकलया आनन्द जुया सुखं दिन हना च्वन।

थुगु देशे गुण शील धयाह्म वैश्य जाति धनाधह्म महाजन छह्म दु– थ्वया सा म्ये चोले अनेक पशु पंक्षीपि लहिना विचार याइपि तया सकसिनं माने याका चोन। थ्वया धन संपत्ति रत्न लुं वह धातुया वस्तु यको दु– छें बुं नं प्रशस्त।। थ्व या पत्नी गुणवती अतिनं सुन्दरी पतिव्रता स्त्री स्वामी भक्ती जुया धर्म याना चोंह्म थुलि भाग्यमा मोपिनि सन्तान मदु।

छन्हु पिह्मस्त्री पुरूषया थथ्ये खं जुल– पुरूषं धाल– प्रिय स्त्री, झी थौंया दिनस छुं दुःख मदु काय् छह्म मदुगुलिं दुःख न म्ह्याय् दु।

थुलिमछि संपत्ति सोइत तोता वनेगु। झीगु भाग्य धिकार संपत्ति यात मलोगु दुःख जुल। झीपिं निह्म उमेर विस्तारं फुना वनि छुयायगु– आशालं परिश्रम याना तयागु संपत्ति व्यथं जुल– आः छु धर्मयायगु सो छं धर्मयासा सन्तान दैगु सोइके न्यनेगु मने संताप जुल। थुलिमछि संपत्ति परयात तोताः वने मालिन– जिजा नेगु तोनेगु कमाय् यायेगु नं इच्छा मन्त धका ऊसुका तया हानं धाल।

पुच प्रयोजनाद्वारा पुत्रः पिण्ड प्रयोजनं।
हितं प्रयोजनं मित्रं धनं सर्व प्रयोजनम्।

नीतिस थथ्ये धागु दु– गृहस्थि चोंपिनि धर्म पुत्रया निमित्त स्त्री बिवाह याइ। काय् छुया निम्ति मृत्यु ज्वीवले मां अबुपिगु नामं श्रद्धातया श्राद्ध धका पिण्डदान

या केत पुनः कुल प्रकाश यायूत खः । त्वाय् पाशा छुयायेत धासा दुःख सुखया ज्याखें हित अथवा अहित गोप्यगु खं व्हायूत खः । धन दुयायेत सकल ज्याया प्रयोजना थें जुइ । । कुल धंगु हे पुत्र खः पुत्र हे मन्त धासा कुल धयागु गन दैः । वथ्यें धन संपति छे बुं फुकं कुले च्वना धर्म याइह्म सुपुत्रया लागी खः । हानं धन संपत्तिनं सुपात्रे खर्चयाना पर उपकारि जुया दान पुण्य यायूत मागुखः ।

विशेष [पिता पुत्रेण मोक्षदम्] इत्यादि शास्त्रे चोयातगु दुः अबु माँ पिन्त गृहस्थि धर्मे च्वना कायूनं मोक्ष छोइ । थुलिया निमित्तं काय् मागु खः काय् मन्त धासा– मृत्यु जुइबले म्पेंपिगु भरोसाय् लाइ । थुलिभछि संपत्ति कुपात्रे लाइगु जुल । आः जिनं हानं धन साधन यायेगु ज्या तोतेगु जुल । छं गुनं जिगुनं निम्हसिगुनं कर्म विकार संपत्तिनं धिकार जुल । हे दैव धका नाना प्रकारं दुःख मनयाना खँल्हात ।

थथ्ये अपशोच याना स्वामीनं धागुखँ न्यना गुणवती स्त्रीनं विन्ति यात । भो पुरूष ? छाय् थथ्ये अपशोच यानागु झींपिं बुढा बुढी जा मखुनि उमेर हे दनि धर्मनं याना चोने बुलुहुँ सन्तान दइ ।

छगु निगु खँ जिनं न्यना तयागु दु । थःथःगु कर्म भोग नं खः सुनानं स्यंके फइ मखुः सकल या कर्म दोषं अनेक जुईगु खः थ्व संपत्ति सुयात तोता वनेगु धाल– थःगु शरीर समेत छन्हु तोता वने मानिगु खः धास्येलि संपत्तिया छुमाया । छु जक यंकेगु दुथ्यें चों बिचार याना छक सो, सकल बस्तु अनित्य जिगु धयागु नाम मात्र खः यंकेगु जा छुं मदु पाप पुण्य निगु लिस्ये वइ म्येगुजा नाप वइगु छुं मदु धका तःतःधंपिं गुरूपिंगु वचन न्यना तया ।

जि मिसां धायूनागु मकु, छपिसं सिया चोंगुनं खैः । अपशोच यायूगु तोता आवंनिस्यें सन्तानया लागी धर्म याना परमेश्वर यांकेफोने, थथ्ये यानानं उपकार मजुल धासा झीगु कर्म दोष खः जिनं छुयाय् ।

थुलिमछि संपत्ति दया चौंगु कुल व्यर्थयाय् मज्यु खः छपिनि सोया हानं म्येह्म स्त्री विवाह यायूगु इच्छा दुसा याना विज्याहुं ।

जि पतिब्रता स्त्री स्वामीभक्ती ख: छपिं सेवा याना चोनेगु तोतेमखु छपिं जि इश्वर ख: छपिसं धाय्थे चोना स्त्री धर्म ह्मसीका चोनाह्म ख: । जिके छु दोष मदु- पुनं विवाह याना विज्याहुं धका वचन जिनं बी धुन । जिगु निमित्ते छपिसं छुं धन्दा कया विज्यायम्वा ।

थथ्ये स्त्रीनं धागु न्यना पुरूषया मन आनन्द जुईका धाल । प्रिय स्त्री- छ धंन्य ख: छु छु धर्म यायेगु इच्छा दु या- जिनं याये- निह्मसिया थथ्ये खंल्हाना रात्रि विते यात सुथे जुस्येंलि थ:पिगु नित्याचार ज्या सिधेका नेगु तोनेगु इत्यादि धुंका विद्वानपिं ब्राह्मण गुरू स:ता विन्ति यात ।

भो गुरूपिं- जिगु छेंया ऐश्वर्य्य सिया च्वोंगु दें: हानं जिगु दु:खनं विडितहे खें: । धन संपत्तियात ल्वेक सन्तान मदु छु धर्मयासा सन्तान प्राप्त जुइ आज्ञा जुया विज्याहुँ । थथ्ये गुणशील महाजनं विन्ति यागु न्यनां ब्राह्मण गुरूपिसं उपदेश विल ।

हे महाजन महाजननी जिमिगु खँ न्य । शिव नारायण पूजा याना रूद्रिया ब्रह्माया स्तोत्र वेदवोंकि । यज्ञ होमादि याना ब्राह्मण पिन्त दान याना भोजन याकि । पीठ भैरव आदि पूजायाना सन्तान फोना भावया सन्तान या खवा सोयेदें: । थथ्ये उपदेश व्यूथ्यें थुपिंहे तया धन खर्च याना ज्या यात छुनिछु: जुया निरास जुल । हानं चन्द्र सूर्य्य भक्ति याकल सिमा पूजा इत्यादि अनेक यानासोत सन्तान यागु लक्षण खने मदया निह्म स्त्री पुरूष अन्दोल चित्त जुइका छुयाये गन वने धयागु मन आकुल जुईका च्वन ।

छन्हु ककूछन्द बुद्धया शिष्य छह्म विद्वान् उपाशक थ्व महाजन गुणशील या छें दहां वल- थुगु समये महाजन या स्त्री नापं च्वना दान याना च्वन- थ्वैतनं दान बिल दान कया, त्रिरत्न शरण धका स्वक नाम कया क्यन थुमिसं नं नाम काल- थ्व उपाशकजुं धन्य पद विया आशीर्वाद विल मनोरथ पूर्ण जुइमा त्रिरत्न सेवाया थथ्ये धास्येंलि प्रणाम याना आदर तया आसने फेतुका विन्तियात ।

जिमि मनशीतल ज्वीक त्रिरत्न नाम कया न्यंकल खुसिजुल जिमित थथ्ये नाम काय्गु सुनानं मकं जिमिसं थौतिनि न्यना छुयाय् सन्तान मदुगुलिं दु:ख जुइका च्वना, छु: धर्म यासा सन्तान दइ आज्ञा जुया विज्याहुँ ।

थथ्ये आदर तया न्यस्येंलि थ्व विद्वान् उपाशकं उपदेश बिल। हे धन पति महाजन ! तथा महाजननी छपिंगु शील स्वभाव खना जि खुसि जुल । जित आदर तया दान यागु विषये धंन्य प्रशंसा याना ।

जि प्रशन्न जुये धुन, छपिनि धन संपत्ति दु– सन्तान मदुधाल छुछु धर्मयाय् धुन धका न्यन, महाजनं थ:पिनि यायेधुंगु फुकं कन ।

थ्वखँ न्यना थ्व विद्वाँन्जु महाजनयात सन्तान प्राप्तजुया लिपा थ्यंक कल्याण जुइगु सद्धर्म उपदेश बिल । हे महाजन सोकि न्हापा याना वंगु आ:नं याना च्वंगु, लिपानं याइ तिनिगु षट्गतिचक्रे भोगयाय् म्वालीगु उपोषध ब्रत दु– थ्व ब्रत या प्रभू श्री आर्य्यावलोकितेश्वर करूणामय ख: ।

प्रथम त्रिरत्न शरण, द्वितीय थ्वसपोल लोकेश्वर करूणामयया शरण, तृतीय पूजादि अर्घ विया प्रार्थना याय्गु, मनवाच्छा याकनं सिद्धजुया पुत्र प्राप्त जुइ। थ्व खँ न्यना खुसिजुया धंन्य २ जिमिगु भाग्य आ:तिनि मनोरथ पूर्ण जुइ । थुजागु उत्तम धर्मया खँ सुनानं जिमित आतक मकंनि, छपिंछह्म सद्गुरू जुल धया पालिस भो:पुया आदर तया भोजन दानयाय् धुंका हानं विन्तियात ।

भो गुरू ! थ्व ब्रतयाय् वले नियमयाय् मागु नं कना विज्याहुं जिमिसं मागुतक याये। थथ्ये धास्येंलि दशशील या नियम कना विज्यात ।

(१) स्वभाव शुद्ध जुया हिंसा मयाय्गु । (२) फुट्टा असत्यखँ मल्हाय्गु (३) खुंज्या तोतेगु । (४) अहंकारी जुया तँ पिहाँ वइगु मदिरा पान मयाय्गु । (५) आमोषवस्तु ला न्या ख्यें चि हलु दुर्गन्ध चीज मनेगु। (६) परस्त्री–पर पुरूष भोग मयाय्गु (७) गीत नृत्य चंचल स्वभाव तोतेगु । (८) उच्चासनयाना मच्वनेगु । (९) तिसां तिया तामास या ज्या तोतेगु ।)१०) रथ वाहन या ज्या परया शरीरे च्वना उख्ये थुख्ये मजुइगु ।

न्ह्यागु हे ब्रतयासां थुजागु नियम ह्मसीका, थ्व झिगु अकूशल कर्म तोता– झिगु सुकुशल कर्म ज्वना पूजादि पाठ धारणी, याचना अनुमोदना याना दीपावली सहित अहोरात्र संम भाव याय्गु । विशेष अष्टमी दिन खुन्हु आरम्भयाना श्रद्धातया एकचित्तं माने याय्गु ख: । थुलि खँ कना विदाकया विद्वान्जु उपाशक लिहाँ वन । थथ्ये उपदेश

विया थकुगु शिरे धरेयाना अष्टमी दिने सद्गुरू पाख्यें उपोषध व्रत आरंभ यात ।

थुगु प्रकारं व्रत दछितक भावयाय् धुसेंलि थ्व गुणवती महाजननीया गर्भवती जुया वगु खना महाजनं स्त्रीया ख्वा:स्वया न्हिला धाल प्रिय स्त्री धंन्य २ उपोषध व्रतया प्रभावं छंगु शरीर गर्भवती जुल सन्तान या ख्वा: स्वये दइन धका तेथाय्हे मदेक खुसि जुया च्वन, क्रमश: मासंपूर्ण जुल शरीर मफया वल महाजनं स्त्रीयात कोथाय् तया विचार यात ।

थुगु वखते थ्व महाजन या फुकीते नुगले दाह जुइका गोप्यं सल्हायात । थ्वया संपत्ति फुकं झीसं दहं काये धका इच्छा याना चोनागु व्यर्थ जुल । धर्मयाना गर्भवती जुइका चोंह्म गुणवती मासं पूर्ण जुया कोथाय् चोने धुंकल ।

काय् बुल धा:सा आशा फुकं निराश जुल, म्ह्याय् बुल धा:सानं झीसं संपत्ति फुकं काये फइमखुत । आ थथ्ये जतन याय्माल । थ्व गुणशीलया अति पत्यारह्म जोतीष छम्ह दु । थ्वं धागु खं न्यनीह्म थ्व ख: थ्व जोतीषयात झीसं गोप्य याना ध्यवा विया झीगु ल्हाते कया नका तोंका वशीकरण याये इत्यादि सल्हा याना गोप्य रूपं जोतीष स:ता कोथास तया विन्ति यात ।

भो जोतीष जु ? छपिनिनं जिमिनं कल्याण जुइगु छगु खं विन्ति याय् त्यना-न्यना विज्याहुं । छु धा:सा जिपि दु:खि थ्व गुणशील जिमि स्या फुकी, थ्व या संपत्ति तय् थाय् हे मदु- थ्वया सन्तान मदया चोन थ्व मृत्यु जुइ थ्वयागु संपत्ति फुकं जिमिसं दहं काय्गु इच्छा याना चोनागु ख: ।

आ थुमिसं धर्म याना गर्भवती जुइका मचा बुइकेत कोथास चोने धुंकल । जन्म जुइह्म बालक सोह्म बुल धासा छुं खं मन्त म्ह्याय् बूसानं अर्थ दनि । काय् जुल धासा थ्वयागु संपत्ति जिमिसं भोग याये फइ मखुत । अथ्येया निम्ति जिमिगु विन्ति दुकि छपिसं याय्फु: । काय् बुल धासा छें तये मजीका वाके छोयेगु जतन जुगति याना विज्याहुं ।

अले थ्व यागु संपत्ति फुकं जिमिगु ल्हाते लाइ- जिमिगु दु: ख फुइ । थुलि छपिसं यासा थ्वयागु संपत्ति स्वभाग थला छ भाग छं पिन्त बीगु सत्य जुल । थुलि विन्ति याना जोतीष यात ध्यवा विया- नका तोंका वशीकरण यात ।

जोतीषं विचार यात, थुमिसं धागु खं जि भाग्यमानि जुइगु जा खः संपत्ति यको दस्येंलि छु धन्दा धका धनया लोभ चित्त याना जिनं माःगु जतत यायेछु धन्दा काय् म्वाः धया भरोसा बिया अनं गोप्य याना पिहां वया महाजनं सतके हर्गुलि गुणशीलया छें द्वहां वन । जोतीषं हानं बिचार यात, थ्व महाजनं जित गुलि हे ध्यवा बी, थ्वया फुको तेसं धागु खं ज्या याय् फुसा जिनं महाजन जुइ देगु खः । थथ्ये हे यायेमाली धका निश्चय याना चोन ।

गुणशील महाजनं थ्व खं मस्युः जोतीषयात सम्मानयाना आदर तया धाल । भो जोतीषजु जि स्त्री या गर्भ मासं पूर्ण जुया व्यथा जुगुलि कोथाय् दिदिमांजु तया थिक याना तया ।

प्रश्न विचार याना विज्याहुं काय् बुइलाकि म्ह्याय् बुइ । थ्व खं न्यना जोतीषं संपत्ति या लोभं धाल । भो महाजनं प्रश्न थथ्ये खः थथ्यें जन्म जूसा असल हे जुइ– केहि लिपां जन्म जूसा खराव जुइ तर पुत्र जन्म जुइगु लक्षण खनेदु । केहि लिपा गुणवती स्त्रीया आनन्दं गर्भ छुते जुल । कार्तिक मासया पुन्ही–कृतिका नक्षत्र बृहस्पतिवार खुन्हु रात्रिस काय् जन्म जुल ।

थ्व बालक (३२) लक्षणं पूर्ण, सुन्दर रूप चन्द्रमाया तेज थ्यें शीतल आनन्द स्वभाव छत्र जोग दुह्म, अनित्य ह्मीसका त्यागि जुइह्म, विद्वाँन् जुया सकल यात ज्ञान कना गुरू जुइह्म, कुलदीपक गंभीर स्वभाव जुया मखोस्ये चोना चोन ।

मचा जन्म जूवले कोथाय् दिदि अजिमां छह्मजक जुया चोन– गुण शीलं पुत्र जन्म जुल धैगु समाचार न्यना ख्वाः चःकंका सो वने थिक जुल । जोतीष छें तया तगु दु जोतीषं ऊसुका तया वयन, गुणशीलया मने छु संदेह जुया न्यन, छाय् ऊसुका तयागु– थ्व बालक भि लाकि, मभि विचार याना धा ।

जोतीषं कुण्डल ज्याना सोत भिगुयात अःकथं धाय्गु विचार याना, धनसंपत्तिया लोभ चित्त जुइका मिथ्या (ऊठा) खँ ल्हाना विल– हे महाजन ! न्यना विज्याहुँ थ्व जन्म जूह्म पुत्रजा खः खयाँ छ्याय् व्यर्थ जुल अबु ख्वा स्वये मज्यूम्ह थ्व बालक थथ्ये बाकेछोसां भि जुइ । बाके मछोत धासा छपि याकनं मृत्यु जुइ ।

जोतीष शास्त्र कुट्ठा गुवलें जुइ मखु प्रमाण थथ्येख न्यना विज्याहुँ
महाघनी त्वमेवं हि धन नाशं करिष्यति ।

गृह द्रव्यादिकं सर्वं दानंदत्वा गमिष्यति ।१।
इति प्रचोदितं दैवै निश्चयेन भविष्यति ।
इति ज्योतिष्विदोक्तं वै श्रुत्वा चासौ महाजनः ।२।
मनसा चिन्तयत्वेवं धिग्मा मिति विषादितः ।
जोतिषाय तदा तस्मै द्रव्यं दत्वा सुदक्षिणाम् ।३।

हे महाजन छपिं महाधनि खः निश्चय मेव थ्व बालकं लिपा धन संपत्ति नाश याइ । छें बुं धन इत्यादि दक्व संपत्ति दान याना पिहाँ वनि ।१।

थथ्ये जोतीषं धागु खँ न्यना कले जुया न्वोंम्ह गुणशोलया ख्वासोया हानं खँ न्यंकल, थ्व खँ न्हापायापि दैव पिगु वचन खः । निश्चयनं सर्व नाशयाइ । थथ्ये जोतिषं कंगु न्यना थ्व महाजन पत्यार जुल ।२।

मनं चिन्तना यात धिकार जिगु भाग्य धका विषाद यात । जोतीष यात उगु बखते दक्षिणा वस्तुर विया– छपिसं धाथ्ये याये पक्का जुल धया विदा विया छोत ।३।

थनलि महाजन थःगु कपाले दाया खोवि वेका न्हकुस लहातया मचा वूगु कोथास दुहाँवना मचाया ख्वाः सोये मज्यू धागुखँ बिश्वास याना बालक यात मसोस्ये गुणवती स्त्री या ख्वाः सोया जोतीषं धागुखँ फुकं कना धाल ।

प्रिये छ जि धयाथ्यें दुख खः जोतीष शास्त्र कुट्ठा जुइ मखुः थ्व बालक जन्म जूगुजा विष थ्येंजुल– गुलि ज्या मछिन, सन्तान मदया दुःख जुल धाधां आपालं धन संपत्ति फुका धर्म यानाया प्रभावं काय् जन्म जुल, अबुं ख्वा सोये मज्युम्ह लिपा संपत्ति ववब फुकीम्ह काय् जन्म जुल– जि थ्व मचा यागु जात चोकेगु व्यंकेगुनं मखुः । थ्व कुलक्षण मचायागु ख्वा सोयेगु नं मखुः । आः थथ्येहे वाके छोयेगु निश्चय याय धुन ।

जिनं लिपा दुःख सिये मालोगु निमित्त सोके धुन । छीसं लिपां फोना नये मालिगु छंनं सोकि । हानं च्यान्हु वा फिन्हु दैवले जिहे मृत्यु जुइगु धास्येंलि छ विधवा

जुइ । थ्व शत्रु पुत्र नाप च्वना लिपा सर्वनाश याइ बले भातनं मधु फोना नेगुला थुजाह्म काल पुरूष काल कूट विष समानम्ह छँ तये मज्यु । थ्व बालक थथ्यें वांछोया कल्याण जुइ मयात धासा ळोसं दु:ख भोगयाये मालि ।

थुजागु अनर्थ वचन स्वामीनं धागु न्यना– गुणवती स्त्रीनं लिस: बिल । अहो आश्चर्य्य गुजोगु खँ न्यनेमाल धिक्कार थ्व छु हेतु ख: । थ्व ज्योतिषं धागुखँ जि पत्यार मजु: ।

भो स्वामी ! छिंपि वेंजकं जुलला– न्हापा छ्युयाना धयागु पापं काय् मचा मदया गुजागु खँ गुजागु धर्म, याना लुमंका बिज्याहुँ गुजागु दु:ख जुल । भाग्यं चूलात सद्गुरू थुजाम्ह गुरूयागु वचन शिरोपर याना, त्रिरत्न, बुद्ध श्री करूणामय भक्तियाना उपोषध व्रत यानागु पुण्यया प्रभावं थौं दिव्य सुन्दर लक्षण दुम्ह पुत्ररत्न जन्म जुल– जि दुरू जक तोंका थ्व बालक वाछोयेगु खँ न्यने माल ।

थ्व पुत्र छिपिनि मयसा म्वाल, जि जन्म यानाम्ह पुत्र ख: जित रत्न समान जुइ । थ्व पुत्रया दोष छु दु– अथवा जि ल्यव कया दुम्ह पुत्र जा मखु: । सर्वनाश याइ धाल लिपाया खँ सुनानं मस्यु । खसानं थमं जन्म यानाम्ह पुत्रयात अथवा पुत्री जूसानं गथ्ये वांछोयेंगु जि वेश्याजा मखु: धायेमात्रं पापं पुनेगु न्यनेहे योग्य मजूगु खँ न्यनेमाल । धाथ्यें यायेमालिबले छु गति जुइगु ।

छिंपिसं छु खँल्हानागु मागु कुलाचार याना पुत्रया उपरे दान पुण्य मंगल कार्य्य उत्सवयाना बिज्याहुँ । धाथ्ये धयागु लाकि अथवा हेकनं धयागु ।

पुरूषं हानं धाल– धाथ्यें धयागु ख: छ पत्यार मजूसा जि सिनावंसानं जिलला, विस्तार यायेमते सुथे जुया वइ थ्व सर्व नाशक कुलक्षणम्ह बालक छं ज्वना वने म्हासा म्वाल । दिदि अजियात धाल छं थ्व बालक ज्वना सुनानं मखनोगु थासे वानावा छन्त धनद्रव्य अन्न वस्त्र प्रशस्तं वियेगु पक्का जुल ।

थ्व खँ न्यना गुणवती स्त्री चिकुज्वर वम्हथ्यें खाका खोवि वयेका गप तपुयाना विन्ति यात ।

अहो हे दैव स्वामी ! गुजागु ज्वीन थ्व स्वपनाला बिपनाला जि फ्लिातक प्राथेतया पतिव्रत धर्मे च्वना जन्म यानाम्ह ख: । लिपा म्वाकनं याना जुल धाय्मालि

थ्व ज्या यायें मते। थ्व्यें स्त्रीनं खोया बिन्ति याग् खुइये खोया गुणशीलं मन भ्रान्तिम्हं बेंध्यें जुया मचा तीजक कया छगू थले तया कापतं तोपुया थिकयात। थथ्ये याग् खनी वुरु छकनि तोके आस्ये धया पन। जि जन्म यानाम्ह जिगु खँ प्रमाण जुइ जिनं नाप बने, जितनं बाकेछो धया बालक ज्वनेत सन।

महाजनं तं पिकया धाल, अरे दुष्टास्त्री! छं भात यात स्वयानं बालकयाके मायातल। छपतिव्रता स्त्री खःसा जिगु खँ हे प्रमाण जुइ।

भात सीसानं सम्पत्ति दक्व नाश यासानं जिलला भात फोगीं जुया फोनानसानं जिलका मखुला, छंगु बुद्धि धिकार पतिभूताम्ह मिसा खसा भातं धागु खँ न्यनि वचन व्यर्थ याइ मखु आमथ्ये छाय् सनागु संकल्पों।

थम्ह स्वामी (भात) याकनं मृत्यु जुइगु धास्येंलि विधवा जुइका चोने मालिगु गथ्ये मसिल।

स्वामीं थथ्यें खँ न्यंकुगु वले गुणवती या मनं विचार यात। स्वामी याकनं मृत्यु जुइगु स्वामी फोना नंगु संपत्ति फुकं नाश जुइगु ज्या याकोम्ह मिसा पतिव्रता स्त्री मखु खः। जित गुजोगु आपत्ति जुल गुजागु बिपत्ति सोया चोनेमाल। जिगु कर्म थ्व बालकया कर्म अबुया कर्मनं धिकार हे खः जि पुत्र जन्म यानागुनं धिकार जुल।

इत्थं न रोभ्यथे कान्ते सहसा परि मुंचय।
न मुंचे यदितं पुत्रं त्वां विमुंचामि निश्चय।१।

अथवा अद्य तत्रैव मरणं यामि त्वन्मुखे।
इति क्रूरतरं वाक्यं श्रुत्वा भर्तोदितं तु सा।२।

हे कन्ते! छ मने लुइका च्वनागु याकनं थ्व मचा पितयंकेमाल यदि छं थ्व मचा बाके छोयेमखु धका विघ्नयात धासा छ समेतं पितनेगु निश्चय जुल।१।

हानं छं अनेक तालं खोया ज्या यात कि– छंगु न्ह्योने आः थथ्ये हे जि सिना बनेगु नं पक्का जुल। थथ्यें भातं तं पिकया धागु खँ न्यना थ्व गुणवती स्त्री ग्यात।२।

स्वामीया वचन न्यने छ्याय् जिमिसाया वचन प्रमाण जुइमखु खः । औछुयांय् धका मने दुःख तांसां सुंक चोन ।

पुरूषं हानं धाल, याकनं ज्या यायेमाल छ वनेगु ला, जि वनेगुला, दिदि अजियात छोयगुला विस्तार छाय् ।

स्त्रीनं इतः मतः कंना धाल– जि पतिव्रता स्त्रीनं जन्म यानाह्म काय् जि थ्व वालक ज्वना वांछोयेगु योग्य मजु ।

स्त्रीनं थथ्ये धास्येलि पुरूषं धाल– अथ्ये जूसा दिदि अजि वाके छोये धया विस्तार याय्म्वाल– प्रशस्तं धन विये–गोप्यगु थासे तया याकनं वा ।

महाजन या वचन शिरे तया मचा ज्वना दिदि अजि पिहां वनेत तयार जुल ।

थुगु बखते गुणवतीया दुरू हाया वल– खोबि वेका विन्तियात । भो स्वामी अपराध क्षमा, दुरू छक तोंके धया वालक कया मुले तया दुरू तोंका धाल ।

हा हा हे पुत्र ? छ खोयेनं मस– ज़ि पुता गथ्ये वांछोयेगु । जि अपूर्व दर्शन याये दुह्म सुन्दरह्म पुत्ररत्न छन्त नकतिनि जन्म याना दुरू तोंके मगानि लुदंक मांया दुरू तों, दैवं बिल– तथापि छ पिने वने माल जिगु जन्त मन्त– थ्व छु पाप याना बगुलि थथ्ये मभिगु ज्या यायेमाल, छन्त जि गथ्ये लोमंकेगु– गथ्ये वियां छोयगु, जि यंका गन तेगु– जार पुत्रथ्यें– पतिव्रता स्त्रीनं जन्मयानाह्म वांछोइन छन्त ।

भो स्वामी ? आतक लानि थ्व ज्या यायेगु तोति, न अबुया दोष न मांयादोष– न वालक या दोष, इश्वर विधातानं जक स्यु बचन विया ज्यायाकुह्म जोतीष धाल, छें ते मञ्जुसा म्येपिन्त विया लह्किके छोये– थुजाह्म सुन्दर पुत्र वाके छता छोयेमते धया– नुगदाह जुइका अधैर्य जुया गुणवती मूर्छा जुल ।

थुगु इले मांया मुले चोंम्ह वालक अबुं कया दिदि अजियात लः ल्हाना वाके छोत ।

लिपा गुणवती या चेतना दस्येंलि मिखा कना सोत मुले मचा मदु– जि पुता वाके छोये धुनला धका न्यना सोत । पुरूषं धाल– वाके छोये धुन गोप्य यायेमाल खोल धासा फुकी जला खला तेसं सीकि तस्सकं ह्यालेमते सुंक चोने माल ।

थुगु बखते विदि अजि न्ह्योने थ्यन– विन्तिबात, नाइस्ये चोंगु वस्त्रं तोपुया धकिस तया बिया छोत जिनं देशं पिने पश्चिम दिशापाख्ये घाय् बुया चोंगु थासे तोता वया । लें सुं हे मनुत वंपि मवुनि त्राहिमानं ग्याका व्वांवया धका कन गुणशीलं विदि अजियात धन वस्त्र अन्न विया संतोष यात ।

महाजननी या नुगलं सहयाय् मफेका सुकु सुकुं तीसकं खोया नुगले ल्हातया च्वन । पिने मचा चोना च्वंगु थासे प्यम्ह धोंमुना नेगु मार्वपिसं मनुष्यया गन्धन ताल, उख्ये थुख्ये सोत प्यम्हसिनं खन । अहो थों थन फोत तःधंगु आहार चूलात अवश्यनं खः धका परस्पर खँल्हाना लेःलेः ताया हूंकन सो सो पाशापि धया सोत ।

घाय्या दुने चोंह्म बालक वस्त्रं तोपुया तगुलि छुजुइ धका ताउंति सोया च्वन । उगु बखते (१) छम्ह धोंनं धाल, हे पासापिं, बांलक सो फोंपि प्यह्मसिनं नेगु आहार खः अहो भाग्य हाहा धका न्हिला बालक यात कापतं भुनातल लिकया थ्व मचा यागु ला फोसं बराबर यांना नेगु खः ।

(२) हानं निह्म ह्म धोंनं धाल, व मचा म्वाम्हला सीम्हला विचार यां म्वाम्ह जूसा नेमज्यु: सीम्ह खःसा नेगु खः फोंपि धों जाततेसं म्वाम्ह यागु ला नेगु धर्म मखु: ।

(३) हानं सोम्ह म्ह धोंनं धाल– आश्चर्य ख बांलागु वस्त्रं ह्निना तोपुया तल व्याधां धोंतेत लाना यंकेत पांय् छुना तगुला अथ्येखसा नेत विचारया । तर जि धोंया मुख्यम्ह ख ग्याय् मागुजा मखु । हानं फोत स्याय्त वाण तयातगुजा मखुला बांलक सोया सीकि ।

(४) प्यम्ह म्ह धोंनं धाल– चान्हे व्याधातेसं पांय्छुना तगु खँमखु धों लाय्त चान्हे थन व्याधात च्वनी मखु । म्वाम्ह मनु (मचा) तोपुया थुजागु थासे वाय् हेनं मखु: ।

थथ्ये छगु छगु तालं प्यम्हसिया खँल्हाना मिलेजुया बांलक सो धया मुख्यम्ह धों न्ह्योनेबना न्हापालाक जि लानेगु धया तीजक बन । स्वम्ह म्येपिंनं ल्युल्यु बन ।

न्ह्योने च्वंम्हं लिउने चोंपिन्त खँ न्यंकल, सीम्ह जूसा खँहे मन्त म्वाम्ह जूसा छोंपि प्यम्हस्यें बां न्याना स्याये थुलिनं बुद्धि मदुला । ग्याना चोने मते सुथे जुलकि छोंपि धोंखः सुले मलाइ धया ला हि नेगु आशा याना प्यम्ह धों प्यख्ये चोना काप वान्याना लिकाल ।

थुगु बखते थ्व बालक या कर्म भोगया फलं बालकया शरीर सिह्या मचा जुया धःवा खनेदेक वांखायां चोंगु धोंतेगु मिखास थथ्येखन । प्यम्ह धोंते तस्सकं ग्याना– सिंहया मचां बुइका मांम्ह नसा मावन जुइ छोंपि थन खनी थन च्वने मजिल गनवने गन चोनेगु हाहा कारं हाला प्यम्ह धों प्यख्ये बिस्युंवन ।

अनंलि बालक आनन्दं सुक च्वना मिखा तिसिना न्ह्योवम्हथ्यें च्वना च्वन । थुकिया प्रभावं सुखावती भुवन पोतल पर्वतस बिज्याम्ह करूणामय आर्य्यावलोकिते श्वरं सुदृष्टि सोया च्वंगुलि ।

थुगु वेलास छें च्वंम्ह माँह्म गुणवती या न्ह्योमव काय्जक लुमंका सितला म्वानिसा नुगलं धीर याये मफया खोया धाल, भो स्वामी सीसा म्वाल– म्वानिसा कयाह्ये, प्रतिव्रत धर्ममाने याना स्वामीया वचन पालन याये धुन खला धायधुंका स्वामी यात सूचना बिया रात्रीया स्वंगु प्रहरया इले दिदि याके खँ न्यना बालक कया हये धका गुणवती पिहाँ वना देशं पिने थ्यंका छ्चालं सोया खंकल ।

छुंम्बाकं आनन्द छ चोना चोन जिकाय् छुयाय् छं अबुयागु अयोग्यगु ज्या जूसानं पतिव्रता धर्म स्वामीया वाक्य माने यानागु खः पुता जिगु दोष मखु छन्त मानं कावया थुलि धया घेःपुना काय्त ल्हाःछोत ।

मात्र मां स्पर्श मास्पर्श मात श्रृणुगिरं मम ।
माता गुणवती त्वंहि पिता मे गुणशील च ।
विपरीतं युवाभ्यां वै नामार्थ मेव मेव हि ।
प्रमुं चतोह मां युवां किंकरिष्याम्यहं–नतु ।

हे मां ! जिगु खँ छगु न्य, थन जित थिये मते थिये मते, जिमां गुणवती अबु गुणशील नाममात्र जुल । थ्व धाथ्येयागु खँ खः । छिपि निम्हसिनं अबगु

ज्या याना जित वांछ्येहल जि नकतिनि जन्म जूह्म मचां छुयाय् छुयाय्गु समर्थ दृ । अवश्यनं जि चोधंगु भाग्यम्ह खः थन सुखं चोना चोनागु दुः मां अबु पिन्त छुं दोष मदु जि ज्ञान मदुनि थन अन चोनेगुनं मस्युः मां अबु पिगु दया कृपां जिथन आनन्दं शीतलगु थासे पृथ्वी मांया मुले चोनागु दु । जि छुजुइ गुगु जुइ मस्यु विधातानं स्युः ।

ह्मनं धाय् थःत थमं धया, हे बालक ! थन छं न मां न अबु दु । न छं न च्वनेगु थाय् न दुरू तोनेगु दुः । थुजाम्ह बालक यात थव वया जिकाय् (पुता) वा धावल थ्व धाम्ह्स्यें जिकाय् मखुत जित लुमंका वा धाय्गु वखत नं मखुत ।

थ्व बालकं थथ्ये धागु न्यना मांम्ह्स्यें नुगले बुबुस्याना धाल अहो जिकाय् जि यानागु मखुः छं अबुयागु बचन खः प्रमाणयाना, जित क्षमाया, भिगु चेतनां याना कावया छंवनेनु छ अथ्ये थथ्ये धया चोने म्वाल थुजागु थासे गथ्ये छ चोनेगु ।

थथ्ये धागु न्यना बालकं ह्मनं धाल, आपालं थनगुलि खंल्हःयेगु हालेगु छुं प्रयोजन मन्त छ याकनं छंहुं निम्ह्त्यपु कलह जुइ ।

थन विस्तार जुलकि अबुं तंपिकया छुन्त मखुथ्ये याई । गृहस्थि धर्म मिसाया स्वामीसमान उत्तमगु रत्न, मिजंया स्त्री समान स्नेह प्रेम, म्येगु छुं मदुः । मां अबुपिनिनं पुत्र समान रत्न म्येगु मदुः । मनुष्यपिनि शील स्वभाव समान वांलागु तिसा म्येगु मदुः । थन मां अबुं काय्यात अति स्नेह प्रेम यागु जुया काय्नं थथ्ये धया ।

आ थ्व ख फुकं व्यर्थ जुल स्वप्नथ्ये स्थीर मजुल अथ्येया निम्ति जित थियेमते, भोमाता (मां) जित थिल कि जि थनसं सिना वनि । मां धयाह्मसिया काय् म्ह्यायपिके ह्ु कन थ्यंक माया दया चोनि, जितनं वया चोनि ।

अबु धयाह्म गथ्ये जा सर्वव्यापक आकाश समानं गंभीर जुया जिकाय् यात रक्षा यायेमागु खः । थ्वथ्यें पृथ्वीसमान जुया मांनं थमं बुइकापिं काय् म्ह्याय्पिन्त रक्षा याइ रात्रिस मतं थयना यंकेथ्यें काय् म्ह्यानं मां अबु यात रक्षा याइ । च्यानाचोंगु मत फसे तया बिल । मथया भरोसा अवश्य नं दंमखुः । जि पृथ्वी मांया मुले अथवा पृथ्वी ग्रासास आनन्दं थना चोना, आकाश फागां तोपुया धांय् फुंग याना घना च्वना ।

आ हानं छँ बाधाम्ह मोया भरोसा अबुया भरोसा जित गथ्येजा आकाशं कुतुं ब्रह्म समान जुइफुः । जिगु उपरे अहंकारं पिहाँ वइगु मोहसमान जुया स्वप्नेखंगु वस्तुथ्यें अद्‌भूत जुया च्वनो ।

आकाशे चोंगु तारा (नौ) न्हिने मखंगु वहनी गथ्ये खनेदत, थुकिया कारण सोतलगु तेजंजक खने दइगु, चवागु तेजं खनीगु मखुः धका विद्वान् तेसं धयातगु दुः । जित नं थथ्येहे जुया च्वन, पतिव्रता स्त्रीनं जन्म याह्म पुत्रयात– गथ्येजा अमृत यात विषभापा याना वां छोय्‌हल, हानं छँ यंकल धासा विषहे जुया पतिव्रत धर्म नष्ट जुइ । अथ्येया निति याकनं छँ विज्याहुँ, आर्य्यावलोकितेश्वर (करूणामय) या सुदृष्टि खँगुलि थ्व मचा थुजागु खँ न्यंकल धका नुगले छ्वाथुइका का ।

थथ्ये कायनं गंभीरगु खँ न्यंकुगु न्यना मलाका हाहा जि सर्वज्ञ समानह्म पुत्रयात वां छोय् हल, गथ्ये तोता वनेगु जिगु जि स्वामीयागु बुद्धि धिकार खः धका मने संताप याना विरह यात ।

सुधसिया प्रहर जुयां बल मनुतेसं खनिधका लाजचाया हतासनं छँ वया कोथास चोना ग्वारा तुला नुगले ल्हाःतया क्रसुका तया च्वन । भातह्म वया हेकल– मचाँ धागु खँ फुकं कन अबुह्मनं ताउति संताप जुइका चोन ।

धीर याना निह्मत्यपुया पश्चाताप जुइकां खँल्हात, जला खलातेसं सोकेमज्यु छोय्‌मते गुप्तयाना न्हापाथ्यें ख्वाः चकंका चोनेमाल जोतीषयागु खँ विश्वासयानागु खः सत्य असत्य फुकं जोतीषया कपाले याय्‌धुन हाला खोया जुइगु प्रयोजन मन्त सुंक च्वं धका भातं धागु खँ न्यना स्त्रीनं थथ्ये विन्तियात ।

भो स्वामी ! देशंपिने दक्षिण पाख्ये घाँय् दुथाय् तयातल सोहुँ, सुंमदुसा कया हति ।

स्त्रीया वचन न्यना गुणशील सोवन, बांलाक सुथे जुल । मनुतेसं खना सोया चोंपि गुलि सोवंपि सोयावंपि नाना प्रकारं खँल्हागु न्यना अन थ्यंका मने दाह जुइकल ।

गुलिसिनं हाहा धिकार सुपापि थुजाह्म बांलाह्म काय्मचा बांछोयातल धापि। गुलिसिनं थ्व मचा मिह्म खः धाल, गुलिसिनं सुपापि बेश्याया ज्याजुइ धापि, गुलिसिनं थ्व मचा नीजजाति मखु: ल्यवकाल मचा नाले मछला बाय् हल थ्व ज्यायापि महापापिहे खः धापि। गुलिसिनं ल्यवसौं तेगु ज्या थुजागु पापकर्म का सो धिकार धापि। गुलि मचा मदु पिनि नुगः मछिका खोया चोंपिन्त छ्यंका प्रतिपाल या धापि नं वया चोन।

थथ्ये नाना प्रकारं मिसा मिजंत मुना सोया चोंपिसं हाला चोंगु न्यना मने त्राहिमान जुइका गुणशीलनं सिथे चोना सोया चोन। मनंचिन्तना यात धिकार जि महापापि जुल, लोकं अपहासयाना धागु खँ नं न्यने माल, विषं ल्होया तह्म सर्पथ्ये तोले जुया, सर्प न्याना विषं दाह जूह्मथ्यें जुइका चोन।

तदा दित्योंदिते ऽकस्मा दाकाशागत्यत महान्।
गृद्धः संनीयते दूर माकाशारण्य दुर्गमं।
तत् दृष्ट्वा लोकिकाः सर्वे हाहाहेति प्रचोदिताः।
गुणशीलोऽपि तंदृष्ट्वा दुःख व्याकुल मानसा।

थुगु इले सूर्य उदयजुया निभा तोया चोवले आकासं बोधिसत्व स्वरूप देवपुत्र छह्म तधिकह्म गृद्ध जुया वया बोया वह्मस्यें खनेवं ववहां वया थ्व बालक यात गृध्दं ज्वना च्वे थतयंका चाहुला उत्तर दिशां पाख्ये दूर वन पुला यंकल।

थ्व खना स्वयाचोंपि सकल मनुतेसं हाहाहा धका लाय बुया लापा थाना सोया चोन, गुणशीलनं थ्व खना मने दुःख जुइका आकुलया शोकयाना छे वया ग्वारातुला नुगले ल्हाति बुबुस्याना खोवि वेका तःसकं हाले मछासां हिकहिक याना खोया च्वन।

खँपिसं गृद्धं मचा दाया यंकल धका हाहाकारं हाला नुगः मछिका जुल– थुगु समाचार सोका गुणवती स्त्रीनं स्वामी याके गथ्ये जुल धका खँन्यन– पिनेवना वले लोकं धागुखँ मचा स्वयावले गृध्दं यंकुगु फुकं कना नुगवाया चोन।

थमं बुइकाह्म काय् गृद्धयात नकेथ्यें जुल हाहा दैव नाम कया निह्म त्यपुया इतः भित कंका च्वोन । विवि अजिमाँनं गोप्यं चोना मने दुःख जुइका चोन । जोतीष छह्म ग्याका गुणशीलया फुकीतेगु छेंवाना विविध प्रकारं खँल्हाना तर्कना याना चोन ।

महाजन पिनि निह्म त्यपु सुपाचं तोपुया आकाश खिउथ्यें च्वाःमन खिउका चोन । छें अमाइया रात्रिथ्यें खिउका चोन, सन्तान मदुगुछें सन्तानदत, गथ्येजा आकाशे सुपाचं तोपुया खिइइवले विजलि प्वालाक खनेदया सुपचे लोप जुइथ्यें पुत्र जन्म जुल तुरन्त खनेमन्त । पिने यापि मनुत वया छाय् खोयागु छुजुल धावइ धकानं त्राहिमानं ग्याका छुयायूगु गुगुयायूगु जुइका मलाका मन भ्रान्ति जुइका च्वन । थुलि गुणशील या छेंयागु खँजुल ।

गृध्दं यंकूम्ह बालक यागु खँ सीके ।

तस्मिन्नवसरे तत्र गृद्धो बालक नीयतेः ।

कनकावति सत्क्षत्रे उत्तरस्यां हिमालये ।

गत्वा संहर्षित स्तत्र भक्षणार्थ मुमोच तत् ।

बुद्धक्षत्रे महाचैत्यो ष्णोषेस्वर्णमयोत्तमे ।

थुगु अवस्थाय् गृद्धं बालक यंका तःधंगु देश उत्तर दिशाय् लागु कनकावती नाम भिंगु थासे हेमाल सतोथाय् बुद्धमूर्ति तःगोगु उष्णीष नाम चैत्यया फुसे लुंयागु इलां तयातगुलि जुना तोतल कुपंछिया रूप कागु स्वभावं वोधिसत्व रूप देवपुत्र जूसानं मचाया ला नयेधका इच्छा यावले मचाया ल्हाःतुति सना मिखा कना चोंगु खना अहो सजीव तिनि गृद्ध (कुपंछि) जात ख म्वाह्म सिगु ला नयेमज्युः जि वोधिसत्व देवपुत्र खसानं जाति स्वभावं नेगु इच्छायात धका चिन्तना याना उगुथासे बालक तोता गृद्ध वोया थःगु थासे वन ।

थ्व बालक यात करूणामयया सुदृष्टि दुगुलिं धों तेसं थिये मफुत, गृद्धं ज्वना आकाशं हसानं गथ्येजा विमाने चोना आनन्दं न्ह्योवेका वनेथ्यें जुया शरीरे गनंहे घाः मजुः रक्षा जुया चोन ।

थुगु कनकावती देशे छह्म बोद्ध विद्वाँन् बुद्ध भक्ति रतिसर्मा ब्राह्मण या सन्तान मदया थः स्त्री रतिसर्मा ब्राह्मणी सहित (निह्मत्यपु) सुथन्हापां वया चाहुला थुगु

चैत्य पूजा पाठ याना च्वंपिङ्गुः । कन्हे सुथे थुपिं निह्म पः पिंगु नित्य सुथ न्हापां दना थ्वहे चैत्यया स्थाने वया धूप दीप पूजादि अर्घविया स्तोत्र वोना चाहुला चोंगु अवस्थासे इलांया द्योने बालक सनाहगु शब्दताया ब्राह्मण ब्राह्मणीपिं ग्याना उख्ये थुख्ये सोत सुनं खने मवु थसोवले इलाँ सनां चोन, अद्भूत जुया थाहां वना सोवले पिंदुह्म बांलाह्म बालक छह्म खन । आश्चर्य्य जुया क्वहां वया न्हिला स्त्रीयात धाल ।

प्रिय स्त्री रत्नावती छगु हेतु खः पिदुह्म अतिसुन्दर बालक काय्मचा छह्म तयातल सुनां जुइ थ्व ज्या ह्लिग वहनी सिगु जुइमा– थ्व बालक झीसंयंका पालेयाना तये, पुण्यनं दइ धया थाहाँ वना बालक ज्वना क्वहाँ वया सोवले लक्षण दुह्म खना ब्राह्मण खुसि जुया धाल ।

झी सन्तान मदुगु सोवा थ्व बालक झीतहे धका तया तेहल पवका खः छंगु गर्भं पुत्र दइ मखुगु जुया– चैत्य बुद्धालय भक्ति यानागु प्रभावं थ्व वालक चूलात थ्व बालक तोते मजिल थ्व बालक छं घेःपुनाति जिनं पूजा विसर्जन याये म्येपिं मनुतेसं खनी जिमिसं यंके धाइ याकनं छँ वनेमाल ।

झीगु भाग्य धंन्य २ खः पुत्ररत्न झीत विल झीसं आदि बुद्धालय स्वयंभू धर्मयातु वागीश्वर सेवा यानागुया फल प्राप्त जुल– छंसीकि सुलक्षण सुन्दर पुत्र वरदान बिल ।

थथ्ये पुरूषं धागु खँन्यना रत्नावती स्त्रीनं विन्ति यात । भो स्वामी प्रभू थ्व मचा झीसं यंके जीला स्वया मचा, लक्षण दुसानं जार पुत्र जुइफुः थथ्ये मखुसा काय्मचां युजागु थासे तेहँला, नीच जातीनं ज्वीफुः ।

झीपिं ब्राह्मण जातो खः जिगु विचारं जा थ्व बालक वेश्या पुत्रथ्यें च्वं, इश्वरं व्यूह्म गनखं: झीपिं उच्च जातीतेसं नीचजाती बेश्यापुत्र नं ज्वीफुः गथ्ये यंकेगु– कुल-नापं खराव ज्वी, थन हे तथायके मालि म्येपिसं यकुसा असलहे जुल ।

जन्मनो जायते शुद्रः कर्मणो जायते महान् ।
कथ मज्ञोसि हे कान्ते रूपं दृष्टा विचारय ।
नीचस्यापि तदंरूपं कथंस्या दिदृशं ननु ।
तस्य रूपं सुवर्णच लक्षणं ब्रह्म लक्षणम् ।

हे प्रिय स्त्री, छ जान्या जुयेमते, जि धयागु खँ न्य शास्त्र यागु खँ प्रमाणया, संसारे मनुष्य अथवा व्राह्मण धापिनि, म्येपिं आचार्य्य जुइपिं फुकसियां जन्म जुस्येंनिस्यें मखु: सकलें जन्म ज्वीवं शुद्रसमान ख: । कर्मयाकें लिपा थ:गु जाती जुइ । थ्व बालक या रूप लक्षण विच्चारया, नीच जाती मखु व्राह्मण तथा उच्च जातीया लक्षण दु: । पि दनिह्म जुया निम्ति थ:थ:गु जाते मिले यायेगु कर्म दु : थुलि लक्षण दुह्म बालक फ्नोत चूलाइनं मखु: ।

व्राह्मणी नं ह्नानं विन्ति यात । थ्व मचा यंकेलाइ लिपा फ्नोत दु:ख विया संपत्ति नाश याइह्म जुल धासा छु:याय्‌गु ।

व्राह्मणं उत्तर बिल, लिपा यागु खं सुनानं धाय्‌गु समर्थ मदु: । आपालं खं ताहाका याय् गात धया मचा स्त्रीयात विया पूजा सिधेका निह्म त्यपु थ्व मचा ज्वना छें थ्यंक वल । उखुन्हु हे पिध्यना जातकर्म ब्यंकेगु ज्या, सिधेका झिनु देका नामकरण यात । धर्मधातु चैत्य सेवा याना दुम्ह जुया धर्मदत्त धका नाँछुना कलशाभिष्येक विया मंगल यात ।

क्रमश पालन याना बखत जुस्येंलि कुलदेवता दर्शन याका, अन्नप्राशन कर्म जानकेगु (जंको विधि) नं सिधेका निमंत्रणास वपिं थ:पिनिनं पायस भोजन (क्षीर जा) नेगु इत्यादियाना खुसि जुया चोन ।

व्राम्हणया कुले तया लिपा त:धिक जुया, वस्येंलि लिपि विद्या स्यना आख वोंका थ:हे पुत्र तुल्यं प्रतिपाल याना तल । थ्व वालक यानं थ:त जन्म याम्ह माँ धका निश्चय याना चोन ।

थुगु प्रकारं पालन पोषण याना न्याद (५) वर्षया उमेर दत अबु जुया चोंम्ह व्राम्हणया शिष्यपिन्त स्यनीगु विद्या फुकं नापं चोना न्यना चोनीगुलिं थ्व वालक धर्मदत्त याकेनं कंथ जुया वोना वयनीगु सकल ले ताया गुरूपुत्र यात माने याना तल ।

छन्हु रतिसर्मा व्राम्हणया स्वयंभु चैत्ययाके पंचरस्मि पिहां वगु दर्शन याना धका स्वप्न जुल– न्ह्यालं चाल सुथे जुल थ:गु नित्याचार सिधेका स्त्रीयात स्वप्ने खंगु कना

थनं चिन्तना यात स्वयंम्भू दर्शन यायेगु इच्छा ज्वीका छन्हु स्त्रीयात धाल-

हे प्रिये ! जि नेपाल देशे वना तीर्थ सोका स्वयंभू बुद्धालय भगवान् छक दर्शन याना वये- वालकयात भिनकं विचार याना चों धया खं न्यंकल । धर्मदत्त पुत्र यातनं थः शिष्य पिन्तनं खं न्यंका छन्हु भिगु दिने मंगल याना- शिष्यपिं प्यम्ह वोना छें नं पिहां वना गमन याना ववं नेपाल देशे थ्यस्येंलि थ्व स्थान उत्तम गु पुण्य भूमो खः छका सोका त:तं धंगु तीर्थे स्नान याना- शान्त तीर्थे नं वना शरीर शुद्ध याय् धुस्येंलि अनहे वास याना विचार यात ।

थ्व थासे प्रज्ञोपाय विनिश्चय विधानानुसारं- महा मंजुश्री बोधिसत्व गुरू थः स्त्री सहित तंत्रयान विधि पूजायागु दुरू पंचामृत प्रयोग याना खः । वृहत्स्वयंभू पुराण ४ अध्याये उल्लेख दुः । मंसिर कृष्णदशमी खुन्हु सुथ न्हापां हेवज्र, नैरात्मा (प्रज्ञा-उपाय-स्वरूप) देव देवी दर्शन प्राप्त याना योगसिद्धि वरदान कागु गुह्यालय (गुह्येश्वरी) खः धका शिष्य पिन्त कना थुगु थासे थमनं पूजा पाठ जप ध्यान याना चछि बिते याय् धुंका कन्हे सुथे उगु तीर्थे स्नान धुंका स्वयंभू स्थाने गमनयाना थ्यस्येंलि सप्तविधान या वाक्य उच्चारण याना- वन्दन पूजन सिधेका स्वयंभू धर्म धातु वागीश्वर पंच तथागत आदि बुद्ध लुमंका प्रदक्षिणा याना अनंलि मंजुश्री बोधिसत्व या चिन्ह दुथाय् वना अननं भाव याय् धुंका प्यन्हु तक अन चोना उगु थासं क्वहां वया छथाय् वास यात ।

उगु बखते विदेशी बौद्ध विद्वान् वया चोंगुदु धका सोका नेपालवासी धर्मावलंवीपिं वया आदर तया मानेया वल ।

थ्व विद्वान् रतिसर्मा ब्राम्हणं स्वयंभू स्थाने चोना सुथे- बृहत् स्वयंभू पुराण तथा म्येगुनं धर्मोपदेश व्याख्या याना आपालं जनतापिन्त बुद्धधर्म म्हसीका बोध यात, सकल सन्तोष जुया श्रोतागणपिस श्रद्धा तया सिलपा चढे याये हगु द्रव्य अन्न धातु वस्तु अनेक नेगु, वस्त्र इत्यादि निःस्वार्थ जुया मुंका बुद्ध बिहार देकेगु इच्छा याना चित्त बुझे यात ।

श्रोतागणपिगु सहायतार्थ यार्क बुद्धमूर्ति स्थापना याना विहार दय्कल । थन किण्डोल विहार देकुगु खंसीके । ।

तदा हि तत्र संस्थानं किं बोलेति च ख्यातवान् ।
तदद्यापि च तत्स्थाने कनका वतीजना सदा ।
मानिताः पूजिता स्तत्र भक्ति युक्तेन संयुताः ।
ततो ऽसौच महाविप्र श्चश्चतु र्मासान्तरे स्वकम् ।

थुगु बखततस निश्चय याना अन देकुगु विहारया नाम किंदोल विहार धका प्रख्यात याना सकल सज्जन पिन्त न्यंका, स्वयंभू बुद्धालय, मंजुश्री बोधिसत्व, किंदोल विहारे त्रिरत्न (बुद्ध) पूजादि याना मंगलोत्सवयात । थौंतक थुगु स्थानयात किंदोल विहार धायुगु जुया चोन तिनि ।

श्री स्वयम्भू ज्योतिरूप दर्शन व पूजादि यावइपिं सज्जन वर्ग स्वदेशी अथवा विदेशी तीर्थ यात्री गणपिं बास याय्त सोभायमानं ज्याछिक पाय्छिगु विहार छगु दय्का बिल ।

थुगु बिहार निर्माण कार्य्य सिधस्येंलि बिहार या नाँ छुतय् माली धका छु विलम्व जुइक आकुल व्याकुल याना मती अन्दोल जुइका च्वंगु थथ्ये खः ।

★किम् इति आन्दोल–किमान्दोलम्– धका लिपा विचार याना किण्डोल महाविहार धंगु नाम प्रसिद्ध यात ।

अतः थौं तक थुगु स्था यात किण्डोल विहार धका सकभनं प्रख्यात जुया च्वन । थनलि थ्व विद्वान् रतिशर्मा ब्राम्हण प्यला लिपा थुगु छेँ लिहाँ वन ।

★ थ्व अनुवाद (लेख) छगु न्हापा निदँया कौमुदी स्यना तयाह्म शिष्य खः हेमराज शाक्यजु यात वियागु– स्वयम्भू महाचैत्य धका पिकागु सफुति (१३) ल्याया पत्रे रतिसर्मा ब्राह्मण या स्वयम्भू दर्शन धागु व हानं ६०३ ल्यास किण्डोल विहारया खँ व ६०० ल्याया पत्रस बोधिवृक्ष सिमाया महत्व–

मूले बुध्दं त्वचिधर्मं शाखा संघं तथैवच ।
पत्रे पत्रे देवपुत्रं द्रुमराजं नमाम्यहम् ।

थ्व श्लोक छपुनं वियागु उक्त सफुति ६०० ल्याया पत्रे उल्लेख याना बांलाक प्रचार यात । थ्व लेख च्वूह्म गिगु नाँ मदुसानं आपलं धंन्य प्रशंसा याना । ० ।

अद्यापि थुगु स्थानयात कनकावती देशवाशी तेसं पूजादि भक्ति तया लुमंका चोंगु दु धयागु प्रमाण विया तल। थनंलि थ्व रतिसर्मा ब्राह्मणजु प्यला पुला वस्येंलि थः।पुछें लिहाँ वन ।

थ्व ब्राह्मणं छुया निम्तिं विहार देकल धासा थन स्वयंभू दर्शन यावइपिं च्वनेत हानं लिपाथ्यंक भिक्षुपिनं वासयाकेत खः धयागु निमित्ते थुगु विहार आतकनं किदोल धका प्रसिद्ध जुया चोनतिनि ।

–थ्व ब्राह्मण या छेंयागु खँ–

अनंलि धर्मदत्त बालक खुदया उमेर जुया आखनं सेका चोन । थथ्येहे बुलुहुं निद फुस्येलि थ्व बालक च्याद (८) वर्षया उमेर थ्यन धर्मया अबु ब्राह्मणं स्यना तगु विद्या सेकानं आख वोवइपिंगु पाठ न्यनानं सेका मचा जूसानं छह्म विद्वाँन्थ्यें जुल ।

थ्व वालक परया उपरे करूणा दया दु । पिहाँ वनीवले फोगींत खनी छें वोना हया नका छोइगु चलन जुया चोन । ब्राह्मणी नुग स्यागुलि मखंक विया छोइगु । बराबर फोंवइपिं थ्वयागुछें आपा जुयावल । थ्व धर्मदत्त वालकं यकोदेक विया छोइगु जुया दारिद्रपिं लेःताया वनीगु छन्हु मचा व माँह्म निम्ह फोंवल लँ भ्वाथगु खना नुग मछिका मचायातनं माँम्हयातनं पाय्छिगु न्हूगु भिगु वस्त्र नेगुनं वियाछोत । हानं कन्हे खुन्हु म्येपिं मिसाम्ह फोंवल लंभ्वाथगु खना करूणातया माँ ब्राम्हणी यागु वस्त्र पोचिना मखंक विया छोत । मचात वइवले थःफिना तयागु वस्त्र तोयानं विया छोइगु स्वभाव ।

थथ्येयागु खना ब्राम्हणं धाल, पुत्र धर्मदत्त, छ आपालं दाता जुया च्वन छाय् अथ्येसनागु न्हावा सोया आजा फोंवइपिं छेंयको दत । छं याना छें धन द्रव्य वस्त्रादि पाजुल, आमथ्ये सन धाःसा क्षीपिनं नये मखना फोगीं जुइ फों वइबले बीमागुजा खः माँ अबुपिंके न्यना जक बीगु, मन्यंस्ये मखंक अपोजुया सनेमते । सन धासा माँनं दाया छन्त कसायाइ बोबो, जिनं बाकितय् मखु थथे धागु न्यना न्हिला बालक विन्ति यात, जिगु मन गथ्ये गथ्ये पिने वने वले गंसीपिं लंभ्वाथःपिं धुसिपिं बुढा बुढी मचात रोगी नयेमखँपिं खनीवले जि छ्वेमास्ति वइगु, उकीं क्षीगु छें संपत्ति यकोदु– क्षीतनं म्येपिसं दान बियाहगु संपत्ति खः म्योंपिंगु जक दानकया स्वर्ग वनी मखुः ।

परथागु अक नया तोना पुंका तिया जुया गुवले जक सुःख जुइगु । थमनं परथात बराबर दान विया नका तोंका पुंका तोका सुख वियेफुसा जक लिपा सुख जुइ । दान काह्म सोथा, दान ब्यूम्ह न्हापालाक स्वर्गवास मिले जुइ । थथ्ये छपिसं शिष्यपिन्त कना विज्यागु जिनं न्यना लुमंका तयागु दु । उकीं भति भति जुसानं दान यानागु खः ।

सर्वत्याग श्च निर्वाणं निर्वाणार्थि च मे मनः ।

त्यक्तव्यं चेन्मया सर्वं वरं सत्येषु दीयताम् ।

सकलवस्तु अनित्य खः धका सीका त्याग याये फुसः निर्वाण पद दइ धका जिगु मन सदानं ऊत्सुक दु । केवल निर्वाण वनेगु हे इच्छा दु खःसा हेमन सदानं छं त्याग चित्तया, जिं सकल वस्तु त्याग याय्‌गु हे यदि इच्छा दु । निर्वाण वनेगु खःसा सत्व प्राणीपिन्त दान याय्‌गु हे सार जुइ ।

न्हापा यापि बुद्ध वोधिसत्वपिसं थथ्ये धया वंगु खः । आजुया चोंपिसं नं थथ्ये धया चोंगु दु । लिपा वैइपिसनं थथ्ये हे धया विज्याइ ।

थुजागु वोधिज्ञान लुमंकि अध्ययनया धका तःतःधंगु सूत्रे थथ्ये चोया तगु दुः ।

एवं प्रकारं छपिसं शिष्यपिन्त स्वया कना विज्यागु जिनं लुमंका दुःखिपिन्त क्या तया दानयानागु खः ।

थ्व खं न्यना अबुह्म ग्हिला धाल, धंन्य पुत्र छं लुमंका धागु खं सारगु खः । तथापि छ च्यादया उमेर तिनि आवंनिस्यें वेदान्त जुइमते । अबु काय् निह्म थथ्ये खंल्हाना चोंगु इले– दुरू तोंम्ह बालक छम्ह बुया, खुद दुम्ह काय् छम्ह ल्हाः ज्वना थ्याथगु लनं फिना मिसा छह्म फों वल । थ्व खना धर्मदत्त अबुया ख्वाः स्वया धाल । भौ पिता थ्व फोगोंया गुजागु अवस्था सो । फोगों यात नं धाल, हे याचक ? छं थौं छनया– फोगोंनं धाल– आतक छुं हे मनयानि प्वा जायक नये मखंगु च्यान्हु दत, ह्मिगनं घांला– लः छक तोना यना, थ्व मचा छह्म पित्याना चांछि मद्यंस्ये खोया चोन, आनं नयेगु छुं मदया यन फों वया ।

जि भात मद्दु- थ्व मचा ब्वाथे दया सोला दुवसे भात सित, जिखना होचाये मते नयेगु आशा याना वया त्रये मखंर्गुलि दुरूंन मव छुयाय् मचात न गंसि जिगु रूप थ्वहे खः । छुयाय् फोंवना म्येथाय् वोविया हल भोब्राह्मण जु- करूणा तया बिज्याहुं ।

धर्मवत्त खोवि वेकल- ब्राम्हणया छुधाय् गुगुधाय् जुल, ब्राम्हणोनं नेगु अन्न भतिचा ज्वना वया विल । धर्मदत्तया मनसंतोष मजुया- कोथास वना अन्न वस्त्र मखक हया याचकयात विल । फों वह्मले ताया सुवा विया वन । ब्राह्मणया निह्म त्यपु ऋयाले चोना सोया चोन । त्याग याय् मफया ब्राम्हणीनं धर्मदत्त यात दाल- ब्राम्हणं- बोबिल वालकं सह्याना चोन ।

बहनी जुल नल तोन द्यन, थ्व बालक यात मनकुस्ये कुना तल लिपा पिकया आःनं थथे सन धाःसा थ्वयासिनं तच्वतं कसा नयेमालि इत्यादि अनेक प्रकारं बोबिया नका कोथाय् मतस्ये तले छ्याय् थ्यन ।

कोथास ब्राम्हणीनं स्वामीयात बिन्ति यात । छपिं नेपाले विज्यावले नं थ्व मचां आपालं धन संपत्ति मखंक खुया बिया छोइगु जिनं फको सह्याना चोना- दाइ धका छपिन्त मकना ।

थ्वयागु स्वभाव थथ्यें छुयायगु- जि उवले हे धयागु खः ।

ऋतपिसं जन्म याना तम्ह थ्व मचां लिपा छुयाइ गुगु याइ ऋीत दुखः बी धका धयागु खः । आः जिगुखं हे प्रमाण जूलाकि मजुः । ब्राम्हणं लिसः बिल- खः स्त्री छं धागु खं प्रमाण जुल । थुगु छवार म्वाल सह्या, कन्हे कंसनं थथ्येहे यात धाःसा जतन जुगति याये निम्ह त्यपुया परस्पर थथ्ये खंल्हाना द्यन ।

सुथे जुल थः पिगु नित्याचार सिधय्का नय् त्यल धर्मदत्त काय्यात अबुम्ह सिनं बुऊेपात । पुत्र मांनवागु जिं वोवियागु छन्त ज्ञान वियागु खः छं सोकि थुगु छगुबार म्वाल आवंलि थथ्ये सने मते ।

थ्व खं न्यना वालकं बिन्तियात, मों पिता ! जि मखंक दान यानागु या पुण्य छपिन्त मवंला । अबुम्हं धास- आः नं थःगु तालं खंल्हात तिनि, आः याय्मखुत मधाः

हानं थ्व्येयात धासा जिनं बाकितये मखु: धया बोंबले, ब्राह्मणीं माँह्मसिनं सकभनं कोंथास तालं गोया विल । थ:पिनिनं नया काय् यातनं नका निह्म त्यपुसुंक चोना चरित्र सोया चोन, उगु बखतस दाविद्रह्म ब्राह्मण छह्म फोंवल, थ्व वालकया छुवी गुगुबी जुया धाल– छ ब्राह्मणथ्यें चवों खला– याचकं धाल जि ब्राह्मण खः छुयाय् ब्राम्हण जुया पूजा पाठ याय् मफुः पूजा याय्त पूजा जोलंनं मदु । थथ्ये जक धाय्वं नुगः मछिका कोथांपत्ति तालं गोया तगुलि विचार यात, मूलगु कोंथास पूजा ज्वलं यको दु: सफुनं आपालं दु सोथना तल काय् मजिल– मदुसां कन्हे पितहँः तले कोथास चोंगु हे दानयाय् धैगु चिन्तना याना अबु माँ पिनि नित्य पूजा (न्हिकं) याइगु जोलं पुस्तक इत्यादि फुकं पोचिना फोंवह्म दारिद्र ब्राह्मणयात मखंक विया– कन्हेनिस्यें पूजा पाठ याना न: धया विया छोंत । हानं म्येम्ह दारिद्र वल भुतली चोंगु दक्व विया छोत । याचक ले: ले: ताया सुवा विया वन ।

चिवा कया चोंपिनि वहनी जुल भुलली वन छुंहे मदुः फको सहयाना सोथना तगु बसा पितहया मागुज्या सिधय्का नल । कन्हे सुथे जुल नित्यपूजा याय्त आगं कोथाय् वन छुंनं मदुः धुकुति सोथना तःगु पितहा नित्य पूजादि यात ।

निम्ह त्यपुया खँल्हात सकभनं तालं गोयागु या फल पिहां वल । जाथुइगु थल भुतली चोंगु दक्व– हानं नित्यपूजा याय्गु जोलं पाठ याय्गु पुस्तक इत्यादि पूजांकोथास चोंगु फुकं मदय्का चोनेमाल । छं दागु जिं बोवियागुलि तमं यागु खः । आनंलि दाय्मते बोवीनं मखु कोथास तालं गोय्नं मजिल हेका चित्त बुझे याना स्यख्ये याये मालि– थथ्ये खँ ल्हाना बोबीगु दाय्गु कोथास तालं गोय्गु तोतल ।

हानं प्यन्हु दुवले सुथे ब्राम्हणया नित्य पूजा याना चोन– ब्राम्हणीया जा थुया चोन–धर्मदत्तया आख वोना चोन । बुढा बुढी निम्ह फों वल लं भ्वाथ निम्ह, थुपि खना तस्सकं माया वना आखः वोना चोम्ह धर्मदत्त कोथास वना छु विया छोय् धका सोत ।

पोचिना तगु मिसा वस छजु व म्हिचास तया तगु दां खनेवं ज्वना वया बुढोयात वस– बुढायात दां (ध्यवा) म्हिचा नापं विया याकन हुं धया छोत । तय् थाय् हे मवेक ले: ताया सुवा विया वन ।

इ जुल सुथसिया भोजन सोम्हं नापं च्वना नय् सिधल, ब्राम्हण कोथाय् वना ध्यवा म्हिचा सोत मदुः स्त्री यात सःता थन तयागु ध्यवा म्हिचा गनतया धावले जिनं मकया तयातःगुजा खना सत्यनं मथिया धया । थःगु वस छ्पोनं मदुगु खना गनं पिहां वनेवले पुनेगु वांलागु वस पोचिना थन तयागु छ्पिसं गन तया धका न्यन ।

ब्राम्हणं धाल– छंगु वस जिनं मथिया तयातगुजा खना निम्हसिया नुगःमछिना काय् धर्मदत्त सःता न्यना सोत, बुढा बुढी निम्ह फों वल– दान विया छोया– नुगःमछिके म्वाः दान जक काय्गु मखुः दान काम्ह सोयानं दानबीम्ह न्हापालाक स्वर्गस थ्यनी– अबुया ध्यवा– मांया वस काय्नं दान याना मां अबु स्वर्ग छोयृत दान यानागु खः । दान याम्ह काय्यात, दाल बोबिलं धासा दान यानागु निस्फल जुइ खःला अबुंशिष्य-पिन्त उपदेश वी थ्ये मां यातनं उपदेश विया चित्त जुके यानाति ।

मां यागु ख्वाः स्वयानं धाल– मांया भात छ्पिनि स्वामी खः जितनं ज्ञान वियां विज्याहुं धया लेः ताय्का तं पिहांमवोइगु खं न्यना विज्याहुं । थुगु प्रकारं न्यंकूगु खं न्यना निम्ह त्यपु सुंक चोन । धर्मदत्त थःगु थासे वना विद्या वोन ।

ब्राम्हणं कसुका तया धाल गुजोगु स्वभावम्ह बालक सो– लिपा थुजागु तालं सर्वनाश याइम्ह धका भविष्य ज्ञान विचारया ना वाय्हम्ह खनि जिद्धन आः गथ्ये याये न्हि न्हि थ्व हे जक खं ल्हाये बांमला छ्गु जतन याय् माल धयागु निम्ह त्यपुया सल्हा याना चोन ।

बन्हि जुल नय् धुंका बालकयात माने याना थ्यन । ब्राम्हणपिनि स्त्री पुरूष निम्हसिया गोत्य खं जुल । भातम्हं धाल, हे प्रिये ? आः थथ्ये यायेगु कन्हे सुथे थ्व वोना जि पिहां वने बने वाना वये छं यिक जुइक खंल्हा धका निम्हसिया माक्व सल्हा याना मन धोर याना चोन । सुथे जुल स्वम्हं दना वल– ब्राम्हणी स्त्रीनं धाल– म्हिग पूजा धावगु दु काय्नं बोना विज्याहुं धया वन, थथ्ये धास्येंलि ब्राम्हण पुरूषं न्हिला धाल, अथ्ये धया वंसा काय्यात वांलागु लँनं फिकि– धर्मदत्त पुता– जजमान पिन्थाय् वनेगु लनं फिना थिक या।

अबु जुं धागु खं न्यना मांनं ग्यूगुलनं फित । नेगु मधि छ्पो ज्वना रतिसर्मा व 'धर्मपुत्र धर्मदत्त बालक' वोना छ्यनं दक्षिण दिशास्वया पिहां वन देशंपिने थ्यस्येंलि

मचां न्यना सोत, अबु गन थ्यंक वनेगु ? अबुम्हं धाल तापा थाय् थ्यंक वनेमानि ।

आपालं धन दुम्ह साहु जजमान छम्ह दुः तापाक ज्वना चोन– तोत्येनं नुगस्या दान यको विया हइम्ह– थ्व साहुया माँयागु नामं धर्म याइगु धाल दक्षिणा यको दान विया छन्तनं वस दान याइगु धाल उकीं तापासा वयागु प्यन्हू या लं कन्हे थ्यंकेमा अथ्ये जुया नय्गु ज्वना वया धका हेका विस्तारं वोना यंकल । बन्ही जुल वासं चोना ज्वना वयागु मधि नकल ग्यन, कन्हे सुथे जुल विस्तारं वन थासे थासे नका थःनं नया थ्वहे रीतं वन । बहनी जुल बास चोन नय् धुंका ग्यन ।

सुथे जुल हानं वन थौं जा थ्यनीगु जुल नुः धया दूरवने वन बान्हि जावले ज्वना वयागु नकल– बालकया तुति स्याकल उसि उसि याना छक आराम काल । परिश्रमं स्याक न्ह्योवय्कल । भतीचा जावले न्ह्यलं चाल– जि तुति स्यात धका बालक सुःख मदय्कल । थुगु अबस्थास वने सि कावम्ह छम्हस्यें धाल ।

अरे भाजु थुजागु वने मचा वोना वल गन वनेगु । ब्राम्हणं धाल– जि ब्राम्हण थ्व काय् खः जजमान कार्य्यंस वयागु काय्नं वोना वा धागुंलि वोना हया थ्यनीन थ्वं तुति स्यात धागुंलि आराम कया चोना ।

छंगु नां छु– छें गन धका न्यन, सि वजानं विन्तियात, ब्राम्हण गुरू नमस्कार, जिगु नां काष्ठाहार छें हूकनसं खः जि जहानंपि सुं मदु याकचा गरीब बने वया सिकया मिया नया चोना । जिगु वासस्थान कथल्यग्राम गां खः । थथ्ये सि वंजानं धागु न्यना–

ब्राम्हणं मने कपत याना धाल हे किजा छं कल्याण जुइमा, जि छगु धाय् छं म्हाः धाय्मते छन्त सुख जुइगु खः । जि जजमान या थासे वनेत थ्व मचा ब्वना यंकेगु थाकुल तुति स्याकल छुयाय् छं विचार यानाति– जिवना थ्व काय्केहये लुकुं छिना कावइंपि मदुसा, ज्या सिधयेका जि याकनं वये थौं कन्हेनं मवल धासा छं छेंयकाति दानविया हगु नं छन्त बछि बिया थ्व बोना छें वने छं छुंहे धन्दा काय्म्वाः धका अनेक तालं चित्त दुरुयाना देः धाय्का, बालक यातनं मामाथ्ये धया छलेयाना सिवंजायात जिमायाना धर्मदत्त (धर्मपुत्र) यात तोता म्येगु हे लंवना थःगु छें वन ।

न्यान्हु देय्‌का क्रमशः छँ थ्यन, ब्राम्हणी नापं खँल्हांत, हे प्रिये तापाक वने धुस्यँलि बनेच्यन सिवंजा (काष्ठाहार) धाम्हं नाप खँल्हाना बालक यातनं मामागु तालं चित्त बुझेयाना हेका सिवंजाया ल्हाते तोता वया नुगर्माछि फ़ीगु कर्म धिकार । दैवं अकस्मात् काय्‌मचा व्युगुखः जिनं म्येपिन्त वियेमाल । गथ्येजा सिमाय सगु फल पाके जुल थमं नये मखंक हाया वंथ्यें जुल ।

आपालं संपत्ति फुकल धका तमं बने छम्ह्सित नासु बिया वया धाल सिवंजानं छँवया छाय् कामवयागु धका बोहल धासा अथ्येनं दुःखहे जुइ धका निम्ह्सिया नाना प्रकारं खँल्हाना छथ्यें दुःख छथ्यें सुखथ्यें जुइकां च्वन ।

॥ बने मचाया खँ सोके ॥

न्हिछिनं बालक बने च्वना दुःख ताया च्वन, अबुजु मव म्येम्हनं सुंमखंगुलि खोवि वेका च्वन, सिवंजानं धाल, ब्राम्हणपुत्र, छं अबु मवल जि वनेच्वनागु संध्याइ जुल थन बने चोने मज्यु खोय्‌मते कन्हे अवश्यनं कावइ छं तुति मस्यागु जूसा नापं बोना यंकीगु खः तुति स्याकल जित जिमायाना वन जिगुछें वनेनुः धया सिभारि कुबिवा थ्व धर्मदत्त यागु ल्हाज्वना सिवंजानं छें बोना यंकल । जिगु छँ थ्व ख गरीब छुयाय् भ्वाथगु छँ दुःख ताये मते छन्हु निन्हु चोनेत खः धया सिकुदिका दुने वना दुसिचूं हया ववाति दायका थनं नल बालक यातनं नकल । बहनी जुल द्यन लासा छुंमदु सिमाहया लासाय् द्यना सिंवंजा चछिं न्ह्योवेकल ।

बालक या न्ह्योमव अनेक तर्कना याना सुकुसुकुं खोया चोन, सुथे जुल निम्हंवना पिहाँ वल– बालकयात धाल जि वने वनेमानो छ थन छँ पिया च्वं दुसि ववातिनेगु आहार जिगु भाग्य थुजागु थन गामे जि समान गरीप म्येपिं मदु । थुलि धया निम्ह च्वंगाचाय् वना ख्वांसिला चायाथले लः फयाहया नेगु दुसि ववाति थिक याना निम्ह सिया नल । बालक छँतोंता सिंवंजा वनेवन, थःगु ज्यायाना उथ्ये सोत ब्राम्हण मवगुलिं इले सिकुबिया छँ थ्येंक वल, सिमाथाय् तया बालक यात धाल ।

हे ब्राम्हण पुत्र ! थौंनं छं अबुजु मवनी नम्येपिं वल आःतकं मवस्येंलि थौं वइ मखुत कन्हे जक वइगु जुइ । आ छक नेत दनि, कन्हेजा वजारे वना सिमिया नेगु

न्याना ह्येमाल, छं दुःखताय् मते । फोगीं यात जिम्मायाना वन जिके दुथ्ये नयाच्वं धया नेगु थिकयात दुसिया जा नया बालक छें तोता सिबजा सि म्यूवन नेगु न्याना छें वल बहनी जुल नये सिधेका थौंन छँ अबु मवनि खला जित दुःख जुल छ अबु गुजाम्ह खः काय् बोना वया जित नासुबिया दान कावन शाय् मवल- कन्हेजक वयेत्यलना- ह्यनेमाल धया ह्यन सुथे जुल सावीक मामागु ज्यायाना नेमाल धकाखँल्हात । थौंनं मवसा गथ्ये याय्गुजि धनिम्ह खसा ब्राम्हणया मचा पालेयानातये, गरीवं छु बीफइ दिक् जुया सिवंजानँ हानं धाल, जि न्यनात्यागु दु- ब्राम्हण जात पुरोहित जुया परयागु धन दान कया नेगु जक ध्यान थमं छुँ दानयाये म्वा । दान कया नया जूगु सोयेबले धनाढ्य जुइमा, रूप सोसा नया मचोंपिथ्येंच्वों ।

म्येपिथाय् नेगु जुलकि भूतं नेथ्यें नइगु धागुनं खथ्येंच्वं आपत्यार जुल । थुजाम्ह ब्राम्हण या काय् छन्त जि छुयाना नकातेगु ।

थ्व धर्मदत्त बालकं बिन्तियात, छम्ह निम्ह अथ्येखे : सकलें उथ्यें जुइ मखु । जि अबु कामवतले छँगुछें चोना मामागु ज्यायाना चोने दिक जुइ मते ब्राम्हणयात नकेगुनं पुण्य खः दान धयागु जितजक मखु सकलयातनं नके तोंकेगु योग्यजुः ।

परस्पर थथ्ये खँल्हाना नयेधुंका सिवंजा थःगु ज्याय् वन । बालकं विचार यात, जितहेका बने तोतेहल थ्येंच्वं । जि दारिद्र पिन्त छुं छगु निगु बस्तु दान बियागु दुः थ्वहे तमं काय्यात बने तोता त्याग यागुला कावसा छु खँम्रन्त, मवसा यागु खँ खः थः च्यान्हु तकनँ कामवस्येंलि बालक तच्वतं दुःख ताल फुलेजुया च्वन ।

सिवंजानँ धाल, छाय् दुःख तायागु कामवतले थन चोनाच्वँ कावइबले हुँ थुलि धया थगु संपत्ति सिपतना तयागु थासेयका क्यन- थ्व सि जिगु सम्पत्ती खः गँगु जक मिया छोयेगु सिंति बीगु मखुः जि सि मियावये धया सिं छकु कुबिया देशे वन ।

न्हिने जुस्येलि परदेशीत तीर्थ चाहुला वंपिं छगुपुच मनुत वया थ्व बालक यात धाल, हे मचा ! थन सुनं मदुला ? जिमि जाथुया नेत सि माला च्वन सिदुला धका न्यन, बालकं लिसः बिल । जि माँ अबुपिं थनमदु दाजु छह्म दु सि म्यूवन

थिके पिया बोना, थिमासं गुलिमागु खः उलिकया यंकि धया सितयातगु थासे केने यंकल ।

मानव सिकया छुयाय् वना जायुया नये धुंका, सिया ध्यवा गुलि माल धका न्यन । थ्व बालकं सियाध्यवा म्वाल, छुयाय् तीर्थ वना वंपि खः धनिजूगु जूसा छुछाक भोजन याके मागु— गरीप छुंवी मफुः सि भतिचा या ध्यवा गथ्ये काय् ज्ञासें ।

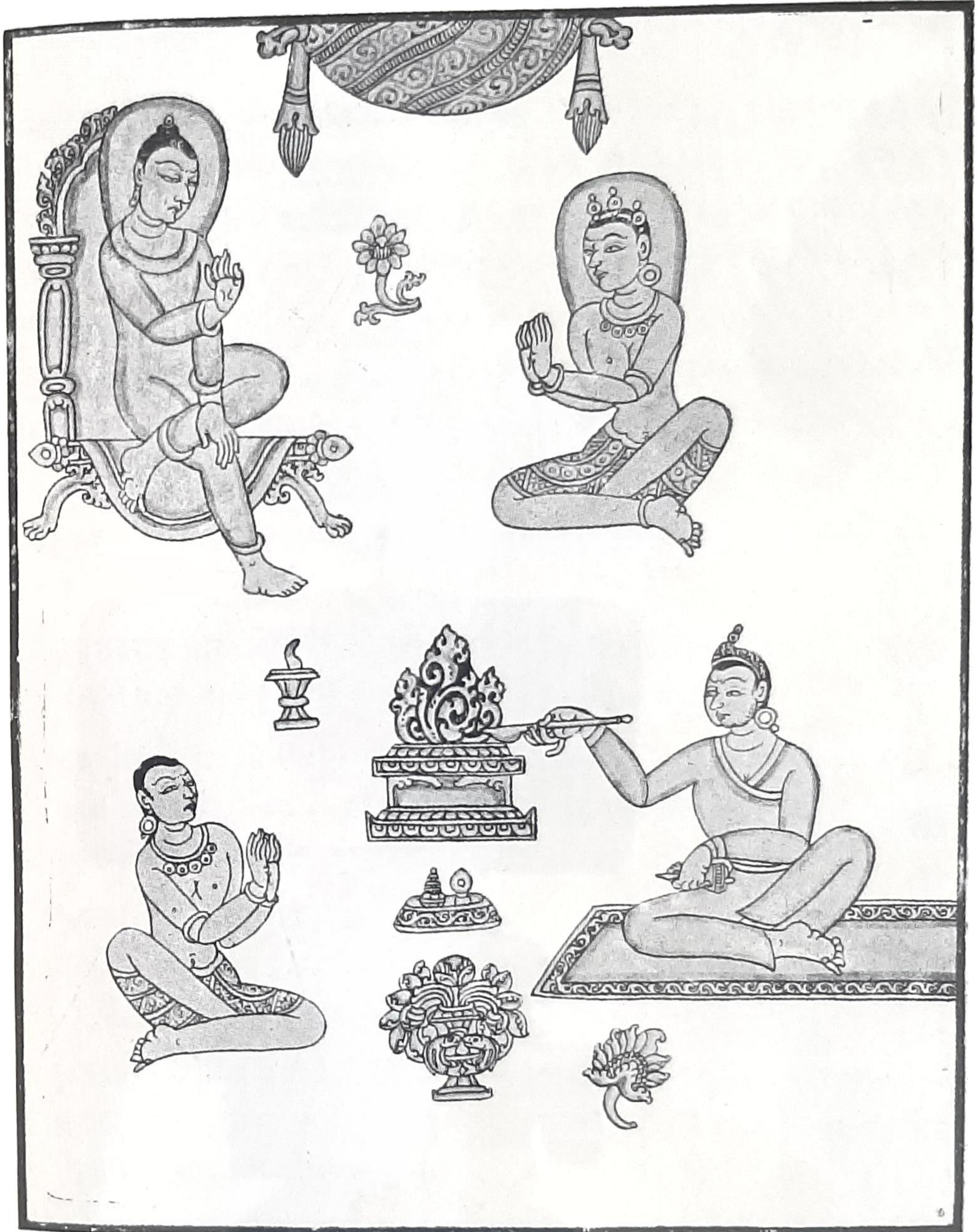
थथ्ये धासानं ध्यवा माको का छें वाजुं छुन्त बोविया कसायाइ । धया ध्यवा विल । थ्व बालकं तीर्थवासी पिगु स्वा स्वया धाल— दाजुं वोवी मखुः थन वन थुगुलि सिमा सिया छु धन्वा, बन धयागु पृथ्वी खः सकलया इना नेगुथ्या, नदी, खुसि, हिति, पुखु ध, स्वंगा, तूं इत्यादिस लयक्वदु । थ्वनं सकजया भाग थ्यागु खः वथ्यें बने दवों फल सया चोनि घांय् बुयाचोंनी थ्व नं सकलया म्हंकागु हे खः । ध्यवा काय् मखु ज्ञासं धाल ।

थ्व बालक या खें न्यना थ्व मचा जूसानं खेंल्हागु गुलि बांला धका हाला खुसि जुया वन । बालक म्वायगु छें च्वना मनं शोकयाना चोन, छें सागु नया च्वनाह्म सासाय् च्चना आख वोना सुसंगत याना च्वनाह्म— थन बने दुसिया जा नया घांय् सासाय् च्चना आख वोनेगु मदेका सिवंसाया संगते लात हा हा गुजागु दुखया भोगयाय् माल जि मबु गुवले बइगु । थथ्ये चिन्तना याना च्वंवले सिवंजा थ्यंक वल ।

सिमिया न्याना हयागु वस्तु पाकयाना नल वहनी जुल च्चन सिवंजाया बांलक स्याक न्ह्योवल । थ्व बालक या न्ह्योमव अनेक तर्कना जुल— गन वंसा जित कल्याण जुइगु— थन मां अबु मदु— जित सुनां भरोसा विया रक्षा याइगु रक्षा याइह्म पुण्य खः जिनं पुण्य याना मबल जुइ— जित करुणा सुना याइ— गुह्मजा करुणाया सागर समान जुया चोनि वयात सवानं नमस्कार ।

बुद्ध धर्म संघ (त्रिरत्न) खः नमस्कार थथ्ये चिन्तना याना च्वन बांलाक सासास च्चनेबलेथ्यें आनन्दं न्ह्यो वेकल— रात्रिया सोंगुप्रहरे स्वप्न जुल ।

हे कुमार शोकयाय् मते थन छन्त दुःखया लिपा सुख जुइ तिनि धन्दा काय्म्वाः छं भिगु पुसा पिना वनु दु । स्वप्ने थुलि धागु न्यना लिपा न्ह्यलंचाल दना अहो जित थ्व स्वप्ने धयागुथ्यें धाथ्यें जुइमा धया फेतुना च्वन ।

सर्वह्लु मित्र ८ वर्ष दुसंसिनं चलंकं गुरुया १०८ बालक पिंइया न्ह्याछुगि
यह्लुया वसंयंकुछसिनं आर्य गाथाद्यमंका १०७ बालक पा आपिकनं गाथा
द्यमंकी कुंडुं छमस्वध काउपदंभविया १०८ बालक पिंथ्यकालमपूंमकूगू
गू चित्र —

अनंलि सुथे जुल– काष्ठाहार नं दना बालक फेतुना च्वंगुलि धाल– हे ब्रह्माण पुत्र ! छं न्ह्योमवला छं माँ अबु लुमंका चोन जुइ आ थन छं अबु सुः धका न्यन ।

बालकं लिसः बिल– जि अबु छंगु जिमायाना जित तोंता वंह्म खः । वया फला जिमाँ अवश्यनं खः धका निश्चय याना जि थुलि जकस्यु थन सुनाँ नकातल वहे माँ अबु धासाँ ज्यु ।

सि वंजानं हानं धाल, छन्त छं अबुं बने हया छाय् तोता थकल– छं छँ छु याना– आतकं कामब वैमखुत– छन्त जिनं छुयाना प्रतिपाल याय्गु ।

बालकं लिसविल– जित अबुं कावैतिनि नापं वने– जि याकचा छँ वनेत लँमस्यु निन्हु प्यन्हु जित पालेया जित पाले यागु पुण्य गनवनि थथ्ये छुं संखा मयास्ये धया सुंक चोन ।

इजुल मामागु याना निम्हसियां नल– सिधेका सि सोवन केहि सिपाजुया च्वंगुलि सिवंजानं बालक यात धाल– वसि गथ्ये पाजुया च्वंगु सुनां यंकल ।

बालकं धाल– खः तीर्थ वना वंपिसं जाथुइत सि भतिचा व्युः धाल छिमिसं माववका धया– काल खः ध्यवाना धागुजा खः ध्यवा मकया– तीर्थ वना वंपिके ध्यवा गथ्ये काय्गु दान जुल धया खुसि जुया वन ।

सिवंजाया मने दुःख ताल– छगु बार म्वाल सिकावने थाकु छंसोकि– ध्यवा मकास्ये सि वीमते ध्यवानां धाइवले काय्गु ध्यवा मब्यूसा सिनं मवीगु– सि खर्चयाय् मते जित दुःख जुइ धका बालकयात न्यंकल ।

थुगु प्रकारं छिनिन्हु पुला छिसोन्हु दस्येंलि थुखुन्हु दिने सिवंजा काष्ठाहारया तयातगु सि मखंक थ्व वालकं म्येपिन्त न्हापाथ्यें ध्यवा मकास्ये बिल– थुगु तालं घमाधम निन्हुतक बिया च्वंगु सिवंजानं खन ।

बालक यात धाल सिमियागु ध्यवा गुलिदत हति जिके मन्यंस्यें सि मोमते धयागु खँ मानेमया याकनं ध्यवा जित बुछेया । सि बछिहे मन्त गनतया ध्यवा जित हति ।

वालकं उत्तर विल । भो दाजु काष्ठाहार ! भति भति मात्र दान यानागु खः सिमियागु मखुः ध्यवा जिके मदु । दानया फलं लिपा जय जुइ । फोंवइबले थःके

वया चोंगु दान याय्मा– छम्ह नये मखन धका वल बोगु छु मदु दुसिचू भतिचानं चिमा छोया दुःख ताय् मते। न्हापा दानवः मलागुलि आ दरिद्र जुल आः दान यासा लिपा दरिद्र जुइ मखुः। दुसिया ववाति तोना सिमा हले च्वना भ्वाथगुछें चोने मागु छुया निमित्त सोकि, सिवंजा दाजु– न्हापाया जन्मे दान याना मवगुलि खः।

थ्व खँ न्यना दान पुण्य होनह्य सिवंजानं संतापयात, हाहा गुजागु जुल। गुजाह्म मचा जिगु ल्हातेलात, दुःखिधयां ऊन् दुःखि जुल जिगुछें काल सोचा वल। न्हापा मसिल अबुं तोता वंह्म धका छें हया जि द्वन। थथ्ये जुया खनि ब्राह्मणं बने तोते हगु माकया गल खिचा यात घाथ्यें ब्राह्मणया गल जित जुल।

जिगु भाग्य धिकार जि हानं बने वना सिका वनकि थ्वं सर्वनाश याइ जि गनं हे वने मजिल हे दंव धका हरेश नया च्वन।

ऊिखुन्हु दर्स्योलि थथ्ये छेंजक च्वनानं छुयाये थ्व या अबु ब्राह्मण वला मवला सोये धका दिग्दार जुइका सिवंजा थःगु छेंनं पिने वना लें च्वना उख्ये थुख्ये सोया च्वन।

थुगु समये रत्नकोश वतो देशे रत्नकेतु राजाया मनुत प्यह्म ग्रामे चाहुला वपिं थ्व सिवजाया न्हाने थ्यन। थुपिं खना सिबंजानं न्यन। भो महा पुरूषपिं ! गनं बिज्यानागु, थन छाय्, छुःकारणे गन बिज्याय्गु धका न्यन।

राज पुरूष पिसं जवाफ बिल– हे साधू ! थन जिपिं वयागु कारण कने। जिपिं रत्नकोशवती देशं वयापिं उगु देशया राजा रत्नकेतु या मनुत राज पुरूषपिं जिपिं खः। ग्रांम नगर चाहुला थन वया राजाया वचन पालनयाना वया थ्व गोप्यगु खँ। छु घासा लक्षण दुह्म १२ वर्ष पुला मवंनिह्म पुरूष (मिनं मचा) अत्यन्त राजायात आवश्यक जुया च्वन, नराहुति यज्ञ पूर्णयायेत मागुलि जिमित छोय।हगु छंबिफुला फुसा द्वछिदां (१०००) वोगु मगासा तनावो। छं बोमफुसा थुजाह्म मचा बोम्ह गनं दुला वयनाव्यु सिंति याय्मखुः छन्तनं ध्यवा बोगु जुल।

थुजागु बचन न्यना सिबंजानं चिन्तना यात, अहो जिगु जन्म सफल जुल-- दैवयोगं जिगु दरिद्र दुःख फुइन, थुलि मनं लुइका सिबंजानं राज पुरूष पिन्त थथ्ये विन्तियात। भो राजपुरूषपिं ! जिगु छें छम्ह दु लक्षणं पूर्णम्ह मिजंमचा खः।

च्यो थ्यें याना तयाम्ह थ्व मचा निश्चयनं जि बिइगु जुल । द्रब्छिदां जित हति-जिगु नां काष्ठाहार खः धका बिन्ति यात ।

राज पुरूर्षपिं लेःताया धाल, हे भद्रे काष्ठाहारजु ! सत्यनं खला राजा या भाग्य खः ज्याः सफल जुल-- जिमितनं जस दइगु जुल छन्तनं ध्यवा दया सुखि जुइगु खः ।

काष्ठाहारं बिन्तियात, जिगु गोप्यखँ न्यना बिज्याहुँ, थ्व बालकं खंके मज्यु ध्यवा हति, अबु तोता जित बिया तम्ह जुया छं अबु कायके हल धका जि धया चित्त बुझे याये, खःनुः धया बिज्याहुँ थ्व मचा लेःताया वइ यंका विज्याहुँ ।

थुगु खँ न्यना राज पुरूषपिं खुसिजुया ध्यवा द्रब्छि बिल-- ध्यवा कया नापं बोना यंकल । काष्ठाहारं ब्राम्हण पुत्र मचायात न्हिला धाल । अरे बालक छं दुःख मन्त, छं अबु कायके हल याकनंहुं जि बने वने त्यल- का यंका बिज्याहुं धया लल्हाना विल थुमिसं खः छं अबु छोया हंपि वनेनु धया ल्हाः ज्वन बालक पत्यार जुया न्हिला वनेन्है धया सिबजायाके विदा कया राजपुरूर्षपि नापं वन ।

सिं बंजाया छें दुने चोना ध्यवा स्वया मोह जुइका चोन- मनं चिन्तनायात जिगु धन सि बान यागु या फलं जित अकस्मात् द्रब्छिदाँ दत धका न्हिला लेताया चोन । हानं नुगः मछिथ्यें चोंका छेंनं पिहां वया खने दतले सोया चोन, खनेमन्त थः मागु ज्याया वन ।

थनंलि थ्व राजपुरूषपिसं लें बिचार याना थासे थासे वास चोना नका योंका थःपिनिनं नया रत्नकोशबती देश स्वया वन ।

थ्यन्हु न्यान्हु दस्येंलि दिन या स्वफः इले रत्नकोशबती देशपिने थ्यन । बालक फुले जुल । राज पुरूष पिसं धाल ! हे बालक छ फुलेजुल- छन्त खंकने छं माँ अबु सुः छ जन्म जूगु गन छंगु नाँ छुः काष्ठाहार या छें गथ्ये लात छंगु जात छु । छंगु विषय लें खंल्हाना वयागु नं छं न्यना वगु दुः छं सिलहे जुइ ।

थ्व खँ न्यना बालकं विन्ति यात, जि माँ अबु कनकावती देशे च्वंह्म रतिसर्मा ब्राह्मण रत्नावती ब्राह्मणी खः जिगु नाँ धर्मदत्तः । वने जि अबु छाय् जुइ मस्यु तोता

वन काष्ठहारया ल्हाते लात । वान कायत जजमानया थाय् वने धका बोनायंकुगु ख: । जि तुति स्यागुलि काष्ठाहार यात ल:ल्हाना जि अबु दान कावंह्म मब थुलिहे जक जिस्पू: मेगु खँ छुं मस्यु: जित थन वोनाह:गु कारण छाय् जुइ । उकीं ऋलेजुया चोनागु ।

राज पुरूषपिसं बालकयात खँकन– बालक छंसीकि थन च्वंह्मा जुजुया १०८ बालक मिजं मचात होमस दुइत जज्ञ याना चोंगुदु: । १०७ दत छह्म मदया च्वंगुलि माला चोन । आ: छ काष्ठाहारं द्वछि दाँ कया मिया हल– जिमिसं थन बुझे यायत छन्त हयागु ख: । वा वा नु: धया वोनाहल राजदरवारे वुत यंकल ।

राजा मंत्री गुरू पुरोहितपिं मुना चोंगु सभास थ्व वालक राज पुरूषपिसं ल:ल्हाना बिल । सकसिनं सोवल खना सकल हर्ष जुल ।

थ्व बालक गन सुनां विया हल धयागु खँ चर्चा जुल । बोना ह:पिसं वृत्तान्त खँ कना चित्त बुझेयात । थ्व बालक याकेनं न्यना सोत ख: धाल– थ्व बालक बोनाह: पिन्त सिलपा विया खुसियात । महाराजया भाग्य ख: जिमिसं हया– महाराजया जय जुइमा धया विन्ति याना य:पिंगु थासे वन । अनंलि बालक यागु शरीरया लक्षण विचार यात ।

गुरू जोतोष पिंसं सोका महाराजा यात विन्ति यात भो रत्नकेतु महाराज ! छलपोल प्रतापी ख: । मनोरथ पूर्णजुइ छु धन्दा कया विज्याय् म्वा: ज्व बालक या शरीर भिं मभिं सोय धुन ।

थ्व बालक स्वोनिता (३२) लक्षणं संयुक्तह्म: ख: याकनं पूर्णाहुतिया ज्या सिद्धयाय्त भिंगु वेला (साइत्) सोयां विज्यासा ऋगुज्या याकनं सफल जुइ इत्यादि खँ कंगु न्यना राजा ले:ताया थ्व बालक राजसभाय् चोना राजां ताउतिं सोया संतोष जुइकल ।

राजां आज्ञा जुल– थ्व समान लक्षण दुह्म बालक म्येपिं ऋगु थासे मवनि धंन्य धन्य जिगु भाग्य, थ्व वालक १०७ तया तयागु बालगृहे तय् यंकि । थथ्ये आज्ञा जूगु तथाऽस्तु याना थ्व बालक यातनं यंका बालगृहस न्हापा हयातपिं सछिव न्हेह्म (१०७) बालकपिं फुना त:गु छें तय् यंकल । थ्व समेत १०८ वालकपिं वत धयागु विषये

यज्ञ मण्डलस चोंपिं दरवारे चोंपिं सकलया तच्वतं मन आनन्द जुइका चोन । राजा रानी मंत्रीपिं हर्ष जूगु तय्थाय्हे मदु थ्व बालक बाल गृहे दुतहःगु वहनी जुया च्वन इले नकेमागु नके हल मूलगु लुखा तिना पिने सिपाहिं पाचोन उगु वखते लिपा वम्ह धर्मदत्त तच्वतं अद्‌भूत जुइका नकेहःगु मनस्ये अन च्वंपिं सकल बालकपिं सोया गुजोगु हेतु धका आश्चर्य चा या च्वन ।

उगु वखतस अन च्वंपिं सछि व न्हेह्म बालकपिं छपं जुया धाल । हे काल पुरूष ! छः छह्म आः थन द्वहाँ ववले जिपिं सकलें याकनं सीन । जिमित थनतया इले नका तोंका बिचार याना तल जुजुं व ावर सोवया छुछु नय्गु दु नकि धका आज्ञा जुया लहिना तल आः छ काल द्वाहाँ वगुलिं जिपिंनं छनं याकनंहे अथवा कन्हेहे जुइफु यज्ञस होम याना फुकं आहुति बीगु जुल । धिकार थ्व काल द्वहाँ वल धका वोविया त्राहिमानं ग्याका चोन ।

थुपिं सछि व न्हेह्म मिले जुया परस्पर ख्वाः स्वया आः छुयाय्गु हाहा गुगुयाय्गु धका हाला चोंयिं । गुलिसिनं वा कततंं न्हेया मिखां स्वया कुवाक्य ल्हाना न्यंकल ।

हे चण्डाल ! पापि गनं वयाह्म छाय् थन वयागु । जिपिं सकल यागु प्राण फुक वह्म छ अवश्यनं खः । आपालं सुःखँ च्वनागु फुक वह्म खः । थुगु थासे काल द्वहांवल सिना वनीगु अवश्य जुल ।

हानं म्येह्मस्यें धाल– हे काल छ थन चोनेमते जिपिं वछिजा म्वाइ धका आशा यानागु व्यर्थ जुल छ महाकाल वगुलिं जिपिं फुक्कं सीगु जुल । हानं म्येह्मस्यें थथेधाल, छाय् थन वयागु जिपिं सुखँ च्वनागु फुक वल छ शत्रु खः । म्येम्हस्यें धाल, सछिव न्हेम्ह सिगु जीव घाटक यावम्ह छ पापी खः जिपिं याकनं मृत्यु जुइन निश्चयनं ख पिहाँहुँ ।

गुलि थथ्ये हाला खोल– सुनां रक्षा याइगु थन जित आःथथ्यें मृत्यु जुइगु इ थ्यंक वल– नेगु तोनेगु चोनेगु फुत काल द्वाहाँ वया च्वन । गुलि थथ्ये हाला खोंपि हाहा हे दैव ! गुलि हाले मफुपि– गुलि खोयाजक चोंपि गुलि सोन धका बिलाप याना तोले जुया चोंपि । गुलि थन माँ अबु दाजु किजा तता क्यहे सुं भरोसा मदुसां जुजुं नका पालेयाना तल आः मृत्यु जुइन हाहा धका खोंपि । गुलि मां नं मिया हल– गुलि

बाजु किजां मिया हल छुयाय् थन चोना नया चोनागु भोग याये गात कन्हे कंस हे सीन हे दंव धका खोंपि । गुलि अबु माँ मचा बले सित पापिम्ह आजुं मिया हल– थन च्वना नयागु नं फुत काल वये धुंकल आः गथ्ये यायेगु गन वनेगु धका खोंपि । गुलि थन मां अबु बहान्पि सुंमदुसानं लोमंका चोनागु व्यर्थ जुल । सिना वनीन गथ्ये याय्गु सोमयनी धयां छुयाय्गु हाहा दंव धका खोंपि । थुजागु प्रकारं अनेक शब्द उच्चारण याना खोया बोबिया चोंगु न्यना– धर्मदत्त बालक अमल नया फुले जूम्ह थ्यें वेंगु वेंगुं ख्वाः जक स्वया थन थुलिमछि बालक जिथ्यें जापिं तयातगु थासे छम्ह जिनं तयेहल खः जित काल द्वहाँवल धाल जि सोइतनं छुं यानागु मदुः अहो गुजागु अयोग्य खँ न्यनेमाल गुजागु थासे लात धका लाताम्ह थ्यें जुया संुक चोना चोन ।

थुगु बखते अन न्हापा चोना चोंपि फुक सिनं सह्याय मफुत थ्व काल पापी यात धया कसायात ।

गुलिसिनं दाल ल्वाकमं च्वात, संपुल कुतिन्यात– ल्वाः नकल ककुतिल गुलिसिनं तुति ल्हाःज्वना इसा थिसा यात ।

थ्व धर्मदत्त वालक या तच्वतं वेदना जुया विन्ति यात । जिनं छुं मस्यूः आःसिल जिनं मिया हःह्म खः पासापि जित क्षमाया । हे त्रिरत्न प्रभू जि शरण वया धकां खोल ।

पिने पा चोना चोंपि सिपाहि तय्सं दुने बालकपिं ल्वात धका खापा चाय्का सोवल– सकलयात स्याना थःथःगु कोथास तया बुझेयाना सकभनं खापातिना ह्नंति ह्नंति न्यना ल्वापु शान्त याना थः थःगु थासे वना लुखास खापा तिना पिने चोंवन ।

थुजागु जुस्येंलि थ्व धर्मदत्त यातनं छगु कोथास नेगु तया छ थनच्वं धया वंगुलि उगु थासे चोना मखोस्ये शरीरे सकमनं स्याका छुंनं मनस्ये फुले जुया अनेक चिन्तना याना च्वन । न्ह्यो मव वाचापुला वस्येंलि थःचोनागु कोथास फ्याल तुयुगु तेज द्वाहाँ वगु खना मन शान्त जुइका सोत चन्द्रना प्रकाश जुया च्वंगु खना आकाशे थसोया फ्याले च्वना, थ्व दुःखिह्म धर्मदत्त वालकं ल्हाः विन्तियाना थथ्ये प्रार्थना यात ।

प्रभू नमस्कार, दुःखया मिपुना दाह जुया चोह्म जित, शीतलगु तेजं खेका, पापं पुना चोने मफुक दाहजुया लःमदुगु थासे चोंह्म न्या थ्यें सास्ति नया च्वनाह्म दुःखि मचा जित शीतलगु लखंलुना दुःख फुका वीगु रस्मिखेका सफल याना बिज्याहुँ ।

दुःख वन्हौ सुदुर्लंघे पतितोऽद्याह मेवहि ।
तद्वन्हि संमये येन तस्मै नमोऽस्तु कोटिधा ।
तारिणि चण्डिके त्वं मां मुद्धा रोद्धर मृत्युतः ।
तेषा मेवच सर्वेषा मपमृत्यु भयंहर ।

दुःखया मिछोया च्वंगु तः गागु गाले कुतुंवना थाहाँवये मफया च्वंह्म थौं जि खः । उगु मि शमनयाना थकाइह्म सुखः वइत कोटिक नमस्कार दुः ।

[सत्वा न्तारयतीति, तारिणी– तस्या संबुद्धौ, हे तारिणि !]

सत्व प्राणीपिन्त दुःख फुका तरे याइह्म सुःख वइत तारणी धाइ । छपिन्त सःता हे तारणि । हे चण्डिके जित अकाल मृत्यु याकें उद्धार याना विज्याहुँ । थ्व सछिव न्हेह्म जि पासापि सकल यातनं अकाल मृत्युया भय हरण याना विज्याहुँ ।

थुगु दुःखं जित सुनां तरे याइगु, दुःखया सागरे चुइक यंकूह्म जित सुनां ज्वना थकाइगु, थुगु शंकष्ठ लिकाइह्म हे तारिणि छपिं गन दु गन विज्याना चोना, जि वरावर सता च्वना तायका विज्याहुँ– थुगु प्रकारं तारायात लुमंका तारणी शब्द उच्चारण याना वारंवार प्राथंना याना एक चित्त भक्तियाना चोन ।

थुगु बखते भक्तियाना नांकागु तायका तथागत पत्नी पोतल पर्वतं निस्यें आर्य तारा देवी आकाश मार्गं स्वयं उगु थासे विज्याना आज्ञा जुल । हे वालल ! जित नाम कयागु छुकारणे, लुमंकागु छाय् धा ।

गुह्मजा थ्व पापयागु मि दाह जुइका इतःमतः कना चोंह्म सुखः वइत जि निश्चयनं तरेयाना बीत्यना । अथ्येया निम्तिं स्त्री बाचक प्रज्ञा स्वरूप जिगु नाम तारिणी जुया च्वन खः धका स्वर्ग मर्त्य पाताल स्वंगु भुवनेसं प्रख्यात जुया च्वन । अथ्येया कारणे छंगु दुःख जि तरेयाना बी । छं छु इच्छा याना जिगु न्ह्योने धा जि पूर्ण याना बी धका थन वया ।

थुगु प्रकारं अकस्मात् विज्याना तारादेवीं आज्ञा जुस्येलि धर्मदत्त बालक अति हर्ष जुल । शीतल रश्मि तुयुगु वर्ण जुया चोंह्म आनन्दरूप आर्य्यधर्मधात्वेश्वरी तारा ऊपालँ पिनेसं सतिक आकाशे विज्याह्म खना विन्तियाना प्रणाम याय् धुंका स्तुतियात ।

नमस्ते तारणि देवि सर्वसत्वानुकंपिनि ।

महा दु:खं विजानीया ह्यागताऽत्र प्रसीद मे ।१।
मम दु:खं विनाशाय भवता परमेश्वरि ।
तथापि प्रार्थया म्येष श्रृणु मे हित मानसा ।२।
परम दु:ख संप्राप्तं निरापरा धतो मया ।
केनोपायेन तदु:खं देवि शान्ति भंविष्यति ।३।
किन्तु तत्रागतेऽकस्मा दह मन्यै जंनैरिह ।
कालागते ति कथिता तद्वाक्य मसहि ष्णुता ।४।
तथायज्ञांगिकैः सर्वं रूणामिष्टोतरैः शतैः ।
नाना प्रकारतो मह्यं श्रापितं क्रूदितोदितं ।५।
रूदितं चापि यः कश्चि न्मूर्छितं गर्वितं मयि ।
अहो दु:ख महोकष्ट महो पापि भवेदहं ।६।
डुणमष्टो त्तराणां वै शतानां प्राण नाशकः ।
केनोपायेन मे देवि भवेद्भव प्ररक्षका ।७।
यज्ञां गानांच सर्वेषां भव प्राण प्ररक्षका ।

नमस्तेऽस्तु नमस्तेऽस्तु नमस्तेऽस्तु नमो नमः ।८।

हे तारणि, हे देवि, हे सर्वसत्वानुकंपिनि, ! सकल सत्व पिन्त कृपातया दु:खतरे याना विज्याइह्म छलपोल खः । जिगु दु:ख फुकेत प्रशन्न जुया थन विज्यात जिनं छपिन्त नमस्कार ।१।

जिगु दु:ख मदेकेत विज्यात, हे परमेश्वरि ! तथापि जिनं विन्तियाना बांलाक न्यने न्यना विज्याहुं जित हित सुख याय्त सोया विज्याहुँ ।२।

तस्सकं तच्वतं दु:खस लाह्म जि खः जि छुं सोइतनं अपराध मयाना छु उपाय याना थुगु दु:ख हे देवि शान्ति जुइ ।३।

छु कारणं अकस्मात् छपिं थन विज्याना विचार याना विज्यात खैः । जि थन म्येपिन्त छुयात, बखत विचार याना अवश्यनं सोया धया विज्याइगु शुभ वचन यावयें न्यना थुमिसं सहयाना, जित सहयाये मफुत छ पापि काल धाय्केम्वाक छपिं उद्धार याय्त विज्यागु खः ।४।

वथ्यें यज्ञस आहुति बीत हयातंपि सछि व न्हेह्मस्यें नाना प्रकारं जिस श्राप वियातंपिकया धागुदु ।५।

गुलि खोया गुलि मूर्छा ज्वीका चोंपिनं दुः गुलि जित माया मतस्ये कसा याइ पिदु, अहो गुजागु दुःख, गुजागु कष्ट, गुजाह्म पापि जि जुल ।६।

जित थुमिसं सछि व न्हेह्म सिगु प्राण घाटक धावले काइह्म जिजुल, थुमित छु उपाय याना उपकार जुइगु खः हे देवि ! जित आज्ञा जुया विज्याहुँ, छलपोल रक्षायाइ म्ह खः ।७।

थुपोंनं जिनं यज्ञस आहुतिविया भस्मयाय्त हया थन कुनातंपि सकल यागु प्राण अकालं मृत्यु मजुइगुलि रक्षा याइह्म छलपोंल खः । छपिन्त नमस्कार दु नमस्कार दु । छपिन्त नमस्कार दु । सदानं नमस्कार-नमस्कार ।८।

थुलि भक्तितया स्तुति यागु न्यना तारिणी देबीनं कृपाया दृष्टिं स्वया थ्व धर्मदत्तयात तथा म्येपिन्त उद्धार याय्त आज्ञांजुया विज्यात ।

हे शिष्य ! छ म्याय्मते, जि भक्तयात रक्षा याय्गु कारणे थन वये धुन जित भक्त बत्सला धाइपिनं दु । कल्याण कारी धका बुद्ध बोधिसत्वपिसं धया चोन ।

अथ्येया कारणे, छन्त थ्व दुःख जुयाचोंगु याकनं फुका शंकष्ट तरेवादा बिइ धन्दा काय्मते । हे शिष्य एकचित्त न्य, हे महा भाग ! उत्तमगु मृत्यं जयमंत्र धारण या ।

गुगु बखते छन्त अकाल मृत्युया भयवइ उगु बखते एकचित्त स्मरणया (लुमंकि) गुह्मस्यें थ्व मृत्यंजय मन्त्र लुमंका चोनि, बया अकाल मृत्युभय तरे जुइ । स्वर्ग बासनं लाइ ।

छक स्वक न्याक न्हेक थ्य मंत्र सुना श्रद्धातया वोनि लुमंकि थ्वया च्यागु भय भवया अन्त्ये मोक्ष वासना मिले जुइ । सुना थ्व मंत्र जित ह्मसोका भावयाइ वया तथागत ज्ञान याकनं ह्मसिया वोधिसत्व धाय्कः चोनेदैः । अनं लिपा बुद्धपद लाइ । बोनेगु थथ्ये खः सीकि ।

प्रणवादिक सं तारे तुरे तुत्तार बोधने ।
तुरेन्त स्वाहाया युक्तं मृत्यंजय मुदाहृतं ।

तेन मृत्युंजयष्यन्ति निश्चयेन मयोवितं ।
तारये त्युदितं श्रुत्वा वालकोऽति प्रहर्षितः ।

। आर्य्यतारा देवीनं थुगु मृत्युंजय मंत्र दान बिया बिज्यात ।

प्रथम व्वे ओं उच्चारण याय्गु, अनं लिपा तारे धाय्गु, अनंलि तुत्तारे पद तेगु, अनंक्वे तुरे धाय्गु अन्त्ये स्वाहा धया सिधेयकेगु– [ॐ तारे तुत्तारे तुरे स्वाहा] थथ्ये छिग आख पाय्छियाना थ्व मृत्युंजय मंत्र उच्चारण याय्गु, हे बालक थ्व पद संबोधन छः जित सत्येगु । छन्त थ्वोक कने, श्रावकचर्य, प्रत्येकचर्य्य, महायानचर्य्य (त्रियान) स्वंगु बिमान स्वरूप लं दु । थ्व स्वगुलि, छधि जुया च्वंगु वज्रयान चर्य्ये लागु मंत्र ओं धका भक्तियाय्गु ।०। अनंलि जिगु नाम काय्गु । हे तारे–हे तुत्तारे हे तुरे– जिगु भक्ति स्वाहा कया विज्याहुं । थ्व जकमखु म्येम्येगु मंत्र यानं प्रभाव थकोदं मंत्रया अर्थ दमखु

थुगु मंत्रया प्रभाव कनेधुन, मूर्ख मजूस्ये निश्चययाना श्रद्धातया थुगु मंत्रोच्चारण याना म्येपिन्तनं भक्ति दुपिन्त दानया धया बिज्यात ।

एवं प्रकारं आर्य्यतारा देवी प्रकट जुया दर्शन बिया मंत्र दान न्यंका विज्यागु अवस्थास धर्मदत्त बालक खुशिजुया दक्षिणा थःगु शरीर दोहलपा अष्टांग प्रणाम याना क्षमा फोन । क्षमाजुल धका आशीर्वाद विया बिज्यात । बालकं हानं स्तुति यात ।।

कृतांजलि पुटोभूत्वा प्रणि पत्यपश्चता पुनः ।
तथाऽस्तु भगता प्रोक्तं यथा मे कृपयो वितं ।

नम स्तारे तुरे वीरे तुत्तारे भय नाशिनि ।
तुरे सर्वार्थदे तारे स्वाहाकारे नमो नमः ।

तथाऽस्तु याना शिरं फमा ल्हाः निपा हाज्वलपा विन्तियाना प्रणामयाय् धुंका हानं प्रणाम्रमन याना थथ्ये स्तुतियात ।

छलपोलं कृपातया मंत्र न्यंका प्रभाव भावार्थ सहित शिक्षा दिक्षा आज्ञा जुया विज्याथ्ये जिनं निश्चयरूपं श्रद्धातया धारण याय्गु अवश्य जुल । हे तारे हे तुरे हे बीरे हे तुत्तारे हे भयनाशिनि, हे तुरे हे सर्वार्थदे हे तारे हे स्वाहा कारे, सवानं नमस्कार, नमस्कार ।

थुगु प्रकारं स्तुतियाय् धुंकाप्रणाम यागु खना, अष्ट महाभय मदया, अष्टसिद्धि प्राप्त जुइमा धका न्हिला धर्मदत्त बालक यात आशीर्वाद बिया बिज्यात ।

(८) अष्टमहाभय सीकेगु

१) राज भय, जुजुयागु भय-
२) चौर भय, खुंयागु भय-
३) शत्रुया भय, सोमफुपिगु भय-
४) बज्रभय, मलया भय-
५) अग्नियाभय, मियागु भय-
६) बायु भय, फयागु भय-
७) आप भय, लयागु भय-
८) भूकम्प भय, भोखाय् बोया स्यनीगु भय

थुजागु भय मदेंगु ।

(८) अष्टसिद्धि सीकेगु

१) वाक् सिद्धि- वचन प्रिय जुइगु
२) कार्य सिद्धि- यानागु ज्या सफल जुइगु
३) मंत्रसिद्धि- देव देवीपिं संतुष्ट जुइगु-
४) वाक्यसिद्धि- बोनागु वाक्यया फल देगु-
५) विद्यासिद्धि- वोनागु विद्याया प्रभाव बांलाइगु
६) योग ध्यान चर्य्यसिद्धि- ध्यान यानागु योगया ज्या सफल जुइगु-
७) समाधि सिद्धि- याकनं चित्तस्थीर जुया पुरश्चरणयाय् फैइगु-
८) प्रज्ञा ज्ञानसिद्धि- मिथ्यादृष्टि मदया बुद्धयान बुद्ध धर्मे विद्वांन् जुइ फइगु-

थुजागु प्राप्त ज्वीमा धया आर्य्य तारा देवी तुरन्त अन्तरगत जुया थःगु स्थाने लिहाँ बिज्यात ।

थुलि ज्या जुइ धुस्येंलि थुगु मंत्र लुमंका चोंगुलि शरीर आनन्द ज्वीका थ्व बालकया गंभीर ज्ञान लुमना वल ।

थुगु वखतस सछि व न्हेम्हसिया न्ह्योवेका चोंगुलि थ्व धर्मदत्त गुरू जुया वोधयात धका स्वप्न जुया न्ह्यलंचाल सकलें दना वया जिमिसं बोविया कसायानागु इत्यादि फुक्कं माफ याना बिज्याहुँ गुरू धका शरण वल ।

सकलयात माफ बिया आर्य्यतारादेवीं दर्शन बिया मंत्र दान उपदेश बिया वंगु फुक खँ सकलयात कना मंत्र न्यंका उपदेश बिल हे पार्सापि ! थुगु अर्थ ताराया मंत्र नित्य लुमंका चों ।

छिपिं यज्ञस आहुतिबिया होम याइगु इले मिखा तीसिना चोनेगु यज्ञमण्डपस कुतुं वनो मखु; जिनं विचारयाना चोने धया अन्तरध्यान जुया बिज्ञात । आ ऊपि ग्याये म्वाल छुंमस्यु पह्याना चोनेगु, थ्व खँ गोप्यया धका धर्मदत्त कंगु खँ न्यना सकलया मन हर्ष जुइका गुरूयातनं आर्य्यतारा यातनं प्रणाम याना चोन ।

सुथे जुल सकलया स्नान धुंका नकेहल नल थ्व मृत्युंजय मंत्र भजेयाना चोन । थनंलि वान्हि पुला वस्येंलि राजा रानी मंत्री गुरू पुरोहित उपाध्या गुरू म्येपिं सकल राजसभास चोना जोतीष न्ह्योने तया (१०८) पुरूष बालकपिं आहुति बिया पूर्णाया होमयायेगु शुभ दिन छुखुन्हु याय्गु धया सल्हा जुल राजां आज्ञा जुल– हे जोतीष ! थ्व ज्या छंगु ख दिन तोकेयाना धा ।

जोतीषं शुभदिन पत्र चोया बिल । । राते स्वया न्हिने बांलाइ । पौष पुन्ही निष्यनक्षत्र वृहस्पतिवार सिद्धियोग मकर राशे सूर्य चोनीगु (सन्हू) थनि च्याहुमानि थ्व खुन्हु अमृत जोग दु मनोरथ पूर्ण जुइगु भिंगु दिन खः सुथसिया ८ ताःइले आरंभ याना १० ताः इलंनिस्यें नराहुतिया प्रमाणं छुः आहुति बीमागु खः बिया पूर्णया ज्या सिधेका बिज्याहुँ । थुगु रीतं चोया बोना पत्र राजाया ल्हाति लःल्हाना बिल ।जोतीष यात दस्तुर बिया खुसियात , पत्र यज्ञ मण्डप या पिनेतिका सकलयात सूचना बिल ।

थुखुन्हुया दिनस राजाया इष्टमित्र बन्धुवर्ग प्रजापिन्त निमन्त्रणा बिल देशे घण्टा घोष याका शुद्ध याय्गु बांलाकेगु फक्रो बाजाथांना उत्सव याय्गु इच्छादुपिं सोवेगु । थःथःगु छें वहनी दीपावली (मत च्याकेगु) थुगु खवर न्यना प्रजापिं खुसिजुया चोन ।

दरवारे नं पूर्णा याय्त मामागु विशेष रूपं ज्वरेयाना ध्वजा पताक आदि अनेक मिलेयांना गुरू पिन्त दान सिलपा बीगुनं सकल वस्तु तयार यात ।

हानं त्यागी भिक्षु साधु महात्मा महर्षि योगी ब्रह्मचारी बुढा बुढी मचात याचक पिन्तनं दान बीगु निमन्त्रणा बिल । थ्व खँ बालकतेसं मस्यु न्हिन्हि तारामंत्र भजे याना धर्मदत्त यात गुरू भापा मानेयाना चोन ।

थनंलि चतुर्दशी खुन्हु वहनी नके धुँका बालक पिन्त खँ न्यंकल । हे यज्ञांग पुरूष बालक पि ! राजां खबर बिया हगु खः । छिपिं (१०८) छह्म छह्म याना आहुति बिया होम याइगु दिन कन्हे जुल । छिपिं देवतापिं नाम काय् मासा नांका, कन्हे सुथे नको मखुत ।

थ्व समाचार न्यना बालकपिं त्राहि जुइका चोन– तच्वतं एकचित्त जुया खोवि वेका ताराया मंत्र भजेवाना थुखुन्हु बालकपिं थःथःगु थासे चोना मद्यंस्ये ध्यानं लुमंका हे तारणि (माँ) शरण धका समाधिज्ञाने चित्त वंका च्वन– पौष पुन्हि दिन कन्हे जुल, सुथ न्हापां राजपुरूष पिस बालक सकलें पितहया न्हापां संखाका लुसिध्यनेगु ज्या आरम्भ याना तिर्थलखें स्नान याकल । लिपा धर्मदत्त यागु पावल संखाका लुसि ध्यंबले जगु तुतिया म्हाला पतिचाय् घाः जुया हिवगु दुरु समानं तुयुगु सकसिनं खना अद्भूत जुया सोया च्वन ।

थ्व खँ रांजाया सभाय् थ्यन, राजा रानी मंत्री गुरूपिं सकलें वया सोवल– थ्व भिंगु निमित्त वयंगु खः धका न्हिला सकलें खुसि जुया चोन । राजां खँ न्यंकल अहो जिगु भाग्य थौं पूर्ण या दिन निर्विघ्नं जिगु ज्या सफल जुइगु भिंगु लक्षण वयन सकसिनं सोकि ।

थुगु बखते गुरू पिसं विन्तियात, भो महाराज ! लिपा वम्हनं खः थ्व धर्मदत्त लिपालाका पूर्णास आहुति वीगु ज्याय् त्यना, थ्वहे निमित्त वयंगु खः । छलपोल या ज्या सफल जुइ छु धन्दा कया विज्याय् म्वाः ।

अनंलि सकलया लुसि ध्यना संखाय् धुंका स्नान क्रिया सिधेका शुचि वस्त्रं पुना बालक पिन्तनं पुंका थिक यात । निमन्त्रणाय् वपिंनं मामागु थासेतया आदर यात । गुरूपिसं पूर्णाया ज्या सफलयात थथ्ये न्यंकल । सकल यात वयनेमागु जुया रात्रिया प्रहर तोता दिनेयाय् त्यनागु खः । थथ्ये न्यंका सल्हायाय् धुस्येंलि यज्ञ आरम्भ यात ।

वेला पाय्छि जुल धका बालकपिं सकलें यथाक्रमं यज्ञ मण्डपस दुतयंका शंख लः पंचगव्य कलश लखं हायाना– गुरूपिं सकलें थासे च्वना थिक जुल । मूलम्ह गुरू सुलुपात्रें घृततया वेदशास्त्र या अंग पुरेयाना वाक्य वोन थथ्ये खः ।

[हव्य कव्य वाहनाय, श्री वेदांग सहित दानपति रत्नकेतुराजा चक्रवर्ति नृपाभिलाषी शान्तिकुरू पुष्टिंकुरू प्रथम गृताहुति नराहुति यज्ञ होमार्चन स्वस्ति स्वाहा।]

थुकीया भावार्थ थथ्ये खः अनेक वृहो, सुगन्ध धूप, पंचामृत, मिलेजुया च्वंगु बस्तुतयां होमयाना वेदया अंग सहित पुरेयाना जजमान् रत्नकेतु राजाया चक्रवर्ति महाराजा जुइगु इच्छायाना चोंगु पूर्णयाय्‌त शान्ति जुइमा पुष्टि जुइमा धका न्हापांलाक च्यः दुया, अनंलि मनु वा (बालक) पिं दुया- थुगु यज्ञ होम पूजा यानागु मंगल याना हे अग्नि देव ! कया विज्याहुँ ।०।

थुगु रीतं उपाध्या उपगुरूं बाक्य बोंलिस्ये बालक छह्म छह्म ज्वना, शुलुपात्रे थोका यज्ञशालास ववफात । थुगुतालं यागु बालक तेसं स्वया ह्म पीस्ये बेका मिखा तीसिनां एकचित्तं आर्य्यतारादेवी या मृत्युंजय मंत्र वोनौगु जुया च्वन ।

थुगु प्रभावं सछिव न्हेह्म ध्यन, आहुतिविया होमयापिं यज्ञसालास मण्डपया दुने छह्महे मला- च्वे कुं पिछोयेत होतयातगु होतं बालकपिं छह्मछह्म पंछिथ्यें पिहाँ वया बोयावना सुगन्धमुख देवपुत्र जुया स्वर्ग वास जुल । थुगु विषये आर्य्यतारा देवीं सुदृष्टिं स्वया बिज्याना च्वन ।

अनंलि आः पूर्णाहुतियाय्‌गु जुल छम्ह वाकिदुम्ह धर्मदत्त बालकयात आहुति बीगु धका थिकयात । थुगु अवस्थास अष्ट सुगन्ध सिंतेमाल धका विचार याना यज्ञस सकमनं सोवले प्यंगु दिशास च्वंपिं उत्तर साधकधापिं व्राम्हण गुरू पिसं ववफापि बालक छम्हनं मखना धाल ।

हे गुरूपि ! थथ्ये जुइमदु विचारयाना सो, थुलिमछि बालकपि ववफाय् धुन छम्हनं खने मदु गनवन तुरन्त भस्म जुल खंला । थथ्ये धास्येंलि सकसिनं सोत गनं मखना अद्‌भूत जुया खंजुल छम्ह निम्हजा खनेदे मागु खः छगुहेतु जुल धकापरस्पर खंल्हाना चोन ।

थुगु बेलास यज्ञस विज्याना च्वंम्ह हुताशन अग्निदेवता कोप जुया च्वन । १२ वर्षदत जित निमंत्रणायाना ताडन तया होम याना चोन, थौं समाप्त जुइगु पूर्णाया दिन ख धका जिगणपिं सकलें वया चोन, वाक्य अनुसारं ज्या मजुः बाक्य छगु ज्मा छगु यात धका तंपिकया मि सिना कुंजक वया चोंगुलि मिखा कने थाकुयां मिखास खोवि वेका उगुथासे च्वंपिनि मिखा बुबुस्याना च्वन ।

केहि लिपा मिं सिनावन, अग्नि देवता संतोष मजुया यज्ञ कुण्डलया कुंचां भयंकर रूपं तधिक त:त्या जुया ह्यांगु वर्णह्म सर्प पूर्तिजुयां फोन्नाकया म्यें (चमि) च्वाला च्वाला पिकया थाहाँवया यज्ञशाला स्वहिं हिना दरबार पाख्ये सोया श्वास फुइ फुइ याना च्वन ।

थ्व भयंकर मूर्तिह्म सर्प खना ग्याना गुरू धापिं ब्राह्मणादि जजमान राजा रानी या परिवार मंत्री सोर्वापं सकल उख्यला थुख्यला मदेक विस्युं वन ।

सिलपा वीत तयातगु धनद्रव्य अनेक धातु वस्तु लुं, वहया थल छुं हे मदेक कया यंका विस्युं वंपिनि नराहुति यज्ञ विघ्नजुल धका कोलाह शब्दं हाला ब्वां ब्वां जुया च्वंपिं, गुलि खेया चोंपिं पुरोहित राजा रानी मंत्री राजपरिवारपिं सकलें दरबारे चोना नाना प्रकारं चिन्तनायाना खोया हाला चोन ।

लाखं मयाक धन खर्चयाना थौंतक (१२) वर्ष दत गुलि धन फुत जुइ अहो आश्चर्य्य, गुजागु तालं सर्प पिहाँ वया वयंगु, छु विघ्न जुल छु यानागु स्यना थथ्ये वयन धिकार– आगथ्ये याय्‌गु छुयाना थ्व सर्पयात संतोष याय्‌गु । मिछोया च्वंगु यज्ञशालां सर्प पिहाँवल धैगु खँ न्यने नंगुनं मखु: धयां सुं पत्यार जुइगुनं मखु । थनिया दिने सोयेदत थथ्ये अनेकतालं नुग: मछिका हाला च्वन ।

महारानीनं विन्तियात, खोया हालां छुं प्रयोजन मदु: जि वयेतग्या राजा मंत्रीपिं वना सोहुं अन आ: छु जुया च्वन सुनां छु याना च्वन विचार याहुं ।

रानीं थथ्ये धागु न्यना राजां धाल ख: रानी छं धागु खं थिकजु: छुयाय् छ खोय् मते– विघ्न जुल जतनयाये खोया हालां प्रयोजन दैमखु: । थुगु प्रकारं बोध जुइका राजा मंत्री निह्म ग्यासानं तोजक यज्ञशालास सोवल ।

धर्मदत्त वालक छम्ह मिखा तीसिनां छथाय् कुने फेतुना मग्यास्ये आर्य्यतारा लुमंका मन्त्र ब्वना च्वन । सर्प छह्म वांखाया दरवारे स्वया च्वन ।

राजां विन्तियात, थन सकल छपिंखना त्राहि ज्वीका विस्युं वन, जिनं च्वने ग्यानां दनावना । भो सर्प राजा जिनं छु मस्यु छुयानागु मजित छपिं सुख: पूर्ण सिमधनि, आ: छु याय्‌माल, गुरूपिं गनवन माला हति–

राजपुरूषपिं वना यज्ञयापिं गुरूपिं सकलें मुना चोंपिखंका बोनाहल । राजाया न्ह्योने गुरूपिसं विन्तियात, भो महाराज ! क्षमा याना विज्याहुँ– सर्पराज खनेवं थ्याना म्येथाय् वना छुयाय् जिपिं लाताथ्यें जुल । १२ बर्ष दत परिश्रमयानागु सिधइगु दिने थथ्ये जुल– यज्ञ सिमधनि पूर्णास तया आहुति बोमानिह्म बालक छह्म बाकि दनि सकल थ्याना बिस्यु वन छलपोल या भाग्य ब:लागुलिं थ्व बालक दना मवंस्यें थनहे च्वना च्वन तिनि । थ्व बालक अग्निसर्पयात आहुति विया होम याना पूर्णा सिद्धयाये ।

यज्ञकर्म पूर्णाहुति मयास्यें ज्या सफल जुइमखु: थ्व बालक समेत् १०८ आहुति विया होमयाय् धुनकि नराहुति यज्ञ पूर्ण जुइ महाराजाया मनोरथनं सिद्ध जुइ ।

थथ्ये धागुखँ न्यना राजा हताय् चाया थ्व बालक ज्वना अग्निसर्पतात आहुति विया होमयाय् माल का वाक्यबों धका ब्राह्मण गुरू पिंगु ख्वा:स्वया ज्यायाय् धका तयार जुल ।

थुगु बखते अग्निसर्प साम्य जुया मनुष्य बोंलि राजायात थथ्ये आज्ञा जुल ।

हे राजा खँ न्यं । हानं थथ्येहे मूर्ख ज्या याय् त्यनाला । थ्व बाकिह्म बालक छह्म महात्मा धका सोकि । माहात्मा धागुया अर्थ थथ्ये ख: आपालं पुण्यवान् निर्मल शुद्धचित्त जुया त्यागी जुइ फुगु शरीर जुया च्वंह्म ख: । थ्वहे बालक ह्मसीका गुरूयाना थ्वं कंगु उपदेश न्यना नराहुतियज्ञ पूर्णया । आ: गन अग्नि देवता दु: धका होमयाय् त्यनागु, थ्व बालक स्वैत न: धका आहुति वोगु इच्छा याना, थुगु रीतं यज्ञ होमादि आहुति विया पूजा याय्गु कर्तव्य मखु: अकर्तव्य ख: ।

यज्ञशाला, यज्ञ मण्डप, धका देका अग्निदेव साधनयाना यज्ञ याइ उगु यज्ञ मण्डप यात अग्नि मण्डल भापायाना पूजादि क्रम याय्गु सोकि । हे नृप ! छंगु थ्व नराहुति यज्ञ विघ्न जुल, थन देशेनं विघ्नोपद्रव जुइ । थुगु प्रकारं अग्निसर्प न्यंकूगु खँ न्यना, राजा रानी नापं च्वना खोवि वेका विन्तियाना स्त्रोत्र यात ।

नमस्ते त्वग्निसर्पाय सर्वशान्ति कराय च ।
क्षमस्व मेऽपराधं य त्तदुपायं प्रभाषय ।

भो अग्नि सर्प ! छलपोल यात नमस्कार दुः । सकल दोषयात शान्ति याइह्म छाँगि खः धका यज्ञयाना क्षमायाना विज्याहुँ । जिगु अपराध छु खः व द्वंगुलि उपाय यायगुनं आज्ञा जुया विज्याहुँ ।

अग्नि सर्प आज्ञा जुल, भो महाराज ! यायमते– छं ज्वायागु अःख जुल । थ्व बालक यात सर्वज्ञ भापायाना आदरति वं थन ज्ञान कनिगु एकचित्तं न्यना ह्मानं यज्ञया ।

ह्मानं जि धाय् न्य– शमशाने मृतक प्राणी मात्र दाह याइ । व शमशान स्वयानं घृणीयाना सजीव प्राणी (उकीसनं बालक) पिं, यज्ञशाला अग्नि मण्डले क्वफाना दाह याय्त्यन, थुकीया दोष यको दुः । याम्हनं याकूह्मनं नरक भोग यावनी । प्राणी स्याना आमीषतया अग्नि मण्डले पूजा कडापि याय्मते । खनेदुह्म अग्निमण्डल सूर्य्यमण्डल धका सोकि । सूर्य्यमण्डल अग्निमण्डल पूजा याय्गु निरामीष अहिंसा खः । अग्नि संतोष जुइ, याह्मनं याकूह्मनं स्वर्गवास याइ ।

थुलि खँ राजायात न्यंका अग्निसर्प बुलुहुँ यज्ञशालास क्वहां वना क्षणभरं खने मन्त । सकलया मन आकुल जुइका चोन । बालक छम्हसिया जित अग्निसर्प गुजागु प्रशंसायात, अहो आर्य्य तारामंत्र या प्रभाव ख धन्य २ जित होम याइ मखुत अकाल मृत्यु तरे जुल– हे तारे माँ, लाख कोटितक प्रणाम धका चिन्तनायाना मंत्र वोना भक्तियाना च्वन ।

तदा तस्मिन् महामार्या गतायज्ञ प्रविघ्नतः ।
दिने दिने मृतं नृणां शतपर्य्यन्त मेवहि ।

उगु बखतस रत्नकोशवती देशे नराहुतियज्ञ विघ्न जूगुलिं न्हि न्हि महामारी रोग उत्पत्ति जुया (थको रोग धाइ ल्होइगु फाइगु) तुरन्त मनुत सिना वनीगु छन्हुया सच्छिह्मतक मृत्यु जुल ।

देशे हाहाकारं प्रजापिं तोल पत्तिकं खोगु जक शब्द जुया को, इमा, गृद्ध कुपंछि बोया जुल थाय् थासे दुर्गन्ध देशं पिने शमशाने कुंजक वया गनं मृतक शरीर वांछोया त्तगु, गनं भस्म जुया च्वंगु, गनं मिच्याना उनातगु, गृष्म ऋतु (मोहेला शिल्ला–पौष

माघ) या वखते घाय् सुकेजुइ थ्ये प्रजापिं मदया वन । न्ह्याथाय् वंसां खोगु जक शब्द जुया प्रजागण पिनि दुःख जुगुलिं देशे हाहाकारं उपद्रव जुल ।

मंत्रीजुं राजा रानी पिगु न्ह्योने विन्ति यात, भो महाराज ! देशे तच्वतं प्रजा पिनि दुःखया अवस्था जुल । जि चाहुला वया, गुलि हाहा जिकाय्, गुलिं जि मां, जि अबु, जि स्वामी, जि प्रिय स्त्री, जि म्ह्याय्, जि अबु जि दाजु, किजा, जि कका इत्यादि नाम कया खोया चोंगु न्यना वया । राजाया प्रजा पिनि थथ्ये दुःख जुइगु ज्या नराहुति यज्ञ छाय् यागु याकूपिनं धिकार धया थथ्ये जित न्यंकल । थथ्ये सुंक चोने मजिल धका मंत्री धागु खँ न्यना राजा तार्जांत ऋुले जुया च्वन । नराहुति यज्ञ यापिं ब्राह्मण गुरूपिनं धतुर नया अमलंकापिं थ्यें तोले जुया च्वन ।

छुं लिपा शोकयाना राजां धाल, मन्त्रिजु ! जिनं छुधाय्– विद्वान् गुरूपिंगु आज्ञा पालन यानागुया फल खः थुजागु ज्यायाका सकलें बिस्यु वने माल, थुमिगु ताल स्वेधुन । थुजागु बिपरीत जुस्येंलि सकलें हाहाकार छाय् मजुइ ।

१२ वर्ष तक खर्चयाना यज्ञहोमया ज्या जुल– १०८ बालकपिं छह्मया द्वछि निद्व प्यद्व न्याद्व तक ध्यवा विया न्याना हया प्रतिपाल याना ज्या यानागु यज्ञविघ्न जुल धेवा गुलि नाश जुल, अग्नि कोप जुया सर्प मूर्ति क्यन । ग्याना उथ्ये थुथ्ये बिस्युं वनेमाल प्रजापिं नाश जुल देशे उपद्रव जुल खः जित गुजागु पापं पुन थ्व ज्या यानाह्म जि याकूपिं गुरूपिं, जिनं धया धिकार खः ।

छु उपाय याय्गु स्वेके न्यनेगु, मंत्रीजु छंगु बुद्धि छ्यासा थ्व विघ्नशाम्य जुइ ।०। मंत्रीं विन्तियात– आपालं खँल्हाना चोनेगुनं प्रयोजन मदुः थ्व महामरी रोग ऋीतनं जुया मृत्यु जुइफु । विस्तारयाये मजिल, भो महाराज ! ऋीगु देशे विद्वाँन्पिं बुढापाकापिं सताह्ये नराहुति यज्ञ यापिं गुरूपिं जोतिर्षपिं तया खँ न्यनेमाल– धया मंत्रीजुं सतके छोया दरवारे चोना सल्हायात ।

राजां न्यन– ऋीगु देशे जुया चोंगु उपद्रव सकसिनं सिया खना चोंगुदुः थ्व महामारी रोगशाम्य याइपिं मुखः छ्याय्गु उपदेश विइमाल । उगु सभाय् वया चोंपिं मध्ये छह्म विद्वांन् तीर्थिकाचार्य्यं ब्राह्मणजुं विन्तियात । भो माहाराज ! जिगु सफुति थथ्ये चोयातगु दु । नरांहुतियज्ञ बिघ्न जुया महामारी रोग जुल धासा देशे

उपद्रव मजुइकेत थथ्ये याय्‌मा। जाकि न्यामुरिवा जाथुया पीठ देवीया न्ह्योने दोचिना प्रेत मूर्ति देकेगु ।०। पंचोपचारादि पूजा याना म्ये, फँ, दुगु, अथवा चोले सछि सछि स्याना हि तोंका आतापतिमानं खोखाय्‌का थ्व प्राणी हिंसा या वलि पूजा याय्‌गु ।०। बाक्यचोना दिशा विदिशा प्यकालें छ्वासे पिखालखु सकभनं तया—वाकिगु पीठे उपपीठें थाय्‌ थाय्‌पत्ति तोले वाक्ये छोयेगु ।०। स्यानापि पशुया ह्मजक मामागु ज्या यापिन्त नका संतोष याय्‌गु— थथ्ये यातधासा महामारी रोग याकनं शाम्यजुइ ।१। हानं म्येह्म तीर्थिकाचार्य्यं थथ्ये विन्ति यात। भो महाराज ! जिके च्वंगु थ्व सफुलि थथ्ये चोया तगु दुः न्यना विज्याहुँ। नराहुति यज्ञ विघ्न जुया महामारी रोग पिहाँ वगुया शान्ति याय्‌गु विधान थथ्ये याय्‌मा मनु छह्म तया बलि वियेगु ।०। न्यामुरि जाकिया जाथुया— नोग्व द्वके पूर्ण याय्‌गु । फ्वोलकं तया पीठ देवीया भावं पूजा याय्‌गु— मनुष्य छह्म स्यानागुया हि छगपत्ति म्हुका हि तोंकेगु ।०। मनुया ह्म द्वक छगले त्यकुइतक सोयना बाह्य खनेदेका हानं पूजायाना, देशे काहाँ पुया द्वक फुकं ल्यूल्यू यंकालि देशंपिने वाक्ये छोयेगु— याकनं थुगु दोष शाम्य जुइ ।२।

हानं म्येह्म तीर्थिकाचार्य्यं विन्तियात, भो महाराज ! न्यना विज्याहुँ जिगु सफुलि थथ्ये चोयातगु दु। म्ये, दुगु, फँ, चोले, हें— हें मदुसा ख्यें नं ज्यु । नीह्म नीह्म याना जम्मा सछिम्ह पशुस्याना अष्टमातृका पीथे च्वना न्यापा न्यापा पंचबलि थुगुरीतं पूजायात धासा याकनं थ्व महामारी उपद्रव शाम्य जुइ ।३।

हानं म्येह्म तीर्थिकाचार्य्यं विन्तियात, भो महाराज ! जिगु थ्व सफुलि चोया तगु थथ्ये खः न्यया विज्याहुँ । जाकी न्यामुरी अथवा छमुरीं या जा थुया बछि प्रेत मूर्ति देकेगु मनुष्य छह्म स्याना प्रेतयात हि तोंका पूजा याय्‌गु । अनंलि स्यानाह्म मनु वलिपूजा याना गु प्रेतनापं थ्यना वाकिदुगु जाफुकं द्योनेतया (पुरेयाना) हानं पूजा याना चान्हे थ्व नर बलि वियागु प्रेतमूर्ति मनुनं कुविया शमशाने वाके छोय्‌गु । देशे उपद्रव दक्व शाम्य जुया याकनं सुख जुइ ।४।

हानं म्येह्म तीर्थिकाचार्य्यं विन्तियात। भो महाराज ! जि ज्वना वयागु सफु थुकि चोयातगु खँ न्यना विज्याहुँ। होम विघ्न जुल धासा हानं होम याय्‌मा, न्हापा गुजागु तालं यानागु खः। अथ्ये मफुसा थ्व वाकि दुह्म मचा नापं नीह्मतया होमयाना ज्या सिधेवं अग्नि सन्तोष जुया थुगु महामारी उपद्रव याकनं शाम्य जुइ ।५।

थुगु तालं उपदेश न्यूंपं न्याह्मयात संतोष जुइक दक्षिणा बिइ धुंका विदा विया छोत। राजाया मन संतोष मजु खोविवेका मंत्रीनाप खँल्हात थुमिसं धागु खँ फुकं चोया तल स्वैगु खँ माने याय्‌गु छंगु विचार गथ्ये खः। मंत्रीजुं लुमंका विन्तियात– भो नृप! थुमिसं धागुखँ अनेक मने धौंन्नजि वाल थ्व ज्या थगितयाना अग्निसर्पं धया वंगुदुः बालक सर्वज्ञ समान खः थ्व याके न्यनाया धागु छपिनि लोमनला–थ्वयाके छक न्यने माल।

मंत्रीजुं लुमंका व्यूगु न्यना राजा न्ह्यलं चाह्मथ्यें जुया– थिक धाल सतके छोया न्ह्योने तेहल। उगु सभाय् बालक धोंया वथाने सिंह समानं चोना छचालं सोया आर्य्यतारा लुमंका छक ध्यानं विचार यात।

थ्व बालकया रूप खवाः खना राजाया मन कंपथ्यें जुइका बुलुहुँ आज्ञा जुल। हे बालक धर्मदत्तजु! थन जुया चोंगु अशान्ति उपद्रव छं खना सिया चोंगु दु। आः थुगु बिघ्नशान्ति याय्‌त, थन तिर्थिक आचार्य्यपिके न्यनागु खँ चोया तयागु थ्व खः। छंगु विचारं छुयाय्‌गु। अग्निसर्पं छंके न्यनाया धया वंगु दुः छं स्युगु खं जित कनेमाल।

थथ्ये राजां धागु न्यना थ्व बालकं उपदेश बीत, छगु निगु खँ प्रश्न यात, भो महाराज! छपिनि थ्व नराहुति यज्ञयाना जिथ्यें जापि मचात धमाधम यज्ञस दुया छुकारणे यानागु!

छपिनिगु शरीरे मि पुइवले गथ्येचों! थ्व प्रश्नयागु न्यना राजां इतःयतः कंका ह्मपोस्ये वेका उत्तर बिल– चक्रवर्ति राजा जुया सकसिनं मानेयाका सोंख याय्‌गु इच्छा याना थ्व नराहुति यज्ञ यानागु जिगु शरीरे मिपुके मनं तर मिपुइ धका जि तच्वतं ग्या। अग्नि देव सपंजुया वयंगुलि छ छम्ह बाकिजुल।

बालकं ह्यानं न्यन– चक्रवर्ति राजा सीमाला? सीना वंसा गन वनीगु?

राजा लिसः विल– चक्रवर्ति जूसानं सोजा अवश्यमा– सिना वनीवले यमराजा नाप लावनि।

बालक न्हिला धाल– जित थन मचाखँ ल्हात धाइ– धाय्‌मखु खःसा जक ह्यानं जिनं खँल्हाय्।

बालक यागु खँ न्यना राजा खछि सुंक च्वना धाल– धंन्य बालक ह्मजक बालक बुद्धिजा च्वेलाह्म खः छं धागुखं न्यने धा ।

बालकं नोः वात– बालकपिं मि क्वफना स्यानागु कुकर्म चक्रवर्ति राजा जुया सोंख वानागु सुना सोया चोनिगु यमराजां सोया चोनीगु खःला ?

मचात मि क्वफाना स्यानागु कुकर्म लाकि– सुकर्म ?

कुकर्म खःसा छाय् यानागु ? सुकर्म खःसा जितनं क्वफाना धमाधग म्येम्येपिनं हया क्वफाय् हति थःपिनं छह्म निह्म क्वहाँ वनेमागु खः छाय् क्वहाँ मवनागु ?

थन तीर्थिक आचार्य्यपिसं धया विज्यागु खँ चोयातगु सोयेधुन । सर्पं न्यागु विष लिमकास्ये हानं विछें न्याकेथ्यें जागु खँ खः ।

थ्व उपदेश सुनां स्वंत गनचोना छुकारणे कंगु च्वयातगु सफु खः । थुलिमात्र छगु निगु खँ ल्हावले अनचोंपिं सकलें पाक तुल्यजुया सुनां उत्तर वीगु समर्थ मदुः । राजां विचारयात थ्व बालक सामान्य मनु मखु; बालक जुसानं ज्ञानजा यकोहे दुह्मखनि– थ्वयात होमयाये लागु जुसा छुजक जुइगु धका सकल यात थ्व खँ न्यका राजां प्रणामयाना जिमिसं मसिल आज्ञादेका विज्याहुँ ।

राजा नम्र जुया न्यस्येंलि बालकं मने आर्य्यतारा लुमंका उपदेश विल । भो महाराज ! थन सकल विद्वान्पिं दुथाय् जि बालकं खँ कनेगुजा योग्यमजुः तथापि मग्यास्ये सत्यवचन धाय्त्यना । सकसिनं मन पिमछोस्ये न्यना विज्याहुँ ।

चक्रवर्ति राजा जुया सोंख यानागु सोया चोनीह्म पाप पुण्य– (सत्य असत्य) खः। मचांत मि क्वफागु सुकर्म मखुः कुकर्म खः कुकर्मं कदापि जय जुइ मखुः । थन तीर्थिकाचार्य्य गुरूपिसं धागुखं चोयातगु– तथागत पिंगु वचन मखुः । छं गथ्ये सिल धाइ– वौद्ध विद्वान् पिंके न्यना तःतः धंगु पुस्तक अध्ययन यानासोत धासा बुझें जुइ । जि मचा खः जि अबु छह्म बौद्ध विद्वान् खः ।

उपदेश वोबले थःथगु स्वार्थी मिले मजुगु खँ कनेवं थ्व छुंसःह्म मखु धाइ कित तोजक दनावनि । थननं उजापिं देफुः । ज्ञान बुझे मजुपिं गुरू मदुपिं, अध्ययन मदुपिं सट् संगत मदुपिं थुजापिगु पुचले उपदेश वीवले, न्हाय्पनं मताह्मयात म्येहाला क्यनेथ्यें

मिखां मखंह्म कां यात, मतं थ्यनेथ्यें छु शोभा दैमखु । मूर्खपिन्त बोधयायगु तस्सकं थाकु । थ:थ:गु स्वार्थ पुरे यायत मखुगु ख: खगुयात मखुधका उपदेश बिया ज्या याकि-ज्या याह्मनं याकुह्मनं अधोगति नरक भोग याइ ।

भो महाराज ! प्राणी स्याना ज्या यागु धर्म धाइ मखु । अधर्म धाइ अधर्म सदानं दु:ख जक जुइ । प्राणी स्यानागु पापं जन्मपत्ति दु:खि जुया अल्पायु जुइ । परयात दु:ख बिया थ:जक सुख जुइगु ज्यानं अधर्म ख: धर्म याना धका ले:ताया जुइ ध्याचगु लें ब्वांवंह्म तुल्य धका सीकेगु पशु पंक्षि द्वछि स्यानागु मनुछह्म स्यानागु पाप लना स्वत धासा मनुस्यागु पाप फ्याचातुया चोनि धका धया तगु दु । आपालं मनुस्यंपि स्यात धासा पापया संख्या यायत थाकुइ । अथ्येया निम्ति प्राणी घाटक या ज्या यायगु योग्य मजु: । थुजागु ज्ञानतोता मिचेयाना, थ: सोम्वाह्मथ्यें प्राणी घाटक याना सनाजुइ अन्त्ये भयंकरगु नरकया गाले कुतुंवना द्वलंद्व: वर्ष तकनं थाहाँ वये फइ मखु ।

प्राणी स्यायगु समान पाप म्येगु मदु । हे महाराज ! राजधर्मेनं अपराध मदेकं स्यायेमज्यु अपराध हे दुसानं विचार वाँलाक यायमा । संग्राम जुइ वलेनं आतताइ (अपराधि) पिं अथ्यें तया छुं दोष मदुंपि निर्बलतेत घाटक यात धा:सा थुकिया दोषं लिपा नरक भोग याना दु:ख भोग याइ ।

मनं सुखजुये धका इच्छायाना ज्या अपराधि जुया याइ सुख जुइ अवश्य मखु: । अमृत तोता विष प्रेम याह्म समान जुइ । बिषं कल्यान याइ मखु: अमृतं जक कल्याण याइ- अमृत सेवा यायगु हे अहिंसा ख: ।

दु:ख जुइगु लें ब्वांवना सुख जुइ धयां छ्याय् दु:ख हे जुइ । मोहेलाना सुख जुइ धका कुकर्मया ज्या यात शत्रुभापायाना थ:त थमं नि दु:ख जुल धका धका मलका चोया जुइगु परम मूर्ख ख: धयागु प्रमाण त:त: धंगु सूत्रे चोया तगु बुद्ध बोद्धिसत्व पिगु बचन दु ।

सछिव स्याह्म मनुष्य वालक पिगु प्राण हरण यायगु ज्या मि ववफाना स्याना प:छह्म चक्रवर्ति जुया सुख जुइगु होम क्रिया नराहुति यज्ञ यात, आ: दु:ख जुल धका हत: मत: कना हाला सना जुल- थ:गु मनयात थमं विचारयाना रक्षा यायमा-

चक्रवर्ति राजा जुइगु वखत गुवले गुवले तिनि दुःख मात्र न्ह्योने वल थ्व न्ह्योने वगु दुन्ख मदेकेत मनं वाय्का सोत धासा खनि । अले थनं परयानं रक्षा जुइ । थःगु चित्त यात रक्षायाय् मफेका तप यासानं तप यानागु सफल जुइ मखु न्हापालाक चित्तयात समाधान याय् फेकेमा ।

भिगु मभिगु ज्या थमं यानागु थमं हे भोग याना फुना वनि । गथ्येजा छें, बुं धन, इना बोगु थ्यें मखुः । थथ्ये सोका परप्राणी उपकार जुइगु उपाय याक्यें स्वर्ग लोके वने दइ । परयात दुःख विलकि लिपा थःतनं दुःख हे अवश्य जुइगु खः ।

भो महाराज ! मनुष्यपिनि उत्तमगु धर्म यज्ञकमं खः धका तःतः धंगु यज्ञ राजा पिसं याइ– यज्ञ जक मखुः उत्तमगु धर्म– मिथ्यादृष्टि अविद्या हिंसा थुजागु याक्यें भिन्न जुया ज्या याय्गुयात धाइ ।

मिथ्यादृष्टि, अविद्या हिंसा, थुजागुलि प्रेम जुया यागु ज्या यात अधर्म धाइ । न्ह्यागुनं सकल कर्मस होम विना ज्या सिद्ध जुइमखु धयातल । प्राणी स्याय्गु होमं थतनं लिपा स्याना होम याइ । संसार श्रृष्टिनिस्ये बुद्ध बोधिसत्व पिंगु वचन थथ्ये दु । प्राणीपीं उपकार जुइगु होमयासा तिनि सिद्धि प्राप्त जुइ धागु खः । संपूर्ण विधि कर्म शुद्धरूपं ज्यायाय्मा अलेतिनि मनोरथ कार्य सिद्धि मिले जुइ । मिचेयाना, विवेक विचार मयास्ये दुष्टचित्तं विपरीतगु ज्या यातधासा अखगु असिद्धि मात्र प्राप्त जुइ ।

भो महाराज ! छपिसनं थथ्येहे विपरीतगु ज्या यात, अथ्ये यागुलिं विपरीत जुया देशे महामरी रोग उत्पन्न जुल । छपिसं सद्धर्म ज्ञान न्यने मफुगुलिं विवेक विचार याय् मफुत ।

हानं न्यना विज्याहुँ-- (१०७) सछिव न्हेह्म जिथ्येंजापि बालक यज्ञस खने मदु धाल गनवन, अग्निसर्प याके न्यंगुजुसा अवश्यनं कनि । आ जि कने, छोया चोंगु मि वांछोसानं अन मलास्ये अकाल मृत्यु निवारण जुया पंछि वोया वनेथ्यें आकाश मार्ग स्वर्ग वास जुल ।

स्वैंगु प्रभावं थथ्ये जुल धासा एकचित्तं न्यना विज्याहुँ । जित बालगृहे तेयंकल चान्हे १०७ सछिव न्हेह्मसिनं काल बल धका बोविया कसायात, तथापि मन धैर्य्य

बाना झ्याले भो सुला खोया बले-- आर्य्यपारा विज्याना दर्शन विया मृत्युंजय मंत्र दान याना छुं ज्ञान निगु प्यंगु कना लोप जुल ।

थ्वहे मंत्र पासा भापायाना सकल खंकना आर्य्य तारा मंत्र न्यंका थ्व हे मंत्र बोंगु प्रभावं मिकुतु मवंस्ये स्वगंवन-- जि छुह्य बाकि जुल जितनं न्हापालाक होमया थाय् बांछोगु जुसा जिनं स्वर्ग वनीगु खः थथ्ये वृत्तान्त खँ कना न्यंकल ।

आः हानं प्राणी स्याना ज्या यांत धासा थ्वया सिनं अपो विघ्न जुइ फुः। आम चोयातगु खँ फुकं सद्धर्मचर्य्य मखुः यज्ञयाय् मागु खः सद्धर्मचर्य्य याकें दान जप पाठ होम इत्यादि यासादेशे सकभनं शान्ति स्वस्ति जुया थःगु मनोरथनं सिद्ध जुइ ।

धर्मेण वर्द्धते राज्यं धर्मेण धनवान् भवेत् ।
धर्मेण सुखमाप्नोति धर्मस्वर्ग महीयते ।
तस्मातन कारये त्कश्चित्पर प्राणादि पीडनं ।
परो पकाराय स्वर्गाय नरकायान्य पीडनम् ।

धर्म यावयें राज्य बढे जुइ धर्मं संपत्तिनं बढे जुइ । धर्मं सुख प्राप्त जुइ धर्मं स्वर्ग वने दइ । अथ्येया निम्ति परयात पीडा जुइगु ज्या गुवलें मयाय्गु । पर उपकारं स्वर्गे च्वने दइ-- पर पीडा याकें नरके च्वने मालि ।

परात्मा स्वात्मना तुल्यं सुख दुःखं तथैवच ।
ध्यात्वैवं सु प्रयत्नेन सद्धर्मं प्रविचारय ।

परया शरीर, थगु शरीर उथ्यें भापीमा सुख दुःख नं समान यायेमा थथ्ये ह्यसोका सद्धर्म या ज्या यायेगु मनुष्यया बांलागु कर्तव्य जुइ। थुलि खँ थ्व बालक (महात्मा) नं कंगु उपदेश न्यना राजा रानी मंत्री तथा उगु थासे चोंपि सकसिनं निश्चयनं सत्यगु खँ खः धका बुझेजुल ।

राजां आज्ञां जुल-- भो बालक गुरू ! आः छुयाय् माल धया बिज्याहुँ। राजां थथ्ये धास्यैलि थ्व बालकं हानं उपदेश बिल ।

सर्व देवालयं चैत्यं सर्व धर्मोदयं वरं ।
सकल लोकमुकान्तं देनलोकालयं बरम् ।

चैत्य सकल देवतापिंगु छँ समान, संपूर्ण धर्मया उदय जुया धर्म प्रकाश जुया च्वंगु खः। सकल ब्रह्म लोकथ्यंक देवता पिंगु वासस्थान स्वरूप जुया चोंगु चैत्य मूर्ति धका धया तल।

थुजागु चैत्य छगव धर्मधातु या प्रमाणं स्थापना याना आर्य्यतारायाा धारणी मंत्र स्तुति तथागतपिं लुमंका स्तोत्र वोना दर्शन प्रणाम धुंका भक्तितया पूजादि क्रमानुसारं याइ- संपूर्ण दोष (पाप) निवारण जुया अकाल मृत्यु नाना प्रकारया रोग अष्टमहाभय हरण जुया तत्कारणं थ्व महामारी विघ्नोपद्र शमण जुया देशे सकल या कल्याण जुइ।

सुनां स्वयम्भू चैत्य बुद्धालय यात नाना प्रकारं अपहासयाना निन्दायाइ वन्दना पूजादि मयाइ- थुजापिं लिपा स्वांथ ग्वाज्यो जूवनि- सदानं दुःख यागु अनुभोग याना चोने मालो। सुनां नित्य दर्शन प्रणाम मात्र याना चाहुला श्रद्धातइ- थुजाह्मयात बुद्धभक्ति याकनं अग्रबोधि (बोसिसत्व) जुया अनुत्तर ज्ञान लाना मोक्षलाभ जुइ।

भो महाराज ! जि अबु ब्राह्मण रतिशर्मा बौद्ध विद्वान् जुं आपालं सज्जनपिंगु पुचले चोना धर्मोपदेश न्यूगु जि न्यनातया- सत्ययुगे विपश्विबुद्ध तथा शिखिविबुद्ध या पर्याये शशिपट्टन देशे श्रृंगकेतु, पुष्पकेतु, स्वर्णकेतु राजापिसं तारा नामकया चैत्य चाहुला भक्तियाना वंगु- हानं त्रिरत्न नामकया चैत्य प्रदक्षिणादि पूजायाना प्रजापिन्तनं याका वंगु पुण्य फलं थुपिं वोधिसत्व जुया तथागत ज्ञानलाना संसारं मुक्त जुल।

थ्वहे ज्ञान लुमंका थननं चैत्य देकालि पुलांगु चैत्य गन गन दुः अन अन वना [त्रिरत्न हे तारे माँ शरण- माँ तारय] जित तरेयाना विज्याहुँ- थुगु प्रकारं नामकया चाजं थाना न्यकु पुया भक्तियात धासा याकनं विघ्न शान्त जुइ।

।। वोनेगु थथ्ये खः ।।

बुध्दं धर्मंच संघंच भजामि सर्वदा खलु।
तारां जिनेश्वरीं चैव नौमि मां तारय प्रभो।

बुद्ध धर्म संघ पिन्त प्रणाम, निश्चयमेव सदानं थथ्ये भावयाये।
हानं जिनेश्वरी आर्य्यतारा यातनं प्रणाम याना, हे प्रभू जित तरेयाना विज्याहुँ।

एकपाद पदोत्क्षेपात् गुंजातुल्य हिरंण्यकं ।
दानस्य फलमान्पोति वदन्ति च मुनीश्वरैः ।

छपला छिनाया छगुरति सुवर्ण दान यानागु पुण्य प्रांप्त जुइ धका मुनीश्वरपिसं धया वंगु दु धका थथ्ये चोबा तगु दु ।

लाता पाक पिसं बोने फइ मखुगुलि त्रिरत्न आर्य्यतारा नामकयां बाजं थाना न्यकु पुया न्यंकेगु कारणे व पशुपंछि तेतनं न्यंका वीगु कारणे चैत्य चाहुला भक्ति यायुगु थ:नं परनं कल्याण जुइगु खः । न्यनामात्रं अकाल मृत्यु तरे जुइ- दर्शन यानागुलि पाप नाश जुइ । लुमंकागुलि स्वर्गवास दइ- त्रिरत्न आर्य्य ताराया प्रसाद खः ।

धन द्रव्यानि रूपेण क्षुद्र विस्तारितं मतं ।
आमीष भोजनं चापि हिंसाचनतु कारयेत् ।

धन द्रव्यादि खर्च यायेत त्यागी जुइमा, स्वार्थी जुया नेगुलि जक अल्पोयाना भाव यायगुलि तिसिना धर्म जुइ मखु । सद्धर्म चर्य्यया ज्याय् हिंसा कर्म हानं आमीष भोजन (नये) मज्यु धया तल ।

दातव्वं सुगते दानं दानाद्वै लभ्यते सुखं ।
दाना द्वै लभ्यते भोग्यं दाना द्वै लभते धनं ।
दाना त्सं हरते शोकं दाना द्वै दुःख नाशनं ।
दाना द्वै लभ्यते मित्रं दानाद्वै सर्व शान्तिकम् ।

दान यायगु योग्य बुद्ध संघ पिन्त खः तथा म्येपिन्तनं दान यानागु पुण्यं सुख जुइ । लाभया निम्ति जक मखु निश्चय याना दान यानागुलि यको आयुर्दा दया सुख भोग याये वइ । दानया फलं धन संपत्ति नं लाभ जुया भाग्यमानि जुइ ।

दान याकें शोक संताप हरण जुइ- दान याकें दुःख मदे । दान याकें इष्ट मित्र लाभ जुइ- दान याकें सकल शान्ति जुइ ।

थथ्ये प्राणी मस्यास्ये यज्ञ यात धासा शान्ति पुष्टि जुया, वशीकरण दयां शत्रु मदेगु- स्वर्ग वास, मनोरथ पूर्ण जुइगु खः । छुं शंखा मतस्ये यायेमा, संखा याकें विघ्न जुइ- उकीं शंखा दक्व तोता नराहुति या अर्थ सीकां ज्या याना विज्याहुं

प्रमाणः- अष्टोत्तर शतानां वै मानवानां च भावतः ।

अष्टोत्तर शतैः पुष्पै मध्यि पुष्पै स्तु शान्तयेत् ।

सछि व च्याह्म मनुष्यपिं आहुति बोगु या भावं सछि व च्याफो द्वाफोस्वां मात्र आहुति बिया होम यासा शान्त चित्त जुया अग्नि संतोष जुइ ।

थुगु प्रकारं बाल गुरू उपदेश व्यूगु न्यना, राजां आज्ञा जुल । हे मंत्री राज पुरूषपिं ! गथ्ये बाल गुरू धागु खः अथ्येहे याय्गु जुल- सकल वस्तु तयार या।

तथास्तु याना सकल मिले जुया मामागु वस्तु तयारयाना शिल्पकार सःता चैत्य स्थापना याय्गु ज्या आरम्भ यात । राजा या छँ क्वसँ छग, देशे दथ्वी छग, तीर्थे छग स्वंग चैत्य मूर्ति स्वयंभू बुद्धालय क्रमानुसारं शुभ दिने स्थापना याना सद्धर्मचर्य्य पूजा याका याउस्ये चोंक ज्या सिधेकल ।

थुगु बखते बाल गुरूया बुद्धि आर्य्यतारा देवीया मंत्र कापते चोका ताहाकगु पँ कठिस बोय्का दिग् विदिग् सकभनं याय् थासे राज गृहेनं स्वाना ध्वजा पताकादि किंकिनीजाल केरामां स्वाना सुगन्ध धूप थना आर्य्यतारा नाम उच्चारण याका मंगल यात । उगु देशे कल्याण जुया प्यन्हु दुबले महामारी रोग शांम्य जुया वन रोग जुया चोंपिनं लायावल । न्हापाथ्यें सकल या आनन्द जुल उगु देशे चोंपि राजा प्रजा सकल सिनं थ्व वाल गुरूया बुद्धि खना खुसि मजुपिं सुंहे मदु सकसिनं धन्य २ थ्व महापुरूष धका वयान यात ।

थुगु वखतस राजा रानी मंत्री म्येपिं सकसिनं थ्व बालक सर्वज्ञ तुल्यह्म खः धका सीका बिन्ति यात । छलपोल यातनं यज्ञस होमयाय् लागु जूसा जिमिगु छुगति जुइगु धका संताप याना राजां क्षमा फोन । थ्व बालक न्हिला- भो महाराज ! सकलया जय मंगल ज्वोमा आः छुं धन्दा मन्त क्षमावो धुन । छलपोल या छुगु ज्या वाकि दनि- विघ्न जूगु यज्ञ हानं याका विज्याहुँ । महाराजां आज्ञा जुल भो सर्वज्ञ गुरू- अग्नि सर्पया वचन दुः । छलपोल गुरू जुया ज्या यासा जक ज्या सफल जुइ) म्येपिंगु ज्या सोयेधुन जि तःधंगु धोका नया ।

थथ्ये राजां विन्ति यास्येंलि- वाल गुरू विचार याना धाल। भो राजेन्द्र! महाराज, थथ्ये जुस्येंलि जि छगु ढँ विन्तियाय् त्यना, जिगु उमेर थ्वहे खः ब्राह्मण पुत्र खःसानं यज्ञ यायगु विषये गुरूपद छगु अधिकार जिके मदुनि । जिं तीर्थवना स्नान यावने जित जिदा व्युः अधिकार कया वये । थथ्ये धास्येंलि राजा प्रशन्न जुया बिज्याहुँ धका बिदा बिल । तथास्तु याना याकचा उत्तर दिशा स्वया सुथे बालक पिहाँ वन- ववं विहंगम नाम निर्मलगु छगु तीर्थे थ्यन- मन आनन्द याना स्नानयाय् धुंका छथाय् बास यात । सज्जन वर्गपि वया स्नान याना फिया चैत्यदेका पूजा पाठ दानयाना वनीगु सोया मनं चिन्तना यात । थुगु तीर्थ उत्तम स्थान खः थन जि याकनं थ्यन। आः जि गनवने मालि नराहुति यज्ञकर्म छु विधानं याय्गु सुनां कना जित शिक्षा दिक्षा विइ धका विचार याना च्वन ।

युगु समये बनं भिक्षु छह्म क्वहाँ वया तीर्थे स्नान याना स्वाँ फल ज्वना थाहाँ वन । थ्व खना बालकं विचार यात, थ्व भिक्षु वंगु थासे वंसा जितनं कल्याण जुइ धका पलेस्वां छफो ज्वना वन । भिक्षु न्हापालाक थ्यने धुंकल । लिपा च्वेथ्येने धुस्येंलि बनया दथुस आपालं योग्यपिं भिक्षुसंघ मुना धर्म देशना याना विज्याह्म क्रकूछन्द तथागत दर्शन प्राप्त जुल । धंन्य जिगु भाग्य धका दना सोया च्वन ।

क्रकूछन्द तथागत सकल विद्याया आचारणं संपन्न जुया सुगत लोकवित् जिन धायका देव मनुष्य पिनि गुरू जुया सद्धर्म उत्तम ज्ञान कना पुरूष दक्वया सिंहसमान सारथि जुया विज्याह्म भगवान खः ।

थ्वसपोलं उपदेश वियागु विना आज्ञा जुल- हुँकन दनाच्वंह्म बालक यात थन वोना हति । छह्म भिक्षु वना बालक वोना हया न्ह्योने तेहल- बालक चाहुला ज्वना वयागु पलेस्वाँ दोहलपा पालिस भो युया, पुलिचुया ल्हा विन्तियावा च्वन ।

बालक यात स्वया थमं स्युसानं अन चोंपिन्त सीकेत क्रकूछन्द भगवानं न्यना विज्यात । हे बालक ! थन छाय् वयागु- छं मां अबु छंगु नं नां छु छु गन जन्म जुयाह्म जात छु ? । यथ्ये न्यंवले बालकं खोंवि वेका विन्ति यात, भो भगवान् जिगु दुःख छलपोलं स्युः तथापि कने । जि कनकावती देशे जन्म जुह्म जि अबु रतिसर्मा

ब्राह्मण, माँ रत्नावती ब्राह्मणी जात ब्राह्मण जिगु नाम धर्मदत्त । च्याद फुइथ्ये चोंवले जजमान कार्य्य जित अबुं बोनायंका वने थ्यंवले छह्म सिवजायात नासुतया वंह्म (१५) दिन तकनं अबुं कामव । थ्व सिं वंजानं द्वछिदाँ कया रत्नकोशवती देशे नराहुति यज्ञ याना चोंह्म जुजुयात मिया हल ।

अनंलि वालगृहे तगु, अन चोंपि सछिव न्हेह्मस्यें बोविया कसायागु थमं सासना नयागु रात्रिस भक्तियाना आर्यतारा लुमंका स्तुतियाना दर्शन प्राप्त जुया मृत्युजय मंत्र दान याना– उपदेश विया अन्तर ध्यान जुगु थमनं अन चोंपिन्त मंत्रदान वियागु नराहुति यज्ञस बालकपिं होमे क्वफागु थः छह्म वाकि बले अग्निसर्प पिहाँ वया धयावंगु अनलि देशे महामारी रोग जुया मनुत सिना वंगु– थमं उपदेश विया राजायात बोध याना चैत्य स्थापना याका शान्तियाना महामारी उपद्रव मदेका वियागु खं कना आः जित गुरूयाना विघ्न जुगु नराहुति यज्ञ याके धाल' थुगु विषये शिक्षा काय् धका बिदा कया पिहाँ वयाम्ह थन छलपोलया थासे लावल जित रक्षा याना बिज्याहुँ ।

थुगु खं न्यना अनच्वंपि सकल आश्चार्य्य जुया च्वन । क्रकूछन्द बुद्ध न्हिला विज्वात । सुनन्द महाभिक्षु दनावना प्रणामयाय् धुंका क्रकूछन्द या न्ह्योने चोना छलपोल छाय् न्हिलागु धका प्रश्न यात । क्रकूछन्द बुध्दं आज्ञा जुल– हे सुनन्द भिक्षु ! जि न्हिलागु कारण दुः कने– हे बालक छंनं वांलाक न्य ।

पद्मपुरि नाम देशे गुणशील महाजन वैश्यजाति छम्ह दुः थ्वया पतिव्रता स्त्री गुणवती धयाम्ह खः । सन्तान मदया आपालं धन खर्च याना अनेक पूजादि धर्म यात सन्तान मदया दिक्क जुइका चोन ।

छम्ह बुद्धोपाकश छम्हस्यें त्रिरत्न शरण आर्य्यावलोकितेश्वर यागु उपोषध व्रत या विधान कना वन । थ्व व्रत यास्येंलि गुणवतिया गर्भवती जुया झिला दस्योंलि पुत्र जन्म जुस । थ्व गुणशील यागु संपत्ति भोग याय्त शत्रु जुया च्वंपिं फुकि तेसं जोतीषयात खं न्यका थ्व बालक अबुं छ्वा सोये मज्यूम्ह छें तल धासा याकनं अबुसिना वनि । हानं संपत्ति नाश याइम्ह इत्यादि अनर्थंगु खं न्यंका जोतीष यात धनया लोभ क्यना जोतीषं गुणशील यात धाल । थ्व बालक याकनं देशं पिने वाकेछो ।

थ्व खँ विश्वास याना पतिव्रता स्त्री गुणवती यात खँ न्यंका बल जफतं रात्रीस मचा वाके छोत । देशं पिने थाँय् दुथाय् वांछोय् धुंकूम्ह बालक धों प्यम्ह वया स्याना नये धका वबले लोकेश्वर या सुदृष्टि सोया चोंगुलिं मचाया रूप धों तेगु मिखाय् सिहया मचा खन– ग्याना विस्युं वन धों तेगु भय मन्त ।

अनंलि माँम्हसिया मन त्याग याय् मफया स्वामीया वचन पालन याय् धुन । मचा काय् धका वन– जि जन्म यानाम्ह पुत्र छँ यंके धका ज्वनेत थिक यावले थ्व बालकं जित थिलकि जि थथ्यें सिनावनि धका खँ न्यंकल– सुथसिगु प्रहर जुल लाज जुइका मचा तोता गुणवती माँम्ह छँ वन । सुथेजुल सकल मनु तेसं खन नाना प्रकार या खँ जुल । उगु वखते देव पुत्र छम्ह गृद्ध रूप कया थ्व बालक यात गृध्दं ज्वना आकाशमार्गं हया उत्तर दिशा कनकावती देशे चैत्यया फुसे इलामेतया गृद्ध थ:गु थासे वन ।

थुगु चैत्यसेवा याना चोंम्ह रतिशर्मा व्राम्हणया स्त्री नापं चैत्य पूजा यावंवले थ्व वालक खना निम्हसिया खँल्हाना झी सन्तान मदया थन चैत्य सेवा याना च्वनागु या प्रभाव ख: झीसं यंका थ्व पिवनिम्ह बालक यात पिध्यना झीगु व्राम्हण या कुले तया प्रतिपाल याये धका हया पिध्यना व्यंका मामागु कर्म खँका स्यना कना पालन याना धर्मपुत्र धका धर्मदत्त नाँ छुना ८ बर्षसम्म छँ तया पुत्र समान याना तम्ह ख: ।

थ्व बालकं फों वइपिन्त नका मखँक लँ वसा ध्यबाधिबा छोगुलि लिपा झीत फोगों याइ थयागु विचारं निम्ह त्यपुया सल्हाय:ना जजमानया कार्य्यस दान कायगु धका हेका हया थ्व वालक बने सिवंजा काष्ठाहार यात ल: ल्हाना ब्राम्हण थगु छँ वन । सिवंजायाा ल्हाते लात वालक थ्व ख: । थनं क्वेयागु खँ थ्वंहे धाय् धुंकल सीकि । थुगु प्रकारं आज्ञा जुगु खँ न्यना बालकं तच्वतं अपशोच यात ।

ककूछन्द भगवानं बालकयात बोध याना विज्यात– छ वैश्यजाति ख: आ: छ ब्राह्मण पुत्र धासां जिल– अवचोच याय् म्वा: छंगु कर्मभोग नं दु: छं भोगयाय् धुंकल थ:थ:गु न्हापा याना वयागु भोग लिपा कर्म फल जुया च्वनि थम्हं हे उगु कर्मफल भोग मयास्यें मगा १०।

थुगु खँ न्यना सुनन्द भिक्षुं ह्मानं प्रश्न यांत । भो भगवान् ! थ्व बालकं न्हापा छु याना वर्गुलि थुलि दुःख भोगयाय् मागु आज्ञा दय्‌का विज्यासा थनचोंपि सकलया नं थ्व बालक यानं संतोष जुइ । ० । सुनन्द भिक्षुं थथ्ये प्रश्न यास्यँलि ऋकुछन्द भगवानं, थ्व बालक या पूर्व जन्म यां खँ खना विज्यात ।

नैरंजना नदीया तीरे शारंग नाम जुया चोंगु छगु गां दुः थुगु ग्रामे बसुभद्र धयाह्म वणिक पुत्र छह्म दया च्वन, थ्वया पाशा बशुदर्प नापं व्यापाद याय्‌गु कारणे म्येगु ग्राम नगर भ्रमण याना लाभ जुइका लिह्नाँ वल, छगु स्थाने वास च्वना सुथ न्ह्यां दना गमनयाना वनि निह्म निगुलें लाना निह्म निथ्ये वनेलाल ।

पाशा मवनि धका निह्मसियां निथ्ये पिया च्वन लँ द्वन धका मस्युः । उगु

बखतस बसुभद्र या स्नानयाना थमं ज्वना वयागु नया च्वंवले तीर्थ चाहुला वह्म केहि दारिद्र ब्राम्हणया काय् मचा छह्मनं बोनावगु अन थ्यन । बसुभद्रयात स्वस्ति मंगल जुइमा, याकचा थन धनद्रव्य बस्तु ज्वना छाय् चोनागु भरिया मदुला धका नोंतुल-जिकाय् यातनं छुं नेगु दुसा दानया जि ब्राह्मण खः ।

थथ्ये धागु न्यना बसुभद्रं धाल,– जि वणिज पुत्र वैश्यजाति व्यापांद याना लिह्नाँ वया जि पाशा छह्म पिया चोनागु भरियानं थःहे सुया वया जि नापं वह्म बसुदर्प पाशा छथ्ये लात छं खँला धका न्यन । निम्हेसितनं छुं नेगु दान यात निह्मसियां नल ।

थ्व ब्राह्मणं बिन्तियात छं पाशा जिं माला वोंनाहये थ्व मचा थन तया थके विचार यानाति । बसुभद्र खुसि जुया ज्यु जिं विचार याय् जि पाशा माला हति धया छोत । बसुदर्प वणिज थःगु छेँ पाथ्ये म्येगुहे लँ वने थुंकल । मावंह्म ब्राह्मणं लुइके मफुः नाप लाना बोनायके फुसा सिलपा बीगु आशायाना लें नाप लापिगु नां न्यना उथ्ये थुथ्ये भ्रमण याना जुल गनं नापमला ।

छथाय् छह्म साहुया दान याना च्वंगु खबर न्यना अन दानकाय् धका ब्राह्मण वन लँ तापागुलि संन्ध्याइले थ्यन, वहनी जुल साहुँ दान याना भोजन याकल । थःकाय् लुमंका ब्राह्मणया नुगः मछिकल । काय् कावनेत बहनी जुल– कन्हे न्हापानं वनेधका अनसं वास यात ।

उख्ये पाख्ये वसुभद्रया मचा जिम्मा कया वने न्हिछि चोने धुंकल बहनी जुलनं ब्राह्मण थ्यंक मवगुलि मनस अनेक लुमंका मचायात धाल। छं अबु आ:तकं मव छ खोय्मते थ्यं कन्हे जक वइगु जुइ छाय् खोया धका हेका थ्यन, थ्व मचानं च्यादया उमेर न्ह्योवेकल।

भसुभद्रं विचार यात बने थ्व मचा नाप चोना जित कल्याण जुइ मखु:। न तोता बनेगु खुंवसा छुयायगु थथ्ये चिन्तना याना चोन सुथे जुल नेगु बस्तु छपों न्ह्योवह्म मचा नापं तया बसुभद्र थ:गु सामान ज्वना थगु छें पाख्ये वन। मचा न्ह्यालं चाल याकचा खोल अबुं कामवनी गनवनेगु जित तोता थ्व बसुभद्र दाजु वने धुंकल छुयाय् गुगुयाय् जुया तोता थकुगु नेगु नया अन मचोंस्ये उख्य थुख्ये जुया फोना नया जुल। १५ दिन दुवले थ: अबु नं नापलात। निम्ह सिया थिति खेंल्हात थ:गु छें वोना यंकल।

अनंलि बसुभद्र थ:गु छें थ्यन- बसुदर्पनं थ:गु छें थ्यंका चोने धुकल निह्म नाप लाना परदेश वना व्यापाद यानागु हिसाब थ्यवा निह्मसिया इना कावले केहि अपो थ्यवा बसुभद्र याके जुल। थुपि :सिना वस्येलि जन्म कार्वाप बसुभद्र थ्व बालक ख: बसुदर्प काष्ठाहार, मचा नासुतया दान कावंह्म ब्राह्मणजु रतिशर्मा ख। छुं थ्यवा मतिचा थ:मं अपो कागुंलि न्हापायाह्म पाशा बसुदर्प, आ: काष्ठाहार जुया जन्म कावह्म सिनं द्वछि दां कया थ्व वालक मिया लाभ यात। बसुभद्रया थसं नासु क्याम्ह बालक बने तोतुगुंलि थ:त नं जन्म जुइवं वाका चवनेमाल- हानं च्यादया प्रतिपाल याम्ह रतिशर्मा ब्राम्हणं बने तोतल। ब्राम्हण अवुं कामवगु कारण थथ्येख:।

न्हापा वसुदर्प वणिजं दान बो धुंकुगु द्रव्य (थ्यवा) नुग स्यात धका लितकया पाप यागुंलि थुगु जन्मे दरिद्र जुया बने काष्ठाहार सिं वंजा जुवल। न्हापा बसुभद्रया दोष छकुचा थुलिहे मात्र ख:। थ्वं जन्म जन्म पति दान पुण यागु हानं लिपा थ्यकं याइगु थ्व थयां साध्य मजु:।

आ: बालक सोकि- थ्व बालक भविष्ये कलियुगया प्रथम चरणे शाक्य कुले जन्म जुया- जगतो हिताय निमित्ते सद्धर्म ज्ञान (अमृत) दान याइम्ह। आ:नं थ:त शत्रु भाव याना वोधिया कसायापि सद्धिव न्हेम्ह यात, वोधिचित्त उत्पत्ति याना भित्र

मापा आर्य्यंतारा या मंत्र दान विया उद्धार यात, थुपि आर्य्यंताराया सुदृष्टि स्वर्गवास जुल। थ्व चीचोगु पुण्य मखु थ्व बालक छम्ह अन मलागु जुसा– बालर्कपि फुकं मिं च्याना चोंगु यज्ञ शालास क्वव्वना सिना वनीगु खः।

निर्जीव सीधुंकुपिं मनुत शमशाने तया दाह याना भस्म याइ– संसार या स्वभाव रूपि धर्म खः स्वैतनं छुं दोष मदुः। सजीव म्वापि मनुत (प्राणी) यज्ञशालास क्वफाना दाहयाना भस्म याय्‌गु धर्म मखु थुकीया दोष कनेतहे थाकु।

थ्व वालक गुरू जुया थुजागु प्राणी घाटक याना (स्याना) याय्‌मागु ज्या गुवलें याय्‌गु योग्य मजु धका नराहुति याम्ह राजाया सभाय् च्वना उत्तमोत्तम सद्धर्म ज्ञानोपदेश विया बोधयाना वये धुंकल धंन्य थ्व बालक धया साधुकार विया विज्यात।

विहंगम पर्वते ऋकूछन्द बुध्दं ८ वर्ष दुह्म धर्मदत्त बालक यात शिक्षा विया भिक्षुयागु खँ।

इत्युक्ता सर्वकर्माणां शिक्षादत्वा यथाविधिः।
सर्वकर्म समुद्दिस्यं यथा योग्यानुसारतः।
सर्वज्ञमित्र पादेति नामसंस्थापितोऽप्यभूत।
एहीति करसं धायाऽभिषेकं प्रददौ मुनिः।

थुलि उपदेश बीधुंका ऋकूछन्द मुनि (बुध्दं) थ्व धर्मदत्त बालक यात न्ह्योंने तया यथा विधिक्रमं शिक्षा दिक्षा वियो आज्ञा जुल। हे धर्मदत्त! छ सकल कर्मया ज्याय् गुरू जुया योग्यानुसारं याहुं थुलि आज्ञा जुया प्रथम कलशाभिषेक कलशल् खँलुना स्नानयाका धया विज्यात, थ्व प्यंगु सागर तीर्थ स्वरूप जुया चोंगु कलशया लखँ स्नान याकागु तुल्य जुल।

(१) शिरे ल्हाति बुबु स्यानां सँमदेका हानं स्नान याका आज्ञा जुल– त्यागीया वस्त्रं पुना संसार अनित्य खः, धका ह्मसीका गृहत्याग याना भ्रमन जुइगु थुलि धया
(२) चीवर वस्त्र (भिक्षु) या लँ लःल्हाना पुंकल।
(३) खिखिरिका वोहले तेगु वस्त्र लःल्हाना पुंका धया विज्यात। छ सुनानं खनेवं त्यागी जुया बुद्ध ज्ञाने चोंह्म धका सीका काइ। थ्व चीवर वस्त्रं पुना प्राणी पिन्त उपकार जुइगु ज्याखँया नाय जुइगु।

(४) पिण्डपात्र (गोलपा गुलुपा) नं धाइ लः ल्हाना आज्ञा जुल। थनिनिस्यें सीकि-ब्व थल बुद्ध बोधिसत्व पिनि भोजन याइगु थल (पात्र) थुकी तया सात्विक भोजन याइगु- मदिरा, मांस, हि, थुजागु नेगु तोनेगु थल ब्व मखुः।

(५) नामाभिष्येक- छ धर्मदत्त भिक्षु जुल बुद्धया मंत्र ब्वना थनिनिस्यें गृहस्थि तेसं ब्यें ताको नया हाला जुइ- मजिल। दशशील प्रार्थना याका बुद्ध चिन्ह स्वस्ति शिरे ह्यासुगु सिन्हलं नन्दा वर्त धाइ चोया, बुद्ध जन्म जुइवले न्हेपला छिना पलेस्वां उत्पत्ति याना वयनो, ब्वय्यें सप्तपद छिका गमनयानालि भिक्षा दान कया प्यन्हु या भ्रमण जुया वान व्यूगु नया हानं थन वा धया धर्मदत्त यात याउस्ये च्वंक भिक्षुयाना विज्यात। भिक्षादान कया वा धया छोत।

विहंगम पर्वते-ककूछन्द बुद्धं ८ वर्ष दुह्म धर्मदत्त भिक्षुयात
वज्राचार्य्याभिष्येक व्यूगु खँ।

न्यान्हु दस्येंलि गुरू ककूछन्द बुद्धया न्ह्योने उपस्थित जुया साष्टांग प्रणाम याना ल्हाः विन्तियाना चोन गुरू ककूछन्द बुध्दं आज्ञा जुल।

हे धर्मदत्त भिक्षुजु! छ शरीर बालक जुसानं ज्ञान तःधिकह्म खः। त्रियान (श्रावक प्रत्येक महायान) चर्य्य या ज्ञान स्वयं सीका चोने धुकूह्म खः। आः नराहुति यज्ञस गुरू जुया ज्या सफल याय्त थन वल भिक्षुयाय् धुन- छन्त वज्राचार्य्या भिष्षेक (वज्रयान) चर्य्य यायें कर्म (ज्या) याकेत सर्वकर्माधिकार पदयागु शिक्षा ज्ञान विया छोय्त्यना ग्रहण या।

थुलि खँ न्यंका भिक्षुचर्य्य चीवर बस्त्र पिण्डपात्र दान याकल-

(१) प्रथम कलशा भिष्येक ष्यंगु सागर (तीर्थ) या प्रमाण वोधिसत्व, देवतादि पिसं स्नान याना वंगु तुल्य साधन क्रिया पूजायाना तयागु थुगु कलशा भिष्षेकं स्नान याका छंगु काय शुद्ध यानागु खः छं सीकि धया शिक्षा विल।

(२) द्वितीय तुयुगु चीवर बस्त्र लःल्हाना पुंका वज्राभिष्येक वज्र लःल्हाना जगु ल्हाति ज्वंका नुगले थोका बुद्धचर्य्ययां ज्ञान जिनं धारण याये धाय्का ब्व बुद्ध चिन्ह धारण याय्गु सीकि थथ्ये धया शिक्षा बिल।

(३) तृतीय घण्ठा भिष्येक (गँ) लः ल्हाना खगु ल्हातों ज्वंका थाका खगु पुलिस ल्हा विके विया जि धर्म ध्वनि (शव्द) न्यंका, थ्व धर्म चिन्ह प्रज्ञा ज्ञान स्वरूप या ज्याभ धारण याय्गु धका सीकि थथ्ये खँ कना शिक्षा विल ।

(४) चतुर्थ नामाभिष्येक छंगु नाम थनिनिस्यें सर्वज्ञ मित्र पादाचार्य्य जुल धया शिरे बज्र थिया जापमाला लःल्हाना कोखाय्का धया विज्यात– थ्व जापमाला संघया चिन्ह धका सीकि– न्यास तथा जापबिधि प्राणायामनं धाइ जप लुमंका चोनेगु आदि बुद्ध (वज्रसत्व) या मंत्र न्यंका, मंत्रा भिष्येक नं धाइ थुगु मंत्र विद्या वोना जापमाला हिकेगु सीकि धया शिक्षा बिया विज्यात ।

५) पंचम मकुटाभिष्येक मकुद लःल्हना दर्शन ज्ञानया शिक्षा तथा दिक्षा (ज्ञानालोक) धया विज्यात । थ्व मकुटस न्हापयागु कल्पे जुया विज्यापि पंच तथागत न्याह्म– १) वैरोचन २) अक्षोभ्य ३) रत्नसंभव ४) अमिताभ ५) अमोघसिद्धि आदि बुद्धपिगु चिन्ह सहितगु चूडामणि सकसिनं प्रणाम याना पूजादि यानातगु धका सीका शिरे धारण याय्गु मकुट (तपलि) धया पुइका थुजागु गुरू पद बज्राचार्य्य छन्त याना, थुगु विधि पंचाभिष्येक विया ।

दशाकुशल (पाप) तोता, दश शील धरे याना गुरू जुया म्येपिन्तनं ज्ञान कना– मिथ्यादृष्टि अविद्या (अहंकार) हिंसाकर्म मयास्ये बज्राचार्य्यं पुज्य गुरू जुइगु परम कर्तव्य खः धका कना विज्यात ।

थनंलि थ्व सर्वज्ञमित्रं क्रकूछन्द गुरू या न्ह्योने चोना अष्टांग प्रणाम याना, रत्न मण्डल दोह्लपा, पाप देशना याचना पुण्यानुमोदन याय् सिधेका आपालं हर्षयाना विदा कया क्रकूछन्द बुद्ध गुरू छोया हःपि पाशानापं लिहाँ वया रत्नकेतु राजाया थासे थ्यंक वल ।

राजां प्रणाम याना धया विज्यात, छपिं विस्तार जुल– गन विज्याना न्हापा थ्यें मखुत तच्वतं बांलागु रूप जुया विज्यात ।

सर्वज्ञतित्र गुरू न्हिला– विस्तारं थः वना वयागु खँ– क्रकूछन्द बुद्ध दर्शन लाना पःत याना हःगु खँ वृत्तान्त कना सकलयात न्यंकल– राजा खुसि जुया विन्तियात, भो गुरू ! यज्ञ विघ्न जुगु हानं याय्त छुयाये माल– छपिसं धागुतक याये कना विज्याहुँ ।

थथ्ये धार्स्येलि सर्वज्ञमित्र पादाचार्य्य खुसि जुया न्हापालाक धर्म यायगु खँ कना बिज्यात। भो महाराज ! न्यना बिज्याहुँ– यज्ञ यायेगु खः न्हापालाक थुगु धर्म छगुनि न्यना बिज्याहुँ जिनं कने।

सत्ययुगे विपश्विबुद्धया वचन न्यना शशिपट्टन देशे श्रृंगकेतु राजां, गन्धवती देशे इन्द्रपृष्ठ राजां, चैत्यव्रत यानां चैत्य थानागु गर्भेतया तःगो याना चैत्य बुद्धालय देका पूजादि सत्कार याना, देशे महामंगल यांना प्रजापिन्त सुखीयाना वन।

अनंलि शिखिवी विश्वभू तथागत पिगु आज्ञानुसारं वाराणशी देशे कीलकीर्ति (कृकीराजा) तथा म्येम्येपि राजा पिसंमं चैत्यव्रत थमंयाना म्येपिन्तनं याका गर्भेतया म्येगु चैत्य तःगो जुइक देका पूजादि पाप देशना याका मंगलकार्य्य यना देशे प्रजापिन्त दुःख मदेका सुखयाना वन।

थथ्यें थन छपिसनं याना देशे मंगल कार्य्य जुइका प्रजा सुखी याना– बुद्धचर्य्य या ज्ञान, अहिंसा करूणा शान्ति आनन्दगु सद्धर्मचर्य्य धर्मोपदेश थाय् थासे प्रचार याका बिज्याहुँ। महामारी रोगं प्राणीपिं सिना देश अमंगल विशोभा जुया चोंगु फुक मदया देश मंगल जुया शोभा दया प्रजापिं ज्ञान वुद्धि दया सुखी जुइ छलपोल पिनिनं कल्याण जुइ। अनंलि लिपा विघ्न जूगु नराहुति यज्ञ सफल जुइ थथ्ये खँ कना ज्या याकल।

पद्मध्वज पलेस्वां चिन्ह, मयूर ध्वज म्हेखा चिन्ह, कलश चिन्हया ध्वजा पुस्तक चिन्हया ध्वजा क्रमश, पूर्वे दक्षिणे पश्चिमे उत्तरे स्वाना पताक किंकिनीजाल इलां प्रतिमा खाया आर्य्य तारामंत्र यागु ध्वजा सकभनं बोयेका सुगन्ध धूप थना, केरामा केटकी स्वांमा त्रिरत्न ताराया नाम उच्चारण याका अष्ट मंगलया चिन्ह बोया प्रजापिन्त खबर न्यंका तोंल पत्तिकं राजदरबारेनं चैत्य ब्रतयाका चैत्य याका सकलयात ब्रत याकल।

क्रकूछन्द बुध्दं बिया बिज्यागु उपदेश थ्व सर्वज्ञमित्र पादाचार्य्य गुरू राजदरबारे सकलयात तथा प्रजापिन्तनं थथ्ये न्यंकल।

पंचामृतादि भुक्तेन मासपर्य्यन्त माचर।
विशेष श्रावणे मासे कार्तिके च विशेषतः।

सद्धर्म चर्य्यं माहिसा सर्वसत्वार्थ कारणात् ।
मोहेन प्रकृत श्रापि सर्वकार्य्यं विनश्यति ।

पंचामृत आदि (दुरू, धौ, घ्य, कस्ति, शाख) अथवा चिनि मिश्रि सहितगु क्षीर मधि फलाहार याना छगु मासतक नियमानुसारं याय्मा । मुख्यनं श्रावण मास अथवा कार्तिक मासेनं ज्यु । थथ्ये सद्धर्मचर्य्यं याय्वले सकल सत्वपि हित्त सुख याय्या निम्ति हिंसा याय् मज्युः । मोह् जुया अहंकारं यात धासा थ्व जक मखुः म्येगु ज्याय्नं सकल ज्या या पुण्य नाश जुइ । गुगु याय् मज्यु नेमज्युगु खः निषिद्ध याना ज्या यासा पूर्णरूपं फल प्राप्त जुइ । मयात धासा होः गंगु थले लःतेथ्यें जुइ । थुगु प्रकारं उपदेश बिया ज्या याकल । उगु समये आर्य्यतारा प्रशन्न जुया पुष्पवृष्टि जुल सुगन्धं वास वगु फेवल शुभ निमित्तगु पृथ्वी कंप जुल ।

थुगु समये सर्वज्ञमित्र पदाचार्य्य गुरू न्यंकल धंन्य २ महाराज सध्दर्म ह्यसीका ज्या यात जय मंगल जुल । हानं धाय् त्यना, सकल धर्म याइवले उत्तमगु धका यज्ञ होम याइगु भिगु ज्या खः सःसा सिध्दि दइ-- मससा असिध्दि जुइ । गथ्ये यासा सिध्दि असिध्दि जुइगु महाराजं सोय् धुंकल तथापि जिन्यना वयागु खँ कनेत्यना ।

स्वयम्भू त्रिरत्न बुध्द बोधिसत्वादि हानं ब्रह्मा विष्नु महेश्वर इन्द्रादि दशदिग् लोकपाल चतुर्महाराज पिं आवाहान याना पूजा याइ । थुमिगु न्ह्योने प्राणो स्याना ला हि नकेगु योग्य मखुः धका सोका अथ्ये अयोग्यगु ज्या मयात धासा याकनं ज्या सफल जुइ थुकीयात सिध्दि धाइ । थुकीं भिन्नगु ज्या असफल जुइ असिध्दि धाइ । सिध्दि दैगु मदैगु फोगु ल्हाते दुः । आः हानं होम याय्गु विषये न्हापालाक खँ न्यने फँकेमा, सत्ति व च्याह्म मनुष्यपिं म्वा म्वा यज्ञे क्वफना होम याय्गु छु विधि खः उजागु विधियात-- परप्राणाहुति (हिंसादि पापकर्म) धाइ । द्वलंद्व वर्षतक अग्निघट नरके चोना दाह जुइका दुःख भोग याय् मालि उगु बखते सुना रक्षा याइगु । रक्षा याइह्म पुण्य खः आः पुण्य पाशा घेः पुना ते मफुत धासा दुःख हे जुइ । थ्व मनुष्य जन्मे फको परयात दुःख मव्यूसे सुखयाना पुण्य पाशा घेःपुना तेगु ज्या याय्मा ।

परयात दुःख बीगु नरक वनी-- परयात सुख बोगु स्वर्ग स्वनी । परया शरीर व थःगु शरीर तुल्य जुइकेगु परया दुःख थःगु दुःख नं उथ्यें खनेमा ।

भो महाराज ! आः हानं यज्ञ होम याय्गु विधि (१०८) द्वाफोस्वाँ शोधनयाना होमयाय् त्यना- इन्द्रादि देवता अग्नि संतोष अवश्य जुइ। न्हापा थ्यें सकलयात निमंत्रणा विया बांलाका यज्ञ शालास चोनेगु थाय् पूजा ज्वलं ३२ वृही अष्ट सुगन्ध धूप इत्यादि माक्व थिकयाना तय्माल। थथ्ये सर्वज्ञमित्र पदाचार्य्य वाल गुरू धागु खँ न्यना राजां आज्ञा जुल- भो गुरू छपिसं धाथ्ये याय्गु अवश्य खः धया मंत्री तथा म्येपि सःता यज्ञ याय्गु सारदाम ज्वरेयाके बिल। सकल मिले जुया तयांर यात। निमन्त्रणानुसारं विघ्न जूगु यज्ञ हानं याइ सोवनेगु इच्छायाना सकलें थ्यंकवल।

सुदिनं स समादाय प्रारभत् यज्ञ मुत्तमं।
क्रमात् सर्वज्ञ मित्रोऽपि हव्यद्रव्यादि प्राजुहोत्।
अष्टोत्तर शतान्येवं दुर्वाकुण्डानि चाक्षतं।
तदाऽग्नि देवताः सर्वे संतुष्टाः लोक पालकाः।

न्हापा पुन्हो खुन्हु याथ्ये चैत्र पुन्ही (भिगु दिन) खुन्हु सुथन्हापां यज्ञशालाय् छलालं मापि सकलें च्वना राजा रानी यजमान तथा न्हापायापि ब्राह्मण गुरूपिनं थःथःगु थासे चोना सोया चोन। क्रमानुसारं थ्व सर्वज्ञमित्र पादाचार्य्य बाल गुरू उत्तमगु यज्ञ आरंभयात, पंचामृत (हव्य) वृही द्रव्य मिलेयाना संशोधनयात नापं (१०८) गुंतु तियागु द्वाफोस्वाँ ताय् आख्यनं शुद्धगु थलेतया तल।

हव्यद्रव्य वस्तु सोके- ३२ वृही पंचामृत अष्टसुगन्ध कूश पलेस्वाँ पा नैवयागो कमसि खाइसि व्या ग्वे ग्वा मधि फल धूप दीप वास अपोयाना घ्यः। थुलि बस्तु होम याना थिक बेला जुस्येंलि द्वाफोस्वां ताय् आख्यो सहिय छक छक छग छग याना सछिव च्याक घ्य तया आहुति यिया होमक्रिया सिधेकल।

थथ्ये शास्त्र विधि प्रमाण लंघना मयास्ये मिलेयाना होम यागुलिं उगु अबस्थास लोकपाल अग्नि देवतादि सकलें संतोष जुया चोन। पंचरस्मि (तेज) थाहाँ वया अग्नि देवं दर्शन बिया शुभ मंगल या आशोर्वाद बिया अन्तरगत जुया खने मन्त। यज्ञ यागुनं सफल जुया सिधेकल, मूल गुरू जुया यज्ञ याह्म सर्वज्ञमित्र पदाचार्य कलशाभिष्येक स्वाँ सिन्ह विमा मंगल याना आशीर्वाद सकल या कल्याण जुइमा धया यज्ञ समाप्त याना विज्यात। स्वर्गलोकं देवबाजा थाना स्वाँ वृष्टियाना हल।

सकलया मन प्रशन्न जुइका अहो धंन्य थ्व सर्वज्ञ मित्र पादाचार्य्य बाल गुरू धया– न्हापा यापिं ब्राह्मण गुरू राजा रानी मंत्री राज पुरूषपिं, सोर्वापिं निमन्त्रणाय् वपिं नर नारी सकसिनं ताय् स्वांनं होला थ्व बाल गुरू यात प्रणाम याना सिलपा बिल ।

न्हापा यापिं ब्राह्मण गुरू पिन्तनं योग्यता रूपं दक्षिणा सिसपा बिया प्रणाम याना आशीर्वाद व्यूगु तथाऽतु याना रत्न केतु राजाया नराहुति यज्ञ बिघ्न जुगु सर्वज्ञमित्र पदाचार्य्यं हानं यज्ञयाबले (१०८) द्वाफोस्वां मात्र होम याना नराहुति यज्ञ सफल जुइका बयन ।

अनंलि सकल या मन आनन्द जुइका थुगु ज्याय् निरामीस भोजन याना उखुन्हु या दिन फुना वहनी जुस्येंलि दीप मालिका (मत च्याका) उत्सवयाना रात्री वितेयात ।

कन्हे सुथे जुल स्नान सिधस्येंलि थ्व बालक गुरूं राजायात उपदेश बिया खँ न्यंकल । भो नरेन्द्र महाराज ! छलपोल या हानं छगु ज्या दनि न्यना बिज्याहुँ ।

क्रकूछन्द तथागत निमंत्रणा याना दानयाना आशीर्वाद कया बिज्याहुँ जन्म जुयागु सार जुइ । दान याकें शील स्वभाव बांलाइ– शील यायें शान्ति दइ क्षान्ति याके वीर्य्यपराक्रम दयावइ । वीर्य्य दतकि ध्यान ह्यसी– ध्यान बलातकि प्रज्ञा ज्ञान ह्यसी । थ्व षट्पारमिता तथागत चर्य्य खः क्रमानुसारं अर्हत् जुया मोक्ष प्राप्त जुइ । थ्व ज्या विस्तार मयास्ये निमन्त्रणा दरवारे कसि च्वना यासानं गा ।

थुगु खँ न्यना थौं हे निमंत्रणा याये थनि प्यन्हु बिज्याके धका खुसिजुया राजा कसि चोना उत्तर दिशा सोया ताय् स्वाँ होला ल्हाः विन्तियाना आज्ञा जुल ।

भो भगवान क्रकूछन्द ! जिगु दोष यात माफि बिया छलपोल संघपिं नापं जिगु दरवारे बिज्याहुँ बाल गुरू छपिनि शिष्य यागु वचन प्रमाण याना श्रद्धा तया याये त्यना थथ्ये धया दान याय्गु थाय् बस्तु चीवर तयार याकल ।

क्रकूछन्द बुध्दं सोका भिक्षु पिन्त न्यंकल, हे भिक्षुपिं थनि प्यन्हु रत्नकेतु राजाया थास निमंत्रणा यात वनेगु जुल छिपिं सकलें वोनावा धाल ।

थथ्ये आज्ञा जुगु न्यना भिक्षुपिं खुसि जुया चोन । प्यन्हु दत सुथे राजायाके बिदा कया बालगुरू न्हापाथ्यें वना अनथ्यंका प्रदक्षिणा याना प्रणाम याय् धुंका न्ह्योने पुलिचुया ल्हाविन्ति याना धाल ।

भो भगवान् गुरु ! छलपोल भिक्षुंपिं सकलें राजायात थास विज्याहुँ जिनं लसो वयां। थथ्ये विन्ति यास्येंलि इले भगवान् ऋकूछन्द बुद्ध भिक्षु संघ न्यासमुंका सर्वज्ञ मित्र पादाचार्य्य सहित विज्याना राज गृहे थ्यंक विज्यान ।

लुखां निस्यें वसाकाप लाया तगु थासं यंका पालिस अर्घ्ययाना यथाक्रमं आसने विज्याकल । न्हापाँ राजा रानी मंत्रीगण तथा म्येपिं सकसिनं अष्टांग प्रणाम याना अनंलि त्रिरत्न शरण बुद्ध पूजा सिधेका चीवर बस्त्र दान, दुरूस पाक यानागु जा (क्षीर) पूर्णगु पिण्डपात्र (गुलुपा) दान, विविध प्रकारं श्रद्धातया सकसिनं दानयाना सिधेंपल । अनंलि भोजन क्रिया जुल– नुचाय्के धुंका मुख शुद्धि मसला बिया, म्येगु सभा मण्डले विज्याका सकलें न्ह्योने चोना, शील स्वभाव धरेयाना बालगुरु नापं च्वना रत्नकेतु राजां विन्तियात ।

भो शास्ता भगवान् छलपोल यागु कृपाया सुदृष्टि, बालगुरु सर्वज्ञमित्र पादा-चार्य्य पद प्राप्त जुल । वसपोल यागु बुद्धियाक्यें देशोपद्रव शान्ति जुयानं जिगु मनोरथ नराहुति क्रिया बांलाक सफल जुया थन सकल या आनन्द जुइ धुंकल ।

जि राजा जूसानं तीर्थिक सासने लाला निर्वृत्ति ज्ञान सद्धर्म ह्मस्युः थौं थ्व हे बालगुरु पाख्यें किञ्चित् सद्धर्म ह्मसिल ।

जि न्हापा मिथ्यादृष्टि ज्ञानोपदेश विश्वासयाना तच्वतं ढोका नयेधुन । जिगु भाग्यं थौं बालगुरु द्वारा छलपोल तथागत दर्शन लात । छगु निगु ज्ञान न्यनेगु इच्छादुः आज्ञा जुया विज्यासा थन च्वंपिं सकसिनं सद्धर्म ह्मसी ।

[थन ऋकूछन्द बुध्दं रत्नकेतु राजा यात ज्ञानोपदेश ब्यूगु खँ]

थुगु खँ न्यना ऋकुछन्द बुध्दं आज्ञा जुया विज्यात । हे महाराज रत्नकेतु ! तथा सकल सज्जनपिं– एकचित्त याना न्यनेमा, न्यनागु खँ म्येपिं-तनं कने फकेमा, न्यनागु खँ खः मखु नुगलं बाय्का भिंगु लें पला छिना वने फंकेमा ।

धर्म नाना प्रकार या दुः । नाना प्रकार या देव मनुष्य दैत्य राक्षस भूत प्रेत पशु पंक्षि कीटाणु स्वर्ग नरक धका दया चोन । मनुष्य जुसानं राजा प्रजा धनि दारिद्र लक्षण अलक्षण रोगी निरोगी कां खू धुसि स्वांथ ग्वाज्यो पाक लाति अनेक तालं बांला बांमला पिं यकोदुः । गुलिं बिद्वान्– गुलिं छुं हे मस्यु मर्सपिं महामूर्ख आदिपिनं संसारे यको दया चोन ।

थुपि छुयाना छु छु कर्मयाना वगुलि थथ्ये जन्म जुइगु थ्व ज्ञान बोध जुइकेत विद्वान्ह्म सद् गुरू या शरणे वनेगु मनुष्य पिनि कर्तव्य खः । उगु बखते तिनि यानागु ज्या सफल जुया सिद्धि मिले जुइ ।

अविद्वांन् असट् गुरू पिगु खँ न्यना ज्या यात धाःसा स्वार्थीलाना ज्या फुकं असफल जुया स्यनी । धर्म धैगु हे अहिंसा– प्राणी (मस्याय्गु) न्हापायापिं, आःयापि लिपा यापिं बुद्ध वोधिसत्व धर्म भाणक विद्वान् वर्ग पिसंनं थथ्ये हे च्वेलागु उत्तम सद्धर्म ज्ञान कनि ।

स्वार्थी तेसं थःगु आहार सिद्ध याय्गु निमित्ते– बुद्ध वचन खःः धका दाः तया हिंसा कर्मयाका धर्म याकि अथवा याइ मिथ्यादृष्टि या कुट्टा खँल्हाना याकल धका सोकेगु । थुजागु उपदेश बीपिं सभाय् च्वना नोः बाय्त थाकुइ । थुजापिगु उपदेश विश्वास मयाना भिंजुइ । छाय् धासा गुरूनं शिष्यनं नरक भोगयाना षड्गतिस चाहुला दुःखभोग याय् मालिगु खः । क्रकूछन्द वुध्दं थथ्ये आज्ञा जुल ।

भो महाराज ! बाँलाक घ्यान तया न्य– जिनं क्षमावती देशजा राजा अग्निदत्त ब्राह्मण जाति, थ्वया स्त्री विश्वायणो महारानीया गर्भ जन्य जुयाह्म राजपुत्र खः । तीर्थिक संवृत्तिमार्ग भोगी जुया संसार चक्रे चाहुले मागु धर्म तोता, अथ्ये संसारे चाहुले म्वागु सद्धर्म या ले पला छिना योगी क्रकुछन्द बुद्ध धाय्का । योगी जुइत प्रथम पापमूल हिंसाकर्म तोता, अहिंसक जुया धर्म याय्गु हे दानपारमिता खः । श्रद्धातया थन दानपार मिताया ज्या यात । थुकिया पुण्य फल– किंचित जिनंकने ।

(१) बुद्ध वोधिसत्व, भिक्षुगण उपाशक आर्य्यगण पिन्त सुज्ञानि सज्जन श्रद्धावान् पिस भक्तितया शीतल सुगन्ध लखँ पालिस अर्घ्य विया अथवा लिचायकेगु ज्या पालि सिला पूजादि याइ । उह्म मनुष्य लिपा आपालं नां प्रचार जुया भोग याइ ।

(२) सुनां पोतासनं मण्डल चोया भक्ति याइ– थुपि शुद्धगु स्थाने मालिक जुइ ।

(३) सुना सुगन्धगु स्वां स्वांमाला बिया भक्ति याइ । थुपि बाँलाह्म सुलक्षन जुया जन्म जुइ ।

(४) श्रीखण्ड रक्तचन्दन कुंकुम कपूर गोलोचन (ह्लासुसिन्ह) लँ तिका भक्ति याइ– थुपि उच्चकुले भिगु थासे आपालं धनाढ्य जुइ ।

(५) वस्त्र कोखा गा अथवा जजंका मात्रं कोछायका सुनां भक्ति याइ– थुपि सकतां पूर्णह्म जुया जन्म जुइ ।

(६) सुनां लखं बुया वगु अथवा भूमीं बुया वगु नस्वागु स्वां शिरे तया कोछायका भक्तियाइ थुपि राजा जुया आपालं भोग याइ ।

(७) सुनां अष्ठ सुगन्ध या धूपथना भक्ति याइ– थुपि बाँलागु शरीर निर्मल चित्तह्म सिद्धिनं दुह्म जुइ ।

(८) सुनां चिकं वा घ्यः या दीप च्याका दान याइ– थुपिं मिखाया रोग मदेका तेज दुह्म बांलागु मिखा जुया जन्म जुइ ।

(९) सुनां अनेक जातया भिगु फल दानयाना भक्ति याइ– थुपि थःथःगु इच्छा पूर्ण जुया भाग्यमानि जुइ ।

१०) सुनां चाकुगु रस तोंका भक्तियाइ– थुपि अमृत तोनेदुगु थासे चोना सुखभोग याइ ।

११) सुनां मधि लद्दु श्रद्धा तया दान याइ– थुपि शान्त सभाव कोमल वचन सकलया प्रेम जुइका चोने दइ ।

१२) सुनां पंचामृत या रस दुरू धौ घ्यः कस्ति साख (चिनि मिश्रि यागु पान भोजन तोंका भक्ति याइ– थुपि सिध्दि ऐश्वर्य्य, धनी सुन्दर रूप, विद्यावान्–दीर्घायु निरोगी जुया जन्म जुइ ।

१३) सुनां श्रध्दा तया सुवर्ण वह विविध प्रकारया धातु अथवा चायागु पिण्डपात्रस (गुलुपाले) मारसि जाकिया क्षीर अथवा जा पूर्णयाना भोजन दान याइ थुमित भाग्यमानि जूवनीगु पुण्यया फल संख्या याय् मफुगु सुख प्राप्त जुइ ।

१४) सुनां भक्तितया अन्न छो चाकुगु रस मसला तया जा भोजन दान याइ– थुपिं लक्ष्मी कुवेर या सुदृष्टि दुगु छँ धनाढ्य जुया सुख भोग यावनि ।

१५) सुनां भक्ति तया भूमीं उत्पन्न जूगु वृहि (वुव) दान याइ– थुपिं मनं तुनःगु संपूर्ण पुरे जुया भाग्यमानि जुइ ।

१६) सुनां भक्तितया निरोगी जुइगु पुष्ट जुया च्वंगु बांलापु बास दान याइ थुंपि सदानं रोगी मजूस्ये वल वीर्य्य पराक्रम दया चोने वइ ।

१७) सुनां थःगु गछें श्रध्दातया आसन दान याइ, थुंपि राज्यैश्वर्य जुया भोगयाय् दइ । सुवर्ण वह धातु भिंगु वस्त्र दानया पिन्तनं थुजागुहे ऐश्वर्य भोगयाय् दइ ।

१८) सुनां भक्तितया पंच रंगो वस्त्र यागु छत्र ध्वज पताक बोय्का भों यागु मात्र जूसानं विहारे देवालये बोय्का बांलाका चोनी ह्रानं सुका मुलु काप दान याइ थुंपि राजानं माने याये माह्म चक्रवर्ती जुया भोग यावनि ।

१९) सुनां भक्तितया पुस्तक कलम मसि भों दान याइ– थुंपि महापण्डित जुया सिध्दिवान् जुइ ।

२०) सुनां सलां गोण आख चोय्गु किताव दान याइ– थुंपिनं मूर्ख बुध्दि मजूस्ये बुद्धि बुह्म नुग दुह्म जुया जन्म जुइ ।

२१) सुनां भक्तितया ग्वे ग्वा अनेक मसलां दान याइ– थुंपि तोलया नाय जुया, विविध प्रकारं ज्ञान बुद्धि दया चोनि ।

२२) सुनां त्यागयानां धन संपत्ति द्रव्य दान याइ थुंपि धर्म अर्थ कार्य मोक्ष (चतुर्वर्ग) लाभ जुइ ।

२३) सुनां लकां कुसा तुतां क्वपु क्वापालाकां दानयाइ थुंपि राजा जुया जन्म जुइ ।

२४) सुनां खाता, लासा, फाँगा, फुंग, म्येच (सर्य्या पीठ धाई) इत्यादि कुटुंब दान याइ– थुंपि पराक्रमी जुया धन संपत्ति या नाय जुइ ।

२५) सुनां सल किसि रथ दान याइ– थुंपि स्वर्गया राजा नं जुइ ।

२६) सुनां छें बुं दान याइ– थुंपि महाजन जुया जन्म जुइ ।

२७) सुनां अग्नि भाण्ड मि तया मक मत च्याकेगु वस्तु त्वादिबा इत्यादि दान याइ– थुंपि आयुर्दा यकोदया निरोगी जुइ ।

२८) सुनां पाश (खिप) लःथल दान याइ– थुंपि भूत प्रेत तीर्यक पशु पंछि जुया जन्म जुइमखुः सदानं ज्ञान दुह्म जुया मनुष्य कुले जक जन्म जुइ ।

हे नराधिप महाराज ! सम्यक संबुद्ध चर्य्य थथ्ये विधान सीका दानपारमिता या ज्या दान याना देश प्रजा थःपिन्तनं सदानं कल्यान जुइगु थःगु भोग दतले भिंगु कार्य्य

याना वचनेमा धका, थुगु खँ न्हापानं दीपंकर बुध्दं राजा पिन्त कना वने धुंकल। लिपानं थथ्येहे राजापिन्त कना विज्याइ तिनि। आः थन जिनं कना। दान, शील, क्षान्ति, वीर्य्य, ध्यान क्रमसः धारणयांय् फुसा तिनि प्रज्ञावान् जुया निर्वाण बुद्ध ज्ञान खनि बुद्धज्ञान ह्मसिया बोधिसत्व जुया लिपा बुद्धहे ज्वी ।

हे नृपोत्तम रत्नकेतु ! थुगु प्रकारं फल प्राप्त जुइगु धकां सीका बारंवार आर्य्यगण पिन्त दानयात धासा क्रमशः दानपार मिताया ज्या सफल जुया मोक्षफल निर्वाण फल लाभ जुइ ।

सुनां लक्ष चैत्य ब्रतयाना यानागु चैत्य गर्भेतयां हानं बुद्धालय चैत्य धर्मधातु देका बुद्ध मूर्ति स्थापना याना विहार मण्डिर देवालय [देग] निर्माण याना धर्मागार धर्म याय्गु थाय् छँ देका दान याइ। अथवा न्हापा देकातगु भ्वाथः जुया चोंगु जिर्णोद्धार याइ– थुपि क्रमश अप्रमेय फल लाना पोतल पर्वत (सुखावति) भुवने अग्र वोधि (वोद्धिसत्व) जुया वासया वनी ।

सुनां थुजागु ज्ञान सीका चैत्यालय बुद्ध भुवन धका चिन्तना याना खनेवं त्रिरत्न नाम कया प्रदक्षिना याइ। अथवा पशु पंछि पिन्त नं न्यंका उद्धार याय्गु निम्ति त्रिरत्न आर्य्यतारा नाम कया ब्राजं यानां न्यकु म्वाहालि पुया चैत्य बुद्धालय चाहुलो थुपि अप्रमेय फललाना मुक्ति वनि ।

दानं महत्तरं राजन् दानं सुगत पूजनं ।
दानं सुखानि सर्वत्र दानं दुःख हरं बरं ।
दान मकृत व्यापारं दान मसाध्य साधनं ।
दानं मनोरथं पूर्णं दानं प्रथम पारगम् ।

दान या फल थथ्ये खः दान धयागु तस्सकं उत्तमगु ज्या खः। हे महाराज ! दान व बुद्धपूजा यानागु अति उत्तम जुइ। दान यावयें सकभनं सुख जुइ– दान यानागुलिं दुःख फुना सुख जुइ । दान मयाह्म सिया व्यापार यासानं लाभ जुइ मखु: दान पुण्य बःलाह्मसिया न्ह्यागु ज्या यासानं सफल जुइ। दान यावयें मनोरथ पूर्ण जुइ। दान यानागुलिं न्हापांगु दानपारमितानं पूर्ण जुइ ।

दानं निष्कण्ठ राजानं दानं राज्य महत्तरं ।
दानं महर्धिकं भूपं दानं यान सुखा वहं ।
दानं कीर्ति करं लोके दानंक्षत्र समन्वितं ।
दानं वहुतरं गेहं दानं शक्रास्पदं वरम् ।

दान याक्यें राजाया छुं भये दैमखु दान याक्यें राज्य बःलाइ । दान याक्यें राजाया पराक्रम बढे जुइ– दान याक्यें सुख जुइ अनेक आसन प्राप्त जुइ । दान याक्यें लोके यस कीर्ति प्रचार जुइ । दानं हे भिगु वासना मिले जुइ । दान याक्यें छें या बनोवस्थ मिले जुइ । दान बःलासा स्वर्गे इन्द्रयागु आसन मिले जुइ ।

दानं वै सुकुले जातं दानं नृलोक पुज्यकं ।
दानं आर्य्यपदं प्राप्तं दानं जिनपदं गतं ।
एवमेव महाराज तत्सर्वं च त्वयाकृतं ।
एतत्सर्वं फलं प्राप्तं साधुत्वंच नर र्षभ ।

दान याक्यें निश्चय नं उच्च कुले जन्म जुइ– दान याह्म यात मनुष्य लोके सकसिनं पुज्य धका माने याइ । दानया फलं आर्य्यपद गुरू महागुरू परमगुरू, मिले जुइ– दान यागु फलं क्रमशः बुद्ध पद प्राप्त जुइ ।

हे महाराज ! थुगु रीतंसीका थौं थ्व ज्या फुक थमंयाय् धुंकल । थुजागु दानया फल फुकं प्राप्त जुया सुःख मिले जुइगु अवस्था जुल साधु २ हे मनुष्यया राजा ! छः धन्य खः ।

दानं विभूषणं लोके दानं दुर्गति नाशनं । निवारणं ।
दानं स्वर्गस्य सो पानं दान शान्तिकरं शुभम् ।

दान धयागु लोके पुण्यया तिसा जुइ, दानया प्रभावं दुर्गति (नरक भोग) निवारण जुइ । दान या फलं स्वर्ग बनेगु स्वाहांने समान जुइगु खः दानयाक्यें शान्ति जुया सकभनं शुभ जुइ ।

थ्व खँ न्यना राजां बिन्ति यात, भो शास्ता गुरू ! छलपोलं सकल वस्तु या दानफल कना विज्यात । ला दान या फल कना विमज्या, छाय् जुइ जिमिसं मस्यु । थ्व खँनं आज्ञा जुसा जिमित ज्ञान लाभ जुइ ।

ककूछन्द बुध्दं आज्ञा जुल, भो महाराज ! थिक धाल, सम्यक संवुध्द धर्मे जा दान यायगु उत्तम फल जुइ । परप्राणी या ला दान यागु फल अधम जुइ । फल मदुगुलि अयोग्य जुया आर्य्यगणपिन्त ला दान याइ मखु अथ्ये जुया मकनागु । ला दान यायगु अधम– जा दान यायगु उत्तम जुइ धका सीकि । परप्राणी उद्धार यायत बोधि-सत्व पिसंथ्यें थःगु शरीर या ला नका दान याय् फुसा दानपारमिता पूर्ण जुया बुद्धपद प्राप्त जुइ । यथ्ये आज्ञा जुगु अमृत वचन न्यना– उगु थासे चोंपि सकलें चित्तबोध जुया आपालं मन हर्षयाना विन्ति याना चोन ।

ककूछन्द बुध्दं आशीवाद बिया बिज्यात, दान या फल गुलिदुः व फुकं थन च्वंपि सकल यात ननानं प्राप्त जुया संसार दुःखं तरे जुइमा । थुगु आशीर्वाद न्यना ध्वसपोल बुद्धया पालिस सकसिनं यथाक्रमं भोः पुया शरण वन । सर्वज्ञमित्र पादाचार्य्य वालगुरू विन्तियात, भो प म गुरू भगवान्– विहंगम बने आज्ञा जुया विज्याथ्यें थन चोंपिन्तनं न्यंका बिज्यासा जिगु दुःख सकसिनं सीका काइ ।

थुगु विन्ति न्यना ध्व बालक सर्वज्ञमित्र पादाचार्य्य यागु परिचय चोंनिस्यें कना विज्यात । पद्मपुर देशे गुणशील महाजन या थः काय् बालक वाके छोये धुस्येंलि यानागुतक ज्या स्यना दुःख जुया च्वन । थथ्ये आज्ञा जूगु खँ न्यना चोंपि सकलया मिखास खोवि वेका बाल गुरू या स्वाःस्वया अहो गुजागु दुःख भोगयाना वह्म धन्य २ धका नुग मछिका प्रणाम यात । थुगु समये सर्वज्ञमित्र पादाचार्य्यजु दना सकल यागु स्वाः स्वया थथ्ये प्रवचन यात, भगवान् ककूछन्द बुद्धयात प्रणाम ।

न्यना विज्याहुँ– पद्मपुर निवासी जोतीष फुकी वन्धुवर्ग पिनि जय २ जुइमा थुमिसं सर्वनाश याइह्म मचा वाक्ये छोय्‌मा मधागु जुसा जि छेंसंलाना महाजन पुत्र सम्म जुया गृहजाले तःक्यना चोनिगु । थुमिसं धागु खँ विश्वास याइपि जि अबु गुणशील, मां गुणवती दिदि अजि, ध्वसपोल पिनि जय २ जुइमा, जि जन्म जुइवं देशं पिने वाकेहल थिक जुल । वाके हगुलि गृध्दं ज्वनायंका उत्तर दिशा कनकावती देशया पिने चैत्यया फुसे इलामे तोता वन गृद्धया जय २ जुइमा, गृध्दं ज्वना हया अन मतगु जुसा यांछोया तगु यासेनातुं सीधुंकल जुइ । चैत्य दर्शन यावह्म बौद्ध विद्वान् रतिसर्मा

रत्नावती थिनि जय २ जुइमा, थुमिसं छें ह्या ब्राह्मण जातीयाना धर्मदत्त नां छुना ८ वर्ष तक नका तोंका पुँका आख स्याना मतगु जूसा जि छु गति जुइ धुंकल जुइ ।

धर्मया अबु रतिसर्शा नं बने यंका मतोतुगु जुसा काष्ठाहार या ल्हाते लाइ मखु: । जित बने तोतेहल ब्राह्मण रतिशर्मा यात प्रणाम दु । बने तोते महगु जुसा आः तकं अनसं छें चोनेमालि बने तोतेहगु थिक जुल । काष्ठाहार सिवंजाया जय २ जुइमा वं मिया महगु जुसा जि थन लाइ मखु: कथलप ग्रामवासी जिनं सिवजा जुइ मालीगु– नराहुति यज्ञ याकुंपि ब्राह्मण गुरू नराहुति यज्ञ याह्म रत्नकेतु राजाया जय २ जुइमा । नराहुति यज्ञ मयाकुगु जुसा मयागु जूसा जि थन लावइ मखु: ।

बालगृहे चोंपि सछिव न्हेह्म बालक पिनिनं जय २ जुइ माल– थुमिसं जित बोविया कसा यागुलि जिगु मने मिंछोया भक्तिया मतच्याना आर्य्यतारा दर्शन प्राप्त जुल, जिपाशापि सछिव न्हेम्ह स्वर्गवास जुल खः ।

थुमिसं बोबिया कसा मयागु जूसा आर्य्यतारा दर्शन याय् फइ मखु । सछिव न्हेह्म जिपाशापि नराहुति यज्ञस क्वव्वाना सी धुंकल जुइ । अग्नि सर्पयात धंन्य प्रशंसा याना, थ्व अग्नि सर्प उपदेश विया वंगुलि जि वचे जुल, देशे उत्पात जुया निघ्नोपद्रव जूगु शान्ति याना सफल जुइका ।

अग्निसर्प उपदेश मव्यूगु जूसा जिनं यज्ञशालास क्वफना भस्मयाय् धुंकल जुइ । उकि अग्निसर्प यात प्रणाम याना, थ्वेगु वचन द्वारा जि वचे जुया– ऋकूछन्द बुद्ध दर्शन लाना सर्वज्ञमित्र पादाचार्य्य गुरूपद प्राप्त जुल । यज्ञविघ्न जूगु हानं द्वाफोस्वां मात्र होम याना नराहुति थज्ञ सफल जुल ।।

अनंलि चेत्यव्रत चैत्य बुद्ध मूर्ति स्थापन पूजादि कर्म याका सद्धर्म उपदेशानुसारं ऋकुछन्द तथागत भिक्षुसंघ निमन्त्रणा याना सम्यक संबुद्ध चर्य्य पिण्डपात्रादि दिव्य भोजन याका सद्धर्मज्ञान पुनः जिगु परिचय समेत कंका सकल थन चोंपित न्यंके फत ।

थौं थुजागु बालावस्था या उमेरे जि थुजागु भोगयाना शरीर यात मलोसानं च्वे लागु ज्यायाप् माल– थ्व जिगु अहो भाग्य खः सकलया जय जुइमा नराहुति यज्ञस निमंत्रणा विया तगुलि गुणशील महाजन रतिशर्मा ब्राह्मण काष्ठाहार सिवंजापि– सोम्हं

राजगृहे उपस्थित जुया यज्ञ यागु सोया ककूछन्द बुद्धं वालक यागु परिचय कंगुनं न्यना चोंगुदः । बाल गुरू दनांवना जित ह्यसिलला अबुजुपिं धया स्वां बिया नोंतुल । वालक यागु ख्वाः स्वये मछाला निम्हं क्वछुना चोन, काष्ठाहार छम्ह ग्हिला ख्वाः स्वया बालगुरू यात भागियात ।

थुलि सिधेका बालगुरू राजायात विन्तियात । भो महाराज ! जित सिलपा बिया विज्यानागु फुकं जि अबु गुणशील व रतिशर्मा व्राह्मण निह्मयात बिया छोसा बांलाइ । थथ्ये धागु न्यना खं थुइका सिलपा वियागु धन द्रव्य फुकं किसि म्हेतया महाजन गुणशीलनं नापं तया विदा विया छें थ्यंक तेके छोत । गुणशील छें थ्यंका स्त्री यात थमं स्वया न्यना वयागु खं फुकं कना संताप जुइका च्वन ।

अनंलि बौद्ध विद्वान् रतिसर्मा व्राह्मण यातनं गुरू मानेयाना दक्षिणा विया आदर पूर्वक लिछोत । काष्ठाहार यातनं द्रव्य विया संतोष याना छोत

अनंलि बालगुरू राजाया थासे अलग छथाय् आनन्दं वासयाना चोन । राजा दिन दिन गुरू नापलाना सद्धर्मज्ञाने च्वना अनन्दं वास याना च्वन ।

छन्हु न्हापाथ्यें आर्य्यतारा लुमंका, बालार्क श्रग्धरा, छन्दं, (३७) श्लोंक थमं रचना याना तयागु ज्येष्ठ पुन्ही खुन्हु बहनी कसि एकान्ते चोना आकाशे थसोया (चन्द्रमा पाखे ख्वा लाका) सर्वज्ञ मित्राचार्य्य बालकं स्तुति यात ।

रात्रिस स्वयं विज्याना आर्य्यतारा देवीं ह्यानं दर्शन विया छंगु भक्तिया स्तुति न्यना जि खुसि जुल- छंगु मनोरथ पूर्ण जुइमा धया लोप जुया विज्यात । कन्हे सुथे थ्व हे खं राजा यात कना नापं च्वना त्रिरत्न बुद्धालय चैत्य आर्य्यतारा पूजादि यात, थथ्ये हे वारंवार पूजा दान यागु प्रभावं लिपा, थ्व रत्नकोशवती नगर (काश्मीर देश) या राजा रत्नकेतु या नाम, बज्र मकुट राजा धका लोके प्रचार जुल ।

छन्हु बुद्ध पूजायाय् सिधेका वालगुरू थ्व राजा नापं चोना चोंगु समये (सुथे) उर्द्ध लोके चोंपि बोधिसत्वपिसं रत्न सहित याना देका तगु सुवर्णमय नाम विमान च्याह्म देव पुत्रपिसं ज्वना वया राजाया न्ह्योने थ्यंकवल ।

देव पुत्र पिसं धया विज्यात थुगु विमाने सर्वज्ञमित्र पादाचार्य्य गुरू राजा, तथा राजाया सपरिवारपिं सकलें थुगु विमाने चों, हे वालगुरू तथा महाराज पिं ! धन्य

साधु २ खः चैत्यव्रत बुद्धालय चैत्य स्थापना याना त्रिरत्न आर्य्यतारा पूजादि प्रदक्षिणा यागु पुण्यफल असंख्य प्रमानं दत थुलि धया विमाने तया आकाश मार्ग विमान द्वारा देवपुत्रपिसं स्वर्ग भुवने यंका अन चोंपि देवता पिसं सेवायाका तल अन सकलें आनन्दं वास यानां चोन ।

भिक्षव एवमेवं हि बुद्ध पुण्यानु भावतः ।
सर्वज्ञमित्र पादोक्तं विधानेन मह द्दिवं ।
नान्योऽयं भिक्षवः सर्व ज्ञमित्रोऽहं समा बिदुः ।
परम दुःखत श्चाहं संबुद्ध पद लप्धये ।

हे भिक्षुपिं ! थुगु प्रकारं निश्चय याना बुद्धचर्य्य सद्धर्म याना यांका वयना कना वयागु विधानया पुण्यानु भावं, सर्वज्ञमित्र पादाचार्य्य गुरू पद प्राप्त याना, कनागु उपदेश न्यंपि राजा रानी तथा सपरिवारपिं सकलें स्वर्ग लोके चोना भोग यात ।

हे भिक्षुगणपिं ! उह्म सर्वज्ञमित्र पादाचार्य्य म्येह्म मखु थुगु समये जि धका सीकि । थुजागु दुःख कष्ट नया जिनं भोगयाना वया, अनं लिपाया जन्म जन्म पत्ति सद्धर्मचर्य्य तोमफीक क्वातुक ज्वना थौं बुद्धपद लाभ याना ।

रत्नकेतु राजा, शुद्धोदन जूवल जि पिता खः । महारानी जि माता मायादेवी जूवल गुणशील महाजन, गुणवती महाजननी बालक वाक्ये छोगुलि अनं लिपा निस्यें जि थुपि मां अबु छुते जुल ।

इति श्रीमुनिना ख्यातं निसंम्य भिक्षुकादयः ।
तथेति प्रति विज्ञप्य प्रात्यनन्द त्प्रवोधिताः ।

थुलि खँ श्री शाक्यमुनिबुद्ध कना विज्यागु न्यना भिक्षुगणपिं तथा उगु थासे च्वंपि सकलया मन प्रशन्न जुया, अहो भाग्य गुजागु अमृत उपदेश न्यनेदत धका अत्यन्त हर्ष याना सद्धर्मज्ञान वांलाक बुझे जुया चोन ।

सकसिनं धंन्य २ भगवान् बुद्ध, धंन्य २ सर्वज्ञमित्र, पादाचार्य्यं, धंन्य २ ऋकूछन्द बुद्ध, धंन्य २ रत्नकेतु महाराज, धया साधुकार विया प्रशंसा यानालि सकसिनं भगवान् बुद्धयात प्रणाम याना विदा कया वः थःगु थासे लिहाँ वन ।०।

-:◌:-:◌:- थुलि सर्वज्ञमित्र पादाचार्य्यया जातक जुल -:◌:-:◌:-

★ ★ ★ ★ ★

थुगु खँ विचित्र कर्णिका वदान १० अध्याये दु ।

सुधन कुमारावदान

[ल्या १६]

नमः सर्वबुद्ध बोधिसत्वे भ्यः

सकल बुद्ध बोधिसत्व पिन्त नमस्कार

कपिलपुर नगरया समीपस न्यग्रोधाराम नां जुया चोंगु तःधंगु वांलागु वयवे विज्याना चोंह्म शाक्यमुनि बुद्धयात शुद्धोदन महाराजं निमन्त्रणा याना बिज्यावले लुम्बिनी वन जात्रा याना महामंगल उत्सव रूपं थःगु कपिलपुर नगर या राजगृहे विज्याकल ।

थुगु समये यशोधरादेवी ऋयाले चोना स्निग्धनील स्त्रोत्र थमं रचना याना तयागु बोना थः पुत्र राहुल कुमार नापं चोना छं पिता नर मध्ये सिंह समानह्म हुँ विज्याह्म छं खनला धया वयन ।

भगवान् थः स्वामी दर्शन याना मन धैर्ययाय् मफया हृताय् चाया विरह जुया च्वंसानं प्रणाम याय्त यशोधरा ऋयालं कुतुं वया मूर्छा जुल । भगवानं खना थमनं ज्वना थना चेतना देका, ज्ञान कना बोध यात । सकसिनं प्रणाम यागु खना, यशोधरा राहुल कुमार निह्मसिनं पालि ताउंति भो पुया विन्ति यात, जिपिनं ल्युयु वये धावले भगवानं थथ्ये आज्ञा जुल । छिपि वोनायंवयेगु अवस्था मत्यनि हृताय्चाय् मते पुत्र राहुल कुमार यात विवाह सिधेका सन्तान देवं उगु वखते यशोधरा छ भिक्षुणी, पुत्र राहुल कुमार भिक्षु जुया गृह त्याग याय् वले ल्युल्यु वेगु योग्य जुइ ।

यथ्ये आज्ञा जुया श्रद्धां पूजायागु पिण्डपात्र क्षीर जा भोजन दान यागु कया भोजनयाय् सिधय्का सकल यात आशीर्वाद विया वोना ह्यापि भिक्षुगण नापं न्यग्रोधारामस लिहाँ विज्यात ।

थुगु समये सभा मण्डल सकल भिक्षु संघ या मध्ये बिज्यना शुद्धोदन महाजाज प्रभृति आपालं लोकपि मुंका धर्मोपदेश बिया बिज्यायूत थिक यागु वेलास आनन्द भिक्षु थथ्ये विन्ति यात ।

भो भगवान् ! यशोधरा देवी छु कारणं ऋयालं कुतुँवल, वीतराग गुह्यजा छलपोल रागादि मोह तृष्णा तोता बिज्याय् धुंकूह्म याके यशोधरा खनेवं माया मोहं तोपुलला गथ्ये, थमंतुं ज्वना यशोधरा देवी यात थना ख्वा स्वया चेतना देका रक्षा यात । थुकि यागु कारण मसिया न्यना, सकल भिक्षुगण विनि आश्चर्य्य जुइका च्वन, मनस संदेह जुया च्वंगु मदेक आज्ञा देका बिज्याहुं ।

थथ्ये विन्ति यागु न्यना, भगवान् बुध्दं सकलयात चित्तबोध याय्गु निमित्तं विस्तारं आज्ञा जुया बिज्यात । हे आनन्द, तथा म्येपिं सकल उपाशक उपाशिका पिसं बांलाक चित्त तया न्य ।

संसार या स्वभाव माया मोह राग निगु प्रकार या दुः । छगु मारया वल काम या माया तोपुइगु मोह काम राग इत्यादि खः । म्येगु काममार्गं भिन्नगु गथ्ये धासा, कुतुंवल दल ग्यात भय जुइगु हानं रोगं जुइगु दुः । थथ्ये विचेत जुइगु मूर्छा वेदना पीड जुइका चोनोंपि स्वया उपाय मयास्ये चोनेगु योग्य मजुः उपाय याना शान्त याय्गु हे योग्य जुइ ।

ऋयालं कुतुं वया मूर्छा जूह्म स्वया छुं वास्ता मयात धाःसा करूणा मदुह्म जुल, करूणा (कृपा) या प्रभावं मायायाना यशोधरायात मूर्छा जुगु वेदना मदेका शान्तयायूत ज्वना थनागु खः सीकि, काम रागं मोह जुया राग यानागु मखुः । राग धैगु बिषयात प्रेम याय्गु, विराग धैंगु अमृत यात प्रेम याय्गु कारण थःगु उपरे मखु परया उपरे जुइ । हानं धाय् न्य, सछि निस न्यास द्वछि दं या बने तप याना चोंपि गृहं त्याग याना वंपि महर्षि धापिनं काममारं तोपुया मोह जाले लाना तप भंग जुया व्यर्थ जूपि दुः । छिमिसनं निह्म प्यह्म थथ्ये जूपि खनेनं धुकल जुइ ।

गुह्यजा यशोधरादेवी गृह त्यागी महर्षि जुया बने तप याह्म मखुः गृहस्थीतिनि उकीसनं स्त्री जाती बुढोह्म मखुनि पुरूषं तोता तह्म जुया ख्वाः खन पुरूष थः स्वामी,

हृर्षया प्रभाव छगु स्नेह प्रेम माया याकें मोह जुया मनं धीरयाय् मफुगुलिं हताय् चाया ववहाँ वह्म खः कुतुं वल ।

केवल कामरागं पीड याइह्म मारया प्रभावं मोह जुयानं कुतुंवल जुइफु । जिनं न्हापाया जन्मे काम रागया मोहं तोपुया थ्व यशोधरा देवी न्हापाया जन्मस थुह्म स्त्री खः माया तोते मफया अति दुःख भोगयाना विपत्ति जुइका वये धुन ।

गुगुं म्येगु जन्मे अनुत्तराया सम्यक संवोधिज्ञान लाय्या कारणं विवाहिता स्त्री दान यानानं वयागु दुः । पुरूषं माया मोह राग तृष्णा याना दुःख भोग याय् मागु कारण स्त्रीनं याना जुइगु नं दु । थुकी यागु खँ जिनं लुमंस्ये वल गथ्ये धासा–

वीर्य्य पारमित या प्रभाव क्यना दुःख सिया वयागु खः स्त्री छह्म सिया लागो थ्वखँ थथ्ये खः कने त्यना । बांलाक एक चित्तयाना न्य ।

न्हापा त्रेतायुग या समये पांचाल भूमीया विषये, उत्तर पांचाल दक्षिण पांचाल निगु देशे निह्म राजा जुया भोग यान चोन । उत्तर पांचालया राजा आपालं धन जन मागु तक पूर्ण जुया सकभनं प्रख्यातगु हस्तिनापुर (नगर) नाम जुया च्वंगु अतिनं तःधंगु देश प्रजागणपिं सकलया गुवलें दुःख धयागु मदु । सदानं सुवृष्टि सहकाल जुया च्वन । लुच्चा खुं उपद्रव ज्या याइपिं सुंमदु धनाढ्यपिं धर्मात्मा विद्वान् ज्ञानि पुरूष तथा नारी सुन्दरी पिसं वासयाना च्वन ।

थुगु देशया राजा क्षत्रि जाति धन राजा, थ्वया स्त्री ब्रह्मणीदेवी महारानी नाप राज्य भोग याना च्वन । थुपिं निह्म राजा रानी प्रजावत्सल (प्रजाभक्ति) धर्मचित्त दानी जुया धर्मनं राज्य चले याना च्वन ।

थुगु देशे अति तःधंगु सुन्दरमय महाहृद पुखु (दहँ) छगु दयाचोन थुगु दहनस पलेस्वाँ उफोस्वाँ दया छचालं चस्वां जीस्वां दया बांलाना चोन । सिमापत्ति अनेक ळंग वास याना थःथःगु स्वरं हाला मनोरंजन जुया चोन ।

थुगु दहने नाग नागिनी छजो वासयाना चोंगु दु– थुमि जन्म चित्रक नाम जुया चोंह्म पुत्र नागराज छह्मनं दया चोंगु दु । थ्वयागु प्रभावं वखत बखत्स जलवृष्टि जुया देशे सदानं सुभिक्ष्य जुगुलिं प्रजागणपिनि दुःख गुवलें मदु । सदानं सुख अनेक फल वृही अन्न शाक वस्तुनं पूर्ण जुया चोन ।

थुगु देशे थोंपि जनलोक पिनि दान पुण्य पूजा पाठ याय् गुलिं ह्नानं विद्वान् पिन्त आदरतया मान सत्कार याय्गुनं चलन यको दया चोन । आचार्य्य गुरू भिक्षु त्यागी महात्मा दुःखि जनपिन्त एवं ब्राह्मणपिं खनेव सत्कार याना भोजन दान याय्गुनं सकसियां स्वाभाविक जुया चोन । राजा धनि पिनि थुगु प्रकारं रक्षाकारी जुया चोंगु उत्तर पांचाल देश जुया चोन ।०।

दक्षिण पांचाल देशया धंग थथ्ये मदु थुगु देशया महेन्द्रश्येन राजा खः थ्व गुजाह्म धासा अति पापि स्वभाव, चाण्डाल अधर्मी व्याधा या धंग, म्वागु म्वागु दण्ड याना प्रजा पिन्त सुख मयास्ये दुःख विया न्हिंन्हि पशु पंछिपिं स्याना मांसाहार जुया कुकर्मयाना धर्म तापाका सुकर्म पाठ याय्गु चलन मदु । यापिन्तनं मान्यता मदु सकसिनं थ्व राजाया स्वभाव वांमला व्याधा समान धाय्का चोन ।

देशे धर्म वःमलागुलिं अशान्ति जक ल्वापु कलह खुं लुच्चा आपा–बखते जल वृष्टि मजुगुलिं अन्न वृही आदि नेगुयाकें लोक पिनि दुःख । देशे हाहाकार जुया प्राणी उपर निर्दया स्याय्गु, पालेगु, दाय्गु, चोगु, खुया काय्गु, लाका काय्गु, ख्याना काय्गु, त्राश बीगु, हेका काय्गु, बोलीगु, बःलाह्मसिनं बःमलापिन्त सास्ति याय्गु, परयात दुःख बीगु जक दारिद्र नेमखंपिं फोगीं आपा जुया देशे सुमंगल मदुः ।

अमंगल जक न्ह्याथाय् वंसा दुर्गन्ध फोहर लोक पिनि चिता सुख गुवलें मदु । थुजागु तालं सदानं दुःख जक जुया थन चोना कल्याण जुइ मखुत धयागु विचार याना आपालं लोकपिं थःगु जन्मस्थान तोता उत्तर पांचाल देशे राजाया शरण वन । थुपिं शरणार्थि वपिन्त राजां दया तया वनोवस्था याना रक्षा याना तल ।

दक्षिण पांचाल देशया राजा– छन्हु चाहुला सोवले देश शून्यथ्यें प्रजापिं बांलाक खने मदया देशे फोहर दुर्गन्ध जुया कुपशु कुपंछी पि जक । ह्नानं देवालय देव मण्दिर सत फलेचा इत्यादि दुना तस्सकं अमंगल जुया वांमलाना चोन ।

थथ्ये जुया चवंगुलिं सोये मफया मनस दिक्दार जुइका दरवारे लिहाँ वया मन्त्री याके न्यन । हे मंत्री राज पुरूषपिं ! देशे छु जुल प्रजापिं बांलक खने मदु गनवन धका न्यन । मन्त्री तया जनलोक पिसं मग्यास्ये यथार्थ विन्ति यात, भो महाराज ! छिगु

देशे अशान्ति आपागुलिं उत्तर पांचाल देशे वना अन चोंह्म राजाया शरण वन। थन देशे स्वया अन स्वर्ग समान धयागु खँ न्यना थन प्रजालोकपि बछिहे मन्त।

छु जुया धासा थन छलपोलं अति दुःख बिल विवेक मया धर्मनं मदु वखते जलवृष्टि मजुया नेगुलिं लोकपिनि दुःख जुल। थ्वीगु देशे खुँ लुच्चा आपा जुल, अधर्मि चांण्डाल आपागु थासे चोने मत्य धका उत्तर पान्चाल देशे शरण वन। थन देशे स्वया अन देशे च्वंपि राजा प्रजा धापिगु खँ बयान यायां साध्यमजु। नेगु तोनेगु पुनेगु च्वनेगु तिगु धन सम्पत्ति याकें छुं हे दुख मदु।

इलम दुपिं तथा धनिपिं साधु सज्जन धार्मिकपिं विद्वांन् दाता थुजापिं यकोदु। थन थ्वीगु देशेथ्यें खुँ लुच्चा अधर्मी चाण्डाल दारिद्र धापिं छह्महे मदु थन थ्विगु देशे अशिक्षित आपागुलिं धर्म ह्मसिया साधु सज्जन विद्वांन् धार्मिक त्यागी भिक्षु महात्मा ज्ञान बुद्धि दुपिन्त छुं हे सत्कार याना माने याय्मा धयागु धर्म चित्त स्वैकेनं मदु।

उगु देशे थथ्ये मखु खँ न्यने बले जिपिंनं वनेला धँगु विचार वेगु। महाराज छलपोलं विचार बांलाक याना बिज्याहुँ– प्राणी धयापिं गन सुख जुइ अन वनि अन चोनि। ज्वने चिये कुने स्याये पाले धइथाय् त्रास वीगु थासे सुनं चोनेगु इच्छा याइ मखु। अथ्येया कारणे थन थ्वीगु देशया प्रजालोकपिं ग्याना नेगुलिं दुःख जुया नं उत्तर पांचाल देशे वना वास याबन।

थुगु प्रकारं मंत्री पिसं धागु खँ न्यना दक्षिण पांचाल देशेया राजानं थथ्ये धाल। आः छु उपाय याय् माल, छु यासा अन वंपिं लिहाँ वइ छिमिगु विचारं धा।

राजां थथ्ये धास्येंलि– मंत्री पिसं विन्ति यात, भो महाराज ! छलपोलं धर्म चित्त देका दान पुण्य याना प्रजालोक पिन्त सुखी जुइगु विवेक याना नेगुलिं दुःख मजुइका ज्या खँ मिले याना बिज्याहुँ। थ्व खँ न्यना हानं राजा धाल, जिंजक याना मज्यु सकसिनं याय्मा– छिमिसनं यां, जिनं याये, मंत्रीपिसं बांलाक ज्या याइ धका छिमित मंत्रीपद या अधिकार बिया तयागु खः।

थथ्ये खँ ल्हाय् धुस्येंलि– मंत्रीजन पिसं सिया चोंगु खँ विन्ति यात। भो महाराज ! छगु खँ बिन्ति याये, धर्म याय्गु खं सिधल। वखते जलवृष्टि जुया अन

कल्यान जुया चोंगु छगु कारण दु। उत्तर पांचाल देशे छगु तःधंगु दहँदु उगु थासे सुलक्षणह्म जन्मचित्रक नागराजं वासयाना चोंगु दु। उह्म नागराजया प्रभावं उगु देशे सदानं सुभिक्ष जुया प्रजा पिनि नेगुलि दुःख मदु सदानं सुखी जुया चोन धागु न्यना तया थ्व खँ सत्यता खः।

थ्व खँ न्यना राजाया मने धर्मं याय्‌गु चित्त छथ्ये छोया उह्म नागराजा जन्म चित्रक झीगु देशे पुखुलि तहेगु जतन याय्माल छ्यांसा उह्म नागराज हय् फइ धका न्यन। मंत्री नायकं बिन्ति यात, मंत्रं साधन मयाय्‌कं हय् फइ मखु‌ः नाग साधन याइपिं हय्‌फुसा थुमिसं छु धाइ। राजां न्हिला धाल— छं धागु खँ थिकजु विना मंत्रं नाग हये फइ मखु धागु जि पत्यार जुल। हे मंत्रीपिं! लोभ नं क्यनेमाल अले थुजापिं वइ। जिं जतन याये धया लुं यागु चपिला छगु ध्वजाया चोकास चिना दरवारे राजगृहया ववसं स्वाना देशे गोप्ययाना खवर बिल।

सुनां उत्तर पांचाल देशे च्वंगु दहया दुने च्वंह्म जन्मचित्रक नागराज साधन याना झीगु देशया पुखुली तया थोर याये फइ वइत थ्व लुँया चपला विया तःधंगु मान बिया तये। थ्व खवर बिया प्यन्हु दुवले छह्म तान्त्रिक अहितुण्डक नाम जुया च्वंह्म वया राज गृहे राजा मंत्री पिगु न्ह्योने बिन्ति यावल।

भो महाराज! खवर व्यूगु ज्या जिनं याय्‌गु समर्थ दु। सुवर्णया चपिला छम्ह योग्यम्ह सत्य दुम्हयात विया बिज्याहुँ। ज्या सिद्धयाना जक लुँया चपिला जिनं काय्। थथ्ये धागु न्यना राजा खुसिजुया लुंया चपिला पत्यारम्ह मनुयात लःल्हाना बिल।

थुह्म अहितुण्डकजुं बिन्तियात— जिनं छक वना स्वया वये धया बिदा कया उगु थासे वना सोवन। बहनस थ्यनेवं छचानं सोया मनं चिन्तना यात। जि थ्व ज्या सिद्ध याय् फुःधकां हिकमत याना लिहाँ वया राजयात बिन्तियात।

भो महाराज! जिणं यायेगु समर्थ दु सोयावये धुन, थनि न्हेन्हु ज्यायाये जित नाग साधन क्रिया (नाग सन्तोष) याय्‌गु ज्वलं माल— प्राःणी मस्यास्ये याय्‌त नागवलि पूजाया विधि विधान दु। थ्व ज्या याय्‌त दुरू घौ घ्य कस्ती साख आपामाल— नाग धूप

जिनं ज्वना वये । शिल्हाय् शील कपू कस्तुरी पाल्हा भतिचा जक जूसानं कस्ति नवरत्न हामो थुजागु ज्वलं थिक यानाति ।

थथ्ये धागु न्यना राजां मंत्री पिन्त धया ज्वलं माक्व थिक याकातल । न्हेन्हु खुन्हु मुथ न्हापां वया पूजाज्वलं कुविका राजायात भरोसा बिया अहितुण्डक उत्तर पांचाल या दहने थ्यंका छचालं चाहुला थसिमा कचा प्यदिगेसं स्वाना टाडन तया पूजादि साधन क्रिया गन चोना यायेमालि– नाग धयाह्म विषधारी भयंकर रूप तःधिकनं जुइफुः चीधिकनं जुइफु । तर जतन जिकेदुः चीधिक जुया वल धासा शीतल जुया वइत आनन्द जुइ । तःधिक जुया वल धासा चोने मफैक दाहयाना सास्ति यायगु विद्या तोते । थथ्ये चिन्तना याना थाय् माला सोत ।

थुगु वखतस थ्व नागराजं सीका मनस त्राशयाना शोक यात । थन जि माँ अबु यात सेवा भक्तियाना नापं चोना आनन्दं वासयाना चोनागु ताकालं दत । सहयाये मफयां जित साधन याना यंकेफुह्म अहितुण्डक तांत्रिकाचार्य्य वया चोने धुंकल ।

आः सुयागु शरण वनेमालि धका विचार याना सोत । थन चोना चोने मजिल जिनं जतन याना सोयेमाल धका नागराज गोप्ययाना दहनं थाहां वया मनुष्य रूप कया विचारयाना सोवले दहनयाक्ये उत्तर दिशास छख्ये छें मनुष्य छह्म खना अनवना आदर तया न्यन । याकचा छ थुजागु थासे चोनेत मग्याला– छंगु नाम छु छें गन उह्म मनुनं धाल, जि सुधक जात व्याधा खः । छुयाय् गरीव जहान प्रतिपाल याय्मा इलम म्येगु मदु ।

छें म्येगु थासे खः थन वया ऋंग पंछित अथवा वसा चला मवसा हुंकन दहने न्या पको दु जाल अथवा वलसि तयानं न्यावयंका आहार चूलाका चोना । जिगु नाम फलक व्याधा, जि पाशा छह्म सारक धंह्म खः थन निह्म चोनेगु याना चोनागु थ्व पाशा रोगं सित लछिदत । आः जि याकचा जूसानं चोंना ज्या याना च्वना जिगु ज्या प्राणी स्याय्गु खः । थथ्ये धास्येंलि नाग मनुष्यं मस्यु पहयाना धाल । थन ख्रीगु देशे सुमंगल जूलाकि मजु– राजां धर्मयाला मयाला, हाल खवर छु दु । व्याधां विस्तारं धाल जि स्युगु खँ कने, थन देशे सदा नं सुभिक्ष्य जुया लोक पिनि सुख जुया चोन– राजा प्रजा सकलया, धर्म दु– जि छह्म सिया जक छुयाय् गुगुयाय् दरिद्र धर्म यायेत धन मदुगुलिं

ज्यामंछि, तर गुबलें गुबलें फुगु चागु धर्म जिनं याना चोनागुदुः। थन दहने नाग छह्म दु जन्मचित्रक धाह्म– थ्व यागु प्रभावं थुगु देशे सदानं बखते जलवृष्टि जुया च्वंगु धका सकसिनं धाइगु। उह्म नागराज जिनं खंगुजा मखु न्यना तयागु मात्र खः।

थ्व फलक व्याधां थथ्ये धास्येंलि थ्व नाग मनुष्यं विन्तियात, हे फलक व्याधा–छ ग्याय् मते, थ्व दहने चोंह्म जन्मचित्रक नागराज जि खः। जिगु दुःखया खँ कने छंगु शरण जि वया, दक्षिण पांचाल देशे चोंह्म राजां अहितुण्डक धाह्म तांत्रिक छह्म वु नाग साधन याइह्म– थ्व छोयाहया जित हरण याना यंकीन। कारण अन दक्षिण पांचाल देशया पुखुलि जित तंगु जुल।

जि मां अबु दु वाया चोने मालोन– हानं धर्मार्थी राजा तोता अधर्मी राजा या थासे चोनेगु। अन चोंपि जनलोक समेत थन वया चोंवल। जि छह्म थन चोंह्म अन वने मालोन।

जिगु खँ न्य– छ व्याधा इलम याना चोने माली मखुः छ धनि जुइ जिगु रूपनं वयने– अन जित यंकेत मामागु ज्वलं ज्वना साधन याइन थाय्माला चोन। थ्वयागु नाम अहितुण्डक नां यात लोयक ज्यानं याइह्म।

अहि धागु नागराज तुण्डक धागु मंत्र साला यंकोह्म। थन वया पूजायाना साला यंकेत थिकयाना च्वन। थ्वं मंत्र वोना साधन याइबले जि मवनकि– थ्वं मंत्र अखथं वोनि जिगु शरीर जिनं सहयाये मफेक दाह जुया सास्ति जुइगु। उकीं मवंस्यें मज्युः थुकीका उपाय दु– जि कने शरण वयाह्म यात मरण मयात धासा उलि अपो पुण्य म्येगु मदु।

विस्तार यायेम्वाल याकनं थ्व ज्या सिद्धयायेमाल जितरक्षा याय्त छं छ्यायगु धासा छ छ्याय् मखंक सुला चों। थ्व अहि तुण्डक धाह्म स्यें नाग साधन क्रिया सिधेका थुगु वहने सतिक वया लखे क्वसोया मंत्र १०८ वोनि– उगु वखते छं थ्वयागु शिरस बाणं के कि छ न्ह्योने, वना थ्व यात थथ्ये धायगु– छं वोनागु मंत्र दहने मतोत् स्ये– छं नातु साला बुका, मखुसा हानं केथ्ये त्यल धया केक्येत थिक या, थ्व ग्याना थमं बोनागु मंत्र थमं हेबुकाइ– जित लगे जुइ मखु जि वेगु न्ह्योने वनेम्वाल– शाप् धासा वं वोंगु मंत्र वहे बुकागुलिं खः।

अनंलि व लोहंते चता वाइ सिचुक द्यनि न्ह्यलं चाइमखु सिना वनि । जि सदानं थमसं चोने दइ – छंत जि मां अबु पिसं रत्न सिलपा बिया संतोष याइ जिनं बिये छंगु दारिद्र दुःख फुना वनि– । थुगु प्रकारं धया थ्व मनु जुया वह्म चीधिक चाम्ह नाग जुया वधन थ्व फलक व्याधा संतोष जुया प्रणाम याना छपिंगु बचन जिनं तथाऽस्तु जिनं यायेगु अबश्य जुल ।

थ्व नाग राज दह्ने वकहांवना थःगु आश्रमे थ्यंकासोत थः मां अबु निह्म अहितुण्डकं नाग साधान पूजा यागुलिं खोया चोन । जि पुत्र यंकीन बाया चोने मालीगु जुल गथ्ये यायगु हे दैव हाहा धका विलाप याना चोंपिन्त हेका थमं धया वयागु खं कना बुफे याना तल । थुगु बखते फलक ब्याधा धनुष बान ज्वना थःगु थाय् तोता दह्ने सोवल, नागवलि धका पूजायाना चोंह्म खन, छथाय् सुला सोया चोन ।

पूजायांय् मागु विधान सिधेका नाग साधन याय्त दना वया दह्ने लखे ववछुना नाग सतेगु साधन मंत्र वोन १०८ भतिचा मथ्यवं फलक व्याधां शिरे तातुना बाणं केकल वेदना जुया चोंबले न्ह्योने वया फलक व्याधां न्यंकल ।

अरे अहितुण्डक छं छु ज्यायानागु थन दह्ने च्वंह्म जिमिगु देशे वासयाना चोंह्म नागराजा खुया यंकेत जतन याना च्वंह्म छ नागराज खुंखः । छं वोनागु विद्या छंनातुं दुकया नाग साधन मयास्ये ज्याया । यात धासा हानं केक्ये त्यल धया केक्येत थिक यात । सी धका ग्याना थ्व अहितुण्डकं थम बोनागु मंत्र विद्या हतासनं थमंनतुं दुकाल ।

तोतागु मंत्र विद्या दुकागुया प्रभावं थःत दाह जुया शीतल जुइकेत लोहंते चताः वाना गोःतुल– भतीचा लिपा थ्व अहितुण्डक मृत्यु जुल ।

जन्मचित्रक नागराज थाहाँ वया मनुष्य रूप जुया थ्व फलक व्याधा यात माँ अबुं मयागु याय् मफुगु गुणयाना जित रक्षायात, छ धंन्य खः धया घेःपुना छ ग्यायेमते मिखा तीस्यु धया दह्ने ववतयंका नागराजं थः च्वनेगु छें बोना यंकल ।

थः माँ अबुया थासेयंका विन्तियात, भो माता पितापि जित रक्षा याह्म थ्व फलक व्याधा खः थ्वयागु कृपां जि छलपोलपिं माँ अबु नाप बाया चोने म्वाल जिनं थ्वयात थन बोना हया ।

थ्व खँ न्यना अति खुसिजुया मनुष्य भोजन याका हेरा मोति (रत्न) धन छगुलि पोचिना सिलपा बिया माने यात। थमनं बिया जन्मचित्रक नागराजं जतन याना दहन या च्वे फलक व्याधायात तेहल। नाग थगु थासे क्वहां वन।

थ्व व्याधा छँ वने धका वंह्म म्येगु थासे लाना लँ द्वन धका सीका वने छक चाहुला स्वत। सिमा क्वसं छह्म महर्षि खन न्ह्योने वना प्रणाम याय् धुंका थमं यानागु ज्या खँ फुक कना नागराजं बिया हगु रत्न क्यन।

विचारयाना धया विज्यात– फलक व्याधा जिगु खँ न्य, छं ज्यायागु छल्येंज्यू: छल्यें मज्यु: छाय् धासा देशे दु:खगु शान्ति याय्त नाग कावगु ख: उगु ज्या भंगयात, अहितुण्डक पर उपकारी ख: छं स्यात, थ्व स्वर्गवास जुल छन्त पापलात थ्व ज्या यागु मज्यु:। तर छंगु बुद्धि यागु ज्या मखु: नागयागु वचन ख: वचन व्यूह्मयात दुर्गछि पापं पुन। तथापि वया मां अबुपि निम्ह्यात सेवा याना च्वगु धर्म तोमफिक छं ज्या याना बिल थ्व ज्या पुण्ययागु ख:।

छन्त हानं बुद्धि बिये आम रत्न ज्वना जुइ मते छ अकालं मृत्यु जुइ फु: खुं वाका पिगु भयं छन्त शत्रु बढे जुइ अवश्य। छँ तयातल धासां छंगु छेँ ब:मला खुयायंकि, छं मियंकुसानं छ व्याधा हेरामोतिया व्यापाद याय्गु मलो, व्याधा जातं रत्न मो हगुलि अनपत्यार जुया खुया ह:गु जुइ धका छन्त खुँ पायाइ।

छन्तनं म्येपिन्तनं कल्याण जुइगु उपाय या आम रत्न लित बिया दहने च्वंपि नागराज याके अमोघ पास घयागु महारत्न दु:। गुण म्हस्युसा जित फोने धया अमोघ पाश कयाहृति, मव्यूसा म्वाल धया थ्व रत्न या म्हिचा तोता वा। थ्व महर्षिनं थथ्ये धागु खँ न्यना जित ख:गु हे ज्ञान बिल धैगु चिन्तना याना दहने वना जन्मचित्रक नाग राज लुमंका चोन। थुम्ह नागं सीका याहाँ वया छाय् जित लुमंका चोनागु व्याधा फलकजु धया न्हापाथ्ये मनुष्य जुया वयन।

महर्षि जुं उपदेश व्यूगु खँ धया विन्ति यात, जित थ्व रत्न छ्यले मदु। गुण लुमंका बीगु ख:सा अमोघपाश (महारत्न) फोने थ्व हेरामोति रत्न लितयंका विज्याहुँ। थुगु प्रकारं धागु न्यना नागराजं धाल, जि मां अबु याके न्येने मानि, हानं बोना यंके

धया घे:पुना थ्वे नागया छेँयंका माँ नागिनी अबु नागराज या न्ह्योने तया नाग पुत्र जन्मचित्रकं फलक व्याधां धया फोंगु अमोघपाश महारत्न हि धाल, थ्व रत्न जित थ्येले मदु धयां लित बोहल । थ्व विषये छु याय्‌गु वीगुला मबीगुला ।

थथ्ये पुत्रं धागु खँ न्यना फलक व्याधां यागु ख्वा: स्वया नाग नागिनी पिसं धाल। अरे फलक व्याधाजु छन्त खँ स्यंपि दु जिमिसं सिल थ्व खँ न्वाल । छंगु गुण दु:ख बीमागुनं अवश्य ख: नाग धैपिन्त गरूड या भय दु– थ्व अमोघपाश जिमित लोकेश्वर करूणामय या व्रत यानाबले दर्शन बिया बिया थकुगु– अमोघपास महारत्न चिन्तामणि– मनं तुनागु ज्या सिद्ध जुइगु– गन मनंतुनां वां छोत अन त:क्यना च्वनीगु ।

उपद्रव शान्त जुइगु अमोघ नाम पाश धयागु (खिप) ख: । अमोघ पाश लोकेश्वर धारणयाना तगु चिन्ह थ्व महामणी रत्न समानगु धाइ । नाग पिन्त गरूड या भय मदैगु– उपद्रव शान्त जुया नाग पिन्त प्राण रक्षा जुइगु– थ्व गथ्ये बीगु गथ्ये मबीगु । मबिल धासा न्वालनं धाल– तर नाग पिन्त गरूडया भय गुबले वइ असंभव ख: बिया छोये यंकि धया बिल ।

गथ्ये हयागु ख: अथ्ये हे घे:पुना जन्मचित्रक नाग पुत्रं फलक व्याधायात दहने च्वे थ्यंका परस्पर खँल्हाना नाग थ:गु थासे लिहाँ वन । व्याधां ले:ताया अमोघपास ज्वना छेँवन ।

। थन यागु खँ थुलि जुल ।

थनंनिस्यें धन राजाया खँ सीके

उत्तर पांचाल देशया राजा धनराजा थ: स्त्री ब्रम्हणी नाप खँ जुल । प्रिये ब्रम्हणी छ विवाह यानागु तादत आ:तक संतान मदु फोंगु जन्म धिकार राजगृह शून्य जुइन, सन्तान धयागु बखते देकेमा लिपाथ्येंक शोभा दइ मृत्यु जुइ वलेनं संस्कार याइ ।

सन्तान हीन जुइवं गृह धर्म याइपिं दैमखु– संपत्तिनं राज्य नं परया ल्हाति लाइ । निम्ह सिया थथ्ये चिन्तना याना छु धर्म यासा छु उपाय याना छु वास नया सन्तान दई धयागु विचार याना ब्राम्हणादि पण्डित इष्ट मित्र लिस्ये सल्हा कया दान पूजा पाठ यज्ञ होम, दिग्पाल लोकपाल अष्टमातृकापिं सेवायाना जुल ।

जोतीष पाखें नवगृह पीठ भैरव गणेश कुमार महांकाल योगिनी आदि देव देवतापिं भावयाना सन्तान देमा धका फोना जुल । सुनां छु धाल उगु उगु नं यांना धर्मस धन खर्च याना कुलेश्वर भक्तियाना जुल । तथापि सन्तान यागु चिन्ह छु खने मदु स्त्री पुरूष निम्ह आपालं दिग्दार जुइका च्वन ।

थुगु समये विद्यालयया मुख्यम्ह (अध्यापक) गुरू निमन्त्रणा याना सन्तान छु यासा दइ धयागु चर्चा याना न्यन । थ्व अध्यापक पण्डित गुरूं विन्ति यात । भो महाराज ! थुगु बिषये छु छु याय् धुन ।

राजां आज्ञा जुल थपिसं यानागु फुकं खँ कन, म्येगु छु यायगु वाकिदनि धया विज्याहुं । छपिंसं धाथ्ये याये । थथ्ये धास्येंलि थ्व गुरूं उपदेश बिल ।

भो महाराज न्यना बिज्याहुँ– जिनं स्युगुखँ कने, छलपोलथ्यें जापिं राजापिसं याय् योग्यगु खः । सन्तान या निमित्ते विशेष याना तःतः धंपिसं याना वंगु खः । धर्म धैगु थमं मनंतुनाथ्ये याइगु याकोगु अनेक दु । थुजागु तालं यायगु धर्म मखु: जिगु मनं ग्वया धयागुनं मखु: ज्ञान न्यनेगु निःस्वार्थी पठिक (सम्ह स्यूम्ह) लोक प्रिय सकलयात चित्त वोध याना चोम्ह थमंनं हिंसा मयास्ये अहिंसा धर्म प्रचार याइम्ह ।

समाय् चोना सिंह समानं मग्याम्ये धर्मोपदेश बीफुम्ह, गुरू दुम्ह सिद्धि सहितम्ह प्रमाद बस्तु (सुरति अफीम चरेस गजि मदिरा दुर्गन्ध) चीज सेवन मयाम्ह थुजागु सेवन यायगु योग्य मखु: धका उपदेश विया वर्जित याकीम्ह धर्मशास्त्र च्वेथ्यंक अध्ययन याम्ह थुजाम्ह विद्वांन् आचार्य्य याके न्यना छलपोलं च्वेलागु धर्म मयानी धैगु जिनं सीका ।

छलपोलं न्हापां त्रिरत्न म्हसीका शरण वना शीलयां बस्त्रं पुना उपोषध व्रत याना विज्याहुँ सन्तान दइ । थथ्ये उपदेश विया विदा कया लिहाँ वन ।

थुगु उपदेश न्यने धुंका योग्यह्म गुरू पाख्यें त्रिरत्न ह्मसीगु ज्ञान न्यना स्वभाव शुद्ध जुया शरीर धरेयाना अष्टमी दिन पत्तिकं त्रिरत्न शरण पूजादि क्रम धुंका अमोघपाश लोकेश्वर करूणामय ह्मसीका आर्य्याष्टांगमार्ग उपोषधव्रत दंपति सहितं आरम्भ यात । (१) पूजां द्वाफोस्वां, पलेस्वां, उफोस्वां, अर्घ्यं, (२) दण्डवत् (३) रत्न मण्डल

(४) पाप देशना (५) याचना (६) अनुमोदना (७) अध्येशना थुलि सप्त विधानुत्तर क्रिया सहित न्हापा पुष्पकेतु राजां याना वंथ्यें- आमीष दुर्गन्ध वस्तु नेगु तोनेगु निषिद्ध याना नियम पूर्वकं भाव यात ।

श्री अमोघपाश लोकेश्वर प्रशन्न जुया, भद्र कल्पिक वोधिसत्व व समन्त भद्र वोधिसत्व निह्म स:ता आज्ञा जुल । पुत्र इच्छायाना व्रतयापिं उत्तर पांचाल देशया राजा धनराजा व थ्वया स्त्री व्रह्मणी ख: । थुमिगु छँ जन्म जूवनेगु स्वया इच्छा दु उह्महुँ धया विज्यात ।

न्हापा नराहुति यज्ञ सफलयाना वह्म छ ख: धका समन्तभद्र बोधिसत्वं भद्र कल्पिक बोधिसत्वयात छ हुँ धका आज्ञा जुल तथाऽस्तु याना निह्मसिया सल्हायाय् धुंका भद्र कल्पिक बोधिसत्व स्वर्ग भुवनं क्वहाँ बिज्याना धनराजाया पत्नी व्रह्मणी महारानी या गर्भे रात्रीया प्रहरे प्रवेश जुल ।

अनंलि थ्व महारानी नं न्याता ज्ञान बिचार यायफत । छुछु धासा- (१) जि ऋनुमती मखुत गर्भवती जुल -(२) लाक्वो पाको खंल्हाइगु न्येने मजिल (३) नवगु पुलांगु खायूगु पांगु पालुगु बस्तु नये मजिल (४) फाकुगु ऊयातुगु द्यांलाय्गु ज्यांयाय् मजिल (५) धर्मकथा भिंगु खं कनींपि संगत याय्गु ।

थुलि चिन्तनायाना थ: थमं जिगु प्वाथे जवेजक वरावर सनिगु अवश्यनं पुत्र जन्म जुइगु लक्षण ख: जिनं न्यना तयागु दु- थ्व खं थ: स्वामीयात कना निह्म सिया हर्षमन याना चोन । धन राजाया जिगु मनोरथ पूर्ण जुइन पुत्र जन्म जुइगु ख:सा जिगु कुलछें मत च्याइन जिनं धन संपत्ति साधन यानागु सफल जुल ।

थथ्ये निह्म सिया ले: तागु खँ ल्हाना गर्भिनी रानीयात नयगु तोनेगु तोगु पुनेगु च्वनेगु इत्यादि न्हापा स्वयानं दुर्गछि मिलेयाना आनन्द तया भिंगु बांलागु पुण्यया खँ: ल्हाईपिं नापंतया रानीयात गर्भ रक्षा जुइगु अनेक रक्षायाना तल ।

वैद्य राज पिंगु बिचार कया पालुगु पांगु खायुगु फाकुगु चि अपोगु छागु इत्यादि नेगु तोनेगु लंघर्म याना माकुगु चाकुगु रसायन बस्तु तागत वइगु नरमगु नाइस्ये चोंगु चोज भोजनयाका बिशेष दुरु धौ घ्य: फलाहार याका पालन यात ।

हालेगु तं प्याहां बइगु तस्सकं हालेगु न्हेपने शब्द मव्यूस्ये मन आनन्द जुइगु मात्र न्यंकातल। गुलाफुना झिला वयस्वेंलि कोथास मामांपि तया विचार याकल। महारानी या गर्भ आनन्द पूर्वक पुत्र जन्म जुल गुजाह्म पुत्र धा:सा सुन्दररुप ह्यासुगु वर्ण त:धिक शरीर छत्रया आकार शिर- पुलि ववहाँ वगु ल्हा: कपात:ग्व उच्चस्वर धनुसाकार (भ्रु)मिखाफुसि म्यें चीवला सालु- सुगन्ध बासवम्ह कुमार जन्म जूगु खना तय् थाय् हे मदेक खुसिजुया सोयां चोन।

थुगु समये अकस्मात् भेरी (कहां म्वहालि पोंगा) पुयाह:गु शब्द वल- महा राजया अद्‌भूत जुल। थ्व शब्द ताउतो न्यनेधुंका गनं वगु थ्व शब्द धका न्यनां सोत कोथाय् चोंपि चेतकादी धायों वया बिन्ती यात।

भो महाराज! छलपोलया भाग्यं ज्रोगु छें कुल दीपक लक्षण संयुक्तह्म पुत्र जन्म जुल। थ्वेंगु प्रभावं भिगु शब्द न्येनेदत सो बिज्याहुं। थुगु समाचार न्यना हताय् चाया न्हिला कोथास वना सोवन। पुत्र जन्म जूगु व पुत्रया रुप लक्षण खना मन च: कंका ताउंति स्वया आज्ञा जुल।

प्रिय स्त्री धंन्य छंगु गर्भ, त्रिरत्न शरण उपोषध व्रत यानागु सार जुल। थ्व बालक खना जि आपालं खुसिजुया, थुलि धया कोथां पिहां वया जोतीष स:ता पुत्रया लक्षण विचार याका देशे सकभनं बांलाकेगु दान वीगु सूचना न्यंका राजगृहे सकभनं बोपावलो (मत च्याका) तच्वतं उत्सवयाना भिक्षु ब्राह्मण याचच बुढा बुढी रोगी बालकपि स:ता २१ दिन तक (नीछन्हु यंक) बस वस्त्र नेगु धन भोजन दानयाना संतोष जुइका च्वन। थ्यंकेगु ज्या (जातकर्म) सिधेका, नाम करण यात, विधि पूर्वक ज्या सिधेका पुरोहित गुरू जोतीष बन्धु वर्गपि निमंत्रणा याना थुमिगु सल्हाकया धनराजानं थ्व पुत्रयात सुधन कुमार धका नाम याना थुखुन्हु दिने नं विशेषरूपं दानकर्म याना कार्यालये ज्या याइपि कर्मचारी पिन्तनं राजगृहे च्वंपि मंत्री पिन्तनं खुसियांत थनंलि थ्व बालकयात, दुदुमां धापि निह्म दुरू तोकींपि- निह्म मल मूत्र सुघर याइपि, निह्म बस्त्रं पुंकोपि- निह्म बुया लुकुं छिना ह्यितोकोंपि- याना च्याह्म दुदुमां पिगु ल्हा:ते ल:ल्हाना प्रतिपाल याकल।

नव्येजा पुखुलिस बुया वगु पलेस्वां थ्ये न्ह्यिन्ह्य बढे जुया तःधिक जुल– कुलशेश्वर दर्शन याका शुभ दिने जा नकेगु (अन्नप्राशन) जंकोविधि नं थःगु कुलायनं सिद्धयाना क्रमसः पालन पोषण यायां निदबुनि प्यद बुनिनं धुंका– गुरूया ल्हाःते लःल्हाना लिपि विद्या आरंभ याकल ।

च्यादं दस्योंलि बालक शिक्षित जुया न्याता प्रकारं परिक्षा यायेसल । छुछु धासा १) लिपि आख चोय्गु २) आख फुकं ह्यसीकेगु ३) वोनेनं बांलक सगु ४) गुरूयात खुसि याय्गु ५) न्यनेगु । थथ्ये विद्यारम्भ यानालि १२ वर्ष दुवले बांलाक शिक्षित जुया च्याता प्रकारं परिक्षायाय् सल ।

छुछु धासा १) उतिन्यंक तप्यंक शुद्धयाना चोय्गु २) न्ह्यागुनं सफु सोया तोम-फोक वोनेगु ३) ल्या अंक मद्वंक गणित याय्गु ४) गणितया संख्यां मद्वंक थमंयाना म्येपिन्तनं स्यनेगु ५) नीति शाश्त्र ६) शिल्प विद्या देकेगु चोय्गु ज्या ७) कुमार कुमारिका पिंगु शरीर या लक्षण विचार यायेगु ८) नेगु तोनेगु अन्न फल– थुजागु च्याता परिक्षा याये सल ।

थनंलि क्षत्रि जातिया कुलविधि (व्रत बन्दन) चूडामूहूर्त संखाय्गु ज्या मंगल कार्य्यया अभिष्येक नं सिधेकल । १६ बर्षया शरीर जुल जनपद विद्यानं पूर्णयात– सभास च्वना मद्वंक मग्यास्ये खंल्हाय्गुलि लाय्कम्ह जुल ।

अनंलि राजनीति काव्य कोष व्याकरण विद्यानं सेकल । १८ बर्ष दत राज्य कार्य्यंया विद्या नं अध्ययनयाना पूर्णयात ।

छुछु धासा– १) हस्ति ग्रीवायां चतुरः । सल किसि गया वनेगु । २) इश्वरपद– पृथ्वीस मालीक जुइगु ज्या ३) रथ न्हसी केगु ४) धनुष विद्या केक्येगु ५) अंकूशविद्या तःकेंक्येंगु ६) पाशविद्या चीगु (छिन्नविद्यां त्वाथलेगु) ७) मुष्ठि बन्धन ल्हाः न्हुछियेगु विद्या ८) भेद विद्या फाया निकु थला ज्या याय्गु ९) शिखा बिद्या आगंस सं ज्वनेगु । १०) पद बन्ध— दना च्वनेगु ११) पद चाल– व्वां वनेगु १२) हस्त मुद्रा प्याखँ हुलेगु (नृत्य) विद्या, १३) पाद विछेप बिया तुति प्यंकेगु व्वां वनेगु १४) कुर्मविद्या तुति छपां जुया ग्वालि चुया चाहुलेगु । ल्हाःसंका प्याखँ हुला तुति ताल मिलेयाना मद्वंकेगु समेत १४) विद्यां पारंगत जुल (१५) दूर वेग विद्या १६) शब्द वेद विद्या,

हालेगु तं प्याहां वइगु तस्सकं हालेगु न्हेपने शब्द मव्यूस्ये मन आनन्द जुइगु मात्र न्यंकातल। गुलाफुना झिला वयस्वेंलि कोथास मामांपि तया बिचार याकल। महारानी या गर्भ आनन्द पूर्वक पुत्र जन्म जुल गुजाह्म पुत्र धाःसा सुन्दररुप ह्यासुगु वर्ण तःधिक शरीर छत्रया आकार शिर- पुलि ववहाँ वगु ल्हाः कपातःग्व उच्चस्वर धनुसाकार (भ्रु) मिखाफुसि म्यें चोवला सालु- सुगन्ध बासवम्ह कुमार जन्म जूगु खना तय् थाय् हे मदेक खुसिजुया सोया चोन।

थुगु समये अकस्मात् भेरी (कहां म्वहालि पोंगा) पुयाहःगु शब्द वल- महा राजया अद्भूत जुल। थ्व शब्द ताउती न्यनेधुंका गनं वगु थ्व शब्द धका न्यना सोत कोथाय् चोंपि चेतकादी धापीं वया बिन्ती यात।

भो महाराज! छलपोलया भाग्यं झीगु छें कुल दीपक लक्षण संयुक्तह्म पुत्र जन्म जुल। थ्वंगु प्रभावं थिगु शब्द न्येनेदत सो बिज्याहुं। थुगु समाचार न्यना हताय् चाया न्हिला कोथास वना सोवन। पुत्र जन्म जूगु व पुत्रया रुप लक्षण खना मन चः कंका ताउंति स्वया आज्ञा जुल।

प्रिय स्त्री धंन्य छंगु गर्भ, त्रिरत्न शरण उपोषध व्रत यानागु सार जुल। थ्व बालक खना जि आपालं खुसिजुया, थुलि धया कोथां पिहां वया जोतीष सःता पुत्रया लक्षण विचार याका देशे सकभनं बांलाकेगु दान वीगु सूचना न्यंका राजगृहे सकभनं दीपावली (मत च्याका) तच्वतं उत्सवयाना भिक्षु ब्राह्मण याचच बुढा बुढी रोगी बालकंपि सःता २१ दिन तक (नीछन्हु यंक) बस वस्त्र नेगु धन भोजन दानयाना संतोष जुइका च्वन। व्यंकेगु ज्या (जातकर्म) सिधेका, नाम करण यात, विधि पूर्वक ज्या सिधेका पुरोहित गुरू जोतीष वन्धु वर्गपिं निमंत्रणा याना थुमिगु सल्हाकया धनराजानं थ्व पुत्रयात सुधन कुमार धका नाम याना थुखुन्हु दिने नं विशेषरूपं दानकर्म याना कार्यालये ज्या याइपिं कर्मचारी पिन्तनं राजगृहे च्वंपि मंत्री पिन्तनं खुसियांत यनंलि थ्व बालकयात, दुदुमां धापिं निह्म दुरू तोकोंपि- निह्म मल मूत्र सुधर याइपिं, निह्म बस्त्रं पुंकोंपि- निह्म बुया लुकुं छिना ह्यितोकोंपि- याना च्याह्म दुदुमां पिगु ल्हाःते लःल्हाना प्रतिपाल याकल।

गर्भ्येजा पुखुलिस बुया वगु पलेस्वां थ्ये न्हिंन्हि बढे जुया तःधिक जुल– कुलशेश्वर वर्शंत याका शुभ दिने जा नकेगु (अन्नप्राशन) जंकोविधि नं थःगु कुलायनं सिद्धयाना क्रमसः पालन पोषण यायां निदबुनि प्यद बुनिनं धुंका– गुरूया ल्हाःते लःल्हाना लिपि विद्या आरंभ याकल ।

च्यादँ दर्स्योंलि बालक शिक्षित जुया न्याता प्रकारं परिक्षा यायेसल । छुछु धासा १) लिपि आख चोय्गु २) आख फुकं ह्मसीकेगु ३) वोनेनं बांलक सगु ४) गुरूयात खुसि याय्गु ५) न्यनेगु । थथ्ये विद्यारम्भ यानालि १२ वर्ष दुवले बांलाक शिक्षित जुया च्याता प्रकारं परिक्षायाय् सल ।

छुछु धासा १) उतिन्यंक तप्यंक शुद्धयाना चोय्गु २) न्ह्यागुनं सफु सोया तोमफोक वोनेगु ३) ल्या अंक मद्वंक गणित याय्गु ४) गणितया संख्यां मद्वंक थमंयाना म्येपिन्तनं स्यनेगु ५) नीति शाश्त्र ६) शिल्प विद्या देकेगु चोय्गु ज्या ७) कुमार कुमारिका पिंगु शरीर या लक्षण विचार यायेगु ८) नेगु तोनेगु अन्न फल– थुजागु च्याता परिक्षा याये सल ।

थनंलि क्षत्रि जातिया कुलविधि (व्रत वन्दन) चूडामूहूर्त संखाय्गु ज्या मंगल कार्य्यया अभिष्येक नं सिधेकल । १६ बर्षया शरीर जुल जनपद विद्यानं पूर्णयात– सभास च्वना मद्वंक मग्यास्ये खँल्हाय्गुलि लाय्कम्ह जुल ।

अनंलि राजनीति काव्य कोष व्याकरण विद्यानं सेकल । १८ बर्ष दत राज्य कार्य्यया विद्या नं अध्ययनयाना पूर्णयात ।

छुछु धासा– १) हस्ति ग्रीवायां चतुरः । सल किसि गया वनेगु । २) इश्वरपद– पृथ्वीस मालीक जुइगु ज्या ३) रथ म्हसी केगु ४) धनुष विद्या केक्येगु ५) अंकूशविद्या तःकेंक्येंगु ६) पाशविद्या चीगु (छिन्नविद्या त्वाथलेगु) ७) मुष्ठि बन्धन ल्हाः म्हुछियेगु विद्या ८) भेद विद्या फाया निकु थला ज्या याय्गु ९) शिखा बिद्या आगंस सं ज्वनेगु । १०) पद बन्ध– दना च्वनेगु ११) पद चाल– ब्वां वनेगु १२) हस्त मुद्रा प्याखँ हुलेगु (नृत्य) विद्या, १३) पाद विछेप बिया तुति प्यंकेगु ब्वां वनेगु १४) कुर्मविद्या तुति छपां जुया ग्वालि चुया चाहुलेगु । ल्हाःसंका प्याखँ हुला तुति ताल मिलेयाना मद्वंकेगु समेत १४) विद्यां पारंगत जुल (१५) दूर वेग विद्या १६) शब्द वेद विद्या,

व्वां वना न्हापा लाकेगु न्हेपनं न्यनां मात्रं लुमंका अर्थ थुइकेगु १७) मर्म विद्या परया मने चोंगु खँसी केगु । १८) दूर प्रक्षिप्त विद्या तापक तिना छोय्गु वांछोय्गु– थमं लाना काय्गु । १९) दृष्टि विद्या– मिखां इशरा बीगु मिखा स्वया मनु तेगु धंगम्ह सोका काय्गु । २०) प्रमुष्ठित विद्या– क्वातुक ज्वनेगु । २१) शर विद्या वाणं प्रहार याय्गु तातुनागु थासे लाकेगु २२) दूरादूर विद्या– तापाक छय्गु सतिक लाकेगु २३) वाद विवाद शास्त्र विद्या– सभाय् चोना वाद विवाद याना खँल्हाय्गु ।

२४) धर्म शास्त्र विद्या– वखत विचार याना– त्यः मत्य सत्य असत्य पाप पुण्य इत्यादि सोकेगु । थुगु प्रकारं २४ बिद्यां पारंगत जुगु सोया धनराजानं पुत्र सुधन कुमार यात– उत्तमगु मध्यमगु अधमगु तःखागु पाय् छिगु चोखागु याना स्वखा छें तयार याना धाल । पोष माघं तस्सकं चिकुइ, वले च्वनेगु– वैशाख ज्येष्ठ मासं तान्वइ बले च्वनेगु आषाढ श्रावण– वर्षाकालं जल वृष्टि जुइवले च्वनेगु याना स्वखा छें च्वनेत थिक याना सुधन कुमार यात वास याकल । थुजागु छें नियम रूपं कुमार बुद्धिमानि जुया सुखनं वास याना चोन ।

थनंलि छन्हुया दिने फलक व्याधा चला हरण याय्गु निम्ति सुथे उख्ये थुख्ये हिला सोजूगु इले छगु पर्वतया क्वसं ऋषीश्वर छम्ह वासयाना च्वंगु खन । थुगु थासे तःधंगु दहं छगुनं अति शोभा दया च्वंगु खन ।

थुम्ह ऋषीश्वर गंयिन्थम्ह धाःसा सिमा ख्वालाया लँफिना लता लहरा सिमा कचास तःवयंका मिखाछें दय्का वासयाना च्वन– जटाधारी लुँसिसं दाँडिनं ताःहाक जुया चोंम्ह ध्यानयाना चोंवले व्याधा न्ह्योने वना ऋषीश्वरया पालिस भोःपुया बिन्ति यात ।

भो ऋषीश्वर ताःकालं दतला छलपोल थनचोना विज्यानागु धका न्यन । ऋषीश्वरं मिखाकना सोत छ सुः धका न्यन– व्यांधा बिन्ति यात जि व्याधा खः जिगु नाम फलक छुयाय् आहार चूमला पशु पंछि स्याना नया जुया चलां दइला धका सोजुया थन लावल ।

ऋषीश्वरं आज्ञा जुल व्याधां वृत्तिनं थिक मजु व्याधा वृत्ति पाप कमायाना जुइगु जन्म धिकार– थ्व खँ म्वाल जि थन चोनागु पोदँ ४० बर्ष पुला वन ।

व्याधां हानं विन्ति यात– थन छपिसं छुं अद्भूत खँला मखँसा म्वाल खँसा छगु निगु जित कना विज्याहुँ । थथ्ये धागु न्यना न्हिला ऋषीश्वरं धया विज्यात । हूँकन त:धंगु दहँदु छं खँला– व्रम्हस्वभी नाम जुया चोंगु पुष्करिणी (पुखु) आपालं शोभा दु– थुगु पुखुली सुन्दरीम्ह नागकन्या छम्ह दया च्वन गुवलें २ थाहाँ वया निभाले आनन्दं च्वोना च्वनीगु जिनं खना ।

थुगु पुखुया शोभा स्वर्गस् बियत्गंगा नदी तीर्थतुल्य मदु, धयागु छुं मदु । छचालं नाना प्रकारया सिमा स्वामा दयाचोन । सिमापत्ती फलसया चोन पंछित बासयाना थ:थ:गु स्वरंहाला वन थ्ये शोभा दयाचोन । सुगन्धगु स्वांनं यकोदु ।

थुगु पुखुलि अष्टांग गुणंसयुक्तगु लखं पूर्ण जुया चोन । अष्टांग गुण धयागु सीकि (१) तोने बले चाकु सवा (२) अनंल: निर्मल यचु तुयुगु बर्ण (३) याउँस्येचों (४) रोग दसा लतोने बले रोगसमन जुया वनीगु (५) शीतल ख्वाउँस्ये चोंगुलि कोटाणु (की) धयाथिमदु (६) यकोतोसानं प्वाळ्यातुमजु (७) नयागु याकमं पाक याना वल (तागत) दयावइगु (८) थुगु लया प्रभावं तोनेधुंका लिपा वांलाना शरीर पुष्टजुया वइगु ।

थुजागु गुण पूर्णगु थुगु पुखुलि– पुन्ही पत्तिकं स्वर्गया द्रुम राजा प्रमर्थ किन्नरी राजाया प्रथम पुत्री (न्हापाह्म) म्ह्याय् मनोहरा धयाह्म किन्नरी कंन्या– निसह्मतक किन्नरी कंन्या पाशापिं मुंका विमाने च्वना सुनानं मखंक वया स्नान यावइगु ।

थ्व मनोहरा कन्यानं स्नान याइबले अतिनं मधुर स्वरं म्ये हाला ताल विया चोनीगु । थ्व स्वर न्यनेवले चित्त आनन्द जुया वइगु– गुवलें नागकन्या थाहां वया सोवइगु नागकन्या दर्शन याना लिहाँ वनि ।

थ्व पुखुया महिमा लक्षण कनां साध्य मजु । थनि न्हेन्हु दत थुपि वया वंगु आ: पुन्ही खुन्हु वइ– थथ्ये कंगु ऋषीश्वर या वचन न्यना थ्व व्याधा यानं जिनं छक सोये अमोघ पाशनं वयंका थ्व किन्नरी कंन्या छह्म छेयंकेगु मतीतया ऋषीश्वर यात प्रणाम याना लिहाँ वन ।

पुन्ही खुन्हु सुथ न्हापां फलक व्याधा दना अमोघपाश ज्वना थुगु पुखुलि (दहने) वया स्नानयाना छथाय् सुला च्वन । पुन्हीया दिने न्हापाथ्यें विमाने च्वना मनोहरा

किन्नरी कंन्या पाशापि नापं थुगु पुखुलि थ्यंकवल । सकसियां स्नानयाना वस्त्रं पुनेधुंका छलालें चोना मधुरं म्येहाला प्रार्थना याना चोंवले फलक व्याधा सुला च्वंह्म तीजक वया अमोघपाशं क्यंकेत वांछोया हल मनोहरायात पाशं तःक्यन थ्व छु धका सोत पाशं तःक्यना थःत सने ज्यामछिना गरख्येस्ये चोंका हाल ।

म्येपिं किन्नरी कंन्या पिसं छाय् हागु धका सोवले पाशं तःक्यना चोंगु खना ग्याना थःथः पिन्तनं थथ्ये जुइ धका भयत्राशं सकलें अन मचोंस्ये विमाने च्वना थपिंगु थासे लिहां वन । थुपि वइगु वनीगु सुनानं खनीगु मखु । उजांगु ह्यंति ह्यंति वास शरीरे तया वइपिं जुया अदृश्य रूपं आकाश मार्गं वन ।

मनोहरा छह्म बने मफुत पाशं तःक्यना चोंगुलि उगुथासे चोना जित सुनां थथ्ये यात, अहो हेदेव जि गथ्ये वनेगु छुजुइगु धका हाला चोन । थ्व फलक व्याधा न्ह्योने वना सोत मनोहराया सुन्दरी रुप खना व्याधा धत्तुर नया चोह्मथ्यें तार्ांत फुले जुया चोन । बने तपयाना चोनिपिं ऋषिमुनिपिं समेत थ्व मनोहरा कंन्या खनिबले मनधोरयाये मफया चोनिगु-थुजाह्म सुन्दरी खना व्याधालिपा तिजक वना धैः पुइत थिक यात ।

मनोहरा कंन्या ग्याना शोकं धाल– जि गथ्ये अभागिनीह्म जुल । जित गुजागु अवस्था जुल जिगु शरीर व्यर्थ जुइन थुलि धया दनेत सन दने ज्यामछिना व्याधायात सोया थथ्ये धाल ।

अरे मानव छसु सुनां छोंया हःह्म थन छुया वयागु छु कारणे जिगु न्ह्याने वयागु थ्व पाशं क्यंका जित छ्यायगु जित थिये मते, जि देव कंन्यां खः छ मनुष्य, छं सीकि इन्द्रं मानेयाय् माह्म किन्नर राजाया पुत्री मनोहरा धयाह्म जि खः । चक्रवर्ति राज्य भोग याइह्म नाप भोगयाये योग्यह्म जुया चोनाह्म जिगु शरीरे छं स्पर्शयाय् योग्य मजु ।

थ्व पाशं तःयचना च्वंगु लिकाय् फुसा लिकयाव्युः । जि बिस्युं वनो धकानं मने तइ गनं वने मजिल लिहां वनेत बिमाने चोना पाशापिं वने धुंकल । जि याकचा जुल जित दयाति छ साधु इमांदारि खःसा जिगु खं न्यना चिना तगु पाश फयना व्यु । मदुसा जिनं स्राप बियेत्यना । छं दुःख जुइ । छ पत्यार मजुसा जिगु चूडामणि छन्त बिया तये । थ्व चूडामणिया प्रभावं आकाशं बोया वनेगु समर्थ दया च्वंगु खः । थुलि खं न्यंका थःगु शिरे च्वंगु चूडामणि रत्न लिकया थ्व फलक व्याधायात बिल ।

थ्व व्याधां चूडामणि कया पाश फ्यना विल व्याधां विन्ति यात थन चोने मज्यु जिगु छँ वोनायंके। थुजागु बने दहने छाय् चोनेगु। जि नापं वा धयाच्वंगु इले नाग कंन्या दहनं थाहां वया शरीर बाह्य वयना नागकंन्या नं मनुष्य बोलि धाल। हे व्याधा फलक धयाह्म छ खः मभिगु मने तया छँ यंकेमते, छ भस्म जुइ जिनं सहयाये फइमखु:। स्वर्गयानं च्वे द्रुम भुवन या राजा द्रुम किन्नर या पुत्री मनोहरा कंन्या थन थ्यंक वया पुन्ही पतिकं स्नानयाना तीर्थ सेवा यावया स्नानयाना च्वंह्म खः।

थथ्ये भक्तियाना च्वंगु दछिदत थुकीया फलं मनोहरा कन्यायात बरदान प्राप्त जुइगु बेला जुल। नागकन्या सोया विन्ति याना च्वंम्ह मनोहरा यात सोवा नागकन्या नं धया बिज्यात। भो किन्नरी कंन्या छु मने दुःख तायेमते, थुगु दहँया नागराज जि स्वामी वैन तेज गरूडं यंका स्याना भोजन साक नल।

जिनं चिन्तना याना चोना जि स्वामी नागराजां जिनं छु पाप याना वल मस्यु नाग नागिनी (तीर्यक) योनि जन्म जुया लया दुने पाताले बास याना चोनेमाल। थुगु पापं मुक्त जुया मनुष्य कुले जन्म कया वहे स्वामी नापं होने दयमा धका त्रिरत्न नाम कया करूनामय लोकेश्वर याके फोना चोना। थःगु भोग थमं हे यागुमा मनोहरा कन्या सोकि। थ्व व्याधा लमि चूलात धन्दाकाय् म्वाल– छन्त योग्यह्म महापुरूष थन बने वया च्वंगु दु। अनहुं अनं यंकि व्याधा– मखुसा छन्त जिनं स्राप ब्रिये त्यना– थुलि धया नागकन्या दहँने क्वहां वन।

व्याधाया मने अन्दोल जुइका चोन, भतिचा लिपा किन्नरी कंन्या नापं बोनायंका बने थाहाँ वना सिमा क्वसं यिश्राम यात। उगु थासे वनदेवी वया प्रणामयाय् धुंका मनोहरा यात स्वया थथ्ये धया विज्यात।

भो किन्नर राज पुत्री! धन्य २ खः छपिं, जि वने च्वना वनदेवी धाय्का च्वना, जिनं मिसा छपिनं मिसा जि पुरूष (स्वामी) मदुः। स्वर्गया देवतापिसं मनुष्य पिसंनं जित विवाह मया जि वनेगु इच्छा दु। कामव धानं मव जि गुलि दुःख मिसा जाती बने थथ्ये चाहुला जुइमा। थ्व दुःख मखुला, राक्षस तेसं यंकी धका गोप्ययाना च्वनेमा, थुमिसं जित यंकेगु धका गोसा याइगु। राक्षस पुरूष यातकि जिनं राक्षसी जुइ। दैत्य तेसं खनकि यंकेफुः जि दैत्यनी जुइ छुयाय् थ्व पाप भोग खः मिसा जाती खनकि दैत्य

तेगु स्वभाव पाख्नाया यंकोगु। देवकंन्या मनुष्य कंन्या बणदेवी धका बाकि मत वैत्यं बनिकि बिस्पुं वनेमा। थन बने बिस्तार याये मज्युः छपिंगु भावीकर्मं लाइकह्म पुरुष चूलाइ थन बने छह्म महापुरूष नापलाइगु वेला (समय) जुल छुँ धन्दा काय्‌मते थुगुलं बिज्याहुं ।

छ व्याधा जिनं ह्मस्यु जि क्यनागु लँ बोना यंकि छं मने मखुथ्ये तया थ्व किन्नरी कंन्यायात अन्याय यातकि छ भस्म जुइ थुलिधया बनदेबी थःगु थासे वन।

थनंलि बनदेवीं क्यंगु थासं वना उथ्ये थुथ्ये सोया भतीचा वंवले उगु थासे बनक्रीया यावह्म किसिगया याकचा वने छचालं सोया सिमाक्वसं किसिम्हं क्वहाँ वया आनन्दं च्वना चोंह्म सुधन कुमार राज पुत्र खन ।

व्याधां विचारयात थ्व राजाया काय्‌थ्यें चों अनहे वनेमालि थथ्ये मनं चिन्तना याना च्ववले मनोहरा कन्यानं खन ।

व्याधायात धाल– व्याधाजु हुंकन सिमा क्वसं च्वना च्वंह्म सौन्दर्य (महासुन्दर) तेजवान्‌ह्म महापुरूष छं खंला– थथ्ये धास्येंलि जिनं खना अनहे वनेनुः धया बिस्तारं वन ।

सुधन कुमारं खन आश्चर्य जुल– छह्म मनुया लिउने महासुन्दरी स्त्री छह्म तया बल सुजुइ धका सोया च्वन। व्याधा न्ह्योने थ्यंका सुधन कुमार ह्मसीका पालि भोःपुया बिन्तियात । भो राज कुमार ! जिनं छह्म किन्नरी कंन्या पाशं क्यंका लाना हया छँ यंकेत जिगु साहस मदु जिगु मने त्राहि जुल ।

एलपोलपा भाग्य थ्व कंन्याया भावी खः थ्व स्त्री रत्न छपिन्त चढे याये कया बिज्याहुं । थुलिजक धाय्‌वं वं वैगु वं वैगु खवाः स्वया कुमारं मनोहरायात तार्उति स्वया न्हिल । मनोहरा कंन्यानं कुमारयात मिखा क्यलेहनं स्वया न्हिल ।

थ्व कुमारं मनोहरा कंन्याया स्त्री लक्षण बिचार याना स्वत स्वस्वकि स्वये मगागु परम सुन्दरी रूप शरोर तःधिक नं मखुः चीधिकनं मखुः थिक पुष्ट शरीर सुगन्ध बासना वया च्वन ।

हानं (३२) स्त्री लक्षणं संयुक्तम्ह छुछु धासाः– १) तुयुगुनं मखु हाकुगुनं मखु म्हासु तुयु मिले जुया च्वंगु वर्ण । २) शिर गुलि च्याागु तःगोगुनं मखुः चीगोगु नं यखु थिकगु संहाकुस्ये कुलि २ चिगु ३) कपा उज्वल तःवला ४) पलेस्वांया हःथ्यें जागु मिखा धनुषथ्यें वछि चातुगु मिखा फुसि ५) न्हाय् छाइस्ये चों ६) न्यता पुष्ट न्हकुनं पुष्टगु ७) म्हुतुसि चीवला ह्याउस्ये च्वं ८) म्ये सालु चोवला ह्याउस्ये वाँला ९) दन्त पक्ति वाया क्यो धालेथ्यें वरावर शंखथ्यें तुयुगु १०) म्हुतु चिकिधं स्वर गंभीर ११) मन चानं गुलि च्यागु १२) न्हेपं चोवला ताहाकगु १३) गपः ताहाक चीहाक तपु चीपु मखु शरीरयात लोगु १४) ब्रोह निख्यें उच्च वरावर १५) ल्हाःनिपा उति बराबर पुष्ट जुया च्वंगु १६) पतिचा कलम लसीवगु १७) पाल्हाः चःकंगु ह्याउस्येचों १८) लुसि माणिक रत्न थ्यें द्वंथ्यागु १९) पुलि थ्यंगु हाक २०) नुगपा चकं २१) विल्व (ब्या) फलथ्यें जागु क्वाचुगु निपास्तन मण्डन (दुरूपो) २२) प्वा तःगोमजु चीगोगुनं मखु माफोकगु २३) केराफल समानं वांलागु खंम्पा २४ पुलि चिगो २५ त्वाना पुष्ट तःप्यंगु २६) पालि चीवला ताहक द्वंथ्यागु छपां चूगु २७ ग्वालि गुलि च्यागु चिकोचा गोगु २८) ह्याउस्ये चबना थिना च्वंगु २९) पतिचा बांला उथ्यें च्वंगु ३०) लुसि ह्याउस्ये द्वंथ्याना च्वंगु ३१) जनफा माथंवं ३२) गमन जुइबले हंथ्यें सोभा दु । थुजाम्ह स्त्री मनोहरा कन्या, खना कुमारयात काम रागया बाणं कल । गथ्येजा आकाशे सुपाचं तोपुइ बले विजुलि [पर्वसा] तोगुथ्यें थिंथि निम्हसियाँ काम रसया शरीर जुया चित्तस रांगवलं कल । उगु वेलास स्वयंवर याय्थ्यें निम्हसिया ल्हाः ज्वना खवाः ल्वाका न्हिला प्रीतियात । सुधन कुमारं मनोहरा कन्या यात जिगु छेंनुः धया थःगु नगरस [देशे] राजगृहे दुतयंका कोथास तया रक्षायात । फलक व्याधायात मान विया छगु गांया मालिकयाना सिलपा वस द्रव्य बिया संतोष यात ।

व्याधां विन्तियात– भो कुमार थ्व मनोहरा यागु चूडायणिनं जिके च्वंगु कया विज्याहुँ धया लःल्हाना बिल– कुमारं कया गोप्य याना तल । व्याधा बिदाकया छेंवन ।

धनराजा अबुजु, मांता ब्रम्हणो महारानो निम्ह सिगु तुति भोः पुया कुमारं विन्तियात । भो माता पितापि ! वने वना बले स्त्रीरत्न छम्ह लाभ याना वया जिगु वोष छुं मवुः थःथःगु भावी खः ।

स्वर्गलोकया द्रुम भुवनया राजा किन्नर राजा द्रुम महाराज या पुत्री मनोहरा धाम्ह यन दहने पुन्ही पत्तिकं विमाने च्वना पाशापिं नापं स्नान यावइम्ह किन्नरी कन्या मध्ये मालोक जुया च्वंह्म धाल फलक व्याधां अमोघपाशं वयंका हया जित लःल्हाय् हल थ्व तःधंगु भाग्य खः जिमि निह्मसिया चित्त मिले जुया बने हस्त मुद्रा [ल्हाःज्वना] स्वयंवर सिधेका छें हया। निह्मसिया प्रेम प्रीतिया रागवन्हि तोपुल विवाह कर्मया उत्सवनं सिधन थ्व ज्याया लमि फलक व्याधा खः ।

थ्वयात जिनं गांया मालोक पद विया सिलपानं बोधुन, मनोहरा कंन्या छलपोल पिनि थनछें भोमचा जुल ख्वाःस्वया विज्याहुँ- व्याधा सःता खँ न्यना विज्यासा मसल जुइ ।

पुत्र सुधन कुमार या खँ न्यना खुसि जुया न्हिला कोथास वना राजा रानी तथा म्येपिनं मुना सोवन- सन्तोष जुया धंन्य जि पुत्रया भाग्य किन्नरी कन्या मनोहराया नां यात ल्वेक महा सुन्दरी लक्षणं संयुक्तह्म खः । अहो फ्रीपिनं तच्वतं भाग्यदुपि खःधया हर्षोत्सुकयाना उत्सव याना । मनोहरा कंन्यायात कोथास गुलि छ्याय् मागु खः सकतां पुरे याना विचार याना तल ।

सुधन कुमार किन्नरी कंन्या नाप कोथास वासयाना रसक्रीना अनेक सुख भोगस बासयाना च्वन । प्यला पुला वर्स्योलि छन्हु दक्षिण दिशाया जेतवनं वपि प्राह्मण निह्मस्यें राज गृहे वया राजायात खुसियात ।

छह्म कपिल नाम ब्राह्मणयात धनराजा खुसिजुया पुरोहित पदविया माने यात । म्हेह्म छह्म ब्राह्मणं विन्ति यात । भो कुमार ! जि पाशा छलपोल या पितानं पुरोहित पदविया गुरू यात । जित छुमया, छलपोल या पिता स्वर्गवास ज्वीवले छपिं राजा ज्वी- उगु बखते जित छपिसं छुविया सन्तोस याय्गु ।

थ्व खँ न्यना कुमारं आज्ञा जुल- भो ब्राह्मण जु ! छपिसं छुं धन्दा काय्म्वाः उगु बखते छन्त जिनं पुरोहित याये पक्का जुल । आः यात छंगु ज्या सोया बिया चोनागु दु तथाऽस्तु याना खुसि जुया ब्राह्मण सुंक च्वन ।

थ्व खँ सिया कपिल ब्राह्मणं चिन्तना यात, अहो जि सदानं पुरोहित जुइ वइ मखु। राजकुमार राजा ज्वीवले जित थन सेवा यायगुनं लिकाइगु जुल– आः राज कुमार यात थन च्वने दइ मखुगु ज्या याय्माल। राज कुमार थन मदु स्येंलि पुरोहित जिहे जुइ दै। जिनं जतन याय् माल धका मुंक चोन।

छन्हु दक्षिण पांचाल कपिटिक देशया राजा महेन्द्रम्येनं तंपिकया च्वंगुदु। छाय् धासा जन्मचित्रक नाग पोतक(दहं) या नागराजा साधन याके छोयाह्म अहितुंदयात स्याना विल नागराजा थःगु देशे हये मफुत। थहे तमं युद्धयाना त्याका उत्तर पांचाल राज्य काय्गु इच्छायांना तोहतयां ल्वापु यात।

सिपाहि मुंका महेन्द्रश्येन राजा गमन याना वल– थुगु खँ सीकां धनराजा मुंक मच्वंस्ये युद्धया सामाग्री तयार याना सिपाहीं तेत भरोसा विया छोत। छुं खवर मव हानं छोत, तथापि थथ्ये जुल अथ्ये जुल धयागु खवर छुं मवल। धन राजानं मने सन्ताप यात सैन्यपि निक तक छोयानं लिहाँ मवल खवर नं मथ्यंस्येलि जिहे वने माल धका सल्हायात।

कपिल ब्राह्मण जाति पुरोहितं विचार यात, आः सुधन कुमार फुकेगु गोसा वखत वल थथ्ये चिन्तना याना विन्ति यांत। भो महाराज छलपोल विज्याय्गु थिक मजु, राजकुमार ऋद्धिवान्म्ह छलपोलया पुत्र दु– छाय् धन्दा कयां विज्याय्गु याकनं पुत्रयात छोया आनन्दं विज्याहुँ।

राजकुमार वना मामागु ज्या सिद्धयाना वइ। थथ्ये धागु खँ न्यना खः धका पत्यार जुया पुत्र सःता आज्ञा जुल। हे सुधन कुमार पुत्र! छीगु राज्य हरणयाना काय्त ग्वसायाना शत्रु पिहां वल। तोह कारण छुं मदुसानं सैन्यपि मुंका महोन्द्रश्येन राजा वल। निकतक सिपाहीं छोय् धुन खवर हे मव। सितला म्वातला– जिहे वने धयावले पुत्र देकं अबु छाय् वनेगु धाल सकसिनं धागुखँ न्यनेमा।

अतः छ वनेमाल छुछु मागु खः तयार याना तयागु सैन्य मुंकां तत्कारण वनेगु विचार या। पितायां वचन न्यना तथाऽस्तु याना कुमारं अबुयात छुं धन्दा मदु जिवना वंथे राजायात मागु खँ ल्हाना ज्या सफलयाना वये मनोहरा यात खँ न्यंया थौं वा कन्हे जि वनेगु तयार जुल। थथ्ये धया कोथास वना मनोहरा नाप खँल्हांना आनन्दं चोना

बिज्यात । थ्वन्हु पुला थ्वन्हु वतनं राजकुमार मवस्येंलि– हानं सःता राजां धया बिज्यात । छाय् मवनागु याकनं वनेमागु ज्या या ।

तथाऽस्तु वनेगु ख पिता धया, कोथाय् वना मनोहरा नाप खँल्हाइ हानं थ्वन्हु न्यान्हु दत राजकुमार वनेगु ज्या मयास्येंलि– मंत्री सःता हानं सल्हा यात । कुमार मनोहरा नाप मुले जुया च्वन छुयायगु जिहे वने मालीला–

थुगु खँ न्यना मंत्रीजुं विन्ति यात– जि वना कुमार बोनाहये छ्रपि विज्याय् मज्यु धया मंत्रीजु वना राज कुमार नापं बोनाहल । पिता यात प्रणामयाना विन्ति यात ।

भो जनक अबुजु ! छुजुल छाय् जित मंत्रीजुं सतके हया बिज्यानागु । थथ्ये धागु कारण राजां सोकल । राजकुमार या मनोहरा या खवा खनेवं युद्ध जुया च्वंगु थासे वनेमागु इत्यादि खँ फुकं लोमना वनोगु जुया च्वन ।

राज सभाय् च्वंपिसं सोका न्हिला राज कुमारयात बिन्तियाना च्वन । राजां आज्ञा जुल– धयागु खँ लोमनला– शत्रु देशे द्रहाँ वइन छुयायगु याकनं वनेमाल धासा तथाऽस्तु धाइगु– छ वनेगु इच्छा मबुसा जिहे वने थन छं मामागु बिचारयाना जिगु ज्या यानाच्वं ।

एवं प्रकारं अबुजुं आज्ञा जुगु– थ्व खँ न्यना न्हिला बिन्ति यात, महीन्द्रश्यन राजा थन देशे द्रहाँ वयेगु समर्थ दमखु वने धयागु खः लोमन आ धाथ्यें वने मनोहराया खवाजक सोया वये वनेगु धाथ्यें खः मामागु थिकया धया कोथास वनेत थिकयात ।

राजा न्हिला आज्ञा जुल न्हिंन्हि खवासोयानं सोये मगागु, मनोहराया नां यात लोगु सुन्दरी रूप खना छन्त रागया अग्नि तोपुया मोह जुल छन्त– आः हानं कोथास वने त्यन जिगु वचन लंघन याये मते याकनं वने माल कोथाय् वनेज्यु मोह जुइ मते ।

अबुजु या बचन शिरे तया कुमारं बिन्ति यात जि तँ मचा युद्ध कार्य्ये वनेत स्त्री या खवा मसोपि सुंदेला– माँ याकेनं बिदाकया वये बिलम्ब याय्मखु थुलि धया कोथाय् वना मनोहरा नापं खँल्हाना मखंक चूडामणि कया माँ या खथास वना तुति भोः पुया युद्ध कार्य्ये वनेगु खँ ल्हाना बिदा कया गोप्यगु खँ बिन्ति यात ।

भो जननी मां ! मां नं छु धन्दा काय्मते जिनं त्वापुया ज्या सिद्धयाना थये । न्यना बिज्याहुँ– मनोहरा स्वर्गया राज पुत्री किन्नरी कन्या व्वया वनेफु । अथ्ये वनी धका वयागु शिरे च्वंगु चूडामणि फलक ब्याधां कयातगु जित बिया वन । सोथा बिज्याहुँ धका गोप्य याना पोचिना सुवर्णया थले तया रक्षायाना तयागु(क्यना हानं बिन्ति यात ।

थ्वखँ स्वैतनं कनेमते कने मज्यु थ्व चूमडाणि शिरे तया मनोहरा या शरीर रक्षा जुया च्वंगु सुनानं मखंक मां यात बिया थके बांलाक गोप्य यानाति । छु जुया मनोहरा या शरीर आपत् बिपत् अथवा रोगीनं जुइफु । थथ्ये जुल धासा मनोहरा यात बिया रक्षा या, हानं कया सोथनाति ।

जि लिहां मवतले थ्व चूडामणि मांया जिम्मा जुल थुलि बिन्तियाना मां यता चूडामणि लःल्हाना सोथंकां प्रणामयाना पिहां वया राजसभाय् थ्यंकवल ।

राजा मन्त्री पिनि सल्हायाना युद्ध सामाग्री सैन्य पिन्त ज्वंका नेगु तोनेगु समेत थिक याना तल । मंगल कार्ययाना शंख भेडी पुइका बाजा थाका किसिया म्हस राजकुमार तयां राजगृहं प्रस्थान याना सैन्यपि त्यु त्यु तया देशं पिहां बिज्यात ल्सोवंपि सकलें लिहा वल ।

उगु वखतस उत्तर दिशाया मालिक वैश्रवर्ण महाराज आपालं यक्ष सैन्यपि मुंका गोप्ययाना सुपाचं किका आकाश मार्ग वल । सुधन कुमार गमनयाना ववं कार्पटिक दक्षिण पांचाल देशया पिने अपालं तःमागु अर्जुनवृक्ष क्वकसिमाया क्वसं च्वना सैन्यपिसं चाहुइका अनन्दं च्वना सल्हायाना च्वन । थ्व कुमार या फुसे वैश्रवर्ण वम्ह विमान यंके मफुत । छुया निम्ति थथ्ये जुल धका विचारयाना क्वसोगु बखते थ्व कुमार खना विचार यात, सिमा क्वसं च्वना च्वंम्ह भद्रकल्पिक नाम कल्याणकारी बोधिसत्व सुधन कुमार खः । संग्राम या थास वनेत थिकयाना वम्ह खः आनन्दं च्वना च्वन ।

थ्वयागु प्रभावं जिगु रथ (विमान) स्तब्ध जुल (मवन) जि लिहां वने धंगु चिन्तना याना थमंबोना ह्याह्म पांचिक नाम यक्ष सैन्य नाय (सेनापति) यात माक्व खँ कना सुधन राजकुमार यात सहयोग बिया वा धया क्वत छोया थः मागु थासे लिहांवन ।

थुगु थासे विश्रामयाना च्वंह्म सुधन कुमार या थासे थ्यंका वैश्रवर्ण महाराजां आज्ञा जुगु खँ फुकं कना जिपिं छ्पिन्त साहितार्थं या निम्ति वयापिं खः। जिमिसं मागु ज्या याना संग्राम बिजय याये। नेगु तोनेगु नं छुं धन्दा मदुः जिमिसं ज्वना वयागु दु। दिव्योषधी (वास) छगः नये बले न्हिछियात अति बल वीर्य (तागत) दया च्वनिगु। म्येगु छुंहे नये तोने मालिगु मखु नये पित्याइगुनं मखु इत्यादि भरोसा बिया बिज्याहुँ ग्याय् म्वाल धया– पांचिक यक्ष सेनापति न्ह्योने चोना सुधन कुमार ल्युल्युतया अनेक देवबाजा थाना नाना प्रकारया शस्त्रास्त्र ज्वना गमनयाना कार्पटिक दक्षिण पांचाल देशया पिने थ्यंकल।

थनंलि कार्पटिक देशबासी लोकपिसं थ्व आपालं सैन्य जनपिं अतिनं तःतधिक हृष्ट पुष्ट बौंलापिसं नाना प्रकारं बाजा थाना शंख भेरी पुया शस्त्र अस्त्र आपालं ज्वना वपिं खना थुपिं गनं वपिं जुइ अहो आजक धुनका फ्रोपिं छुह्मनं बाकिदइ मखुत गन वनेगु गन च्वनेगु स्वँगु शरणे वनेगु थथ्ये कोलाह शब्दं हाला त्राहिमानं ग्याका च्वन।

थुगु खवर सिया राजा मंत्री सिपाहीं मुना च्वंपिसं खन आपालं बलबीर्य पराक्रम दुपिं सैन्य गणपिं यको मुना वगुलि लिउने सुधन कुमार राज पुत्र किसि गया वगुनं खना महीन्द्रश्यन राजा अतिनं त्राहिमानं ग्याकां थ्व नाप संग्राम याना चोन धासा देशबासी लोक सैन्य दक्व जिनं मृत्यु जुइ राज्यनं मदेका सिना वने मालि। बिस्युं वने धासा कायर जुल अथ्येनं राज्य तोत्ये मालिगु जुल। देशे खापा चायका मंगलयाना क्षमा फोना थुगु छवार माफि धका कोमल जुल धासा सफल जुइ इत्यादि चिन्तना याना सकल नाप सल्हायःय् धुँका थथ्येहे यासाजक कल्याण जुइ धयागु निश्चय जुइका राजा महीन्द्रश्येन मंत्री सैन्यपिं मिले जुया ध्वजा पताक बोयका मंगल याना थाय् थासे पूर्णघट तया लस्वया देशे दुने यंका खापा चायका राजगृहे दुतयंका न्ह्योने ल्यूने चोना वपिं सकल नाप तेत आसन बिया बिन्ति यात।

भो सुधन राज कुमार तथा म्येपिं सकल जिगु बिन्ति दु। छलपोल पिंगु पुरूषार्थ खना जिपिं त्राहिमानं ग्यात थुगु छवार क्षमा फोने माफयाना बिज्याहुँ ल्वाना चोने मखुत जिमिगु देश फुकं राज्य समेतं छ्पिंगु जुल। ल्वापु याये मखुत कारण निह्मसियां प्रजापिं सिना धनी धन जन नाश जुइक छाय् ल्वाना चोने थथ्ये धया राज्यांग फुकं लः ल्हाना बिल।

थुगु प्रकारं ल्वाय् म्वाक कोमल जुया देश राज्य थगु शरीर नापं समरपण याना बिन्ति यास्येंलि हर्षयाना उगु स्थाने चोंपिं सकलयात भरोसा बिया सुधन कुमारं थथ्यें घोषणा यात ।

थन या राजा प्रजापिं सकल शान्ति जुया चों, आवंलि थथ्ये उपद्रव यात यावल धासा युद्धयानां न्हिछिया दुने थुगु देशे चोंपिं लोकपिन्त दुःख जुया देशनं प्रजापिनं नष्ट जुइ । थुगु छवार म्वाल स्वयां छुं धन्दा काये म्वाल । जिपिं न्हापालाक ल्वा वयापि मखु । ल्वाये धका सूरबीर जुया न्हापा लाक थन देशे या राजा महीन्द्रश्येन अग्रसर जुया वल– जिपिनं सुंक चोने मजिल न्ह्यसः या लिसः बी धका वया– आ थन च्वंपिं प्रजागणपिनि ग्याका चोने म्वाल मिले जुया वने थन सकलें मिले जुया च्वं । स्नेह प्रेम प्रीति तया थिथि माया कृपा दया करूणा सहनशील तया ल्वापु मदेका चोने फुसा जक जय जय ज्वी । राजा धयाम्हनं प्रजा हितैषी जुया (प्रजागण पिन्त हितसुख याय्‌मा) अलेतिनि राजाया इहलोके नं परत्रेनं सुख जुइ । मयासा मसल धासा आनं लिपानं दुःख ज्वी अवश्य ।

थुलि खँ न्यने धुंका– राजा महीन्द्रश्येन यातनं बोधयाना धाल । छपिं छु कारणे जिपिनाप विरोध यावयागु ।

थथ्ये कुमारं धागु न्यना– थःगु मने च्वंगु खँ कना बिन्ति यात । राज कुमारं खँ थ्वीका आज्ञा जुल । जिमिगु देशे च्वंम्ह नागराजा खुया काय्‌त यत्न याम्ह नं छपिंखः ल्वावम्ह नं छपिंहे खः । अन्याय जिमिगु छुं मदु । आ आत्म समरपण याना क्षमा फोन क्षमा बोधुन । छपिंगु राज्य छपिन्ततुं जुल धया मिले जुया प्यन्हु अन देशे बास याना चहाल यान्यं (थः समान याना) अन च्वंपिसं स्वागत याका आपालं मानेयाका लःस्वका सुधन कुमार राज पुत्र गुलिमुना वनागु खः उलिहे आनन्दं लिहाँ बिज्यात ।

न्हापा आनन्दं फेतुनागु सिमाक्वे थ्यस्येंलि वैश्रवर्ण या सेनापति तथा सैन्यपिं सकसिनं कुमार याके बिदा कया आकाश मार्गं लिहाँ बिज्यात ।

मूल

कदाचि दथ भूपालः स्वप्न दर्शन शंकितः ।

पुरोहितं समाहूय पप्रच्छ कपिल मिह ।

दृष्ट मद्य मया स्वप्ने निरूध्वं शत्रुभिःपुरं ।
पतितोवर कण्टैश्च ममान्त्रैः परि वेष्टितम् ।

अर्थ

थुगु समये धनरायाया स्वप्ने खंगुलि शंखा जुया कपिल थः पुरोहित सःता न्यन । थौं या रात्रिस स्वप्न जुल थथ्येख शत्रु गणपि वया देशे छलालं सैन्यपिसं पनातल । हानं इमा छह्य थथा जिगु प्वाथें त्वांथं क्वाना आतापति पिकया थ्व नगरे हिना तल । हानं सप्त रत्न धन संपत्ति थःगु छें वुत हल ।

थथ्ये ह्मना च्वंगु भिला मभिला जिगु मने अत्यन्त त्राश जुल । कपाले ल्हाःतया मनं चिन्तना यात, युद्ध कार्य्य पुत्र छोया तया थ्वैत छुं जुलसा जिहे मृत्यु ज्वोगुला राज्य हरणयाना शत्रुं काइगुला छु यायेगु गुगु याय्गु मने त्राश कया चोन महारानी नापं चोना हेकल ।

पुरोहितं न्यनासोत स्वप्न या खंकना सल्हायात भिगु मभिगु विचार याकल । पुरोहितं स्वप्न परिक्षा विचार याना स्ववले सुधन कुमारं युद्धकार्य्ये त्वाय् म्वायक जिते याय् धुंकल थ्व स्वप्न भिगु खः ।

आ क्रुद्धां खं ल्हाना राज कुमार छें मतेगुयत्न याये माल थुजागु कुमन कुचिन्तना याना विन्तियात । भो महाराज– स्वप्ने क्यंगुया फल तच्वकं मभि, छलपोल मृत्यु जुइगु संभव दु– थ्व स्वप्नयाकें कुफल वोगु अवश्य राज्यनं फुइगु पूर्व निमित्त क्यंगु खः । याकनं शान्ति स्वस्तियाना विज्याहुँ विस्तार याये मजिल राज कुमार मथ्यवं थ्व शान्ति सिधेके माल । जिनं शान्ति याय्गु विधि विधान कने, गथ्ये धासा न्यना बिज्याहुँ ।

फोगु देशे छथाय् थथवे गाःम्हुया मोल्हुये ज्याछिक अर्थात् मनुष्य छह्मसिगु ह्म धुछि हाक याना पुखु छगु देकेगु लखं पुरेयाना बालक चला छह्म स्याना हि उगु थासे म्हुकेगु– छलपोलयात छह्म ब्राह्मणं ज्वना ववछोया स्नान याका हानं म्येह्म ब्राह्मणं ज्वना छपिन्त थत हयेगु ।

वेदं पूर्णह्म ब्राह्मणं वेद बोंका छपिगु पालितले निपाय्सनं थ्व ब्राह्मणं म्यें फकेगु । अनंलि किन्नर कन्याया दा कया हया धूप थना पूजा याय्गु न्हिंछि सिधेकेगु– थथ्ये

मयात धासा थ्व स्वप्न शान्ति जुइमखु । छलपोल याकनं मृत्यु जुइगु देशे विघ्न जुया हाहाकार ज्वी । थुगु खँ न्यना धन राजा नं बिचार याना आज्ञा जुल ।

भो पुरोहित जु ! थुगु शान्ति याय्त थाकुगुजा मखुः तर छगु ज्या धागु जित गारव्येस्ये च्वं । किन्नरी कन्याया दा लाहे खः गन कावनेगु थ्व छगुज्या गन छोया सुनां काय्के छोयेगु ।

पुरोहितं बिन्तियात, भो महाराज ! थाकु मजु फौगु छँहेदु– मनोहरा कंन्या अवश्यनं किन्नरी कंन्या खः थ्व यागु दा लिकया विज्याहुँ । थ्व खँ न्यना राजां धया बिज्यात– भो ब्राह्मणजु ! मनोहरा किन्नरी कंन्या खः धका जिनंस्यु । थ्व भौमचा काय्या प्राण समान खः गथ्ये याना फुकेगु छुयत्न याना घाटक याय्गु ।

नरदेह नारीजाती हानं भौमचा जुया चोंह्म उकिसनं देव कन्या । थ्व खँ न्यना ब्राह्मण पुरोहितं हानं बिन्तियात, भो राजेन्द्र ! छलपोल तथा फौगु देशे रक्षा याय्त धयागु खः मयात धासा देश शत्रुया ल्हाते लाइ– छपिं याकनं यमलोके वने मालि, लिपा काय् यातनं दुःख जुइ छपिसं न्यना तगुनं दइ ।

त्यजे देकं कुलस्यार्थे ग्रामस्यार्थे कुलं त्यजेत् ।
ग्रामं जनपदस्यार्थे आत्मार्थे पृथिवीं त्यजेत् ।

कुल रक्षा याय् निमित्ते छह्म प्राणि त्यागयाना छुं जुइ मखुः छह्मया निम्ति कुल फुके मज्युः । ग्राम नगर रक्षा याय्गु निमित्ते कुल तोतां छुं जुइ मखुः कुलया निम्ति ग्राम नगर फुके मज्युः । हानं जनलोक प्रजापिगु निमित्ते ग्राम देश (गां नगर) फुके मज्यु ग्राम नगर तथा देवालय इत्यादि रक्षा याय्गु निम्ति जनलोक प्रजापिं फुके मज्यु । प्रजागन लोकपिं रक्षा यांय्गु निमित्ते छगु निगु ग्राम नगर तोतां भिंजुइ । तथा कुलरक्षा या निम्ति नारी अथवा पुरूष छह्म फुका भि जुइ । थथ्ये पृथिवीस चोना थःगु आत्मा खः थ्व शरीर रक्षा मजुस्यें लि पृथिवी तोतां भिंजुइ । भो महाराज ! छलपोल या शरीर कुल रक्षा याय्त थ्व मनोहरा छह्म फुकानं छुं दोष जुइगु मखु । फौगु राज्य कुल देश छपिं रक्षा जुस्येंलि कुमार यात हानं म्येह्म अप्सरा समानह्म कंन्या भौमचा विवाह यायेफु ।

थ्व्ये पुरोहितं धागु खँ न्यना राजां चिन्तना यात खःगुहे खँ धाल धयागु निश्चय याना राजाया वचन कया वयंचस गाः म्हुका पुखु छगु चिकिचा धंगु बांलाक देकेचिया लखं पूर्णयाना छचालं बांलाक शुद्ध याय् धुंका चला छह्म माय्के छोत।

थुगु प्रकारं विधि आरंभ यागु खँ छह्म सखी नारीनं गोप्य याना कोथास वना मनोहरा यात कन। थनंलि मनोहरा या मने अतिनं भय त्रास जुइका छुयायेगु आंधासा जिगु प्राण रक्षा ज्वीगु मखुत जि स्वामी थन मदु हाहा हे दैव धका खोया तोजक थः माजुया कोथास वना तुति भो पुया बिन्ति यात।

भो महारानी माजु छपिनि मतिना याककाय् थन मदुगु ताक स्वया जित स्याइन जि थन चोना भिजुइ मखुत इत्यादि पुरोहित ब्राह्मणं धया ज्या आरम्भ यांगु खँ फुकं कना हिक २ याना करुणा चाय्क खोया बिन्ति यात। जिगु चूडामणि विया बिज्याहुँ बिस्तारयाय् म्वाल जित स्याय्त कावइन। याकनंव्युः जि स्वर्गस लिहाँ वने त्यल।

थुगु प्रकारं बिन्ति यागु खँ न्यना माजुह्म महारानी करुणा तया गोप्ययाना तयागु चूडामणि बिया थ्व्ये धया बिज्यात। मनोहरा छ जि काय्या प्राण समानं प्रीतिह्म जि भौमचा खः। छन्त शरीरे घाटक याइगु जिनं सोये फइगु मदुः।

जि पुत्र सुधन कुमारं धागुनं दु मनोहराया शरीर रक्षा याय्गु कारणे अथवा रोगी जुया शरीर रक्षा जुइगु याये माल धासा बिया रक्षाया धया वन। मनोहरा छ स्वर्गस वना प्राण (शरीर) रक्षा याहुँ। जि पुत्र लिहां वइ बले छ थन वा जिनं सतके हये फइगु मखुः। छ मवइ जित अपजस वइ मन ववाका वा।

थ्व्ये माजुं धागु खँ न्यना न्हिला ख्वाः चकंका तथाऽस्तु याना चूडामणि कया शिरे तया माजु याके बिदा कया कसि वना पूजा यागु स्वया चोन। ब्राम्हन पुरोहित जुया कुचित्तं पूजायाना राजाया पालिस ब्राम्हनं म्ये फेका अत्याचार क्रिया बांलक चला स्याना पुखुलि हि म्हुका वेद घोना थुगु ज्या सिधेकालि घाटक याय्त मनोहरा थन बोना हये माल धया राजायात बिन्तियात।

थुगु वखतस मनोहरानं श्लोक छपु चोया आकाशे वोया वना थमं चोयागु श्लोक वोना भूमीस कुतका हया थः बेगनं पंछिथ्यें बोंया ममोहरा स्वर्गस लिहाँ वन सकसिनं स्वया च्वन— मनोहरा देवीनं चोया कुतका वंगु श्लोक वोना सोगु थ्व्ये खः।

सधन कुमार पःगृपवाङ्कमं स्वर्गलोकथ्यंक ब्रनाञ्जनचोंपिं देवपुत्र कि
नजीग्र प्सचागन ङ्कुत्रसम गंखूसियाना कुमचाकायापुत्री मनोहराद
वीविवाहयानाङ्कथ्यंका सकलयाग धर्मापद भविषावाधयाय् चित्र —

स्पर्श संगमनं मह्यं हसितं रमितं च मे ।
नागी व बन्धना न्मुक्ता एषा गच्छामि सांप्रतम् ।

अर्थ

जित बोधिसत्व जि पुरुषंस्पर्श संगम याय् धुंकल, न्हिला खंल्हाना ह्यितेनं धुंकल । आ वने मिसाह्म मा किसि लाना हया चिना कुना तह्म तोता हगुर्य्ये बन्धनं मुक्त जुइका वये धुन- जि जन्म भूमी स्वर्गलोके लिहाँ वनेगु जुल सुनानं अवशोच याय् म्वाः ।

थथ्ये धया मनोहरा बोया वंगु खना राजा ज्ञाना आज्ञा जुल, हे पुरोहित ! गुह्मसिगु कारणं थ्व ज्या यानो उगु कार्य्य सफल जुइ मखुत, मनोहरा कंन्या विस्युं वन आ गथ्ये याये । श्लोक चोया तोता वंगु थ्व खः । थुलि धया सकसिनं सोया बोना तुगः मंछिका च्वन ।

पुरोहितजुं राजायात भरोसा विया धाल, भो महाराज ! छाय् धन्दा कयागु विस्युं वंगुलि जिल- क्रीसं घाटक यांय् म्वाल थ्व ज्या पूर्ण जुल छलपोल या मनोरथ सिद्ध जुल देशे विघ्न जुइ मखुत छपिनं याकनं मृत्यु जुइ मखुत धया धनराजा यांत । चित्त बुझे यात ।

थुलि जुइ धुस्येंलि मनोहरा बने क्वहाँवयां एकान्ते चोना चिन्तना यात । थन वने चोंह्म ऋषि छह्मस्यें व्याधायात खें स्यना अमोघपाश काय्के छोगु खः । क्वहे पाशं याना जित व्याधाँ लाना यंका राजपुत्र यात लःल्हाना व्युगुलि जि देव कन्या जुसानं मनुष्य नाप स्पर्श जुइ धुंकल ।

थुह्म ऋषिनाप लाना गोप्य खँ कना वने धका ऋषिया आश्रमे वना प्रणाम यात ऋषीश्वरं सुन्दरीह्म किन्नरी कंन्या खना आज्ञा जुल । जित छु धाय्त थन वयागु छ सुः । थथ्ये न्यस्येंलि मनोहरा धयाह्म किन्नरी कंन्या जि खः धया विन्ति याना व्याधायात उपदेश विया छु ज्या यागु खः । उगु खँ फुक कना जित थन स्याय्त थिक यागुलि जि बिस्युंवया ।

भो महर्षि ! न्यना बिज्याहुं उपकार खः थन सुधन कुमार राज पुत्र जि प्राण पुरुष जुइ धुंकल- थ्वेक युद्ध कार्य्ये विज्याना च्वन लिहां बिज्यावले कोबाय् जि मदया

थन वया खँ न्यंवइ अवश्य। थ्व जिगु अंगु छ्पा थन छ्पिन्त विया थके विया बिज्याहुँ।

जित कावेगु इच्छा याइबले आकाश मार्गं कावये फइ मखु छपिसं स्युगु लं या खँ कना बिज्यहुँ जिगु बिन्ति थुलिदुः थ्वया निर्मित्त जि थन वयागु थुलि धयां अंगु विया दे धायुका प्राणाम याना मनोहरा कंन्या उगु स्थानं प्रस्थान जुया थःगु थासे लिहाँ वनां क्रमशः थ्यंक वन। किन्नर राजा, रानींपि (माँ अबु) निह्म सिगु पालि भोः पुया-गुलि जुगु खँ खः फुकं कना आनन्दं मनोहरा छँ चोना च्वन।

थुलि जुइ धुंका छुं लिपा सुधन कुमार क्रमशः उत्तर पांचाल देश हस्तिनापुरस थ्यंक वल थुगु समाचार न्यना धनराजा मंत्रींपि मुना लसोया थः पुत्र यात राजगृहे हया मंगल कार्य्ययाना पुत्र यागु ख्वाः स्वया हर्षमान् जुइका लिहाँ वंपि सकलयात धन्य २ धका प्रशंसायाना नके तोंके पुंकेगु धन इत्यादि सिलपा बिया संतोषयाना थः काय् यात राज सभाय् तया गथ्ये गथ्ये छुछु जुल इत्यादि खँ न्यन। अबुजु धन राजाया ख्वाःस्वया न्हिला मानं ह्योने नापं तया पालि भोः पुया छँनं पिहाँ वनागु निस्यें यागु खँ वृत्तान्त (फुकं) कना मनयात आनन्द जुइकल।

कायनं कंगु खं न्यना राजा रानी मंत्री तथा म्येंपि सकलें खुसिजुया धन्य २ राजकुमार वीरह्म महा पुरूष खः धका प्रशंसायाना दोसाल (कोखागां) कोखाय्का ताप् स्वाँ सिन्हलं होला स्वागत याना आपालं खुसि जुल।

राज कुमारं बिन्तियात– जिगु पराक्रम मखु पिता यागु पराक्रमं खः माँ यागु धर्म ज्या सफल जुल। सकसिगुनं ख्वाः स्वया आनन्द च्वन। छुं लिपा राज कुमारं थथ्ये धाल– युद्ध भूमीस वना लिहाँ वयानं मनोहरा वया जिगु ख्वाः सोमव छाय् जुइ– जि वल धयागु खँ मस्युसा न्यंकाव्यु

थथ्ये धास्येंलि धन राजां थौं म्वाल छ म्येगु कोथास वास या। कन्हे जक न्हापा यागु कोथाय् हुं धया विज्यात। अबुजु या वचन पालन यानां म्येगु कोथास वास यात, चछिया न्ह्योवेके मफु मनोहरा जक लुमंका च्वन। कन्हे जुल सुथ न्हापां दना स्नानकर्म सिधेका माँ अबु यात तुति भोः पुया बिन्ति यात जि कोथास वने जिलला।

मां अबु निह्मसिनं उत्तर मयुस्ये सुंक च्वन। काय्‌या मने छुं शंका मदु थःगु कोथास द्दहां वना सोत मनोहरा कोथाया लक्ष्मी मदु– उथ्ये थुथ्ये सोत गनं खने मदु– प्रिये मनोहरा धका सतल हुइ मधा– सखि पिके न्यना स्वत सखिपिसं राजपुत्र यात प्रणाम याना मनोहरानथ मन्त ल्याहां विज्यात थुकीयागु कारण फुकं विस्तारं कना सखी पिसंनं नुगः मछिका च्वन।

थ्व खँ न्यना नुगले ल्हाः तया सुधन कुमारं हाहा मनोहरा जि प्राण प्रिय स्त्री धया मूर्छा जुल। अन्तरपुरस च्वंपि सखिजन पिसं घेःपुना कुमार यात शीतल जुइका विन्तियात। भो कुमार! अति सुन्दरपि सखी जनपिं थन यकोदु थुलितक शोक याये म्वाः।

लक्षणं संयुक्त जुया च्वंपि छलपोल यात सेवा याये धका इच्छा याना च्वंपि स्त्री यकोदु। थथ्ये मूर्छा जुइक शोक यायेगु छलपोल यात मलो धया हेकल।

कुमारं आज्ञा जुल आ छुयाये निर्गुनिह्म पुरोहित ब्राह्मण जातीया खं न्यना जि अबुं थुजागु अहित कर्मयात। मां याके न्यने माल धया कुमार मांया थास वना विन्ति यात।

भो माता! मांनं काय्‌यात हेका खँल्हाइ मखु मनोहराया खबर गथ्ये खः छु जुया छपिसं चूडामणि बियागु– थथ्ये काय्‌नं न्यस्येलि– पुरोहितं धागु खँ न्यना गुलि तक यागु ज्या ख उगु खँ फुकं कन मनोहरा या शरीर फुकेत जतन यात मनोहरां सिया खोया जिके विन्तियाना चूडामणि हिं धाल, जिनं विचार याना, दुर्लभगु शरीर फुकीन धका करूणा तया चूडामणि बिया, जि वने धाल याकनं हुं धया छोया जि पुत्र लिहां वइ बले वा धया छोयागु खः। वइ मवइ मस्युः श्लोक चोया तोता वंगुनं दु सोया विचार या जिगु दोष मखुः।

पुरोहित यागु खँ न्यना अकर्तव्य जूसानं विश्वास याम्ह छं अबुजु खः जिनं छुधाय् छुयाय्। शत्रूं देश कावइन छं अबु याकनं मृत्यु जुइगु कु स्वप्न जुल– थुकी याकनं शान्ति यायेत मनोहरा किन्नरी कंन्या यागु ला दा हि धूप थनेगु ज्या आरंभ यात।

जिके विचार बल– मनोहरा देव पुत्री भौमचा खः प्राण रक्षा याकेगु जतन याना चूडामणि बिया लिछोया– छं शोक याये मते वइ तिनि, लिहां मवंगु जूसा मनोहरा

अकालं सी धुंकल जुइ । आखिर जुल धासा मनोहरा यात चूडामणि ब्युः धका छंनं धया वंगुदु । छंगु वचन पालन याना भौमचा मनोहरा या शरीर रक्षा याना । जित पापलाइ मखु, माँ अबु या ख्वाः सोयत थःछें वन छाय् धन्दा कया छन्हु थन वइतिनि धोरयाना चों । लिहाँ मवल धासा सखोंपि यकोदु सुन्दरीपिनं दु छं मने इच्छा दुम्ह छं यम्ह नाप विवाह याना बिये संतोष जुइका च्वं ।

मयसा म्येपिं राजपुत्रीपिं बिचार याये विवाह सिधेंकि । थुगु प्रकारं मानं धागु खँ न्यना कुमारं चिन्तना यात, जिगु मन मनोहरा विना म्येपिं स्त्री सुंहे इच्छा मदु– आ मनोहरा गुवले वइगु सुनां सत वनीगु वने फुपिं सु दइगुनं मखु । गुजागु अनर्थ अकर्तव्य अयोग्यगु अकृतघ्न पापकर्मया उपदेश बिया भौमचा स्याकेगु (मनुष्य स्त्री हिंसा) याना ला हि दा धुप थने मागु शान्ति याना च्वन ।

याम्ह राज पुरोहित ब्राम्हण, याकुम्ह राजा क्षत्रि, पुरोहित यजमान थुपिं निम्ह सिगु ज्ञान गुलिजक हाऊगु जुइ– शास्त्रनं गुजागु खँ दैवंहे धाय् फइगु मखुः । याय् लागु जूसा छुगति जुइगु देशे नं गुजागु बिघ्नोपद्रव हाहाकार जुल जुइ । गुलि बरनामियो अत्याचार खँ न्यने मालिगु ।

थुजागु पापकारी या ज्या याये म्वाक जतन याम्ह जि माँ खः मनोहरा बिस्यु वन थिकहे जुल खः थुमिगु बुद्धि दैवं प्रशंसा याइ । थुलि धया मनोहरा यागु शरीर बचन स्वभाव गुण लक्षण शील जक लुमंका कुमारं न्ह्यिंन्हि आपालं शोकयाना जुल ।

माह्मसिनं कायनं शोकयाना जुगु खना सोये मफया काय्यात धाल । हे पुत्र ! मनोहरा लिहाँ वनेत छगु खँ धागुदु कुमार छपिनि काय् या जिके माया दुसा उत्तर दिशास छह्म ऋषि दु अनवना ऋषि याके न्यना सोत धासा लँयागु खँ थुइ अर्थात् जित कावयेगु इच्छा दुसा लँ म्हसीका बिज्याहुँ धयां वंगुनं दु धका कन । माँ नं थथ्ये कंगु खँ न्यना कुमारं थथ्ये चिन्तना यात । अहो धंन्य मनोहरा सत्यधारीम्ह स्त्री खः । थथ्ये शोकजक यानानं छु प्रयोजन मदु थुम्ह ऋषियागु आश्रमे वनेत प्रथम जित मनोहरा लःल्हाना व्यूम्ह फलक व्याधाया थामे वनेमालि थ्व यागु खँ न्यना मागु याये । थथ्ये बिचार याना सुधन कुमार फलक व्याधा यागु छें वन । व्याधां खना आदर तया प्रणाम याना आसन विया छाय् बिज्यानागु धका न्यना ।

कुमारं आज्ञा जुल– छं लःल्हाम्ह मनोहरा कन्या जि मदु बले लिहां वन थुगु शोक जिनं तोत्ये मफुत– थ्व कंन्या सुयागु उपदेशं लाना हया थ्व खं न्यनेत जि थन वयागु खः। कुमारं थथ्ये आज्ञा जुगु खं न्यना व्याधां बिन्तियात। भो राजकुमार– छपिनि लोमनला थुगु थासं तापा मजु, छगु बने ऋषीश्वर छम्ह दु उगु थासे ब्रम्हसभा नाम मनोरमगु पुखु छगु दु।

थुगु पुखुलि पुन्ही पत्तिकं मनोहरा पाशापि नापं बिमाने चोना स्नान यावइगु धका उह्म ऋषीश्वरं कंगु खं न्यना सोवना बले जिनं खन अमोघपाशं क्यंका हयाह्म मनोहरा खः। थ्व खं छपिन्त जिनं न्हापा थ्व कंन्या लःल्हाना वले कने धुन।

हानं न्यना विज्यात कने धुन– उह्म ऋषीश्वरं मनोहराया छेंवनेगु लँ फुकं सिया च्वंगुदु अन विज्यासा थिक जुइ। व्याधां धागु खँ न्यकुगु बिश्वास याना लेः ताया कुमार थुम्ह ऋषीश्वरया आश्रमे वनेगु इच्छायाना राजगृहे लिहाँ वना वयां कन्हे खुन्हु ऋषीश्वरयात नापा लाना खँ न्यनां मनोहराया थासे वनेगु विचारयाना जुल।

थुगु समाचार (खँ) सीका अबुम्ह धन राजा नं पुत्र सुधन कुमार यात अनेक तालं खँल्हाना सुन्दरीपि कंन्या हया क्यना छं गुम्हयः उम्ह कन्या तत्कारणं विवाह याना बिये धया हेका बुझे यात। हेके मफुः आपालं स्त्री जनपि क्यने धुंकल संतोष मजु।

थथ्ये जुस्येलि राजगृहस लुखापति सकभनं बःलाका पाः च्वनीपि सिपाहीं अपो तया क्वातुका राज कुमार चान्हे सुनानं मखंक पिहां वनि विचारया पालंपाः च्वनाच्वं धया थाय् थासे क्वातुकल।

राज कुमारं विचार यायां छन्हु रात्रीस दना कोथा पिहां वना छचालं सोवले सकलें स्याक न्ह्योवेका च्वंगु अवस्था खना पिवा चोना मचोंगु गन गन थाय् दु अन अनं वना राजगृहं पिहाँ वना छगु थासे पुखुलीस उफोस्वाँ होया च्वंगु खना थ्वया स्वांमाला देका थःगु शिरे हिना प्रजापिसं खँसानं म्हसीकेगु मफु याना देशं पिने थ्यनेवं थःके शिरे च्वंगु उफोस्वां लिकया ताः हाकगु पंया कठिस ध्वजाथ्यें स्वाना सुधन कुमार देशं पिहाँ वन।

चन्द्रमा खन भो नक्षत्रया मालिक चन्द्रग्रह! छपिगु रूपथ्यें निर्मल शरीर शीतल आनन्दगु रूप–शील स्वभाव बांलाह्म मनोहरा लिहां वंगु छपिसं खंला धया खोवि वयेका न्यना सोत उत्तर मवियां अनं वन।

म्येगु थासे थ्यनेवं चला छह्म खन, चला यागु मिखा समानह्म मनोहरा लुमंका चलायागु ख्वा स्वया न्यना सोत। हे मृगेन्द्र ! छंगु मिखाय्‌यें च्वंम्ह मनोहरा कंन्या पिहां वंगु छं खंला धाल । चलां स्वया जक छुंनं मधा ।

अनं म्येगु थासे थ्यन छगु वनखण्डे सुन्दरगु थासे स्वां होया चोंगुलि भम छह्म जुना चोंगु खन । मनोहरा लुमंका न्यना सोंत हे भ्रमर ! छथ्यें वचुस्ये हाकुस्ये च्वंगु सं कुलि कुलि चिगु अति नाइस्ये कोमलगु सँदुह्म मनोहरा पिहां वंगु छं खंला थुलि धया अनं म्येगु थासे वन ।

छगु थासे कालसर्प हाकुह्म तःधिकह्म खन, थ्वयातनं थथ्ये धाल– हे कालवर्ण सर्प ! छ नागराज खः छथ्यें विष दुह्म भयंकर चित्तह्म ब्राह्मण छह्म पुरोहित दु थ्वयागु कुउपदेशं स्याना वह्म अति सुन्दरीह्म मनोहरा छं खंला ।

थुलि धया ववं कुंग पंक्षित सिमास चोना मधुर स्वरं हाला चोंगु खना थुमिकेनं न्यना सोत । हे कोकिल पंक्षिपि ! छिपिथ्यें मधुर स्वरं हालिह्म किन्नरी कंन्या पिनि मालिक छम्ह वगु खंला– थुलि धया उथ्ये वन ।

म्येगु थासे आपालं स्वां होया च्वंगु अशोक सिमा खना धाल । हे अशोक वृक्ष ! छ सिमाया राजा समान जुया च्वंम्ह अशोक धागु शोक मदुम्ह धागु खः । अर्थात् शोक मवेका वोह्म धागु नं अर्थ खः । गुह्मजा शोकयाना वह्म मनोहरा छं खंला– जितनं शोक मवेका ब्यूसा गुण जुइ थुलिधया प्रणामयाना अनं म्येगु स्थाने वन ।

नुगः मछिका ववं ऋषीश्वरया आश्रमे थ्यन । नमस्कार याना ऋषीश्वरया न्ह्योने चोना थुगु प्रकारं बिन्ति यात । भो ऋषीश्वर ! बने घाँय् आसन याना आनन्दं योगा भ्यास तपचर्य स्थीरासनं चोना फलाहार संतोष जुइका त्यागी जुया विज्याह्म छलपोल सत्यधारी खः । जिनं सछिक प्रणाम यानां ।

जिगु दुःख छुपिसं लिकाइगु आशा याना वया, जि प्राण समानह्म स्त्री मनोहरा कंन्या पिहां वल छपिसं खंला– थथ्ये न्यस्येंलि ऋषीश्वरं आज्ञा जुल हे सुधन कुमार राज पुत्र ! मनोहरा कंन्या जिनं खना छपिसं छुं धन्दा कायेम्वाल जिनं विस्तारं खँ कने धन बनया स्वभाव थथ्ये सिमाहया आसने विज्याहुँ धया सत्कार याना बने दया च्वंगु फल भोजन याका कुमार यांत संतोष यात ।

ऋषीश्वरं आज्ञा जुल– मने छुं संदेह कायमते आनन्दं थन वया छगु निगु खँ ल्हाना छगु रत्न (हेरा) थुना तगु अंगु छपानं विया वन थ्व खँ जिनं कने । धनुषाकार मिखा फुसि हाकुगु पलेस्वांया ह:थ्यें शोभा वया च्वंगु अंजन उलातथ्यें हाकुगु त:गोगु मिखां स्वया धया वन ।

जि प्राण पुरूष सुधन कुमारं जि मखनी बले जित लुमंका माया कृपा तया बनं बनं वाहुला माला माला जुइफु: जिगु शरीर देव कंन्या ख: पुरूष मनुष्य जुल थ्व भामोकमं धका निश्चय याना जिगु शरीरं सुधन कुमार पुरूष यात सेवा याय्गु तोत्ये मखु ।

जि हानं म्येह्म पुरूष याके शरण वनि धका मने संख्या तय्मते, जि पिया च्वने सत वल धासा नापं वये अवश्य । छुयाय् जिगु शरीर छिन्न भिन्नयाना जित स्याय्गु गोसायात माजु याके विदा कया स्वर्गस वनेत थन छक वया जिगु खँ कने धका वया थुलि धाय् धुंका अंगु विया नुग मछिका लँ यागु खँ कना विज्याहुँ धया वन ।

आकाशं जिथ्यें बोया वयेगु समर्थ दैमखु चूडामणि दुसानं अनुभोग मदुगुलि वयेत लं नं सीमखु । फुसा विज्याइ थथ्ये खँ कना वंगु ख: । हानं थथ्येनं धागु दु वनेगु समर्थ मदु धा:सा लिहाँ वनि छुं खँ मदु इच्छा कुमारया ख: ।

थुगु खँ न्यना सुधन कुमारं विन्तियात, जिवनेगु निश्चित जुल लँ यागु खँ आज्ञा जुया बिज्याहुँ । कुमारं वनेगु इच्छा यास्येंलि ऋषीश्वरं मनोहरा किन्नरी कंन्या नाप लायेत स्वर्ग भुवनस किन्नरी कंन्यापिं मुना च्वंगु थाय् किनर लोक द्रुम राजा यागु थासे वनेगु लँ बिस्तारं कना विज्यात ।

(१) न्हापां थनं उत्तर दिशा स्वयाहुँ काल पर्वत स्वंगु दया च्वन ।

(२) थ्व पुलेवं हानं खुगु पर्वत दया चोन स्वंगु त:धंगु स्वंगु चिधंगु अन बने: जन्तुपिं यकोवु ।

(३) थ्व पुला वने धुस्येंलि हानं म्येगु थ्वयासिनं त:धंगु स्वंगु पर्वत थ्यनि ।

(४) थ्वनं पुले धुस्येंलि हिमराज हेमाल पर्वत थ्यनि, थुगु थासे सुद्धया नाम जुया च्वंगु महौषधी (वास) आपालं दु थ्व वांस कया फुसा घ्य: तया दाय्का मफुसा

च्य नांप मिले याना नेगु । उगु थासे ग्रामवासी पिगु छें वना जतनया- थ्व वास नये धुनेवं लःयां प्यास दैमखुः । नयेगुनं मालिमखु शरीर गंसी जुइगुनं मखुः । थुलि धाय् धुंका मनोहरा नं विया थकुगु अंगु सुधन कुमार यात बिल ।

ऋषीश्वरं हानं धया विज्यात, हे सुधन कुमार ! वने म्वाल छें हुं छाय् दुःख सियेगु छह्म मिसाया लागि पाशा मदेकं याकचा गथ्ये वनेगु आपालं थाकु वने फइ मखु । सुन्दरीह्म स्त्री छह्म म्येह्म विवाह् यासा याउस्ये चोनिगु खः ।

एवं प्रकारं ऋषीश्वरं धागु वचन न्यना कुमारं थथ्ये विन्ति यात । भो महर्षि न्यना विज्याहुँ- जि थुगु जन्मस एक पत्नी व्रत यायेगु इच्छायाना- हानं म्येह्म स्त्री बिवाह् याये मखुत । जि अवश्यनं वनेगु जुल याकचा गथ्ये वनेगु धया विज्यात- जि प्रवासी जुया याकचा वने त्यना ।

गुह्मजा चन्द्र सूर्य निह्मसिया याकचा आकशे दिपा मदेक भ्रमण जुया थुमि पासा सुंमदु वथ्यें बल बीर्य पराक्रम दुह्म सिंह् बने भ्रमण जुइवले पाशा मदेक चाहुला वनी । स्वया वीर्य पराक्रम दइ वइत पाशा ख्यले मदु । जत्न जुक्ति याना स्वये यानानं मजिल धासा छुयाये स्वइतनं दोष मदु ।

उद्योग्गिनं सतत मत्र समेति लक्ष्मी
दैवं हि दैव भिति कापुरूषा वदन्ति ।
दैवं निहत्य कुरू पौरूष मात्म सक्ता
यत्ने कृते यदि न सिद्धति कोऽत्र दोषः ।

अलासि मजुस्ये न्ह्निन्ह् उद्योगयात धासा छें लक्ष्मी बढे जुया सकल बनोवस्थ थिक जुइ । छुं उद्योग मयास्ये दैवं याइ दैवं मदुला जक हाला ज्या सफल जुइगु मखु । उद्योग मयास्ये दैवया अधिने चोनीपि कुपुरूषपि जक दइ- सुपुरूष पिसं दैवया अधिने मचोंस्ये उद्योग याइ । यत्नयाना अर्थात् उद्योग यानानं ज्या सफल मजुल धासा स्वइतनं दोष मदु । उद्योग याना ज्या सफल जूसानं दैवं यागु सफल मजुसानं दैवं यागु फुकं दैव यात जक पायाना जुइपि, कुपुरूष अथवा कु स्त्री पिसं जक धाइ धका शास्त्रे धया तगुदु ।

अतः जिनं उद्योगयाये यत्नयाना वने त्यना लँ यागु खँ हानं कना बिज्याहुँ। थुलितक सुराजुया धास्येंलि ऋषीश्वरं लँ यागु खँकन ।

हे कुमार ! थथ्ये सुरा जुस्येंलि जिनं कने बाँलाक न्य । गथ्ये धासा थथ्ये स्वंगु पर्वत पुला वने धुस्येंलि अनं उत्तर पत्ति उत्कीलय धैगु पर्वत थ्यनि ।५।

अनं पुलां वने धुँका ववे जलमार्ग लखें वनेगु उत्कुलक नदी खुसि छिना वनेगु द्वंगानं दइ उकी चोना पुला वनेगु ।६। थुगु थासँ पुला वने धुंका एक धारक १ बज्रकांत २ कामरूपी ३ ऐरावत ४ अधोवाण ५ थ्व न्यागु पर्वत लंघन यायेमाल। ।७। अनंलि खदिर पर्वत थ्यनी, अन गुहानाम जुया च्वंगु गुफादु थुगु गुफां द्वहां वनेगु। ।८। अनं पिचाय्का एफ धारक सकीलक वज्रकसक नाम थ्व स्वंगु पर्वत थ्यनी, अन पंछिया राजा गरूड वैनतेज धयापिं दु थुपिं वरा पराक्रमी खः थुमिसं सोया चोनि विन्ति याना वनेगु । ९ । थुगु थासं पुलावने धुंका चोलेया ख्वा जुया च्वंपिं अजवकत्र नाम जुया पशुया आकार तुति निपां जक चुया मनुष्यथ्यें वइपिं दु, थुमिगु थासं पुला हानं मिरातक धैह्म पुरूषयां थासे थ्यनि ।१०। अनंवना पिंगल नाम गुफा थ्यनि अन लालांश्रोत धैह्म बीर भयंकरह्म राक्षस च्वना चोनि, मनुष्य खनेव स्याना ला नइह्म खः थ्व यात अजंगरनं धाइ- थ्वैत त्याका वनेगु न्ह्योवेका च्वंसा छुं मयास्ये वनेगु (११)

थुगु थासं पुलावना वराह पर्वत थ्यनि अन तःतः धिकपिं बन्देल (फा) यकोदु थुमिसं न्याना स्याय्त वइ बले वाणं प्रहार याय्गु छंके मदु दुसा केका स्याय्गु। स्याय्गु मखुसा- अन हाकुगु लोहँ यकोदु । लोहँ निग कया त्वाकेगु मिं प्वाला प्वाला प्याहाँ वइ। थुपिं विस्युं वनी चितुवा धुं वसानं चिला वनि ।१२।

अनं पुला वनेव तःधिकपिं भ्याः निह्म वया च्वेत वइ लँपना तइ लिकथं तुति ज्वना निह्म निख्ये वांछोया बीगु थथ्ये मयातकि चोया सने मफेका बी ।१३। थुगु थासं पुला वना छथाय् थ्यनी बले आयस धापिं भयंकर पुरूष निह्म वया शस्त्र ज्वना त्वावइ थुमित कपाले दाया बिवं निम्हं लिहाँ वनी । थुपिं राक्षस जातिपिं खः १४।

अनं वना छगु भयंकरगु वन थ्यनि खुइकु हाकगु तुं छगदु उगु तुं चाहुला वनेमा सं सियुह्म भयानक राक्षस छह्म वया लँ पना छ गन वनेगु धाइ- खगु खँ कनेगु वयाके

धनुष दइ लाका वँत केक्ये धका तयार जुइ फँकेमा । थ्वं हे लँक्यना बी धनुष विद्या मिजास यांना वनेगु ।१५।

अनं वना नदीया समीपस थ्यनि छुछु नदी धासा– १) गंगा नदी २) तपनी नदी ३) चित्रा नदी ४) रूदनी नदी ५) हसनी नदी ६) आशीविष ननी ७) नेत्र नदी ८) नगाध नदी ९) थ्व गुंगु नदी दु लखे बुने ग्राहक धँपि गोंजु सोंजु इत्यादि जल जन्तु दु– थुजागु नदीया सिथं सिथं ग्यानापुपि लाखे लसींपि चाहुला मोल्हुया लःतोना गुलि अनसं च्वनींपि गुलि लिहाँ वनींपिनं दु । थुमिसं खनीवले ज्वना सास्ति याइ थुमित त्याका वनेमाल (१६)

अनं वना पतंगा धयागु नदी थ्यनि अन अमनुष्य धँपि मनु मखुपि दयां चोन तपनी धँगु नदी दु ग्रह धापि जलजन्तु यको दया च्वनी, हानं कामरूपी धँपि लसींत वया दाया यंकोगु थुमितनं त्याका वनेगु ।१७।

अनं वना हानं रूदनी नदी थ्यनि अन किन्नरी कंन्या पिनि च्यलात दु– थुमित चित्त बुझेयाना वनेमा, अनं वना आशीविष धयापि सर्प दया च्वंगु नदी तरे याना वनेगु नेत्र नदीया तीरे थ्यनि शाल्मली धयागु सिवोसि सिमा यको दया चोनी अनं वना गंगा नदीया तीरे थ्यनी स्नानयाना धैर्य यायेगु ।१८।

अनं वना हानं पतंगा नदी तीरे थ्यनी पराक्रम क्यना वनेगु आपालं जलजन्तुपि दु– तपनी नदीया तीरे थ्यनी थमं नों मवास्ये वनेगु चित्रा नदी तीरे थ्यनि हानं म्ये हालेगु रूदनी नदीया तीरे थ्यनि खोया हगु शब्द वइ– मिगु मने लुइका वनेगु थुजागु नदीया स्वभावं ज्या याना वनेगु सीके माल ।१९।

अनं वना हानं आशीविष नदीया तीरे थ्यनि आपालं विष दु विष शोधन यायेगु मंत्र बोने माल । हानं नेत्र नदीया तीरे थ्यनि शस्त्र संपातयोग धँगु थमं सेका तयागु शिल्प विद्या शास्त्र विद्या क्यनेगु ।२०।

अनंलि न्यास यक्षंपि मुनाचोंगु थासे थ्यनि अन धैर्य पूर्वकं बांलागु शास्त्रया खँल्हाना विन्ति भाव कोमल जुइगु । थुमिसं साधुकार याना लँ क्यनी उगुलँ वनेगु।२१।

अनंलि बांलागु सुन्दरमय धागु वन छगु थ्यनि अनं पुला वना तिनि द्रुम किन्नर राजाया भुवन थ्यनि । थुलि लँया खं ऋषीश्वरं आज्ञा जुया विज्यात । ।२२।

थुलि खं कंगु न्यना सुरा जुया ऋषीश्वरया चरणस वन्दन याना सुधन कुमार मनोहरा देवी नाप लायेे धका निश्चय याना बिदा कया वन ।

थवं पर्वत नदी गुफा जोल आदि पुला अनेक वास लुइका प्रयोग यायां मंत्र तन्त्र अनेक ऋद्धिबल क्यना लँ मामागु थासे मामाश्ये याना एकचित्त धैर्य जुया पशुपंछि बन जन्तु अनेक यक्ष यक्षणी राक्षस राक्षसी भूत प्रेत पिशाच नागराज गरूड इत्यादि पिगु भय दक्व जिते याना वने धुस्येंलि न्यास यक्षगणपिं नाप कुशल या खँ ल्हाना थुमित खुसि ज्वीका थुमिसं धंन्य प्रशंसा याका थुमिसं क्यंगु लँ वस्येंलि द्रुम किन्नर राजाया भुवन पिने थ्यन ।

तःमागु सिमाक्वसँ च्वना सकभनं सोत गुजागु नगर थ्यन धासा बांलागुया खंल्हाना साध्य मजु मदु धयागु छुं मदु फल पुष्प वृक्ष इत्यादि नं पूर्ण जुया चोंगु क्यव (वन खण्ड) थाय् थासे पुखुदु लः हें म्हिता चोन, पलेस्वाँ उफोस्वाँ होया च्वंगु निर्मल लखं संयुक्तगु हानं तूं हिति अनेक सिमा सिमा पत्ति ऊंग पंछि जुना थःथःगु मधुर स्वरं हालां चोंपि आपालं दया च्वन ।

थासे थासे म्हेखा जुना प्याखं हुया च्वंपि, हानं चला आदि पशु गणपिंसं वास याना इन्द्रया नन्दन उद्यान (क्यव) समानं शोभा दया च्वंगु थासे किन्नरी कंन्यापिं वास याय्त फेतुइगु द्यनेगु थाय् गनं तःखागु मनं चीखागु छँ नं दया च्वन । गनं म्ये हालेगु प्याखँ हुलेगु अनेक प्रकार या बाजा, हानं नेगु तोनेगु योग्यगु बस्तुनं पूर्ण जुया च्वन ।

अनेक धातु लुँ व यांगु थल इत्यादिनं संयुक्त जुया च्वन । थुजोगु मनोरम स्थाने किन्नरी कंन्यापिं छगु पुच मुना थः पिगु नित्यथ्यें घः ज्वना हितिस लः कावंपि खन। थः सिमाक्वे चोना चोंह्म तीजक वनां सुधन कुमारं न्यन ।

हे तता क्यहेंपि ! थुलिमछि छिंपि क्या लःका वल, सुनां काय्क्ये हगु गन यंकेगु छ्याय्त, छिंपि गनं वयापिं थन थासे मालिक सुः छिमिगु नां छु ।

थुगु प्रकारं न्यस्येंलि सकसिनं स्वया मुल्यह्म सिनं धाल । थन मनुष्य वय्‌त थाकु पाशा मदेक याकचा वल छ मनुष्य खः गथ्ये वयागु गन वनेगु छंगु नाम छु । थन छाय् वयागु छ तस्सकं बाँला वस पुना वगु धासा बाँलासनं खिति दया च्वन ।

हे मनुष्य ! जिपि किन्नरी कंन्यापि खः थन किन्नर राजा द्रुम महाराज धयाह्म मालीक दु थ्वसपोल या पुत्री मनोहरा कंन्या दया च्वन । थ्व कंन्या जिमि मालिक खः ।

थुह्म मनोहरा देवी मनुष्यया ल्हाःतिस लाना लिहाँ वल । थ्वया शरीर मनुष्यया गन्ध नवया चोन । मनुष्य या गन्ध तंकेत आपालं लखं स्नान याकेगु लखं स्नान याकेगु निम्ति जिपि आपालं वया लःका वयागु खः ।

थथ्ये धास्येंलि न्हिला थ्व कुमारं हानं न्यन, न्हापा लाक स्नान याकेकु घट (घप) गुगु खः । थथ्ये न्यस्येंलि मूलगु घट थ्व खः थुकि न्हापालाक लः लुना मोल्हुये केगु धका कन ।

कुमारं हानं खँ न्यंकल जिनं सिल धया मनोहरा यागु अंगु घटस थथ्ये अथ्ये यागु मसोक कुतका वल । थथ्ये घटस थिया छगु निगु खँ धागु न्यना छगु कारण वं धका सोका सकसियां मनं खँल्हाना लः फये धुंका सकसियां लः घट व्यकुं च्याना वन ।

मनोहरायां स्नानालये थ्यंकां मूलगु घटं लुना न्हापा लाक स्नान याकल । अंगु कुतुंवया मनोहराया मुले लात । मनोहरां कया सोत– सुधन कुमार थन थ्यन धयागु निश्चय याना मन चः कंका न्हिला स्नानयाय् धुंका अंगु न्ह्याना सोत ।

हे पासापि छिमिसं थौं जित स्नान याकुगु थुगु मूल घटं थ्व अंगु कुतुंवल गथ्ये खः । लः कावनागु थासे मनुष्य वया च्वंगु दुला । थथ्ये मालिकं न्यस्येंलि विन्ति यात ।

भो मालिक ! बांलाह्म मनुष्य छह्म वया थुलिमछि छिपि वया लः कावल– थाय् सुनां काय्‌के हगु धका न्यन जिमिसं खँ कना । थ्वयागु नां न्यनागुजा खः नां मकंस्ये थुगु घटस छक थिलथ्यें च्वं थ्वहे घटं न्हापालाक स्नान याकि धयां हल थ्वं धाथ्यें जिनं स्नान याकागु खः ।

थ्व खँ न्यना खुसि जुया मनोहरा देवी न्हिला धाल- छिमिसं थ्व खँ गोप्यया व मनुष्य सःता हति नापं बोना थनवा।

तथाऽस्तु धया मूलह्म कंन्या वया, थ्व सुधन कुमार यात नापं बोना हल- मनोहरा खन कुमार न्हिल। कुमारं खना मनोहरा न्हिल निह्म सिया थिति स्नेह प्रेम स्वया चवन।

द्रुम राजाया भयं मनोहरानं थःगु कोथास महस्ये म्येगु कोथास विज्याकल। चन्द्रमा समानं आनन्द स्वरूप जुया चोंह्म सुधन कुमार दर्शनयाय् दया अति खुसिजुया आनन्द रूप निर्मल शरीरह्म मनोहरा थःगु थासे वना स्वामीया ख्वा सोया इति इति न्हिला निह्म सियां ख्वा त्वाका चित्त चंचल ज्वीका निह्म वियोग ज्वीमागु कारणया खँ फुकं कना निह्म स्त्री पुरूष हर्षमान ज्वीका आनन्दं चोन।

थुगु प्रकारं गुप्त याना तयाह्म पुरूषयात न्हिंन्हि नाप लाना इले नका तोंका बांलागु वस्त्रं पुंका गुप्तयाना तल। थथ्ये सुख भोग याना जूगु निला विते जुस्येंलि थ्व मनोहरा याके मनुष्यया गन्ध न्हिन्हिछिया बढे जुया वगु सोका द्रुम राजानं पुत्री यात थथ्ये धाल।

हे मनोहरा! छंगु शरीर मनुष्यया गन्ध वढे जुया वल। न्हिन्हि स्नान याका तयांह्म खः गथ्ये जुल। गुप्तयाना सुधन कुमार धाह्म मनुष्य नापलाना लाकि छु खः सत्ययाना धा।

पितानं थथ्ये धागु खँ न्यना लज्जा चाया छुं मधास्ये लिहाँ वना कुमार यात कन। पिता यागु भय त्रासं हानं छोपि निह्म वियोग ज्वीका चोने मालि गथ्ये यायेगु धका धन्दा कया मनोहरा नं विन्ति यागु न्यना सुधन कुमारं धया विज्यात।

प्रिय छंगु मने त्रास चाय् मते जिगु खँ न्यं, जि गुलि कष्ट सिया छंगु कारणें थन वल ज्वी छं सीकि। छें माँ अबु याके मन्यंस्ये रात्रिस पिहाँ वया, जि माँ अबुया गुजागु शोक यात जुइ। जि थन जक थथ्ये सदानं चोनेगु छन्तनं जितनं योग्य मजु। छं पिता (द्रुम राजा) यात खबर विया राजगृहे छोपि निह्म नापं वने। छुधाइ मागु उपाय जि याये, सकसिनं खेंक स्वयंबर सहित विवाह कर्म सिधेके।

अनंलि मर्त्यलोके नापं लिहाँ वने, छं माँ अबुयात विन्तिया छ ग्याय् मते थुलि कुमारया वचन न्यना मग्यास्ये पिता याग् थासे वना प्रणाम याये धुंका मनोहरानं थथ्ये विन्ति यात ।

भो पिताजु ! छलपोलं जित मनुष्यया गन्ध बढे जुल गथ्य खः धया न्यंनीगु जिनं छु उत्तर मविया खः पुत्रीया उपरे कृपा तया विज्याहुँ गुह्यस्यें जा जित प्रेम याना रक्षा याना तह्म सुधन कुमार राज पुत्र मनुष्य थन वल धासा छपिसं वयात छ्यायुगु ।

म्ह्याय् नं थथ्येजक धाय्वं तं मोय्का वा कटटटं न्ह्याया द्रुम राजां आज्ञा जुल । हे पुत्री मनोहरा ! थ्व कुमार मनुष्य जक थन वल धासा वयागु ल्हाः तुति सछिकु थला प्यदिगेसं वांछोया बी व मनुष्यं छुयाय् फइ ।

पितानं थथ्ये क्रोधं धागु खँ न्यना पुत्रीं विन्ति यात । भो पिताजु व मनुष्य खःसा थन थ्यंक गथ्येयाना वय् फइ । थुलिजक पुत्रीं धागु खँ न्यना तार्जति ख्वाः स्वया मनं चिन्तना याना द्रुम राजां आज्ञा जुल ।

छंगु खँया ताल विचार याये धुन, अवस्यनं थ्व कुमार मनुष्य थन वय्‌त विना ऋद्धि (पराक्रम) मदेकं वये फइगु मखु खः । थन थ्यंकवय् धुंकल थ्यें च्वं । गन सुचुका तया थुलि तक छिपि निह्म सिया प्रेम प्रीति जुस्येंलि देवकंन्या छ खः मनुष्य कुमार नाप विवाह जुल धयागु खँ छु संभव मदु । थन द्रुम भुवन यात ल्वेक छंगु विवाह सिधेके थन वय् फुम्ह कुमार ऋद्धिवान् खःसा ज्युः । थुलि धया दना वना कोथास चोना आश्चर्यंगु खँ ल्हात म्ह्याय्‌नं थ्व स्त्री नाप परस्पर खं ल्हाना चोन ।

मनोहरा अबुं धागु खं फुकं फुमारयात कनां निम्हं न्हिला हर्षयानां चोन । अनंलि कन्हे सुथे जुस्येंलि कुमार यात लोगु वस्त्रं पुंका ल्हाज्वना नापं वना अबुया थासे थ्यंका न्ह्योने थ्यनेवं निम्ह सिनं योग्यानुसारं प्रणाम याना छख्ये च्वन ।

थ्व कुमारया शरीर लक्षण खना उगु थासे च्वंपि सकसिनं तार्जति सोया फुले जुया चोन । द्रुम राजा रानी निम्हसिनं विचार यात । थुलि बालाक तेज दुम्ह लक्षनं पूर्णम्ह कुमार थन द्रुम भुवने मदु । याकचा थन थ्यंक परिश्रम याना वल सामान्य मनुष्य वये फैगु मखुः ।

थ्व कुमार मनुष्य जुसानं ऋद्धि दुम्ह खः आ थ्व सुधन राजकुमार यात वस तिसां तीका मङ्गल याना राजसभास हया आज्ञा जुल । भो कुमार ! रूपजक बांलाना योग्य मजु ऋद्धि क्यने फेकेमा । मनोहरा जि पुत्री, सुनां जि धयागु ऋद्धि (पराक्रम) क्यनि वयात कंन्या दान याये धयागु इच्छा याना चोना ।

थन थ्यंक, वया मनोहरा नापाला वल । जिगु मन जक मखु, थन सकल यागु मन संतोष ज्वीक पराक्रम क्यना लेःतायकि जिनं छन्त थनसं स्वयम्बर याना विवाह कर्म यायगु ज्या सिधेके जुल । छगु रूपं थन सकल यात जिते यात गुण नं जितेयाना क्यं- छुछु धासा- न्हापां थन सुवर्णस्तम्भ (लूँया थां) न्हेगुदु छगु बाणं पिचायकेगु । हानं छगु वाणं न्हेमा तालवृक्ष (ताइगो सिमा कोथलेगु । हानं छगु वाणं न्हेगु गुफा फोचायकेगु ।

हानं थन च्वना हामो फछि भूतीस पोंका छग छग सिना याकनं सिधेके माल । थुलियाना क्यने फुसा थौं हे छन्त थ्व मनोहरा पुत्रीया विवाह कर्म सिधेकेगु अवश्य जुल । धनुष बिद्या या प्रभाव ऋद्धि गुलि तक दुम्ह खः सीकेया कारणं धयागु खः । थुलियाना क्यनेव मनोहरा छँ कीर्तिया पताका थ्यें छँ यथ्ये जुल धका सीकि ।

थुगु प्रकारं द्रुमराजां धागु खँ न्यना- गुम्हजा वोधिसत्व सुधन कुमारं गुगु धाल उगु वीर्यवल पराक्रम खः ऋद्धि धाइ- क्यना सन्तोष यायेगु समर्थ दु जिनं याये धया मनं विचार यात जिगु इजत थन स्वर्गलोके प्रचार यायेगु छगु महान् कार्य खः ।

स्वर्गलोके च्वंपि वोधिसत्वंपि भुना थ्व सुधन कुमार वोधिसत्व छम्ह व्हीहे पाशा खः थ्वैगु ज्याय् व्हीसनं प्रोत्साह वीमा धका तयार जुया चोन ।

थुगु समये सुधन कुमारं प्रथम स्वर्गया देवबाजा अनेक थाना म्ये हाला नृत्य समेत याना खुसियात । हानं मनुष्य बाजा मृदँगादि सुधोष अनेक प्रकारं थाना सकलें खुसियात । आपालं किन्नर गणंपि तथा द्रुमराजा रानी मंत्री पिंगु बांलागु राजकार्य्यया नीति क्यना खुसि ज्वीकल । थथ्ये यागु स्वर्गया इन्द्र खना विचार यात ।

थ्व सुधन कुमार सामान्य मनुष्य मखुः भद्रक वोधिसत्व खः । थुजाम्ह यात थथ्ये दुःख बीमज्यु धका गथ्ये थ्व द्रुमराजां मसिल- पुत्री छम्ह वीत स्वागु दुःख बिल ।

अतः सुधन कुमारयात थुगु समये साहिता बीमाल धका यक्षगणपिं सःता धया बिज्यात । छिमिसं गुफास दुने सुला कुमार यागु बलवीर्य सोया सफल याहुँ । थुलि धया इन्द्रं सपानि आपालं सृष्टियाना हामो छग छग ज्वना कुमार या न्ह्योने इन्द्रं व द्रुम राजां खंक तेहल । थथ्ये यागु खना सकल हाये २ सुधन कुमार धन्य खः । धका प्रशंसा यात । द्रुम राजा रानी मंत्रिपिं अति विष्मय आश्चर्य जुया चोन ।

हानं थ्व सुधन कुमार दनावना द्रुम राजाया न्ह्योने च्वंगु लुयां थाँ न्हेग केरामां न्हेमा खड्गं त्वाथलेथ्यें छथु बाणं प्रहारयाना कोथलाबिल- अनंलि हामो फछि मुना बिधुंका न्हेमा तालवृक्ष (ताइगो सिमानं) छथु बाणं केका फोः चायका न्हेगु गुफां पिचायका बिल । तालवृक्ष गोतुल थः पर्वतथ्यें स्थीरासनं च्वना क्यन ।

हानं द्वछिह्म किन्नरी कन्यापिं मनोहरा तुल्यपिं उथ्यें चोंपिं, मुंका दथ्वी मनोहरा तया द्रुमराजां आज्ञा जुल । हे कुमार ! मनोहरा थ्व पुचले गुम्हखः ल्यया सोकि । थथ्ये धागु खं न्यना सुधन कुमार लेःताया श्लोक छपु थमं रचना याना बोने धुंका धया बिज्यात ।

यथा दुमस्य दुहिता ममेह त्वं मनोहरा ।
शीघ्र मनेन सत्येन पदं ब्रज मनोहरे ।

गुह्मजा द्रुमराजाया पुत्री खः मनोहरा, छव जिव थन चोनागु दु छं अबुं छुधाल व ख न्यना याकनं थुगु सत्य धारण यायगु ज्या सिद्ध याय्‌त हे मनोहरे ! बिस्तारं पलाःछिना पिहांवा । कुमारं थुगु प्रकारं धया बिज्यागु खं न्यना मुसु मुसुं न्हिला मनोहरा, किन्नरी कंन्या पिगु पुचलं पिहाँ वया सुधन कुमार या न्ह्योने दना न्हिला ख्वा स्वया चोन ।

सुधन कुमारं, द्रुम राजाया ख्वा, स्वया, छुपिनि पुत्री मनोहरा थ्वहे खः धया बोहले थःगु ल्हातया धया बिज्यात ।

अन चोंपि सकसिनं न्हिला धया हल धंन्य २ सुधन कुमार खः प्रतापि- धन्य २ मनोहरा । किन्नरी कन्या धापिं सकसिनं तस्सकं सत्कार याना बिन्तियात, थुलि तक ऋद्धि थयना सन्तोष याये फुह्म महा पुरूष थ्व सुधन कुमार यात, छलपोलयां पुत्री मनोहया, जिमि सकलया मालिक खः आ आ थथ्यंहे स्वयंवर सिधेका विवाह कर्मयाये योग्य जुल विस्तार याना बिज्याय्‌ मते ।

ह्मानं इन्द्र तथा म्येम्येपिं सकल वया थुगु प्रकारं हे जय शब्द न्यंका विन्तियात । भो किन्नर राजा द्रुम महाराज विस्तार छाय् अविलंव पुत्रीया विवाह कर्म आ थथ्यें सिधेका बिज्यासा बांलाइ । सकसिनं थथ्ये धागु न्यना द्रुमराजा या मने दुःख ताया धाल अहो जिनं थ्व कुमार यात दुःख वियागु जुल खः माफि काये धका आज्ञा जुल ।

भो बोधिसत्व कुमार ! छपिन्त जिनं तच्चतं दुःख विये धुन क्षमा याना बिज्याहुं– जिनं कंन्या दान याये जुल । थुलि धाये धुंका आपालं मान सत्कार याना दक्व किन्नर तथा किन्नर कंन्यापिं मुंका विधान अनुसारं स्वयंवर सिधेका मनोहरा पुत्रीयात दिव्य वस्त्र तिसा अलंकारं शोभायमान याना क्षिन्नर भवनस (राजगृहे) पुत्रीया विबाहोत्सव क्रिया सिधेका धया विज्यात ।

देवोय मिति निश्चित्य ततस्तं किन्नरा धिपः ।
तुष्ट स्तस्मै ददौ दिव्य रत्नैऽसह मनोहराम् ।

थ्व सुधन कुमार बलवीर्यं दुह्म देवता हे खः धका जिनं निश्चय याना अनंलि द्रुम किन्नर राजा आपालं खुसि जुया जगु ल्हातिं थः पुत्री मनोहरा ज्वना खगु ल्हातिं सुधन कुमार ज्वना, अनेक दिव्यरत्न सहितह्म मनोहरा कंन्या सुधन कुमार या ल्हाते लःल्हाना कंन्या दान याना विज्यात । थनंलि द्रुम राजानं नुगः मछिका सुधन कुमार या ख्वासोया आज्ञा देका विज्यात ।

।। थन द्रुम राजानं विचा खँ ल्हागु थथ्ये खः ।।

भो बोद्धिसत्व सुधन कुमार छपिं जि जिलाजं (जिचा भाजु) जुल– जिनं दुःख वियागु माफि धाय् धुन जिगु छेंया लक्ष्मी समान ह्म पुत्री छपिन्त दान विये धुन । आमकन छेंया कुलाचार मनुष्यया विधान जिनं बांलक मस्यु । थ्व मनोहरानं मस्यु भिन्नकं प्रतिपाल याना तयेमाल । जि म्ह्याय् नं थःत जन्मयाह्म मां विधाता अबुजु लुमंका चोनिवले मां अबुया ख्वास्वया तवह् विया वा धका वरावर छोया हयेमा– तर वयेत कष्टखः विमाने चोना छपिं नापं विज्याहुँ ।

छोया महल धाय्वं मां अबु पिसं चित्त दुःख जुया अनेक धाय्फुः– दोष लाई । जि पुत्रीयात दाय्गु वोवीगु दुःख बीगु इत्यादि तोता थ्वयात इले नका तोंका पुंका तये माल । छुं ज्या द्दनो बले स्यना कना प्रेम प्रीतिरूपं खंल्हाना स्नेह याये माल । तोता हयेगु ज्या याये मदु– थुलि खँ विन्तियाना न्यंका विज्यात ।०।

।। सुधन कुमारं लिस विया विज्यात ।।

भो द्रुमराज ! जित दया तया स्नेह याना पुत्री मनोहरा कंन्या दान याना विज्यात– थ्व कुलया व्यवहार गृहस्थिया प्रभाव खः। न्हापानं आनं लिपानं थ्व प्रभाव संसारे सकलया गृह विनय धाइ छेंया शोभा जुइगु कुलया मत च्याइगु ज्या खः स्त्री पुरूष ज्वोगुनं पूर्व जन्मया भावी खः। स्त्री पुरूष धका दंपति जुइगु गन गनं निस्यें चूला वइगु स्वभाव दु । जिनं भिनकं छलपोल या पुत्री यात मागु तक विचार याना तये– छु धन्दा कया विज्याये म्वाः । म्हुतुं धायाथ्यें ज्यानं याये अवश्य जुल ।

थुगु प्रकारं स्नेह पूर्वकं खेंल्हाना परस्पर प्रणाम याये धुंका विवाहोत्सव या ज्या सिधेकल । अनंलि सुन्दरगु छें छथाय् आनन्दं सुधन कुमार मनोहरा देवी नापं च्वना आनन्दं वास याना च्वन ।

छन्हु माँ अबु लुमंका स्त्रीयात धाल– प्रिये थन जक आपालं च्वने मज्युः। माँ अबुपिं खोंया चोनी छें वनेनु धका सल्हा याना द्रुम राजाया समास वना विदा कावन जिपिं लिहाँ वने विदा विया विज्याहुँ ।

थथ्ये विदा कावगु खना द्रुम राजां आज्ञा जुल– हे पुत्री मनोहरा ! जिनं दान विये धुन सदानं थनचों धयागु योग्य मजुः छनं स्वामी भक्ती जुयाचों थःथःगु न्हापाया भोग खः देव पुत्री मनुष्यया स्त्री जुया थ्व छंगु भोग खः। छु दुःख ताय् मते थुलिधाय् धुंका सुधन कुमार जिचाभाजु यात आज्ञा जुल ।

भो जामाता (जिलाजं) थन विज्यागु तांदत खः थःगु छें वने धाह्यात वने मते धका धनेगु योग्य मखुः । बिज्याहुँ धकां बिदा विया पुत्रीयात आपालं रत्न धन संपत्ति विया विमाने च्वनाहुँ धया बिज्यात । तथाऽस्तु याना किन्नर भवन (राजगृहं) पिहां वया सकसिनं लस्वका मंगल कार्य याना सुधन कुमार मनोहरा कंन्या निह्म विमाने चोना आकाश मार्ग लिहाँ वया मर्त्यलोक हस्तिनापुर उत्तर पांचाल देशे थ्यंकल ।

थुगु समाचार न्यनां धनराजा रानी मंत्री सकलें खुसि जुया देशे सकभनं मङ्गल कार्य्याया ज्या प्रजागणपिसं याका वाजा थाका थःपिनं किसिगया रथ सहित सैन्यपिं मुंका पुत्र सुधन कुमार भौमचा मनोहरा निह्म लस्वयाका बिज्यात ।

देशे सकसिनं खंक बिमानं ववकया किसिया म्हेतया ताय् स्वां सिन्ह या मङ्गलोत्सव याना थाय् थासे लुखास पूर्णघट तया जात्रा याना राजगृहे लुखास स्वस्ति मंगल याना दुतयंका विवाह्‌या उत्सव यात ।

मां अबु पिगु पालि भोः पुथा थः पिगु कुलाचार नियम पूर्वक मागु ज्या सिधेका निह्म त्यपुया छ्यपामुस भोजन सहजयान या तन्त्र बिधानं नेसिधेका सुधन कुमार या मनोहरा किन्नरी कंन्या स्त्री विवाह क्रिया सिधेकल ।

थुगु ज्याय् धन राजाया इष्टमित्रादि सकल निमन्त्रणा याना पुत्र यागु विवाह कार्य (सहजयान) या, भोजन समाप्तयाना उत्सव यात । अनंलि मां अबु तथा सकल यात छन्हु ऋषीश्वर यागु वचनानुसारं लें दुःख सिया वनागु– किन्नर भुवनया परिचय द्रुह्म महाराजाया आज्ञानुसारं ऋद्धि वयनागु बोर्य पार मिताया खँ फुकं कना सन्तोष यात ।

थ्व खँ न्यना सकल संन्तोष ज्वीका अहो धंन्य २ सुधन कुमार महा वोर्यवान्‌ह्म खः धका प्रशंसायात, सामन्य मनुष्य मखु थ्व कुमार धका सोकल । धन राजानं पुत्रयागु वलवीर्य्य या खंन्यना खुसि जुया तस्सकं चवेलागु मान विया सत्कार यात ।

सुधन कुमार मनोहरा देवी आनन्दं राजगृहे चोना गृव विनयया ज्या खँ भोगयाना चोन । सोद पुला वस्येंलि छन्हु सल्हायाना सकल यात चित्तबुझे याना धनराजानं पुत्र सुधन कुमार यात खँ न्यंका सिंहासने तया, राज मकुटं पुइका राजा भिष्येक विया मंगलोत्सव यात ।

अनंलि सकल याके विदा कया धनराजा थःस्त्री महारानी सहितं परमार्थज्ञान सकल अनित्य धका सीका तपोवन बिज्यात । बनान्तरे खुदतक तपयाना छन्हु अनित्यगु शरीर तोता कर्मभूमी यमलोक बिज्यात । महारानी स्वामी नापं सत्य वन ।

राजा रानी निह्म स्वर्गलोके देव कन्या पिसं सेवा याका आनन्दं वासया बिज्यात । राजगृहे चोंह्म सुधन राजा मनोहरा महारानी निम्ह नापं च्वना संसारे सकल बस्तु अनित्य खः धका सीका सद्धर्मज्ञान विचार याना १२ वर्ष तक निरगंद यज्ञ अग्निदेव या गण संतोष ज्वीगु क्रिया याना दानशालास चोना अर्थिजन पिन्त दान याना चोन ।

थुगु प्रकारं हस्तिनापुर उत्तर पांचाल देशे सकभनं शोभायमान ज्वीमा प्रजागण पिन्त पालन पोषण याना थःगु आयुर्वा दतले म्वना अन्हु अनित्य शरीर तोता स्वर्गवास जुल ।

थुगु प्रकारं शाक्यमुनि भगवान् बुध्दं कपिलपुर नगरे बिज्याना भिक्षुगण तथा सकल यागु खवा स्वया आज्ञा दयका बिज्यात । उगु बखतया धनराजा म्येम्ह मखु: थुगु समये शुद्धोदन राजा जुया चोन । उगु बखतयां सुधन कुमार म्येम्ह मखु थुगु समये जिहे खः धका सीकि । गुम्हजा मनोहरा थुगु समये यशोधरा खः उगु समयस स्वामो नापं सत्यवंम्ह ब्रम्हणो थुगु काले मायादेवो जि मां खः ।

उगु समयस निरर्गद यज्ञ सहित दान याना १२ वर्ष तक शीले चोवा वयागु पुण्यानु भावं, थुगु समये संम्यक संबुद्ध पद लाना चोना ।

उगु समये ममोहरा देवीनं सुधन कुमार स्वामीयात आपालं प्रीति वागु प्रभावं, आ यशोधरा देवीनं जिके स्नेह तोते मफया जो खनेवं चित्त धोरयाये मफया ळयालं कुतुं वया अचेत जुइका चोन, थ्व खना जिनं चेतन देका वोगु निम्ति ज्वना थना चेतन बय्का विया ।

आ छुं लिपा यशोधरा त्यागचित्त याना भिक्षुणी जुइ तिनि । उगु बगतस सद्धर्मचर्यया ज्ञान लाना, संसार यागु माया तृष्णा या जाले तः क्यनेगु तोतेगु समर्थ दइ ।

थुगु प्रकारं आज्ञा दय्का विज्यागु खँ न्यना उगु थासे चोंपि आनन्द भिक्षु तथा शुद्धोदन राजा इत्यादि सकल सभालोक पिनि मन आनन्द जुइका धंन्य २ सुधन कुमार मनोहरा देवो धंन्य २ भगवान् बुद्ध– यशोधरा देवी धंन्य २ खः धका साधुकार विया प्रशंसायाना सकलें दना वना भगवान् बुद्धयात स्वचा चाहुला पालि भोः पुया विदा कया सकलें थःथःगु स्थाने लिहाँ वन ।०। ।१६।

-:○:-:○:- ।। थुलि सुधन कुमार या जातक जुल ।। -:○:-:○:-

थुगु खँ विज्यावदान १९ भद्रकल्यावदान २० अ०दु ।

सर्वानन्दनृपावदान

(ल्या १७)

नमः सर्व बुद्ध बोधिसत्वेभ्यः

सकल बुद्ध बोधिसत्व पिन्त नमस्कार

न्हापा छगु समये शाक्यमुनि बुद्ध भगवान् मुनीश्वर सकल विद्याया आचरणस अधिपति जुया विज्याह्म, सर्वज्ञ, महा अभिज्ञ, तथागत, जिनेश्वर, शास्ता, स्वंगु भुवनया नायक जुया विज्याह्म, संम्यक संबुद्ध भगवान् खः ।

थ्वसपोल वरावर चाहुला लोकपिन्त हितसुख याय्‌या कारणे, आपालं थःसंग भिक्षु तथा म्येपिनं शिष्यपिं आपालं सहित याना अति मनोहर जुया च्वंगु श्रावस्ती नगरस जेववन विहारे विज्याना सकभनं कल्याणया कारणे सभास यथाक्रमं सद्धर्मज्ञान न्यंकेत धर्मोपदेश बिया शोभायमान ज्वीक विराजमान जुया चोन ।

थुगुस्थान गथिगु धासा विहारया छचाख्यरं अनेक जात जातया फलसया स्वाँ होया बाँलाना चोन । हानं सुगन्ध वासवया च्वंगु पलेस्वां उफोस्वां नं शंयुक्त जुया च्वंगु पुखुलि राज हंसपिं ह्यिता च्वंगु शुद्ध निर्मलगु लखं पूर्ण जुया च्वंगु पुखु दया चोन । थाय् थासे कोकिल ऋंगपंछि जुना थःथःगु स्वरं हाला चोन । पशुगणपिं नं थःथःगु तालं बल पिकया बःलाह्मसिनं बःमलाह्म यात स्याना नेगु दुःख बीगु ज्या मयास्ये परस्पर स्नेहयाना करूणा तया चाहुला वासयाना चोन ।

थुजागु मनोहर वनान्तर मध्ये (दथ्वी) न्हापा जेतऋषि दय्‌का वंगुलिसनं हानं अनाथपिण्डद महाजनं छुंलिपा प्राणि पिन्त हित याय्‌गुलि आपालं श्रद्धा भाव दुह्म जुया निर्मित सकल लोक पिन्त त्रिरत्न ह्मसीगु संसार रूपि समुद्र तरे जुया मोक्ष प्राप्त ज्वीगु

सद्धर्म ज्ञान उपदेश बीगु न्यनेगु या कारणं त:त: धंपि मुनीश्वरपिसं बास याय्‌त योग्य-ज्वीक आपालं धन खर्च याना, मुनीश्वर पिसं उत्तमगु सद्धर्मज्ञान उपदेश बीगु न्यना भक्तितया सेवा याना चोनेत शोभाज्वीक थुगु स्थाने विहार देका तगु खः ।

थुगु स्थाने छन्हु शाक्यमुनि भगवान् बुद्ध सद्धर्मज्ञानोपदेश बीत आपालं भिक्षुपि मुंका विज्यात । थुगु समाचार न्यना देव दैत्य मनुष्यादि गन्धर्व किन्नर महोरग विद्याधर अप्सरादि देव कन्यापि वया भगवान् शाक्यमुनि बुद्धयात स्वचा चाहुला अष्टांग प्रणाम याना क्रमानुसारं पूजादि भावयाना कलवलं महास्ये नम्र जुया शील स्वभाव धारणयाना थगांन्यया पुलिचुया फेतुना विन्तियाना एकचित्तं खँ न्यनेत भगवान् या ख्वा स्वया छचालं चंच्वन ।

थुगु बखतस हानं उगु देशया राजा रानी मंत्री महाजन सार्थवाह मेमेपि सकल सज्जन वर्गपि पुरूष स्त्री गणपि अनेक प्रकारया शुद्धगु बस्तु ज्वना थुगु स्थाने वया स्वचा चाहुला थ:थ: पिसं ज्वना वयागु सकतां द्वहलप्ये धुंकालि– हानं पुष्प धूप दीप गन्ध रस नैवद्यादि फलमूल दक्षिणा सहित चीवर दानयाना पूजादि सिधेकल ।

थुग समये अनाथपिण्डद महाजन या सपरिवार सहित वया पंचोपचार पूजा सामाग्रि पूजायाना प्रदक्षिणा याय् धुंका थ:गु स्थाने आदर पूर्वकं च्वना भगवान् बुद्धया ख्वासोया हर्षचित्तयाना विन्तियाना च्वन ।

हानं, सद्धर्म ज्ञान न्यनेत थ:गां न्यया शीलस्वभाव धारणयाना एकचित्त याना चोन । थुगु समये सकसिनं थ:थ:गु मने चोनकि थ्वसपोल भगवान् गुरू छुं धर्मोपदेश बीथ्यें धका इच्छायाना चोंपि यको दया चोन । भगवान् शास्ता गुरूया धर्मोपदेश बीत सभा ज्वोगु समये क्रमानुसारं चोनीगु थथ्ये खः ।

भगवान् या जवे आयुष्मान् शालिपुत्र माहाभिक्षु खवे महामौंगल्याण, न्ह्योने आनन्द भिक्षु काश्यपभिक्षु तथा पंचभद्र वर्गीय भिक्षुपि अनंलि मेमेपि यथाक्रमं चोना चाहुला चोनी । हानं उपाशक उपाशिकापि बासयाना शोभायमानं बांलाका चोनि ।

उगु बखतस भगवानया जवे च्वंह्म शालिपुत्र दना वना भगवानया पालिस भोः पुया न्ह्योने पुलिचुया विन्ति यात ।

भो भगवान् ! लोकनाथ सर्वज्ञ श्री मताम्वर छलपोलसंपूर्ण ऐश्वर्य पूर्ण जुया लोक पिन्त अनुकम्पा तया उद्धार याना बिज्याइह्म गुरू खः ।

थुगु अवस्थास थन च्वंपिं सकलया एकचित्त मन प्रशन्न जुया चोंगुदु । छलपोलं आज्ञा ज्योगु सद्धर्म ज्ञान न्यने धका तत्पर जुया चोन कृपातया आज्ञा देका बिज्याहुँ ।

भो भदन्त गुरू सर्वज्ञ ! जिगु मती लुया वगु खँ छगुनं विन्ति याये । छुधासा पिण्डपात्र दान यानागु या फल गुलिदु । पंचदान धयागु छु । संम्यक धर्म ज्वोगु गथ्ये ! आर्यवर्त पुण्य भूमो धाइ नेपाल मण्डले सकभनं श्रावण कृष्णया त्रयोदशी दिनस पिण्डपात्रादि पंजदान वोगु आपा प्रचलित जुया चोन । ललित पट्टन (यल देशे) छगुलि जक श्रावन शुक्लया अष्टमी जुया चोन थुकी यागु खँ गथ्ये । थथ्ये जूगु कारण सुनां याना जुल– थुगु खँ न्यनेदत धासा जिगु मन जक मखुः थन च्वंपि सकलया मन प्रशन्न ज्वी । अनुकंपा तया आज्ञा दय्का विज्याहुँ । थुगु प्रकारं शालिपुत्र भिक्षुं प्रश्नयागु न्यना, साधुकार विया आज्ञादेका विज्यात ।

हे शालिपुत्र ! छ धन्य खः वांलागु खँ प्रश्नयात, थ्व खँ व्यक्त याना कने सकसिनं एकचित्त याना न्य ।

न्हापा जुया वंगु खँ खः । जि लुमन, गुह्मस्यें गुगु कर्म याइ उह्मस्यें उगुहे कर्म हे कर्म भोग याइ । कर्म विपाक पाप पुण्यया विवेक शुभ अशुभ भिगु मभिंगु भोगयानागु जन्मचरित्र (पंजदान) पिण्डपात्र न्हापालाक नेपाल देश (ललित पट्टन) यल देशे थुगु धर्म विशेष याना वंगु अर्थात् याना वह्म याना वयंगु सद्धर्मचर्य सम्यक धर्मया प्रभाव पुण्यानुभावं सुगति प्राप्त जुया वंगु इत्यादि खँ विस्तारं कने– थन सकलया थुगुखँ न्यना मात्रं सद्धर्म ज्ञान प्राप्त जुया मोक्ष गति प्राप्त ज्वीमा ।

।। थुलिखँ कपिदा वदाने निदान परिवर्त जुल ।।

थनंलि किंशुक वने माक जन्मया खँ सीकेगु

न्हापा त्रेतायुगे नेपाल मण्डले किंशुक नाम बने दुर्भिक्ष जुया लखँ दुःख जुल जलवृष्टि मजुया । उगु बने न्यास ५०० माक तेसं वास याना च्वन । अनावृष्टि जूगुलिं घांय् लता लहरा सिमा स्वांमा गना वन– गनंहे लः तोनेगु मन्त थुपिं माकते

नयगु तोनेगुलि तच्वतं शंकष्ट जूगुलि हाहाकार जुया गनवने गनचोने जुया खोया जुल। पित्याग सहयाय् मफुत उख्ये थुख्ये आहार माजुल गनं नेगु चूमलाना चांचा हुला जुल।

तद्यथा– थ्व खँ गथ्ये धासा न्हापा सत्ययुगे (थ्व भद्रकल्पे) थुगु नेपाल मण्डल कालिदहँ धाइ। कालि नागराजपिं वासयाना च्वंगु छगु तःधंगु पुखु खः लखं तोपुया च्वंगु । सत्ययुग पुलावंका त्रेतायुग जुस्येंलि महाचीन देशं विज्याह्म बोधिसत्व खः महा मंजुश्री गुरू महा पुरूष विज्याना थुगु पुखुया लः प्यंगु दिशा पिछोया देश निर्माण याना बांलक शुद्ध जुस्येंलि नेम पाल धाइ नेपाल खः। न्हापां मंजुपदन धका नाम करण यागु। अनं लिपा नेपाल मण्डल धाल।

थुलि ज्वी धुंका प्यह्मह्म तथागत ककूछन्द बुद्धया पर्यायस थ्वसपोलया मुख्यह्म शिष्य ज्योतिपाल धयाह्म बोधिसत्व उगु वखते जि खः शाक्यमुनि बुध्दं आज्ञा देका विज्यात। वसपोल या अनुयाइ जुया सेवायाना चोना।

उगु वखते मनुष्यपिनि परम आयु पीद्वल ४०००० या प्रणाम दु। थुगु समये किशुक वने बास याना चोंपि माकत पूर्व जन्म यागु पाप भोगं माक जुया जन्मजूसानं दुःख भोग याना चोन धका सीकि । उगु वने तच्वतं सुखा जुस्येंलि नेगु आहार छुंहे चूमलाना म्येंपि पशु पंछि गणंपि मेगु वने वना बासया वन ।

माकत जक मेगु स्याने वंसानं हाहा याना हेंगुलि दुःख जूसानं अनहे वने वया च्वंगु जुया च्वन ।

तदा– उगु समये नेपाले ज्योतिरूप स्वयंभू पंच तथागत (आदि बुद्ध) पिं सुखावति भुवनं क्वहां बिज्याना प्रादुर्भाव जुया विज्यागु दर्शनार्थे भ्रमन याना विज्याह्म प्यह्मह्म तथागत ककूछन्द बुद्ध क्रशशः थुगु किंशुक बने थ्यंक विज्यात। माकत मुना खोया च्वंगु खनां थ्वसपोल सिमांक्वे विश्राम यात।

ककूछन्द बुद्धया मुख्यह्म शिष्य अनुयाइ जुया वह्म ज्योतिपाल बोधिसत्वं थुपिं माक तेगु रूप गंसिगु शरीर नेगुलिं दुःख जूगु थुपिं खोया हाला च्वंगु खना विचार यात। अहो थुपिं माक जुया जन्म कावल थन बने तच्वतं दुर्भिक्ष जुया छुंहे बुया मवगु यासे चोना दुःख पीड ज्वीका खोया चोन । थुपिं नये मखना अकालं सिना वनीन धयागु चिन्तना याना करूणादृष्टि स्वया सहयाये मफेका खोवि वेका चोन ।

थुगु अवस्थास करूणाधारि ज्योतिपाल बोधिसत्वया खवा स्वया क्रकुछन्द बुध्दं आज्ञा देका बिज्यात । हे महाज्ञानि ज्योतिपाल ! छछाय् खोयागु खोय् मते धैर्यया जिनं खं कने न्य । थ्व संसार छगु पंज खः तधंगु चोनेंगु थाय् । न्हापा यागु कर्मभोग याय्त थाय् चोनेगु छँ खः ।

सकल प्राणितय् न्हापाया जन्मस थःथः पिसं भिगु कुशलया ज्या मभिगु अकुशल या ज्या याना वगु कर्म विपाक जुया सुख दुःख यागु भोगयाना फुकेत वारंबार जन्म कया हानं सिना वनेंगु हानं जन्म कावेगुलि ह्मिते मागु जुया चोन ।

थ्व माकत न्हापा मनुष्य जुया आपाल धर्मस विचार मयास्ये अकुशल पाप कर्म याना वल । उकि आः थन वने माक जुया जन्म जुयानं नेगु तोनेगु छुं मदुगु थासे बासयाना दुःख भोग याना चोन । आः जिनं थुमित उपकार ज्वीगु छगु खँ छन्त धाय् छं स्वीकार याना का ।

थुमिसं न्हापा मनुष्य जन्मे पाप याना वगु दश अकुशल कर्म झिगु प्रकारया दु ।

छुछु धासा शरीरं याइगु स्वता (३) पाप दु । कने बांलाक न्यं ।

१) प्राणातिपातः– करूणा मतस्ये प्राणिपिन्त स्याय्गु हिंसाकर्म ।

२) अदत्तादानः– परया संम्पत्ति लोभ तया हरण याय्गु ।

३) काममिथ्याचारः– पुरूषया थः स्त्री देकं परस्त्री स्त्री या थः पुरूष देकं परपुरूष नाप संभोग याय्गु । थ्व स्वता शरीरं याइगु पाप खः ।

हानं बाक् म्हुतुं याइगु पाप प्यता (४) दु छुछु धासा

१) मिथ्यावादः– फुट्ठाखँ जक ल्हाय्गु असत्य वचन खः ।

२) पैशून्यः– परयात नुगले स्याक खँ ल्हाय्गु कटु वचन धाइ ।

३) पारूष्यः– परयात बोबीगु श्राप बीगु नुगले घाज्वीक खँ ल्हाय्गु ।

४) संभिन्न प्रलापः– मिले जूपिन्त मखुथ्ये खँल्हाना फाय्गु । ज्या याका अपजस बिया छिन्द्र वचनं खँ ल्हाय्गु ।

हानं मनं (चित्त) स्वता पाप याइगु दु गथ्ये धासा ।

१) अविद्या:- अज्ञान मूर्ख बाल बुद्धि आत्माज्ञान अहंकार अभिमान क्रोध द्वेष थुजागुलि जक भुले जुया परया मंगल जूगु खना मनं सहयाय् मफेका चोनेगु ।

२) व्यापाद:- परया दु:ख खना हर्ष जुइगु, परपीड खना न्हिलेगु ।

३) मिथ्यादृष्टः- नास्तिक बाद धाइ- ख:गु यात मखु: मखुगु यात ख: धका अन्ध विश्वास याना विद्वांन् पिन्त द्रोह चिन्तना याना परयागु दोष माला थ:गु दोष गोप्य याना, ख:गु खँ ल्हाह्म ख:गु ज्यायाह्म यात गिलायाना थ: छुं मससानं जान्या जुया ऋुट्टा ज्ञान उपदेश बिया थ:नं परनं मभिगु कुगति लाका ज्वीगु । स: पिंगु न्ह्योने मसह्म जान्या जुया च्वे च्व माज्वीगु हानं कुविद्यां परयात दु:ख बीगु ।

थ्व समेत (१०) झिता प्रकारया अकुशल कर्म पाप धका धया तल सीकि । थुजागु तालं पाप याना जूपिं मनुष्यपिं सिना वनि । आपालं नरके जम जुया प्रेत जुया पशु पंछि तीर्यक जुया जन्म ज्वी । थुजागु पाप यानां नरके भोग याना प्रेत जुइ धुंका हानं माक जुया जन्म कया चोंपिं थुपिं सकलें ख: । थुजागु दु:ख भोगयाना चोने माल ।

हे ज्योतिपाल ! छ महा कारूणिक ख: आ छ खोया चोन खोयां थुमिगु दु:ख फुइ मखु: । थुमित उद्धार याय्त छ थुगु किंशुक बने माकया अवतार कया माक बोंलि खँ ल्हाना थुमित धर्मोपदेश बीत तत्पर जुया थुगु बने छ बासया- लिपा छन्त अवश्य मेव संम्यक संबुद्ध पद प्राप्त ज्वीगु सद्धर्म ज्ञान लाभ ज्वी ।

थुगु प्रकारं ऋकूछन्द तथागतं उपदेश ब्यूगु शुभ वचन न्यना तथाऽस्तु याना पालिस भो: पुया ज्योतिपाल बोधिसत्व छथाय् शून्यगु वनस च्वना समाधि द्वारा देहान्त जुया उगु किंशुक बने माकया अवतार कया बासयात । थनंलि ऋकूछन्द बुद्ध स्येपिं शिष्यपिं मुंका उगु वन तोता थासे थासे भ्रमण याना धर्मोपदेश बिया लोकपिन्त आपालं हित याना बिज्यात ।

शाक्यमुनि बुध्दं धयां बिज्यात, हे शालिपुत्र भिक्षु मध्ये छ थ्वेलाह्म ख: सीकि थ्वहे माकयात ज्ञानाकर धका नाम करण जुगु ख: । थ्व ज्ञानाकर माकनं छुं लिपा उगु किंशुक बने च्वंपिं फुक माक तेत धर्मया खँकना बोधयामा चोन बुलुहुं माकते थ:थ: मन बोध जुया धैर्य चोंने फत ।

हे महाज्ञानि जुया चोंह्म शारिपुत्र ! माकनं माकतेत बोधयाना यंकूगुलि छन्हु सकल मांकत मिले जुया थ्व ज्ञानाकर माकयात दथ्वी तया सकसिनं विन्तियात । भो महादया दुम्ह पाशा ! अज्ञानि जिपि फुकयात रक्षायाना बिज्यात धन्य २ छपिखः । थनिनिस्यें थन जिपि सकल माकते छपि जुजु जुल । छाय् धासा छपि यको ज्ञान बुद्धि दुम्ह धीर वन्तम्ह, बल बीर्य पराक्रम दुम्ह आपालं चतुरम्ह सकलयात करुणा तया रक्षा याये फुम्ह जुया छपिगु वचन जिमिसं माने याना चोने । छुछु याय् मागु खः उपकार जुइगु खँ कना जिमित रक्षायाना विज्याहुँ । थननिस्यें जिपि सकलयां छपि मालिक धासां खः जुजुथ्यें जुल गुरुनं जुल । थथ्ये विन्तियाना उथ्ये थुथ्ये वना अनेक बनया स्वां फल हया नका मानेयाना तल ।

ज्ञानाकर माक खुसि जुया फुकया स्नेह माया तया ल्यूल्यू वोना यंका फलाहार याना दुःख सहयाना च्वन । छन्हु बने भ्रमणयाना नेगु माजुल गनंहे फल सया च्वंगु मखना नये पित्याना, गुलिसियां लःतोनेगु इच्छायाना सोजुल गनं चूमलागुलि थःथःगु तालं हालां गुलि खोया चोन । गुलि सने मफेका गोतुला च्वन । गुलि धिकार छुयाना वयागु पापं थथ्ये माक जन्म कयानं नेगु आहार चूमलाना दुःख भोगयाय् माल । थथ्ये ज्वोका जन्म ज्वोगुनं म्वामा चोनेगु धिकार खः छु प्रयोजन मदु । याकनं सिना वनेगु हे जक भीं जुइ धका अनेक प्रकारं हाला चोन ।

थुगु वखतस ज्ञानाकर माकनं दथ्वी च्वना फुकयात वोधयात । हे पाशापिं ! जिगु खवासो, नीतिशास्त्र न्यना तयागु खँ कने, छीपि माक जूसानं ज्ञान बुद्धि देके माल मन शान्तिया ।

विपत्ति काले धैर्यं च संपत्ति चोदये क्षमा ।
सभायां पटु सद्वाक्यं संग्रामे युद्ध विक्रमम् ।
उद्योगं यससि कार्य्यं व्यसनेऽमि रुचिः श्रुतम् ।
सिध्दं प्रकृति भावेन षडिदं हि महात्मनाम् ।

छिमिसं सीकि बिपत्ति ज्वोवले धैर्य्ययाय् फय्केमा १ धन संपत्ति दैवले क्षमा दया तया दान धर्म ह्मसोका परयात उपकार याय् फेकेमा २. सभाय् चोने वले चतुर जुया भिगु खँल्हाय् फेकेमा ३. संग्रामे वने बले सुरा जुया धर्म युद्धं त्याके फेकेमा ४

नां कमाय् याय्त निःस्वार्थी जुया उद्योग याना क्यनेमा ५ दुःख ज्वीवले भिंगु ज्ञान न्यना सत् संगत याय्मा ६ । थ्व खुता तःतः धंपि सानु महात्मा ज्ञान पिसं सोका च्वनिगु अवश्यनं खः आः फ्रोसनं सीकेमाल– खोया चोना जीगु मखु छन्हुजा सुख ज्वी तिनि खोय् मते छुं हे धन्दा काय्म्वा ।

जलवृष्टि मजूर्गुलि संम नेगु सुखा जुल जलवृष्टि ज्वीवले आहार चूलाइ हताय् चाय्मते, बरावर त्रिरत्न नाम काय् सेकि जलवृष्टि अवश्यनं ज्वी सकभनं सुखहे जुइ ।

जि धाय् थ्यें सकसिनं पालाक नामका धया थमं न्हापालाक धया क्यन ।

त्रिरत्न शरण, थुगु दुःख हरण । सकलया सुख ज्वीमा, याकनं जलवृष्टि ज्वीमा प्राणिपिनि आहार चूलाय्मा, सकलया सुख ज्वीमा ।

थुगु प्रकारं धया क्यंथ्यें सकसिनं पालाक धया च्वन बारंबार थथ्ये नाम उच्चारण याना सहे चीस जुया वन । थुगु -समये पंचाभिज्ञ या प्रभावं यावत् संसारे सकलसत्व प्राणिपिगु वाचाया शब्द न्हेपनं ताह्म आदि बुद्ध दीपंकर तथागत (बुद्ध) भगवानं ताया ध्यानदृष्टिं विचार याना थुमिगु दुःख सीका थुमित उद्धार याय्गु तथा म्येपिन्तनं हित सुख याय्गु तथा म्येपिन्तनं हित याय्गु कारणे अकनिष्ठा भुवन ब्वहाँ बिज्याना नेपाल भुवन किंशुक बने थ्यंक बिज्यात ।

अनंलि छुं लिपा शीलवान् गुणवान् धैर्य्यवान् पिन्हेह्म भिक्षु पुंगव धापि (आपालं ज्ञान दुंपि) सहित जुइका बिस्तारं बिज्यात थ्वसपोल यागु रस्मि (तेज) सकभनं खर्गुलि शीतवायु (खवांगुफे) वया जलवृष्टिनं जुल । तुरन्त स्वांमा सिमा वाउया फल सया स्वाँ होया घांय् लटा लहरा इत्यादि वन छगुलि वाउया शोभायमान् जुल । थाय् थासे अष्टांगगुणं संयुक्तगु लखं पूर्ण जुया पुखु खने दत बनं जल धारा ब्वहाँ वल । वनजन्तु– पंछि गणपिनं वास यावल वने चाहुला थःथःगु तालं हाला जुल ।

उगु समये न्हेह्म भिक्षुपि ल्युल्युतया बिज्याह्म दीपंकर भगवान् बुद्ध बिज्यागु माकया राजा ज्ञानाकरं न्हापालाक खन खनेमात्रं हर्षजुया आनन्द मनयाना थगुखं पालन याना च्वंपि सकल माक तेत क्यना लिउने तया थः न्ह्योने च्वना व्वांबना स्वचा चाहुला दीपंकर भगवान् बुद्धया पालिस तार्उति भोःपुया सकसिनं खोवि वेका माक बोंलि हाला थःपिगु दुःख प्रकट यांना बिन्ति यात ।

ज्ञानाकर मुख्यह्म माक न्ह्योने च्वना विन्ति याग्‌ु यथ्ये खः । भो भगवान् ! हे नाथ ! छलपोल गथिह्म धासा सकल सत्व प्राणिपिन्त उपकार याय्गुलि मालोक जुया विज्याह्म खः । अज्ञानया अन्धकारं तोपुया छुं मसिया मखना च्वंपिं अन्धातेत ज्ञान या तःप्वाग्‌ु मत जुया सकमनं तेजं खय्का सद्धर्म ज्ञानोपदेश विया विज्याइह्म ।

दुःख दारिद्र पिन्त करूणा दृष्टि सोया धनाढ्ययाना सुखी जुइका आनन्द याना विज्याइह्म । संसारया समुद्रं तरेयाना मोक्ष वनेग्‌ु लँ मखना च्वंपिन्त खँका विज्याइह्म । ततसकं भयत्रास ज्वीका वने च्वना दुःख कष्ट भोगयाना च्वंपिं पशु पंछि पिन्तनं मुक्त याना विज्याइह्म ।

रोगी तय्‌त निरोगी याना नेग्‌ु तोनेग्‌ु मदया लःतोने मखं पिन्तनं सकतां पुरेयाना बिज्याइह्म । लाता लाति पाक ज्यो स्वाँथ तय्‌तनं खँल्हाय् सेका फय्का पागल मज्वीका ज्ञान बुद्धि देका उद्धार याना विज्याइह्म ।

भो भगवान् ! छमपोल सर्वज्ञ जुया प्राणिपिंगु दुःख स्वय् मफेका करूणावन्त जुया स्वयं विज्याना दुःखिपिन्त उद्धार याना विज्याम्ह । छलपोलं आः थ्व जिपिं माक तय्‌तनं उद्धार याइ अवश्य । नेग्‌ु लः तोनेगुनं मदया कथु गना सीत थिक जुया च्वन । ताकालं शंकष्ट पीडा जुया चोनापि पापि माक तेगु दुःख सीका उद्धार याय्‌गु कारणे थन विज्यात । भो भगवान् ! याकनं जिमित उद्धार याला विज्याहुँ ।

नमामि ते जगन्नाथ सर्वदा शरणं ह्यहम् ।
अनाथ मेऽपराधं च यन्मया प्रकृतं पुरा ।

भो नाथ ! छलपोल यात जिनं नमस्कार निश्चय याना छलपोलया शरणे सदानं जि च्वनेग्‌ु जुल । न्हापा जिनं छु पापयाना अथना अपराध याना वलज्वी-थुजाग्‌ु फुकं क्षमायाना विज्याहुं । थुग्‌ु प्रकारं ज्ञानाकरं विन्ति याथ्यें सकसिनं विन्तियात ।

इत्युक्त्वा तत्क्षणं तच्च वनंगत्वा स बानरः ।
गृहीत्वा पनसं पक्वं तस्मै प्रढौकित मिति ।

सकसिनं थुलि विन्तियाय् धुस्येंलि मालोकम्ह ज्ञानाकर बने द्वहां वना उखयें थुखयें स्वया च्वन । ल्युल्यु सकलें वया च्वन, ज्ञानांकरं पाके जुगु फंसि सया च्वंगु खन-खाना हया घे:पुना वया दीपंकर बुद्धयात फंसि छग फल दान यात ।

म्येपि सकल माक तेसनं थमं थमं खाना हयागु फल अंव हल विहल केरा धाले अं कटह म्येवा पासि बसि तुसि बय्सि सकि लं बने अकस्मात् दयावगु ज्वना वया भगवान् दीपंकरयात चढेयात ।

दान यागु फंसि तथा म्येगु फल इत्यादि कया वाक्ययानां दीपंकर बुध्दं आशीर्वाद बिया बिज्यागु थथ्ये खः ।

धात्री हरतकी रंभा चूतंच पनसादिकं ।
स्कन्द मूला दिकं दानं यथेप्सितं फलंलभेत् ।

धाले हल विहल अम्व अं फंसि कटह सकि लं पासि बसि तुसि इत्यादि फल दान यागु पुण्यं मनोरथ (इच्छा) पूर्ण जुइ । माक जुया च्वंपि छिपि सकलें थुगु जन्मस मनुष्य जुया उद्धार जुइमा । थथ्ये आशीर्वाद बिया बिज्यागु तथाऽस्तु याना माकतेसं विन्ति याना च्वम । थुगु इले दीपंकर बुध्दं थः शिष्यपि भिक्षु न्हेम्ह न्ह्योने तया बिज्याना जुल ।

हे भिक्षुपि ! सीकि, थन थुपि माकत न्यास व छम्ह (५०१) दु । थुलि मध्ये ज्ञानाकर धयाम्ह छम्ह मालिकं फंसि दान यात । थ्व क्रकूछन्द बुद्धया छम्ह शिष्य ज्योतिपाल नाम बोधिसत्व खः । जन्मपत्ति दानपार मितादि या ज्या याना वया च्वंम्ह धका छिमिसं सीका विचार या क्रकूछन्द बुद्धया उपदेश न्यना थुपि माक तेत उद्धार याय्त थः नं माक जुया थन वया च्वन ।

थ्व लिपा कलियुगया प्रथम चरणे शाक्यमुनि बुद्ध जुया जगत हित जुइगु सद्धर्म ज्ञानोपदेश बिया कल्याणकारी ज्वीम्ह खः । छिमिसनं बन्दनयाय् योग्यजुः । थुलिखं आज्ञा जुया सिमाक्वसं विश्रामयाना बिज्यात ।

थुलि खं कपिवावबाने किंशुक वने दीपंकर बुद्धयात ज्ञानाकर माकनं पाशांपि लिउने तया फंसिफल दान यागु निगु अध्याया खं खुल ।२।

।। थनंमि ज्ञानाकर आदि माकत मनुष्य या शरीर प्राप्त जूगु खँ सीके ।।

उगु समये अन बने माकत सकलें, दीपंकर बुद्ध तथा भिक्षु पिन्त चाहुला लिहाँ वंबले सकसियां थःथगु मनं थथ्यें चिार यात ।

अथिन्यम्ह भगवान् दीपंकर बुद्धयात क्षीसं न्हिपं क्यना गथ्ये वनेगु यग्यो मजु धका प्रणामयाना सकलें लिकथं वन । भगवान् दीपंकरयो प्रभावं अन वनया मध्ये पुलांगु जिर्ण जुया च्वंगु तःचागु व तुं छगः दु । लिकथं वंपिं ज्ञानाकरं निस्यें फुक माकत वहे वें तुंथी कुतुं वन ।

थुगु अवस्थाय् माक तेसं मृत्यु ज्वीगु संभव सीका त्रिरत्न नामकया ई, ई पना थःथःगु तालं तिंतिं न्हुया विशब्दं हाला, जिपिं सकलें सीन, भो भगवान् जिमित रक्षायाना विज्याहुँ धका खोया च्वन ।

उगु समये थुमिगु शंकष्ट सीका खोया हःगु शब्द न्यना, करूणायमान दीपंकर बुद्ध हातासनं भिक्षु सहित विज्याना तुंथी क्वस्वया भरोसा विया आज्ञा जुल । छिमित छुं ज्वीमखु त्रिरत्न नाम कयाच्वं धका न्यंका तुंथी ल्हाः क्वछोया ज्ञानाकर माकयात ज्वना तुंथीं थकया विज्यात । अनंलि नापं वपिं न्हेह्म भिक्षु पिसंनं ल्हाः क्वछोया खोया च्वंपिं माकत सकलें ज्वना च्वे तया विल ।

दीपंकर बुध्दं रस्मिखेंका तगु प्रभावें माकत फुकं च्वे थकालिस्ये माकया शरीरं मुक्त जुया मनुष्य यागु शरीर प्राप्त जुल । माकतेगु रूप मखया सकलें अद्‌भूत आश्चर्य ज्वीका वँ वैगु वँ वैगु खवा स्वया च्वन ।

थनंलि ज्ञानाकरं विष्मय जुइका पाशापिं सकलयात थथ्ये धाल । हे पाशापिं ! थ्व अत्यन्त आश्चर्य्य खः धंन्य क्षीगु भाग्य न्ह्योने वल– आ. क्षी न्हापा यानां वयागु पापं मुक्त जुया माकया शरीर मखुत क्षणमात्रं क्षीपिं सकलें मनुष्य यागु शरीर प्राप्त जुल ।

थ्व कारण सीकि– क्षीसं दीपंकर तथागत तथा भिक्षु पिन्त फलया राजा फंसि एवं म्येम्येगु अनेक फल दान यानागु पुण्य व दीपंकर बुद्धया आशोर्वादं मनुष्य देह थुगुहे जन्मे जुल थुलिखें न्यंका पाशापिं लिउने तया थः न्ह्योने च्वना दीपंकर बुद्धयात स्वचा चाहुला पुलि निगलं चुया स्त्रोत्र बोना विन्ति यात ।

त्वं कर्ता त्वंचवन्धु जगति शुभददं प्रेम दाता त्वमेव ।
नाथ त्वं सौम्यदाता परम गुरू निधि त्व महं वै नमामि ।१।
रात्रौ केचि त्प्रदीपोऽनल तपन निधौ शीतवाणी प्रवचं ।
रोगे भैषज्य दाता कलुष प्रहरणं त्वं भवाब्धे प्लवश्च ।२।

भो भगवान् गुरू ! जिमित रक्षायाय् गुलि कर्ता जुया विज्याह्म छलपोल खः । जिपि सकलया वन्धुनं छपिहे खः । जगते शुभ कल्याण जुइगु बुद्धिविया सकलयात प्रेम याना करूणा तया रक्षायाना विज्याइ ह्मनं छपि खः । अनाथया नाथ जुया सुखैश्वर्यानन्द बोगुलि दाता जुया विज्याह्म परम गुरू छपिखः । नाना प्रकार या निधि (नवरत्न आदि) संयुक्त जुया च्वंगु पर्वतथ्यें सम्यक संम्बोधिज्ञानं संयुक्त जुया विज्यांह्म छलपोल यात जिनं अथवा (जिपि सकसिनं) नमस्कार ।१।

ह्मनं अमाइया रात्रीस अन्धकार खिउस्ये च्वंगु समये तप्वागु मत समान जुया विज्याह्म छपि खः । छोया च्वंगु मिस कुतुंवना च्वने मफेक दाह जुइका तःगागु गाले, अथवा पर्वते ज्वले लाना च्वंपि प्राणिपिन्त शीतलगु रस्मि खेका पुण्य ह्मसीगु धर्मोपदेश अमृतवाणी दानयाना (कना) रक्षायाना विज्याह्म छपिखः । ह्मनं राग द्वेष मोह माया काम क्रोध लोभ तृष्णा, इत्यादि थ्व च्यागुलि याना षट्गतिया भवचक्र जाले तःचयना संसार समुद्रे कुतुं वना पापकर्म याकें जन्म जरा व्याधि मृत्यु ज्वोमागु दुःख जालं याकनं मुक्त जुइगु सद्धर्म तथागत (बुद्ध) ज्ञान धर्मोपदेश विया ससार समुन्द्रं पार ज्वोगु (निर्वाणपद लाइगु) अमृत वाणी या वास गथ्येजा वैद्यराजं रोगीपिन्त वास दान याइथ्यें दानयाना विज्याह्म छलपोल यात कोटिधाः प्रणाम याना ।

थुगु प्रकारं धया शिर कोछुना प्रणाम याना च्वन । थथ्ये भक्तितया प्रणाम यागु खना खुसि जुया मुसुहुँ न्हिला दीपंकर बुध्दं आज्ञा दयका विज्यात ।

हे ज्ञानाकर ! सकल भक्ति जनपिं– छिमिसं पुण्य ह्मसीया कमाय् यायगु उपाय ज्ञान जगतो हिताय करूणा धका सोकि । दान शील क्षान्ति वीर्य्य ध्यान ह्मसीका मैत्री भावं दान धर्म याय् गुलि उत्साह याना– फिगु अकुशल पाप कर्म काय वाक चित्त याइगु तोता, फिगु सुकुशल कर्म यायगु प्रज्ञा शील समाधि ज्ञान समान प्राणि उद्धार ज्वोगु माला सोसा छुं मवुः ।

छिमिसं जित थन वने च्वंगु फंसि आदि अनेक फल श्रदा तया दान यागु पुण्यं छिपिं सकलें याकनं थुगुहे जन्मस माक (पशु) या देहं मुक्त जुया मनुष्य शरीर जुल। दानपारमिता तथा शील क्षान्ति वीर्य्य ध्यान प्रज्ञा थुजागु षट् पारमिता या प्रभावं थथ्ये क्रमशः ज्वीगु धका सीकि एवं बाँकाक थ्वीकि।

ह्रानं भूमी दान याये फय्मा– भूमि दान यानागु पुण्यं सुखैश्वर्य्य जुया आपालं शास्त्र सःह्म जुया महाज्ञानि सकल या मालिक ज्वी। थथ्येहे म्येगुनं दान याय् फत धासा षट् पारमितास बुध्याना महा भाग्यमानि जुया ज्ञानं संयुक्त ज्वीका महापराक्रमी सिद्धिवान् सदानं ज्वीका च्वने दइ। छिपिं सदानं दान पुण्य याय्गुलि उत्साह जुइमा थुलि धया ह्रानं थथ्ये आशीर्वाद बिया बिज्यात।

मूल

ज्ञानाकर कामार्थो नाम नगरे सार्थवाह पुत्रो भविष्यसि त्वमिति
इत्युक्त्का सो भगवान् गतवान्।

अर्थ

हे ज्ञानाकर! छ महाज्ञानि परोपकारि खः। थुगु जन्मं लिपा कामार्थो नाम नगरे सार्थवाह या काय् जुया जन्म जुइमा। थुलि आज्ञा जुया थ्वसपोल दीपंकर भगवान् न्हापा च्वनागु थासे लिहाँ बिज्यात।

थुलि कपिदा वदाने ज्ञानाकर आदि माक जन्मं मुक्त जुया मनुष्य शरीर प्राप्त जूगु खँ स्वंगु अध्याय जुल।३।

॥ थनंलि ज्ञानाकर मनुनं छैं दय्केगुलि मन उत्साह यागु खँ सीकेगु ॥

छन्हु ज्ञानाकरं सकल पाशापिं न्ह्योने तया थथ्ये उपदेश बिल। हे पाशापिं! आः फोपिं सकलें माक मखुत मनुष्य जुल– माकथ्यें सिमागया लालागु थासे चाहुला वास च्वने मजिल। वा वइ फय् वइ च्वनेगु गन वनेगु गुवलें पोंनं वइ थथ्ये जक च्वनां नं फोगु शरीर रक्षा जुइ मखुः। वास याय्गु थाय् सकल पशु पंछि तय्नं माला च्वन। फोपिं पशु मखुत च्वनेगु थाय् मदुनि।

अतः च्वनेत छें दयकेमाल आः छिगु हे उद्योग याना छें दयकेगु ग्वसा मयास्यें मजिल । जि धयागु खँ खः मखु विचार याना सो । ज्ञानाकर मालिकं थथ्ये धागु खँ न्यना सकलया चित्त संतोष जुया बिन्तियात । भो मालीक जु ! छपि धंन्य २ खः आः जिमिसं छें दयकेत छु याय् माल आज्ञा दयका बिज्याहुँ ।

थथ्ये बिन्ति यागु खँ न्यना, सकल मिले जुया सिमा धयना लटा लहरा ह्या छें दयकेत मामागु ज्वरेयाना न्हापालाक ज्ञानाकरं निस्यें थःथःपिं सकलें बास च्वनेत छें तयार याना च्वन । थुगु तालं उगु वने वासयाना नया तोना च्वच्वं खुला दस्येंलि छन्हु हान ज्ञानाकरं बिन्तियात । अहो थथ्येजक च्वना जि थ्व वने गुलि च्वनेगु थुगु बखतस बुद्धिमान्ह्म सत्पुरूष छह्म पाशायाय् फुसा थुगु दुःखँ मुक्त जुइ धका विचारयाना च्वन ।

थुगु इले दीपंकर भगवान् बुध्दं थः शिष्य उपाशक छह्म सःता आज्ञा जुल । हे उपाशक ! किंशुक वने वासयाना च्वंह्म ज्ञानाकर यात नापालाना निगु प्यंगु ज्ञान बिया वा धका मागु तक खँ स्यना छोया ह्या बिज्यात ।

थ्व उपाशकं तथाऽस्तु याना उगु वने थ्यंक वल । ज्ञानाकरं खंका सिमाक्वे वास याना च्वन । थुगु समये ज्ञानाकरजु हतासनं ब्वांवया नापलाना आदर तया प्रणामयाना थः च्वनागु थासे (छें) यंका फलाहार भोजन याका बिन्ति यात । भो महापुरूष ! छपि सुखः गन बिज्याय्‌त थन वने बिज्यानागु कारण छुं दुला थथ्ये न्यस्येंलि उपाशकं धाल । हे मानव ! जि व्यापाद या निमित्तेनं भ्रमणयाय् धका वयागु खःथन वने शीतलगु वामना कावया- जिगु नाम आर्य्यपुत्र खः बुद्धोपाशक जुया च्वना । ज्ञानि गुणिक पिंगु संगत याकें छुं मति मति सेका सीकां तयागु नं दु- छुयाय् प्वाया समस्यां याना थथ्ये चाहुला जुइ माल ।

छपि सुःखः नां छु थन वने छाय् बिज्याना च्वनागु गुकथं व्यवहार याना च्वना थथ्ये न्यस्येंलि ज्ञानाकरं उत्तर बिल । भो आर्य्य पुत्र जि छह्म बनवासी दुःखि मनुष्य खः जि थन बने आयालं पाशापि दु । जिपि माक मनुष्य जूपि खः दीपंकर बुद्धया प्रभावं जिपि मनुष्य शरीर जुल प्राप्त जुल । थुगु प्रकारं थन वने भ्रमणयाना दुःख भोग याना जुया । सत्संगत मवया छुं पुण्य (धर्म) या खं मसिया च्वन ।

जि थौं भाग्यमानि जुल छपिंथ्यें जाह्म कल्याण मित्र पाशा चूलात । आः छपिंसं जित थ्व बन यागु दुःखँ मुक्त जुइगु उपाय कना बिज्याहुँ । भो मित्र (पाशा) आ थनि निस्यें स्नेहया पाशा जुल जि त्वाय् छपियाय् धुन । मनुष्य यागु सदाचार शुद्धगु चरित्र भिंगु कर्म गथ्ये खः छु सीके माल छु यासा भिं जुइ ।

ज्ञानाकरं थथ्ये न्यस्येंलि, आर्यपुत्रं उपदेश बिल । भो मित्रजु एक चित्तं श्रद्धा तया न्य । थ्व संसारे स्वर्ग मर्त्य पाताल आदि लोक धातुस जन्म जुया सुख दुःख भोग याना चोंपि प्राणि धापिं चय् प्यंगु लाख योनि नाना प्रकारया जीव जन्तुपि दु । थुलि मध्ये छु पुण्य यागु प्रभावं मनुष्य योनी जन्म जुया मानव धाय्का च्वन मानव धापि मनुष्य पिनि सारगु तिसा ज्ञान खः । ज्ञान निगुदु सुज्ञान व कुज्ञान, कुज्ञानं क्वेलाइ, सुज्ञानं च्वय् लाइ । क्वे लाइ धागु संसार चक्रे चाहुला नरकस कुतुंवना सदानं दुःख जुइगु । च्वे लाइ धागु संसार चक्रे मलास्ये संसार समुद्रं पार जुया सुख जुइगु ।

गथ्येजा क्वाले च्वंगु मिखां न्ह्योने च्वंगु जक खनि ज्ञानया मिखाँ न्हापा जुया वंगु लिपा जुया वइगु आः जुया च्वंगु सकभनं खनी । कुज्ञान तोता, सुज्ञानं खँका पुण्ययाय् फयके मा । पुण्य समान रक्षा जुइगु म्येगु छुं मदु पुण्ययाकें ज्ञान बुह्म मनुष्य जुइगु खः ।

मनुष्य जुया मुख्यसीके मागु थथ्ये खः संसारे दुःखं व्याप्त जुया च्वंगु खुगु प्रकारया गति दु । छुछु धाःसा– १) देवगति २) दैत्यगति ३) मनुष्य गति ४) तीर्य्यक गति (पशु पंछी कीतानु) ५) प्रेंत गति ६) नरक गति थ्व खुगुयात षट्गति धाइ ।

थ्व खुगुगतिस भोगयाना दुःखसी म्वालीगु उपाय काय, शरीर वाक म्हुतु चित्त मनहे जुल । थ्व स्वंगुलि याइगु दश सुकुशल ह्यसीका, दश अकुशल तोतेगु स्वभाव शुद्ध जुया शील धारण याना सद्धर्मज्ञान बुध्दं कना बिज्यागु अमृत वचन प्राणि मस्याय्गु अहिंसा, जगतो हिताय सुखाय लोकानुकंपाय थुकियात प्रज्ञा ज्ञान धाइ । संसारं पार जुया वनेगु खः मोक्ष (निर्माण) हानं जन्म जुइ म्वालीगु ।

जन्म जुइ म्वास्येंलि षट्गतिया अनेक परिपंचनादि भोगयाय् म्वाल । हानं सीके माल– धर्म निगु दु । १) लोकायण धर्म २) लोकत्तर धर्म । लोकायण धर्म व्यवहारे भुले जुया स्वार्थीया अभिमान याइगु प्रमाण तल धासा होगंगु थले लः तय्थ्यें जोया

वनी थमं परिश्रम याना धन खर्च यानागु व्यर्थ जुइ । लोकोत्तर धर्म, बुद्ध ज्ञान, तामासी अहंकार अभिमान स्वार्थीया व्यवहारं मथीक अलग जुइगु होःमगंगु थले लः तय् थ्यें जोया वनी मखु: । परिश्रम याना धन खर्च यानागु सार जुइ ।

हानं सीके माल, लोक पिन्त अनुकम्पा तय्गु करूणा (कृपा) धाइ- प्राणि उपर अहिंसा धर्म ज्वना शान्तिबादी जुइगु सत्य धर्म धका न्हापा जुया वंपि बुद्ध बोधिसत्व पिसं प्रमाण बिया वंगु दु । थुजागु सोका धर्म यायत याकेत बिना शिक्षा (ज्ञान) मदेकं याय् फइ मखु: । अतः न्हापां शिक्षा (ज्ञान) ह्यसीका सद्गुरू पाख्यें उपदेश न्यना बुद्धि प्राप्तयाना चर्याचारी जुया श्रद्धावान् जुइ फय्के माल ।

भो मित्रजु ! हानं न्यं । षट्गति मध्ये देव जातिया स्वभावं संसारे जन्म कावया च्वंपिनि स्वभाव थथ्ये जुइ । शुद्धाचार शुद्धशरोर सुन्दर रूप सुलक्षणं युक्त जुइ । विशेष सत्वगुण या आहार स्वां फल स्कन्द सकि भुंमि बुया वगु हि खरबुज तरबुज पंचामृत (दुरू) धौ घ्यः कस्ति साख) माधि चाकुगु बस्तु भोजन याय्गु प्रेम जुइ ।१।

दैत्य राक्षसया स्वभावं जन्म कावया च्वंपिनि स्वभाविक थथ्ये जुइ धासा असत्य व अधर्मी जुया, मोह तृष्णा अहंकारी लोभचित्त अतिकामी जुइ । हानं आपालं भयंकरगु तमोगुणया आहार प्राणि या ला हि मदिरा अमल जक भोजन याय्गु अति प्रेम जुइ ।२।

मनुष्य जतिया स्वाभाविकं जन्म कावया च्वंपिनि स्वभाव थथ्ये जुइ धासा, सदानं दान पुण्य ब्रत याय्गुलि जक चित्त जुया च्वनी । देव गुरू माता पिता प्राचीन शास्त्र भिक्षु त्यागी विद्वांन पिगु उपर अति भक्त जुइ । सुन्दर शरीर लक्षणं संयुक्त जुइ । सत्य धर्मस सूर जीर जुइ । नम्र रूपं खँल्हाना लोक प्रिय जुइ । शील स्वभाव वाँलाना क्षान्ति धर्म च्वना आनन्द रूपं परोपकारी शिक्षित जुया मदिरा मांस आहार अप्रिय जुइ ।३।

तीर्यक जातिया स्वभावं जन्म कावया च्वंपिनि स्वाभाविक थथ्ये जुइ धासा शिक्षित जुइ मखु: शिक्षित पिगु खनं न्यनी मखु । अहंकारी अशिक्षित जुइ । स्वास दुर्गन्ध जुइ । दुर्गन्ध बस्तु (नवगुलि) जक आहार प्रेम जुइ । थुजापिन्त रजोगुण धाइ । देव गुरू धर्मशास्त्रस एकचित्तं भक्ति याय्त थाकुया च्वनी ।४।

प्रेतगति (भूत प्रेत पिशाच पिगु स्वभावं जन्म कावया चवंपिनि स्वाभाविक गथ्ये जुइ धासा, सदानं क्रोध मुख खिगुख्वा: जुइ। परयानं थ: नं दुख जुइगु जक ज्यायाना जुइ। भिंगु शुभकार्य्य धर्मस बिमुख जुइ वहु आहार जुया न्ह्यागु नय्‌गुलि जक लोभ चित्त जुइ। पुलांगु नवगु घो:गोगु तों दासानं आहार याय्‌गुलि प्रेम जुया नय् जक बुसा न्ह्यागुनं इच्छा याइ।५।

नरक गतिया स्वाभाविकं जन्मका वया च्वंपिनि स्वभाव गथ्ये जुइ धासा, अलक्षण विरूप जुइ। आपालं आहार त:चो जुया सदानं असंतोषी जुई। भिंगु शुभकर्म तथा धर्मकार्य्य नय्‌गु तोनेगु मंगल कार्य्ये ल्वापु कचिंग याना भिंगु ज्या स्यंका विइ। कुसंगत कुज्ञाने जक भुले जुइ। भिंगु खँ न्यनी मखु मभिंगु खँ न्यनेगु मखुथ्ये खं ल्हाय्‌गुलि जक इच्छा याना ज्ञान बुद्धि भ्रष्ट जुइका स्वयानं स्वये मय्‌का जुइ।६।

मूल

आदौ विवर्जये त्पापं दुष्टमित्रानु रागत:।

सान्मित्रेभ्योऽनु रागेन संचरस्व शुभेवृषे।

मनुष्य पिसं याय् मागु सीके– असत्यगु ज्या याना चतुरजुया चोंपिगु संगत न्ह्यापा लाक तोता, पाप मयाय्‌गु। भिंगु ज्या खँ याइपि पाशापि जक संगत याना भिंगु लँ पलातया पुण्य याना जुइ फकेमा।

(१) मैत्री, प्राणिपिन्त थ: समान भापा याय्‌गु (२) करूणा परयात दाया कुना घ्यांलाका पाला स्याना दु:ख वीगु ज्या मयास्ये कृपा तेगु (३) मुदिता, परया सु:ख जूगु धर्म यागु खनां मन हर्ष जुइगु (४) उपेक्षा परयागु दु:ख फुका बीगु भरोसा बीगुलि उत्साह ज्वीगु दु:ख लिकया बीगु। थुकी यात चतुर्ब्रह्म विहार शुद्धाचार धाइ।

थ्व प्रकाशयाना सद्धर्मज्ञान सीका चर्य्ये चोना परयात कल्याण ज्वीगु जक ज्यायाना याका जुइमा। थुगु ज्ञानयात तथागत (बुद्ध) चर्य्यया मुख्यगु ध्यान धाइ।

थुगु ज्ञान सीका चर्य्य च्वना षट्‌गति चक्रे लाइगु लोकायन धर्मे मच्वंस्ये लोकोत्तर धर्म (बुद्ध धर्म) या आचारण याना जुइगु मनुष्यया छगु त:धंगु शिक्षित कर्म ख: धका भगवान् बुद्ध पिसं आज्ञा देका वंगु शास्त्रे च्वया तगु दु। थ्व खँ बाँलाक थ्वीका नित्य अनित्य विचार याना सद्धर्मे पला तया जुइमा।

थुगु प्रकारं तथागत ज्ञान अमृतोपदेश व्यूगु न्यना अन बने चोंपि ज्ञानाकर तथा म्येपि सकलें मन बोध याया थथ्ये विन्ति यात । धंन्य २ छपिसं थुगु अमृतोपदेश व्यूगु खें न्यना जिमिसं सोके धुन जिपि सकलया मन बोध जुल ।

हे आर्य्यपुत्र ! जिपिं न्हापा थ्व बने माक जुया दुःख भोग यानागु खें न्यना विज्याहुं थथा फुक्क खें कना दीपंकर बुद्धयात फँसि फल चढे यानागु पुण्यं मनुष्य शरीर धारण याये दत । छपिगु आशीर्वाद ह्नानं थुजोगु खें न्यने दया जिमि अहो भाग्य खः । थुगु प्रकारं ज्ञानाकर आदि सकसिनं विन्ति यागु न्यना मन हर्ष जुइका दानपारमितादि षट् पार मिता यागु खें नं संक्षिप्त रूपं कना विज्यात ।

हे मित्रजु ! संसारे दान धर्म व्रत यानागु पुण्यं सर्वदा कल्याण जुइ गथ्ये धासा सिमास संगु फलथ्यें सिमा दतले बराबर फल सया हे च्वनी थथ्यें धका सोकि ।

फल दान यागु प्रभावं तत्कारणं मनुष्य जुल आः ह्नानं अन्न क्षीर (जा) पूर्णयाना पिण्डपात्र तथा म्येगु नं धन द्रव्य इत्यादि दान याय् फुसा दानपारमिता नं पूर्ण जुया महा सुख प्राप्त जुइ । थथ्ये दीपंकर बुद्धं आज्ञा जुया विज्यागु बराबर जिनं न्यना तयागु दु । जि छह्मनं दीपंकर बुद्ध भगवान् या शिष्य आर्यपुत्र खः । ह्नानं कने न्यना विज्याहुं ।

मूल

दानेन पापं प्रशमन्ति नित्यं
शीलेन स्वर्गं मुपय न्ति शीघ्रम् ।
क्षमान्नराणां तपसो भवन्ति
धनार्जनं वीर्य्यं वलं वदन्ति ।१।

निर्माण ध्यानेन पदं प्रयान्ति
प्रज्ञा वसेन विजयन्ति चाशु ।
एतेन पुण्येन फलेन सर्वं
पारं प्रयान्ति मनसा प्रसिद्धम् ।२।

अर्थ

१) त्याग चित्तं नित्य दान यानागुलि पाप फुना बनि २) शील धारण यानागुलि स्वर्ग लोके वासया वने दइ ३) क्षमा धर्मस च्वनागुलि तप यानागु तुल्य पुण्य दइ । ४) धनयात ल्वेक परयात कल्याण जुइगु उपाय खः रक्षा याय्गुलि तःतः धंगु वीर्य्य पराक्रम वयनागुलि सुनानं याय् मफुगु ऋद्धि वीर्य्यबलं संयुक्त जुइ । ५) मन स्थीर याना ध्यान यानागुलि निर्माण (मोक्ष) पद प्राप्त जुइ । ६) दश अकुशल कर्म काय वाक् चित्तं याइगु तोता समाधिज्ञान मनस्थीर याय्गु बुद्धत्रयं चतुर्ब्रह्म विहारे च्वना श्रद्धा भावं खंकेगु प्रज्ञा (ज्ञानं) याकनं मारगण पिन्त त्याका परम गुरू बोधिज्ञान दुह्म बोधिसत्व जुया लिपा बुद्धत्व लाभ जुइ ।

थुजागु षट् पारमिताया विशुद्धि प्रभाव सोका पारमितां पूर्ण ज्वोगु बुद्धज्ञान यात प्रज्ञा ज्ञान धाइ । म्हुतुं जक प्रज्ञा ह्लसोकेमा धयां छुं प्रयोजन मदु । गथ्येजा लःया ज्ञोने आखः च्वेयेथ्यें जक जुइ । चर्य्ययाना यंके फुसा जक प्रयोजन दइ । चर्य्य यानागुलि संसार समुद्रं पार जुया अर्हतपद लाना तथागत नं जुइफुः । चर्य्यहीन जुइका खँजक ल्हाय् सेकानं पारमितां पूर्ण जुइ मखु । प्रमाण तल धाःसा खँ सह्म ळंगथ्यें जक खः । गथ्ये जा रोगी जुया च्वंह्म वास नये माल जक धयां रोग शमन जुइ मखु । सत् वैद्य सःता रोगानुसारं वास नये फुसा जक याकनं रोग लाइ ।

क्रमशः दान बःलाका यथा क्रमं पार मितां पूर्ण जुइकेगु ज्या स्वाहांने थाहां वना च्वेः थ्यंकेथ्यें खः । जगत् हित जुइगु अहिंसा धर्मया कुशां कुया जुइ फेकि धर्म धयागु थ्व हे खः । थुलि खँ कना बिदा कया हर्षमन याना आर्य्यपुत्र लिहाँ विज्यात । अनंलि थुगु ज्ञान लुमंका ज्ञानाकरजुं फुक पाशार्पित कना ज्यानं याका छगु मनथ्यें जुया वनन्तरे भोगयाना छन्हु या दिने ज्ञानाकर मृत्यु जुया वन ।

थुगु प्रकारं जेतवन बिहारे विज्याह्म शाक्यमुनि भगवान् बुद्धं शालिपुत्र भिक्षु प्रभृति उपस्थित जुया च्वंपिं सकल सभालोक पिन्त थुगु खँ न्यंका आज्ञा जुया विज्यात । न्यना च्वंपिं सकलया चित्त संतोष जुया, धंन्य दीपंकर तथागत, धन्य आर्य्यपुत्र, धंन्य २ ज्ञानाकर धका प्रशंसा यात ।

थुलि खँ कपिदा वदाने ज्ञानाकर मनुष्य देह तोता हानं कामार्थी नगरे सार्थवाह कुले जन्मका वंगु प्यंगु अध्याय जुल ।४।

॥ थनंलि धर्मश्री वालक यागुखँ सीके ॥

पुनर्वार (हानं) भगवान् शाक्यमुनि बुद्ध याके शालिपुत्र महास्थविर भिक्षु थथ्ये विन्ति यात । भो भगवान् ! थुह्म ज्ञानाकर सार्थवाह या कुले जन्म जुस्येंलि उगु अवस्थाय् वं छुछु यात । छलपोलं थ्व खँ नं थन जिमित आज्ञा दय्का विज्यासा उत्तम जुइ ।

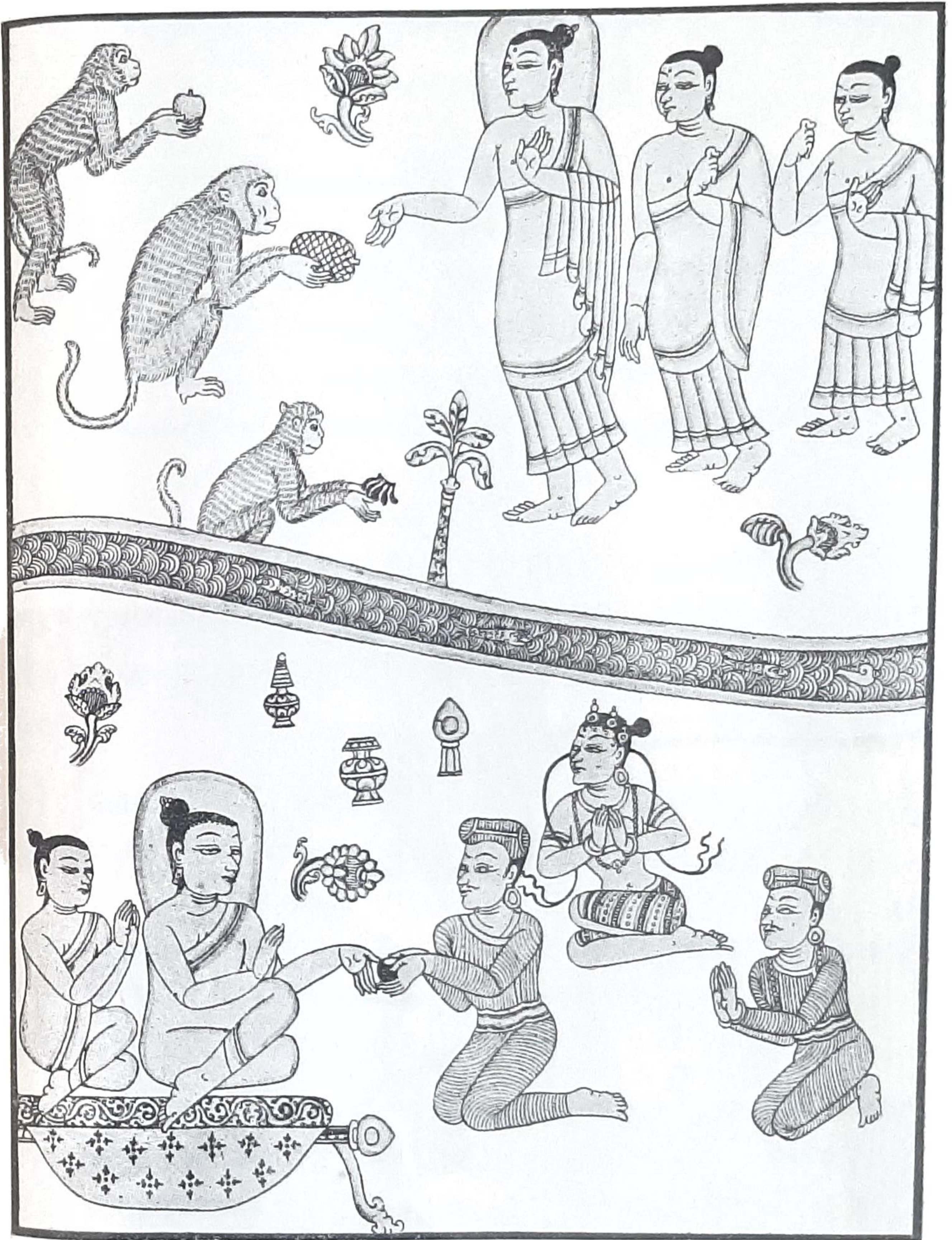
थथ्ये विन्ति यागु न्यना भगवान् बुध्दं सकलया ख्वाः स्वया आज्ञा दय्का विज्यात । हे भिक्षु पुंगल शालिपुत्र तथा सभालोकपि ! कामार्थी नगरे सार्थवाहया कुले जन्म जुस्येंलि वयागु वइगु संक्षिप्त जन्म चरित्र कने– छिमिसं एकचित्तं न्य ।

गथ्ये धाःसा, कामार्थी नां जुया च्वंगु छगु नगरे आपालं धन द्रव्य सुवर्ण रत्नादि वृही नं पूर्ण जुया महा धनाढ्य जुया च्वंह्म सकल लोकपिन्त करूणा दुह्म लोके नां प्रचार जुया च्वंह्म महाज्ञानी शीलवन्त धर्मात्मा सदां दान धर्म याय्गुलि तत्पर जुया च्वंह्म भुवनानन्द धयाह्म महाजन छह्म दु । वया स्त्री सत्यवती अत्यन्त सुन्दरीह्म देव गुरू माता पिता थः स्वामी भक्तिह्म शास्त्रनं सःह्म सदानं धर्म व्रत दान याय्गुलि रस जुया च्वंह्म, लोक वासिनी नां जुया च्वंह्म महाजननी सहित आनन्द पूर्वकं च्वना काल दिन हना च्वन ।

छन्हु रात्रिया प्रहरे महाजननीया भिगु स्वप्न खन न्ह्यलं चास्येंलि दना थःस्वमी यात थः स्वप्नस खंगु खँ फुकं कन । भो स्वामी ! थौंया रात्रीस स्वप्ने खंगु छगु विन्तियाय् न्यना विज्याहुँ ।

मूल

भुवन सकल शोभाः श्रीयुताः शुद्धरूपो ।
दिवि भुवि सुरवन्द्या अद्भुता दानदाता ।
मम उदरि प्रविष्ट सत्यधर्म प्रयुक्तः ।
प्रभवति ममचित्ते तत्प्रभावा त्प्रसन्न ।

किंम्भकवनयादीपंकर भगवान भिक्षुगण पिंम्भंका विक्षावल व्वन च्वल लासाकन मा
कनं रुं सिरुलछग स्छाग पूर्वं निपादी पा वनीनगर सर्वानन्दकरूरु रुया
ऊ न्मकावलनं दीपंकर बुद्धयात पिण्डपात्र दानयाय् चित्र ॥

अर्थ

सकल भुवनस शोभा याना तेज प्रकाश जूह्म श्री ऐश्वर्य संयुक्तह्म शुद्ध सुन्दर रूपह्म पृथ्वी आकाश या सकल देव मनुष्य पिसं वन्दन याय् योग्यह्म अद्भुतं दान यायगुलि दाताह्म महा पुरुष बालक छह्म जिगु गर्भे प्रवेश जुल थुलि स्वप्ने खनेवं थुकी यागु प्रभावं जिगु शरीर महा सुख आनन्द जुल। न्हापा यागु खं दक्वं लुमना वल। ह्यानं अनेक या ज्ञान गुण सत्य धर्मया खनं लुमना वल आः जि थनि निस्यें परमेश्वर त्रिरत्न लुमंका एकान्तस आनन्दं च्वनेगु इच्छा जुल धका थथ्ये स्वप्ने खंगु खं सकतां थः स्वामीयात कन।

थथ्ये थः स्त्रीनं विन्तियागु खं न्यना भुवनाकर महाजनया मती उत्सव बढे जुया स्त्री यात धाल। हे प्रिये स्त्रि! छ धन्य खः छं थ्व स्वप्ने खंगु भिगु खः। छं सीकि आः झीगु मनोरथ पूर्ण जुइन झीगु कुले रत्न समानह्म सुन्दर पुत्र जुइगु लक्षणया शुभ स्वप्न खः।

थनिनिस्यें छंगुगर्भे गर्भ धारण जुल– छंगु मने छु इच्छा जुल उगु पुण्य कर्म दान धर्म याना च्वं। जिगु मन तस्सकं प्रशन्न जुल आः तिनि झीगु कुल उज्वल जुइ छाय् धाःसा धन संपत्ति यकोदु सन्तान मदुगुलि मन खिउया च्वंगु ताः कालं दत– थौं शुभ मंगल यागु खं न्यंकल। आः तिनि छगु गर्भे पुत्ररत्न वासयात थथ्ये खं ल्हाना निह्म त्यपु हर्षमान जुइका सुथे जुस्येंलि नित्यथ्यें कुल धर्म नित्याचार या ज्या याना बराबर दान पुण्य सिधेका भोजनादि कर्म धुंका वासयाना च्वन।

थनंलि क्रमशः झिला दस्येंलि लोक वाशिनी महाजननी या गर्भ आनन्द पूर्वक भिगु सुवेलास सुन्दरह्म पुत्र जन्म जुल। गथिन्यह्म धाःसा कोमल शरीर लक्षणं पूर्ण शरीर पुष्ट सास सुगन्धह्म थुजाह्म बालक (पुत्र) जन्म जुगु खना मां अबु निह्म खुशि जुया धन्य २ भाग्य थ्व बालक या कुशल जुइमा धका आशीर्वाद विया छें दीपावली सकभनं मत च्याका प्यन्हुतक भिक्षु साधु महात्मा जोगी ब्राह्मण बुढा बुढी बालक याचक पिन्त सःता अन्न द्रव्य वस्त्र भोजन दानयाना उत्सव यात।

खुन्हु दिनस जातकर्म विधान रूपं पुरोहित पाख्यें पूजादिकर्म सिधेका जोतीष निमंत्रणा याना थ्व बालकयात नाम करण समेतं थौंहे सिधेका छोये, नाम छुयागु धका न्यन । अबुह्म सिनं थथ्ये न्यस्येंलि गुरू पुरोहित जोतीष थः बन्धु बर्गापि मुना सल्लायाय् धुंका धर्म याना दुह्म थ्व बालक यात धर्मश्री बासक धका नाम करण भिगु बेलास यात । थ्व खुन्हुया दिने नं निमन्त्रणाय् वपिन्त दानयाना भोजन बिया संतोष याना छोत ।

एवं प्रकारं दिन विते यायां शुक्लपक्षया चन्द्रमाथ्यें थ्व धर्मश्री बालक न्हिन्हि सिया बढे जुया बालक यात मामागु तालं परिचारकपिं तया प्रतिपाल याना तल ।

कयंथ्यें च्यादें दस्येंलि गुरूयात लःल्हाना विद्यारम्भ याकालि च्यादें फुना गुदें वयनेव छन्हु थःगु छेंया पिने छगु थासे धुःमुना द्वं चिना तगु थासे पाशा छम्ह लिस्ये च्वेच्वना म्हिता च्वन ।

थुगु समये दीपंकर तथागत शिष्यपिं न्हेम्ह भिक्षु लिउने तया थः च्वनागु थासं पिहां बिज्याना कामार्थी नगरे द्वहाँ बिज्यात ।

गुगु प्रकारं बिज्यात धाःसा– स्वोनिता लक्षण चेता व्वंजन अंग लक्षणं पूर्णगु शरीर यागु तेज प्रकाश याना सकभनं शीतलगु रस्मि सुगन्ध वासना दुगु बायु वहन याना, गथ्येजा पुन्ही खुन्हुया रात्रीस चन्द्रमा यां तेजं सकभनं निर्मलगु शीतल तेज प्रकाशमान् जुइका सकल लोक पिन्त मन आनन्द जुइक याना न्हिला बुलुहुं किसियागु गमनं बिज्यात ।

थुगु समये कामार्थी नगरवासी लोकपिसं दीपंकर तथागत बिज्यागु खना पुष्प धूप दीप ताय् आद्य सिन्ह स्वानं पूजादि याना धूप थना मार्ग शोधन विधि (लें शुद्ध याय् धुंका बसाकाप लाया पंच सुगन्ध लखं हाहा याना प्रणाम यायां वया च्वन ।
गुलि भगवान् या न्ह्योने लिउने बाजं थाना जय शब्द उचारण जुइका वया च्वन । गुलि स्त्रोस्त्र वोना भिजं मिसापिं वुढा वुढी ल्याय्ह्म ल्यासी मचा समेतं श्रद्धा भक्ति तया दीपंकर बुद्धयात प्रणाम धका हाला लें वया च्वपिं ।

गुलि थःथःगु छें झ्याले लुखावये फले मत तया ताय् स्वां होला प्रणाम याना च्वंपिं । गुलि जोस्वां चमेलिस्वां पलेस्वां उफोस्वां द्वाफोस्वां इत्यादि चढेयाना प्रणाम

यावंपि । गुलि विद्वान् बर्गपिसं उत्तम शुद्ध बस्तु पंचामृत मधि क्षीर फल पंचोपहार पूजा ज्वलं ताः लाका पूजाया वंपि । गुलि क्षीर (जा) पूर्णगु पिण्ड पात्र नैवद्य चीवर वस्त्र सुगन्ध बस्तु ज्वना ले सिथे च्वना च्वंपि, गुलि म्ह्योने वया पूजायावंपि । गुलि एक चित्तं अष्टांग प्रणाम याना च्वंपि ।

थुगु प्रकारं महोत्साह याका कामार्थी नगरे भ्रमणयाना ववं धर्मश्री बालक धूया द्वँय् च्वना म्हिता च्वंगु थासे थ्यन ।

थथ्ये म्हिता च्वंम्ह बालक यात स्वया आज्ञा जुल । हे बालक ! छ म्हिता च्वनाला थौंया दिने छंगु ल्हाति छुं बस्तु व्यूसा भिक्षुंपि मुंका दानकाय् धका वन वया । सितियाय् मते दान व्यूगु कया सन्तोष जुया वने विस्तार याय् मते । याकनं सन्तोष याना छो ।

थथ्ये आज्ञा जुगु न्यना थ्व बुद्धिमान्ह्म धर्मश्री बालकं आदर पूर्वकं प्रणाम याना दीपंकर बुद्ध यागु ख्वाःस्वया ल्हाः ज्विन्तिया धाल ।

भो भगवान् बुद्ध ! जि मचा खःथन ह्मिता च्वना छलपोल यात योग्यगु वस्तु दान याय्त जिके छुं मदु छु दान याय् । दीपंकर बुध्दं हानं आज्ञा जुल, न्ह्यागु जूसानं किंचित मात्र जितजक मखु जि ल्यल्यु वंपि भिक्षुंपि सकल याततं श्रद्धा तया दान या ।

वालकं हानं विन्तियात, जि थन ह्मिता च्वनाह्म जुया जिके छुं मदु थ्व धू मात्र जक दुः छलपोल यात थ्वहे धूः जूसानं दान याय्गु इच्छानाना छलपोलं क्षमायांना कया विज्याहुं ।

मूल

इत्युक्ता च सधर्मश्रीः हर्ष प्रमनसा ततः ।
गृहीत्वा साञ्जलि स्तस्मै प्रदत्तं पांशु श्रद्धया ।

अर्थ

थुलि विन्ति यानालि धर्मश्री बालकं थः ह्मिता च्वनागु धूः निपा ल्हालि पासलं कया अत्यन्त हर्षगु मनयाना शुद्धं चित्तं धूः स्वपास दीपंकर बुद्ध ज्वना विज्यागु पिण्ड पात्रे तया बिल । अनंलि भिक्षु पिन्तनं छक छक तया बिल ।

मूल

क्षण मात्र मिदं पांशु स्वर्गप्रादु र्बभूव च ।
पुन रन्येभ्यः संद्येभ्यः प्रदद्या त्यांशु मुष्टि च ।
तच्च पांशु तदा स्तत्र विविधान्न मभूत् क्षणे ।
नमो बुद्धाय धर्माय संघाय चा ब्रवी त्तदा ।

थुगु वखतस धर्मश्री बालकं दीपंकरया–पिण्डपात्रे तया व्यूगु (दान यागु) धू दक्वं तुरन्त लुंचू जुल । भिक्षु पिंगु पिण्डपात्रे तया व्यूगु धू नाना प्रकारया अन्न मधि जुल। थथ्ये जूगु खना अन चोंपि लोकपिं सकलें अद्‌भूत जुया स्वया च्वन ।

थ्व वेलस दीपंकर बुद्ध यागु ख्वाः स्वाया धर्मश्री बालकं बुद्धयात नमस्कार, धर्मयात नमस्कार तथा संघयात नं नमस्कार धया शिर क्वछुना विन्तियाना च्वन । दीपंकर बुद्ध अत्यन्त खुसि जुया आशीर्वाद बिया बिज्यात ।

साधु साधु महाभाग भद्रं भवतु ते सदा ।
सर्वानन्दाऽरि विजित दोपा वत्यां नराधिपः ।
नृप कुलेऽत्र पृथिव्यां भविष्यतु सदा सुख मिति ।

अर्थ

साधु साधु छ धन्य खः हे महा भाग्यमानी धर्मश्री बालक ! छं सदानं कल्याण जुइमा । लिपा शत्रुयात विजय याय् फुह्म दोपावती नगरे राज कुले जन्म कया सर्वदा आनन्दं पृथ्वीया मालीक सर्वानन्द राजा जुया सुख जुइमा । थथ्ये आशीर्वाद बिया थः च्वनेगु स्थाने लिहां बिज्यात । थनंलि धर्मश्री बालक पाशा नाप थःगु छें वना थुगु खं फुकं मां अबु पिन्त कना आनन्दं वास यात ।

एवं प्रकारं शाक्यमुनि बुध्दं श्रावस्ति नगरे जेतवन विहारे बिज्याना शालिपुत्र आनन्द भिक्षु प्रभृति सकल सभास च्वंपिन्त थुगु खं उपदेश बिया बिज्यात ।

थुगु खं न्यना शालिपुत्र महाभिक्षुं हानं प्रश्न यात । भो सर्वज्ञ गुरू ! थनंलि दीपंक बुद्ध गन बिज्यात, धर्मश्री बालकं छु ज्या यात थ्व लिपा गन जन्म कया छु दान यात ।

थथ्ये प्रश्न यास्येँलि सभालोक पिन्त चित्त वोध याय्गु निम्ति शाक्यमुनि बुध्दं थथ्ये आज्ञा दय्का बिज्यात ।

हे महाज्ञानी शालिपुत्र ! विस्तारं कने एकचित्तं न्य । दीपंकर बुद्ध प्रशन्नशील विहारे सभामण्डल दय्का आनन्दं बिज्यात । थुगु समये सुनन्द भिक्षुं विन्तियात । भो भगवान् ! थन सकलया मने धर्मश्री बालक धू मात्र दान यागु खः लुंचूं इत्यादि अन्न क्षणमात्रं गथ्ये जुल– थुकी यागु कारण आज्ञा जुया बिज्याहुँ ।

थथ्ये विन्ति यास्येलि मुसुहुँ न्हिला दीपंकर बुध्द आज्ञा जुया बिज्यात, हे भिक्षु संघ सभा लोकपिं ! थुगु विषये छिमिसं छुं आश्चर्य जुइम्वाः । बालाक खँ थुइकि केवल चित्तयागु खँ खः । छिमिसं सिया च्वंगु नं खः । न्यने धाःसा मन तया न्य कने । थ्व संसारे प्राणिपिनि सकलया पाप पुण्य, कुशल अकुशल (भिंगु मभिंगु) जुइगु थःथःगु प्रभावं खः । पाप धैगु असत्य, कुशंगतं कुकर्म यागु चित्तं उत्पत्ति जुइ ।

पुण्य धैगु सत्य, सत्संगत सुकर्म यागु चित्तं उत्पत्ति जुइ । व सुकर्म कुकर्म सुनां यागु धाःसा थःथःमं हे याइगु खः । संसारे प्राणिपिं कुसंगतस नाना दुःख भोग याइगु छुकि सीकि । राग, द्वेष, मोह, माया, काम, क्रोध लोभ, तृष्णादि च्यागु दु । थ्व फुकं कुसंगत व अभिमान तथा अहं मम (जि जिगु) अहंकार खगु यात मखु मखुगु यात खः धाय्गु, ममता स्येखि घमण्डी थः छुं मसः मस्यू सानं सः स्यू पिन्त निन्दायाना अपहास याय्गु कुचित्तं पिहाँ वइगु ।

थुकियाना थःथःगु चित्तं मखु मखुगु कर्म याइ । थुजा पिसं दुने चित्त रक्षा मजुगु श्रद्धा भक्ति भाव मजुगु मस्यूगुलिं अनेक दान व्यूसानं सफल जुइ मखु । थथ्ये अज्ञानं सुवर्ण (लुँ) दानयाना नं धू दान यागु तुल्य जुइफु ।

हानं गुलिं प्राणिपिं सुगति वना सुःख भोग याइ छुकि । थ्वहे रागादि च्यागु कुसंगत व अभिमान अहं मम (जि जिगु) स्यखि घमण्डी जुइगु चित्तं तोता मभिंगु मखुगु ज्या मयास्ये सत्संगत सःस्यू पिंगु पाखेँ शिक्षित जुया श्रद्धा भाव भक्ति संयुक्तगु काय वाक चित्त शुद्ध जुइका गुगुजा न्ह्यागुहे दान यासानं अर्थात् धू मात्र दान यासानं लुं रत्नादि अनेक प्रकारया वस्तु जुइ फुः ।

धर्मश्री बालकं छुं कामना मयास्ये (निष्कामन।) याना काय वाक चित्तं शुद्ध जुइका श्रद्धा भाव भक्ति फ्रोत धू दान यासानं क्षत्र मात्रं लूं चूं अनेक अन्न इत्यादि जुल । चित्त यागु खं सीकि थाकु कना साध्य मजु मुख्यगु ज्ञान आःयात थुलिमात्र कना ।

थ्व च्वे कनागु खँ थुइका दान धर्म यासा उपमा बीगु मदुगु अनुत्तर संम्यक संबुद्ध निर्माण पद प्राप्त जुइ । संसारे प्राणि पिनि अर्थात् मनुष्यादि पिनि शरीरे ज्ञानेन्द्रिय न्यागु व कर्मेन्द्रिय न्यागु याना झिगु इन्द्रिय संयोग जुया च्वंगु खः ।

ज्ञान इन्द्रिय न्यागु छु छु धाःसाः- (१) चक्षु इन्द्रिय मिखाँ अनेक रूप खना विचार याइ । (२) श्रोत इन्द्रिय, न्हेपनं अनेक शब्द तायका विचार याइ । (३) घ्राण इन्द्रिय, न्हासं सुगन्ध दुर्गन्ध न तायका विचार याइ । (४) जिह्वा इन्द्रिय म्ये, चाकु फाकु पाउँ पालु खायू चिसवा समेत् याना षट् रस धाइ खुता प्रकारं सवा सीका विचार याइ । (५) त्वक् इन्द्रिय छ्यंगुलि नायू क्वाचू ख्वाउँ क्वागु निचार याइ । थुलि ज्ञान इन्द्रिय जुल ।

हानं कर्मेन्द्रिय न्यागु छुछु धासाः-

(१) वाक् इन्द्रियः- म्हुतु वचनं खँल्हाना विचार याइ ।

(२) पाणि इन्द्रियः- ल्हाति थिया भिगु मभिगु ज्या विचार याइ ।

(३) पाद इन्द्रिय- तुति भिगु मभिगु थासे वना विचार याइ ।

(४) पायु इन्द्रियः- गुइ द्वारं मल बायु त्याग याइगु विचार याइ ।

(५) गुह्य इन्द्रियः- लिंग अथवा भग मैथुनादि कर्म अथवा मल मूत्र त्याग यानागु विचार याइ ।

ज्ञानेन्द्रिय न्यागुः- कर्मेन्द्रिय न्यागु मिले जुया दशेन्द्रिय धाइ झिगु (१०) इन्द्रिय छगू पुच जुया (छधो) जुया च्वंगु थ्व शरीर खः ।

थ्व झीगु इन्द्रिय शरीर यात, मन इन्द्रियं अनेक तर्क वितर्क ब्याखँ या धका याका तइगु मनयात चित्तनं धाइ । भिगु अथवा मभिगु कर्म या धका याकोह्म फुकं नाय स्वरूप जुया च्वंह्म मन खः ।

मूल

चतुर्दानं प्रदास्यामि षट् कर्मन्तु दिन दिने ।
दानं चतुर्विधं प्रोक्तं दरिद्रस्य शिशोरपि ।
सुपात्रं च कुपात्रंच विशेषं दान सद्वरम् ।

अर्थ

दान प्यता प्रकार या भेद दु छुछु धा:सा:-

(१) अर्थदान:- धन संपत्ति छें बुं शरीर समेत् ।
(२) विद्यादान:- आख स्यनेगु ज्ञान बुद्धि बिगु ।
(३) क्रिया दान:- ज्यान स्यना पर उपकार याय्‌गु ।
(४) मंत्र दान:- सुमंत्र दान बिया उपकार याय्‌गु ।

हानं षट्कर्म धयागु खुतादु छु छु धा:सा-

१) दानपारमिता २) शील ३) क्षान्ति ४) वीर्य्य ५) ध्यान ६) प्रज्ञा ज्ञान समाधि योग ध्यान फुसा न्हिंन्हि याय् फय्‌के माल । थ्व फुक ज्या याकोह्म नं सत्संगत द्वारा चित्तं याइगु खः ।

विशेष उत्तम पुण्य प्राप्त जुइगु दान प्यता प्रकारया दु गथ्ये धा:सा:-

१) दु:खि दारिद्र याचकादि (फोर्गी) रोगी पिन्त बीगु ।
२) बालक बुढा बुढी ग्वाज्यो स्वांथ (पाक लाती) पिन्त बीगु ।
३) त्यागी भिक्षु संन्यासी योगी महात्मा साधु ब्रह्मचारी वैरागी महर्षि तथा स्थविर (आजु) गृहस्थि सिद्धाचार्य्य विद्वाँन् विर्जपि बज्राचार्य्य शाक्य चैलक बुद्धाचार्य्य ब्राह्मणादि ब्रह्मचर्य्य भिक्षु भिक्षुणी पिन्त बीगु ।
४) देव देवी गुरू पाशा त्वाय् जहान् पुत्र पुत्री फुकी दाजु किजा बन्धु वर्ग भिंचा पिन्त बीगु ।

हानं सुपात्रे दान याय्‌गु धागु थ्व खः । देवालय विहार देवस्थान मन्दिर धर्म धातु चैत्य दय्‌केगु अथवा जीर्णोद्धार याय्‌गु पूजादि यज्ञ होमादि पाठ धारणी स्त्रोत्र स्तुति ब्रतकर्म पुस्तक चोकेगु परोपकार गुठि दिव्य भोजन याकेगु हानं हिति तूं तीर्थ घाट सत मय देकेगु ।

दीपंकर बुद्ध, बोधिसत्व लोकेश्वर आर्य्यतारा बसुन्धरा देव देवी पिगु मूर्ति पूजादि संम्यक धर्म, पञ्चदान संघभिन्त दान तथा भोजन पिण्डपात्र क्षीर (जा) दान विद्यालय स्थापना याय्‌गु श्रद्धानुसारं धर्म क्रियास मदृत बीगु ग्वाहालि श्रमदान चन्दा तथा बीगु ।

थ्व फुकं चित्तं त्यागयाना सत् संगत पाख्यें याय्‌गु खः । चित्तयात भिगु कर्म याकीह्म प्रज्ञा धाइ । ज्ञान खः । ज्ञान धयागु हे सुविद्या शास्त्र सय्‌केगु सुमित्र भिह्म पाशा संगत प्राप्त याय्‌गु सुमित्र नाप जुइगु च्वनेगु खः । क्रमश श्रद्धां धूजक दान यासनं लुं जुया अन्त्ये महा सुख प्राप्त जुइ ।

थ्व धर्मश्री बालक पूर्व जन्मनिस्यें विद्वान् सुमित्र सत्संगत पाख्यें ज्ञान धारण याना वह्म खः । उकीं थ्व बालकं श्रद्धा भक्ति तया दान यागु धू, लुं चूं जुयः वगु प्रभाव खः । थुकी छुं संखा मदु धका दीपंकर बुद्धं सुनन्दानि भिक्षु सभालोक पिन्त आज्ञा दय्‌का विज्यात । थ्वहे खँ श्रावस्ती नगरे जेतवन विहारे शाक्यमुनि बुध्दं सकल सभालोक पिन्त स्वया शालिपुत्र महाभिक्षु यात न्ह्योने तयां धर्मोपदेश बिया विज्यात ।

थुलि कपिदा वदाने धर्मश्री बालक (बोधिसत्व) जन्मस दीपंकर तथागत यात पांशु प्रदान (धू दान) यागु खँ न्यागु ५ अध्याय जुल ।

।। थनंलि धर्मश्री बालक तथा सर्वानन्द राजा यागु खँ सीके ।।

मूल

भगवान् त्रि जग च्छुद्धः शिशुजन्मश्रिता पुनः ।
एन जन्मान्तरा द्दानं किंकि दातव्य विस्तराज् ।
तत्सर्वं भगवन् ब्रूहि सर्वसत्वार्थ हेतुना ।
कृपया स्तान्समालोक्य समुद्धत्तुं भवाध्विना ।

अर्थ

भो भगवान् ! स्वंगु लोके उज्वलह्म धर्मश्री बालक यागु खँ वृत्तान्त न्यनेगु अति इच्छा जुल । हानं व बालक गुलि म्वात । अनं लिपा गन जन्म कावन लिपा यागु जन्मे दान पार मिता यागु महायान बुद्धचर्य्य छुछु ज्या यात ? छु बस्तु दान यात ?

भो भगवान् ! थन जि जक मखु सकल सभालोक पिंगु मन बोध यायया कारणे कृपा पूर्वक आज्ञादयका बिज्याहुँ । थथ्ये विन्ति यास्येलि भगवान् बुध्दं आज्ञा दयका बिज्यात । हे महाज्ञानि शालिपुत्र ! तथा सभालोकपिं ! व्यक्त याना कने समाधान चित्तयाना न्य । गथ्ये धा:सा व धर्मश्री बालक दीर्घायु मजु झिनिद (१२) दुवले मृत्यु जुया वन ।

अनंलि लिपायागु जन्म थथ्ये ख: । पूर्व जन्मया प्रभावं दीपावती नगर नेपाल थल देशे जाति सुशीलानन्द राजाया स्त्री सत्यवती जुया च्वंम्ह शीलावती महारानी या गर्भ जन्म जुया लिपा इन्द्र तुल्य पराक्रमं संयुक्त जुया च्वंह्म सर्वानन्द राजा धायका त्रिरत्न भक्ति महा करूणा चित्त पुण्य या शरीर शान्त स्वभाव जुया सदानं दान यायगु धर्मस उद्योग याना प्रजावत्सल जुया प्रजागणपिन्त सुख याना च्वन । सदानं राजा रानी निह्म नापं स्नेहरूपं आनन्दं कालबिन हना राज्यभोग ऐश्वर्य्यं वास याना च्वन ।

उगु समये दीपंकर तथागत दीपावती नगरया समीपस प्रशन्नशील विहारे बिज्याना थ: अनेक शिष्यगण श्रावकसंघ भिक्षु भिक्षुणी राजा प्रजा तथा मंत्री सार्थवाह इत्यादिपिं मुंका सद्धर्मोपदेश बिया बिज्यात ।

थुगु समये सद्धर्मज्ञान न्यना दानपारमिता या ज्या दान यायगु चिन्तना याना लिह्याँ वया राजगृहे ववथास च्वना अनित्य लुमंका च्वन ।

थुगु अवस्थास अन्त्ये ज्वना वनेगु छुं मदु म्वाना च्वतले जक थ्व व फुकं जिगु धका माया तया च्वनिगु ख: । जिगु धयागुनं छुं मदु थ्यें च्वं । तथापि थ:गु देश च्वोंपिं दु:खि दरिद्र पिनिगु दु:ख स्वय् म्वालेमा धका मनं विचार याना राजां रानी यात न्ह्योने तया भगवान् दीपंकरं आज्ञा जूगु अनित्य विषये खँ कना चित्त बुझे यात ।

मूल

अनित्य संसार सुखंस कोषं
अनित्य पुत्रं च सुहृत्स दारा ।
अनित्य राज्यं सह भृत्य राज्यं
नानाद्य लंकार विचित्र वस्त्रं ।१।

सर्व मनर्थ मपि शाश्वतं तत्
क्षणेन प्राणं पतितं स्वयंच ।
वृक्षं यथा यत्व फलं पतन्ति
तथा हि संसार शरीर मेव ।२।

अर्थ

थ्व संसार अनित्य खः सुख ऐश्वर्य्यादि धयागु नं अनित्य । हानं अनेक वस्तु धन इत्यादि नं अनित्य । स्त्री पुत्र पुत्री इष्ट मित्र पाशा त्वाय् माँ अबु तता क्यहे दाजु किजा छे धांपि फुकं अनित्य । सैन्य प्रजालोक धांपिनं अनित्य । तिसा वस छें बुं सकतां अनित्य । अनित्य धागु लिपा मदया वनीगु अर्थ खः । दया च्वकं फुकं क्षणमात्र (धाय्वं) शरीरे च्वंह्म प्राण वायु लिहाँ वनीथ्यें मदया वनीगु खः ।

प्रमाण तल धाःसा गथ्येजा सिमास सया च्वंगु फल पाके जुया थःथमं कुतुं वनी, वथ्यें छन्हु प्राण वायुनं शरीर तोतां पिहाँ वनि । अले शरीरनं छुं व्यले मदया धोगिना नवइगु धका श्मशाने यंका उना छोइ । वाकि दुगु ववें, इत्यादि नौ भस्म जुगु फुकं लखे चुइका छोइ जिगु धयागु उगु वखते गन दु । थ्व संसार नं छु वखते लखं तोपुया मदया वनी तिनि धास्यें‌लि नित्य सार धयागु पुण्य विना म्येगु छुं हे मखना । अथ्यया कारणे दीपंकर भगवान् यात निश्चयनं जिनं दानपारमिता या महायान बुद्धचर्य्य या क्रमं अहिंसा धर्मे च्वना पिण्डपात्र दिव्य भोजन दान याय्गुलि मन उत्साह जुल । थुगु जगतो हिताय निमित्ते प्रजा गणंपि सकलयात सोके बीगु व क्यनेगु सर्वानन्द राजां थः स्त्री धर्मावती महारानी नाप सल्हा यात ।

हे प्रिय स्त्री ! मनुष्य धयागुनं वरावर वइकि मवइ । थुगु जन्मे तृष्णाय् आपालं भुले जुया च्वनेगु मखु: । संसार चक्र पार जुइ फइगु अनात्मा ज्ञान थ्वीका आर्याष्टांग मार्गे पलातया जुइगु खः ।

आः थुलि चेतना दुवले क्लेश भिगु ज्या याना वनेगु चितना याय् माल । थुलि थः स्वामीनं नित्यगु खँ धागु न्यना धर्मावती रानी खुसि जुया स्वामीया ख्वाः स्वया मुसु मुसुं न्हिला थथ्ये विन्तियात ।

भो स्वामी महाराज ! छपिसं आज्ञा जूगु खँ सत्य बचन खः । जि निश्चयनं पालना यायगु जुल । छपिंगु इच्छाथ्यें दीपंकर तथागत यात पिण्डपात्र दानयाय् गुलि विस्तार याना विज्याय् म्वाल । तत्कारणं थुगु ज्या सिद्धयाना विज्याहुं । थथ्ये निह्म स्त्री पुरूष पिनि हर्षयाना खँ ल्हाय् धुंका सुबुद्धि मंत्रीयात सःता आज्ञा दय्का बिज्यात ।

हे महा मंत्रीजु ! जिमि निह्मसिया प्यलायंकं पंचशील अथवा अष्टशील कया उपोषध व्रत याना दीपंकर तथागत यात पिण्डपात्र दान याय्गु इच्छा जुल । थुगु ज्या यात मागु सामाग्री फुकं थिकया । थ्व व्रतयाना दान याय्गु छुया निम्ति धाःसा अन्धकारस मत च्याकेथ्यें, दिनस सूर्यथ्यें, दुःखियात धन चूलावइथ्यें परलोकस मोक्ष गति मिले जुइगु थुजागु उत्तमगु संपत्ति लाय् दइगु ।

हानं अज्ञानयात ज्ञान प्राप्त जुइगु, धर्म अर्थ काम मोक्ष थ्व प्यंगु (चतुर्वर्ग) फल लाय् दइगु संबोधिज्ञान लाना प्राणि पिन्त हित् याय् फइगु ज्ञान लाभ यायेगु कामनां दीपंकर तथागतयात श्रद्धा भक्ति तया जिनं पिण्डपात्र दानयाय् त्यना । थुगु कार्य्य छ्यान तया याकनं थिक यानाव्यु धका सर्वानन्द राजां सुबुद्धि मंत्रीयात आज्ञा दय्का विज्यात ।

राजां थथ्ये आज्ञा जुस्येंलि सुबुद्धि मंत्री अति हर्षमान जुइका तथाऽतु धया मामांपि सकलें सःता सकतां वस्तु थिक याका मंत्री राजाया थाय् वना विन्तियात । भो महाराज ! छपिसं आज्ञा जुगु अनुसारं पूजा ज्वलं दान याय्त मागु सामाग्री थिक याय् धुन– मंत्रीं थथ्ये धास्येंलि महाराज खुसि जुया धया विज्यात । हे सुबुद्धि मंत्री ! छ धन्य खः विस्तार याय् म्वाल, निर्विघ्न थुगु ज्या सिद्धयाय् माल । आः दीपंकर भगवान् तथा वसपोल या संघ सकलें आर्य्य गणपि विज्याना च्वंगु प्रशन्नशील विहारे वना निमन्त्रणा व्यूवनेत प्रजागण पिन्तनं थुगु खवर विया मंगल बाजा थाका देशे सकभनं शुद्ध याकी । राजां थथ्ये आज्ञा जुगु न्यना तथाऽस्तु याना दीपावती नगरे सकभनं घण्टा घोष याकां प्रजागण पिन्त खवर विल ।

हे प्रजा लोकपि ! झी राजाया आषाढ पून्ही खुन्हुं निस्यें कार्तिक पून्ही तक प्यलाया प्रशन्नशील विहारे वना दीपंकर भगवान् तथा वसपोल या शिष्य आर्य्यगण

पिन्त दर्शन शील सहित बुद्ध पूजादि भाव भक्ति पूर्वक उपोषधव्रत धारणयाना पिण्डपात्र दान यायगु इच्छा याना विज्यात । उकि राजा यागु मनोरथ पूर्ण यायगु कारणें थन दीपावती नगरे च्वंपि सकल मिलेजुया जगत् कल्याण जुइमा धका आज्ञा याना थ्यला तक क्रोसनं राजां याथ्यें यायगुलि ग्वाहालि याय् माल ।

थथ्ये भिगु ज्या छुया निम्ति याय् त्यंगु धा:सा देश व देशवाशी प्रजागण पिनि सुख जुइमा, अन्त्ये प्राणि पिनि नरक भोगयाय् म्वालेमा नरवासी पापितय्‌नं नरकगति मुक्त जुया वनेमा सकलयां सुख चिन्तना जुइका सद्धर्मज्ञान ह्मसीका धर्मयाय् फय्‌मा सकल मोक्षगति मिले जुइमा धेगु कारणे थ्वज्यायाय् त्यंगु खः छिमिसं हानं सीकि । उत्तम कार्य्य याइगु थथ्येखः । थ्यंगु मास वस्येंलि महाराजा या छें भगवान् दीपंकर विज्याका चीवर वस्त्र, पिण्डपात्र दिव्य पायस (क्षीर) भोजन दान याना संबोधिज्ञान लाय्‌गु इच्छायाना विज्यात । अथ्येया निम्ति आ: क्रोसनं शुद्धगु बस्त्रं पुना श्रद्धा भक्ति तया गच्छे अनुसारं पूजादि दान याय्‌गु सामाग्री ज्वना राजकुलस वनेमाल ।

थथ्ये भिगु खवर व्यूगु न्यना सकल प्रजा लोक पिनि मन हर्ष जुइका खवर व्यूगु अनुसारं सुथे राजगृहस मुना च्वंवन । थुगु वेलास राजा रानी मंत्री तथा म्येम्येंपि सकल मुना प्रशन्न शील विहारे वना प्रथम दीपंकर बुद्ध दर्शन प्रणाम याय् धुंका वसपोल या आज्ञा अष्टशील कया पूजादि दान याय् धुंका लिहाँ वना राजगृहे उपोषध व्रत याना सकल प्रतोजन पिन्त निरामोस शुद्ध भोजन विया मामागु ज्या फुकं सिधेका विज्यात । हानं म्येगु श्रावणमास थ्यस्येंलि पिण्डपात्र दान याय्‌गु निमित्त मंत्री प्रभृति सकल यात खवर विया दानशाला दय्‌के विल । विद्वान् गुरू पिगु वचनानुसारं पूर्व दिशास मंगल कार्य्य ज्या यना पूर्वया लुखां निस्यें ध्वजा पताकादि किकिनी जाल स्वांमाला इला त्रिरत्न पिगु प्रतिमा पौभा याय् थासे वोय्‌का केरामां केतकी स्वांमा स्वाना उथ्ये लिका चामल अष्टमंगल सहित याना आपालं शोभायमान जुइक छाय्‌पा याना दानशाला थिक यात ।

स्वयम्भू दीपंकर बुद्ध त्रिरत्न पूजाया सामाग्री (ज्वलं) अर्घ्यं पाद्यं पुष्पं धूपं दीपं गन्ध रसं नैवद्यादि फल मधि दक्षिणा दान याय्‌गु ज्वलं फुकं सुवर्ण द्रव्य खिखिलिका पिण्डपात्र चीवर वस्त्र क्षीर भोजन पंचामृत रसवा अन्न बृही सा सल किसि रथ अनेक

कुटुम्ब ज्वलं इत्यादि सकतां तयार याका प्रजागर्णपि मुंका नाना प्रकारं मंगल बाजा थाका मंगलोत्सव याना भगवान् दीपंकर बुद्ध निमन्त्रणा याय्‌त प्रशन्नशील विहारे थ्यंका दीपंकर बुध्द दर्शन याना त्रिप्रदक्षिणा धुंका अष्टांग प्रणाम याय् धुंका पृथ्वीस पुलि चुया ज:गु ल्हा थकया गां न्ययां विन्तियाना सर्वानिन्द राजां प्रार्थना यात ।

भो भगवान् ! छलपोल यात बारंबार प्रणाम, जिनं निमंत्रणा यावया । दान-शालास विज्याना पवित्र या विज्याहुँ भिक्षुगण तथा आर्य्यसंघपि सकलें विज्याय् माल ।

दान पार मिताया ज्या (चर्य्य) पिण्डपात्र दान याय्‌गु इच्छा याना, थनि प्यन्हु श्रावण कृष्ण त्रयोदशी दिन खुन्हु सुथे सिगु प्रहरे दोपवती नगरे पादार्पण (पलातया) भूमी शुद्ध जुइक जिगु उपरे कृपातया विज्याहुं थुलि धया ताय् आख्यो दाफोस्वां स्वपास होला विन्ति यात ।

थनंलि दीपंकर भगवान् मुसुहुँ न्हिला राजाया ख्वा: स्वया आशीर्वाद बिया विज्यात । हे महाराज ! छ धन्य २ ख: श्रद्धाभक्ति तया दान याय्‌त निमन्त्रणा यावल छंगु मनोरथ पूर्ण जुइमा । श्रावक संघ आर्य्यगण भिक्षुपि मुंका जि थनि प्यन्हु छं धागु दिने निश्चयनं वय्‌गु जुल ।

एवं प्रकारं दीपंकर बुद्धं आज्ञा जुगु न्यना राजा रानी मंत्री प्रजागण सकलें खुसि जुया अष्टांग प्रणाम याना निमन्त्रणा यार्वपि सकलें लिहां वन ।

थुगु खँ लिपा कलियुग यां समये शाक्यमुनि बुद्ध श्रावस्ती नगरे जेतवन विवारे विज्याना शालीपुत्र महाभिक्षु प्रमूखँ अन च्वंपि सकल सभालोक पिन्त आज्ञा वय्‌का विज्यात ।

थुलि खँ कपिदावदाने दीपावती नगरस सर्वानन्द राजा जन्म जुया बुद्ध पूजा पिण्डपात्र दान पूजादि याय्‌त दीपंकर भगवान् निमंत्रणा यागु खुगु अध्याय जुल ।६।

भगवान् दीपंकर बुद्धयात, सर्वानन्द राजां दीपावती नगरे पिण्डपात्र दान यागु खँ सीकेगु ।

मूल

तदनु महाराजा पौरजना न्समाहूय संम्यक
विक्षु मार्ग सिचयतिस्म, पिण्डपात्र सत्काराय ।

अर्थ

थनंलि सर्वानन्द राजां प्रजागण पिन्त सःता दीपावती नगर सकभनं लें शुद्धयाका सुगन्ध धूप थना निर्मलगु लखं हाहा याका थाय् थासे पूर्ण घट तय्का छत्र ध्वंज पताका चामरादि अष्टमंगल चिंन्ह पुष्पमाला किंकिनीजाल य्यना चित्र बिचित्र या प्रतिमा बोयका थाय् थासे पत्ति आख्य, स्वाँ, सिन्ह, अभिरं सहित छाय्पा बाँलाका तल । हानं दानशालास मदु धयागु छुं हे मदेक दान याय्गु ज्वलं थिक याना तल । गुलि सिनं देव बाजा, मनुष्य बाजा अनेक नवबाजा पंचताल शंख भेरी काहाँ म्वाहाली पुइका वीणा इत्यादि थाना प्याखं हुला च्वन ।

गुलि सिनं धारणी पाठ स्तोत्र स्तुति वोना मंगलोत्सव याना च्वन । हानं पूर्वद्वार या मंगलद्वारं निस्ये दानशाला थ्यंक वसा काप लाया शोभायमान याना तल ।

थनलि निमन्त्रणा व्यूगु दिनया सुथे जुस्येंलि दीपंकर भगवान् आर्य्य भिक्षु संघ, गणपि मुंका प्रशन्नशीलं प्रस्थांन याना सकभनं पंचरस्मि खय्का दीपावती नगरे भ्रमण याना विज्यात । थुगु समये आकाशमर्ग दुंदुभि बाजा थाना भेरीपुजा देवता पिसं पुष्पवृष्टि याना हल । दीपंकर भगवान् प्रभृति सकलें क्रमशः दानशालास थ्यंक विज्यात ।

सर्वानन्न राजां न्हापालाक पादार्ध्य (लिचाय् केगु) याना यथा क्रमं दानशालास द्वाहाँ विज्याका सकलयात योग्यगु आश्रमे विज्याकल ।

मूल

सुवर्ण रत्नांकित पिण्डपात्रं
चिन्तामणि रसांन्वित पायसं च ।
संपुज्य संछाद्य सुवर्ण पत्रैः
शत सहस्राणि प्रयोजयन्ति । इत्यादि ।

अर्थ

नवरत्नादि सहितगु सुवर्ण या पिण्डपात्रे शास्त्रानुसारं यला, सुकुमेल, दालचिनि, दाख, नैंवया, छोरा, बडां, प्यस्ता थुलि सुगन्धगु मसला च्यातां सहित याना चिनि अथवा साख मिश्रि तया तगु दुरूस पाक यागु क्षीर अमृत (जा) यात पायस दिव्य भोजन धाइ। थुजागु उत्तमोत्तम नस्वागुलि पूर्णयाना दीपंकर भगवान् बुद्धयात पिण्डपात्र दान यात।

आर्य्य श्रावक संघ भिक्षुगण पिन्तनं थथ्येहे दानयाय् सिधय् कल । निरामोष क्षीर पंचामृत रस पान याके धुंका नुचाय्का मुख शुद्धि (ग्वा ग्वय्) नं विया, छु लिपा दीपंकर भगवान् या न्ह्योनेसं च्वना सर्वानन्द राजां ल्हाः विन्तियाना क्षमा फोना पाप देशना पुण्यानुमोदना यांना संतोष यात।

थुगु दान पारमिता या प्रभावं सकभनं सकल या सुख जुइमा धैगु चिन्तना याना मंगलोत्सब श्रावण कृष्ण या त्रयोदशी कलि जुगोदय कबियुग उदय जुइगु दिन खः धका सीका थ्व खुन्हु दान यागु जुल।

थथ्ये यथाक्रमं दान बस्तु छगु छगु या वाक्य, बोना दान कथा विज्यापिं सकसिनं शुद्ध रूपं मधुर स्वरं दान गाथा बोना विज्यागु शब्द न्यना देवतादिपिं अति हर्षजुया दीपावती नगरसं सकभनं अमृत लखं सिचन याना हल। थनंलि दीपंकर तथागतं अनित्य विषये छुं धर्मोपदेश विइ धुंका आशीर्वाद विया विज्नात।

मूल

सिद्धि र्भवतु ते राजन् तवेच्छा परिपूर्णतः।
अर्हत् बुद्ध पदं प्राप्य शीघ्रं गच्छतु निर्वृतिम्।

अर्थ

हे राजा! छं मनोरथ कार्य्य पूर्ण जुया दान यागु या फलं सिद्धि मिले जुइमा। अर्हत् बुद्धपद प्राप्त जुया यांकनं निवृत्ति ज्ञान लाना मेपिन्तनं कना परम गुरु जुइमा थुगुरं प्रका शुभाशीर्वाद विया थः चोनेगु प्रशन्नशील विहारे लिहां विज्यात।

मूल

तत्र समये दीपावत्यां महानगर्य्या मेकास्त्री लक्ष्मी थकुं नामास्ति । सा स्त्री महा दरिद्री धन जन किमपि नास्ति। एकस्मिन्दिवसे तया मनसि चिन्तयामास। इदानी

महं महा दरिद्री धन जन किञ्चित् बस्तु नम गृहे । श्री दीपंकराय् बुद्धाय पूजा पिण्ड पात्र दानं च करोम्यहम् कथम् ।

थुगु अवस्थास दीपावती नगरे छह्म कंन्या दान मयानिह्म ब्रह्मचरो लक्ष्नी थकुं नां जुया च्वंह्म तस्सकं दुःखी ह्म दरिद्री बाजावह्म आर्य्यपुत्री उपाशिका शाक्य किसानो मिसा छह्म दया च्वन । थ्वया जहानंपि सुंमदु याकचाह्म जुया च्वन । थ्वया छन्हु थःगु मनं चिन्तनायात । जि धनजन हीनह्म दुःखी दरिद्रयी छें नेगु तोनेगु वस्तु छुंहे मदु जहान् धर्यापिनं सुं मदुह्म याकचा जुया मेपिगु बुं ज्या याना जीवन हना च्वना ।

सर्वानन्द राजांथ्यें दीपंकर बुद्धयात पिण्डपात्र दान याय्गु इच्छां जुल– आः गथ्ये याय् भति भति जूसानं अन्न मुंका दानयाय् । थौं ला कन्हेला सिना वने मानिगुं थ्व शरीर । संसारे नित्यगु बस्तु छुं मखना दान धर्म याय् फको जक नित्यगु खः ।

थथ्ये चिन्तना याना, हे प्रभू दीपंकर तथागत ! जिगु मनोरथ याकनं पूर्ण जुइमा धका न्हिंन्हि लुमंका बुं वना छोमा सिना हया गुवलें वामानं तोफोका तगु मुना हया अति वुख सिया कपाया चःति पालिस हाय्का कष्टं जीव हना च्वन ।

थुगु प्रकारं अलासी मचास्ये मुंका तगु अन्न बा छो इत्यादि दानयाय् धका भालपा अष्टमी पत्ति पर्वकाले उपवास च्वना भक्ति पूर्वक शील धारण याना स्वैतनं मकंस्ये गोप्य याना सुथे न्हिंन्हि प्रशन्नशील विहारे वना दीपंकर भगवान् दर्शन याय् धुंया शील कया पूजा यायत छन्हु फुले जुया च्वन ।

थ्वेंगु चित्तया विचार सीका दीपंकर बुध्दं थ्वयागु ख्वाः स्वया न्हिला विज्यात । थ्व लक्ष्मीथकुं मिसाया लाजथ्यें जुया सकसितं प्रणाम याना हतासनं थःगु छें वना विचार यात ।

जिगु मनया कल्पना सीका भगवान् न्हिला बिज्यात, थ्व ज्या जिनं यानाहे तोल्ये धका इच्छा याना श्रावण शुक्लया अष्टमी खुन्हु उपवास च्वना पिण्डपात्र दान याय्त थिकयाना भगवान् दीपंकर निमन्त्रणा याय्त सुयाके सल्हाय्ाय् धका चिन्तना याना छें भागु ज्या याना च्वन ।

थ्व खँ सर्वानन्द राजां सीका थुजाह्म दारिद्री मिसा छह्मस्यें दीपंकर भगवान् निमन्त्रणा याना पिण्डपात्र दान याय्त गोसायात धास्येंलि जिनं याय् धका इच्छा याना दीपंकर भगवान् यात राजां न्हापालाक निमन्त्रणा याना बिज्यात ।

राजा यागु निमन्त्रणानु सारं दीपंकर तथागत आर्य्यसंघ भिक्षुपिं सहित प्रस्थान याना दीपावती नगरे द्वाहां बिज्याना थुह्म लक्ष्मीथकुं स्त्रीयानं दानयाय् धका थिक जुया च्वंगुदु धैगु ध्यान दृष्टि सीका न्हापालाक थुह्म ब्रह्मचारी लक्ष्मीथकुं स्त्री यागु थासे दीपंकर भगवान् बिज्यात ।

थ्व भक्तिजन मिसां थ:गु छें क्वसं भगवान् बिज्यागु खना खुसि जुया हतासनं क्वहाँ वया पालिस भो:पुया पादार्ध्य बिया पूजा याना थ:के दुगु वस्तु किञ्चित् मात्र जूसानं दीपंकर बुद्धयात तथा लिउने बिज्यापिं आर्य्य भिक्षुगण पिन्तनं श्रावण शुक्लया अष्टमी तिथि खुन्हु सुथे शुद्ध चित्त नियम शील धारण याना न्हापालाक अन्न वा छो वृही इत्यादि दानयाय् धुंका, छो गोगु जक मुंका तयागु दुरूस पाक याना पञ्चामृत सहित क्षीर (जा) पिण्डपात्रे पूर्णयाना दिव्य पायस उत्तम भोजन दान यात ।

एवं प्रकारं दु:खिनी छह्म मिसां श्रद्धाभक्ति तया शुद्धगु क्षीर पूर्ण पिण्डपात्र भोजन दान यागुलि दीपंकर भगवान् खुसि जुया दान काय् धुंका छ जन्मपति सद्धर्मज्ञान लाना मोक्षगति प्राप्त जुइमा धका शुभाशीर्वाद बिया बिज्यात ।

तथाऽस्तु धया शिरे फया स्वचा चाहुला प्रणामयाना जिगु मनोरथ थौं पूर्ण जुल धया हर्ष याना च्वन । थथ्ये भक्तितया दान यागु खना स्वया च्वंपिं सकसिनं थ्व मिसा धंन्य धन्य थ्व लक्ष्मीथकुं धका प्रशंसा यात । तदन्तर अनंलि लिपा दीपंकर भगवान् सर्वानन्द राजाया थास बिज्यात । महाराज आश्चर्य्य जुइका दीपंकर तथागत या चरनस भो: पुया ल्हा: हाजलपा बिन्ति यात ।

भो भगवान् सर्वज्ञ नाथ ! जिगु बिन्ति दु छलपोल न्हापालाक निमंत्रणा यानाह्म जि ख: । जिगु थास न्हापालाक बिज्याना दान मकास्ये छह्म दुखिनी मिसाया थास निमंत्रणा मव्यूह्म सिगु थास न्हापालाक बिज्याना दानकया बिज्यात जि खना छुं बिक जुया बिज्याना ला ? जिजा छुं अपराध मयाना थ्यें च्वं थुकी यागु हेतु गथ्ये ख: आज्ञा जुसा जिगु मन शान्त जुइ ।

थुगु प्रकारं महाराजां प्रश्न यागु न्यना दीपंकर तथागतं उत्तर बिया बिज्यात । हे महाराज ! थुकी छं छु दुःख ताय्म्वाः संखानं छुं काय् मागु मदु । छ खना जि दिकज्वी मागु नं मदुः जि दिक जुयागु नं मखुः छं छुं अपराध यागु नं मदु ।

जि थनहे वय् धका वयागु नं खः । कारण छगु छु धासा थुह्म मिसाया थःहे नयगु तोनेगु आहार चूमलाह्म सु जहान परिवार धकानं मदुह्म अनाथ खः । उकीसनं बाजावन आः तकनं विवाह मजूनि ब्रह्मचारी जुया दुःखसिया च्वंह्म खः । हानं थःगुहे शरीरं दुःख सिया कष्ट नया कपाया चःति पालिस हाय्का उमेर वने धुंकूह्म मिसाया जीवन परया बुं ज्यायाना वां छोया तगु छोमा वामा सिना हया आपालं परिश्रम याना कष्टं कमाय् याना तःगु वस्तु त्यागचित्तं दानयाय् धका चिन्तना याना च्वंगु नं छुं समय पुलावन ।

धन मवुसानं श्रद्धा आपा दुह्म खः शुद्ध चित्तं अष्टमी पर्वकाले उपोषधव्रत मनं धारणयाना शील कया भक्तिया स्वां ज्वना नम्ररूपं आदर तया पुन्ही अमाइ अष्टमी भिगु दिने दुर्गन्ध वस्तु आमोष आहार मयास्ये शरीर वचन मन शुद्ध जुइका थौंया दिनस दानयाय् धका जित चित्तं निमंत्रणा न्हापालाक बिया दान याय् धका थिक जुया च्वन । दुःखिह्म छुं हिकमत याय् मफु सुं सहितानं मदुः अनाथ दुःखि पिनि दैव साहिता ज्वी । अत एव –जि थ्वयागु छें क्वसें वयागु खः । थ्व हथाय् चाया क्वहाँ वया आदर पूर्वक अर्घ्य बिया श्रद्धा व भक्तिया स्वाँ तया पूदादि याय् धुंका थःगु गछें जित जक मखु आर्य्य संघ भिक्षुगण पिन्त समेतं दिव्य शुद्ध भोजन क्षीर पूर्णगु पिण्डपात्र दान यात । उकिं न्हापालाक थ्वयागु ल्हाःति श्रद्धा दान ग्रहण यानागु खः । छगु खँ हानं पुलयगु धाय्– थ्व मिसांथ्यें थःगु हे शरीरं परिश्रम याना कष्टं कमाय् याना तगु धन द्रव्य अन्न इत्यादि थन राजा याके दय् याकुइ । थथ्ये दइ मखुगुलि थन लिपा लासां संदेह मदु धका लिपा वयागु खः ।

थुकी आश्चर्य्य जुइ मागु कारण छुं मदु । एवं प्रकारं आज्ञा जूगु खं थ्वोका काय कष्टं कमाय् यानागु धन जिके मदु खः धयागु ज्ञान सिका राजा या मन बोध जुल ।

अनंलि दीपंकर तथागत भिक्षु संघ पिन्त यथाक्रमं वसा लासा दानशालास दुत यंका श्रावण शुक्ल अष्टमी तिथिया दिन खुन्हु न्हापा यानाथ्यें न्हापालाक पालिस अर्घ्य बिया पूजादि क्रमं क्षीर पूर्णगु पिण्डपात्र, विविध प्रकारं निकगु पञ्चदान सर्वानन्द राजां याना बिज्यात ।

श्रद्धानुसारं दान ब्यूगु काय् धुंका राजा तथा अन च्वंपि सकलयात धर्मोपदेश कना शुभाशीर्वाद बिया उगु स्थानं प्रस्थान जुया थ: च्वनागु प्रशन्नशील विहारे लिहाँ बिज्यात ।

थनंलि सर्वानन्द राजा विचार यात शरीरं परिश्रम याना कमाय् यानागु धन दान यायगु यात काय कष्ट तप धाइ । थुगु तप, दानपारतितां पूर्ण जुइगु पुण्य समान म्येगु मदु: । केवल दानपारमितां पूर्ण जुइगु ज्या शरीरं कष्ट सिया धन कमाय् याना जिनं दान याय् माल धका चिन्तना याना महारानी धर्मावती नाप सल्हायाना साधारण मनुष्यें च्वंक भेशयाना थ:गु राज गृहं पिहाँ वनां ग्राम ग्रामान्तरस चाहुला जुल ।

छन्हु ज्येष्ठ महीनाय् लोहकार (कौ) छह्मसिया मिया रापस च्वना नगवरा ह्याउक छ्या त:गोगु नं मुगलं दाया ह्मछम्हं च:ति सोसो वय्का ज्या याना च्वंगु खन ।

उगु बखतस सर्वानन्द राजां थुगु ज्याथ्यें कायकष्टगु तप म्येगु जिनं मखना धका मती तया थ्व कौया ज्या याना च्वंगु थासे वना आज्ञा जुल ।

हे दाजु ! छं याना च्वंगु ज्या खना जिनं यायगु इच्छा जुल । छं जित छगु निगु यायगु ज्या ब्यु: । थथ्ये धा:गु न्यना कौनं धाल । हे किजा छपिसु गनं वयाम्ह नाँ छु: छें गन जात छु: छपिसं थ्व ज्या याय् फंला तस्सकं थाकु ।

कौन थथ्ये धास्येंलि राजां धाल, हे लोहकार दाजु ! जि थ्व देशया राजा ख: छं ज्या याना च्वंगु खना जि अत्यन्त खुशि जुया जिनं छक याना सोय् त्यना । सोइतनं कने मत्ये गोप्यया लिपा छन्त सुख याना बिये– शरीरं दु:ख सिया कमाय् यानागु धन दान यायगु इच्छा जुल– उकीं थन छंगु थासे गोप्य याना ववागु ख: ।

थथ्ये राजां आज्ञा जूगु खँ न्यना, कौनं प्रणाम याना विन्ति यात । भो महाराज ! छलपोलं थ्व ज्या याय्त थाकुइ छाय् थुजागु कष्ट नया बिज्याय् त्यना थ्व ज्या छपिसं याय् फं:मखु ।

हानं न्हिला राजां आज्ञा जुल ज्या धयागु यायां फया वइ ज्या याय्गु फैमखु धैगु छुं नं दैमखु छं सीकि । काय कष्टं धन कमाय् यानागु दान तपस्या याय्गु ख: धाय् धुन । म्येगु खँ ल्हाय् म्वाल इत्यादि खँ कना कौयात चित्त बुझे याना राजा व कौ निह्म मिले जुया गोप्य याना कौ ज्या याना बिज्यात ।

सर्वानन्द राजा लोहकार या छँ वना ज्यायायवं न्हापाया प्यदुगं कौ ज्या चूलाना धन संपत्ति त्याचाः मदेक यको कमाय् याय्गु बधे जुया वल । थुगु तालं खुला तक ज्या याना विज्यावले धन लाभ जुय्येलि राजाया मति आजा गात । जो न्हापाथ्यें दीपंकर बुद्ध यात पिण्डपात्र दान याय्‌त ध्यवा गात भांपा– कौ यात आज्ञा जुल।

हे लोहकार ! छंगु दयां जिनं थ्व काय कष्ट तपस्या याय् गात । जिगु इच्छा पूर्ण जुइगु नं जुल । जि थुगु छँ वने दान याय् बले छनं वया छुं दान या वा । छन्त निमन्त्रणा विया हयेगु जुल । दान यानागु या पुण्य फल संख्याहे मदु धया तगुदुः । न्ह्याको कमाय् यासानं ज्वना वनेगु छुं मदु तोता वने मानि, धन संपत्ति परलोके कल्याण ज्वोगु मखुः दाम धर्मं जक लिपा कल्याण ज्वोगु खः सोकि ।

उकीं हे जिनं थ्व काय कष्ट याना छुं भतीचा धन साधन याय्‌त थन वया थ्व कौ ज्या यानागु खः । आः थ्व ज्या गोप्य मयास्ये प्रकाश यासानं सफल ज्वी । थुजागु उपदेश बुद्ध वचन म्येपिन्त नं कना ज्या याकि थमनं याय्‌गु सो । थथ्ये कौ यात उपदेश विया– कमाय् यानागु ध्यवा कौनं व्यूगु कया राजगृहे लिहाँ विज्याना थःस्त्री महारानी यात फुक छ कना विज्यात ।

हे स्त्री धर्मावती ! आः हानं थ्व काय कष्टं कमाय् याना हयागु ध्यवा छुं तपस्माया रूपे दानपारमिता या ज्या याय् त्यना थुइकी छनं फको ज्या या । थुगु उत्तमगु ज्या खँ राजां आज्ञा जूगु न्यना महारानी खुसि जुया विन्ति यात । भो प्रभू स्वामी ! छलपोल धन्य खः मनोरथ पूर्णयाना विज्याहुँ थुगु ज्या निर्विघ्नं सफल जुइमा । जिनं शुद्ध मन याना थुगु ज्याय् ग्वहालियाय् । भिगु ज्या गना, मभिगु ज्या याकोह्म असत्यह्म मिसा जि मखुः । थुजागु ज्या याइह्म जूसा मिजंनं असत्यह्म हे खः ।

स्त्री नं थथ्ये धागु न्यना महाराज खुसि जुया हानं धया विज्यात । प्रिय स्त्री धन्य २ धाय छ खः आ थुगु कार्य्यं तत्कारणं याय्गु जुल थुलि धया मंत्री प्रभृति मेमेपिनं सःता आज्ञा जुया विज्यात ।

हे मंत्री गणपि, तथा मेमेपि प्रजा लोकपि, जि हानं न्हापा यानागु थ्यें पिण्डपात्र दान याय् त्यना ग्वाहालि यानाब्युः थुगु पुण्यं सकलया जय मंगल जुइ माल । थुगु राजा या भिगु कार्य्यं याइगु खं न्यना सकलया मनहर्ष जुइका विन्ति यात ।

भो महाराज ! जिमिसं फुगु तक थुगु ज्याय् धर्मशाला तयार याना मावव दान याय्गु ज्वलं थिक याना विये धया, न्हापाया दुगंछि वांलक ह्याय्‌पा याना विल । यच्चे याना तगु खना राजा रानी खुसि जुया सज्ञ विज्ञपि गुरू पुरोहित पिगु वचन कथा दीपंकर भगवान तथा आर्य्यगण भिक्षुपि निमन्त्रणा याना लक्ष्मीथकुं लोहकार (को) मेमेपिनं आपालं सःता दान वीगु सामाग्री थिकयाना तगु दानशालास राजा रानीपि च्वना तयार जुल ।

थनंलि दीपावती नगर या पूर्वद्वारं निस्यें वसा लाया हया क्रमशः दानशाला थ्यंक विज्याका अर्घ्यंयाय् सिधेका पूजादि याना क्रमांनुसारं अन्न वृही पूर्णगु पिण्डपात्र पायस क्षीर (जा) दान पञ्चदान विविध प्रकार या वस्तु इत्यादि दान विवा विज्यात ।

थनंलि फुकज्या सिधेय्‌का शुद्धगु आसने भगवान् विज्याका न्ह्योने सकलें च्वना थुगु प्रकारं विन्ति यात । भो भगवान् छलपोल यागु अमृत वचन न्यना जिनं काय कष्ट तप याना कमाय् यानागु ध्यवा यात्रयें छु भति थौं छलपोल प्रभृति आर्य्य भिक्षुगण तथा संघ पित पिण्डपात्र द्वहलपा हानं छक यानागु खः क्षमा फोना ।

भगवान् दीपंकरं राजाया ख्वाः स्वया आज्ञा जुल । हे महाराज ! छ धन्य २ खः सुनानं याइ मखुगु तालं काय कष्ट तप याना हयागु धन खर्च याना दान पुण्य यागु विषये हर्ष मजूपि सुं हे दैमखु । सकल आश्चर्य्य जुया खुसि जुया च्वंगु । जि नं अति खुसि जुया । सम्यक संबुद्ध यागु ज्ञान लाना लोक रक्षा याय् फय्‌मा थुगु पुण्यं सकभनं यज्ञ प्रचार जुया प्यंगु युगेसं स्थीर जुइमा ।

मेमेपिसं नं थुगु धर्म ह्लसीका सकसिनं याय् फय्‌मा । जगत् हित जुइगु थुगु क्षान्ति जुइगु शीतलगु वोधिज्ञान मैत्री करूणा अनात्म ज्ञान निर्वाण (मोक्ष) ह्लसीगु बोधिसत्व चर्य्य, श्रावक प्रत्येक महायान थ्व त्रियान दानपारमिता या ज्या बुद्धयान धका सीकि । एवं प्रकारं सद्धर्मोपदेश विया अन च्वंपि सकल यात चित्तवोध याना दान यागु छगु छगु या फल कना विज्यात ।

विशेष पिण्डपात्रदान याय्‌गु उत्तम

मूल

सुवर्ण रूप्य विविध धातुज मृन्मयंवा

सालयो दनैः सुपरि पूर्ण सुपिण्ड पात्रम् ।

भक्त्या ददन्ति सततं जिन सांकेभ्यः
स्यात्तस्य पुण्य मसमं फल मप्रयेयम् ।

अर्थ

सुनां भक्तितया लुं वह विविध धातु बस्तु अथवा चायागु मात्र जूसानं भूगोल प्रमाण या पिण्डपात्र धाइ गुलुपास क्षीर (जा)पूर्णयाना (जायक तया) तथागत आदि आर्य्यसंघ भिक्षु पिन्त याकि फत धाःसा न्हिंन्हि मफुसा पर्वकाले जक जूसानं भोजन थुगु दान या फल थुलिदु धका प्रमाण वोगु थाकु । गब्येजा सागरे च्वंगु फोःगोल थुलिदु धका प्रमाण बीत थाकुर्थ्यें धका सीकि ।

थुजागु सोका न्हापां सत्ययुगे विपश्वि बुद्ध पिंगु पर्याये सर्वसत्व प्रिय्र दर्शन बोधिसत्व पिसं सम्यक धर्म (पंचदान) दानपार मितायां चर्य्य महायान धर्म याना वन । अनंलि स्वर्णवती देशया राजा स्वर्णकेतु राजां याना वन । हानं त्रेतायुगे क्रकूछन्द बुद्धया पर्य्याये सर्वज्ञमित्र पादाचार्य्यया उपदेशं रत्नकोषबती देशे रत्नकेतु राजां याना वन तथा बन्धुमती देशे बन्धुमान् आचार्य्यया उपदेशं इन्द्रपृष्ट राजां द्वापर युगे काश्यक तथागत या पर्य्याये याना वन ।

युजागु संम्यक संबुद्धपिगु चर्य्य खः सोका, प्राणि घातक याय्गु पाप या मूल (हाः) जुया चवंगु धका सीका तोता शील धारण याना याय् फय्के माल । अलेतिनि जगतो हिताय सुखाय लोकानु कंपाय ज्वी ।

थुगु धर्म थः नं परनं कल्याण जुया तत्कारणं कल्याण जुया वनि । थुगु प्रकारं आज्ञा जुया राजा प्रजा सकलयात शुभाशीर्वाद बियां, दीपंकर भगवान् विदा कया प्रशान्नशील विहारे लिहाँ विज्यात ।

थनंलि राजा रानी मंत्री प्रजागण सकल खुसि जुया थुगु धर्म याय्गु वांञ्छा जुइका प्रजा पिंगु सहयोगं, सर्वानन्द राजां सत्यउदय जूगु प्रमाण कार्तिक शुक्लया जुगादि नवमी तिथि खुन्हु ।१। त्रेतायुग उदय जुगु प्रमाण माघ पुन्ही खुन्हु जुल । ।२। हानं द्वापर युग उदय जुइगु प्रमाण वैशाख शुक्ल अक्षय तृतीया खुन्हु ।३। हानं कलियुग उदय जुइगु प्रमाण श्रावण कृष्ण त्रयोदशी तिथि खुन्हु ।४। हानं श्रावण

शुक्लया अष्टमी तिथि खुन्हुनं याना न्याक तक दीपंकर भगवान् प्रभृति आर्य्य भिक्षु संघपिं सकलें निमन्त्रणा यानां वारंवार पिण्डपात्र प्रदान याना आशीर्वाद न्यूगु फया कल्याण जुइका चवन ।०।

पुनर्वार हानं इच्छा यात– माघ सन्हू (ध्यो चाकु हामो सन्हू) खुन्हु स्वयम्भू दीपंकर आदि प्रमुखं वसपोल या शिष्य भिक्षु संघ आर्य्यगणपिं निमन्त्रणा याना सम्यक संबुद्ध चर्य्य आर्य्य धर्म दान पार मितां पूर्ण जुइ फँगु महायान तथा बुद्धयान (वोधिसत्व यान) अहिंसा धर्म प्रकाश याना सकल लोक पिन्त क्यना विज्यात ।

अन्न वृही दक्षिणा वास फल मधि पंचामृत सहितगु क्षीर (जा) भोजन दान याना संतुष्ट यात । भगवान् दीपंकर बुद्ध संतोष जुया अमृत शिद्धि फल प्राप्त जुइमा इत्यादि आशीर्वाद विया सर्वानन्द राजा यात, पूर्व जन्मया खँ फुकं कना सकलयात बोधिज्ञान ह्यसीकि धया दीपंकर भगवान् न्हापा दीपावती नगरे (नेपाल मण्डल, ललित पट्टन, यल देश) उपस्थित जुया विज्यागु खः उगुहे प्रकारं न्हापा विज्याना चवनागु बुद्ध भुवन सुखावतिस प्रस्थान जुया विज्यात । जगतो हितांय निम्ति छुं बेला वखतस विज्याय्‌गु याना निरन्तर समाधि योग ध्याने चवना विज्यात ।

थनंलि सर्वानन्द राजां प्रजागण पिन्त सुख आनन्द याय्‌गु या कारणे दीपावती नगरे अष्ट सिद्धि दुपिं विद्वान् आचार्य्य (गुरू) द्वारा नागराजा साधनयाना तःधंगु पुख् छगु हिति गुधाः तूं गुंग दय्‌का विज्याय् धुस्येंलि वास्तुविधि सहित विहार निगु देका विज्यात । निगु विहार मध्ये छगु विहार प्रथमशील महा विहार धका नामकरण याना पूर्वाभिमुख न्हापा जुया विज्याह्म अक्षोभ्य तथागत या मूर्त्ति स्थापन याना विज्यात ।१।

हानं म्येगु छगु विहार पद्मशील विहार धका नामकरण सिद्धयाना उत्तराभिमुख समयानु कुल विज्याइह्म दीपंकर भगवान् या मूर्ति स्थापना याना विज्यात ।२।

हानं दीपंकर भगवान् विज्याना सर्वानन्द राजा लक्ष्मीथकुं ब्रह्मचारी शाक्यनी तथा म्येपिन्तनं शील विया चवना विज्याना वंगु दीपावती नगरया समीपस च्वंगु पुलांगु प्रशन्नशील विहार न्हापा स्वयानं बांलाक सर्वानन्द राजां जीर्णोद्धार याना अत्यन्त

मनोरम जुइक गुंग चैत्य सहित लक्षणं संयुक्तयाना गुंगू तल्ला गुत पौ जागु थुगु देवालये उत्तराभिमुख याना भविष्यकाल (लिपा) कलिया समये च्यांह्म ह्म भगवान् तथागत जू विज्याइह्म मैत्री बोधिसत्व या मूर्ति स्थापना याना विज्यात। थ्व समेत दीपावती नगरे स्वंगु (३) विहार दय् मागु खः धका उल्लेख जुया च्वंगु दु।

थुगु प्रकारं विहार स्थापना याय् धुस्येंलि नित्य पूजादि कर्म याय्‌त विधि पूर्वकं सकतां पूर्ण जुइका जीर्णोद्धार यानागु प्रशन्नशील विहारे छुं लिपा मैत्री बोधिसत्व या न्ह्योने धर्मधातु व चैत्य दु गनं स्थापना याना थुगु स्थाने अहोरात्र चैत्य व्रत वना आश्विन मास कति पुन्ही खुन्हु विहार निस्यें वंला पूजा धयागु ललित पट्टन देशे दक्व चैत्य धर्मधातु विहारे दुपि भगवान् बोधिसत्व लोकेश्वर दर्शन पूजादि याना विहार प्रदक्षिणा याय् धुस्येंलि, सकल प्राणिपि उद्धार जुइमा धंगु कामना याना ज्या सफलयाय् सिधय् कल। थुगु प्रकारं उत्तम कार्य्य दीपावती नगरस सर्वानन्द राजां सम्यक संबुद्ध चर्य्यंयाना प्रजा पिन्त सुख बिया आपालं म्वाना छन्हु स्वर्गवास जुल। धर्मावती महारानी स्वामी नापं सहगामी धर्म (सत्य) वन।

अथ स नीयते राजा सदारा सहमंत्रिभिः।
आकासे वायुना पुष्प ययुः स्वर्ग भ्रमं यथा।

उगु समये आकाशं देवता पिसं पुष्प वृष्टियाना हल राजा रानी निम्हं पुष्प बिमाने च्वना स्वर्ग भुवनंच्वे तुषिता भुवने बास या विज्यात।

मंत्री गनपि नं छन्हु स्वर्गवास जुया वन। लक्ष्मीथकुं स्त्री नं वायुनं पुइक यनीर्ण्यं काल बायुनं स्वर्गलोके यंकल। युह्म लक्ष्मीथकुं ब्रह्मचारी स्त्रीयागु प्रतिमा (मूर्ति) देका अन छगु विहारे स्थापना याना तल। अद्यापि दनि धका सीका स्वया च्वंगुनं दनी।
थुगु प्रकारं जेतवन विहारे विज्याह्म शाक्यमुनि बुध्दं शालीपुत्र महा भिक्षु प्रभृति सकल सभा लोक पिन्त थुगु खँ कना बोधयाना विज्यात।

हे शालीपुत्र! दीपंकर बुद्ध अकनिष्ठा भुवनं निस्यें दीप स्वरूप जुया आकासं क्वहां बिज्याना थुगु थासे जू विज्यागु जुया दीपावती नगर धया तगु खः धका सकभनं प्रख्यात जुया च्वन।०।

दीपंकर भगवान् विज्याकेत सर्वानन्द राजाया पिता सुशीलानन्द राजां देकुगु प्रशान्त शील विहारे दीपंकर भगवान् बास याना वन । थौं तक स्थीर जुया च्वन तिनि ।

दीपंकर बुद्धयात लक्ष्मीथकुं ब्रह्मचारी मिसां न्हापालाक श्रावण शुक्ल अष्टमी तिथि खुन्हु पिण्डपात्र दान यागु जुया अद्यापितकं यल देशे श्रावण शुक्ल अष्टमी खुन्हु पिण्डपात्र (पञ्चदान) बीगुनं चलन जुयाहे च्वन ।

थुलि खँ कपिदावदाने दीपंकर बुद्धयात सर्वानन्द राजा तथा लक्ष्मीथकुं ब्रह्मचारी पिसं दीपावती नगरे जन्म जुया पिण्डपात्र दान संम्यक धर्म याना वयना वंगु न्यागु अध्याय जुल ।५।

थनंलि हानं शालीपुत्र महाभिक्षुं थथ्ये विन्ति यात । भो भगवान् दीपंकर बुद्ध तथा आर्य्य भिक्षु प्रमूखं सकसितं सर्वानन्द राजां दान यावले एकमति स्वरं दान गाथा वोना विज्योगु या फल प्रत्येक यानां न्यनेगु थन सकलया उत्सुक जुया च्वन । आज्ञा जूसा जिमिसनं म्येपिसनं सीका बोनी ।

शालीपुत्र भिक्षुं थथ्ये प्रश्न यास्येंलि शाक्यमुनि बुध्दं सकलयात वोधयाय् निम्ति शालीपुत्र भिक्षुयात धया आज्ञा दयका विज्यात ।

।०। दान गाथा या फल सीके ।०।

॥ ॐ नमः श्री दीपंकर संम्यक संबुद्धाय ॥

गुरू श्रीमान् दीपंकर संम्यक संबुद्धयात नमस्कार

॥ न्हापां वसो काप लायगु ॥

मूल

भूमौ दुकुल सुकुमार विचित्र पत्रैः
सन्तार ये त्सुगतसंघ परिक्रमाय ।
येनाप्यते बिपुल भोग्य महानिधानं
तेना वली पति र भूत्स भवेयु तस्य ॥१॥

अर्थ

सु ज्ञानि भक्तिजनं श्रद्धा तया बुद्ध बोधिसत्व आर्य्य भिक्षु तथा बौद्ध संघ पिन्त अति कोमल नाइस्ये च्वंगु चित्र विचित्र यागु पात वस्त्र भूमीस वसा लाया क्रमश विज्यांकि– पुजापिनि जन्म जन्म पति नाना प्रकार या सुवर्ण रत्नादि आपालं पूर्ण जुया सकलया मालिक राजा जुया जन्म जुइ ।

।। लिचाय् केगु ।।

मूल

न किंचिदुष्णोदक पाद्य मेवच
सुशीतलं स्वच्छ सुगन्धिकं तथा ।
करोति पादौ सुगतस्य श्रद्धया
ततः कुमेरत्व मुपेत्य सौ नरः :२।

अर्थ

सुज्ञानि जन पिसं श्रद्धा भक्तितया नाकं क्वागुनं मखु ख्वागु नं मखुगु निर्मल सुगन्ध वास वगु लखं आर्य्य भिक्षु तथा बौद्ध संघ पिगु (पालि) सिला आदर सहित लिचाय्कि, थ्व मनुष्यया लिपा कुबेर तुल्य धन दया ऐश्वर्य्य जुइ ।

।। पादार्घ्य यायगु ।।

मूल

पंचामृतैः पंच सुगन्ध रत्नै
र्लाजाक्षतै कुण्दस दुग्ध तोयैः ।
ये चार्घ्य पादौ प्रकुर्वन्ति संघे
ते प्राप्तुवन्ति सुखसंनिधानम् ।३।

अर्थ

सु ज्ञानी जन पिसं श्रद्धा भक्ति तया शंखस १ पञ्चामृत २ पञ्च सुगन्ध ३ पञ्चरत्न ताय् आख्य द्राफोस्वां सादुरू लखं सहित याना दक्षिणा तया बुद्ध बोधिसत्व आर्य्य संघ पिन्त (पालि) स अर्घ्य विया पूजादि याइ । थुपि लिपा उच्चगु कुले जन्म जुया आपालं सुख भोग याना च्वने दइ ।

१) सादुरू सा घो साघ्य कस्ति साख । २) कपू गोल कुंकम श्रीखण्ड रक्त चन्दन । ३) हेरा मोति भिपु पन्ना हयू ।

।। इला ध्यनेगु ।।

मूल

वितान मुच्चै वितनोति संघैः
त्रिलोक देवासुर सिद्धवन्द्यः ।
यो दीप्तदेहः सु विशर्द्र वंशः
सद्धर्म देहा हृदिज प्रजेता ।४।

अर्थ

सुज्ञानिजनं सुगत आर्य्यसंघपिं विज्याकेगु फुसे इलां घ्यना सत्सार याइ । उह्म मनुष्य लिपा उच्चकुले जन्म कया सद्धर्मज्ञानं सहितयाना आपालं धन जन दया देव दैत्य मनुष्य पिसं धन्य प्रशंसा याका च्वने दइ ।

।। आसन लासा तय्गु ।।

मूल

पर्य्यंक विस्तरअलंकृत तूलिका पू
दिव्याशनं समित दोष गणोत्तमेभ्यः ।
कन्दर्प दर्प विजयी वरबोधिज्ञानं
सं प्राप्यतेऽमृतपदे मृदु पीठ दत्तम् ।५।

अर्थ

गुह्म ज्ञानिजनं भक्तितया, सज्जनपिगु गण मध्ये उत्तमह्म छुं दोष मदुह्म शान्तह्म स्वभाव शुद्धह्म आर्य्यसंघ पिन्त फेतुके या निम्ति बांलागु यचुगु पीठ लासा म्येच आसन विया विज्याकि । थुपिं लिपा मार शत्रु पिन्त त्याके फुह्म जुया बोधिज्ञान लाना अमृत पद (मोक्ष) लाभ जुइ ।

।। धाः मण्डल थिलेगु ।।

मूल

किलाल धारात्क्षत मण्डलं ये
कुर्वन्ति सत्संघ परिक्रयाय ।
ते श्री समृद्धाः सुगुणाभि रामाः
प्राप्यन्ति नेता दिवि भूतले च ।६।

अर्थ

सु सज्जन पिसं बुद्ध संघ पिन्त परिक्रमध्यें विज्याका थुमिगु न्ह्योने लखं धाः मण्डल थिला पूजा याइ । व सज्जन आपालं ऐश्वर्य बांलागु गुण प्रकाश जुया स्वर्ग व पृथ्वीया मालिक जुया च्वने दइ ।

।। पोतासं च्वय्गु ।।

मूल

सुपित वासापित भूमि मण्डले
परिक्रमाय प्रकरोति लीलया ।
तथागतस्यार्य्य गणोत्तमाऽग्रत
वासोपमं सद्य महो भुजेश्वरः ।७।

अर्थ

सुज्ञानि जनं गणे उत्तम जुया विज्यापि आर्य्य (बुद्ध) पिगु न्ह्योने नवरत्न पंचरत्न सुवर्ण अथवा थुजागु मिलेयाना तयागु लोहंचूं जाकिचूं आदि ह्यासुगु पोताय् चूनं मण्डल च्वया श्रद्धाभक्ति पूजा याइ थुगु पुण्यं थुमित तत्कारण शुद्धगु भूमीस वास लाना सकल लोक पिनि जगु ल्हाः थ्यें च्वने दइ ।

।। धूप धुं च्याका गोजांस तोगु ।।

मूल

धूपोऽयं प्राणसंतर्पं दिव्यगन्ध सुसंयुतं ।
जिन संघागतो दद्यायत् भवति भद्र सर्वदा ।।८।।

अर्थ

गुह्मजा ज्ञानि सज्जनं बुद्ध तथा संघ पिगु न्ह्याने नस्वागु धूप थना पूजादि याइ न्ह्योने धुं तिया भक्ति याइ थुपि सदानं कल्याण जुइका च्वने दइ ।

।। ताय् स्वां आखय जाकि पूजा याय्गु ।।

मूल

विकीर्यंते येन सुपुष्प चाक्षतः
मुनीन्द्र संघार्य्यं गणोत्तमा ग्रतः ।

भवत्त्यसौ कान्ति वपुर्धनाधिपं
प्रबुद्ध बुद्धत्व पदं ययौ सुधीः ।९।

सुज्ञानि भक्तिजनं बुद्ध व बौद्ध संघ आर्य्यगण पिगु न्ह्योने च्वना ताय् नस्वागु स्वां आख्य (जाकि) ज्वना विन्ति याइ अथवा छ्वचने होला पूजादि याइ थुजापिं थुगु जन्मे यश कीर्ति वढे जुया लिपा तःधंगु कुले जन्म कया तेज वीर्य्यं वन्त महाधनाढ्य जुया आपालं विद्वान् ज्ञानिह्म गुरू जुया बुद्धत्व पद प्राप्त जुइ ।

।। सिन्ह तिकेगु ।।

मूल

श्रीखण्ड कुंकुम सुशो भित चन्दनानि
कुर्वन्तुते सतिलका न्सह बुद्ध संघे
ये प्राप्तुवन्ति जगति तिलको पमत्वं
सौन्दर्य्यं रूप पृथुदिव्य विशाल वंशः ।१०।

अर्थ

गुह्म ज्ञानि जन पिसं भक्तितया बौद्ध तथा आर्य्यसंघ पिन्त श्रीखण्ड कुंकुम रक्त चन्दन गोलोचन इत्यादि सुगन्ध सहितगु सिन्हतिका पूजा याइ थुजापिं ज्ञानि जनपिं लिपा उच्चगु वंशे जन्म कया जगते सकलया लुं सिन्हथ्यें दिव्य सुलक्षणगु रूपया शरीर जुया आपालं धन संपति ऐश्वर्य्यं यस कीर्ति (नां) दुह्म जुइ ।

।। केशर कपू कस्तुरि शील सहित सिन्हलं लेपम ।।

मूल

काश्मीर शीलं मृगनाभि सुगन्धि द्रव्यं
ये सौगतस्य बपुसि प्रति लेपयन्ति ।
ते शुद्धवंश विपुलं च सुगन्ध देहं
वासो भवन्ति परम भोग महा निधानम् ।११।

अर्थ

सुज्ञानि जन पिसं बुद्ध तथा आर्य्यं संघ पिन्त केशर शील कस्तुरि कपू इत्यादि स्वाक द्यानागु सिन्हलं शरीरे लेपन याना पूजा याइ, थुजापिं लिपा उच्चगु कुले जन्म जुया सुगन्ध वासना वगु शरीर जुया धनाढ्यह्म आपालं सुख भोगयाना च्वने दइ ।

॥ लुचि लुंसिन्ह ॥

मूल

स्वर्गस्य तिलकं संघे श्रद्धया यच्च दास्यति ।
उग्र तेजोऽभि वर्णास्य त्रिभवे स प्रजायते ।१२।

अर्थ

सुज्ञानि जनं आर्य्य संघ गण पिन्त सुवर्ण तिलक (लुं सिन्ह) लुचि तिका भक्ति पूर्वकं पूजा याइ थुजाम्ह लिपाया जन्मे स्वर्ग मर्त्य पाताले अतिनं तेजवान् म्ह बांलागु शरीर जुया जन्म जुइ ।

॥ जजंका अथवा कोखागा ॥

मूल

यज्ञो पवीतं सुकुमार वासं
संपा दयन्तीह गणोत्तमे भ्यः ।
भूयिष्ठ कोष समवाप्य भूयः ।
ते प्राप्तु वन्तीन्द्र पदं विशालम् ।१३।

अर्थ

गुम्ह ज्ञानि जन पिसं बुद्ध आर्य्यगण पिन्त जजंका अथवा कोमलगु खोखागा कोखायका पूजा याइ, थुजाम्ह ज्ञानि जन लिपा उच्चकुले जन्म जुया धन द्रव्य आपालं वुम्ह जुया वारंवार दान धर्म याय् फुम्ह स्वर्गया इन्द्र तुल्य पराक्रमं संयुक्तम्ह जुइ जुल ।

॥ जात जातया स्वां स्वांमाला ॥

मूल

यो वारिजं विविध पुष्प सुगन्धि युक्तं
श्रद्धान्वितं सुमनसा प्रतिपादयन्ति ।
ये सौगतस्य सहसासन सांघिके भ्यः
ते प्राप्नुवन्ति अवनीश्वर राज लक्ष्मी ।१४।

अर्थ

शुद्धगु लखं बुया वगु अथवा भूमी बुया वगु पलेस्वां उफोस्वां जीस्वां चमेलि स्वां यलकोस्नां मुकुन्दरास्वां इत्यादि अनेक नस्वागु स्वां छुका माहना कोखायका बुद्ध आर्य्य संघ पिन्त सुवां भक्ति याइ थुजापि लिपाया सन्मस लक्ष्मीवास यागु छें च्वने दया पृथ्वी मण्डलया मालीक राजा तुल्य जुया साधु महाज्ञानि जुइ ।

॥ नैमद्य ॥

मूल

नैवद्यं यत्सुगन्धितः त्रिभुवन महिते श्रीघनस्पार्थ संघे ।
संयच्छन्ति शितीशं मंणिकनक भरं वंन्दयत्पर्थं नित्यम् ।१५।

अर्थ

सुज्ञानि जनं भक्तितया त्रिभुवनं पूजा याना तम्ह बुद्ध तथा आर्य्य संग गण पिन्त नवद्य छाया पूजा याइ, थुजाम्ह ज्ञानिंपि लिपाया जन्मस लुं वह रत्नं पूर्णह्म पृथ्वीस मालीक जुया सकसिनं मान्यता याका च्वने दइ ।

॥ पंचामृत ॥

मूल

गो दुग्ध सर्पिर्म लधु सर्करादिः
पंचामृतं येच समर्पयन्ति ।
ते प्राप्तु वन्तोह सुखोप भोग्यं
सौन्दर्य्य रूपो गुणवान् भवन्ति ।१६।

अर्थ

सु ज्ञानि जन पिसं सादुरू धौ घ्यः कस्ति साख थ्व न्याता (पंचामृत) बुद्ध बोधिसत्व त्रिरत्नादि आर्य्यतारा वसुन्धरा आर्य्य भिक्षु संघ गण सकलयात अर्पण याइ- थुजापि महाज्ञानि लिपा लक्षणगु सुन्दर रूप तेजवान् विद्वांन् जुया आपालं सुख ऐश्वर्य्य भोग याइंपि जुइ ।

॥ मधि ॥

मूल

पक्वान्न पिष्टिकादिच ददाति येन श्रद्धया । ।१७।
लभ्यते तेन सौभाग्यं सर्वदुःख निवारणम् ।

अर्थ

गुह्म ज्ञानि मनुष्य श्रद्धातया बुद्ध वोधिसत्व आर्य्य संघ भिक्षु पिन्त मधि दान याइ, थुह्म मनुष्य सदानं दुःख छुं हे दैमखुगु कुले जन्म जुया सौभाग्य सुख भोग, याना च्वने दइ ।

॥ फल मूल ॥

मूल

फल मूलानि सर्वाणि स्वादु सुरस संयुतः ।
अर्पयन्ति यथा संघे तथा फलं प्रलभ्यते ।१८।

अर्थ

सुज्ञानि भक्तिजन आर्यं संघ पिन्त नाना रसं सहित जुया च्वंगु सागु फल मूल आर्य्यसंघ पिन्त दान याइ थ्व ज्ञान जन पिन्स च्वयुथ्यें नातु सुखभोग यायगु सदानं दइ ।

॥ अष्ट सुगन्ध धूप थनेगु ॥

मूल

सांयोजिकं सहज सौरभ धूप वासं
भक्त्या ददन्ति सुगताय संसाधिके भ्यः ।
ते प्राप्तुवन्ति विपुल धन धान्य भोग्यं
संबुद्ध मव्यय पदं खलुते लभन्ते ।१९।

अर्थ

सुज्ञानि जन पिसं भक्तितया सुगन्ध वासना वगु, अष्ट सुगन्ध धूप थना बुद्ध तथा आर्य्यं संघ पिन्त पूजादि याना श्रद्धा भाव याइ । थुजापि लिपयां जन्मे आपालं धन

द्रव्य भोगयाय् दुँपि भाग्यमानि जुया करूणा दुह्म दाता धाय्का लोक हितयाना गुवलेनं नांश मजुइगु बोधिज्ञान प्राप्त जुया क्रमशः अर्हत बुद्धत्व पदनं प्राप्त जुइ ।

।। घ्यः चिकं या दीप च्यनेगु ।।

मूल

तैलाज्य युक्तं खलु दीप यष्टीं
ये सांघिके भ्यः प्रति पाद यति ।
संदर्श नीयो नयनाभि रामो
भवन्ति ते दिव्य सुखोप भोग्याः ।२०।

अर्थ

सुज्ञानि जन पिसं घ्यः वा चिकं या मत देवा च्याका दीपावली याना अथवा महादीप बुद्ध बोधिसत्व लोकेश्वर तारा एवं आर्य्य भिक्षु संघ पिन्त दीपदान याना पूजादि याइ । थुजापिं लिपाया जन्मस तेज दुगु ब्रांलागु मिखा जुया शरीर नं दिव्यरूप ब्रुइका आनन्दं सुख भोग याइपिं जुइ ।

।। ताय् स्वां आख्य शिरे होलेगु ।।

मूल

लाजाक्षत स सिन्धुर श्रद्धाभक्ति समंन्वितः ।
विकीर्य्यंते सुसंघे भ्यः प्राप्नोति त्रिदशालये ।२१।

अर्थ

सुज्ञानि जनं श्रद्धाभक्ति तया बुद्ध □ आर्य्यंगण पिन्त ताय् आख्य स्वाँ अभीर सिन्ह सहित शिरे पासलं होला पूजा याइ । थुँपि लिपाया जन्मे स्वर्गभुवने वास यावनीह्म जुइ ।

क्रिया संग्रहः-

□आरात् पातके भ्यो दूरंगमा इति आर्य्यः । • । तापाकं निस्यें असत्य कर्म खः हिंसादि पाप याय्गु याकेगु ज्या मखुंह्म, अर्थात् दूर याना तापाका छोय् फुह्म तापाका च्वंह्म यात आर्य्यः धाइ ।

।। दक्षिणा ।।

मूल

सौवर्ण रूप्य ताम्रं वा मुद्रा निर्मित दक्षिणाः ।
संघेभ्य यत्प्रयच्छन्ति तस्याधिक फलं लभेत् ।२२।

अर्थ

सुज्ञानि जन पिसं श्रद्धा भक्ति तया बुद्ध आर्य्य संघगण पिन्त लुं वह सिजया ध्यवा (दक्षिणा) अर्पण याइ । थुकिया पुण्यं आपालं धन लाभ जुया महाजन जुइ ।

।। विन्तियाना स्वां जाकि पूजा याये ।।

मूल

कृताञ्जलि पुटं कृत्वा पुण्या पुष्पाक्षतं युताः ।
अर्चये ज्जिनसंघेभ्यः प्राप्नोति प्रार्थितं फलम् । ।२३।

अर्थ

सुज्ञानि भक्तिजनं स्वां आखय (जाकि) ताय् ज्वना विन्तियाना भाव यानागु इच्छा फोना बुद्ध बोधिसत्वादि आर्य्य संघगण पिन्त पूजा याइ थुमि इच्छा यागु फल याकनं मिले जुइ ।

थुलि पूजाया प्रशंसा जुल

।। थनंलि पिण्डपात्र दान फल ।।

मूल

सौवर्ण रूप्य विविध धातुज मृन्मयं वा
सात्यो दनैः सुपरि पूर्ण सुपिण्ड पात्रं ।
भक्त्या ददन्ति सततं जिन सांधिके भ्यः;
स्यात्तस्य पुण्य मसमं फल मप्रमेयम् ।२४।

अर्थ

लुं वह अनेक म्येगु धातु यागु अथवा चायागु जूसानं पिण्डपात्रे भिगु अन्न यो क्षीर (जा) पूर्णगु थल बुद्ध वोधिसत्व बौद्धसांधिक पिन्त श्रद्धाभक्ति तया सुज्ञानिपिसं दान याइ । थुकीया फल थुलि उलि दुःधका संख्या याय् मफुगु फल प्राप्त जुइ ।

।। वृही वा छो इत्यादि ।।

मूल

वृहिच धान्यं भुविसर्व जातं ।
श्रद्धान्वितं यः प्र ददाति संघे ।
इष्टं फलं तस्य भवेत्सु नित्यं
सर्वार्थ कामं समु पैत्यसौ नरः ।२५।

अर्थ

वा छो कय्‌गु माय् म्वा इत्यादि पृथ्वीनं बुया वगु जात जात या वृही (बूवह) श्रद्धाभक्ति तया सुज्ञानि जनं आर्य्य संघगण पिन्त दान याइ । थुह्म भक्तजन यात लिपा मनं तुनागु ज्या सकतां सफल जुया भाग्यमानि जुइ ।

नैवद्य निसला

मूल

जातो भवे उच्च कुले शुशीले
धिमान्नराणा मति वीक्षणीया ।
प्रासादिको धीर सुखी सुवर्णा
नैवद्य पूपार्दक वै प्रदानात् ।२६।

अर्थ

सुगत गण पिन्त सुनां नैवद्य निसला ★ चिमतस्ये फल मधि पालु तया दान याइ । व सदानं बांलागु शील स्वभाव दुगु उच्च कुले जन्म जुया विद्वान् पिसं प्रेम याना धनाढ्य जुइका भाग्यमानि जुइ ।

।। पक्वान्न मधि इत्यादि ।।

मूल

लडूक पूपकर मण्डक पूतिका श्च
संम्यक् ददाति मनसाच विधान युक्तं ।

★ नियम पाराजिका । मोचा फलंत्र लावणं पितृकार्य्य प्रदापयेत् ।
केरा फल चि तया पितृ कार्य्यें जक दान यायगु ।

भोगेश्वरो भवति ये मुविशान्त मान
सत्काय वाक्य मनसा जिन सांघिके भ्यः। ।२७।

अर्थ

सुगत तथा संघगण पिन्त सुनां श्रद्धा तया शुद्ध मन याना लड्डु मारपुवा पुरि स्वारी मनभोग इत्यादि ऐंथ्या गोगु मधि दान याइ । थुजापिं लिपा पृथ्वी मण्डले आपालं ऐश्वर्य्य सुख भोग याय्गुलि मालिक जुया शान्त स्वभावगु चित्तह्म भाग्यमानि जुइ ।

।। ग्वल मधि बास ।।

मूल

न व्याधि दुःखं नच वृद्धभावं
आरोग्यता नित्य मनन्त भाग्यं।
भवेत्सु घोरः सुविशाल वंशः
भैषज्य दाना ल्लभते मनुष्यः। ।२८।

अर्थ

सुनां सुगत संघ गण पिन्त श्रद्धा भाव तया, त्रिफला धाइ हल विहल अम्व। त्रिकटु धाइ मले पिपो शुं । इमू अजमू जो थ्व गुता ल्वाक ज्यागुलि चाकु तया गोलि देकेगुयात गोल वास धाइ । थ्व वास अथवा म्येगु नं वास दान याइ। थुगु पुण्यं वयात लिपाया जन्मे सदानं निरोगी जुया आपालं म्वाना, दया दुह्म दुःख मदुह्म सदानं ल्याय्ह्म ल्यासिथ्यें जुया सुख भोग याइह्म बांलाह्म जुइ ।

।। फल स्कन्द मूल ।।

धात्री हरतकी रम्भा चूतंच स्फनसादिकं ।
स्कन्द मूला दिकं दानं यथेप्सितं फलं लभेत् । ।२९।

अर्थ

सुज्ञानि जनं सुगत भिक्षु आर्य्य संघ गण पिन्त श्रद्धाभाव तया धाले हल केरा अं फँसि कटह तसि हि सकि खरबुज; लं तुसि पासि बसि इत्याबि फल दान याइ। थुपिं लिपाया जन्मे मनं इच्छा यागु फुकं पूर्ण जुइ ।

॥ सत्तु चूँ दान ॥

मूल

भृष्टं यवादिकं चूर्णं सत्तुच्च सुप्रसावितं ।
संघेभ्य यो ददातीह पुष्टेन्द्रियो भविष्यति ।३०।

अर्थ

सुज्ञानि जनं सुगत संघ गणपिन्त श्रद्धा तया छोचूं सत्तु दान याइ । थुजापिं लिपा पुष्टगु वांलागु निरोगीगु शरीर जुया बःलाह्म जुइ ।

॥ सर्करा साखति पान दान ॥

मूल

यत्पानं वर्ण गन्धं प्रभृति गुण युतं कल्पित तृड्विनासि ।
श्लेष्मा शीतोष्ण वातः प्रसमर चतुरं पिप्पली खण्ड चूर्णम् ।
ग्रीष्मे प्रालेय भिन्नं शशिकर सदृशे भाजने संस्थितं तत् ।
दत्वा संघे प्रभक्यामर भुवन गतो दिव्य प्राप्तोति पानम् ।३१।

अर्थ

सुज्ञानि भक्तजनं तथागत आर्य्य संघगण पिन्त निर्मल ख्वांगु लखे मले पिपो शुं एला सुकमेल दालचिनि साख अथवा चिनि नवा (मिश्रि) मिले याना अत्यन्त स्वादं ज्वीका लखे संयोग यानागु पानरस तोनेगु प्यास मदेकेगु वात पित्त कफ रोग मदेका वीगु वैशाख ज्येष्टेनं (तानोइ बलेनं) ठिक याना हानं चिकुइ वलेनं पायुछि ज्वीका यचुसे निर्मलगु लखे मिलेयाना दान याइ । थुजापिं लिपा या जन्मे सवानं निरोगी जुया हृष्ट पुष्ट सुन्दर बःलागु शरीर जुया लोके सकल या प्रेम जुइका, देव भुवन स्वर्गे च्वना दिव्य अमृत तोनेगु भोग याना च्वने दइ ।

॥ मण्डव क्षीर क्वाति ॥

मूल

माहिष्य गो रसवरं कनिका चितंये
वै कृत्य तण्दूल महौषध चोंदनं वै ।
तस्मै ददाति सततं जिन सांधिकेभ्य
स्ते प्राप्नु वन्त्य तुल भोग सराज लक्ष्मी ।३२।

अर्थ

सुना सुगत तथा आर्य्य संघ भिक्षुगण पिन्त श्रद्धा भक्ति तया म्येयागु अथवा सायागु दुरूया रसे नैवया छोरा प्यस्ता दाख वदां एला सुकमेल दालचिनि तेजपा साखवा चिनि आदि घ्यः मसला तया पंचामृत सहित भिगु जाकि तया गोसी मदेक पाकयानागु मण्डव ववाति क्षीर भोजन याकि । थुकीया पुण्यं लिपा आपालं संपत्ति दुगु उच्च कुले जन्म जुया राज लक्ष्मी सहित ज्वोका च्वने दइ ।

।। जल दान ।।

मूल

सुशीतलं स्वच्छ सुगन्धि तोयं
स्वादान्वितं ये लघुवारि पानम् ।
ददन्ति संघार्य्य गणोत्तमे भ्य
स्तृष्णानवं ह्यार्य्य पदं लभन्ते । ।३३।

अर्थ

सुज्ञानि भक्तिजनं सुगत तथा आर्य्य संघ पिन्त शुद्धगु बाँलागु थले निर्मल ववागु लखँ पूर्णयाना तोनेवले स्वादं युक्त ज्वोका दान याइ । थुजापि लिपा लोभ तृष्णा छुं मदुह्म, सुनानं निन्दा दोष वीगु थाय् मदुह्म जुया आर्य्य पद प्राप्त जुइ ।

।। संम्यक भोजन या फल ।।

मूल

वलवान् स्थान संपन्न राजा भवति धार्मिकः ।
संघेभ्यो भोजनं दत्वा सर्वत्र सुख मेधने । ।३४।

अर्थ

सुज्ञानि जनं सुगत तथा आर्य्य भिक्षु संघ पिन्त श्रद्धा भक्ति तया, संम्यक भोजन (क्षीर दुरू धौ मधि फल) दान याइ । थुजाह्म धार्मिक लिपा या जन्मस राजा जुइ । न्ह्याथाय् वंसानं मान सुख बढे जुइ । शरीर नं बलवान् सदानं निरोगी जुया भिगु स्थाने च्वने दइ ।

॥ नुत्रायके नुसिकेगु ॥

मूल

कर्पूर मोदाभि सुगन्ध तोयः
प्रक्षालनाय मुख पान विशुद्धिताय ।
ददन्ति येच सुगते भ्य भक्त्या
संशुद्ध वंश विपुलंच सुगन्ध देहम् ।३५।

अर्थ

सुज्ञानि भक्तिजनं श्रद्धाभाव तया सुगत तथा संघगण पिन्त भोजन याके धुंका कपू श्रीखण्ड बास वय्का निर्मलगु लखँ ल्हाः म्हुतु सिका बांलाक चोखा याना बी । थुजापिं लिपा उच्चगु शुद्धवंशे जन्म जुया यश कीर्ति सकभनं प्रचार जुया शरीर नस्वावह्म बांलाह्म जुया भाग्यमानि जुइ ।

॥ मुख सुद्धि ग्वा ग्वे मसला ॥

मूल

भोगाधिको नयन पथो सुगन्ध वाक्य
श्लेष्मादि रोग परिमुक्ति मनोग्य वाणो
चित्त प्रशन्न विरहो दिविजन्म भोगो
ताम्वूल पूग गण संयुत वै प्रदानात् ।३६।

अर्थ

सुज्ञानी भक्ति जनं श्रद्धा तया आर्य्य संघ पिन्त भोजनान्ते ग्वा ग्वे मसला दान याइ । थुजापिं लिपया जन्मे निरोगी विद्वाँन जुया सकलया प्रेम ज्वीका सिद्धि दुह्म आनन्द शरीर जुया अन्त्ये स्वर्गवास मिले जुइ ।

॥ ध्वज छत्र चामल पताक पंखा घण्ठ दान ॥

मूल

विविध ध्वज पताका लंकृत दिव्य देहं
विधुदति सहमार्गे बुद्ध संघेषु भक्त्या ।

प्रचरति दिविनन्ध्या सौख्ययुक्ता विमाने
नरपति महिपत्या भोग्यमाना वतस्थे ।३७।

अर्थ

सुज्ञानिजनं सुगत आर्य्यसंघ पिन्त ध्वजा पताक च्वामो पंखा बज्र श्रद्धा तया दान याइ । थुजापि लिपा देव भुवने (स्वर्गे) जन्म जुया विमाने च्वना थः इच्छाथ्यें नन्दन बने (इन्द्रया क्यवे) चाहुला आनन्दं च्वने दइ ।

॥ क्षत्र बुं ॥

मूल

क्षत्रं नाना विख्यात फलमपि सहितं सर्वशस्याभि पूर्णं ।
मौनीन्द्रस्यार्थ संघे सहगण सहिते येन श्रद्धा प्रशन्नात् ।
संघेभ्यो दान पुण्यात् महि सकलवुवं राज्यवाधीन धृत्य ।
कौवेर्य्याधिक द्रव्यमसम विभवसु संभये ह्वे सुवृत्या ।३८।

अर्थ

गुह्म ज्ञानी श्रद्धावान् भक्ति दुह्म सिनं मुनीन्द्र (बुद्ध) आर्य्य संघ गण पिन्त योग्यगु शश्यादि (सिमा लता घांय् वा छो सकि हि फलमूल बुया वइगु बुं विश्राम यायगु क्यव, पुखु इत्यादि दान याइ । थुगु पुण्यं लिपाया जन्मस राज्य भोग याइह्म जुया कुवेर समानं ऐश्वर्य्यं संपन्न जुइका सकसिनं मानेयाका आनन्दं च्वने दइ ।

॥ तुफि खिप (लाय्खि) ॥

मूल

मार्ज न्युत् घाटनं दानं सांघिकेभ्यो ददातियः
लक्ष्मैश्वर्य्यादि संयुक्तः शीलवान् सो भवेत्दृशम् ।३९।

अर्थ

सुज्ञानि भक्तिजनं आर्य्य संघ पिन्त भूमी शुद्ध याय्गु तुफि लः सालेत खिप श्रद्धा तया दान याइ । थुपि लिपाया जन्मे लक्ष्मीं वास यानां च्वंगु कुले जन्म जुया शील वन्तह्म साधु जुइ ।

।। दन्त काष्ठ दतिवं ।।

मूल

अभ्वत्थ मन्यादपि दन्तकाष्ठ
येच प्रदातीह ससांघिकेभ्यः ।
हेमस्य वर्षान्वित दन्तपक्ति
शुभ्रं विशुद्धं विमलं भवन्ति ।४०।

अर्थ

सुभक्ति दुह्म ज्ञानि जनं श्रद्धातया सुगत तथा संघ पिन्त वंगल सिमाया दँ अथवा मेमेगु शुद्ध जुया च्वंगु सिमाया दँ वा बुलेत दतिवं याय्गु दन्तकाष्ठ दान याइ । थुपिनं लिपाया जन्मे च्वापु समानं तुयूगु बल्लागु बांलागु तेज प्रकाशगु दन्तपक्ति (वा) क्वो मिले जूह्म सुन्दरगु ख्वाः जुइ ।

।। कमण्डलु जलभाण्ड दान ।।

।। मूल ।।

कुण्डिका पात्र दानेन धर्म ज्ञान समंन्वितः ।
धनदेन समानोऽसौ जायते जिन सासने ।४१।

सुज्ञानीह्म भक्तिजनं त्यागी पिंगु लःथल स्वरूपगु कमण्डलुस लखँ पूर्णयाना आर्य्य सुगत तथा संघ पिन्त दान याइ । थुजापिं लिपाया जन्मे तथागत यागु शासने च्वना कुवेर समानं सकता पुरे जुया आनन्दं च्वने दइ ।

।। अलंकार तिसा दान ।।

मूल

हाराद्धं हारैः कटकै रूपेता
ये आर्य्य बुद्धेषु प्रतिपादयन्ति ।
ते प्राप्तुवन्ति त्रिदशाधिपं च
बुध्देष्व लंकार विधि प्रदानात् ।४२।

अर्थ

सुज्ञानि भक्तिजन पिसं देवता पिन्त देव तिसा, मनुष्य पिन्त लोगु तिसा, सुगत आर्य्यगण पिन्त चीवर पिण्डपात्र खिखिरिका दान याइ श्रद्धाभाव तया थुपि लिपा या जन्मे स्वर्ग लोकस मालोक जुया च्वने दइ ।

।। भिपु मोति रत्न माला ।।

मूल

प्रवाल शुक्लान्यपि रत्नमाला :
संघेभ्य: श्रद्धान्वित ये ददन्ति ।
पुष्पादि रत्नै विभवादि पूर्णै:
सौभाग्य कोष्ठै: पुरूषा भवन्ति ।४३।

अर्थ

गुह्मजा ज्ञापिसं भिपु मोति रत्न (हेरा) इत्यादि या माला, देव मनुष्य आर्य्य भिक्षु पिन्त चीवर पिण्डपात्र खिखिलिका श्रद्धा तया दान याइ थुपि लिपा या जन्मे आपालं संपत्ति पूर्ण जुइका दीर्घायु जुया भाग्यमानि जुइ ।

।। मकुट मुख (तपलि) ।।

मूल

सर्व तथागतांक विचित्र मकटं सर्वरत्नानि युक्तं ।
श्रद्धा भक्ति प्रसन्ना प्रमुदिन मनसा दास्यति आर्य्य संघे
तस्मै संपुज्यमान: सुरवर सहितै: स्वर्ग नर्ते त्रिलोके ।
एवं धर्मस्य स्वामी प्रभवति नियये सर्वलोकस्य नाथ: ।४४।

अर्थ

सकल तथागत पिगु विचित्र रूपगु पंच बुद्धया चिन्हं सहितगु मकुट (तपलि) नवरत्नादि युक्तयाना सुज्ञानि जनं श्रद्धा तया शुद्ध चित्त सुगत आर्य्यसंघ पिन्त दान याइ । थुपि लिपा यां जन्मे देव मनुष्य दैत्य पिसं माने याका स्वर्गलोके धर्म कनीह्म गुरू धाय्का मालिक जुया च्वने दइ ।

।। वज्र घण्ठ जापमाला ।।

मूल

वामोलि घण्ठा प्रददन्ति संघे
सुरूपता नित्य प्रसष्ट चेता ।
मनोद्र बाणीच सुरा नराणां
गन्धर्व विद्या सदृशो भवन्ति ।४५।

अर्थ

सुज्ञानि धर्मानुयायी जन पिसं आर्य्यगण पिन्त पूजाया निर्म्ित योग्यगु वज्र घण्ठ जापमाला दान याइ । थुजापिं लिपाया जन्मे सिद्धिवान् अति सुन्दर रूप आनन्द चित्त सकल या प्रेम ज्वीका देव भुवने नृत्य गीत याइपिं किन्नरगण समान गुरू जुया च्वने दइ ।

।। थायगु ताः विचित्र वसा धातु ।।

मूल

राजाय चक्रवर्ति धनुशर कुलिशैः शस्त्रकुन्नादि वेषैं ।
नाभिन्ना दिव्यदेहो भवति रिपुगणैं श्चापु भृष्य धनाद्यः ।
प्रायः श्रेयो जिनाया सुरवर गुरवे तत्र भाण्डादि दानं ।
दद्या त्संघेभ्यरित्थं प्रवर सुर वरात् याति बुद्धत्व मेष ।४६।

अर्थ

सुज्ञानिजनं श्रद्धा तया थःगु इच्छानुसारं विचित्र धातु या वसा थायगु ताः आदि योग्यपिं गुरू पिन्त दान याइ । थुपिं लिपाया जन्मे सदानं वःलाना शत्रु जिते थाय् फुह्म दिव्य शरीर जुया सुख भोग याना अन्तकाले बुद्धज्ञान दया उत्तम पद लाइ ।

।। भिंगु रसादि वास ।।

मूल

रोगादिभिः प्रवर दुःखकरै विमुक्ताः
स्निग्धा नना कनकतुल्य मनोज्ञ बर्णाः ।

राज्यं ह्रिये विगुत कण्टक माप्नुवन्ति
भैषज्य दान विधिना तबुसन्ति संघे ।४७।

अर्थ

ज्ञानिजन पिसं श्रद्धा तया आर्य्य संघ पिन्त रसादि भिगु वास दान याइ। थुर्जपि ज्ञानिजन लिपाया जन्मे निरोगी जुया दुःख छुं मदेका सुन्दर लुंध्यें जागु वर्ण लक्षणं संयुक्त जुइका उच्चगु कुले आपालं धन संपत्ति दया शत्रु भय मदेका राजाया पदवि दया सुख भोग याय् दइ।

॥ जाकि वा छो बिवह बजि ॥

मूल

विभवाः सर्वसंपूर्णः सर्वशस्य समुद्भवं ।
जिनसंघाय योदद्यात्तण्डुलस्य फलंलभेत् ।४८।

अर्थ

सुज्ञानि जनं सुगत आर्य्य पिन्त श्रद्धा तया जाकि माय् मू बजि कय्गु वा छो इत्यादि वान याइ। थुपि लिपया जन्मस आपालं संपत्ति दुह्म साहु जुया सकलया प्रेम प्रीति माया दुह्म जुइ ।

॥ चि मसला ॥

मूल

शुद्ध स्फटिकसंकाशं रस सर्वममन्वितं ।
लवणं यो ददातीह जायेते योग विन्महान् ।४९।

अर्थ

सुं ज्ञानिजनं सुगत संघ गण पिन्त श्रद्धा तया शुद्धगु स्फटिक थ्यें जागु चि हानं मसला वान याइ। थुपि लिपाया जन्मे योग ध्यान ज्ञान दुह्म गुरू जुइ ।

॥ चिकिं ध्यः दान ॥

मूल

प्रसन्न वर्णा मृदुपाणि पादा
महाबला शत्रुभिर प्रधृष्याः ।

तैलाज्य दानेनं भवन्ति मर्त्या
सुरूप रूपाः सुखमाप्नुवन्ति ५०

अर्थ

सुगत संघ गण पिन्त चिकं घ्यः दान यागु पुण्य फलं दान यापिं लिपया जन्मे दर लक्षण या शरीर कोमलगु ल्हाः तुति धारण याना आपालं वलवान्ह्म जुया ! पिसं छुं याय् मफेक्का आनन्दं सुःख भोग याइ।

॥ पात पीताम्वर चीवर बस्त्र ॥

मूल

सुपीत रक्ता मृदु चित्र पट्टः
कौशेय वस्त्रावृत् चीवरादिः।
नरोत्तमा सर्व जनै रूपेता
भवन्ति आर्य्ये सुगते पदानात् ।५१।

अर्थ

सु भक्ति श्रद्धा दुह्मस्यें आर्य्य सुगत संघगण पिन्त भिगु बांलागु नायूगु वल्लागु तवस्त्र रसमो ह्मासुगु ह्मांगु चित्र विचित्रगु चीवर (वस) दानवी। थुजापिं भक्तिजन पया जन्मे मनुष्य मध्ये उत्तम ह्म धन संपत्ति यको दुह्म शरीर वांलाह्म सकसियां ! जुया आनन्दं सुख भोगयानो च्वने दइ।

॥ मुलु सुका दान ॥

मूल

धीरो विनीतो मतिमान् वीर्य्य संपन्न बुद्धिमान्
सूत्र सूची प्रदानेन नाभि जानति दुर्गतिम् ।५२।

अर्थ

सु ज्ञानिजनं आर्य्य सुगत संघगण पिन्त मुलु सुका श्रद्धा तया दान याइ। ापिं लिपाया जन्मे बुद्धिमान् जुया आपालं पराक्रमं संयुक्तह्म सुन्दर शरीर प्रकाश ा च्वने दइ। हानं गुवलें मभिगु गतिस वने मालो मखु।

।। सलां कलम मसि पुस्तक ।।

मूल

लेखनी कठिनी शुभ मृजुयेन प्रयच्छति ।
विशाल बुद्धि पाण्डित्यं जायेते भुविजन्मनि ।५३।

अर्थ

सुज्ञानि बुद्धिमानम्ह भक्तजनं सुगत संघगण पिन्त आख च्वयगु सलां कलम मसि पुस्तक दान याइ । थुगु दानयात कठिन दान धाइ । थथ्ये दानयापि लिपाया जन्मे सिद्धि दुम्ह प्रख्यात महा पण्डित जुया सकसिनं माने यांका च्वने दइ ।

अर्थ

। ववपु लकां ववापा लाकां तुतां ।

मूल

पादासनं पादुक य ष्टिदानं
ये संघ सर्वेषु वदन्ति भावया ।
दानोत्तमंस्ते सुचिरं प्रयान्ति
देवेषु सत्येषु पदोपपन्ना ।५४।

अर्थ

सुज्ञानि जनं श्रद्धातया आर्य्य संघ पिन्त ववपु लकां ववापा लकां तुतां दान याइ । थुपि लिपाया जन्मे तुतियात दुःख कष्ट मज्वीगु रथे च्वना भ्रमण यानालि राजा जुया अन्तकाले स्वर्गवास मिले जुया ताः कालं सुख भोग याना च्वने दइ अवश्य ।

।। छत्र कुशा दान ।।

मूल

छत्रो भूतो भवति जगतां आतपत्र प्रदानात् ।
छायारंण्ये वसति सुचिरं लिलया राज्य लक्ष्मी ।
विश्वस्वामी भवति नियतं रूपवान् दिव्य दृष्टी ।
नासौ गच्छे कुगति गहनं छत्रदानात् प्रसूतम् ।५५।

अर्थ

सुज्ञानि भक्तजनं सुगत तथा आर्य्यसंघ पिन्त छत्र (कुशा) लकां क्वाप लकां तुतां श्रद्धा रूपं दान याइ । लिपाया जन्मे थुपि संसार या मालीक राजा जुया सुन्दर रूप शरीर प्रनाशमान् जुया मन यात सदानं आनन्द जुइगु थाय् (छें) क्यव सिमाक्वे विश्राम याय्गु नं दया राज्य ऐश्वर्य्य धन संपत्ति आपालं दया सुख भोग याइ । अन्त्ये भिगु गति जन्म जन्म पत्ति भोगयाना च्वने दइ ।

।। किसि सल रथ दान ।।

मूल

गज तुरग रथादि श्रद्धया यो ददाति
व्रजति शत सहस्रै र्व्योम्निव चक्रवर्तिः ।
सकल भुवन वेगं याति शत्रु विनाशं
भवति भुवन सर्वं राज्य राज्य राजेन्द्र सिद्धिः ।५६।

अर्थ

आर्य्य सुगत संघ पिन्त श्रद्धा तया दूर गमनया निंति किसि सल रथ दान याइ । थुपि लिपया जन्मस आकाश मार्गं वनेगु विमाने च्वना चक्रवर्ति पद लाना सकभनं चाहुला शत्रु पिन्त त्याके फुह्म वलवान् जुया श्रेष्ट शिद्धि दुह्म जुया सकसिनं मानेयाका आनन्द भोग याना च्वने दइ ।

।। अग्नि कुण्ड मक-दीप भाण्ड ।।

मूल

गन्धर्वा सुर किन्नरैः सह चरं र्दिव्य माना ननैः
विद्युज्जाल शरच्छशांक सदृशैः कान्ताभि रालिगना ।
स्वर्गे यद्विचरन्ति दीप वपुषो लीलायमानाः सुराः ।
दद्या दार्य्यगणाय शील समये प्रज्वालिका श्रद्धया ।५७।

अर्थ

सुज्ञानिजनं आर्य्य सुगत संघ पिन्त श्रद्धा तया चिकुगु तंकेत मि दुगु मक खिउ मज्वीकेत वीप (मतः) दान याइ । थुपि लिपाया जन्मे स्वर्गभुवने च्वनेदया अप्सरापि

नाप सुखभोग याना कोमलगु लासास द्यना गुवले चिकु तानो मज्वोका खिउगु थासे च्वने म्वाका ताकालं सुख भोग याना आनन्दं च्वने दइ ।

॥ सर्य्या लासा फांगा फुग इत्यादि ॥

मूल

दिव्यं भोगातु रक्तं प्रमुदित हृदयं चित्र वस्त्रं मनोज्ञं ।
सर्य्यायां दिव्य मर्य्यां सुरभिपरि मालां मोद वक्यां महत्वम् ।
शाकं दिव्यांग नाभि चिरम मरपुरे शर्मना तत्र शेते ।
यत्त च्छय्योंप बर्हं फलमिद मुदितं आर्य्य संघे प्रदद्यात् ।५८।

अर्थ

सुज्ञानि जनं श्रद्धाभाव तया आर्य्यसंघ पिन्त सर्य्या लासा फांगा फुग इत्यादि दान याइ । थुगु पुण्यं लिपा स्वर्गलोके च्वना अन च्वंपि भोग विलास याय्गु गुलि रस ताया च्वंपि अप्सरापि नाप च्वना बांलागु कोमलगु लासास द्यना सुरत क्रीडा विलास ताकालं सुख भोग याय् दइ ।

॥ स्त्री पुत्र पुत्री इत्यादि दान ॥

मूल

नाना रत्नादि भूपाः परिकृत वदनो दारक दारकन्याः ।
स्मृत्वाऽनित्य भवांण परि प्लव विभवं प्रेम रागश्च त्यक्त्का ।
दद्यात् संघेषु भक्त्या जगद्धित हृदया श्रद्धया वै प्रसन्ना ।
एतत् पुण्यानु भावे स्त्रय मल रहितं प्राप्यते बोधिज्ञानं ।५९।

अर्थ

सुज्ञानि जनं संसार यागु विषय सम्वन्धिस जि जिगु जिह्म कला काय् म्ह्याय् धन संपत्ति दक्क सदानं होने दइगु मखु अनित्य नाशवान् तोता वने मानिगु खः धका लुमंका स्त्री पुत्र पुत्री पिन्त बोधयाना प्रेम प्रीति राग मोह माया दक्वं त्याग याना सुगत संघ पिन्त सेवा याय्गु अथवा प्रव्रजित जुइगु, निम्ति, केवल जगत् हित सुखया कारणे श्रद्धातया धन वस्त्र तिसा सहितं शुद्ध चित्तं दान याइ । थुगु पुण्यं लिपाया

जन्मे काय वाक चित्त शुद्ध चित्त याइगु छिगु पाप (दशाकुशल) दवव मदया दान पारमितादि पुण्य संभार ज्ञान संभार क्रमशः पूर्ण जुया अन्तिम यागु जन्मस बोधिज्ञान लाना निर्वाण पद (मोक्ष) लाभ जुइ ।

॥ दक्षिणा द्रव्य दान ॥

मूल

यथानु लभ्यते द्रव्यं दक्षिणाय प्रयच्छति ।
धमार्थ काम मोक्षंच प्राप्नोति भक्तिमानसः ।६०।

अर्थ

सुज्ञानि जनं भक्तितया सुगत तया आर्य्य संघ पिन्त द्रव्य दक्षिणा दान याइ। लिपाया जन्मे दक्षिणा दान यागु पुण्यं धर्म अर्थ कार्य्य मोक्ष थ्व प्यंगु (चतुर्वर्ग) फल लाभ जुइ ।

॥ अन्न दान या फल ॥

मूल

अश्व कुंज सह साणि गवा कोटि शतैरपि ।
कोठि कन्या महादानं अन्न दानं फलं लभेत् ।६१।

अर्थं

सल किसि द्वछि द्वछि, सा छगु कोटि सछिगु कोटि हानं कोटि कन्या थथ्वे महादान यानागु पुण्यफल सिनं अधिकगु अन्न क्षीर पूर्णगु पिण्डपात्र दान यानागु या फल दइ। थुकी यागु पुण्य फल असंख्य दु । संख्या याय् थाकु; थुलि उलि धका गनना याय्गु मदु । आपालं फल लाभ जुइ ।

॥ प्यंगु युग युगोदय पर्वकाल प्रमाण ॥

मूल

कार्तिक शुक्ल नवम्यांच अर्द्ध रात्रौ सत्ययुगः ।
माघे पूर्णेपि मध्यांन्हे त्रेता नाम युगोदयः ।१।
वैशाख शुक्ल सन्ध्यायां द्वापर श्च तृतीयकः ।
श्रावण कृश्नश्च पूर्वान्हे त्रयौदइष्यां कलियुगः ।२।

एते युगो दये दानं दद्या द्वं द्विपदोत्तमे ।
सर्बेषां पुण्यसंख्याऽस्ति तेषांसंख्या नविद्यते ।३। ।३२।

अर्थ

कार्तिक शुक्ल नवमो तिथि खुन्हु वाचा या इले सत्ययुग उदय जुल । (१)
माघ शुक्लया पुन्हो खुन्हु दिनया बान्हि जांवले त्रेतायुग उदय जुल । (२)
वैशाख शुक्लया अक्षय तृतीया खुन्हु सन्ध्याइले द्वापर युग उदय जुल (३)
श्रावण कृष्णया त्रयोदशी तिथि खुन्हु सुथसिया प्रहरे कलियुग उदय जुल ।४।
थ्व प्यंगु उदय जूगु दिने निपा तुति दुँपि मध्ये सर्व श्रेष्ठ सुगत बुद्ध, बोधिसत्व तथा आर्य्यसंघ पिन्त अन्न धन द्रव्य पुनः क्षोर पूर्ण पिण्डपात्रादि भोजन दान यानागुया पुण्यफल थुलि उलिदु धका संख्या मदु । अर्थात् म्येम्येगु दानया पुण्यफल संख्या यायगु दु घया तल ।

।। पुनः दान फल ।।

मूल

सुक्लपक्षे नभा ष्टम्या मुषाया मुदयो रविः ।
पिण्ड पात्रादिकं दानं स्नानं चापि प्रकल्पयेत् ।६३।

अर्थ

हानं श्रावण शुक्लया अष्टमी तिथि खुन्हु नं सुथे स्नानयाना सुगत तथा आर्य्य संघ पिन्त अन्न धन द्रव्य क्षीर (जा) पूर्णगु पिण्डपात्र भोजन दान यानागु या फलनं असंख्य दु, संख्यायाय् मफुः ।

।। पुनः दान फल ।।

मूल

दानं विभूषणं लोके दानं दुर्गति निवारणं ।
दानं स्वर्गस्य सोपानं दानं शान्ति करं शुभम् ।६४।

अर्थ

दानया पुण्य लोके नित्यगु तिसा समान जुइ । दानया प्रभावं नरकादि दुर्गति मभिगु गति दक्व निवारण जुइ । दान यानागु पुण्यफल याकें स्वर्ग वनेगु स्वाहने समान जुइ । दान यानागु फलं सकभनं शुभ शान्ति महा मंगल जुइ ।

।। पुनः दानया प्रभाव ।।

मूल

दारिद्र नाशनं दानं शीलं दुर्गति निवारणं ।
अज्ञान नाशनं प्रज्ञा भावना भव नाशन ।
शुद्धेन मनसा द्रव्यं यो ददाति यदा पुमान् ।
तत्क्षणं कुशलं स्कन्ध दान मित्याभि धीयते ।६५।

अर्थ

सुज्ञानि जनं, दारिद्र नाश जुइगु दानया पुण्य खः । दुर्गति नाश जुइगु शीलया पुण्य खः । अज्ञान नाश जुइगु सद्धर्म बुद्ध ज्ञान खः । संसार या भय मदैगु भावना खः । थुलि सीका शुद्धमन याना अन्न धन द्रव्य पिण्डपात्र दान याइ । व ज्ञानि जन यात याकनं उत्तमगु पुण्य लाभ जुइ ।

।। दान पुण्य फल ह्वानं सिकेगु ।।

मूल

दानेन भोगा न्न परो पतापात्
शीलेन स्वर्गं न गिरि प्रोरोहात् ।
सत्येन सौख्यं न जले प्रवेशात्
ज्ञानेन मोक्षं न शरीर शोचात् ।६६।

अर्थ

परहितया निम्ति दान यानागुलि सुख भोग याय्दै । परयात दुख वियागु याकें दुःख भोगयाय् मालि । शील पालन यानागुलि स्वर्गवास मिले जुइ । ताजागु पर्वत गया जुयां स्वर्ग थ्यनीगु मखु । सत्य धारण यानागुलि, शरीर वचन चित्त शुद्ध जुया संसारं मुक्त जुइ । लखे जक सनो ह्वदुना मोल्हुया जुया शरीर वचन चित्त शुद्ध जुइगु मखु । सद्धर्म बुद्ध ज्ञान याकें याकनं मोक्ष फल (निर्वाण) प्राप्त जुइ । शरीरयात कष्ट विया गंसी ज्वीक द्यांलाना जक धर्म याय्वं मोक्षफल दैगु मखु ।

।। अदत्ता दान या फल ।।

मूल

अदत्त दानेन दरिद्र भावं

दारिद्र भावेन करोति पापम् ।

पापञ्च कृत्वा नरके प्रयान्ति

नरकादि मुक्तं पुनरेव पापम् ।६७।

अर्थ

मबीकं कायुगु (मखंक कायुगु) याकें सदानं दरिद्र जुइ- दरिद्र भाव जुलकि पाप यायुगु चित्त जुया ऊंऊं पाप याइ पापं याना नरक भोग याय् मालि । नरक भोगं मुक्त जुया वसांनं हानं पाप यात धाःसा न्हापाथ्यें नरक भोगयाय् मालि अवश्य ।

बज्रयान

।। नांना प्रकार या वाजा थाना पूजादि यायुगु या फल ।

मूल

मृदंग वीणा पटहादि भिर्ये

कुर्वन्ति पूजां सुगतोत्तमा द्रग्रे

सौन्दर्य्य रूपो विवधोप भोग्याः ।

श्रृण्वन्ति वाद्याः सुमनोज्ञ घोषाः ।६८।

अर्थ

सुज्ञानि भक्तिजनं बुद्धालये सुगत त्रिरत्न मूर्तिया न्ह्योने अथवा आर्य्यसंघ धर्म व्याख्या याइगु स्थानया न्ह्योने च्वना पूजादि भाव याना वीणा मृदंग आदि पंचताल डमरू विविध प्रकारं ताः स्यया नव वाजा थाना, वासुरी म्वाहालि पोंगा काहा शंख पुया बांलाक शब्द न्यंकि । युगु पुण्यं थुपि लिपा अत्यन्त दिव्य सुन्दर शरीर जुया लोकं माने याका आपालं सुखैश्वर्य्या जुइगु भोगयाना च्वने दइ ।

।। बज्रयान तंत्रयान नृत्य गीत या फल ।।

मूल

सु नादितं ये सुमनोज्ञ वाक्यं
श्रृण्वन्ति गीतं रूचि रंज नट्टयं
मनुष्य भूता सुमुखा सुवाक्यो
दिव्यां गनाहृद्य विहार स्वर्गे ।६९।

अर्थ

सुज्ञानि जनं देवता पिगु न्ह्योने च्वना मनयात आनन्द जुइक स्वभाव शुद्ध जुइका विहारादिस मधुर स्वरं गीत नृत्य (म्ये हाला प्याखँ हुला) पुनः चर्या गीति शुद्ध रूपं चचा हाला श्रद्धा भक्ति तया न्यनि न्यंकि ।

एवं प्रकारं बज्रयान तथा तंत्रयान विधानं ताल थिक जुइक हस्त मुद्रा मिले जुइका गँ डमरू ताः थाना शंख पुया पूजादि याइ । थुगु पुण्यं लिपा सिद्धि दुह्य सकलया प्रीति जुइका सुन्दरगु रूप जुया मनोहरगु स्वरं खँ ल्हाइह्य मनुष्य जुया च्वनि । अनं लिपानं अप्सरापिं नाप च्वने दुगु स्वर्गलोके वासयाना सुखभोग याय् दइ ।

।। पुण्य फलया प्रशंसा ।।

मूल

पूण्यं नराणां तपसी प्रदीपं
भवेषु रत्ना व्यसनेषु बन्धुः ।
रोगेषु भेषज्य मनुत्तर श्च
प्रभूत संसार महा समुद्रे ।७०।

अर्थ

पुण्यया फल हानं थथ्ये सीके संसार समुद्रे दुना अनेक भयकया दुःख भोगयाना च्वंपिं मनुष्य पिन्त रक्षा याइगु । खिउंस्ये च्वंगु थासे मत जुया, विपत्ति जूसा वाजु किजा इष्टमित्र पाशा त्वाय् जुया, रोग जुया च्वंसा वास जुया, गन गन छुछु जुइ मागु खः अन अन रक्षाकारी जुया सकभनं सदानं रक्षा जुइ ।

॥ पुण्य फल या भावना ॥

मूल

ईदृक पुण्य फलं मत्वा करोति येन भावना ।
तेन संम्यक फलं प्राप्य ययौ निर्वाण सद्गतिम् ।७१।

अर्थ

सुनां थुजागु पुण्यया भावना थुइका सद्धर्मस चोना दान याइ। थुह्म भक्तिजन संम्यक संबुद्ध यागु पद लाना निर्वाण (मोक्ष) प्राप्त जुइह्म जुइ।

॥ प्रार्थना याय्गु ॥

मूल

अथखलु राजा संभा सयित्वा
भगवन्तं दमेतद वोचत् ।
अद्य मे सफलं जन्म सफलं जीवितं च मे ।
अद्य बुद्ध कुले जातो बुद्धपुत्रोऽस्मि सम्प्रतम् ।
यथाऽधुना मया कार्यं स्वकुलेचित्त कारिणा ।
निर्मल स्व कुल स्यान्न कलंको न भवे तथा ।७२।

अर्थ

थनंलि निश्चयाना सर्वानन्दराजां दीपंकर भगवान् बुद्धयात प्रार्थना यात। हे भगवान् छलपोल यागु दयां जि जन्म जुया म्वानागु सफल जुल। आःजि बुद्ध यागु कुले जन्म जुया बुद्ध पुत्र जुइ। थमंग्राय् मःगु उचित्त कर्म सत्व पिन्त हितार्थ जिनं यागे। निर्मल स्व बुद्ध कुल यात गथ्येयाना कलंक (हाकुगु दागि) मदइ उगु ज्या याना सफल याय्।

॥ आशीर्वाद ॥

मूल

इति राज्ञोदितं श्रुत्व प्रत्युवाच मुनीश्वरः ।
साधु राजन् त्वया मह्यं संम्यक दानं प्रभावतः ।

परा भोन्तु सदा सुखी आयुरारोग्य संपदं ।
पश्चा द्बोधि समासाद्य प्राप्तोतु सुगत पदम् । ।७३।

अर्थ

थथ्ये सर्वानिन्द राजां विन्ति यागु न्यना दीपंकर बुद्धं आज्ञा दय्का विज्यात । साधु साधु– हे राजन् ! सर्वानन्द ! छं जित युगोदय पर्वकाले आर्य्यसंघ पिन्त समेतं श्रद्धा तया पिण्डपात्रदि संम्यक भोजय दान यात । थुगु पुण्यं सदानं आयु वृद्धि जुया शरीर आरोग्य जुइका धन संपत्ति ऐश्वर्य्य वढे जुया आनन्दं सुख भोग याय् दय्मा । लिपा क्रमशः बोधिज्ञान लाना बुद्धपद प्राप्त जुइमा ।

।। प्रत्यागत लिहां विज्यात ।।

मूल

एयं मेतद्विधानेन देशहित्वा नाराधिपः ।
यथा तथागता यातो दीपंकरो मुनीश्वरः ।७४।

अर्थ

थुगु प्रकारं दीपंकर भगवान् आदि बुध्दं सर्वानन्द राजा यात संम्यक दान पूजादि याकुगु या पुण्य फल प्रशंसा उपदेश विया गथ्ये बिज्यागु खः अथ्येतुं थगु भुवने लिहाँ विज्याना, हानं बखत बखतस पिहाँ विज्याय्गु याना सकल सत्व प्राणि पिन्त हित सुख जुइगु समाधि योगस चवना विज्यात ।

।। चिन्तना याय्गु ।।

।। मूल ।।

अथ खलु राजा सर्वानन्द महासुधीः ।
निर्दिष्टं श्रीमुनीन्द्रेण स्मृत्वा एवं विचिन्तयेत् ।७५।

अर्थ

थनंलि सर्वानन्द राजा दीपंकर भगावन् बुध्दं उपदेश विया बिज्यागु सद्धर्मज्ञान संम्यक दान यागु प्रशंसा लुमंका थुगु प्रकारं मती शुभ चिन्तना याना विज्यात । वथ्यें सकसिनं याय्गु ।

।। शुभ इच्छा ।।

मूल

किं जन्मनो सुगत शासन दान हीनात्
किं जीवितेन शरण त्रय वर्जितेन ।
तस्मा विशुद्ध मनसा बपुसा गिराश्च
संम्यक ददाति सुगताय सुपिण्डपात्रम् ।७६।

अर्थ

भगवान् बुद्ध यागु शासने दान याय्‌गु हीन याना जि जन्म जुयागु सफल छु दइ छुं सफलता दइ मखु । त्रिरत्न याके शरण वनेगु वर्जित याना जिं जिविका याना च्वनागु या सार छुँ सार दइ मखु । अथ्येया करणे काय वाक चित्त शुद्धयाना भगवान् सुगत बुद्धयात तथा आर्य्य संघ पिन्त श्रद्धा पूर्वकं आदर भाव तया जगतो हिताय सुखाय निम्ति लिपा थ्यंक संम्यक संबुद्ध चर्य्य पिण्डपात्र भोजन दान याय् । थथ्ये आज्ञा जुया याना वंगु थिति रोति विधान अद्यापि नेपाले सकभनं प्रचार जुया विद्यमान् जुया च्वन तिति ।

थथ्ये दानयाय् बले आर्य्य संघ पिसं एक मति छ्गु स्वरं दान गाथा शुद्ध रूपं बोनीगुनं प्रचलित जुमा च्वंगु दनि । उगु समये सर्वानन्द राजा धाय्‌का च्वंह्म म्येह्म मखु जिहेखः धका शाक्यमुनि बुध्दं सकलयात न्यंका आज्ञा दय्‌का विज्यात ।

मूल

एवं हि जन्म जन्मषु चित्त शुद्धेन कर्मणा
पिण्डपात्रादिकं दान तेषां पुण्य प्रभावतः ।७७।

अर्थ

थथ्ये जिनं न्हापा जन्म जन्म पत्तिकं जगतो हिताय निमित्त चित्त शुद्ध याना पिण्डपात्रादि दान धर्म याना वयागु पुण्यया प्रभावं थुगु समये बोधिज्ञान लाना संम्यक संबुद्ध जुया च्वने फत धका आशीर्वाद बिया विज्यात ।

।। आशीर्वाद बिया बिज्यागु ।।

मूल

पुरा जिनेन निर्दिष्टं द्रव्य दानस्य यत्फलं ।।

प्राप्नुवन्तीह युष्मभ्यं सप्त वृद्धादिकं फलम् ।७८।

अर्थ

न्हापा दीपंकर बुध्दं धया बिज्याथ्यें जिनं धया अनेक द्रव्य दान यागु या फल छिपिं सकल यातनं सप्त वृद्धि प्राप्त जुइमा ।

।। सप्त वृद्धि सीकेगु ।।

मूल

आयु वृद्धि यशो वृद्धि वृद्धि प्रज्ञा सुखस्तथा ।

आरोग्य धन सन्तानं सन्तुते सप्तवृद्धयः ।७९।

अर्थ

(१) आयु बढे जुइगु (२) यश (३) ज्ञान (४) सुख (५) निरोगी (६) धन (७) सन्तान, थुलि न्हेता बढे जुइमा धका शाक्यमुनि बुद्धं आशीर्वाद बिया बिज्यात ।

मूल

इत्यादिष्टं मुनीन्द्रेण श्रुत्वासर्वे समाहिताः ।

शाली पुत्रादय श्चापि प्रत्यानन्द प्रवोधिताः ।८०।

अर्थ

थुगु प्रकारं भगवान् बुध्दं आज्ञा जुया बिज्यागु उपदेश न्यना शालीपुत्र महाभिक्षु प्रमूखं सकल सभालोक पिनि चित्तबोध जुया आपालं मन प्रशन्न जुइका धंन्य २ सर्वानन्द राजा, धंन्य २ शाक्यमुनि बुद्ध धका सकसिनं प्रशसा याका वसपोल यात सेवा भक्तियायां आनन्द मन जुइका वासयाना च्वन ।८०।

-:◡:-:◡:- थुलिखं सर्वानन्द राजाया जातक जुल -:◡:-:◡:-

थुगु खँ कपिदावदान २ निस्यें ८ अध्याय तक दु ।

सुप्रियसार्थवाहावदान

(ल्या १८)

नमः सर्व बुद्ध बोधिसत्वेभ्यः

सकल बुद्ध बोधिसत्व पिन्त नमस्कार

अथानन्तरं थनंलि न्हापा छन्हु हानं मुनीन्द्र भगवान् बुद्ध श्रावस्ती नगरे विज्याना अन वासयाना चर्वपि लोक पिन्त ज्ञानोपदेश बिया अज्ञानया अन्धकार फुका लोक पिन्त हित सुख याना विज्यात । अनंलि लिपा छन्हु भगवान् भिक्षु संघपि सहित व्यापादया वपि बणिजपि नापं मघध देशं भ्रमण याना वंवले शालखो बने थ्यंबले दाखुं तेसं धन ज्वना वपि सार्थवाहत ल्यु ल्यु तया विज्याह्म भगवान् खना थुगु प्रकारं चिन्तना यात ।

थ्व सत्व पिन्त हित सुख याइह्म न्हापा विज्यात जिल । लिपा थुपि धन ज्वना वपि वणिज सार्थ पति तेत ऊासं ज्वने । थथ्ये दाखुं तेसं मतो तगु सीका शुद्ध चित्तह्म भगवान् मुसुहुं न्हिला दाखुं तय्त स्वया छुयाय् त्यना धया विज्यात । दाखुंत मछला छाक्र वचन तोता विन्तियात । भो भगवान् ! जिमिगु स्वभाव निन्दा याय् बहगु खः । छुं इलम मदुपि जुया परया धन लोभ याना कया नया जीवोका याना च्वनापि । जिमिगु आशा भंग याना विज्याय् मते ।

थथ्ये दाखुं तय्सं विन्ति यागु न्यना करूणा दुह्म भगवानं लिउने वपि सार्थ वाह पिके गुलि धन ज्वना वगु दु फुक सिका उलिहे धनं मयाक क्षणमात्रं लुंया खानि लुइका दाखुं तेत बयन। संतोष याना थुपि सार्थवाह पिन्त छुयाय् मते तोताछो धया विज्यात । दाखुंत सकल महा हर्षमान जुइका वन ।

भगवान् यागु रश्मि खर्गुलि अनच्वंपि दाखुं तेगु चित्त शुद्ध जुया पाप मदया आनन्दगु स्वभाव जुल। छुंलिपा हानं सेवक धापिं ल्युल्यु तया वहे वने भगवान् बिज्या वले दाखुँ तेसं भगवान् या पालि भोः पुया वानयाना भोजन याक्येत निमन्त्रणा यात। भगवान् भिक्षु सहित याना विज्याना दाखुं तेत न्हापां पंचशील विया प्रार्थना याकल। अनंलि दान व्यूगु कया थुमित धर्मोपदेश थथ्ये विया विज्यात।

हे लोकपिं सकसिनं सीकि पञ्चशील प्रार्थना यानाथ्यें ज्यानं याय् फत धाःसा मनुष्यया जन्म सार जुइ।

१) प्रथम प्राणि मस्यायगु २) ऊद्वा खँ मल्हायगु ३) परस्त्री पुरूषं स्त्रीनं पर पुरूष नाप संभोग मयायगु ४) परया धन संपति मखेंक खुया कायगु लुते यायगु ख्याना त्राइ बिया हेकानं मकायगु ५) मदिरा तोना हारां जुया जुइगुनं सपंक्षात त्याग यायथ्यें तोतेगु।

थ्व न्याता तोता ज्या याय् फुसा देशे सदानं मंगल जुया, मनुष्य पिनिनं ल्वापु जुया कुंका अनेक बिघ्नोपद्रप गुवलें जुइ मखु; सदानं महा सुख जुया जन्म जुयागु सार जुइ। हानं क्रमसः बोधिज्ञान दया बोधिसत्व हे जुइ। हानं मनुष्य पिसं भिगु याय् मागु थ्व खः सीकि।

१) प्रिय वचनं खँल्हायगु २) परयात कल्याण जुइगु ज्याखँ यायगु ३) सकल समानता खना हितार्थ यायगु ४) पुनः दान पुण्य बःलाकेगु। हानं प्यंगु ब्रंह्म विहार सिकेगु १) मैत्री थः पर उथ्यें खने २) प्राणि उपर करूणा तया उपकार यायगु, सोत्यंह्म बचे यायगु ३) मुदिता धाइ परया सुख खना खुसि जुइगु ४) उपेक्षा धाइ परयात उपकार जुइगु ज्याय् अलासी मजुइगु।

हानं स्वंगु कुशल मूल ह्मसीकि १) अलोभ, लोभ लब्धःच तृष्णा मयायगु २) अद्वेष, तँ पिकया परयात लालाथ्ये हाला सना मजुइगु। ३) अमोह–मोहे भुले जुया भगवान् या वचन पालन मयास्ये मजुइगु।

॥ हानं कने, धर्म ह्मसीकि झिगु १० पारमिता लुमंकेगु। ॥

१) दान त्यागी जुया बरावर दान यायगु २) शील स्वभाव बाँलाकेगु ३) क्षान्ति सह यायगु ४) भिगु ल्याखें पराक्रम वयनेगु ५) ध्यान त्रिरत्न लुमंका योग समाधिस

एकचित्तं च्वनेगु ६) प्रज्ञा तथागत बचन वांलाक ह्यसीका, प्रमाद बस्तु सुरूति गजि चरेस आदि थुजागु दुर्गन्ध अशुचि मदकारि या सेवन मयास्ये चर्य्य याय् फेःकेगु थुजागु यात प्रज्ञा ज्ञान धाइ । ७) उपाय परप्राणि पिन्त उपकार याय्गु ८) प्रणिधि चित्त भिगु जक लुमंका जुइगु ९) ज्ञान, बुद्धि थाते लाका जुइगु १०) वल-प्राणिपिं उद्धार याय् गुलि तस्सकं वः लाकेगु ।

॥ ह्ानं पंचस्कन्ध धयागु सीकि ॥

१) रूपस्कन्धः- मिखाँ खनीगु अनेक रचनास भुले मजुइगु ।
२) वेदनास्कन्धः- वने धुंकूगु अनुभोग लुमंका च्वनेगु तोत्येगु ।
३) संज्ञास्कन्धः- मखुगु मदुगु ज्ञान यात खः दु धका अन्ध विश्वासे तोतेगु ।
४) संस्कार स्कन्धः- अनित्य कर्म देका च्वनेगु अज्ञान तोत्येगु ।
५) विज्ञान स्कन्धः- अनेक तर्कना याना तृष्णास मच्वनेगु ।

॥ ह्ानं षडायतन (खुगु) आयतन सीकि ॥

१) चक्षु आयतनः- मिखां खनीगु अनेक रचना दु ।
२) श्रोत आयतनः- न्हेपनं ताइगु अनेक शब्द- भिगु मभिगु दु ।
३) घ्राण आयतनः- न्हासं नं ताइगु सुगन्ध दुर्गन्ध दु ।
४) काय आयतनः- शरीरं क्वागु ख्वांगु नायूगु क्वाचुगु सीकेगु दु ।
५) जिव्हा आयतनः- म्ये खुगु रस (षड्रस) स्वाद सीकेगु दु ।
६) मन आयतनः- चित्तं अनेक लुमंका हइगु दु ।

थुजागु थमं बिचार याना तोत्येगु अथवा ज्वनेगु सीका काय्गु ।

॥ चतुः आर्य्य सत्य, प्यंगु मुख्य ज्ञान ह्यसीके ॥

(१) दुःख सत्यः- जन्म जुया बुढा बुढो जुइगु, रोग जुइगु, मरण जुइगु, ह्ानं प्रिय वियोग दुःख, थः योगु योह्म नाप वियोग जुइका च्वनेगु दुःख । अप्रिय संयोग दुःख, थः मयोगु मयोह्म नाप होना च्वनेगु दुःख इत्यादि अनेक दु ।

(२) दुःख समुदयः- दुःख जुया वइगु कारण थ्व खः तृष्णा कांम राग याकें अनेक प्रकारया मोहे लाना मखुगु असत्ये भुले जुइगु पाखयें नाना प्रकारं उत्पत्ति जुइगु दुःख ।

(३) दुःख निरोधः– गुगुजा तृष्णा कामराग याकें उत्पन्न जुया वइगु मोहस मलाका वोगु ज्ञान ह्मसीकेगु आर्य्य अष्टांग मार्ग (च्याग खंकेगु ।

(४) दुःख निरोध गामिनी प्रतिपात् मार्गः– च्वे कंगु दुःख मदेकेगु अर्थात् थुजागु दुःख विनाश जुइगु ज्ञान थ्व खः च्यांगु लँपु आर्य्यष्टांग ८ मार्ग दु । १) प्रज्ञा सदाचार शुद्धगुआचार २) शील शुद्ध स्वभाव जुइगु ३) समाधि योगाचार ध्यान एकाग्रह चित्त– थ्व स्वंगु भाग थथ्ये सीकेगु ।

आर्य्य अष्टांग मार्गः– बुद्ध वोधिसत्व आर्य्यगण पिसं खंका सीका धारण यागु दुःख मदइगु दुःख मजुइगु च्यागु प्रकार या भिंगु अंग पूर्णगु लँपु थथ्ये खः ।

प्रज्ञा (ज्ञान)

१) संम्यक दृष्टिः– प्राणि पिनि सुख जुइगु ज्या स्वेगु विचार ।
२) संम्यक संकल्पः– प्राणि पिनि कल्यान ज्वोगु ज्या मनं कल्पना याय्गु ।

शील

३) सम्यक वाक्ः– असत्य त्वता सत्यगु खँ ल्हाय्गु ।
४) संम्यक कर्मान्तः– भिंगु शुद्धगु सत्यता जक ज्या याय्गु ।
५) संम्यक आजीवः– विष मदिरा शस्त्रया व्यपार तोता भिंगु जक ज्यायाना म्वाय्गु ।

समाधि

६) संम्यक व्यायामः– प्राणि पिन्त उपकार जुइगुलि उद्योग याय्गु ।
७) संम्यक स्मृतिः– मभिंगु तोता भिंगु जक लुमंका च्वनेगु ।
८) संम्यक समाधिः– एकाग्र चित्त ध्यान योग समाधि याय्गु ।

सप्त वोध्यंग सीकेगु । न्हेगु बोधिज्ञानया अंग बुझे यायेगु ।

१] स्मृति संवोध्यंगः– शास्त्र ज्ञान सेका लुमंका बुझे जुइगु ।
२] धर्म प्रविचय संवोध्यंगः– सत्यगु उत्तम धर्म ह्मसीका च्वनेगु ।
३] वीर्य्य संवोध्यंगः– धर्म याय्गुलि उत्साह याना ऋद्धि क्यनेगु ।
४] प्रीति संवोध्यंगः– धर्मया ज्याखँय् सकलयात प्रेम याय्गु ।
५] प्रसन्धि संवोध्यंगः– धर्मया ज्याय् अत्यन्त आनन्द जुइगु ।

६] समाधि संवोध्यंग:– चित्त स्थिर याना ध्यान योग याय्गु ।
७] उपेक्षा संवोध्यंग:– त्याग चित्त याना सकल प्राणि पिन्त समानता यांय् फकेगु अर्थात् दु:ख मजुइका विगु ।

मनुष्य जुया थुजागु सीका धर्म याय् फेका जन्म जुयागु सारयाना च्वने फुसा बोधिसत्व जुया बुद्ध हे जुइ दइ जि जक मखु सकलें । शालटवो बने च्वंपि दाखुं तयगु पुचले भिक्षु सहित विज्याना थुजागु उत्तम ज्ञान अलासी मचास्ये उपदेश बोधुं का थुमिसं दान यागु शुद्ध भोजन भगवान् तथा भिक्षु पिसं याना विज्यात ।

दाखुंत फुकं थुजागु ज्ञान न्यना अज्ञान यागु जालं त:क्यना च्वंगु मुक्त जुया ज्ञान प्राप्त जुल । थुपि सकल यात वैराग्य प्राप्त जूगुलि मन प्रशन्न याना भगवान् बुद्ध याके प्रवज्या व्रत शिक्षा कया पूजा याय् योग्यपिं भिक्षु जुया भगवान् बुद्ध ल्यू ल्यू वनीपिं जुल । थथ्ये तत्कारणं थुपि [न्हापा दाखुंत] पुज्यता जुगुलि भिक्षु पिसं याकनं हे थ्व चौर गणपिं थथ्ये पुज्यतां गथ्ये जुल धका भगवान् बुद्ध (गुरू) याके न्यन ।

भगवान् बुद्ध मुसुहुँ न्हिला आज्ञा जुया विज्यात, जि न्हापा यागु जन्मेनं थुपिं खुंत नाप छुं सम्वन्ध दु । उगु समये महाजन पिन्त सुरक्षा याय्या कारणे थुपि खुं तयत आपालं धन वियानं सन्तोष याय् मफया थुमिगुहे कारणे रत्नाकर जक मखु वरद द्वीप थ्यंक वना रत्न वृष्टि जुइका सकल यात सन्तोष याना । थ्व खँ गथ्ये धा:सा हे भिक्षु गणपिं तथा म्येपिं सकसिनं एकचित्तं न्य ।

थ्व खँया विषये थथ्ये ख: न्हापा वाराणसी (काशी) देश निर्मल सुगन्ध शीतलगु लखँ पूर्णगु उत्तम त:धंगु तीर्थ आकाश गंगा समान भागीर थी दया च्वंगुलि प्राणिगण पिगु मन प्रशन्न जुइका सदानं आनन्द जुया च्वन ।

हानं व देशे सदानं विद्वान्पिं यको दया चवंगुलि आपालं सजन बर्ग पिसं मान्यता विया सेवायाना च्वंगु अहिंसा धर्म बाँलागु थिति जुया च्वन । थ्व देशे पलेस्वां आसन याह्म देव समान धर्म न्याय नीति विवेक आपालं दुह्म प्रजावत्सल पियदत्त नाम राजा दु कुवेर समानं धन दुह्म थ्व राजाया समये, उगु देशे श्रेष्ट जाति प्रियश्यन नाम सार्थपति (महाजन) आपालं धनाढ्यह्म छह्मनं दु । थ्वया पत्नी [स्त्री] शशीदेवी या गर्भं जन्म जुह्म पुत्र श्रीमान सुप्रिय सार्थवाह छह्म दया च्वन ।

थ्व सुप्रिय– वीर्य्य पराक्रम, दिव्य सुन्दर रूप स्वयगु अतिनं सकल या प्रीतिह्म योग्यता ज्ञानि गुणिक गुरू भक्ति शिल्प विद्या शास्त्रं पारंगतह्म । बालावस्था निस्यें स्वभाव शुद्धह्म, विचक्षण महासाधु दया दुह्म । व्यापार बणिकया ज्या यानां पर उपकारि जुया च्वंह्म युवावस्था जुस्येंलि थ्वया अबुजु प्रियश्यन महाजन वृद्ध जुया निर्मल गंसी जुल । छन्हु रोगं याना मृत्यु जुइगु अवस्था जुस्येंलि कुलशेश्वर लुमंका स्वर्गवास जुया वन ।

थ्व महाजनया पर्य्याये आपालं गुण बीर्य्य पराक्रम धनि सज्जन महाजन पण्डित गणपि न्हिन्हि छें वया तःतः धंगु ज्याखँ याना आपालं वंजालपि तया प्रतिपाल याना लक्ष्मी बासयाना च्वंगु छें च्वना परोपकारी जुया च्वंह्म प्रियश्यन महाजन कालान्तरे स्वर्गवास जुया वस्येंलि छेंयां व्यवहार यागु भार फुकं काय् सुप्रिय सार्थ यागु कपले लात ।

उगु अवस्थाय् काय्ह्म सिनं विचार यात, आजु अबुजु पिसं धन संपत्ति आपालं सोथना तगु जित दुसानं वंजाल तथा अर्थिगणपि दुःखी दरिद्र पिगु मनोरथ पूर्ण याय्त मगानि । थथ्ये श्री संपत्ति दुसानं न्हापा सुनां सुनां भोगयाना सुख सिया व्यवहार बांलाका वन जुइ व खँ जिनं मस्यु । आःलिपा वपि अर्थिजन पिनि भोगयाय् मदया च्वंगु संपत्ति दुसानं छु प्रयोजन मदु । रत्नाकरस दया च्वंगु संपत्ति खः आतकं सुनानं कया हया दुःखिजन अर्थि पिन्त विया उद्धार यागु जिनं मन्यनानि ।

दारिद्र पिगु दुःख मदय्के या कारणं उगु थासे च्वंगु रत्न कया हया छग मात्र सुपातनं विया अर्थात दान याना उपकार यात धागु खँ आतक जिनं न्यनागु मदुनि ।

अन दया च्वंगु रत्न या खानि अथ्यें तया तल धाःसा छन्हु चिकुलां नदीस च्वंगु लः सुके जुया वंथ्यें व्यर्थं फुना वनेफु । अर्थि पिगु आशा दारिद्र पिगु दुःख छ्याना जक पूर्ण याय् फइ । थ्व तःधंगु संकल्प महायान धर्म बुद्धचर्य्य दान पार मिताया मूलगु लँपु खः । अन सम्पत्तिया खानि दु-- थन अर्थि पिनि तथा दारिद्र पिनि दुःख या व्यथा जुया च्वन । मि फेः तःच्वगु तापं याना लखे च्वंपि न्या व्याँ आदिते वाथा वाथा मिना च्वंगु तुल्य अर्थि पिगु दुःख या व्यथा मदय्का बीगु जिनं उपाय याय् फत धाःसा जि जन्म जुयागु सार जुल । सकल अर्थि पिन्त सुखं पुरे जुइगु रत्न

संपत्ति कमाय् याना हया दान विया उद्धार याय् मफुत धाःसा महाजन पुत्र धाय्का च्वनागु या प्रयोजन छु दु । खँ जक ऊंगथ्यें सेका परयात जक दुःख विया उथ्ये थुथ्ये परदेश छोंया थः छह्म छें च्वना परं कमाय् याना हःगु संपत्तिस सुखभोग याना थः छह्म जक जय जुइका च्वनेगु थ्व अदत्तादाने लागु पाप खः ।

॥ अदत्तादान प्यता प्रकारया दु— छु छु धाःसा ॥

१] मखँक खुया काय्गु २] हेका थके याना काय्गु ३] ख्याना दाया जफतं लाका काय्गु ४] लोभी जुया परया परिश्रम नेगु थुजाथु पाप यात खने मदुगु अदत्ता दान गोप्य हिंसा धका बिद्वान् पिसं धया तगु दु । थुजागु पाप जिनं जन्म जन्मे याये म्वालेमा । तःतः धंगु पर्वते रत्नया खानी यकोद्, बाघ बाग्नि [मिच्याना] छोया च्वनिथ्यें तेज ज्वाला माला उज्वल जुया च्वंगु दु ।

अथ्येया कारणे जिनं यत्न याना वने असंख्य रत्न प्राप्त जुइगु ज्या याये । छें वइपि अर्थिजन पिन्त दारिद्र हानं खु तेतनं ख्वाः खिउके म्वाक ज्या सफल याय् त्यना । खु तेगु भय संकष्ट पुनः अर्थिजनपि ऊसुका तया लिहाँ वनीगु जिनं स्वय् मफु । थुमित थःथःगु मनोरथ पूर्णया थुमिगु दुःख फुका थुमिसं व्यूगु आशोर्वाद त्यना शिरे फया उपकार याना तोत्ये ।

थुलि तार्उति मनं चिन्तना याना वंजालपि मूंका रत्नाकर यना धन आपालं कमाय् याना लिहां वल । बने वास याबले बने चाहुला जुइपि दाखु तेसं खन । उगु बखते थुमित खु तेसं धन हरण याना काय्त न्ह्योने वया छचालं च्वन । धन हरण याइन धका सोका खु तेत मधुर वचनं खेंल्हाना सुप्रिय सार्थजु कमाय् याना हयागु धन सम्पत्ति खु तेत दानया रूपे विया थमं वोना यंकापि वंजाल तेत रक्षा यात ।

छें थ्यंका सकल इष्ट मित्र सःता बने खु तेगु भय मदेका धन दान याना सकलया जीव घाटक जुइ त्यंगु मजुका वयागु खँ कना ऊसुका तया च्वन । थ्व खँ न्यना सकसिनं तवह विया धंन्य छपि महा त्यागी दता करूणायमान महा पुरूष खः धका प्रशंसा याना लिहाँ वन । थ्व सार्थ पुत्रं हानं विचार यात । आः हानं बने माल धका न्हापाथ्यें वंजालपि मुंका मंगल याना वन वहे थासे धन साधन याना लिहाँ वल । थने वास याय् माल भतिचा लिपा न्हापा यापिनं म्येपिनं खु त मुना न्ह्योने वल ।

थुपिं दाखुं तयगु आशय सीका सुप्रियसार्थवाहं बोध जुइक खँ ल्हाना थःगु संपत्ति फुकं दाखुंतय्‌त दान बिया सन्तोष याना थह्रं बोना ह्यःपिं बंजालपिन्त रक्षायाना छ्वें थ्यंकल। थ्वखं इष्टमित्रपिन्त कना ऋसुकातया च्वंबले गुलि सजनपिसं तवह बिया छाल। थुपिं धन्य ख, बंजालपिगु जोव रक्षायाय्‌त थःगु सर्बस्व दान यात थ्व तःधंगु उपकार धर्म खः छपिनि सदानं जय जुइमा।

सुप्रियसार्थपत्तिजुं हानं चिन्तना यात, आः हानं बनेमाल धका न्हापाथें बंजात मुंका मंगलोत्सवयाना बिदेश गमनजुया कमाय्‌याना लिहाँवया बने बास यात। न्हापायापिं जकमखुः मेपिनं दाखुंत मुना वया धन हरण याना काय्‌त थिक जुल। मालिक सुप्रियसार्थवाहजुं नम्ररुपं खँ ल्हाना जिमित छुं याय्‌मते जिमिके दुगु संपत्ति फुकं छिमित बोधया चित्तबुझेयाना दाखुंतय्‌त धनफुकं दान बिया सन्तोषयाना छ्वें थ्यंकवल बंजाल पिंगु जोव रक्षा जुल। थ्वखँनं सकसिनं सीका साहुया छ्वें वया आशीर्वाद बिया धंन्य प्रशंसा यात।

छुं लिपा हानं न्हापाथें बंजालपिं मुंका रत्नाकर ब्यापाद यावंन धन लाभयाना लिहाँवया बहनीजुल बनेसं बासयात। उगु बखतेनं न्हापायापिंनं म्येपिंनं दाखुंतमुनावया कलबल यावल भयं त्राहि जुइका ज्वनावयागु संपत्ति फुकं दाखुंतेत दानया रुपे बिया सकलया जीब रक्षा जुइका छ्वें थ्यंकवल। उगु समयेनं न्हापाथ्यें इष्टमित्रादिपिं वया आशोर्बाद बिया बिचार यात।

मूल

अत्रापि तस्करो यूयं निधनाः स धना किमु।
युस्मभ्यः सप्तधा द्रब्यं सप्तांशं प्रवदौ मुदा।

भाषा

हानं छुं दिन लिपा न्हापा थ्यें बंजा पाशापिं मुंका बिदेशेवना ब्यपादं लाभ याना सकलया खुसिजुइका लिहाँवल अनहे बनेथ्यंबले न्हापायापिं दाखुंत फुक मुनावया घलालं च्वना दुखः बीत तयार यात। उगु बखतेनं सुप्रियसार्थपतिजुं खं न्यंकल। भो दाजु किजापिं जिगु खँ न्य, थ्वनापं थनहेथासे न्हेकजुल। जिमिसं कमाय् याना हयागु छिमित बोधुन तथापि सन्तोष मजूनि।

दारिद्रया स्वभाव खःसा बराबर बिसें लि सन्तुष्ट जुइमागु खः। जिमित छुं यायमते आःनं बियायके धया ज्वनाबयागु धन फुकं दाखुं तयत दान याना छें थ्यंकवल। इष्ट मित्रपिन्तनं सन्तोष याना च्वन। थ्व सुप्रियसार्थपतिजुं छन्हू थथ्ये बिचारयाना धाल। छुं धन्दा कायमते सोकि छिपिसकलें साधुपि खः। गुलि शिल्प विद्या, गुलि बाणिज बृत्ति, गुलि कृषीया ज्या, गुलि पशु पालनया ज्या याना थःथःगु जीव रक्षा व जहान्पि प्रतिपालनं याना च्वन।

हानं मागुजतनयाना कमाय्याये अपशोच यायमते जि प्रतिपालयायगु जिके उत्साह दु। दुःख धयागु अनेक दु थुपि दाखुं तयत दारिद्रया रोगं पीड जुइका नयगु त्वनेगु पुनेगु च्वनेगु या छुं बनोबस्था थिक मजुया फोगुजकमखु म्येपिगुनं गुलिजक धन हरण याय् धुंकल जुइ।

जहान् पि प्रतिपाल याय्त शंकष्ट मजुइकं थथ्ये बनेच्वना दाखुं या बृत्ति (ज्या) कदापि याइमखुः। थुपि गुबलेनं सन्तोष जुइमखु, थुमित थुजागु दाखुं या ज्या याय्म्वाकेत उपाय म्येगु छुं मदु। ज्ञान बुद्धि कना थुपि बोध याय्त फोसंफइमखुः।

मूर्खयात उपदेश बोगु बेश्या मिसायात तिसा-वस बोगु या छुं गुणमदु, फोगुदेशे थुजापि लुच्चा दाखुं मदय्केत जुजुयाके उपाय दु विचार मया। जिनं विचार याय्त्यना केवल ज्याहे याये जित छिमिसं उत्साह ब्युः।

थुलिधया न्हापाथ्यें पाशापि मुंका रत्नाकर ब्यापाद यावन। म्येगु बनेछ्याय् बासं च्वना थथ्ये मतोतया बहनो धन। थुपि दाखुं तजक मखु सकल दारिद्रपि दुःखं पीडित जुया च्वंपि म्येपिनं दः। थुपि सकल यातनं धन बिया उपकार याय्फुसा तस्सकं पुण्य दइगु खः। थुपि दाखुं तय्त न्हेक संम जिनं आपालं धनबिये धुन मेपिकेनं गुलिजक काय्धुंकल जुइ। तथापि थुमिसं खुंज्या यायगु तोत्ये मफुः। परया परिश्रमगु धन हरण याना दुःख बीगु अधम पापया ज्या लिचिलेमफुः यानाहे च्वन।

थ्व देशे धनं पूर्ण यानाबिगुलि जिनं प्रतिज्ञायाना। थ्वदेशे धनं पूर्ण जुइका दाखुं दारिद्रपि मदय्का बीफुसा थन देशे सकलया महा सुखजुइ। थथ्ये चिन्तना याना चान्हे न्ह्यो मवेकुस्ये तापजुइका च्वन। गथ्येजा मतुनाले दुना च्वंह्म किसिथ्यें जुइका कमुका तया च्वन लिपा न्ह्योवल।

मूल

बनदेवी महेशाख्या समा श्वास्यैवमादिशत् ।
मा बिषोद महासत्व सिध्यन्ते प्रणिधि ध्रुवम् । इत्यादि ।

भाषा

उगु समये बने बासयाना च्वंह्म महेशा धयाह्म बनदेबीनं थ्व सुप्रियसार्थपतिजुयात थुगु प्रकारं स्वप्ने धया बिज्यात । हे ज्ञानि भिगु चिन्तना याना च्वंह्म महासत्व परउपकारी सार्थपुत्र छ खः । थ्याय्मते छंगु प्रतिज्ञा अवश्यनं सिद्धजुइ ।

थ्व छं त:धंगु पराक्रम वयनेगु उत्साहयात थ्वहे धारणयाना सागर पुलाहुं । जाम्बु द्विपया त:त:धंगु पर्वत थाय्थासे दु बरवनाम छगु त:धंगु द्वीप खः देश दु । अन श्री महारत्न चिन्तामणि दयाच्वन उगु थासेवना बिचारया महारत्न खनि त्रिरत्न नाम उचारण याना महाबीर्य दुपि बोधिसत्वपिसं ज्या सिद्ध याना काइ ।

अन च्वंगु महारत्न कयाहया जगत् हित जुइगु छंगु प्रतिज्ञा पूर्णया, थुलिधया बनदेबी अन्तरगत जुया वन । न्ह्यालं चाल सार्थबाह दनास्वत बनदेबी मदु । स्वप्ने धागु लुमंका चिन्तनायात, अहो देब गुजागु स्वप्नजुल जित ः बरदद्वीप हुं चिन्तामणि रत्न दु कयाहति लोक रक्षाजुइ धाल न्ह्यालंचाल थ्व धाह्म मदु । बरदद्वीप वनेत गुगुदिशां वनेगु लँ मस्यु: सुयाकेन्यनेगु थ्वखँ पूर्णरुपं छपिसं हानं बिज्याना कना बिज्यासा असलजुइ ।

जि उत्साहयाना वने त्यना थथ्ये धया त्रिरत्न लुमका द्यन न्ह्योवल । हानं बनदेबी वया थथ्ये उपदेश बिया बिज्यात । हे बिर्योत्साह कुलपुत्र छं हानं जित लुमंकल उपदेश न्यूवया एक चितंन्यना लुमंकि ।

थन वरदद्वीप वनेगु खँ कंगु सोके

वरद द्वीप यात्रा गमन याय्गु थथ्ये खः जिनं कने छं लँ लुमंकि गथ्ये धा:सा थुगु थासं पश्चिम दिशा सोया वनेगु क्रमशः अन वरदद्वीप थ्यनीवले महारत्न आपालं दु । अन थासे थ्यंकेगु लँ थुगु प्रकारं ख जिनं कने लोमंके मते ।

पश्चिम दिशा स्वया ववं तापाक वनेधुनेव न्यासगु (५००) द्वीप दु ।।१।।
थ्व पुलेवं न्हेगु (७) त:त: धंगु पर्वत दुगु थासे थ्यनि थुगु थासं पुला वनेगु ।।२।।

अनंलि अनुलोम प्रतिलोम धंगु फे: वइ उगु थासे तिमिर नाम महापुरूष छह्म दु वं वास बी उगु वास या नाम महौषधि धाइ । अनुलोम प्रतिलोम फसं कया मिखा कने मजिया छुं खनी मखु: उगु महौषधी वासलं मिखास अजलं उलावीगु मिखां खनि ॥३॥

हानं उगु थासं वनेगु महाप्रति लोम फे: वइ मिखां खनी मखु: अन अमोधनाम महापुरूष छह्म दु: वं अमोध नाम वास बी, उगु वासल अज उला बीगु मिखां खनि ॥४॥

अनंलि आवर्त नाम समुन्द्रे थ्यनि अन द्वंगा दु: थहे माफि स्वरूप जुया द्वंगास च्वना वनेगु द्वंगा क्वसिया वनि हानं च्वे थाहां वइ वैरंम्या धंगु वायु: वहन जुया च्वनीगु लि अथे जुइगु । महौषधी अमोघ नाम वास मिखास उलागुंलि न्हेगु ल:या भ्रमरे लासानं त्रिरत्न नाम कयागु प्रभावं द्वंगा च्वे थाहां वया पार तरे याना बिइ ॥५॥

अनं प्यक्वे तक या लें थथ्वे जुइगु दु अनंलि ववं हानं आवर्त नाम पर्वते थ्यनि व थासे शखनाम भयंकर राक्षस छह्म वासयाना च्वनि । देवता पिन्त समेतं त्राश बीफुह्म ख: हानं मिखास अजउलागु प्रभावं उह्म राक्षसं खनि मखु ॥६॥

हानं उगु थासं ववं शंखनाभि विष दुगु प्यक्वे तकया लें दया च्वनि वासया प्रभावं विषं दाहा यायफइ मखु: । उगु थासेनं छगु पर्वतं थाहां वनेगु अन थासे काल सर्प छह्मसें सिमास हिना च्वनि ववहाँ वया न्या वइगु । अनसं विष मखुगु उपकारि शंखनाभि वास बुया च्वनिगु दु । उगु वास कया नेगु वासया ति मिखास अजलं उलेगु वहे वास सर्पया ह्मे तया वोगु उह्म सर्प खनि मखु न्ह्योवेका च्वनि न्ह्यलंवाइ मखु: ॥७॥

उगु थासं वनेगु नीलोद नाम समुद्र थ्यनि मकर धापि जन्तु च्वना च्वनि अन हे राक्षस छह्म नं दु च्वना च्वनि वास अजया प्रभावं थुमिसं न खनीमखु: । छुं जुया न्ह्यलंचासा नं बौद्ध बिद्वांन् उपकारिह्म यात छुं याइ मखु: भिगु उपदेश छगु बामा लें क्यनाबिइ छुं याइमखु: ॥८॥

अनं वनेगु छथाय् नीलोद नाम पर्वत छगु थ्यनि उगु थासे तंमभोंह्म वचुह्म भयंकर रुप नीलग्रोव नाम राक्षस नाय छह्म दु । च्वया न्यास ५०० ह्म पासापिं दया च्वन ।

अनहे दिव्य अमृतरस अमोघ नाम वास सिमा यको दु । व वास कया तयगु, शरिरे धारण यायगु । आशी बिष, दृष्टि विष, श्वास विष, स्पर्श विष, धयागु विषया प्रभाव कुदृष्टि स्वंगु विष, वां न्याना लुसि के: पुया बीगु विष, श्वास यागु विष, शत्रु भय, मिया भय, वायु भय इत्यादि विष भयं थीफंमखुगु । कल्याण जुया सवानं रक्षा जुइगु हानं नयपित्याइनं मखुगु त्यानुइ मखुगु शरीर पुष्ट जुइगु न्ह्यो वइनंमखु सुन्दर रूप जुया च्वनी । अन वासदाय् मज्यु अनसं काल् सर्प दुगु थासे थ्यनि त्रिरत्न सेवा महायान उपोषध व्रत याना च्वंम्ह षडक्षरि मंत्र दुम्ह करुणा दुम्हस्यें व काल् सर्पयात लि चीका उगु थासेनं महा अमोघ नाम वास दु उगु वासखंका कायफइ । उगुवास कया नेगु शरीरे धारण यायगु मिखास अंजन यायगु न्हेपनेंनं तयगु, बिषया भयदक्व मदया वनि ॥९॥

उगु थासं वना कंयागु ख्याल चुलुस्ये च्वंगु पर्वत त्वाथ लं खने मदुगु दक्व भय शंकष्टगु छुं मदया वुलुहुं त्वाथनं खनेदया वइ । अनं वनेगु थुजाम्ह धार्मिक महापुरुषं लंघनायाना वने फइ निर्भय याना वनेगु ॥१०॥

उगु थासं लें वनेबले पुखु नदी खनि तीर्थ भापा याना अन स्नान याना आदिबुद्ध स्वयंभू त्रिरत्न स्मरण एवं महौषधी (वास) सेवन यानागु प्रभाव अनेक पर्बत लंघना यायत भय दइमखु: । वनं छ्थाय् थ्यनि तुयूम्ह नागराज च्वना च्वनि छुं याइमखु: वइत प्रणाम याना वनेगु ॥११॥

हानं अनं थवं वंरंस्ना थेंगु यको बास दुगु पर्वते थ्यनि उगु वास कया मिखास उला बीगु । वंरंभा नाम तच्वतं गो:फय् वइ छ्थाय् कोछुना सूंक च्वनेगु छुं जुइमखु । गो:फय् दितकि वनेगु चिकिधंगु छगु नदी थ्यनि सिखा पिया तरेयाना वनेगु छ्थाय भूत प्रेत पिशाच कुंभाण्ड पूटन कत पूटन धापि छगु पुच दु थुमिस खनीमखु: धर्मजक खनि ॥१२॥

अनं वना छुं भतीचा थ्यनीबले वंरंभा पर्बतं उत्तर पाहयें वनेगु मेथाय् लें मह् सिथेलाक भयानकह्म अजिगर छह्म दु । थ्वयागु श्वासया विषं थियेवं मृत्यू जुइगु ।

थ्व सर्प खुलातक ध्यनाच्वनि लाः सोसो वया च्वनीगु दुः उकीं याना कीटाणुंपि आपालं सिना वनिगु। न्ह्यलं चाइबले नयगु पित्याना वांखाया श्वास दुकाइ वयागु ह्य्‌तुस फसं द्हां वीनगु फुकं वया आहार धका सोकेगु। थुगु बखत सीकेत अजींगर ध्यना च्वनीगु सोकेगु ॥१३॥

हानं उगु थास वने बले मेगु पर्वत थ्यनि अन पं यागु फ्वार लहरा दु लोहँनं तो पुया च्वंगु गुफा छगु दु अन दुने सदानं मतथ्यें उज्वल जुइक च्याना च्वनिगु मोह्निनो नाम वास दइ उगु थासे वना उगु वास कया मिखास अजलं उलेगु छं भतिचा स्वयंभू श्रीरत्न स्मरण याना जप याय्‌गु लिपा बिस्तारं वनेगु थुगु प्रभावं दक्व भय मदया वनि ॥१४॥

उगु थासं वनेबले कंयागु पर्वत आपालं दुसान सिथं सिथं वनेगु तुतिस छुं जुइमखुः थ्व पुलेवं शालमली धंगु सिबोसि मां या बन थ्यनि थुगुबन पुलेवं हेगु (७) क्षार (चियागु) समुद्र थ्यनि सिथे लं खनि उगु थासं वनेगु थ्वनं पार याय्‌फइ ॥१५॥

अनं वना हानं त्रिशंकु धंगु पर्वत थ्यनि थ्व पुलेवं हानं त्रिशंकु नाम नदी थ्यनि थ्वनं पुला वने फइ। हानं अनं वना उपस्कोल नाम नदी निगु प्रकारया दु। थ्वनं पुलावनेगु समर्थ वासया प्रभावं खः ॥१६॥

अनं वना अष्टादश चक्र धंगु पर्वत थ्यनि गनं बः काय्‌गु मदुगु जुसानं थाहां वने फइ थ्व पुला लि हानं म्येगु अष्टादश चक्र नदी थ्यनि सिथे लं खनी अनं वनेगु, पुलावना लक्ष्मणा धयागु पर्वत थ्यनी थ्वनं लंघना याना वनेगु अनंलि धूम्रपुत्र धंगु पर्वत थ्यनि अन कुं जक वया च्वनोगुलि पालुया मिखाकने जीमखु सकभनं खिउंस्ये च्वना च्वनिगु। थाय्‌ थासे आशी बिष वुंपि सर्प बास याना च्वनी। थःके च्वंगु वासया प्रभावं सर्प चिला वनि। छथाय्‌ लोहंफाः खनि थ्व पोलास्वय्‌वं संजवनि धंगु वास मतथ्यें च्याना च्वंगु कया शरीरे धारण याय्‌गु शरीरे छुं जुइगु मखुः। स्वंगुनं भय त्रास मदया थुगु थासंनं पुला वने फइ ॥१७॥

अनं वनेबले बिषया पर्वत न्हेगु (७) दु थुगु बिषया प्रभावं थीमफुगु शरीरे च्वंगु

ज्योति रस संजीवनी वासया गुण खः। अनं पुला वनेगु न्हेगु (७) उत्तर मुख नाम नदी थ्यनि थासे थासे सर्प दुसानं चिलाविनि ।।१८।।

अनं पुलावना हानं अनेक भयदुगु पर्वत नदी दइ मखुत धका चिन्तना यायेगु ।

परप्राणि पिन्त हित सुख याय्गुलि उद्योग दुम्ह पुण्यवान् बोधिसत्वं उजागु पर्वत नदी बिष राक्षस भूत प्रेत पिशाच अजींगर आदि गुफा लँधना याना वनेत थाकुइ मखुः ।

थुजागु पुला वने धुस्येंलि आपालं उच्चा जुया च्वंगु सुधा नाम पर्वत थ्यनि थ्व सोया वनेगु लिउने छगु थासे कल्पवृक्ष (पारिजात पाल्यास्वां) सिमा मनं तुनागु दया वइगु चिःतामणि सिमा यात धाइ । हानं देवतरु देव वृक्षनं धया तल थुजागु सिमादया च्वंगु स्वर्ग समान सुन्दरगु रोहित कण्ठ नाम नगर (देश) छगु खने दया वइ ।

थुगु नगर १२ योजन हाक न्हेगु (७) योजन ब्याः न्हेव पखालं चाहुला च्वंगु ६२ द्वार (लुखा) दया च्वंगु अनेक फल स्वांनं संयुक्तगु सुबर्न रत्नं जागु अति शोभायमानगु थ्व देशे रोहित नाम राजां बास याना च्वनि ।

थ्व देशे सकल प्राणिपिन्त हित सुख याय्गुलि अतिनं रसदुम्ह मघ धैम्ह सार्थवाह (महाजन) इन्द्र तुल्यम्ह छम्ह दु । थ्व महाजनं सकल देश स्थान स्यूम्ह खः । थ्व महाजनं बरद द्वीप यात्रा वनेगुलि उद्योग याना वंम्ह यात मागुतक लँ यागु उपदेश बिया साहिता बिया खँ ल्हाइ ।

थ्वयागु खँ न्यना वनेगु मनोरथ पूर्ण जुइ थुलि लँ वनेगु (लँ यागु) खँ सुप्रियसार्थवाह यात स्वप्ने धया महेशा बनदेबो अन्तर ध्यान जुयावन ।

थुगु बखतस सुप्रियसार्थं न्ह्यलंचाल फेःतुना मती चिन्तना यात अहो गुजोगु स्वप्न जुल धंन्य खः थ्व मभिगु मखुः भिगु स्वप्न ख । स्वप्नस निक संम बनदेवीं कृपातया उपदेश बिया लँ यागु परिचय कना बिज्यात छपिन्त प्रणाम दु ।

स्वप्नानुसारं जिनं ज्या सिद्धयाय् धया अतिनं उत्साह जुइका थःगु पराक्रमनं

थयना परया दारिद्र रोगं शंकष्टगु शमन यायगु भिगु चिन्तनायाना बोना यंकापि बेंजा पाशा सकलें छें लिछोया थः याकचा धैर्ययाना ववं स्वप्नास बनदेबीनं गथ्ये धागु खः अथ्येहे ले जुया च्वंगु सीका क्रमरुपं मग्यास्ये गमन यानावन। बीर्योत्साह जुइका थाय् थासे फलाहार याना थःगु पुण्यया प्रभावं शरीर यात छुं हे मजुइक झिनिदं (१२) दस्येंलि रोहित धैगु देसे थ्यन ।

उगु समये वदेशे च्वंह्म मघसार्थवाह यात कर्मभोगं वासलं मथिया च्वंगु रोगं शरीर यात थिकं मजुया दुःख जुइका च्वन । थ्व मघसार्थवाहया राजगृह थ्यें जायु छें खन अन थ्यंका द्रह्मं वनेत सोबले मघसार्थवाह रोगी जूगुलिं लुखास खापा मचा छेंस्वे लुखाया पिने च्वना थःगु ज्या सिद्ध यायगु निमित्त दना च्वन ।अन पाः च्वह्मसिन छसुः धास्येंलि सुप्रियसार्थं जि बैद्यराज खः धाल । बिज्याहुं धका उगु लुखां दुतयंकल ।

रोगीयाछें बैद्यराज द्रहां वइबले द्यः द्रहां वइगु तुल्य जुइ । थःत उपकार याइह्म वलधाःसा आदर सुनाजक मयाइ । आदर तया रोगीया थासे यंकल । मघ सार्थवाह यागु रोगया लक्षण बिचार याना सोबले अरिष्ट लक्षण (तच्चोगु बेदना) खना खुला जक आयुः दनि धैगु सीका तस्सकं घन्दा काल ।

तथापि उजागु इलेबैद्य जुया व रोग शमन जुइगु वासनका सेबा यायां याकनं रोग शमन जुइका बिल । मघसार्थवाह खुसिजुया थ्व सुप्रियसार्थपति यात आपालं प्रेम जुल । उगु समये छन्हु छपिं गनं छाय् थनथ्यंक परिश्रम याना याकचा बिज्यानागु छपिगु नाम छुः छपिं महापुरुष खः धका जिनं सिलः गन बिज्याय् धका जुइगु उपदेशं थनथ्यंक बिज्यानागु छगु कारण अवश्यनं दइ धैबिज्याहुं धका खँ न्यन ।

थ्व सुप्रियसार्थवाहजुं कोमल वचन याना बाराणसी देशे च्वंह्म श्रेष्ठ जाती प्रियश्रेन महाजनया पुत्र सुप्रियसार्थवाद धैह्म जिखः । थः बरद द्वीप वनेगु इत्यादि श्री मती सशी देबी या गर्भं जन्म जुम्ह, खँ फुकं कना बिन्ति यात ।

थ्व खँ न्यना मघसार्थवाहं सीकल, धंन्य प्रशंसनीय महाकारुणीक परोपकारि

सुप्रिय सार्थवाह वयदबी पथ्यं कवनाथ्यूनन्वंगु चिन्तामणि रत्न कयाहया थगु
छेँ कसि ध्वजा याचंगया पूजा याना आपालं रत्न वर्षि जुरुकाव थःगु दथे
संलख्वाद विद्व पिं मदका सकल धनियानाछ्वान याग्गु चित्र।।

बोधिसत्व छपि ख: । परार्थे कष्ट मचास्ये दु:ख सिया १२ बर्ष तक ले भ्रमण याना थन रोगीह्म जिगु थासे थ्यंक बिज्यात । तर जिगु नं अहोभाग्य ख: मृत्यु जुईगु समये भैषज्यराज समानह्म वैद्यजु प्राप्त जुया अरिष्टगु रोगं जि मुक्त जुल । जिगु शरीर न्हापाथ्यें स्वस्थ जुल छपिगु कृपां जि निरोगी जुया म्वायदत थुकीयागु गुण जिनं गुवलें लोमनीमखु: जि आपालं खुसिजुल ।

जि याय् फुगु जिके दुगु जि वीफुगु बिया धागु तक ज्यायाय् त्यना धं बिज्याहुँ । परार्थे थमं थथ्ये दु:ख सिया जुइपिं माला सोसा वैदुर्य मणि लुइकेत थाकुथ्यें दुर्लभ जुई ।

हे साधु ! थुलिमछि शंकष्टया भूमी लंघनायाना थन थ्यंकवल जिगु शरीर सिनावने मासानं मागुतक साहिता बिया छपिगु ज्या पूर्णयाय् जि छ्याय् माल धया बिज्याहुं ।

हे महामित्र ! छपि परहितार्थे थ:गु शरीरया माया मकास्ये अनित्यगु थ्व संसारे मनुष्य जुया जन्म कयागु सफल याना सारगु मूल धर्म म्हसीका बिज्याम्ह । परोपकारार्थे सिमास फल स्वां होया सयाच्वन । परोपकारार्थे चन्द्र सूर्य भ्रमण जुयाच्वन । परोपकारार्थे नदी न्ह्यानाच्वन । थथ्यें छपि नं परोपकारार्थे थन थ्यंक दु:ख कष्ट मचास्ये भ्रमणयाना बिज्याम्ह सहश्र वार जिनं छपिन्त प्रणाम दु ।

छपि वरद द्वीप वनेगु इच्छा ख जि माफि रुपं पाशा जुया बोनायंके । जि न्हापा वरद द्वीप वनावय् धुन जिनं उगु द्वीप वनेगु लं दिशा म्हस्यु: । महासागरे अनेक ल:या वर्ण गुजागु खनीगु ख: उजागु चिह्न स्वभाव दक्व जिके विचार दु । गुवले वनेगु ख: जि तयारि जु: फोंपि निम्ह थुगु सम्बर मंगल द्वगास च्वना वनेगु धया द्वगाहया च्वन । परकल्याण यात्रा सफल जुइगु ख: याकनं वनेनु: थुगु प्रकारं मघसार्थवाहं धागु खँ न्यना सुप्रियसार्थवाह अति खुसि जुया च्वन ।

उगु वखतस अनया राजा इष्टमित्र पिन्त आदर तया सूचना बिया विदाकया मघसार्थवाह सुप्रियसार्थवाह निम्ह नापं मंगल स्वस्ति याना सम्बर मंगल द्वंगास

च्वना वनेगुलि निश्चय यात ।

मूल

तत्पश्य न्समुपानीय धृत्वा स्वस्त्ययनं मुदा ।
सज्जीकृत्य समुत्साही मघस्य समुपाचरत् । इत्यादि ।

भाषा

न्ह्योने च्वंगु सम्बर मंगल द्वंगो खना खुसि जुइका स्वया च्वन । मन हर्ष व आनन्द जुइका स्वस्ति मंगल धारण याना मामागु ज्वलं थिक याना बन्द द्वोप यात्रास वनेगु उत्साह जुइका वम्ह सुप्रियसार्थवाह मघसार्थवाहयागु साहिताकया निम्ह नापं द्वंगास च्वना त्रिरत्न नाम कया मघसार्थ माफि जुया महासमुद्रस द्वंगा न्ह्याका वन ।

क्रमशः ववं समुद्रे छुं उख्ये थ्यंवले अनुलोम फयागु फसं कयका क्रोश एवं योजन भ्रमण याना वन । थाय् थासे अनेक वर्णयागु लः न्ह्याना वगु खना आश्चर्य जुया सुप्रियसार्थं मघसार्थ याके न्यन, समुद्रे नाना प्रकारया वर्णगु लः खने दया वगु छुः कारणे । मघसार्थं कन, थ्व महासमुद्रे लखे दुना च्वंगु न्यागु पर्वत दु धाल । नः यागु, सिज यागु, वह यागु, लुं यागु, रत्न यागु, थुजागु पर्वतया प्रभावं हानं मत च्याइगु थ्यें अनेक धातु रत्न प्रकाश मान जुया च्वंगुया प्रभावं नाना वर्णया लः न्ह्याना वइगु खः ।

थथ्ये घया ववं छुं दिन लिपा मिगु यशकीर्ति दया च्वंम्ह वीरपुरुष मघसार्थवाह यात हानं रोग लिथुया कालया वखत थ्यंक वगुलि द्वंगास मृत्यु जुया स्वर्गवास जुल । थुगु समये आपालं वीर्य दुम्ह स्नेह मित्र मघसार्थया उपरे करुणातया च्वंम्ह सुप्रियसार्थ अधैर्य मजूस्ये गम्भीर स्वभावं धैर्य याना द्वंगा समुद्रया तीरे हया शुद्धगु थासे मृतक शरीर तया वनयागु मिगु सिं हया थमं अग्नि संस्कार याना मघसार्थवाह (पासा) यागु भस्म नदीस प्रवाह यात ।

बोधिसत्व घयापिसं ज्ञान यागु बल वीर्य चैतन्य वांलाकि, उगु इले सुप्रियसार्थं तच्चोगु उत्साह उत्पन्न याना द्वंगास च्वना थःहे माझि जुया याकःचा वना उगु समुद्रं पार जुयालि रत्न पर्वतस थ्यंका भयानकगु बने प्रबेश जुल । स्नेह प्रीतिपिं इष्ट मित्र त्वाथ् पाशा इत्यादि नाप बाया च्वनेगु अनेक भय त्राश शत्रुपिगु मार कर्म भूतप्रेत पिगु दोषं रोग जुसानं बोधिसत्व पिंगु मन यात सुनानं स्यंके फइ मखु: नाना प्रकारया विड दु:ख जूसानं किंचित प्रमाण याना फसं धू: पुइकि थ्यें मनयात स्थोर जुइका थःगु कार्य सिद्ध याइ । स्नेह प्रीतिह्म पाशा मघसार्थ मृत्यु जुयावन म्येपिं पाशा सुं मदु थःहे याकचा समुद्र पार याना घोर जंगले लासानं मग्यास्ये थ:गु ज्या सफल याय्‌त सुप्रियसार्थं उत्साह याना हे च्वन ।

अन आकाश सकभनं दिशा व्याप्त जुया च्वंगु तः जागु गयावनेत थाकुगु पर्वत न्ह्योनेसं खन । थुगुथासे सिमाहः लासायाना च्वना क्षण मात्रं थथ्ये चिन्तना यात । अहो थ्व छु दु:ख थन जि वयागु गुलि काल वनेधुंकल आ:तकं बरद द्वीप धंगुया नाम जंकहे न्यने मदुनि ।

जिगु भाग्य ख: पुण्यया फलं मावब भरोसा विया नापं द्वंगास च्वना लँ क्यना हह्म पासानं द्वंगास मृत्यु जुया वन न काल न अकाल कर्मरुपि ल:या भ्रमरे लाना द्वंगा लखे दुना वनोथ्यें पासा मन्त । थन सुं साहिता बीपिं जित मदुसानं जिनं थ्व ज्या तोत्येमखु: उद्योग हे याये थ्व ज्या सिद्ध यानां तोत्ये सिना हे थहुं जिगु उपरे मखु परार्थे ख: ।

मनुष्य जन्म उपकार या ज्याख: शरीर त्यागयाय् मासानं बरद द्वीप यात्रा सफल याना स्वर्ग मर्त्य पाताल वासि पिसं मान्यता बी योग्यगु ज्या याये । थथ्ये चिन्तना याना च्वंह्म वीर पुरुष सुप्रियसार्थ बोधिसत्व ह्मसोका महृत वीगु निमित्त थुगु पर्वते वास याना च्वंह्म नीलाद नाम यक्ष छह्मस्यें न्ह्योने वया थथ्ये धाल हे उत्साहक सुप्रियसार्थ ! छ ग्यायमते थनं पूर्व दीशा स्वया हुं छगु योजन (प्यकोे) या प्रमानं विस्तारगु च्वका लुया च्वंगु उच्च पर्वत दु अन स्यनीमखुगु पौयागु स्वाहाने दया थाहां वनेगु याकनं हुं । थुलि

यक्षं धागु खं न्यना वंस्येंलि उगु पर्वत पुले मात्रं हानं अथ्येहे ता जागु स्फटिक यागु पर्व। खन ।

उगु पर्वत चुलुगुलि पंछिपिनं वनेमफया च्वंगु खना मतीचा क्रुने जुया च्वन, अतिनं ताजा गनं बःकायगुनं मदुलि विचार याना च्वन । थुगु इले अन गुफाय् वास याना च्वंह्म चन्द्रप्रभ धयाह्म यक्ष छह्म वया वलवोर्यता सुप्रियसार्थ यात थथ्ये उपदेश बिल ।

हे पर हितकारि ! ग्याय्म्वाः थनं पूर्व स्वयाहु छुं भतिचा मात्र वनेवं आपालं सुन्दरगु शीतल सुगन्ध वासना वगु तःमागु कचा आपागु सदानं फिरि फिरि संगु श्रीखण्ड सिमा दुगु वन दु । उगु वने प्रभास्वरा नाम वास दु तःगोगु लोहत किना च्वनि तिजक वना काहु शरीर रक्षा जुइ थुगु वासया प्रभावं स्वहाने खनेदइ गयाहुं ।

थ्व पर्वत पुलेधुनेवं छंगु ज्या याकनं सिद्ध जुइ हताय् चाये मते । थ्व उपदेश न्यना धंन्य साधु धया वन, थ्व स्फटिक पर्वत तथा श्रीखण्ड सिमा पुला वनेवं सुवर्णया छें दया च्वंगु नगर (देश) खन । उगु नगर गथ्ये च्वं धाःसा सुमेरु पर्वतया चोका यागु तेजं खया च्वोंगुलि उज्वल प्रकाशमान् लुं यागुछें या तेजं सकभनं खया अति सुन्दरमय जुया च्वंगु खना थ्व सुप्रियसार्थ आश्चर्य जुया ताउंति स्वया च्वन ।

हानं उगु थासे लुखाय् लुंया तपागु खापा निपां तिना तगु अन संखने मदया सुप्रियसार्थ पिने अनसं फेतुना च्वन । छुं भतिचा लिपा थ्व सुप्रिय न्ह्यो वल । उगु इले अन च्वंह्म महेशा नाम बनदेबी वया स्वप्ने थथ्ये धाल । हे सार्थपति ! थ्व सुवर्ण या नगर छें खः थनं उथ्ये चित्र विचित्रगु रत्न यागु छें (नगर) स्वंगु दनि । उगु थासे लुखास च्वना तिनातगु खापाय् ह्लाति धिना शब्ददयुः खापा चाय्का सो वइपि दु । अनं निस्यें क्रमथ्यें ह्लापां प्यह्म च्याह्म झिखुह्म स्वीनिह्म सुन्दरीपिं किन्नरी कन्या पिहां वइ । इमिसं धाइगु खं न्यना इमिगु कामया मत्ता सीका छं इन्द्रिय जिते याना चित्त चीगु सो । थुमित धर्मया खं न्यंका चित्त बुझे याय् वले छंगु इच्छा पूर्ण जुइ ।

थुलि खं न्यंका बनदेबी अन्तरगत जुल, अनंलि शीतलसुये थ्यें ई जुल सार्थबाह न्ह्यलंचाल । अहो धन्य गुजागु स्वप्न जुल धका खुसि जुया अन दया च्वंगु पुखुलि

स्नान याना लि सुवर्ण या छेंवे चवना लुखाया खापास स्वक घि घि याना शब्द बिल ।

थन सु बल थ्यें धका पुरुषया रस रुचि फसं आकुल जुया च्वंपि फसं कगु सिमाया हः सनिथ्यें चचल चित्तया ह्म छ्यं संका मिखा वयलें च्वक कना तारूणीया तरंगे लापि दिव्य सुन्दरी प्यह्म किन्नरी कंन्यापि खापा चायका लुखां पिहां वया सोवल ।

हानं थुपि गुजापि धाःसा मनयात अनेक तालं उत्सव याके फुपि मिखाया मोहनीया अमृत दुपि ख्वाः सदानं चन्द्रमाया रश्मि समान शीतलगु स्वभावपि । सोसोकि बां लाना च्वंपि, सोसोकि स्वय् मगागु रूपपि, प्रेम जुइगुया वास थ्यें सुन्दरी अवस्था काम रस वोगुलि दातापि । थुजापि किन्नरी गण प्यह्मस्यें थ्व सुप्रियसार्थ खनेवं कस्ति फेकेथ्यें चाकुगु खँ ह्लाना वयाय् थ्वयाय् मदया म्हुति म्हुति भात यात प्रेम याथ्यें याना ह्लाः ज्वना बिज्याहुं हे महापुरुष ! थन जिथाय् बिज्याहुं जि ततासह थकालि खः जिगु थासे ह्लापालाक बिज्यायमा नु बिज्याहुं धया सालिगु, काम अभिलाषा याना माने यात ।

उगु समये थुपिं मिसात थःथःगु थासे च्वना काम देवताया काय् नाप च्वनेथ्यें लेःताया शरीर यात आनन्दं रस वोगु वास चूलाथ्यें खुसि जुया च्वन ।

थ्व सुप्रिय पुरुष यात थःपि च्वनेगु थासे वोनायंका चन्द्रकान्तामणि आश्रमे फेः तुका कामविलासं जागु मिखां स्वया मुसुहुंह्लिला नकतिनि लिकयागु कपु चढे याय् थ्यें प्रेमया सौगात चढे याना थुगु तालं बिन्तियात । अहो धंन्य धंन्य जिमिगु भाग्य तथा छपिंगुनं भाग्य खः । सद्‌गुणया तिसासमान जिपि छपिन्त योग्य जुः । छपिनं जिमित अति योग्य जुः ।

जिमिगु छें छपिं स्वयं बिज्यात थ्व तःधंगु भाग्य खः । अमृत यात सुनां जक प्रेम मयाइ । श्रीखण्ड यात सुनाजक रुचि मयाइ । चन्द्रमा खना आनन्द शीतल जुल धया मधाइपि सुजक दइ । साधु यात सुनाजक आदर मयाइ । महापुरुष यात अप्सरा

किन्नरी कंन्या पिसं पुरुष अवश्यनं याइ । महापुरुषं अप्सरा किन्नरी कंन्यापिं जिमित थःहे स्त्री धका प्रेम छाय् मयाइ ।

थ्व जिमिगु सुवर्ण नगरया छें संपत्तिदक्व जिमिगु शरीर समेतं छपिन्त दोहलपा (चढे) याय् धुन छपिनि इच्छा थ्यें जिपिं च्वनेगु जुल । छपिंगु शरीर यात जिमिसं तोत्ये- फइमखु थन यथ्ये छपिं वासयाना सदानं महा सुखं च्वना बिज्याहुँ । जिमिगु आशा सितिमवंक रस रंग क्रीडा जिपिं नापं ह्लिता बिज्याहुँ । छपिन्त जिमिगु शरीर अर्पण याय् धुन ग्रहण याना बिज्यासा छुंलिपा स्वर्गभुवने वासयाना ऐश्वर्य भोगयाये दइ अवश्य। थुगु तालं विन्तियाना कोथापत्ति बोनायंका अनेक रत्न सुवर्ण वस्त्र तिसा धन नेगु त्वनेगु बस्तु वयना शुद्धगु सुन्दर सिंहासने तया दिव्य भोजन ह्या सन्मान तच्चतं यात ।

मूल

एवं ताभिः समाख्यातं श्रुत्वा सः सुप्रियः सुधीः ।
जननी इव ताः सर्वाः संपश्य न्नेवमब्रवीत् । इत्यादि ।

भाषा

थुजागु प्रकारं थुपिं किन्नरी कंन्यापिसं प्रेमरुपं माने याना बिन्ति यागु न्यना आपालं सन्तोष जुया च्वंह्म थ्व सुप्रियसार्थवाह महा ज्ञानिनं थुमित सोया मां तता थ्यहें तुल्य याना थुगु प्रकारं बांलागु खं न्यंका बोधयात । हे किन्नरी गणपिं ! जिगुनं बिन्ति न्य जित मान्यता यागु खना आपालं जि खुसि जुया च्वना, थन जि वयागु कारण बरद द्वीप यात्रा खः । परायें दया जिगु भाग्यं थन थ्यन जि यकालिपिं फुकं थन च्वंपि किन्नरी गणपि मां तता समान खः जि ववकालिपि थन च्वंपि किन्नरी गणपि सकलें थ्यहें तुल्य याना । कामराग जित इच्छा मदु जित दाजु किजा अथवा काय् समान याना आदर तया माने यात धाःसा अपालं प्रशंसा दु । जि लिस्ये रस रंग क्रीडा सुख भोग यात धाःसा सर्प नापं च्वनेगु समान जुइ । बिष नयगु थ्यें महा दुःख भोग याय् मालि ।

जिनं सद्धर्म ज्ञान छुं सीका तयागु दु, कने एक चित्तं न्य । दश अकुशल (ह्मिता) खरापगु पाप दु : (३) ठीगु शरीरं स्वता (३) वाक म्हुतुं याइगु प्यता (४) मनं याइगु स्वता

(३) समेत झिगु प्रकारया अकुशल पाप कर्म खः । थ्व पाप मयात धाःसा झिता (१०) सुकुशले लाइ अन्त्ये सुखावति बुद्ध भुवने वास मिले जुया परम सुख प्राप्त जुइ ।

थुजागु ज्ञान ह्मस्यूह्म बोधिसत्व जुया बुद्ध पद लाभ जुइ । थ्व ज्ञान स्त्री पिसनं धारण याय्मा । थथ्ये धया दशा कुशल या खँ बांलाक कन । थुजागु ज्ञान ह्ममसिका को, गृद्ध, इमा, कुपंछि समानं दुर्गन्ध बस्तु लाको नया तोना हाला सना जुइगु झीपि दैत्य राक्षस तुल्य मखुः । सत्य असत्य छुं बिचार मयास्ये प्राणि हिंसा याना मांसाहार मदिरा हार कामि जुया अयोग्य तालं जुइगु झीपि पशु पंछी मखुः । हानं दैत्य दैत्यनी राक्षस राक्षसनी नं झीपि मखु ।

हान धाय्, मिसा जाती छह्म पुरूषया भरोसा अवश्यनं मागु खः । तथापि छलपोलपि ब्रह्मचारी कन्याया भावयाके पुलावने धुंकूपि अवश्यनं खः । केवल जित हानं बिश्वास यागुलि छपिं सकलें तता क्यहें समान जुल । हानं जित स्नेह माया तच्वतं यागुलि जि छपिं सकलें मां तुल्य जुल । जिलिस्ये काम भोगया इच्छा याय्गु बेलकुल ब्यर्थ खः । बिषयात अमृत भाषा याना नय्थ्यें जुइ अनये नरक भोग कुपशु कुपंछि जुया जन्म कया संसारे दुःख भोग आपालं याय् मालि ।

हानं धाय् दश अकुशल पाप कने न्यना बिज्याहुँ । परया धन विष समान भापा मयास्ये अदत्ता दान ह्ममसोका मबीकं अथवा मखंक खुया काय्गु (१) परया स्त्री तता क्यहें तुल्य परपुरूष दाजु किजा तुल्य भापा मयास्ये कामभोग याय्गु (२) परप्राणी स्याय्गु हिंसा कर्म याय्गु (३) थ्व सोता शरीरं याइगु पाप खः ।।०।।

फुठा खँ ल्हाय्गु मिथ्यावाद (१) चुकरि याय्गु पिशुन धाइ पैशुन्य पाप (२) परया नुगले स्याक्क छाक खँ ल्हाय्गु कटु भाषण (३) मिलेजुपिं फाय्गु संभिन्न पाप (४) थ्व प्यता म्हुतुं याइगु पाप खः ।०।

अबिद्या धंगु अहंकार ममता स्येखि घमण्डी अभिमान क्रोध याय्गु (१) ब्यापाव धंगु परया मभि खना हर्ष जुइगु (२) परया भिंगु खना नुगमछिनीगु मिथ्या दृष्टि

(नास्तिक) धाइ थ्व स्वता (३) मनं याइगु पाप समेत झिता (१०) दश अकुशल पाप धका सिका मयायगु । थुजागु पापं लिपा नरके भोग याना हानं संसारे मनुष्य जन्म जूवइबले दरिद्र लाता लातो (पाक स्वांथ) का खू धुांस असिद्धि ह्म जूवान । अनं लिपा पशु पंछी कीटाणु जुया हान बेश्या बृत्ति मिसा दत्य दंप्यनी राक्षस राक्षसनो जुया दुःख भोग याय् मालि ।

थुजागु सिका झिता पापं अलग च्वनिह्म धार्मिक स्त्री वा पुरूषपिं स्वर्ग वनेत स्वाहाने तापामजु स्वर्ग भुवनं च्वे सुखावति भुवने थ्यंक वनेत न थाकु मजू ।

प्राणिपिंगु दुःख स्वय् मफुह्म इन्द्रिय जितय् याय् फुह्म महाज्ञनि सुप्रियसार्थपति थुजागु उत्तम ज्ञान कंगु न्यना, चन्द्रमाया तेजथ्यें शीतल जइक रुप क्यनोपिं धाले समानं उति न्यंगु वाया तेज प्रकाशपि मुसंहु ह्निला खँ ह्लाइपि पलेस्वां समानगु मिखा हेराथ्यें जागु ह्लातिकाया ख्वा जुया च्वपि किन्नरी कंन्या पिसं थ्व सुप्रियसार्थ यात थथ्ये बिन्ति यात ।

हे सत्पुरुष महा साधु ! न्यने मनंनिगु अमूल्य गुण उज्वल जुया च्वंगु मणिक रत्न थ्यें सुन्दर न्यनेगु लायक जुया च्वंगु छपिंगु मधुर वचनं पिज्वोगु ज्ञानया खँ न्यने धुन ।

गुह्मजा सज्ज्ञानि छपिसं आमजागु दुर्लभ ज्ञान नुगले शिरे न्हेपने तिसाथ्यें सदानं धारणा याना च्वन । थुजागु ज्ञान कना बिज्यागु न्यना जिमिगु नुगले सोचात थुइके धुन सिमाया हाः ल्यें दनिथ्यें जिमिगु कामरागया हाः ल्येंदना ब्रह्मचारीया स्वभाव शिक्षा प्राप्त जुल ।

आः थ्व आपलं पूजायाय् योग्यगु तच्वतं प्रख्यातया गुण लक्षणं युक्तगु जिमि थःगु नुगचु समानगु मणि रत्न कया बिज्याहुं । थ्व मणि छ्वजया च्वकास तया बिधिथ्यें पूजा याना प्रार्थना याय् वले अर्थिजन दरिद्र पिनि मनं तुनागु इच्छा सकतां प्यंगु दिशास सकमनं रत्न वृष्टि याना बिइ ।

थुलि धया किन्नरी कंन्यापिसं लः ह्लाना ब्युगु महामणिरत्न कया आशीर्वाद बिया बिदा कया उगु स्थानं प्रस्थान जुया हानं पश्चिम दिशा सोया वन छुं लिपा वहृ यागु नगरे (छें) थ्यंक वन ।

अन थ्येपिं च्याह्म किन्नरी कंन्या पिसं हानं आदर तया सन्मान यास्येलि थ्व महा पुरुष शुद्ध चित्त बुद्धिमान ह्म सुप्रियसार्थ बोधिसत्वं न्हापाया पिन्तथ्यें उपदेश बिया चित्त बोध याना न्हापाया पिसं बिया हगु स्वयानं दुगछि प्रभाव दया च्वंगु महामणि रत्न प्राप्त जुल ।

थुमिसं ब्यूगु रत्न कया अनं प्रस्थान याना वन । क्रमश्यें स्वगूगु बिद्रोह मणियागु नगरे (छें) थ्यन । अननं झिखुह्म किन्नरी गणपिसं खना आदर पूर्वक सन्मान याना थःपिगु थासे यंकल । थुमिसं अनेक प्रकारं खं ह्लागु न्यना न्हापायापिन्तथ्यें धर्मोपदेश बिया चित्त बोध जुइका न्हापा बियाहगुया दुर्गंछि प्रभाव दुगु महामणि प्राप्त जुल ।

उगु थासनं बिदा कया वन छन्हु प्यंगूगु रत्न यागु नगरे (छें) थ्यन । अन च्वंपिं स्वीनिह्म (३२) किन्नरी कन्या गणपिसं खना आदर तया थःपिगु थासे यंका नाना प्रकारं खं ह्लाना मानेयात ।

थुमितनं बुलुहुं ज्ञानोपदेश बिया चित्त सन्तोष यात । थुपि न अति खुसि जुया पलेस्वांयाहः थ्यें जागु मिखां स्वया उफोस्वाँया दथ्थें जागु ह्लाः निपां बोयका थुगु प्रकारं धाल ।

हे महासाधु ! गुलि दुख सिया वल बिना बोधिज्ञानं बोधिसत्व मखेकं थुजागु थासे थ्यक वेगु समर्थ दइमखु: । जिमिसं सिल महा ज्ञानी परोपकारी खः धन्य धन्य छपि खः बिज्याहु धया फतुका बिन्तियात । हे साधु ! थ्व किन्नर राजाया देश खः । रत्नकर नं धाइ चन्द्रमा समान शीतलगु आनन्द स्वभावह्म बरद धयागु नाम जुया च्वह्म थन जिमि दाजु बु वयागु ऋद्धि (वल) न छपिं समानम्ह खः । प्रख्यातगु अतिनं तःधगु पको गुण या प्रभाव पूर्णगु बरद नाम द्वीप थ्व खः । छपिगु बरद यात्रान आः सिद्ध जुइ ।

आपालं रत्न साधन यायगु थायनं थन हे खः। रत्नया खानि थन दु जिमिसं बिया छोय्। छपिं याकचां गुलि लुं रत्न ज्वना वनेगु गनतया गथ्ये यंकेगु। लिहाँ वनेबले थाय् थासे बास च्वनेमा खुंतेगु भयं थुलितक दुःख सियागु ब्यर्थ जुइ लुं रत्न धनफुकं खुंया ह्लाति लाइ। छपिं नं अकालं मृत्यु जुइफु। थ्व खँ खः मखु: थमं हे बिचार याना सो।

केवल छपिं प्रशंसनीय महापुरुष बोधिसत्व खः। लोकपिन्त धनबिया हित सुखयाय् धयागु कारणे आपालं कष्टनया बिज्याह्म खः। छपिं थ्यें जाह्म मालेत थाकुइ, हे साधु! जिमिगु खँ न्य, थुगु थासं केहि उखये वनेगु दनि, थःगु देशे लिहाँ वनेगु उपाय कने भिगु लँ याकनं थ्यनीगु उपाय दु सुगागु नं भयम्वाक छुं हे उपद्रव नं मजुइगु तालं जतनयाना वनेगु थाय् दु। । आः ह्यानं पश्चिम स्वयाहुं न्हेगु पर्वत थितुंथीक फोलकं दु थ्व न्हेगु पर्वतं रत्नया खानि खः। थ्व पुलेवं ह्यानं न्येगु तःधंगु उच्चगु पर्वत छगु दु। अन भयंकर रुप ग्यानापुम्ये च्वंह्म पराक्रमो दया कृपा दुसा नं तँ मभोह्म लोहित नाम राक्षस छह्म पाः च्वना च्वनि। थ्व नाप नम्र जुया खँ ह्लाय्मा जिमिसं छोयाहह्म धका खँ कनेबले छुं याइ मखु:। तथापि बिश्वास मदु उकों वास जिमिसं बिया छोय् थ्व वास मिखाय् अज उलेगु अन तःसकं खिउस्ये च्वक फेःवइगु संभाव दु।

मिखा तोसिना ववछुना च्वनेगु फेःमवसा खँ हे मन्त। लोहित राक्षसयात छपिसं ले कष्ट जुइका वयागु खँ फुकं कना जिमिसं बियाहःगु रत्न थ्व वास नं क्यँ निःसा थ्वहे जुल थ्व चित्त बुझेजुइ। थ्व च्वनाच्वंगु थासं छुं भतीचा च्वे चिन्तामणि महारत्न दु थ्व राक्षसं बोनायका वयनि यंकि नं धाइ। उगु रत्न रत्नदेव सिमाय सया च्वंगु फल खः। जित थ्व रत्न छग निघायाना बिज्याहुं धालकि थ्व राक्षसं छग रत्न खानाबिइ। थ्व हे रत्न ज्वना अनं भतीचा उखये वनेबले छगु वालागु पर्वते अनेक वायु (फे:) यात जितय् थाय् फुह्म वालाह (वराह) नं धाइ। च्वापु थ्यें तुयूह्म सुकेश नाम अश्वराज अश्वरत्न समानह्म बोसल छह्म च्वना च्वनि। । थ्वइगु न्ह्योने वना थमं ज्वनावनागु रत्न क्यना जित छें तयाब्यु: धका बिन्ति यातकि न्हिला थ्व सल खुसि जइ। थ्व सल थःगु दुप् तया आकाश मार्ग बोयात्रया छें थ्यंके हइ।

थुलि खँ वरद द्वीप नगरे च्वंपि स्त्रीनिह्म (३२) किन्नरी कन्या गण मध्ये मुख्यह्म सिनं कंगु उपदेश न्यना आपालं खुसि जुया विदाकया उगु थासं गमन याना पश्चिम दिशा स्वोया वन ।

गथ्येधागु खः अथ्य हे याना राक्षस नाप लात । थुह्म लोहित राक्षसं नापं बोनायंका रत्नदेव सिमास सया च्वंगु फल चिन्तामणि महारत्न छग राक्षसं खाना सुप्रियसार्थवाह यागु ह्लातय् लःह्लाना बिल । उगु इले आकाशं नोःवाना हल ।

थ्व महारत्न बिश्वे चन्द्र सूर्य थ्यें उज्वल जुया च्वंगु खः पुण्यवान् महापुरुष बोधिसत्वपिसं जक काय्फइ । थुजापिसं नियम आचरण बांलाका अष्टमी दिने उपोषध महायान ब्रतयाना स्वयंभू त्रिरत्न शरणवना थःगु छें कसि अथवा पोलचे ध्वजा स्वाना च्वे थ्व महारत्न तया पूजायाय् धुंका प्रार्थना यात धाःसा थ्व जम्बुद्वीपे अथवा म्येथाय् नं लोक पिंगु दारिद्र दुःख मदय्केगु निमित्ते रत्न बृष्टियाना विइ । थथ्ये आकाश वाणि उपदेश ब्यूगु न्यना प्रणाम याय् धुंका उगु थासं वना उत्तम शरीर तुयूह्म सुकेश नाम अश्वराज बोसल नाप लाना बिन्ति याना खं ह्लाय् धुस्येंलि जित छें यंका ब्युः धया सुंक च्वन ।

मूल

ततः सो श्व महाराज स्तरसा शु विहायशात् ।
चरं वाराणसीं नीत्वा तमुद्याने ब्यमुंचत ।

भाषा

अनलि थ्व सुकेश अश्वराज (सल) खुसिजुया निह्मसिया मागु खँ ह्लाना जिगु म्हय् च्व धया गय्का आकाश मार्ग च्वेथ्यंक बोया थ्व सलं थःगु म्हय्तया हयाम्ह सुप्रिय सार्थवाह यात आनन्द रुपं काशादेशे थ्यंकेहय। थ्व यागु सुन्दरमय वयवे जुना तोता उगु थासं गथ्ये वयागु खः उगु हे ताल बोयावना थःगु थासे सल थ्यंक वन । उकीसनं सलं तय् हःम्ह पुत्र सुप्रियसार्थ छें थ्यंक वबले मांम्ह इष्ट मित्र वन्धुवर्ग पासा वंजाल गणपि

तय् यायहे मदयक खुसि जुइका लसोया छँ यंका मंगलोत्सव याना नके तोंके धुंका छ गन वना वया धका मांह्मसिनं न्यवले सुप्रियसार्थ पुत्र छँ नं पिह्मवनागु निस्यँ बनदेबी नं स्वप्ने उपदेश ब्यूगु खँ या आधार लें थम अनुभोग याना वना बरद द्वीप यात्रा यागु फुक खँ सकल यात कना न्यकल ।

थुजागु खँ न्यना वोधिसत्व थ्व सुप्रियसार्थ खः धन्य महाविर्य दुह्म महापुरुष धया प्रशंसा या ।

थनंलि सुलप नाथ महाजनया पुत्री सावन्धी देबी सुप्रियसार्थ नाप विवाह याय् । थिकयाना तह्म स्त्री थः स्वामी (भात) जुइह्म पुरुष परदेशं थ्यंक वल धागु खँ न्यना हृताय् चाया सोवनेत थःगु छँ ऊघाले च्वंह्म ऊघालं क्वहां वल मूर्छा जुल ।

थुगु समाचार न्यना सुप्रियसार्थ थःहे वना उह्म स्त्रीयात लः तोंका मूर्छा जूह्मयात चेतना वयका मागु खँ ह्लाना थःगु छँ वना छुं लिपा भिगु दिने उह्म स्त्री विवाहयाय् सिधेकल ।

अनंलि न्हापा परदेशं वयावले स्वक तक नापलापिं दाखुंत द्वछिम्ह (१०००) पु धका सोका खबर बिया सःता हया न्ह्योने तया छिमिगु कारणे जि बरद यात्रा सफल याना वया ।

आः छिमित जक मखु, मेपिन्त नं दारिद्रया दुःख जुया इतःमतः कना च्वंगु रोगया शंकष्ट मदेय्केया निमित्ते रत्न वृष्टि जुइगु ज्या याय्त्यना । उगु रत्न कया यंका व्यापार याना जु सिना वंसा सदान जय जुइ । आवंलि अदत्तादान खुं ज्या शोषण नीति परयात दुःख बीगु ज्या प्राणीहिंसा याय्गु कुकर्म याकें बज्रनरके हुलंद्वः वर्ष तक च्वना दुःख भोग याय्मालि थुजागु पापया हाः धका सोका गुबलें याय्मते । थुगु प्रकारं भिगु उपदेश न्यका उत्सबया ज्यायात ।

मूल

ततोऽ ष्टम्या मुप स्नात्वा सुप्रियः स उपोषितः ।

ध्वजाग्रे तन्महारत्नं समारोप्य समर्चयन् । इत्यादि ।

भाषा

अनंलि अष्टमी शुभ तिथियां दिने तोर्थे स्नान याना थ:जह्यान्‌पि सकल मुना उपोषध व्रत त्रिरत्न शरण महायान धर्म बुद्धचर्ययाय् धुंका वान्हो जावले थ:गु छेंया (कसि) ध्वजा स्वान ध्वजाया च्वे थमंहयागु चिन्तामणि रत्न घाना पूजादियाय् धुंका स्वचा चाहुला ह्ना: बिन्तियाना प्रार्थना यात ।

थ्व ज्या परोपकारार्थे यानागु ख: जिगु मनोरथ कार्य सफल जुइका बिज्याहुं धया आकाशे थ:स्वया त्रिरत्न नामोच्चारण याना प्रणाम यात ।

मूल

इति संप्रार्थिते तेन सुप्रियेन समीहितं ।
तदा योजन विस्तारं प्रावर्षय न्निरन्तरम् ।

भाषा

थुलि सुप्रियसार्थजुं एक चित्तं थथ्ये प्रार्थनायास्येंलि बाराणसी (काशी देशे) उगु थखतस छगु योजन (प्यक्वे) तक प्यंगु दिशाय् चछि न्हिछिया पों वागाइथ्यें नवरत्नादि महारत्न बृष्टि जुल । उगु समये दुःखिदाखुं धापिसं जकमखु उगु थासे च्वपि सकसिनं रत्न वृष्टि जूगु कया थ:थ: पिगु छें यंकल ।

हानं निकगु पुन्ही खुहु न्हापाथ्यें व्रत याना ध्वजाया क्वसं कसि च्वना आकाशे थ:स्वया प्रार्थना यात प्यंगु योजन तक रत्न धन द्रब्यादि बृष्टि जुल । हानं स्वकगु अमाइ खुन्हु न्हापाथ्यें व्रत याना प्रार्थना यात च्यागु योजन तक रत्न बृष्टि जुल ।

थ्वहे प्रकारं प्यकगु शुक्ल पक्षया अष्टमी दिन खुन्हु नं न्हापाथ्यें व्रत याना प्रार्थना यात झिखुगू योजन तक रत्न वृष्टि जुल । उगु देशे सकभनं महामंगल जुया दारिद्र इत्यादि खुं धापिगु दुःखया सकष्टगु रोग मदया महाधनि जुल । दारिद्र खुं धयापि उगु देशे उगु समय छह्म हे मन्त । लिपा सच्छिगु योजन तकनं भति भति रत्न बृष्टि जुया देशवासी प्रजागणपिं गृहस्थिपिनि पित्यागु नय्‌मखंगु दारिद्र खुया मइपि शुन्य जुया देशे प्रजागणपिं उद्धार जुल ।

मूल

तदा स नृपति राजा प्रियदत्त नराधिपः ।
सुरालयं गतो देवैः सदा तैर्नन्दितोरमत् ।
ततस्ते मंत्रिणः सर्वे सुप्रियं तं यथा विधिः ।
अभिषिच्य नृपंकृत्वा प्रभेजिरे ऽनुरागिताः । इत्यादि ।

भाषा

उगु समय छुं काल बितय् जुसेंलि छन्हु उगु देशया राजा प्रियदत्त महाराज थःगु कालं मृत्यु जुया स्वर्ग लोके बास यावन । अनया देवतापिसं थ्व राजायात सदानं हर्षमान याना माने याना तल । थ्व राजाया सन्तान मदया अनंलि वाराणसी देशवासी मन्त्रीगण तथा सकल प्रजापिसं सल्ला याना धाल । थ्गु देशे महापुरुष परजन उपकारी सुप्रियसार्थवाह दु । थ्व राजायात धाःसा थन सकलया महा सुख जुइ । थथ्ये सकलया संमत याना थ्व सुप्रियसार्थयात सता हया राज्याभिष्येक बिया महोत्सव यात । अनंलि काशी देशे प्रियदत्त राजाया लिपा सुप्रियसार्थ राजा जुया राजदरबार या कसि रत्न ध्वजा स्वाना ब्रत याना प्रजापिन्त नं याका बारंबार रत्न बृष्टि जुइका प्रजापिन्त सुखैश्वर्य जुइका महायान बुद्धचर्य थुगु प्रकारं प्रकाश मान् याना च्वन ।

मूल

ततः स सुप्रिय राजा बृद्धो ऽनु जीर्णितेन्द्रियः ।
अभिषिच्यात्मजो ज्यष्ठं राज्यस्थाप्य नृपंव्यधात् ।

भाषा

अनंलि ताःकालं राज्य भोग याना सुप्रियसार्थवाह राजा बृद्ध जुस्येंलि शरीरया इन्द्रिय बल हीन जुगुलि छन्हु थःगु कालं स्वर्गवास जुल । ब्रम्हलोके च्वंपि देवता पिसं मान्यता बीका पूजादि याका च्वन । बाराणसी (काशी) देशे सुप्रियसार्थया पुत्रयात राजायाना देशवासी तय् सदानं कल्यान जुइका च्वन ।

भगवान बुद्धं थुगु प्रकारं उपदेश बोधुंका ह्रानं थथ्ये आज्ञा जुल ।।०।।

मूल

यो ऽ सौ श्रीमान् महासत्व बोधिसत्वो हि सुप्रियः ।
अह मेव मुनीन्द्रो ऽ भू च्छाक्यसिहो जगद्गुरूः । इत्यादि ।

भाषा

गुह्मजा उगु वखतयाह्म श्रीमान् महासत्व बोधिसत्व सुप्रियसार्थवाह निश्चयमेव आः थुगु समय मुनीन्द्र शाक्यसिंह जगत गुरू खः धका सकसिनं प्रशंसा यात ।।१।।

उगु वखतया द्वछिह्म दाखुं (चौरगण) पिं फुकं आ भिक्षु जुया जि शिष्य जू वपिं खः ।।२।।

गुह्मजा ह्लापालाक स्वप्ने उपदेश ब्यूह्म महेशा बनदेवी आः पुरुष जुया काश्यप भिक्षु जू वल ।।३।।

गुह्मजा समुद्रे द्वंगास मृत्यु जूम्ह मघसार्थबाह आः शारवती ब्राम्हणीया पुत्र शालीपुत्र महाभिक्षु जू वल ।।४।।

गुह्मजा नीचोद नाम यक्ष आः आनन्द महाभिक्षु जू वल ।।५।।

गुह्मजा ह्रानं चन्द्रप्रभ धाह्म यक्ष निश्चय रुपं अनिरुद्ध भिक्षु जूवह्म खः ।।६।।

उगु समये गुम्हजा लोहित नाम यक्ष राक्षस जुया च्वंम्ह आः देवदत्त जू वम्ह खः ।।७।।

गुम्हजा उगु वखतस भयंकर वीष धारि अग्नि मुख धाम्ह नागराज थुगु समये काम भुवने च्वंम्ह मार खः ।।८।।

थ्वयात विजय याम्ह जुया समन्त भद्र भगवान धकानं जित बिश्वे विद्वाँन वर्ग पिसं प्रचार यात ।।९।।

मूल

यः सुकेशि महाश्वासौ मैत्रेयो बोधिभूदभूत् ।
मयैवं भिक्षवःपूर्वं सप्तधा हित मावधन् । इत्यादि ।

भाषा

सुप्रियसार्थवाहयात दूरगु बरद द्वीपया स्थानंनिस्यें थःगु शरीरे तया आकाश मार्गं बोया वया छें थ्यंके हम्ह गुम्हजा उगु बखतया सुकेशि नाम अश्वराज (बो सल) आः थुगु समये मैत्रेय बोधिसत्व धायका च्वम्ह खः ।।१०।।

हे भिक्षुगण शिष्यपि ! जिनं ह्लापा सुप्रियसार्थवाह जुयावले शालटबो वने च्वंपि खूं तयत न्हेकतक रत्नाकर थ्यंक व्यापार यावना थःमं कमाय् याना हयागु धन फुकं बियानं सन्तोषयाय् मफया लिपा दूर वरद द्वीप थ्यंक वना महारत्न कया हया थःगु छें च्वजाय् तया रत्न वृष्ट जूइका सकलयात नं चित्त सन्तोष याना ।

थुगु प्रकारं श्रावस्तो नगरे च्वंगु बिहारे बिज्याना परम गुरू भगवान् बुद्धं थः ह्लापायागु खँ दानयागु बीर्यपारमिता (शरीरं परिश्रम) यागु पराक्रम भिक्षु तथा अन च्वंपि सकल यात उपदेश बिया शिक्षा बिया बिज्यात। । थ्व खँ न्यना च्वंपि सकसिनं धन्य धन्य सुप्रियसार्थवाह धंन्य धंन्य भगवान् बुद्ध धया आपालं प्रशंसा यात। यथाक्रम दना वना स्वचा चाहुला भगवान्या पालिस भोःपुया बिदा कया थःथःपिगु थासे लिहां वन ।।०।।

। थुलि खँ सुप्रियसार्थवाहया जातक जुल ।

-:○:-:○:○:-

। थ्व खँ दिव्यावदान १२ भद्र कल्पावदान ३२ कल्पलता ६ अध्याये दु ।

-:○: :○:-○:-

सुतशोमनृपावदान

नमः सर्व बुद्ध बोधिसत्वेभ्यः ।
सकल बुद्ध बोधिसत्व पिन्त नमस्कार

थनंलि शुद्धोदन महाराजं न्हापाथ्यें भगवान बुद्ध निमन्त्रणा याना बिज्यात । थुगु बखते भगवान बुद्ध नं ह्लापाथ्यें भिक्षुगणपिं नापं जेतवनं प्रस्थान जुया कपिलपुर (नगर) स न्यग्रोधाराम बिहारे बिज्यात ।

शुद्धोदन राजा गौतमी रानी मंत्री तथा म्येपिं सकल जहान्‌पिं मुना उगु विहारे वना भगवान् दर्शन याना अष्टांग प्रणाम क्रमशः पूजादि दान सकसितं याय् धुंका शुद्ध मन जुइका स्तोत्र मंगलोत्सव याय् सिधेकल ।

थनंलि दुरूस पाक यानागु क्षीर (जा) पंचामृतं सहितगु दिव्य भोजन पिण्ड पात्रे पूर्ण याना भगवान् निस्यें भिक्षुगण पिन्त दोहलपा दानयाय् धुंस्येंलि सकलें खुसिजुया च्वन । अन उपस्थित जुया च्वंपिनि सकलया मागु ज्या सिधेका, भगवान तथा भिक्षुगणपिं सकलें म्येगु शुद्धाशने विज्याका सकलें न्ह्योने चोना ज्ञानोपदेश न्यनेत विन्ति याना च्वन ।

उगु वखतस शुद्धोदन महाराजं थथ्ये विन्ति यात । भो भगवान् शास्ता ! जिनं थुगु विन्तियाय् सकसिनं न्यने वहजु । गुलि मनुतेसं काय्यात नं प्रणाम याय्माला धाइपिं दु-जि काय्यात प्रणाम यानागु मखु: भगवान् बुद्धयात प्रणाम यानागु ख धया । गुलि मनुत दैत्य समानं मदिरा पान याना कामरागे भुले जुइपिं दु । गुलि यक्ष राक्षस तुल्य मांसाहारे ललाचलि दु । गुपिं भगवान् बुद्धयात तुच्छ याना बुद्ध वचन तापाःका

ह्लापां निस्येंयाना तःगु धया जन्म जन्मे नरक भोग याय् मालीगु पाप याय्त लिफः मसोंपि दु ।

गुलि सज्जन जुया उजागु कुव्यवहार तोता सुव्यवहारे च्वना दिव्य भोजने रूचि जुइका च्वनोंपि दु । जिनं थन राजगृहे वासयांपि सर्कासिनं दिव्य भोजने आपालं रूचि याना सुव्यवहार याना च्वनागु दु ।

बारंवार देवतांपि मनुष्य जुया थन भिक्षा का वइगु लिहां वनेत जित थथ्ये खं न्यंकोगु । छपि आपालं पुण्य याना वह्म खः सूर्यवंश क्षत्रिजाति शाक्य कुल थुगु राजगृहे तथागत जुइह्म श्वेतकेतु बोधिसत्व तुषिता भुवनं क्वहां बिज्याना जन्म का वल । शाक्य कुले जन्म जूह्म जुया शाक्यमुनि धाल । थौं संम्यक संबुद्ध (तथागत) जुया विज्यात ।

थुजाह्म तथागतया मां मायादेवी छपिनि श्रीमती जुल थ्व तःधंगु भाग्य तथा पुण्य खः । थुगु पवित्र थासे अध्ययन मदुंपि– सद्धर्मज्ञान मदुंपि मिथ्यादृष्टि अविद्याय् लांपि, तीर्थंकर फुट्ठागु ज्ञान अन्ध विश्वास असत्य, अहंकार ममता रयेखि घमण्डी क्रोधी अभिमान नास्तिक थुजांपि वया अनेगु तालं खंह्लाना छपिन्त मन स्यंका हिंसादि पापकर्म याका बुद्ध धर्मया चर्य्यं पूजाकर्मेन प्रसाद धका मांस मदिराहारया ज्या तःधंगु धर्म खः धका नरकया गाले कुतुं वनीगु खं न्यंका ज्या याकि छलपोलं याइ थुजागु उपदेश वोंपि मार कर्मे लांपि स्वार्थी धका सीका तापाका छोयां भींजुइ ।

छपिसं सुयागुनं उपदेश न्यने योग्य मजुल तथागत थ्यें जाह्म पुत्र दु वसपोलयागु अमृत बचन न्यना शरण वना ज्या याना विज्याहुँ धंन्य २ महाभाग्यमानो छपि खः । भिक्षुरूप गुलि मनुया रुप कया देवतापिसं थथ्ये धया वनोगु । शुद्धोदन राजां भगवानया न्ह्योने थथ्ये विन्ति याना नम्रजुया च्वन ।

थुगु बखतस नेपाले गोपुच्छ पर्वते मंजुश्री विहारे वासयाना स्वयंभू सेवायाना च्वंम्ह चूडा भिक्षुणी अन उपस्थित जुवया भगवान्यात स्वचा चाहुला न्ह्योने च्वना थुगु प्रकारं स्तोत्र यात ।

नचः शाक्य सिंहाय ।   । सदाहं नमे शाक्य सिंह मुनीशं
स्वयम्भू कृते ऽ त्रागटं शिष्य देवैः ।
सुनेपाल महात्म्य संम्यक प्रकाशे
एवं तथा नेमपालान् रक्षितं च । १ ।

सुदासात्मजं रक्षितं काशिराजं
नृमांसा सिनं मातृ दोषाद्भ्रमन्तं ।
तथा पंच भूपा त्मजां शतं च
पुन र्योगिनं शोम पुत्रो बभूव । २ ।

प्रियः सुप्रियः काशिज सार्थ बाहो
बरद द्वोप यात्राप्त चिन्तामणिभ्यः ।
सुवर्णादि रत्नानि वर्षं धनाद्य
श्चकारा सुकाश्य भगवान् नमे त्वाम् । ३ ।

कपोतं ररक्षात्मक मांस प्रदानैः
सर्वन्द दाख्यो हि महोपाल चर्य्यः ।
महासत्व नामा नृपालात्म जा सौ
स्व पुत्रां च व्याघ्रीं प्रसन्तो नमे त्वाम् । ४ ।

स सर्बार्थ सिद्धा भवा ल्लोक हेतो
गयाशीर्ष मास्थाय कृता सुतापं ।
सु दुर्ल्लभं बोधिमासाद्य बुद्धो
भवे त्वां नमे पाहि सर्वज्ञ नाथ । ५ ।

अर्थ

शाक्यसिंह भगवान् यात नमस्कार

भो भगवान् छलपोल शाक्यकुले सिंह समान जुया च्वंम्ह मुनीवक्वया मालिकम्ह ।

स्वयंभू बिज्यागु नेपाल पवित्र स्थाने आपालं शिष्य बर्ग भिक्षु तथा देवतापिसं सेवा याना स्वयंभू दर्शन पूजन वन्दन धुंका मंजुश्री बिहारे बिज्याना उत्तम नेपाल महात्म्य (वृहत्स्वयंभू पुराण) भिनकं प्रकाश याना थुगु प्रकारं नेमपाल धकानं नामकरण याना रक्षा जुइका बिज्याम्ह छपिन्त जिनं सदानं नमस्कार याना ॥ १ ॥

ह्लापा त्रेतायुगे छपिं बाराणशी (काशी) देशे क्षत्रि सुदास राजाया काय् सौदास नरसिंह धयाम्ह मनूया ला नंम्ह राजायात उद्धार याय्गु कारण- हानं न्याम्ह राजापिं चिनातपिं, समेत राजकुमारपिं सच्छिम्ह (१००) अकालं सीत्यंपिन्त रक्षा याय्गु निम्ति हानं योगी भिक्षु छम्हनं अकालं सीत्यम्ह यात रक्षा यायेगु निमित्त सुतशोमराज कुमार जुया रक्षा यात ॥ २ ॥

हानं थवया न्हापा काशी देशे सुप्रियसार्थवाह धाय्का जन्म जुया बरद द्वीप थ्यंक यात्रासिद्ध याना आपालं कष्ट नया चिन्तामणि रत्न कयाहया थःगु छें कसि ध्वजास खाया आपालं रत्न बृष्टि जुइका काशी देशे वगु वखते खुं लुच्चा दरिद्र छह्महे मदेका प्रजागण तथा देश रक्षा याना बिज्याह्म छपिं धका सकसिनं प्रशंसा याना तल जिनं याना ॥३॥

हानं लिपा शालवती देशे सर्वन्दद राजा धाय्का जन्मकया ब्याधा छह्मस्यें लानेत स्याय् धका थिकयाम्ह सतांचा लिना हःह्म बखुं छह्म शरण वह्म वचे याय्त थःगु शरीरया लाध्यना दानयाना बखुं यात रक्षा याना बिज्याह्म छपिं खः ॥४॥

अनंलि हानं द्वापर युगे नेपाल उत्तर पांचाल देश (पनौति) स महासत्व धाय्का जन्म जूवले वने वंवले थमं जन्म यानापिं मचात स्वह्म मिसाह्म धुंनी मांह्मस्यें पित्यना स्याना नेत थिक यागु खना थुमित बचे याय्त थःगु शरीरया ला ध्यना नका हितोंका धुंनी यात तृप्त जुइका थवया मचातेत रक्षा याह्मनं छपिं खः ।

अनंलि कलिया समय जुस्येंलि सर्वार्थसिद्ध बोधिसत्व धाय्का जन्मकया लोक पिन्त हित सुख जुइगु ज्ञान खंका उद्धार याय्त गृह त्याग याना नैरंजना नदी तीरे खुद तप याना नं हानं गयाशीर्ष पर्वत लंघना यानावना बोधि मण्डप स्थाने स्थीरं च्वना मार

जित् जुइका वोधिज्ञान लाना बुद्ध जुया गंभीर ज्ञनोपदेश विया विज्याह्म छ.पिन्त सदानं जिनं नमस्कार याना-हे सर्वज्ञ नाथ ! जित नं सकल यात नं रक्षा याना विज्याहुं ॥५॥

थुगु प्रकारं प्रशंसा याना स्तोत्र यागु न्यना भगवान् मुसुहुं वा खनेदेक न्हिला विज्यात । छाय् न्हिला थ्यंगु जुइ धका सकलया मने च्वंगु खँ सोका आनन्द महाभिक्षुं विन्ति यात ।

भो सर्वज्ञ ! छपिं वा खनेदय्क न्हिला थ्यंगु खना थन च्वंपिनि छाय् जुइ धका चिन्तना यात ।

आ: जिनं सकलया मन सन्तोष जुइकेत विन्तियाय् षट्पारमिताया प्रभाव हानं मनुश्या ला नैह्म सौदास नरसिंह राजा यात सुतशोमराजकुमारं छु याना रक्षा यात, थ्व खँ आज्ञा दय्का विज्यासा सकल सन्तोष जुइ ।

आनन्द भिक्षुं थथ्ये विन्तियागु खँ न्यना- भगवान् बुद्धं ध्यानं खंका सकलया ख्वा:स्वया आज्ञा जुल ।

हे आनन्द महाभिक्षु ! तथा सकल थन च्वंपिसं एक चित्त न्यना खँ थुइकि । थ्व खँ जिनं लुमंके धुन । थुगु खँ कनेत मुख्यगु षट्पारमिताया ज्ञान न्ह्योने तया कने गथ्ये धा:सा सोकि ।

निर्वाण पद लाभ याय्त बुढा जुइगु दु:ख, रोग जुइगु दुखं मुक्त याय्मा, थ्व याय्त छं जा खँ थुइ म्येपिसं मथ्वोफु- हान धाय् ह्लापां त्याग चित्त जुइमा दान पारमितां पूर्ण याय्गु पाप मदइगु धका सीकेगु ॥१॥

अनंलि शील धारण याना स्वभाव बाँलाक शुद्ध याय्गु । शील पारमितां सहित जुइगु सदानं स्वर्गस वास याय् दइ संगत भिनि, क्वहाँ वनि मखु ॥२॥

अनंलिपा सहयाय् फया वइ क्षान्ति पारमिता नं पूर्ण जुइ । तप याय्गु समान जुइ केवल तप याय्गुया तिसा क्षान्ति ख: ॥३॥

अनंतिनि वीर्य्यं पारमिता पूर्ण याय्‌त पर प्राणी उद्धार याय्‌ फकेगुलि वीर्य्योत्साह धाइ परार्थे (पराक्रम क्यनेगुलि उत्साह जुइगु) पुरुषार्थ त्यु त्यु वइ ।।४।।

अनंलि दिब्य चक्षु ह्यसीका ध्यान व: लाकेगु । ध्यान पारमितानं पूर्ण जुलकि पर चित्त ह्यसी फुक खना वइ ।।५।।

अनंलि चित्त स्थीर याना समाधि योग याय्‌त अपुया वइ। प्रज्ञा धंगु छुख: तथागत चर्य्य ह्मसीका खंकेगु सोकेगु। थम नं याना थंका ज्या सिद्ध याय्‌गु। प्रज्ञा ज्ञानं पारजुया वनेगु यात निर्वाण धाइ ।।६।।

निर्वाणया अर्थ मोक्ष, लाभ जुइगु ख:। मोक्षया अर्थ संसारे हानं-हानं अनेक जन्म जूवय्‌ म्वागु । जन्म हे मजूह्मया रोग जुइगु दु:ख, बुढा जुइगु दु:ख, मृत्यु जुइगु दु:खं मुक्त जुइ । थ्वया कर्म क्षयजुल कर्म मदुह्म हानं जन्म गथ्ये जुइ, जन्म जुइ म्वाल थ्वयात निर्वाण महा सुख धाइ ।

थमं चर्य्यं मयास्ये (ज्या) याय्‌ मसेका मतु थ्यें खँ जक ह्लाय्‌सेका च्वनानं थ्व प्रज्ञा ज्ञान दइगु मखु:। प्रमाण थथ्ये ख: रोगीं लासाय्‌ च्वना, वास नेंहि जक धयां रोग शमन कदापि जुइमखु ।सद्वैद्य पाखयें रागानुसारं वास नया ज्या यात धा:सा तिनि याकनं रोग शमन जुया शरीर व:लाइ । सद्‌गुरु पाखयें ज्ञान थुइका चर्य्य याना वनेमा अलेतिनि निर्वाणया ज्या सिद्ध जुइ । चर्य्य (ज्या) याय्‌गु- यान वनेगु लँ (बिमान) याकनं थ्यनीगु ।

लालागु यासे च्वना लालापिन्त ज्ञानोपदेश बीवले छु थ्यें जुइ धा:सा। अन मूर्ख अहंकारि अभिमानिपिं दया च्वनि थुमित बोधयाय्‌ तस्सकं थाकु। खिचायात वांगु घाय्‌ न्ह्योनेतल धा:सा लिफस्वया मनसे वनि ।मूर्ख यात ज्ञान कनेगु थथ्ये ख: ।

अहंकारि यात ज्ञान बीगु छु थ्यें धा:सा घुंयात चाकु मधि न्ह्योनेतय्‌ थ्यें सोजकं स्वया तं पिकाइ नं मखु: । । अभिमानि यात ज्ञान बीगु नं छु थ्यें जुइ धा:सा सर्पयात दुरु तोंवयेथ्यें ऊन विष बढेजुया दुरु तोंकूह्म यात न्यानाबी फु: ।

बुद्धयान चर्य्यं स्वंगू दु- (१) श्रावकयान चर्य्यंया ज्या (२) प्रत्येकयान चर्य्यंया ज्या (३) महायान चर्य्यंया ज्या बोधिसत्वपिनिगु खः पारमितां पूर्ण याय्‌गु। थ्व स्वंगू यात त्रियान चर्य्यं धाइ थ्व फुकं तथागत ज्ञान खः। अहिंसा सत्य धर्म ह्मसोका ज्यायाना थाहां वनेगु क्रमशः च्वे थ्यनीबले बुद्ध थः हे जुइ।

चर्य्यं याना क्रमशः थाहां वनीह्मयात बोधिसत्व धाइ- थ्व बोधिसत्व चर्य्यं मयाय्‌क बुद्ध जुइत थाकुइ। श्रावकयानया चर्य्यं ह्लापांगु ज्ञान बांलाक ह्म मस्यूह्म यात प्रत्येकयानया चर्य्यं खँ कनेवले छु थ्यें जुइ धाःसा- नकतिनि ल्ह्यंसःह्म मचायात ब्वाँहुं धाय्‌थ्यें जुइ। हानं प्रत्येकयान चर्य्यं ह्ममस्यूह्म यात महायान चर्य्यंया खँ कने वले छु थ्यें जुइ धाःसा, वा हे बुया मवनिह्म बालकयात छागु बस्तु नकेथ्यें जूइ।

धर्म ह्ममस्युह्म धर्मयाय्‌मा खः धैगु नं छुं हे मस्यूह्म धर्मस मन मदुह्म यात ज्ञानया खं कनेवले मचातेत छायुगु वास नकेथ्यें जुइ नेमखु। । छुं मस्यू मसः पिन्त ज्ञान या खं कनेगु छुथ्यें धाःसा खं न्यस्यें निस्यें गंजि काःह्मथ्यें न्ह्यो वय्‌कि। । मिथ्या दृष्टि अविद्याय्‌ लापिन्त ज्ञानोपदेश बीगु छुथ्यें धाःसा, फसे मत तय्‌थ्यें जुइ। हानं छु धाइगु स्वेका न्यनेका धया ह्लाः निपां लिउने तया लिउने तापाक च्वना दना च्वनि। वः मलाह्म यात ऊचातुगु ज्वंकेथ्यें जुइ। ज्वनी मखुः ज्वनेत थाकु चामथ्यें मंमदेको।

दुनें निस्यें श्रद्धा भक्ति तया ज्ञान न्यनीपिं न्ह्योने च्वना स्वभाव शुद्ध याना स्वैगुनं ख्वाः मसोस्ये खँ मह्लास्ये एक चित्त न्यनि सौदास नरसिंह राजा यात, सुतसोम राज कुमारं उद्धार यागु त्रिषये आः खँ कने त्यना।

ह्लापा छगु समये काशी देशे सुदास नाम राजानं काम रागया वसे लाना जुया वंगु खः। थ्व राजा क्षत्री जाति विवेक दुह्मनं खः। थ्व राजा काम रागे कापालं भोग याइह्म जुया च्वन। छन्हु वसन्त ऋतुया समये बांलागु नस्वागु स्वांमा फल इत्यादि दया च्वंगु वयवे वना सुन्दरीम्ह छम्ह स्त्री नाप काम क्रीडास म्हिता खुसि जुया च्वन।

विवाह याम्ह महारानी कसि च्वना उखये थुखये स्वया वयवे कोसोवले राजाया

म्येम्ह सुन्दरी मिसा नाप ह्ला: ज्वना चाहुला वसन्तया वसं मन चंचल जुइका ह्लिला ख्यायाना जुगु खन ।

रानीया मनं सह्याय् मफया तं पिकाल । लापा थाना गिल्ला याना हल । राजा थ:सोवले कसि च्वंम्ह महारानी खना बहनी नं जुल राजगृहे वल । रात्रिया भोजनालये राजां महारानी सतवनं मव तमोल धका सोका ह्यानं थ:हे कोथाय् वना रानीया ख्वा:स्वया छाय् मवयागु धका न्यंत्वले तंमोख्वा याना छाक खं ह्लाना भात यात गिल्लायाना नुगले स्याक धया पिहांहु धया खापा तिना तं पिकया च्वन ।

राजां सोका थ: भोजनालये वना इच्छाथ्यें नेगु सिधेका कोथास वन । खापा मचाय्कुथ्ये रानी दुने च्वना भात यागु स्वभाव मसीकुस्ये छागु वचनं धयाहल । राजाया मन विवक जुया म्येगुहे कोथास चछो द्यना सुथे वनावया रानी नापलावल । तं पिकया भातयागु ख्वा मसो ।

राजाया मने सुख मदेका उखुन्हुया विने ने तोने याना मंत्री सैन्य गणपिं मुंका वन क्रीडा यावन । वने ध्यनेवं दैवयोग ध्व राजा यात सलं वेगं हुइक यंकल ।

म्येपिसं लिलाके मफुत राजा दूर वने थ्यन- म्येपिं फुकं राजा मखना माजुल लुइके मफू सकलें छथाय् बास च्वन ।

वने च्वंम्ह राजा सलम्हं ववहां वल सलयात बोबिल सिमाय् सल चिना उखये थुखये सोत सुंनं मखुन याकचा जुल ।

सलं ब्वाके हगुलि परिश्रम नं जुल ल:या तृष्णा जुया ल:मावन तापाक छथाय् निर्मल ह्वांगु ल: पर्वतं ववहां वया च्वंगु खन ले:ताया तृप्त जुइक ल: तोना लिहाँ वल लँ मखुयाय् लात ।

सोफजाल बने सूर्य खने मवंन छथाय् सिमाक्वसं च्वना उखये थुखये सोया आनन्दं च्वना मन चिन्तना यात । छं ववया पत्ति सुन्दरीपिं स्त्री च्वना च्वनि द्वहाँ वनेबले घे:पुना प्रेम याइ तुति मुले विका उसि उसि याना तुति तिया ख्यायाना थ:गु इच्छा थ्यें

ह्मिता सुख भोग याना च्वनेगु खः।

मनंतुनाथ्ये नया स्त्रीनाप काम बिलासे च्वना स्वर्गे अप्सरापिनाप देवतापिं क्रीडा याइगु थ्यें जिनं क्रीडा याना च्वनेगु खः। छुयाय् थौं थुजागु बने लात सलं याना जित थन तय् हल आः सलमाला लुइका छें वनेत नं ई थिक मजुल। थुजागु थासे जि याकचा गथ्ये च्वनेगु छु नेगु धिक्कार पाशापिं सकलें छ्ख्येलात धका याकचा पुतु पुतुं हाला रानीनाप कोथाय् रति क्रीडा यानागु सुख भोग लुमंका च्वन।

थुगु इले सुदास राजा नं युवतीह्म सिहिनी छह्म वगु खन, खने मात्रं ग्याना गन बने गन च्वने जुल भय त्राशं ह्म खाका चति वय्का आः धाःसा जि सीगु अवश्य जुल स्वैगु शरण वनेगु हे दैव धका अनेक चिन्तना याना च्वन।

थुगु बखते सिहिनीनं थ्व राजा खना लेःताया हुंकार शब्दं हाला तिगा न्हुया अतिनं जौभनया तेज पिकया कामरागं बिव्हल जुइका मताहाह्म माकिसि समानं चंचल याना पुरूष सिह अथवा श्येर धुं जूसानं भात याय् धका माला वह्म थ्व सिहिनी राजाया न्ह्योने थ्यंका जिगु इच्छा पूर्ण जुल धया मनुष्य बोलि नाइस्ये च्वंक धःवा खनेदेक ह्लिला थ्व राजायाके न्यन। हे मनुष्य! ग्याय्मते छ याकचा थन बने छाय् च्वनागु, छु या वयागु छंगु नां छु? छंगु छें गन थुजागु दूर बने थ्यंक वया याकचा च्वनेत मग्याला? सुनां छोयाहगु छु निमित्त थन बास याना च्वनागु छगू कारण दैः सत्य बाचा याना धा।

थथ्ये मधुर बचनं ह्लिला सिहिनीनं धागु खं न्यना थ्व राजा खा खा तुगु स्वरं ग्यां ग्यां धाल। । हे सिहिनी छुयाय् जि काशी देशया सुदास धंह्म राजा खः। मंत्री सैन्य पाशापिं छ्ख्ये लात उर्को थन जि याकचा जुल। पाशापिनापं वन क्रीडा ह्मितेगु इच्छा याना वयाह्म खः। याकचा गन वने गन च्वने जुया धन्दा कया च्वना सल गया वया सलं बेगं ब्वाके हल सिमास सल चिना लः तोनेगु तृष्णायाकें दाह जुया लः मा वया हुंकन लः बु तृप्त जुइक तोना थन भतिचा विश्राम यानागु खः।

आः स्वैगु शरण वने धका चिन्तना याना च्वनाबले छ खना तस्सकं ग्यात आः जित छं छुयाय्गु। थथ्ये धागु राजाया खँ न्यना सिहिनी खुसि जुया हततनं

ह्निला धाल। अहो जिगु भाग्य, थ्व निह्नसिगु भावी कर्मया फल भोगं संयोग थौं थन थासे चूलात।

जिगु खँय्- जि नकतिनिया जौवनो जुया वह्न खः। जिनं पुरुष भोगया अनुभोग मदुनि, मनुष्यपिनि जूसा ब्रह्मचरी तिनि धाइ जि विवाह मजूनि। जित थौं कामरागं पीड जुया पुरुष मावया, जित लोह्न मिजं सिह्न खः नापमला।

आः छपिथ्येंजाह्न सुन्दर ल्याय्ह्न राजा महापुरुष (मिजं) एकान्त थननाप लात जिनं तोते मखुः थ्व छोंपि निह्नसिगु भाग्य खः।

छपिगु जौवन खना जि लोवन जित स्त्री भापा विवाह लुमंका कामभोगया तृष्णा सन्तोष याना बिज्याहुँ। । थ्व खँ मन्यन धाःसा जिनं सह्याये फइ मखुः स्याना ला नये अबश्य।

भो महाराज ! जिगु खँ लंघन मयास्ये जित सुख बिया छपिनं सन्तोष जुया बिज्याहुँ। बिलम्ब याय् म्वाल थुलि धया थ्व सिंहिनीनं राजायात धेःपुना मस्याक वांन्याना पशुतालं ख्या यात।

थथ्ये यास्येंलि राजां चिन्तना यात, थ्वं धाथ्ये मयात धाःसा थ्वं जित अबश्य नं स्याना ला नइगु जुल। थ्वं धागु खँ न्यन धाःसा जि अकालं सीनं म्वाल। जि मनुपा राजा खः थ्व बन राजासिंहया पुत्री खः।

ठिक हे जुल थथ्ये चिन्तना याना सुदास राजायानं कामराग सहलथ्ये मफया उगु थासे थ्व सिंहिनीनाप काम भोग जुल। उगु थासे निह्न चछि बास याना सुथे जुल।

सिंहिनीया इच्छा पूर्ण जुइका खुसिजुल न्हिला धेःपुना राजायात आपालं प्रीतियाना धाल।

भो स्वामी महाराज ! जिगु भाग्यं छपि भात चूलात-छपिनि नं जि सिंहिनी मिसा

नापं विवाह कर्म चूलात । जि सिंह राजाया म्ह्याय्-छ्पिं मनुष्य राजाया काय् जुजु खः पाय्छि जुल ।

जिनं आः छ्पिं तोतेमखु: जिततोता छ्पिं गनं बिज्याय् मते। छ्पिं निह्न बाय् मजिल छ्पिन्त भोजन याकेया निम्ति थन वने फल आपालं दु जिनं कया हये थनसं च्वना बिज्याहुँ भोजन धुंका जिगु म्हे च्वं-जिनं बोनायंका जि मां अबुया थासे तया मामागु खँ ह्लाय् छपिसं छुं धन्दा काय् म्वाः। थुलि खँ न्यंका सिंहिनी तिगा न्हुया नेगु फल मूल मावन । । थुगु इले राजां चिन्तना यात, थ्व सिंहिनी नापं भोग जुल आःतक सुनानं मस्यूनि, जि थन च्वनेगु थिक मजु थ्व सिंहिनी थन थ्यंकवलकि जित थ्वं तोतीमखु । मनुष्य व पशु व गुवले स्त्री पुरुष जुइ फइ, थ्वं गनयंकि गनतइ, ह्रानं मां अबुपिगु थासे यंकेनं धाल थुमिसं गुबले बाकितइ । । दैव संयोग स्वप्ना थ्यें जुल नया नसा बयान दु अवश्य नं छन्हु थुमिसं स्याना जिगु लानइ । जि बिस्युं वना भीजुइ ।

थथ्ये चिन्तना याय् धुंका हृतासनं वया सलगया वेगं ब्वाकल लें छथाय् मंत्री सेन्यपिं पिया च्वंपिं नाप लात खुसिजुया मामागु खँ ह्लाना ववं राजगृहस थ्यंकवल । । रानीया तं मन्त लेःताया भोजन याका राजा रानीपिनि न्हापा थ्यें सुख नं बास याना च्वन म्येपिं नं थःथःगु ज्याय् वन ।

राजां बने सिंहिनी नापं संभोग जूगु खँ गोप्य याना तल थ्व खँ सुनानं मस्यू । राजाया बराबर लुमंस्ये वया थाराक मिनीगु शरीर गंसी जुया वन रानी नं न्यना सोत, छ्पिं न्हापा थथ्ये थाराक ममो, आः बने वना कमाय् याना वयागुला, बने वना छु जुइका वयागु मंत्री धागु दु राजा व जिपिं चछि छखये लात धाल, चछि छ्पिं गनवना सुनापं द्यना वया।

रानीं थथ्ये धागु खँ न्यना थाराक मिका लिसः बिल। चछि छखये लात खः वने छथाय् बास लात न्ह्योमव सुथे जुल सलगया वेगनं छें वया थ्व खँ ह्लाय् म्वाल सुंक च्वं।

रानीया मन संतोष मजुया बैद्य जोतीष सता वयना सोत । जोतीषं धाल- भो महारानी! राजाया छथाय् भयंकरं ग्याका प्राण वचे जुइका वगु दइ। प्रश्न बिचार याना बले थथे नेख दु । बैद्यं बिन्तियात राजाया नाडी बिचार यानावले चिन्ताया रोग थ्यें चों म्येगु छुं खनेमदु। थथ्ये धया बिदाकया निम्हं लिहाँ वन।

राजायाके रानीं कुतु कुला न्यन, राजां धाल हे प्रिये! छथाय् सिह वल जित छुं मया, सुला च्वनागुलि मखं प्राण बचे याना वया, सुथे छथाय् मंत्री सैन्यपिं पिया च्वंपिं लें नाप लात आनदं छें थ्यन ।

सिह खँगुलि लुमनकि थाराक मिनिगु, बिस्तारं मदयावनि छाय् धन्दा कया छुं जुइ मखुः। राजां थथ्ये धास्योंल रानी सुंक च्वन।

थनंलि बनयागु खँ थथ्ये खः

सिहिनीया प्राण पुरुष धका माया याना फलजक नयां छु बल दैः धका वने उथ्ये थुथ्ये माला चला स्याना थःनं नया बाकिगु ला ज्वना थ्यंक वल । राजा मदु छचालं माला सोत गनं खके मफया अवश्य नं छें वन जुइ धयागु चिन्तना याना ज्वना वयागु चला या ला वांन्याना थःगु थासे थ्यंका माँ अबु पिन्त नकल । । माँ अबु धापिसं न्यन, ह्मिग पिहांवंह्म थौं तिनि द्वहां वल गन वना वया । सिंहिनीनं न्हिला छथाय् आनन्दं वास याना वया धाल सकलें सुंक च्वन ।

दैव योग राजानाप संभोग जुइ धुंकल सिहिनीया गर्भवती जुया वल छुयाय् गुगु याय् जुल मां यात कन मासंपूर्ण जुल छन्हु सिंहिनीया मचा बुल काय् । सुदास राजा या स्वार्थें च्वंह्म मनुष्य । अबुह्म सिंहनं सिल खन थुमि संभोग जूगुखं न्यन-राजा लुइके मफुत बने सिह सिहिनींपिं स्वह्म सिया सल्हा यात । । छोंपिं पशु जात मनु भात काल मनुहे मचा बुल थ्व मचा छोंयाय् तये योग्य मजु छाय् धाःसा थ्व बालक तःधिक जुइवले थन बने सिह धुं इत्यादि पिसं खनोवले स्याना नइ ।

पशु जातं मनु यात रक्षा याय्त थाकु, मनुनं पशु यात रक्षानं मया । नय्ज्यूपि जुलकि जहान् मापा याना लहिना तइ लिपा स्याना नइ । थुजागु स्वभावपिं मनुत जुया सिह जातं मनु यात पत्यार मया दर्शन मव्यू ।

थ्व म्ह्याय् ज्ञान मदु मनु नाप संभोग यात, गर्भवती जुया थौं काय् बुल, अबु बिस्यूं वने धुंकल आः थ्व मचा सुनां रक्षा याइगु, छोंगु धर्म खः थ्व बालक यात रक्षा

जुइगु ज्या याय् माल । आः थथ्यें थ्व मचा थ्वया अबु सुदास राजाया छें वने तय् यंकेगु छुथाय् चवना सोया चवने छु याइ छु धाइ थ्व राजा गुलि धर्म दुह्म खः फ्रीसनं विचार याय् ।

यंका रक्षा यासा खँ हे मन्त, म्येपिसं यंकुसानं सुंक चवने । थ्व राजा नाप खँ ल्हाय् मासानं फ्रीपि मग्या । थथ्ये सल्हा याना चान्हे माँम्ह सिंहिनी नं काय् मचा ज्वंका राजाया छें पिने लुखा ववे तेकेहल । छुथाय् चवना स्वया चवन ।

सुथेजुल पाः चवना चवंपिसं खापा चायकुबले खन । लँ वपिसंनं खन । मंत्री सेन्यपिनं राजगृहे वपिसं थन छुः धका विचार याना स्वत । मचा छम्ह तेहया तगु खना अद्भूत जुइका चवन ।

बालक यागु खवाः खंवले मंत्रीपिसं विचार यात थ्व छुगु हेतु खः थ्व बालकया ख्वाः सुदास राजा यागु थ्यें चवं थन राजदरवारया द्वारे थ्यंक तयहल राजायात खवर बियेधका सकल यात न्यंका दरवारे द्वाहां वना सल्हा यात । फ्रो थउने बन क्रीडा वनाबले राजा चछि छथ्ये लागु दु राजां फ्रीत यथार्थ खँ मकं बने छम्ह मिसा नाप संभोग अवश्य नं जुल खैः । गर्भवती जुया मचाबुल काय् जुया छम्ह मचा धका थन चान्हे ते हल थ्व खँ निश्चय खः आ बिन्ति याय् छु धाइ ।

थथ्ये सल्हायाना राजायात थुगु समाचार न्यंकल । भो महाराज सत्य असत्य भोग याम्ह सिनंजक सो जिमिसं मस्यु । फ्रीगु द्वारववस बालक पिदुम्ह काय्मचा छम्ह तयातल सुनाज्वो खवा छपिंथ्यें चों । पा चवना चोंपिसं ते हपि मखं जिमि न्ह्यो वया चवन । सुजुइ धाल यको मनुतेसं सोया चवन छुयायगु ।

थथ्ये धास्येंलि राजां धाल बालक ज्वना वा जिनं स्वये थुलि धया काय्के छोत राजपुरुषपिं वना बालक खातास तया राजाया थास तेहल ।

सुला चवंह्म सिंहनी लेः ताया राजां थःह्म काय् खः धका भालपा प्रतिपाल याइगु जुल धका हर्ष याना हूंकार शब्दं हाला हिन्ला तिंगा हुया थःगु छें लिहां वन ।

राजाया छँ फ्रोगु देशे सिंह वया हाला क्यन भिला मभिला धँगु खँ जुल, छवों द्वाहां वया हालीगु जक मभि देशे द्वाहां वया सिंह धुं हालीगु भि महाराज, थौंहे काय्मचा छह्य नं दरवारे द्वहां वल तस्सकं हे भिंगु खः धयागु खँ राजायात गुरु पिसं न्यंकल ।

राजाया मने त्राश चाया चिन्तना यात आः छु याय्‌गु हे दैव थ्व बालक सत्यमेव जिगु हिं जन्म जूह्म खः । जिगु खवाः दुरुस्त बने सिंहनी नाप भोग जूगुया फल खः । जि नाला मकाल धाःसा सिंह नाप ल्वापुजुइ जिगु बरनामिनं जुइ, पशु नाप भोग याइह्म राजानं पशु हे खः धिकार धाई थथ्ये धाय्‌का च्वने मालि ।

थ्व मचा तेहम्ह अवश्यनं सिंहनी जुइमा सिंहनी हाला शब्द बियावन । छम्ह मचा खः धागु जुइमा थुलि चिन्तना याना मचा थमं कया महारानीया ख्वाः स्वया राजां आज्ञाजुल । थ्व बालक जिथ्यें चोंगु ख्वा जक मखु जिगु अंश खः । आपालं ताःहाकगु खँ ल्हाय् म्वाल जि वने वनाबले सिगु ज्या खः । मिजं धयाम्ह भमथ्यें खः । फ्रोगु छेनं आःतक काय्मचा मदुनि आः थिक जुल फ्रोसं प्रति पाल याना तये थ्व धर्म खः। । राजां थथ्ये आज्ञा जुस्येंलि अन च्वंपिसं खँ थ्वोफा बिन्ति यात । भो महाराज ! जिमिसं बुझे जुल थिकहे जुः ।

महारानीं सोकल भातया स्वभाव आपा कला माम्ह खः छुयाय् छुधाय् वने च्वंम्ह मिसा गुजाम्ह जुइ ताले लाम्हजा खंमखुः । सिंह हाला बंगु भि धारयेंलि जिलका मनं चिन्तना याना राजा यात महारानीं मग्यास्ये बिन्ति यात ।

भो स्वामि ! तं चाया विज्याय्‌मते भम धयाम्ह भिगु स्वांने जक प्रवेश जुइ वथ्यें छपिनं अथ्ये खसा, छम्ह कलानं सन्तोष मजुगुलि वने सेका हगु फल वाय्‌ हल काय्मचा यात विचार मयास्यें गाइला । जिमिसं स्वया छपिसं दुगंछि विचार याय्‌मा । सिंह नापं हाला वन थथ्ये म्येपिनि नं जुल खँ ला । थ्व वाय्‌ हम्ह काय्मचाया मां सुखः सतके छोया विज्याहु जिमिस छुं धाय् मखुः माने यानातये काय्मचाया मां महारानी याय्‌माम्ह वनेतया तेगु धर्म खला बंगु जात नाम छु खः जि सतकेछोये त्यना धया विज्याहुं ।

रानीं थथ्ये धागु न्यना न्ह्यायकनं पूह्यथ्यें ह्य बाईमिका राजा छुं धायगु असमर्थ जुया रानी तंचाल धका सोका कोथाय् वना मामागु वस तिसा ज्वनावया महारानीयात थ्येपिन्त नं बिया सन्तोष याना थः कोथास वना फुले जुल।

थ्येपिं नारीगणपिं मुसु मुसुं न्हिला महारानीया खबाः स्वया च्वन। अनलि बालक यात विधि पूर्वकं थ्यंकेगु ज्या याना नामकरण यात सिहनीया हि त्वाक ज्याना सिहनी नं जन्मयाह्म बालक जुया दुर्गन्ध व पराक्रम स्वभाव, खोया हालीवले शब्द तच्व तेजवन्त पुष्ट शरीर भतीचा दुरुतोना मगा आहार तच्व। भिगुदिने राजां नामकरण (नां) छुइगु ज्या यात थिक प्रमाणं थ्व बालकया नाम सौदास नरसिंह राजकुमार जुल धया सकलयात न्यंकल।

अनलि भिगु दिने कुलानुसारं जंकोविधि (जानेकेगु ज्या) अन्नप्राशन कुलदेवता दर्शनया क्रिया नं सिधेका आनन्दं च्वन। थ्व बालक शुक्ल पक्षया चन्द्रमा थ्यें याकनं तःधिक जुया शरीर कवच वलवान् सनीगु तच्वजुया सकल आश्चर्य्य।

थ्व बालक क्रमशः तःधिक जुया वीर्य्य पराक्रमी जुया च्वंगु खना अकुह्य हीस जुया च्वनीगु।

राजां काय् यात छन्हु युवराजया अभिष्येक (पद) बिल ल्याय्ह्य नं जुल। थ्येगु देशया राजपुत्री राजनीति धर्म शास्त्र नं सया च्वंह्य सुन्दरी लक्षणी युवती धर्मगंजा देवी शुभदिने सुदास राजां विवार याना काय् सौदास नरसिंह राजकुमारयात विवाह कर्मया ज्यानं सिधेकल। निह्मत्यपु सुख नं बासयाना च्वन।

लिपा सुदास राजा बृद्ध जुया वल तप यावने माल धका मतीतया महारानी नापं सह्लायाना काय् यात राजा भिस्येक बिया दंपती सहितं तप यावन। । थनंलि सौदास नरसिंह राजाजुया ज्या यात, छन्हुया दिने मंत्री सेन्यपिं नापं वन क्रीडा यावन उख्यें

राजां ल्वेक नाम छगुया अर्थ सीके । संस्कृत–सुदासस्य अपत्यं पुमान् सौदासः । नर संभोग सहित सिह नरसिंह । सौदास नरसिंह इति । । भाषा थथ्ये खः । सुदासया काय् सौदासः । मनु व सिह निह्म संभोग जुया जन्म जूह्म खः नरसिंह । । नरश्च सिहश्च द्वौसंभोगौ इति नरसिंह थथ्ये नं जुइ । सौदास नरसिंहया अर्थ थथ्ये खः । ० ।

थुथ्यें सोया चाहुला वने बासयाना च्वंपि चला आदि पशु पंछिपि आपालं स्याना छथाय् बास च्वना चला पंछि पिगु ला कचिकं राजां नल । मांह्म सिंहिनी यागु हि ल्वाकज्यागुलि कचिगु ला नय्‌त धौमचा ।

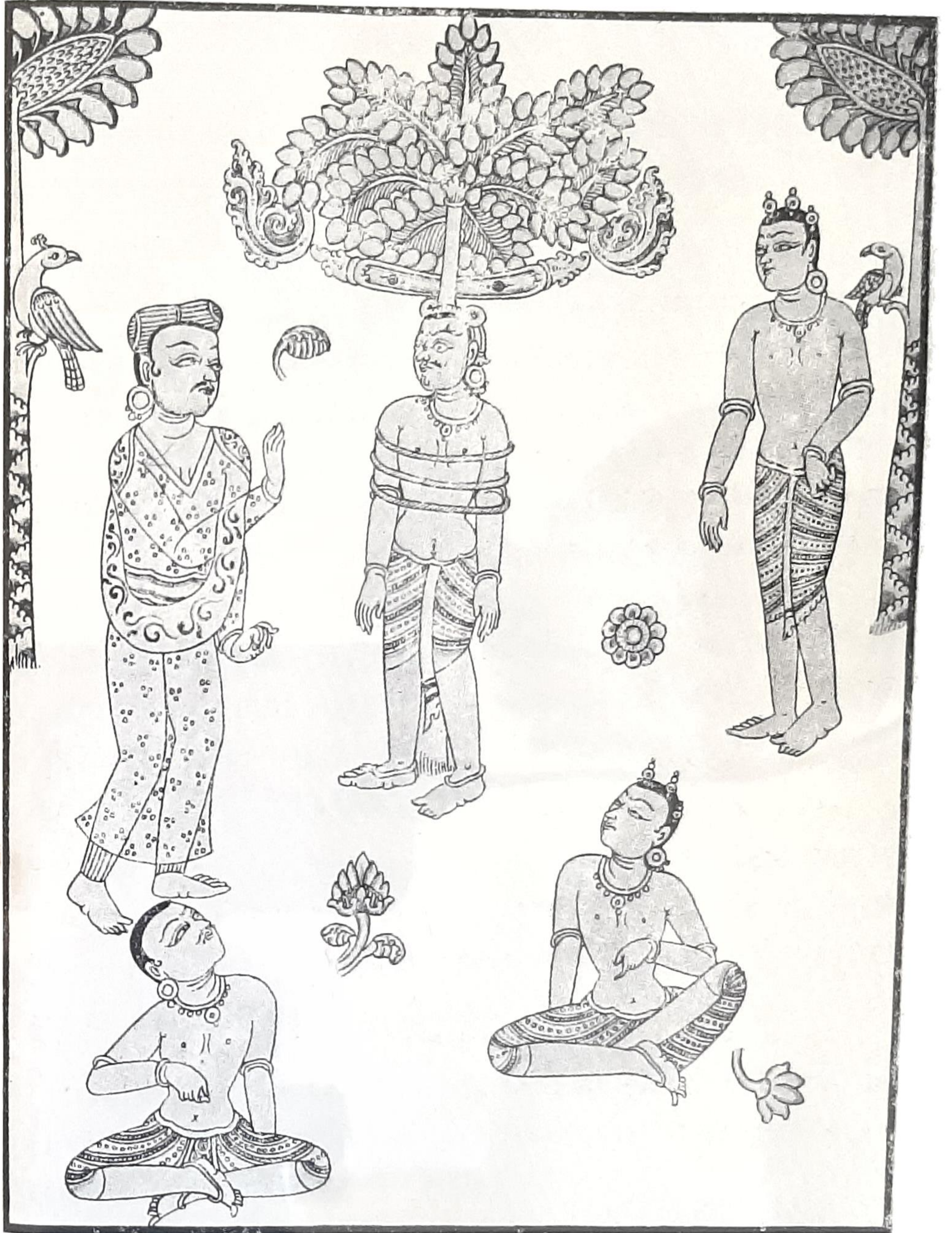
थगु प्रकारं राजां ह्लिह्लि अन्न फलाहार छुं मयास्ये चला पंछि पिगु ला जक कचिकं नया जूगु स्वया मंत्री सैन्य नायकपिसं बिन्ति यात । भो महाराज ! छपिसं आमथ्ये अन्न फलाहार छुं मयास्ये पशु पंछि पिगु ला हि मात्र कचिगु ह्लिह्लि आहार याना जुल थ्व राज भोजन मखु- दैत्य राक्षस भोजन खः ज्रोत योग्य मजु । ल्किपि मनुष्य जुया नं कचिकं ला हि आहार याना ब्याधा स्वभाव ज्रोत तस्सकं मलो । जिमिसं थथ्ये कचिगु गुवलें मनया नेमालोवले योग्यानुसारं बुकामात्र नेगु ।

आवंलि थुगु तालं आहार याना बिज्याय् मते जिमिगु बिन्ति दु । थथ्ये धागु खं न्यना सौदास नरसिंह राजां लिस बिल ।

हे मंत्री सैन्य नायकपिं ! छु खं ल्हानागु छिमि मयेसा नेमते- स्यानामात्रं पशु पंछि पिगु क्वागु ला हि नया पचेयाय् फुसा शरीर पुष्ट कवच जुया वलवान् जुइ । पराक्रम देकेत थथ्ये आहार याय्‌मा धया सकलें छें लिहाँवल । । छें थ्यस्येंलि रानी नं मखंक लह्निना तयापिं दुगु फै हें इत्यादिपिं ज्वना स्याना क्वागु हि तोना कचिगु नुगचु स्यें सों अपि मिखा थ्ये न्ह्यपु नेगु । थ्येगु बुका नयाजुल ।

आहार तच्वं थ्येथ्येगुनं यको नेमा, क्रोध तचो शरीर दुर्गन्ध वःला छम्ह स्त्रोनं मगात चेतिका स्त्रीपिनं कलायात । थथ्ये दरबारे मखंक पशु पंछिपि स्याना कचिगु ला नेगु खना धौचासानं छुं मधास्ये सकलें सुंक च्वन । राजा खना ग्याना छुं मधा ।

महारानीं सोका बिन्ति यात, भो स्वामि ! छपिं मनुष्य राजा खः स्वभाव आपालं बांमलात । बूगु ला नया बिज्याहुं कचिगु छाय् नेगु छपिं नवल हारानं जुया वल । हानं कुआहार यागुलि कामीनं जुल । जिगु खं न्यनेगु जुसा शील स्वभाव वांलाका मनुष्यया धंग याना बिज्याहुं । । राजा जुयानं छु स्वभाव पिकयागु, प्रजापिसं यासानं

मन्यागरिनल सो: दासकुरु वनं च्वना कुमारपिं १०८ यहू सद्या साम यास्यं
थिकयावल सुं ग सामयाङ कुमारं सीका वनं च्वांल सोदास नरसिंह कम्ह
त्र्यालाहिनेलयात सिमाय् चिनाबाध यागु चित्र ॥

याय्मज्यु धाय्मालं फ्न् थमंहे यात। थथ्ये दैत्य राक्षस पिंगु कुस्वभाव कुचरित्र कुआहार कुज्ञान पिकया जुइगु छपिं जक मखु: म्येपिं सकलें योग्यताया मनुष्यमजु ।

छपिंगु थ्व कुस्वभाव जिमां अवु मंत्री तथा प्रजा गणपिसं सिल धा:सा गुलि गिल्लायाइगु जितनं गुलिजक बांमलाइगु। थनिनिस्ये जिगु खँ न्यना राजाया कर्तव्य पालन याना स्वभाव बांलाका बिज्यासा सकलें खुसि जुइ। जिनं राजपुत्री ख: छुं विद्या राजनीति धर्म शास्त्र वोना सेकासीका च्वनाह्म ख:। थथ्ये धया ह्मानं हेका वोध याय्गु निम्ति न्हिला स्वामीया ह्मा:ज्वना सिचुक कसि विज्याहुं नु: धया थतयंकल। कसि थ्यनेव राजा पखालं क्वसोत छेंक्वे दुगुछह्म घांय् नया च्वंगु खन। पखागया तिगान्हुया क्वेजुना दुगुयात कक ज्वना ब:स्वाना प्वाथेन्हुयां सनेमफेक क्वत्यला ग:पते वान्याना हितोना लिपा दुगु घे:पुना-यंका छुथाय् सुनानं मखंक च्वना दुगुयात प्वाफाया स्यें सों नुगचु लिकया नल। सिह्नो मांया स्वभावं राजा थुगु धंग जुल। कसि च्वंह्म धर्मगंजारानी भो:सुला जिगु कर्म धिक्कार धका खोल। वखत जुस्येंलि भोजनालये राजा वया रानीयात स:ता नापंच्वना भोजन नेत थिक यात। मने ताप जूसानं ख्वा: च:कंका रानीनं थ:गु स्त्रीया कोमल स्वभावं विन्तियात। भो स्वामी! जिगु वचन लुमंका भोजन याना विज्याहुं ।

हततनं न्हिला राजां आज्ञाजुल- प्रिय स्त्री छं धागुखं न्यने दे:धया भोजन यात। राजायात आहार ल्वेक ज्वरे याना तगु दु। तिदुगु तिमदुगु वुगु ला, गुलि तत:कुगु कचिगु ला क्वें नापं न्ह्याया घुतकोगु। जाप्ये नं त.प्येयाना म्हुतुवां खाया दुछोइगु। वहु आहार (आपा नेमागु) राजाया धंग रानीं सोया च्वन।

राजां बराबर रानीया ख्वा: स्वया धाइगु जि थ्यें छंनं नेमा न: अले ऋोपिं निम्हं उथ्यें जुइ। थुगु प्रकारं धासानं सहयाना थ:गु नियम पालन याना राजायात नु च्वाय्का राजा पिहां वस्येंलि थ:नेसिधेका कोथाय् वना चिन्तना यात ।

जि थनि निस्यें व्रतयाय्गु आमोष मनस्ये दिनया छकमात्र नया याकचा अलग कोथास आनन्दं च्वनेगु जुल। थ्व पुरुष मनुष्यया स्वभाव मखुत लिपा छुजुइतिनि जिनं बांलाक विचार याय् तिनि धयासुंक च्वन।

राजाया कचिगु जक ला नेगु इच्छा याना जुल। छन्हु राजां बिचार यात जिनं पशु पंछिपिगु आपालं कचिगु ला नया सवा थ्वीके धुन। आः मनुयागु नं छक ला नेगुसा सवा सीके फइ। थथ्ये कुचिन्तना याना न्हापालाक मिसायागु नि नेमाली धका मती तया च्वन।

राजाया कुस्वभाव खना मंत्रीजुं गोप्य रूपं रानीयाथासवना बिन्ति यात- मो महारानी! थ्व राजाया कुभोजन मांसाहार यायां कचिगु ला नया थाय् थासे दुगु च्वले स्याना तल। थ्व ज्या राजायागु खः धायृत त्राहि छपिसं स्यथ्ये याना बिज्याहुं।

मंत्रीजुं थथ्ये धागु खं न्यना रानीं आज्ञा जुल, जि धासानं खंन्यनीह्म मखुत जिनं बारंबार धायधुन खंमन्यं छुयाय्, धुं भालु राक्षसया स्वभाव जुल खः, जिगु मन त्राहि जुया छथ्ये अलग च्वने माल। जिनं बखत बिचार याना धाय् निन्हु प्यन्हु सह्या।

थथ्ये रानीं धागु बचन न्यना तथाऽस्तु धया मंत्री संन्यपि थः थ:गु ज्याय् वन। थनंलि थ्व राजानं मनुष्ययागु ब्वांगु ला हि मनस्यें तोत्ये मखु न्हापां मिसायागु नि नेमालि धका चान्हे तोजक वना वना न्ह्योवेका च्वंह्म रानीया कोथाय् द्वहां वना रानीया प्वाये नुगले थिया नःतोना ककुस ज्वना हि तोनेगु बांच्छायात।

थुगु वेलास रानी न्ह्यलंचाल वाथाक दना सोत थःभात खना धाल। जि थौं खापातो लोमन जित थोमतं छुकारणे ब्रत याना च्वनाह्म स्त्रीया कोथास बिज्यानागु। थन दरवारे म्येपिं मिसातनं दु माथाय् बिज्याहुं।

रानीयागु थुगु बचन न्यना थौंम्वाल धका मतीतया राजा कोथां प्यहां वया थःगु थासे च्वना चिन्तना यात। बखत बिचारयाये मनुष्यया ला हि मनस्ये सन्तोष मजुल।

उखुन्हुया रात्रिफुका कन्हे बहनी जुल, रानीया थौंनं कोथास द्वहां वइ भिगु ज्यायाइह्म मखु थथ्ये मती तया खापा तिना च्वन।

उखुनुया रात्रीस सकलया न्ह्योवेका च्वंगु इले राजा धका ह्यमसीक ह्यकुगु लनं

फिना तीजक ऊया चायूका उख्ये थुख्ये सोया कोथां प्यहां वना कारांगारे (ऊयेले) थ्यंका पञ्चागया तिगान्हुया क्वहांवना अन बन्धनागारे कुनातपि मध्ये छह्ययात धुं ज्वनेथ्ये चवाक ज्वना हालेमफेक ककुतिया स्याना ककुस होःखना हि तोने धुंका छथाय् यंका कोत्यला स्याना व्याधां पशुया शरीर स्यंकेथ्यें स्यंका (प्वाःफाया) नुगचु स्यें सों लिकया नया पखा गया तिगान्हुया वना थःगु थासे कोथास बासयाना च्वन। । थुजांगु तालं स्वकःतक चान्हे सकल न्ह्योवेका चोनीगु इले ऊयेलेवना मनुस्याना न्हापाथ्यें स्यें सों नुगचु लिकया नय् धुंका पखालं गया वया थःगु थासे बास याना च्वनीगु।

सुथे जुल ऊयेले हाहाकार जुल थन ऊयेले सुःवया थथ्ये यावइगु थ्वखं राज गृहे थ्यंकल मंत्री सैन्यपि वया सोवल अन चोंपिके न्यना स्वत जिपि न्ह्यो व मखना धाल। । मंत्रीं धाल छिपि सकलें मुना थ्वयात ज्वनाति लिपा छिमितनं स्याना थथ्येयाइ। आः पालाक सकलें ध्यनेमते पालंगा बिचारया पिशाच राक्षस भूत प्रेतनं जुइफुः न्ह्याह्म जूसानं ज्वना चिनांति। थथ्ये धास्येंलि बुढा छह्मसें ग्यासानं बिन्तियात, भो मंत्री राज पुरुषपि ! जिनं न्हापा मखना थौंया चन्हे खना।

सकलें न्ह्योवेका च्वन जिनं न्ह्योःव धुक्क शद्वःवल न्ह्यलं चाल हाकुस्ये च्वंह्म छह्म पखालं क्वहां वल जि ग्याना ख्वाःतोपुया सुंक च्वना।

भतीचा जावले पखा गया पुला वन थ्व छह्म वगु खना म्येपि मखना। थथ्ये धागु खंन्यना आःबिचार याय् धया लिहां वना राजायात बिन्ति यात। भो महाराज! कीगु देशे मनुष्य स्याना ला हि नैह्म पिशाच राक्षस द्वहां वल। ऊयेले दुने च्वंपि प्यह्म स्याना नल ककुस होःथ्वना प्वा फाया तल स्यें सों नुगचु मदु।

थ्व वइह्म सुजुइ बिचार याय्‌त छुयाय्‌माल आःतक ऊयेले च्वंपि स्यानानल। कन्हे कंस् वेसे च्वंपि स्याना नइ। थन दरबारेनं वया अथ्ये यावयूफुः सुंक च्वने मजिल।

थथ्ये धागु खं न्यना राजाया थमंयानागु ज्या जुया थथ्ये उत्तर विल। आः यात बिचार याये छिपि हथाय चायमते सुंकनिच्वं धया ऊयेले च्वंगु मृतक शरीर वाके छोत।

राजाया धंग खना सकलया मनस त्राश ज्वीका सुंक चवने मजिल धका गोप्य याना महारानीया थासे वना विन्ति यात ।

भो महारानी ! थ्वोगु देशे उपद्रव जुल पिशाच राक्षस भूत वल धाल, खः मखु: निश्चय मजु । थ्येले कुनातंपि स्याना ला नया वन, शरीर वाक्ये छोत । हाकुह्म पखालं तिगा हुया वइगु वनीगु धका छह्म बुढां कन । कन्हे कंस छु जुइगु, गुलि मनुतय्सं बां मलागु नं खं ल्हात ।

थमंहे स्याना हि तोना कचिकं पशु पंछि पिगु ला नयानं सन्तोष मजुया थ्व राजा थ्येले सुनानं मखंक वना थमंहे स्याना मनुया क्वाहि क्वाला नया गोप्य याना च्वंगु धापि नं दु । । थ्व ज्या राजांहे यागु खःसा आपालं बांमलात लिपा थन दरबारे च्वंपि मनूतनं स्याना नइ सुंक च्वनेव छपिनं बाकि तैमखु: जिपि आपालं भय त्राश जुल । देशे प्रजापि नं ग्याका च्वन, हाले मज्यु धाय् मज्यु छु याय् । महारानी गुजाह्म भातं मनुया ला हि नसानं सुंक च्वनोह्म थथ्ये धाःगुनं न्यने दत प्रजापिसं जक धाःगु मखु: थ्येले पाः चोंपिसंनं जुजु हे थ्यें चों धाल, थ्व खं राजा यात कना बांलाक खं मल्हाः ।

आः छपिं जिपि सुंक च्वने मजिल जतन छु याय्गु आज्ञा देका विज्याहुं । ० । थथ्ये धास्येंलि महारानीं आज्ञा जुल जिनं विचार याय्, धागु खं न्यना विश्वास याय् मज्यु: थ्व चिकि धंगु खं मखु: भयंकर गु खं खः । राजानाप खं ल्हाना स्वय् छु धाइ । छिपिं सकलें मिलेजुया गुप्त रूपं चरित्र नं स्वये । भूत पिशाच राक्षस अथवा राजा हे खः मखु: सीकेगु जतन जिनं याय्गु जुल । रानीं थथ्ये धाःगु न्यना सकलें चित्त बोध जुया च्वन ।

कन्हे खुन्हु सुथे महारानीं महाराज यात थथ्ये विन्ति यात । भो स्वामी ! जिनं छगु विन्ति याय् तें मोय्का विज्याय् मते, ह्लापानं बारंबार धाय् धुन खं मन्यं अति जुइवं बांमलाइ । छपि मनु खः राजा जुयानं स्वभाव आहार धंग आपालं बांमला ।

छपिं न्ह्योने वइ वले धुं भालु थ्यें दुर्गन्ध जुल, उकीं जि अलग च्वना व्रत याना ।

फला, भात म्वाम्वा छ्वाछें च्वना बाया च्वने माल थ्वनं पाप भोग सीके मफुः ।

छपिसं थनि निस्यें ला हि नेगु तोति, फित राज्य तोति । थ्व निताय् छता मतो तुकं जिगु मन संतोष जुइ मखुः । छपिं खना जि भय त्राश जुल, भय त्राश मजुइक छपिनि प्रिय स्त्री जि खःसा ला हि नेगु तोता शुद्धगु भोजन या, स्वामी खः जिनं प्रेम याये मखुसा अप्रेम जुइ ।

छपिं जि प्राणनाथ स्वामी मालीक दैवतुल्य खः जिनं फको सेवा भक्ति याये जिगु चित्त यात भय त्रास छु संखा मदेका योग्यगु भिगु जिगु खँ न्यना विज्याहुं, मभिगु अयोग्य खँ जिनं मधया छपिनि छु विचार । हानं धाय् न्यना विज्याहुं पशु तेसं गुलि घांय् नैपि, गुलि मल नैपि, गुलि ला नैपि दु । पंक्षित नं गुलि की तों नैपि, गुलि सीपिगु, गुलि म्वापि स्याना नैपि दु ।

राक्षस भूत पिशाच धापिसं मनुष्यया ला हि कचिगु नय् दुसा लेताइ । दैत्य धापिनं मदिरा तोने दतकि खुसि जुइ ।

मनुष्य धयापिसं थुजागु आहार याइ मखुः शुद्ध सुगन्ध क्षीर जा मधि फलाहार दुरु धौ च्यः आदि पंचामृत आहार याइ ।

एवं प्रकारं देवतादि पिसंनं श्रद्धा भक्ति भोजन याना सन्तोष जुया च्वनि । थथ्येहे फ्रीसनं याय् फेकेमा । । रानीं थथ्ये धाःगु खँ न्यना राजाया ला हि नेगु तोत्ये मफया छुं मधास्ये दना वन ।

रानीया मनं चिन्तना यात :मनुया ला नह्य थ्व हे राजा खला धैथ्यें चोंका चिन्तना यात। जितनं म्हे नतुना सोगु दु जि न्ह्यलं मचासा स्याना जिगुनं ला नैगुला धका संखा यात ।

थुलि मछि योग्यतागु खँ ह्लानानं उत्तर मब्यूस्ये दनावन आः थथ्ये सु क च्वने मजिल खः धका मंत्री तथा म्येपिं राजपुरुष पिनं सःता गुप्त याना सह्ला यात जित साहिता ब्युः चान्हे फयेले वना मनुष्य स्याना ला न वइह्म सुज्वी जिनं लाना तोह्यु धया वहनी

जुस्येंलि गुप्त तवरं सकलें स:ता चोगु खिप ज्वंका मामागु थासे मामापिं तया महारानी (थ:) नं मिजंया लनं फिना सुरा जुया कोथास मच्वंस्ये क्रयेले पिने छ्याय् सुला च्वन ।

पशु पंछि पिगु बूगु कचिगु ला हि आपालं नयानं सन्तोष मजुया मनु यागु समेतं कचिगु ला हि नेगुलि आपालं रुचिह्म * मांसाभिलाषी थ्व सौदास नरसिंह राजा चान्हे वना क्रया चाय्‌का उख्ये थुख्ये सोत ग्वना चोंपिं खन, न्ह्यो मवेकुथ्ये न्ह्यो वपिथ्यें च्वंक शना चरित्र स्वया चोंपिं धका मसीकुस्ये कोथाया क्रयालं तीजक प्यहांवना क्रयेले वन ।

अन क्रयेले थ्यंका पखा पुला ववहांवना अन सकलें न्ह्यो वेका च्वंपिं खना ले ताया थ्व राजां थथ्ये चिन्तना यात । सुनानं मखंक मसीक थन वयागु सफल जुल जिगु भाग्य ब: धका खुसि जुल ।

ह्नापाथ्यें अन कुनातह्म छह्म ज्वना धुं चला धों स्याय्थ्यें हाले मफेक ककु तिया स्याना हो: खना हितोने धुंका प्वा: फाया पित्याह्म धुं नेथ्यें नुगचु स्यें सों लिकया नया थ:गु इच्छा पुरे यात ।

निपा ल्हा:तिनं कया हितोने धुंका लुसि ताहाकपिं ध:वा दुपि पशु तेसं ला नैवले थ्यें सना मनुया ला नया च्वंह्म भयंकर राक्षस समानह्म थ्व राजा यात, अन सुला च्वंपिं सकसिनं खना य: पाशापि स:ता सकलें छ्याय् मुना च्वन ।

थ्व राजा लिहाँ वनेत पखा गब:ले सुला च्वंपिं सकसिनं ज्वना दथ्वी तया सकलें छ्याख्यलं चोना पिने हया महारानी च्वना चोंगु थासे न्ह्योने तेहल । धर्मराजा महारानीं छ्या विज्यात। थ्व दुष्ट राक्षस पिशाच यात खिपतं चिना दरबारे यंकि छ्या सकलें मुना छें वल । सुथे जुस्येंलि राजपुरुष प्रजा नायकपिं मुंका मनुष्यया ला नह्म राजा न्ह्योने तया वारंवार महारानीं थथ्ये घोषणा यात ।

वाक्‌छिना ल्हा: बुत्रु स्याना तुति ब: स्वाना तं पिकया सकल यागु ख्वा: स्वया

*मांसं अभि न्यल नच्छिन मांसाभिलाषी-ग: सौदास नृप: । ला हि नेगुलि नस्सकं रुचिम्ह राक्षस तुल्य थ्व सोदास राजा ख. धका मीका थंकल ।

महारानीं थथ्ये धै विज्यात । पतिचां वचना थ्व महादुष्ट अपराधि पापि पिशाच राक्षस मनुष्यया ला नया हि तोनीह्म निर्दय यात थन देशे तेगु योग्य मजु देशं पिने सुं मनुष्य पि मदुगु दुर बने खिपतं चिना याकनं वायर्यकि ।

भो महारानी मंत्री प्रजागणपीं ! जि महाराज खः जिगु अपराध क्षमाया आवंलि थुजागु ज्या याय् मखुत । थ्व राजां थथ्ये धाःगु न्यना सकसिनं थ्वंत कुकर्म याह्म छ धिकार धका हाहा याना गिल्ला यात ।

महारानी वा कटटटं न्ह्यया आज्ञा जुल, छ जि स्वामी मखुत, जि छं कला मखुत । थ्व देशे थनि निस्यें जि राजा जुइ त्यना प्रजापालन याना धर्म याय् ।

यदि छ राजा खःसा मनुष्यया ला नइ मखुः ; पिशाच राक्षस धुं धापिसं जक मनुष्यया ला नइ । मनुष्य तया राजा जुयानं चाण्डाल अपराधि जुया ह्मिग ह्मीगनं चान्हे ऊयेले वना कुना तपि थमं स्याना ला हि नयानं मगाना वखत विचार याना मिसा जाती कला यातनं स्याना ला हि नय्‌गु ग्वसा याइह्म पापि छ खः ।

छन्त ह्मापा जिनं चेतावनि बिया धयागु दु । ला नय्‌गु तोति कि त राज्य तोति थथ्ये कलानं खःगु खं धाल धंगु विचार मदुह्म । पशु अधमि धुं तुल्यह्म छ बने बास याहुं । हानं प्रजा पिन्त न्यंकल थ्व पापि यात छु याय्‌गु ? प्रजा पिसं विन्ति यात थ्व पापि यात बने छोय्‌गु हे योग्य जुः । धुं सिह समान ह्म देशे तय्‌गु योग्य मजुः । भयंकर गु ज्या याइह्म थ्व यात याकनं पितना विज्याहुं ।

महारानीं आज्ञा जुल प्रजा पिंगु खं न्यने, थ्व पापि राजा यात आः थथ्यें देशं पितना छो धया रानी दरवारे द्वाहांवन । मंत्री राज पुरुषपिं सकलें मुना थ्व पापि राजा यात पितना छोत । । थ्व राजा सिंहिनीया हि त्वाक ज्याह्म जुया ला हि आहार याय्‌गु तोत्ये मफया राज्यस च्वने मदुसानं बने वनेगु खुसि जुया देशं पितना छोसानं अहंकार मयास्ये बने बास यावन । देशे महारानी राजा जुया प्रजा पिन्त दुख मब्यूस्ये सकसिनं प्रशंसा याका आनन्दं बास याना च्वन ।

जुस्येंलि गुप्त तवरं सकलें सःता चोगु खिप ज्वंका मामागु थासे मामापिं तया महारानी (थः) नं मिजंया लनं फिना सुरा जुया कोथास मच्वंस्ये कयेले पिने छ्याथाय् सुला च्वन ।

पशु पंछि पिगु बूगु कचिगु ला हि आपालं नयानं सन्तोष मजुया मनु यागु समेतं कचिगु ला हि नेगुलि आपालं रुचिह्म * मांसाभिलाषी थ्व सौदास नरसिंह राजा चान्हे वना कया चाय्‌का उख्ये थुख्ये सोत ह्यना चोंपि खन, न्ह्यो मवेकुथ्ये न्ह्यो वपिथ्यें च्वंक शना चरित्र स्वया चोंपि धका मसीकुस्ये कोथाया कयालं तीजक प्यह्‌ांवना कयेले वन ।

अन कयेले थ्यंका पखा पुला ववह्‌ांवना अन सकलें न्ह्यो वेका च्वंपि खना ले ताया थ्व राजां थथ्ये चिन्तना यात । सुनानं मखंक मसोक थन वयागु सफल जुल जिगु भाग्य थः धका खुसि जुल ।

ह्लापाथ्यें अन कुनातह्म छह्म ज्वना धुं चला धों स्याय्थ्यें हाले मफेक कंकु तिया स्याना होः खना हितोने धुंका प्वाः फाया पित्याह्म धुं नेग्यें नुगचु स्यें सों लिकया नया थःगु इच्छा पुरे यात ।

निपा न्हाःतिनं कया हितोने धुंका लुसि ताहाकपिं थःवा दुपिं पशु तेसं ला नैवले थ्यें सना मनुया ला नया च्वंह्म भयंकर राक्षस समानह्म थ्व राजा यात, अन सुला च्वंपि सकसिनं खना थः पाशापि सःता सकलें छ्याय् मुना च्वन ।

थ्व राजा लिह्‌ां वनेत पखा गबःले सुला च्वंपि सकसिनं ज्वना दथ्वी तया सकलें छ्याछ्यलं चोना पिने हया महारानी च्वना चोंगु थासे न्ह्योने तेहल । धर्मगजा महारानीं थथ्य विज्यात। थ्व दुष्ट राक्षस पिशाच यात खिपतं चिना दरबारे यंकि धया सकलें मुना छें वल । गुथे जुस्येंलि राजपुरुष प्रजा नायकपिं मुंका मनुष्यया ला नह्म राजा न्ह्योने तया बारबार महारानीं थथ्ये घोषणा यात ।

बाकूछिना न्हाः बुबु स्याना तुति बः स्वाना तें पिकया सकल यागु ख्वाः स्वया

*मांस अभि लषन नचिह्न मांसाभिलाषी-गः सौदास नृपः । ला हि नेगुलि नसमक रुचिम्ह राक्षस तुल्य थ्व सौदास राजा म्ह धका सीका च्वंकल ।

महारानीं थथ्ये धै विज्यात । पतिचां वचना थ्व महादुष्ट अपराधि पापि पिशाच राक्षस मनुष्यया ला नया हि तोनीह्य निर्दय यात थन देशे तेगु योग्य मजु देशं पिने सु मनुष्य पि मदुगु दुर बने खिपतं चिना याकनं वायूयंकि ।

भो महारानी मंत्री प्रजागणपीं ! जि महाराज ख: जिगु अपराध क्षमाया आवंलि थुजागु ज्या याय् मखुत । थ्व राजा थथ्ये धा:गु न्यना सकसिनं थ्वंत कुकर्म याह्य छ धिकार धका हाहा याना गिल्ला यात ।

महारानी वा कटटटं न्ह्याया आज्ञा जुल, छ जि स्वामी मखुत, जि छं कला मखुत । थ्व देशे थनि निस्यें जि राजा जुइ त्यना प्रजापालन याना धर्म याय् ।

यदि छ राजा ख:सा मनुष्यया ला नइ मखु: ; पिशाच राक्षस धु धापिसं जक मनुष्यया ला नइ । मनुष्य तथा राजा जुयानं चाण्डाल अपराध जुया ह्मिग ह्मीगनं चान्हे ऊयेले वना कुना तपिं थमं स्याना ला हि नयानं मगाना वखत विचार याना मिसा जाती कला यातनं स्याना ला हि नयगु ग्वसा याइह्म पापि छ ख: ।

छन्त ह्लापा जिनं चेतावनि बिया धयागु दु । ला नयगु तोति कित राज्य तोति थथ्ये कलानं ख:गु खं धाल धंगु विचार मदुह्म । पशु अधमि धु तुल्यह्म छ बने बास पाहुं । हानं प्रजा पिन्त न्यंकल थ्व पापि यात छ यायगु ? प्रजा पिसं विन्ति यात थ्व पापि यात बने छोयगु हे योग्य जु: । धु सिंह समान ह्म देशे तयगु योग्य मजु: । मयंकर गु ज्या याइह्म थ्व यात याकनं पितना विज्याहुं ।

महारानीं आज्ञा जुल प्रजा पिगु खं न्यने, थ्व पापि राजा यात आ: थथ्यें देशं पितना छो धया रानी दरवारे द्वाहांवन । मंत्री राज पुरुषपिं सकलें मुना थ्व पापि राजा यात पितना छोत । । थ्व राजा सिहिनीया हि त्वाक ज्याह्म जुया ला हि आहार यायगु तोत्ये मफया राज्यस च्वने मदुसानं बने वनेगु खुसि जुया देशं पितना छोसानं अहंकार मयास्ये बने बास यावन । देशे महारानी राजा जुया प्रजा पिन्त दुख मब्यूस्ये सकसिनं प्रशंसा याका आनन्दं बास याना च्वन ।

अनंलि बने वंह्म राजा उखये थुखये चाहुला चला पंछिपिं स्याना कचिगु ला नया धुंथ्यें मग्यास्ये जीविका याना जुल । छह्म सिंहनी (मां) म्ह स्यें खना हतासनं नापला वया थथ्ये मनुष्य बोंलि धाल ।

हे महा पुरुष ! छ सु गनं वयाम्ह याकचा थुजागु बने च्वनेत मग्याला ? जिनं छुं याय् मखु: सत्य याना खँकं ।

थथ्ये धास्येंलि राजां विन्ति यात, भो सिंहनी ! जि काशी देशया सुदास राजाया पुत्र खः जिगु नां सौदास नरसिंह, जि मां म्हमस्यु जित कनातगु दु, छँया लुखा क्वे सुना ज्वो चान्हे वाय् हयातम्ह बालक काय् मचा सुदास राजाया काय् मदया थमं पालन याना तम्ह जि खः । त्यायम्ह जुस्येंलि जित विवाह याना जि अगु थः स्त्री सहितं तपोबन विज्यात ।

जिगु स्वभाव क्वागु ला हि कचिकं नेगु अति इच्छा दु पशु पंछिपिं थमं स्याना कचिगु ला नयानं सन्तोष मजुया मनुष्य स्याना ला नया । थुजागु आहार याइम्ह देशे राजा याय् अयोग्य धका जि कला धर्मगंजा देवी मंत्री म्येपिनं मिले जुया जित देशं पितना बने वाय् हल । थथ्ये जुया बने भ्रमण याना चला पंछि स्याना कचिकं ला नया जुया ।

थ्व खं न्यना सिंहनीनं अवश्यनं थ्व जि काय् खः धका सोका, थमनं न्हापायागु खं कन । राज पुत्र ! जिनं सत्यगु खं कने न्य, काशी देशया सुदास राजा बने वबले एकान्ते जिनं नाप लाना उगु बखते जि त्यासिया अवस्था काम रागं पीड जुया थ्व सुदास राजा नाप संभोग जुल । लिपा थ्व राजा लिहां वन जि गर्भवती जुल । छन्हु मचा बुल काय् मनुष्यया शरीर जुया जिनं चान्हे सुनानं मखंक राजाया छँ क्वे लुखाक्वसं तोता वया वह्मे काय मचा छ खः । छं मां जिहे खः थौं मां काय् निम्ह नाप लात थ्व भाग्य खः ।

छं नु: धका नापं बोना हया काय् यात प्रीतियाना चलाया ला नका प्यन्हु तक थगु थासे तयातल । सिंहनीनं काय् यात थथ्ये खं न्यंकल । हे पुत्र ! छं मां जि सिंहनी यागु स्वभावं छं कचिगु ला नयानं सन्तोष मजुया मनुष्यपिगु समेतं ला नल । राजा जुया थथ्ये ने मज्युगु खः । थ्वत आप लात पाप फुइगु हानं छ राजा जुइगु उपाय दु ।

छं मने छ्ं संखा तेम्वा: मांया खं न्य, हे पुत्र ! सछिह्न राजकुमार मनुष्यपिं कृपा-मतस्ये नरवलि वीगु पूजा अथवा नरमेध यज्ञयाना मनुष्यपिं होम यायगु थुजापिं माला-ह्या मुंकाति।

हुकन छह्न महर्षि दु तपयाना च्वन, अन वना न्यें हुं वं धाथ्येंया। थ्व ज्या सिद्धयाय् धुनकि छंगु पापफुना वनि, जिनं साहिता विये छंगु देशे च्वंपि नाप ल्वाहुं, छत्याइ न्हापाथ्यें राजा जुया नौति, लिपानं राजा हे जुइ। थुगु तालं सिंहिनी (माँ) नं धागु खं विस्वास याना महर्षिया थासे वना प्रणामयाय् धुंका सिंहिनोनं धागु खं फुकं कना नरमेध यज्ञ यायगु खं न्यन। । थ्व महर्षिनं वचनविल - यायफुसा ज्युः सछिह्न राजकुमारपि मुंकि मफुसा मनुष्यमात्र नं ज्यु। थ्व नरमेध यज्ञ खः भूतयज्ञ नं धाइ, नरवलि पुजा नं धाइपि दु। महर्षि नं थथ्ये धास्येंलि जिनं यायगु अवश्य धया राजा लिहांवना बने चाहुला मनु मावन।

संजोग चूलात बिदुर देशया राजाया पुत्र विहंगम राजकुमार सैन्यपि मुंका वन क्रीडा या:वपि खना ब्वांवना धुं घों ज्वनेथ्यें थ्व राजां राजकुमार यात च्वाक ज्वना पाछ्राया ह्या सिमास् चिनातल।

ह्यानं कन्हे नं उथ्ये थुथ्ये वने चाहुला जुल वैशाली नगरया राजा प्रशेनजितया पुत्र जयश्येन धाह्म राजकुमार वन क्रीडा यावह्म खना च्वाक ज्वना पाछ्राया ह्या सिमास ब: लागु खिपत चिनातल।

थुगु तालं सोला वुवले गुइगुह्म (९९) मुंकल गुलि सितनं फलाहार गुलिसितं स्कन्ध मूल (हि, सकि) नका पालेयानातल थ्व राजा मनुष्यया स्वभाव मखुत, स लुसि ताहाक, बलवान् लं हाकु दुर्गन्ध म्हे खिति वु। थ्व खना सकल ग्या, पाछ्रायायंकी धका सकलें थ्व खनकि बिस्यु वनीगु।

आ: छह्न जक मगानि धका हर्षयाना मा:वन। छन्हुया दिने कौरव देशया राजा महाबलया स्त्री धृतिमती महारानीया गर्भं जन्म जूह्म पुत्र अरून्धती देवीया स्वामी (३२) लक्षणं पूर्णह्म महा पराक्रमि वोधिज्ञानं सहितह्म सुतसोम राजकुमार (वोधिसत्व) बन क्रीडा या:वह्म ज्वना हल।

थ्व राजकुमार करूणा दुह्म शुद्ध चित्त सुन्दर रूप कोमल बचन महाबुद्धिवन्त विच-क्षण (आपालं शास्त्र सःह्म) धर्मया शरीर थुजाह्मयात याउंक पाछाया हया ह्लापायापिं सकलें दुथाय् तेहल। ।थ्व सौदास राजया सछिम्ह खात धका लेःताया चवन। थ्व लिपा हःम्ह राजकुमारं गुलि सिमाय् चिनातपिं गुलि कुनातपिं गुइगुम्ह खना आश्चर्य ज्वीका चवन।-हानं जितनं हःल छाय् ज्वी धका न्यन। ।हे महापुरूष ! थुपिं थन छाय् चिना कुना तयागु जितनं छाय् छुयाय्त ज्वना पाछाया हयागु।

थ्व सौदास राजां न्यंकल, थन जिनं नरमेध यज्ञ याय्त सछिम्ह राजकुमारपिं होमयाय् मागुलि हयागु, छनापं सछिम्ह दत आः गात धया ह्लिल। ।म्येपिं गुइगुम्ह राजकुमारपिसं थ्व लिपा हम्ह राजकुमारयात बोबिल। छंगु नाम छुः जिपिं गुइगुम्ह (९९) राजकुमार पिगु प्राण लिकावम्ह काल समानम्ह छ खः।

आः जिपिजक मखुः छनं नरमेध यज्ञे होमयाना याकनं अकालं सिना वनीगु बखत थ्यन। छं सोकि फ्रीपिं म्वायगु आशा मन्त।

थ्व करूणा मदुम्ह पापि सौदासया ल्हाःतं सिना वनेमाल। थ्व कालमखुः अकाल खः। आः छुयाय् सुनां रक्षा याइगु हे देव धका थःथःगु छें जहान धन लुमंका खोल।

थुगु समये नुगमछिक्रा सुतसोम राजकुमारं सकलया ख्वाःसोया तवह् विया खं न्यंकल। भो दाजुकिजा समान राजकुमारपिं ! ग्याय्मते, जिनं आः सिल जतन याये छु धन्दा काय्म्वाः। ।थुलि धाय् धुंका सौदास नरसिंहया ख्वाः स्वया ह्लिला धं बिज्यात, भो सौदास राजा ! जि सुतसोम राजकुमार खः जिनं सिके धुन सछिम्ह मनुष्यपिं होमयाना नरमेध यज्ञयाय् मागु छाय् ? स्वैगु उपदेश, छ सौदास राजा खःसा याकचा थुजागु वने छाय् चवनागु ? थन चवना न्हिंन्हि छु नया चवन। ? छ छु देशया राजा ?

सौदास राजा छुं लिपा गःप ततःपु ज्वीका थःगु परिचय फुकं कना जि मां सिंहिनी यागु तथा हूंकन च्वंम्ह महर्षि यागु आज्ञा खः। ।थुजागु खं न्यना थःत सिमास चिनातगु खिप बलं चोफुना सौदास राजयात काचाक ज्वना थःत चिनातगु सिमास खिपतं कवातुक चिना सुतसोमं धं विज्यात।

नरमेध यज्ञे सछिम्ह मनुष्यपिं होम याय्‌त छनापं सछिम्ह थिक जुल । चिना कुना तपिं थमं फेनाह्‌या छत्राल तया थः न्ह्योने चवना करुणा तया, तमं धागुथ्यें च्वोंक खं न्ह्यंकल ।

आःछ छु धया, नरमेध यज्ञ याय्‌गु जूसा ह्लापा छ छह्मनि होम याना स्वर्ग छोये । लिपा छिपिनं स्वर्ग वा धका निमंत्रणा छोया हति आःयात थुपिं सकलें छें छोय्‌गु ।

नरबलि पशुबलि अनेक प्राणि स्याय्‌मागु पूजास न्हपालाक याइह्मनिं बलि बिया स्वर्ग वने फेकेमा । स्वर्ग वनिगु मखुः नरक वनीगु जूसा पर प्राणिपिं जक छाय् स्याय्‌गु । राजा तथा मनुष्य जुयानं थुजागु ज्ञान गथ्ये मसिल । । थःत सने मफेक सिमाय् चिना तेधुंकल उकोसनं आर्य्य धर्म उत्तम बुद्ध चर्य्यया खं न्ह्यथना न्ह्यंकूवले गरुडया न्ह्योने सर्प च्वनोथ्यें भय त्रास ज्वीका सौदास राजा ववछुना नोः वाय्‌गु समर्थ मन्त ।

गुइगुह्म राजकुमारपिसं थ्व सुतसोम राजकुमार यात प्रणाम याना जिमिसं बोबियागु क्षमा धका क्षमा फोना सौदास पापि राजा यात हाहाकारं लाय्‌बुया अपराधि धका अनेक प्रकारं खं न्ह्यंकल ।

थुगु समये (९९) राजकुमार पिन्त सुतसोमं शान्तियाना थथ्ये धया बिज्यात, थ्व सौदास राजा पशु जन्मयाह्म जुया पशु बुद्धि जुल । कोपिं मनुष्यं जन्म यापिं जुया मनुष्य यागु बुद्धि सोका च्वनेमा ।

थुजागु अनर्थ ज्या याइगु थासे जितनं ज्वना तेहल थ्व ज्या याइवले थुलिमछि राजकुमारपिं अकालं सी माल, छें जहान पिसं गुलि शोक याइगु गुलि श्राप वीगु ज्वो । थुजागु अन्याय पापग्वारा भारि कुबिया जि धर्म याना धाय्‌गु स्वभाव छुथ्यें धाःसा बरखा मासे पुखुलि चोंपि ब्यां हालीगु तुल्य खः ।

भो सौदास महाराज ! जिगु खं छगु न्ह-छथाय् महाभिक्षु छह्म गुरु दु अन वना

याकनं वय्, जि बिस्युवन धाइ सत्यमेव वय्तिनि । थन जिगुज्या सिमधनि । राजकुमार पिनि छुं भय त्राश जुइका च्वने म्वाः । थ्वयात सिमाय् चिनातयागु जिवया पयना बो ।

थथ्ये खं न्यंका सुतसोम राजकुमार उगु थासं बना गयावयाह्म सल नाप लाना सल गया वना महाभिक्षुया थासे थ्यंक थुगु बृत्तान्त खं कना ज्ञान गाथा श्लोक प्यपु चोका ज्वना सल गया वेगं अनहे थ्यंका सलम्हं क्वहांवया छथाय् सल चिना सौदास यात हानं खं न्यंकल ।

महाभिक्षु द्वारा जिनं ज्ञान गाथा श्लोक प्यपु ज्वना वयागु अर्थया महत्व न्यंके त्यना । भो सौदास राजा ! थ्व ज्ञानन्यना नरमेध यज्ञस जिपिं सछिह्म कुमारपिं होम याना स्वर्ग छोया बिज्याहुं जिपिं जन्म जुयागु सार जुल ।

छपिं स्वर्ग वनेत सुनां नरमेघ यज्ञ याइगु हानं सछिह्म राजकुमारपिं मावनीह्म गन च्वना चोन थ्व खं जिमित कनेमाल अलेतिनि चिना तयागु खिप पयने मखुसा पयने मखु: ।

थुगु खं न्यना सौदासं मिखाय् खोवि वय्का विन्ति यात । भो सुतसोम ! जिनं खं थुल सत्यनं थ्व यज्ञयाय् मजूत, जित चोगात पयना बिज्याहुं छपिसं धाःथ्ये सत्य मेव जि च्वनेगु जुल । जित रक्षा जुइगु ज्ञानगाथा प्यपुया अर्थ कना बिज्याहुं ।

थथ्ये सत्य बाचा यास्येंलि चिनातयागु पयनाविल । थुं समानं हारांह्म सौदास क्षणमेव नम्र जूगु खना अन च्वंपिं सकलें होस जुल ।

सुतसोम कुमार तःफागु लोहते फेतुना सौदास न्ह्योने तया म्येपिं छचालं चाहुयेका गाथा प्यपुया गंभीर अर्थ ज्ञानया खं कना बिज्यात ।

(१) गुह्मसें छु ज्या इच्छा याइ व ज्या याय्त भिगु खं न्यना ज्यो सफल जुइगु सीकेत सह्म स्यूह्म सज्जन संगत दुह्मस्यें याकि । चित्त चचल मज्वोगु असत्य मखुगु अत्यन्त बांलागु स्वभावं विस्तार मयास्ये भिगु अहिंसाया ज्या यायगुलि चिन्तना याय्मा ।

(२) चित्त चंचल मज्वोगु असत्य मखुगु आपालं वांलागु बुद्ध धर्म बूगु अथवा कचिगु ला नेगु भूत आहार मभिगु ज्या याय्गु हताय् चाया मसह्म मस्यूह्म सज्जन संगत मदुह्म थुजागिगु खँ विश्वास याना गुवलें छुं हे ज्या मयाय्गु ।

(३) मनुष्यपिं लुं हेरा (रत्न) मोति भिगु आदि तिसांतिया, त्वेक वसपुना रथे (वगोस) च्वना वनी । उगु वगो (रथ) साला यंकोह्म सल बुढाह्म गंसिह्म रोगिम्ह जुल धाःसा गुलि वांमलाइगु खः । हानं वगो (रथ) यंकोम्ह सवार (नाय) मिखां मखंम्ह (कांम्ह) जुल धासा उगु वगो (रथ) स तिसां तिया वंम्हसिया छु गति जुइगु खः थ्व थ्यें सोकेमा धर्मयाय् वलेनं अथ्ये जुइफु धका साधु सज्जन ज्ञानिपिसं रागादि मारया वसे तामास धर्म मचोंस्ये मांस मनेगु गुण विचार याना धर्मया ज्या याइ ।

(४) मालिक यात तापाक च्वना नमस्कार याइम्ह, अमृत यात तापाका च्वनोम्ह, तःब्यागु ताःजागु धः तिहुया वनिम्ह, ताःजागु तःब्यागु खुसिस लापाकया वनोम्ह, अष्टाचल समानगु पर्वते याकनं च्वे थ्यंके धका ब्वां वनेत इच्छा याइम्ह, सूर्य्य उदय जुया वइगु पूर्व दिशा धका खःगु खँ ह्लाइम्ह खना वाकुछिना तँ पिकाइम्ह, हानं धर्म यात खने मदेक तापाका, अधर्म सतिका ज्या याइम्ह स्वर्ग वनोमखुः नरक वनि ।

थुगु प्यंगु गाथाया गंभीर ज्ञान कना न्यंकूगु खँ ब्वोका सौदासं विन्तियात । छपिं सदानं जि गुरु जुल धया सुतसोम यात तुति भोःपुया शरण वना जिगु अपराध क्षमा धका फोन ।

क्षमा वोधुन धया सुतसोम कुमारं हानं थथ्ये धं विज्यात । भो सौदास जु ! खँ ब्वोकल धन्य दु, जिनं आः म्वाना च्वतले स्वंगुनं ला हि नेमखुत धका सत्य वाचा याय् फुला ? सौदासं धाल, सत्यमेव जि आः म्वाना च्वतले स्वंगुनं ला हि भक्षयाय् मखुत, प्राणि स्यायगु ज्यानंयाय् मखुत स्याः धका वचन वीनं मखुत ।

थथ्ये सत्य वाचा याना धारवेलि सौदास राजा अन चोंपिं राजकुमार सकलें नापं वोना सुतसोम राजकुमार थःगु छें वया सकलें न्ह्योने तया बन यागु खँ विस्तारं थः पिता महाबल यात कना सकसिनं प्रणाम यात ।

महाबल राजां पुत्र यात आपालं प्रशंसायाना सकल यागु ख्वः स्वया आज्ञाजुल । जिनं खं थुल मारया बल काम रागं याना पशु जाति सिंहिनीनं मनुष्य सुदास राजा नाप संभोग जुल । सुदास राजाया थःगु जीव रक्षा याय्‌या लागी पशु नाप भोगयात । खं मन्यनेवं सिंहिनीनं स्याइगु जुल । थ्व राजाया दोष मखु सिंहिनीया दोष खः ।

थ्वंगु हे हिं जन्म जूगुलि थ्व सौदास मनुष्य राजा जूसानं मनुष्य तथा पशुपिगु कचिकं ला हि नेगु स्वभाव जुल । थ्व दोष फुकं सिंहिनी यागु खः । सछिम्ह मनुष्यपि होम याय्‌गु नरमेघ यज्ञ पशु धर्म या धका उपवेश ब्यूम्हनं सिंहिनी हे खः । थ्व सौदास यागु बुद्धि मखुः याय्‌ लासा छु गति जुइगु । सुतसोम छम्ह यंकूगुनं असल जुल । थ्व मदुगु जूसा थ्पिं सछिम्ह बचे जुइमखुः । । आः थ्व हे खं वांलाक चोया काशी देशे धर्मगंजा महारानी यात पत्र छोया छपिं सकलें सौदास राजा यात बोनावना अन सकल यातं थ्वहे खं कना चित्त बोधयाना वा । एवं प्रकारं खँ छलफल याय्‌ सिधेका धर्मगंजा देवी यात काशीदेशे सुतसोमं पत्र चोया छोत ।

पत्र थ्यन धयागु खवर न्यना सौदास राजा यात सें लुसि छ्यना स्नान याका राजाया वस पुं का किसिम्हे तया सुतसोम थःनं नापं चोना राजकुमार पिन्त सल गेका बाजं याका मंगल याना काशीदेशे थ्यंका खवर बिल ।

धर्मगंजा देवीं विज्याहुं धाय्‌का दरबारे वना रानी नाप लाना अनया मंत्री तथा म्येपिं राजपुरुषपिं सकल तया चिठिपत्रे चोंगु खँ न्ह्यथना शान्ति ज्वोगु बोधिज्ञान उपदेश बिया सकलयात चित्त बोधयाना धर्मगंजा महारानी यात सौदास राजा लःल्हाना बिल ।

अन चोंपिं सकसिनं सुतसोम यात मंगल याना स्वागतयात । बुद्धोपदेश बोपिं भिक्षु गुरु पिंगु यासे बिहारे सौदास राजा यात तया बारंबार ज्ञानया खं न्यंका सकसिनं न्यना प्रजापिनि चित्त बुझे जूसा न्हापाथ्यें राजायाना थनया थिति मागु ज्या सिधेका आनन्द चोना विज्याहुं धया बिदा कया सकलें लिहांवन ।

कौरव वंशे थ्यंका महाबल राजा धृतिमती महारानी सुतसोम राजकुमार थ्वया

स्त्री अनुन्धनी देवी तथा म्येपिं योग्यता पिंके विदा कया गुइगुम्ह राजकुमारपिं सकलें थःथःपिंगु छें लिह्यंवन ।

सकसियां काय्पिसं कंगु खँ न्यना मां अबुपिं आपालं खुसि जुया सुतसोम यात शुभाशीर्वाद बिया द्वलंद्वक धंन्य प्रशंसा यात । । अनंलि लिपा काशो देशे सौदास राजाया पाखें धर्मगंजा देवीनं काय् जन्म याना ते धुंकल । थ्वयात राज्य बिया थमं मावत्र ज्या याना धर्मासनेचोना आनन्द जुइका च्वन ।

सौदास राजा लिपा ज्ञान बुद्धिवन्त जुया तीर्थिक धर्मं मुक्त ज्वोका महारानी तथा म्येपिंके विदा कया उत्तर दिशास वनान्तरे त्रिरत्न नाम कया तप यावन ।

कौरव देशे महाबल राजा छन्हु थःपुत्र यात राज्य बिया आज्ञा जुल । पुत्र सुतसोम ! थनिनिस्यें छ थन राजा जुल, गुइगुह्म राजकुमार पिन्त जीव दानबिया सोत्यंपिं म्वाकल थुगुपुण्यं छंगु मनोरथ पूर्ण ज्वोमा ।

छन्त म्येगु खँ धाय्मागु मदु स्वयं सिया चोंह्म बोधिसत्व खः धका विद्वांन पिसं धया चोंगु दु । प्रजा पालन याना आनन्दं वासया थुलि धया पुत्र तथा स्त्री धृतिमती महारानी याके विदाकया वनान्तरे त्रिरत्न लुमंका तप यावन ।

अनंलि सुतसोम कौरव देशे राजा जुया प्रजागण पिन्त धर्म याका थमनं बोधि चर्य्यं व्रते चोना आनन्दं वासयाना ताःकालं म्वाना छन्हु देहान्त जुया स्वर्गे त्रायत्रिंशा भुवने देवता पिसं सेवा याका आनन्दं वास यात ।

गुह्मजा थ्व सकसिनं मानेयाका च्वंह्म श्री मान सुतसोम राजा आः भगवान शास्ता शाक्यमुनि जुल अवश्यमेव जि खः थुगु प्रकारं न्यग्रोधारामे बिज्याना सुद्धोदन राजा प्रभोति सकलयात आज्ञा जुया बिज्यागु खँ न्यना सकल बोध जुया धंन्य २ भगवान् बुद्ध – धंन्य २ सुतमोम राजा धका प्रशंसा याना भगवान् बुद्धयात दण्डवत् प्रणाम याना विदा कया सकल थःथः थासे लिह्यंवन ।

थुलि खँ सुतसोम नृप जातक जुल

-:○:-:○:-:○:-

थ्व खँ भद्रकल्पावदान ३६ स्वायंभू पुराण १ अध्याये दु ।

सर्वंददन्तपावदान

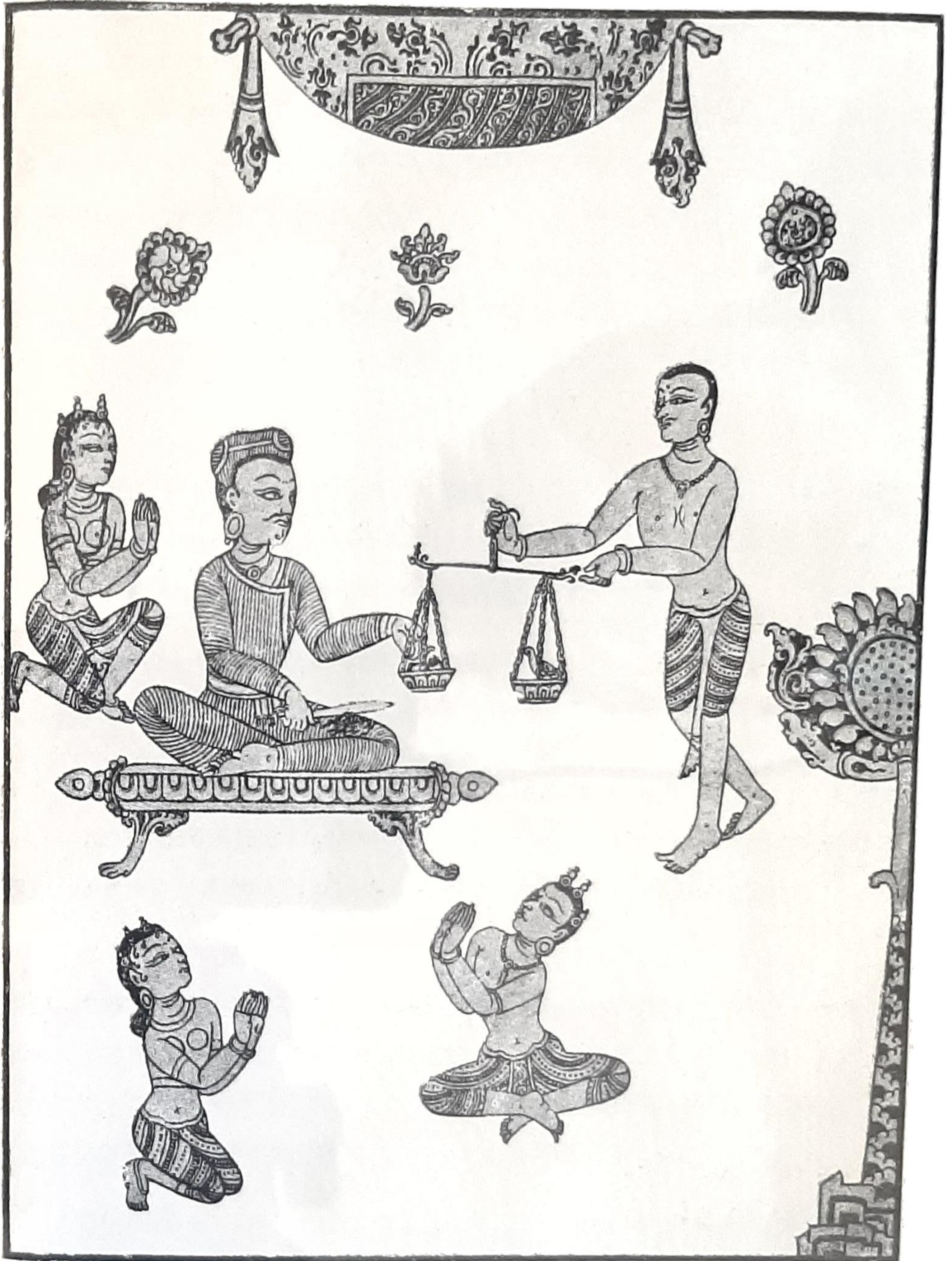
नम: सर्वबुद्ध बोधिसत्वे भ्य:
सकल बुद्ध बोधिसत्व पिन्त नमस्कार

थनंलि छन्हु भगवान बुद्ध थुगु थासं दनावना शालवती देशे थ्यंवले मुसुहुं न्हिला बिज्यात । क्रमश: गृद्धकूट पर्वते थ्यंस्येंलि न्हापाथ्यें आगालं देव मनुष्यादिपिं वया सत्कार सहित धर्मोपदेश न्यनेगु इच्छा याना प्रणामयाय् धुंका छचालं फेतुना भगवान बुद्धयागु खवा स्वया च्वन ।

थुगु समये बिद्वांनह्म उत्तम ब्राम्हण भिक्षु जुइधुंका आयुष्मान महाकाश्यप आनन्द भिक्षु नापं च्वना विन्तियात । भो भगवन ! छलपोल शालवती देशे थ्यनेवं मुसुहुं छाय् न्हिला बिज्यानागु । थथ्ये प्रश्न यास्येंलि हानं महाकाश्यप तथा आनन्द भिक्षुपिसं बिन्तियात । ख: छुपि न्हिला विज्यागु कारण दै: आज्ञाजुसा थन च्वंपिं सकलया मन बोध जुइ ।

थथ्ये न्यस्येंलि शाक्यमुनि बुद्ध प्रशन्नजुया गृद्धकूट पर्वते थथ्ये देशना याना बिज्यात । अन शालवती देशे थ्यंवले जि न्हपायागु खं लुमंस्ये वया न्हिलागु ख: । थ्व खं गथ्ये धा:सा कने सकसिनं एक चित्तं न्य ।

शालवती देश सर्वावती नगर नं धाइ । उगु नगर वंला त:धं ज्ञानिपिं लोक यको वु । पराक्रम दुपि उद्योगित वु सदानं सुभिक्ष यंपुस्ये चों, लुच्चा खु रोगीपि मवु, आपालं धनिपिं महाजन यको दयाच्वन । अन्न द्रब्य रत्न सुबर्णादि फल बृही प्रशस्त पशु पंछि गण पिनं यको वया दुरु धो घ्य: कस्ति तु अनेक फल स्वां दया चोंगुलि अन बासयापि प्रजा सकल भाग्यमानि ।

सर्वन्दिदक्षक सप यावत मूर्दुं मांसा पूप व खुं कस सगांगं तिगहल मूलश्रव त
गई कु याक्ष नू पक्रु या जिगू व खं साना ताना गू मा ल हंनि क्ष व्रन थः गू भवों
व या ला क्ष ना व खं गथ किं सना विया परं मा न उङ्कान याग विश ॥

थुगु देशे सुरेश्वर राज क्षत्रो जाति स्त्री जयादेवी रानीया गर्भं जन्म जूम्ह सर्बंदद नाम राजानं प्रजागण पिन्त बाँलाक रक्षा यागा च्वन । थ्व राजा करूणा दु सकल वस्तु अनित्य भापा याना त्यागी जुया च्वोंम्ह स्वभाव बांला बुद्धि वन्त शोलवान ।

मन कपत मखुम्ह राग द्वेष मोहं मथ्यूम्ह, नम्रता कोमल वचन भिक्षा कार्वपि खना दया तया प्रीति याइम्ह सकल लोकपिनि अतिप्रेम निर्मल चन्द्रमाथ्यें शीतल आनन्द तेजया रुपगु शरीर । यव कीर्ति सकभनं प्रकाशमान सकल देशेनं प्रख्यात जुया च्वन ।

दारिद्र याचक भिक्षु ब्राम्हण खनीवले थुमिगु आशा पूर्ण याइम्ह चिन्तामणि रत्न समान धायका च्वंम्ह । थ्व सर्बंदद राजा राज्य समेतं बिषय भोग मात्र खः संसार असार धका ज्ञानंखंका च्वंम्ह कल्याण मूर्ति बुद्ध ज्ञाने न्ह्यचिला च्वंम्ह ।

परोपकार बिना मनुष्य चोला ज्वोमखुः दान बिना बोधिसत्व जुइ फइमखुः । बोधिसत्व ज्ञान बिना शील क्षान्ति विर्य्य ध्यान जुइ मखुः । ध्यान बिना प्रज्ञा म्हसी मखुः प्रज्ञा धागु थ्वखः, (बुद्ध ज्ञान करुणा श्रद्धा त्यागी शुद्ध चित्त ।)

थुजागु चिन्तना याना बिशेष न्हापांगु पारमिता दान खः धयागु निश्चय याना च्वंह्म खः । थ्व राजाया दान याय्गुलि साधु जुया तिसा समानं शोभा वुह्म ।

छन्हुया दिने सिनावने मानिगु थ्व शरीर खः गुलिजक अनित्ये भुले ज्वीजु थुगु देशे याचक पिन्त तथा भिक्षा कावंपिन्त इच्छा पूर्ण याय्गु नंखः थ्व देशे दान कावइपि गुलि दुनं सोके धका चिन्तना याना थः स्त्री सुभद्रा देवी नाप सल्हा याना थःगु क्यवे स्नान याय्गु पुखु दुथाय् छख्ये अलग दबुथ्यें देकेबिया लता लहरा अंमा केरामा जीस्वां इत्यादिनं सहित ज्वीका बांलाक छगु ध्यान याय्गु थाय् थिक यात ।

उगु थासे शान्तगु चित्त याना उगु देशया इन्द्र समान जुया अमृत सिद्धि प्राप्त ज्वीगु ज्या याय्त साक्षात ऋषि भेश कया अन दुने चोना एकचित्त ध्यान यात । शरीरया माया छुंहे मकास्ये तपचर्य्य समाधि ज्ञान चित्तहे ह्मसोकेगु विचारे गंभीर जुल ।

सुथसिगु छगु प्रहरे याचक भिक्षु पिन्त दान बीगुलिनं तत्पर जुया दान याना च्वन । थुगु प्रकारं दछि पुला वस्येंलि स्वर्गे इन्द्रया सिंहासन लिगि लिगि सन धका इन्द्रं विचार यात । सर्वंदद राजाया तप यागु पुण्यया प्रभावं कंपजूगु खनि थ्व तप स्यंका बीगु ज्या याय्माल धैगु चिन्तनायाना सतांचा छह्म मायां तयार यात, धनु। बाण ज्वना ब्याधा थःहे जुया थ्व राजायात समेतं प्रहार याइह्म थें चोंक जुया हानं बखुं छह्मनं थिक याना बोय्का हया सतांचां लिना हया बखुं थ्व सर्वंदद राजर्षिया मुले जूवल ।

थ्व बखुं खना राजर्षि करुणा उत्पन्न जुया बखुं ज्वना विचार यात । थ्व पंछि जि शत्रुमखु तससकं भय त्रासं थर थर मिका ग्याना च्वंह्मयात म्हे पितुपिया लः तोंका स्नेह यात । सतांचा बोहरिं लिनाहल ज्वोमा प्राण संशय जुइका शरण वल जिनं रक्षा याये छुं धन्दा काय्म्वाः धया बखुं यात न्यंका च्वन ।

थुगु समये ब्याधारूप जुया वह्म इन्द्र तपधारि सर्वंदद राजर्षिया थासे थ्यंका थथ्ये धाल । भो राजर्षि ! थन वह्म बखुं जि लहिना तयाह्म खः बोया वेगं थन जूवल जिखना हति । जि नैषाद ब्याधा खः थौं नेगु अन्न छुं मदु तच्वतं पित्यागु लिआम बखुं स्याना ला नेगु इच्छा याना याकनं ब्युः ।

ब्याधाया व्वाः तार्उत स्वया राजर्षिजुं धं विज्यात । अहो जिगु शरण वोह्म थ्व बखुं जिनं गथ्ये बीगु सतांचां स्याना नेगु भय मन्त, हानं जहान भापा थमं लहिना तम्ह थुवा खः मालिकं स्याइगु सोका रक्षा ज्वीला धका म्वाय्या निम्ति जिके शरण वम्हम्ह खः गथ्ये त्याग याय्गु ।

नैषाद ब्याधानं छन्हु सोमानि धर्म म्हसीकेमा, सुख दुःख सकलया उथ्यें भापीमा गथ्ये मसिल छं । जिके शरण वया च्वंम्ह बिश्वास घातक याना स्याना ला नेगुहति धाम्ह यात नाः धका बीगु शरण वगु ब्यर्थ जुल योग्य मजु अयोग्य थ्व धर्म मखु: पाप खः छं धागु खंनं सत्य मखु असत्य जुल ।

नैषाद ब्याधां हानं धाल, भो महाराज ! यदि थ्व जिम्ह बखुं जित थथ्ये मविल धाःसा श्रापविया जि थनहे सिनावने निश्चय ।

थथ्ये ब्याधाया कुवाक्य न्यना राजर्षिजुं हानं धैं विज्यात, शरण वम्ह यात मरण याय् मज्यु: जित तच्वगु पापं पुनि, छं बखुं यागु ला जक सवा कया सा धका नं, जिगु पाप छं सवाकया नइमखु: ने फैनंमखु: सुनां छु यात वंहे भोग याइ । थ्व बखुं गोप्य याना म्वाकेगु छुन्तनं जितनं त:धंगु पुण्य दइ । थुलि ज्ञान वियानं छं चित्त बुझेमजूसा छंगु अभिप्राय (इच्छा) ख: ला नेगु, म्येगु ला नके, जि पुरेयाये थ्व बखुं स्याना ला नेमते ।

नैषाद ब्याधा खुसि जुया धाल, साधु २ राजर्षि अथ्ये जुसा ज्यु: थ्व बखुं छम्ह ग्यछि तालाजु स लना म्येगु ला जित ब्यु जि खुसि जु: ।

महर्षि राजां आज्ञा जुल पर यात गथ्ये स्याय्गु, थ्वैत ला दान बीगुनं गथ्ये याय्गु । थ:गु शरीर व परयागु शरीर केवल सुख दु:खनं तुल्य ख: ।

पर प्राणि स्याना तपोव्रत एवं अनेक पूजादि धर्म गथ्ये ज्वी, थ्व धर्म मखु: परया जीवख: स्याय्गु ज्या तोता बीगु धर्मख: । हिंसा याना परोपकार गुवले ज्वी, हिंसा मयात धासा पर प्राणि म्वाय् बइ थ्व परोपकार धर्म ख: ।

अथ्येया निम्ति थ:गुहे शरीरया ला ध्यना बीगु निश्चय याना छुह्म मनुयात सन्तोष याय्त हानं म्येह्म प्राणिया शरीरे घातक याय्गु थ्व ज्या परोपकार गथ्ये जुइ । प्राणि स्यानागु पाप थमं भोग याय्बले ला नह्म वया रक्षा यावैमखु: । जिगु हे शरीर या ला ध्यना वीत्यना ।

थथ्ये धैं विज्यागु खँ न्यना, नैषाद ब्याधां राजर्षिया खवा स्वया तप यागु शुद्धगु मन सीका तालाजु विकया खाया थिकयाना ब्याधां विन्ति यात, भो राजर्षि ! जि पित्यात ला हि नेगु अति तृष्णा जुल, आपालं बिलंब छाय् याकनं ब्यु मबिल धा:सा जि थनहे सिना वनेगु ।

ब्याधां थथ्ये धागु न्यना तालाजु स्वया मन हर्ष याना बखुं ग्यछि जिगु ला तया बखुं तोता छोये बले पुण्यनं तालाजुस चोंवइ थथ्ये चिन्तनायाना राजर्षिनं बखुं यात

पपौ चिना तालाजुस छख्ये तया थ:गु शरीरया ला थमं थ्यना तालाज्वी तल । इन्द्र मारं बखुं ऋयातुका तल ला ततं मगाना खछि ऋले जुल ।

थुगु इले कपिल पिंगल धाह्म छम्ह वया धाल, भो राजर्षि ! ऋले जुइ म्वाल छपिन्त जिनं ग्वाहालि याये छपिंगु शरीरे ला जि थ्यना वी छपिनि स्यातला ? थथ्ये धास्येंलि स्यागु जा मखु: थिक धाल जि खुसिजु सुनां जिगु ला थ्यना तालुजुस थिक याइ वंत जिनं प्रसस्तं धन वी धया सुवर्ण न्ह्योने तया विल ।

क्रूर भयंकर चित्तम्ह कपिल पिंगल धाम्हस्यें जोगु शस्त्रं राजर्षियागु जगु खंपाया ला थ्यना तया बिल तथापि बखुं ऋयातुया च्वन ।

पृथ्बोस हि फुति फुति मोंगुलि पृथ्बी कंप जुल । राजां हानं म्येगु ला थ्यनाति धया विज्यागु न्यना, मंत्री तथा अन चोंपि सकलें विषं कापिं थ्यें जुया पृथ्बोस गो:तुला मूर्छा जुल ।

थुगु वखते थ्व शरीर त्याग याना दान वीगु इले जिगु मने ताप जुइगु ज्याखं याय्मते धका न्हापाहे राजां धयातगु दुगुलि हानं म्येपिसं छुं धाय्गु समर्थ मदु ।

राजा यागु ला याउंस्ये च्वना च्वंगु लि ह्ला: तुति थ्यना तेत थिक यात । राजर्षि आस्येनि धया चिन्तना यात बखुं ऋयातुगु छगु हेतु ख: तर थिक हे जुल । थ्व बखुं व ब्याघ्रा निम्ह सिगु प्राण रक्षा ज्वीवले जि सिना वंसानं सुरक्षा जुइगु ख: । जिगु शरीर या ला मित्र समानम्ह ब्याघ्रा यात साक भोजन यावये धका तोजक दना वना तालजुस थ्व राजर्षि च्वना विल बखुं ग्यछि थिक जुल ।

उगु वखते छ्यंगु क्वें जक बाकि दनिम्ह राजा तालाजुस च्वना थिक यावले व सर्व त्याग यागु प्रभावया गुण कीर्ति शब्द झिगू दिशास प्रकाश जुया स्वर्गं च्वंपि देवतादि पिसं सोका थुम्ह राजर्षिया चित्त धैर्य्यजूगु खना उफोस्वां समानगु मिखां स्वया पलेस्वां थ्यें जागु ह्ला:ति देव देवकंन्या अप्सरादि पिसं पुष्प बृष्टि सहित पूजा याना हल सकलें आश्चर्य जुया च्वन ।

थनंलि नैषाद व्याधा रुप इन्द्रं थ्व राजर्षि यात स्वया छुंहे ल्केश मदुम्ह खनि धका सोका तस्सकं हर्ष जुइका धाल । साधु २ महापुरुष, शुद्ध चित्त महात्यागी महादानी महर्षिरुप सर्बंदद राजा नांयात ल्वेक ज्या याना क्यन धंन्य छपि खः ।

प्राणि छम्ह सिगु प्राण रक्षा याय्त (सोत्यंम्ह बखुं छम्ह म्वाकेया लागी) थःगु शरीर छुंहे माया मकास्ये परया जोव म्वाका रक्षा यात । थुगु प्रकारं तप याइपि संसारे दुर्ल्लभ जुइ । छपिनि छु इच्छा याना थथ्ये दुष्कर तप यानागु धका न्यन ।

राजर्षिनं धै विज्यात छुंहे इच्छा यानागु मदु, अनुत्तराया संम्यक संबोधि ज्ञान लाना सत्वपिं उद्धार याय्गु लें क्यना वोफेमा थुलि मात्र इच्छा खः । । थ्व वचन न्यना नैषाद व्याधा रुप तोता थःगु इन्द्र रुप धरे याना धं विज्यात । भो राजर्षि छपिगु चित्तयात विचार याय् धुन, हे भद्रे ! कल्याणकारि ! छपिनि छु अभिप्राय खः उगु पूर्ण ज्वीमा । हानं छुंहे इच्छा मदुगु खःसा न्हापाथ्यें घाःपा मदुगु शरीर आः थथ्यें जुइमा धका आशीर्वाद विल । । अनंलि सर्बंदद राजर्षिनं बुलुहुं न्हिला धै विज्यात, जिनं म्येगु छुं इच्छा मयास्ये थ्व शरीर दान यानागुलि जगत हित याय्फंगु संम्यक संबोधिज्ञान लाय् धंगु मात्र सत्य खःसा जि न्हापाथ्यें जागु शरीर जुइमा धका सत्याधिष्ठान याय् मात्रं चन्द्रमा उदय जूगु समानं निर्मल सोभायमान शरीर न्हापाथ्यें जुल ।

थुलि जुस्येंलि बखुंयात चिनातयागु फेना तोतल बखुं जोव रक्षा जुइका आनन्दं बोया वन । इन्द्रनं थःगु रुप दर्शन वोधुंका थःगु इच्छा पूर्णयाना स्वर्गस लिहां विज्यात ।

थुलि जुइधुस्येंलि सूर्य्य उदय जूगु तुल्य प्रकाशमानं धर्म तःधं खः धका सकसिनं सोका सकसिया मन आनन्द जुल ।

भगवानं धै विज्यात हे श्रोतालुपि ! थुह्म सर्बंदद महर्षि राजा धयाह्म आः जिहे खः । व कपिल पिंगल (ला ध्यंह्म) पुरूष आः देवदत्त धाह्म खः । शालवती देशे न्हापा थथ्ये जुया वंगुलि थ्व थासे थ्यंवले लुमंस्ये वया जि ह्विलागु खः ।

थथ्ये आज्ञा देका विज्यागु न्यना अन वास याना चोंपिं सकलया मन बोध जुया धंन्य २ भगवान् बुद्ध, धंन्य २ सर्बंदद राजर्षि धया प्रशंसा यात ।

थुलि खं न्यने . धुस्येंलि अन चोंपिं विद्वांन ब्राह्मणगणपिं सकलें वनावना बुद्ध भगवानया पालि भो:पुया जिमितनं प्रवज्या ब्रत भिक्षु चर्य्य बिया विज्याहुं धया विन्ति यात ।

थुपिं शुद्ध चित्त दुपिं ब्राह्मण पिन्त शील प्रार्थना याका प्रवज्या ब्रत भिक्षु चर्य्यं बिया चीवर बस्त्र पिण्ड पात्र बीत थिक जूवले प्रादुर्भाव जुल सकलया चीवर वस्त्र पिण्ड पात्र ह्नाति ह्नाति धारण याना भिक्षु जुल ।

छह्मयात चीवर वस्त्र पिण्ड पात्र मदु, जित जक गथ्ये मन्त धका आश्चर्य्य जुया विन्ति यात । । भो भगवान गुरू! छु कारणे जि छह्मसित जक चोवर पिण्ड पात्र होन जुल ।

भगवान बुद्धं विचार याना आज्ञा जुल, छं ह्नापाया जन्मे जि विद्वांनह्म ब्राह्मणं छाय् बुद्धयात प्रणाम यायगु धका मात्सर्य्य चित्त अभिमान याना पद्मोत्तर तथागत यात प्रणाम मयास्ये सुंक च्वंगु पापं उम्ह ब्राम्हण आ: छ्व: सोकि ।

वहे दोषं याना छंत जक चोवर पिण्ड पात्र उत्पत्ति मजुल, थथ्ये आज्ञा जूगु खँ न्यना पाप देशना याना पद्मोत्तर तथागत लुमंका द्वछिक तक दण्डवत यात । अनंलि लिपा थ्व ब्राम्हणयातनं चीवर वस्त्र पिण्ड पात्र प्रादुर्भाव जुल ।

स्वयंभू बुद्धयात प्रणाम मयात धा:सा नं थथ्येहे ज्वीगु थमं थमं सीकि धया विज्यात । तथाऽस्तु याना मन आनन्द जुइका विदाकया थ:थ:गु थासे सकलें लिहांवन ।०।

थुलि खँ सर्बंदद राजाया जातक जुल

-:⁐:-:⁐:-:⁐:-

थ्व खँ द्वाविंशतिकावदान १६ कल्पलता ५५ अध्याये दु ।

सुरुपनृपावदान

नम: सर्वंबुद्ध बोधिसत्वे भ्य:

सकल बुद्ध बोधिसत्व पिन्त नमस्कार

थनंलि छन्हु भिक्षु संघपिं मुना भगवान् बुद्धयात प्रणाम याय् घुंका थथ्ये विन्ति यात ।भो भगवान् । हानं म्येगु दान पुण्यया खँ आज्ञा जुया बिज्यासा लोक पिन्त ज्ञानया पुष्प बृष्टि जुया कल्याण जुइ आज्ञा जुया बिज्याहुं ।

थथ्ये विन्ति यास्येंलि भगवान गुरुं आज्ञा जुल, विशेष ज्ञान पुण्यया पुष्प बृष्टि याय्गु दान खः अप्रमेय फल दइ । दान प्यंगु प्रकारया भेद दु । छुछु धा:सा (१) बालक पिन्त सागु बयातुगु नका पुंकेगु (२) शिष्य पिन्त विद्या मंत्र ज्या स्यनेगु (३) बुढा बुढी रोगी कांपि धुसिंपि लाता लाती ग्वाज्यो स्वांय पाक पिन्त नायूगु सागु बयातुगु वस्तु तागत दइगु वास अन्न मधि दुरु घौ फल लासा फांगा वस विइगु (४) त्यागी बुद्ध बोधिसत्व आर्य्य भिक्षुगण बुद्ध संघ आचार्य ब्राह्मण दरद्रि याचक जोगी साधु महात्मा ब्रह्मचरी पिन्त, मांस मदिरा तोता, दिव्य भोजन क्षीर (जा) पिण्ड पात्र पंचामृत फल मधि छत्र ध्वंज पताक चीवर वस्त्र दक्षिणा त्याग चित्त दान याना, अर्घ्य, पाद्य, पुष्प धूप, दीप, गन्ध, रस नैवद्य, तोर्मा, सहित बुद्ध पूजादि याय्गु । । हानं पशु पंछि पिन्त आहार बीगु, मनुष्य दैत्य यक्ष राक्षस पिन्तनं ला हि नेहि धका वल धा:सा पर प्राणि मस्यास्ये थ:गु हे शरीरया ला हि दान याना बीगु । थुजागु ज्या दान पारमितास बुथ्याइ ।

हानं विहार छेँ बुं सल किसि धन रथ पुस्तक स्त्री पुत्र पुत्री दास दासी दान,

हानं देवालय सत तुं हिति पुखु घाट मथ दय्केगु तथा जीर्णोद्धार याय्गु इत्यादि नं दानपारमिताया महान कार्य्य खः ।

हानं सीकि पर प्राणि घातक याय् मागु ज्या फुकं अधर्म कार्य्य पाप कर्म अयोग्य जुया निम्तिं संम्यक संबुद्ध चर्य्य पंचदान संम्यक धर्मे बुद्ध वोधिसत्व लोकेश्वर आर्य्य भिक्षु बुद्ध संघ पिन्त ला हि दानयाय्मज्यु दान पार मितास लाइमखु धका सीका ला हि दान याइमखु: । उत्तम अप्रमेय फल दइगु क्षीर एवं जा दान याय्गु थ्व दानपारमितास दुथ्याइगु खः ।

अत एव, थुजागु ज्ञान सीका च्वंह्म सुरुपराजां दानयागु खँ नं कने नु:धया भगवान बुद्ध श्रावस्ती नगरे आपलं शिष्यपिं मुंका विज्यागु खना छुं न्हापा अनाथ पिण्डक महाजनं जेतबने सछिगु कोटि धन खर्चयाना दय्का बुद्धयात विहार दानयागु थासे विज्यात ।

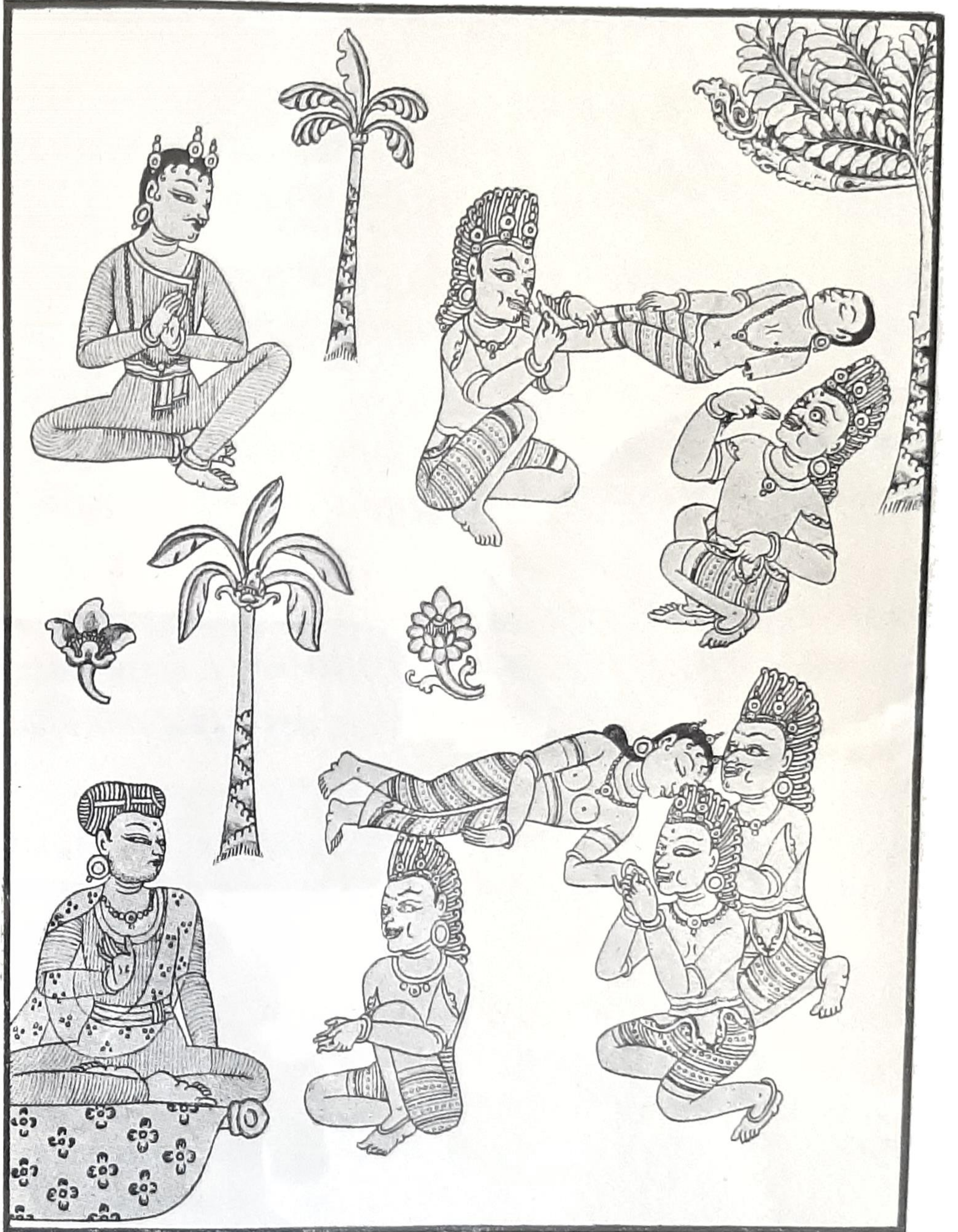
अनंलि अनाथ पिण्डक महाजन क्रिसि गया देश भ्रमण याना, थन देशवासीपिं राजा रानी प्रजागण सकल यात थथ्ये न्यंकल ।

थ्रोगु देशे परम पुण्य गुरु भगवान बुद्ध विज्यागु दु: श्रद्धा तया वन्दन पूजन दान याना पुण्य ह्मसीकेगु सद्धर्मोपदेश न्यनेगुलि एकाग्र चित्त याना विज्याहुं ।

थुगु भिगु खँ न्यना सकल वया भगवान दर्शन बन्दन पूजन धुंका फेतुना ह्ला: चकाया विन्ति याना बुद्धयागु ख्वा: स्वया च्वन । थुगु समये श्रद्धा दुह्म उपाशिका महाजननी (मिसा) छह्म वया बुद्ध तथा भिक्षु पिन्त वन्दनादि पूजा याय् धुंका सकसितं चीवर वस्त्र भोजन दान यात ।

थथ्ये दान यागु खना दारिद्री मिसा छह्म सीयानं दान याय्गु इच्छा जुया थ:गु शरीरे चोंगु वस्त्र तोता भगवान यात दान धका मती तया भूमीस तया मछाला छथ्ये सुंक च्वना छुं लिपा छँ वन ।

अन चोंपि सकलया स्वाथ:गु वस्त्र खना आश्चर्य जुइका च्वन । अनाथ पिण्डक

सत्वप्रकार दान अलाय् गाना दानया नाशं वन इन्द्रं आया हपिं न्याल यक्ष
पिं व याकि मिला हिनय् मालदान छाति अग्र वल पन प्राणि मस्यासे क
सा काय् सायू थः प्यगु सिनं थःथः गुण चीर पालाःधुना दानया ह चित्र ॥

महाजनं भगवान याके न्यन, भो भगवान ! थन छगु हेतु जुल, छह्मसें न्हूगु चीवर वस्त्र सकसितं दान यात, छह्मस्यें भ्वाथगु वस्त्र दान धका मूमोस तोता वन सकल आश्चर्य जुइका चवन थ्व दारिद्री मिसां छुयाना वंगु धका हाला च्वंपि दु ।

न्हिला भगवानं धै विज्यात, दरिद्री जूसानं त्याग चित्तं श्रद्धातया थमं फिना तयागु वस्त्र तोता दानया रूपे तथागत यात अर्पण याना मच्छाला छें वन आश्चर्य जुइ मागु छुं मदु ।

थ्व दारिद्री उपाशिका (मिसा) अल्पायु कर्म भोग याना चवन याकनं मृत्य जुइन । थ्व दारिद्रीनं थथ्ये वस्त्र दान यागु पुण्यं लिपा स्वर्ग वशर्वति भुवने देव कन्या जुया चवनी ।

थ्व धनिह्म उपाशिकानं चीवर वस्त्र दान यागु पुण्यं लिपा स्वर्गे व नापं देव कन्या जुया बास या बनि । छुं कालान्तरे पंच रस्मि सहित जुइका उगु थासं क्वहां वया थुपि निह्मस्यें तथागत लुमंका पूजा यावइतिनि ।

थ्व खं न्यना अन चोंपि सकलें बोध जुया चवन । थनंलि मैत्रेय बोधिसत्व वया दानपारमिता या बिषये छपिसं न्हापा शिबि राजा जुया मिखा दान याना अनंलि हानं थ:गु शरीर समेतं त्याग याना दान याना विज्यागु खं न्यने धुन धंन्य छलपोल धया प्रशंसा यात ।

तथा हानं म्येगु ह्लातुति मिखा ला हि प्रिय स्त्री पुत्र पुत्री राज्यांग सुख भोग इत्यादि दक्व त्याग याना दानपारमितानं पूर्ण जुइका सुनानं याय् मफुगु कायकष्ट तप दुष्कर चर्य्यंया ज्या सिधेका तथागत पद प्राप्तयात द्वलंद्वक प्रणाम धया बिन्ति यात । ।
तथागतं अज्ञा जुल हे मैत्रेय छं धा:गु खें खः दानपारमिताया प्रभावं जक मखु: षट्पारमिता या प्रभावं थौं संम्यक संबुद्ध (तथागत) जित प्राप्तजुल ।

थुगु वचन न्यना हानं काश्यप आदि भिक्षु पिसं बिन्तियात, भो सर्वज्ञ ! थथ्यें हानं म्येगुनं आज्ञा दय्का विज्याहुं धका प्रार्थना यास्येंलि वसपोल भगवानं आज्ञा जुल ।

आदर तया सकसिनं न्यन धाःसा ह्मनं म्येगुनं कने गथ्ये धाःसा हे भिक्षुगणपिं ! तथा म्येपिं सकल थन च्वंपिसं मन स्थीर याना न्य ।

न्हापा काशीदेशे शोभित राजा क्षत्रि जाति थ्वया स्त्री शोभिता रानीया गर्भं जन्म जूह्म सुरूप महाराज खः। थ्वया पत्नी सुन्दरीकादेवी थ्वैगु गर्भं जन्म जूह्म सुन्दरक पुत्र राजकुमार छह्म दु।

उगु देशे सदानं सुभिक्ष मनुष्यपिं शान्त देशे कलह ल्वापु खुं मूर्ख लुच्चा थग सुं तदु। अन्न धन सा म्ये प्रशस्त महाजन धार्मिक ज्ञानि गुणिकपिं आपालं दु । थ्व राजा चक्रवर्तिया काय् समानं प्रजापिन्त बालाक पुत्र पुत्री समानं स्नेहतया पालन याना च्वन।

थ्व सुरूप राजा श्रद्धा भक्ति कल्याण कारो थःसमानं परयातनं हित सुख याइह्म दयावान् त्यागी नित्य धर्मस उद्योग दुह्म प्रजा सेवक छुं माया मदुह्म सकल वस्तु विषय स्वप्न समान अनित्य खः जिगु धैगु छुं मदु। धर्म व पाप निगु मात्र ज्वना वनेगु खः धर्मं जय ज्वो, पापं अशुभ ज्वोगु दुःख खः। थथ्ये चिन्तना याना सह्म त्यागी राजा धाय्का च्वन।

थ्व राजाया स्त्री तथा पुत्रनं त्यागी कपत छुं मदु सुन्दर रूप लक्षणं संयुक्त आनन्द स्वभाव। । छन्हु सुरूप राजाया दान धर्म याय्गु अभिलाषा जुया रानी पुत्र मंत्री तथा म्येपिं सःता सल्हायात। सकलया कल्यान ज्वोमा धैगु इच्छायाना दान याय्गु वस्तु थाय् थिकया धया बिज्यागु खँ न्यना सकलें हर्षजुइका दानशाला थिक याना दान याय्गु वस्तुनं मावव तयार याना राजा यात बयना खुसि यात।

सकसिनं बिन्ति यात भो महाराज ! धर्मया खँ न्यनेगु दान यागुनं स्वेगु बुद्धपिगु गुण लोके प्रचार याना प्रजापिन्त धर्मयाय् मदेका देशे मंगल जुइका बिज्याहु।

थथ्ये बिन्ति यागु खँ न्यना सुरूप राजां सुवर्णयागु थले सुवर्ण द्रव्य तया ध्वजास च्वने खाया छँया पिने लुखा ववसं स्वाना देशे खबर न्यंकल। जिनं धर्मयानागु स्वया सकसिनं बिचार या।

गुगुजा जिगु इच्छा पूर्ण ज्वीगु धर्म छु खः सुना सीका धाइ वँत मान्यता विया थुगु सुवर्ण थल वीगु जुल। थथ्ये खँ न्यंका दान शालास च्वना नित्ये सुथे याचक अर्थिपिन्त अनेक वस्तुदान बिया त्रिरत्न नाम कया धर्म याना च्वन।

प्रजा लोकपिं खुसिजुया सुवर्ण थल काय् फइगु राजाया अभिप्राय सीकेमाल धका बिचारयापिं दया च्वन। स्वदँ पुला वस्येंलि नं राजाया इच्छा धाय्फुपिं मदु।

थनंलि राजां चिन्तना यात गुवले तक थ्व सुवर्ण थल दानयाय् मफइ उवलेतक थ्व दानशालास च्वना दानवीगु तोत्येमखुः धया अर्थिजन पिन्त दानयाना च्वन।

थनंलि स्वर्गे देवराज इन्द्रया मने संदेह जुल, मर्त्यलोके काशी देशे च्वंह्म सुरूप राजां कष्टयाना त्यागचित्त दानविया धर्मयाना च्वन। चक्रवर्ति जुइगु अथवा जित पितना थन स्वर्गे इन्द्र जुइगु रवसा यागुला अवश्यनं छगु इच्छा दइ।

थ्व राजाया मन गुलितक त्यागीखः जि वना स्वय्माल सुं क च्वने मजिल धया थः स्त्री इन्द्रानी देवी नाप मागु सल्हायाना पाशा देवतापिन्त नं खबर बिया इन्द्र ववहां वया छथाय् बने च्वना थःगु रुप तोता गुह्यक नाम यक्षया रुप जुया म्येपिं प्यह्म पाशापिं राक्षस रूप याना नापं वया दान शालास थ्यंका सुरूप राजाया ख्वाः स्वया धाल। । भो महाराज! धाथ्यें धर्मस रुचि याना दान याना विज्यात। भगवान ज्वीगु जि धका इच्छायानागु खःसा छिंपिगु थ्व दान धर्म छु खः।

अन च्वंपिं सकसिनं स्वया चोन उगु बखतस सुरुप राजा ह्लिला खुसि जुल। धर्म या खं कनीह्म छिंपि खःसा न्यनेगु इच्छा दु कना चित्त बुझे या छिंपि सु खः।

भेश धारी इन्द्रं धाल जि गुह्यक यक्ष, थुपिं पाशापिं त्यागी जुया दान बिया च्वन धागु खं न्यन दाना का वया खं न्यनेगु कनेगु ज्या याय्त जिमिगु इच्छापूर्ण याना दान बीफुला? यदि दान बोफुः धंगु खःसा छिंपि धर्मया शरीर खः धाधाःगुनं दान बोफुह्म खः धागु न्यने धुन।

भो महाराज! धर्मया फल लाभ याय्गु खःसा धाय्, जिपिं तस्सकं नेगु पित्याका वया थनहे च्वना नया वने तृप्त ज्वोक नेगु दान याना विज्याहुं।

थ्व खं न्यना मंत्री राज पुरूष पिन्त स:ता राजां धै विज्यात । थुमित नकेगु भोजन थिक याना हति । तथाऽस्तु याना सागु घासा ज्वलं दुरू घौ मधि फल सहित नकेगु भोजन क्षीर (जा) हया ह्लचोने तया बिल ।

थ्व खना गुह्यक यक्षं विन्तियात, भो महाराज ! थ्व भोजन मनुष्यपिगु ख: जिपिं यक्ष राक्षसपिगु भोजन थुजागु मखु: । यदि जिमित सन्तोष ज्वोक भोजन नकेगु इच्छा दुसा पशु पंछि अथवा मनुष्यपिगु क्वागु ला हि माल । थथ्यें स्याना ह:पिगु बिल घा सा जक जिपिं सन्तोष जुइक नया वने। थुजागु मविल घा:सा जिपिं लिहांवने छपिनि याक काय् सुन्दरक राजकुमार यागु ला हि दान याना नकल घा:सा आपालं जिपिं खुसि जुइ ।

थ्व खं न्यना राजा तच्वतं विषाद जुल, लिपा चिन्तना यात गुवलें स्वंतनं थथ्ये मजुइमा, थौं जित जुल धर्मया वांलागु शब्द न्यने दत-जिगु आशा पूर्ण जुइन जिगु मांस दान याना नके । । थथ्ये धया थ:गु शरीरया मांस छ्यना दान याय्त थिकयागु खना, पुत्रं पालिभो:पुया बिन्तियात, भो पिता ! थ्व गुह्यक यक्षयागु वचन जिनं न्यनेधुन जिगु शरीरया ला हि दान याना थुमित सन्तोष ज्वोक भोजन याके्त्यना जित घाटन याना विज्याहुं ।

जिगुनं छपिगुनं थुमिगुनं मनोरथ पूर्ण ज्वी, मन चीफुह्म उच्च बुद्धि सुन्दरक राजकुमारं थथ्ये धया विस्तार मयास्ये थ्व ज्या याय्त थ:त थमं शस्त्रं खंपाया ला छ्यना गुह्यक यक्ष राक्षस यात दान याना मपा विज्याहुं धाय् धुंका हि पिकया तोंका पृथ्वीस गो:तुला मूर्छा जुल । काय्नं थथ्ये यागु खना वाकू छिना सोया च्वन । अनंलि यक्ष राक्षसं वछि राज्य राजाया फुत फ्तोत दान बिल काय् धुन साक नय् दत धया पृथ्वीस गो:तुला चोंह्म राजकुमारया शरीरे गिलि २ याना वांवां न्याना ला नया हि तोना वयन ।

पुत्रयात थथ्येयागु खंसानं राजा धर्मे आपालं रूचिह्म जुया, काय्नं थ:गु ला हि दान याना नकूगु स्वया मने छुं हे विषाद मयागुलिं थ्व गुह्यक राक्षसं धाल, भो

महाराज! तृप्त मजूनि हानं जित नकेगु इच्छा दुला? सुंक च्वनेमते भो महाराज! थथ्येहे नकतिनि च्वनागु ला हि बिया विज्याहुं नय् त्यना तोने त्यना।

अनंलि सुरूप राजां चिन्तना यात, कलायागु ला हि वी धया ख्वा स्वया च्वन। महारानीं स्वामीयात विन्तियात, छुं मती विषाद याय्म्वाः जि न्ह्योने वना काय्नं याथ्यें ला हि दान याना थुमित नका, सन्तोष याय् त्यना।

महारानी थथ्ये धागु न्यनामनहर्ष याना यक्ष गुह्यक यात स्त्री ज्वना का नः धया लःल्हात।

अनंलि गुह्यक यक्षं न्हापायागु तालं महारानी यात ज्वना दान ब्यूगुखः धया वो न्यान। ला नया हि तोन। लिपा महारानी काय् थ्यें पृथ्वीस गोःतुला मूर्छाजुल।

अनंलि थ्व गुह्यक यक्षं राजायात थथ्ये धाल, भो महाराज! आःनं तृप्त मजूनि, जि पाशा, चिन्तनं मानि छपि धंन्य खः हानं दान याना ला हि नका विज्याहुं।

थथ्ये गुह्यक यक्षं धागु खं न्यना राजां धै विज्यात, हे पाशा जिगु ला हि बीत्यना। याक काय् कलानं शरीर त्यागयात धास्येंलि राजा जुयाह्म जिनं त्यागयाय्फुः। हानं तृप्त मजूनि धागु असल जि खुसि जुल थथ्ये मधागु जूसा कला काय् मदेका जि याकचा खोया च्वने मालिगु खः गुह्यक यक्ष छ धन्य।

थ्व यक्षं हानं धाल, भो महाराज! छपिसं थःगु शरीर दान याना नकूसा जिनं जि पाशापिं सन्तोष ज्वी बिस्तार याय् म्वाल। हानं गंभीर रुपं राजां धया विज्यात, यदि जिनं थःगु शरीर दान याना ला हि नकेगु खः। सिना वने धुंका लिपा धर्म कनोगु गथ्ये न्यने। अवश्यनं थमं जित धर्मया खं कने धका ह्लापा धाःगु दु। आः थथ्यें बिस्तार मयास्ये खं कं, न्यने धुंका म्हुतुं धयाथ्ये ज्या नं याय्गु निश्चय खः।

थनंलि राजाया ख्वा सोया यक्ष चिन्तना यात अहो! थ्व राजाया थःगु प्रतिज्ञा पूर्ण याय्त अनेक तालं खं ह्लाना जिनं भयंकरं ज्या याना क्यनानं चित्त धैर्य याना च्वंगु स्यंके मफुत गुलि दुःख बिये, स्वाल मार जुया वयागु थ्वं त्याकल थ्व राजा महापुरुष खः।

स्वयं सीका थमं बोना हयापिं प्यह्म, जवे निह्म खवे निम्ह तया थः दथ्वी चोना राजाया न्ह्योने थथ्ये छत्वा श्लोक बोना धर्मया खं कन ।

मूल

प्रियेभ्यो जायते शोकः प्रियेभ्यो जायते भयं ।
प्रियेभ्योऽपि विमुक्तानां नास्ति शोकः कुतो भयम् ।

अर्थ

अनित्य यात नित्य भापा ज्वोगु प्रिय बस्तु याकें शोक उत्पत्ति जुइ । थथ्येहे प्रिय बस्तु याकें भय उत्पत्ति जुइ । थथ्येहे अनित्य बस्तु प्रेम यागु याकें विशेष मुक्ति वनेगु इच्छा या पिन्तिनं मुक्ति वने फइ मखु: । थुजागु ज्ञान सीका धर्म याइह्म सिया शोक दइ मखु: भयनं गुबलें दइ मखु: ।

थथ्ये गाथा वोना न्यंकूगुलि राजा लाखं संपत्ति लाभ जूथ्यें मन हर्ष जुइका यक्षयात राजां थथ्ये धं विज्यात । हे गुह्यक यक्षजु ! थ्व जिगु शरीर छ यायगु इच्छा दु मामागु याना भोजन या धया न्ह्योने फेतुना बिल । । थुगु समये भेश धारी गुह्यक यक्ष कंपमान जुइका लेःताया च्वन । खछि सुं क च्वने धुंका राजायाके खं न्यन, छ इच्छा याना थुगु धर्म यानागु ? राजां धया विज्यात, अनुत्तराया सम्यक संबोधिज्ञान लायया निम्ति मात्र खः । म्येगु सुख भोग यायगु छुं इच्छा मयाना । वां न्याना ला नया हि तोनेगु इच्छा पूर्ण या जिगु शरीर थ्वख छाय् बिस्तार यानागु ।०।

एव प्रकारं राजाया अमृत वचन बोधिचित्त उत्पत्ति जूगु खना गुह्यक यक्ष रुप तोता यःगु देवराज इन्द्रया रुप धरे याना तःधिक जुया ह्निला धया विज्यात । यद्यपि थ्व राजां धागु इच्छा निश्चय खःसा थ्व मूर्छाजूपिं रानी राजपुत्र निह्म चेतना दया ह्लापाथ्यें शरीर स्वस्थ जुइमा धया गोःतुला चोंपि थंवले सत्यता प्रकत जुया निम्ह चेतना दया न्हापायागु थ्यें बांलागु शरीर जुल ।

जव सुन्दरक,राजकुमार राजाया काय् ज्वना, खवं सुन्दरीका देवी महारानी राजाया स्त्री ज्वना सुरुप राजा यात लःह्लाना आपालं धंन्य प्रशंसा याना, मनोरथ छपिंगु

पूर्ण जुइमा धका आशीर्वाद बिया जगतो हिताय निमित्ते थ्व दुष्कर चर्य्य दान ध्यान तप यागु जिनं सीके धुन छपिं बोधिसत्व खः जिगु मार बल यात त्याका विजयात जिनं पूजायावये मानि धया विज्यात ।

राजां विन्तियाना आज्ञाजुल, साधु २ भो देवेन्द्र ! छपिंगु चरित्र महा गंभिर खः मार कर्मया ज्या वयना जिमिगु धर्मया अभिप्रायनं सीका हानं मार कर्मया ज्या सफल जुइका सकल यात वयना विज्यात जिपिनं तस्सकं आश्चर्य्य जक मखु खुसिनं जुया । । थुलि परस्पर खं जुइ धुंस्येंलि इन्द्र अन्तर ध्यान जुया थःगु थासे वन । थुगु ज्याखं दश दिशाय् त्रैलोके प्रचार जुल । । जेतवन विहारे विज्याना भगवान बुद्धं थुगु प्रकार आज्ञा जुल । उगु बखतया सुरुप राजा आः थुगु समये जि खः । सुन्दरक राजकुमार आनन्द भिक्षु खः । सुन्दरोका देवी आः यशोधरा देवी जूवल ।

हे भिक्षु गणपिं ! दानया प्रभाव छु खः त्याग धका सीकि । त्याग बिना दान जुइमखु । दान बिना पुण्य दइमखु: पुण्य बिना त्युल्यु शील क्षान्ति बीर्य्य ध्यान प्रज्ञा (ज्ञान बा हाः सद्धर्म चर्य्य अहिंसा) धका सीका, थ्वहे खः जगतो हिताय सकभनं सकल यात कना प्रचारया दानपारमितां पूर्ण जुया क्रमश बोधिसत्व चर्य्ययाय् फइ अनं लिपा बुद्धत्व प्राप्त जुइ ।

प्रथम थःगु शरीर समेत चाबराबर यानागुलिं दानपारमितायागु प्रभावं तथागत जुल धाय्मागु मखुत सिया खनां च्वंगु खः । थुलिआज्ञा जुया बुद्ध ध्याने च्वना विज्यात ।

एवं प्रकारं आज्ञा जूगु खं न्यना अन च्वंपिं सकसिनं धंन्य २ सुरुप राजा वसपोल या पुत्र, स्त्री महारानी । धन्य २ भगवान बुद्ध धका प्रशंसा काना अष्टांग प्रणाम याय् धुंका बिदाकया सकलें थःथःगु थासे लिहां-वन ।०।

थुलि खं सुरुप नृपजातक जुल ।

-:○:-:○:-:○:-

थ्व खं द्वात्रिंशतिकावदान २३ शतकावदान ३४ अध्याये दु ।

-:○:-:○:-:○:-

ये धर्मा हेतु प्रभावा हेतुस्तेषां तथागतः ।
ह्यवदत्तेषां च यो निरोध एवं वादी महाश्रमणः ।

गुगुजा धर्म खः अनेक दयाच्वंगु संसारे खनाच्वंगु इत्यादि फुकं हेतुयाकें मात्र उत्पन्न जुया च्वंगु खः । थुकियात निरोध यायगु (पनेगु) द्वादशांग (१२) प्रतीत्य समुत्पाद पुनः सप्त त्रिशत् (३७) बोधि पाक्षिका ज्ञान उपदेश बिया बिज्यागु तथागत (बुद्ध) खः धका सुनां थुगु ज्ञान सीकि । किन्तु थमंसीका मेपिन्त कना बोधयाय् फइ । अबिद्या अहंकार, शेखि, घमण्डो, मूर्ख बुद्धि तोता बोधिज्ञान धारण याना शान्ति जुइफइ । थुजाह्म बिद्वानयात सद्गुरु वादी महाश्रमण धाइ । ० ।

-थनतक छिपु जातक त्रेतायुगे जन्म-

। शुभम् ।

देव :– चव:ह्म :भरत राज, क्यूह्म : दायोने, दिजाइन : शान्ति कुटी पुच